Літопис УПА – Історія:
Документи і матеріяли

ЛІТОПИС УПА
ТОМ 42

LITOPYS UPA
VOLUME 42

Peter J. Potichnyj

Litopys UPA – A History
Documents and Materials

With English Introduction

Toronto-L'viv Published by "Litopys UPA" 2005

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ
ТОМ 42

Петро Й. Потічний

Літопис УПА – Історія
Документи і Матеріяли

З англійським вступом

Торонто-Львів Видавництво "Літопис УПА" 2005

ВИДАННЯ
ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА США І КАНАДИ
ТА
ТОВАРИСТВ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
ІМ. ҐЕН. ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ В США І КАНАДІ

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

Редаґує колеґія
Відповідальний редактор
Петро Й. Потічний

Copyright: © 2005 by Litopys UPA
ISBN: 0-920092-85-3 (Canada)
ISBN: 966-96340-4-0 (Ukraine)

Обкладинка роботи
Мистця Мирона Левицького

Cataloguing in Publication data:

Potichnyj, Petro J, 1930-
Litopys UPA - Istoriia: Dokumenty i Materrialy/ Toronto - Lviv: V-vo Litopys UPA, 2005.

658 p: ill. ports: 24 cm.
(Litopys Ukrains'koi Povstans'koi Armii, t. 42)

Added title page in English: Litopys UPA - A History: Documents and Materials. Text in Ukrainian and English.
Includes illustrations & index.
ISBN:0-920092-85-3

1. Litopys ukrains'koi povstans'koi armii, Publications-History;
2. Ukraine -History-1917-Sources;
3. Ukrains'ka Povstans'ka Armiia.

I. Litops UPA-Istoriia: Dokumenty i Materialy.
II. Litops UPA-A History: Documents and Materials.
III. Series.

DK 508.U3L3 [DK 508. 79 L5 t. 42]

Книга присвячується
сл. п. д–ру Модесту Ріпецькому
1921-2004
засновникові і довголітньому голові
видавництва
“Літопис УПА”

ПЕРШІ ПОЧАТКИ

Збірка матеріялів до історії УПА 1947 — 1948 років

Вояки УПА, які в 1947-49 роках пробилися рейдом у Західну Європу, вважали своїм обов'язком залишити для історії та майбутніх поколінь пам'ять про визвольні змагання під час Другої світової війни та після її закінчення.

Обставини, в яких рейдуючим частинам УПА приходилося пробиватися у західний світ, були важкими. Переслідувані ворогом, виснажені боями і голодом, вони все ж таки зуміли зберегти не тільки зброю, але також перенести й частину цінних документів, які опісля були частково опублікованими.

Серед принесених матеріялів були:

1. Денники та знимки із сотні Володимира Щигельського "Бурлаки", ведені й принесені до Західньої Німеччини бунчужним цієї сотні Тарасом Бурим "Буркуном" та медиком Богданом Гуком "Скалою".[1]
2. Денники сотенного Ярослава Коцьолка "Крилача".[2]
3. Спомини із рейду сотенного Михайла Дуди "Громенка", та схеми відділів, опрацьовані чотовим Михайлом Озимком "Залізняком", а також записки роблені бунчужним сотні Іваном Йовиком "Соколенком".[3]
4. Денники писані політвиховником Зиновієм Соколюком "Семеновим".[4]
5. Денник писаний чотовим сотні "Мрії", Романом Боднаром "Сагайдачним".
6. Денники та записки Михайла Федака "Смирного".

---

[1] *Перемищина: Перемиський курінь УПА. Денники відділу "Бурлаки" (Володимира Щигельського), Ударники 4, 94а,* пера бунчужного "Буркуна" з епілогом Богдана Гука і документи відділу. *Літопис УПА, т. 13*, Торонто, 1986.

[2] *Перемищина: Перемиський курінь УПА. Денники сотні "Крилача" (Ярослава Коцьолка), Ударники 6, 96а,* пера хор. Ярослава Коцьолка, хор. Володимира Щигельського та бунчужного "Ореста" і документи сотні. *Літопис УПА, т. 14*, Торонто, 1987.

[3] М. Громенко. *У великому рейді.* Мюнхен, 1956; Іван Йовик (Соколенко), *Нескорена армія: Із щоденника хорунжого УПА.* Київ, 1995.

[4] Серія статей цього автора появилася в журналі "До Зброї", який виходив у Мюнхені, Західна Німеччина.

7. Матеріали, спомини, нотатки і знимки Модеста Ріпецького "Горислава".[5]

8. Матеріали і звіти Степана Ґоляша "Мара".[6]

9. Деякі матеріяли з архіву Михайла Озимка "Залізняка" та Івана Хоми "Богдана".[7]

До зібраних архівних матеріялів належали не тільки матеріяли принесені членами рейдуючих частин УПА, але також документи зв'язкових з підпілля в Україні до керівників Закордонного Представництва Української Головної Визвольної Ради (ЗП УГВР) та закордонних частин ОУН (ЗЧ ОУН).

Проблема організування безпечного місця для переховання архівних матеріялів в Європі була складною. Організувати в непевних обставинах центральний архів було недоцільно і неможливо. Довелося оформлювати окремі архіви при різних установах й часто на різних континентах. Серед них варто згадати наступні:

I) Керівництво рейдуючих частин УПА в таборі переміщених осіб в м. Реґенсбурґ, Німеччина. Тут зібрано звіти, протоколи, реєстри учасників рейду, деякі спогади та знимки. Архівні матеріяли не пропали, бо коли вояки УПА еміґрували з Німеччини до Північної Америки, Петро Миколенко "Байда" та Модест Ріпецький "Горислав" перевезли ці матеріяли до США.[8]

II) Поважна збірка матеріялів була зібрана в Мюнхені в Архівах місії УПА при ЗП УГВР. До найважніших документів належали реєстри з персональними даними та заповнені анкети і знимки до індивідуальних виказок учасників рейдуючих частин.

В Архіві місії УПА знаходилися також передруки підпільних видань з України та комплекти журналу військово-політичної думки "До зброї".

В той час, коли колишні вояки УПА еміґрували з Німеччини до США, Канади та Австралії, архів місії залишився у приміщеннях друкарні Івана Бутковського "Гуцула". Коли 5 липня 1967 року полковник Іван Бутковський трагічно загинув у трамвайній аварії в Мюнхені, ця збірка

---

[5] Частина спогадів Модеста Ріпецького ("Горислава"), а саме, *"Історія куріня" "Рена"* опублікована в *Тактичний відтинок УПА 26-ий "Лемко": Лемківщина і Перемищина. Документи і матеріяли. Літопис УПА, т. 33*. Торонто-Львів, 2001.

[6] Звіти С. Ґоляша ("Мара") поміщені в *Лемківщина і Перемищина-"Холодний Яр", "Бескид", "Верховина": Політичні звіти. Літопис УПА, т. 34*. Торонто-Львів, 2001, та в інших виданнях.

[7] The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine, Університет Торонто, скринька № 102.

[8] Ці матеріяли зберігаються в The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine при університеті Торонто.

матеріялів пропала без сліду. Лишень документи, які були переписані та поширені у вузькому колі керівництва ЗЧ ОУН збереглися й були передані редакції "Літопису УПА" пані др. Дарією Ребет.[9]

III. Архіви ЗП УГВР.

Архівні матеріяли генерального секретаря Миколи Лебедя та матеріяли другого віцепрезидента УГВР о. Івана Гриньоха в 1950-х роках були перевезені з Німеччини до США.

Спочатку ця збірка документів УГВР знаходилася в Нью-Йорку, під назвою "Архів ЗП УГВР", а відтак — як частина архівів — перейшла до дослідно-видавничої корпорації "Пролог". Після конфлікту й розподілу корпорації "Пролог", Архів ЗП УГВР перебрала фірма, яку очолював п. Петро Содоль. Він заснував окреме видання у формі малого енциклопедичного довідника, під назвою "Українська повстанська армія 1943—1949".

Частину важніших документів Микола Лебедь переховував у своєму приватному помешканні в Йонкерсі. Після його смерті частину цих матеріялів забрала його дочка, а після її смерті вони опинилися у збірці Українського дослідного інституту при Гарвардському університеті. Подібна доля зустріла архів о. д-ра Івана Гриньоха. Після його смерті архів належав його братові о. Гриньоху, який був парохом в штаті Пенсильванія. Потім цей архів пропав без сліду. Деякі окремі документи знаходяться у збірці Миколи Лебедя в Гарварді, а деякі з'явилися в руках пані Лесі Крип'якевич у Львові.

Секретні архівні матеріяли та документи Миколи Лебедя, що відносилися до розвідувальної діяльності та зв'язку з підпіллям в Україні та були пов'язані з американськими чи англійськими розвідувальними службами, залишаються й досі недоступними.

Архіви інших членів ЗП УГВР також до сих пір недоступні. Великий архів сл. п. проф. Лева Шанковського, який знаходився в його приватному домі у Філадельфії перейшов у невідомі руки. Архів сл. п. Мирослава Прокопа до сьогодні в руках його дружини і невідомо коли його буде передано в користування дослідників. Тільки маленька частина матеріялів сл. п. Василя Потішка знаходиться в архіві при університеті Торонто.[10] Зовсім невідомо чи інші члени УГВР, які проживали закордоном, залишили свої архіви.

---

[9] Ці матеріяли також зберігаються в The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine при університеті Торонто.

[10] Ці матеріяли зберігаються в The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine при університеті Торонто.

IV. Архіви ЗЧ ОУН.

Одного центрального архіву ЗЧ ОУН не було. Найчисленніше зібрані матеріяли знаходилися в Мюнхені, Німеччина та в Лондоні, Англія. Частину архівів також передано до США та Канади. З часом одначе, архіви які переховувалися в організаціях Визвольного Фронту в Торонто були передані до Нью-Йорка, але вони з різних причин недоступні.[11]

Поодинокі референтури проводу мали свої архіви, а саме:

А. Референтура СБ у Мюнхені мала два архіви — загальний і секретний. У секретному архіві знаходилися документи, доступні тільки для грона втаємничених членів.

Б. У загальному архіві СБ були зібрані матеріяли, протоколи і звіти теренових клітин СБ мережі ЗЧ ОУН.[12]

В. Референтура КЗ (Краєвих зв'язків) ЗЧ ОУН мала окремі архіви, в яких знаходилися матеріяли і документи, що мали відношення до зв'язків закордону із підпіллям в Україні.[13]

Г. Інші референтури ЗЧ ОУН також мали свої окремі архіви.

Ґ. Історично важливі документи зберігалися в особистому архіві провідника Степана Бандери, де крім інших документів, знаходилися оригінальні листи провідних членів підпілля в Україні.[14]

V. Архів "Літопису УПА".

У теперішній час видавництво "Літопис УПА" має свої архівні осередки у двох місцях — у Торонто і у Львові. Найбільша збірка документів знаходиться в колекції Петра Й. Потічного "Підпільна і протипідпільна боротьба в Україні", при університеті Торонто. Вона охоплює велике число мікрофільмів з німецькими документами, а також повний архів внутрішніх військ НКВС-МВС Українського округу за роки 1944—1954, який складається з приблизно 150,000 сторінок документів. Ці документи було придбано за фінанасовою допомогою видавництва "Томін України". У формі паперових документів знаходиться багато радянських документів різних рівнів від Райкому до ЦК КП(б)У

---

[11] Інформації про передачу архівів з Торонто до Нью-Йорка подав у розмові з П. Й. Потічним, п. Володимир Окіпнюк, адміністратор видавництва "Томін України".

[12] Інформації про архіви СБ були подані сл. п. Модестом Ріпецьким.

[13] Частину цих архівів перевіз до США др. М. Ріпецький, який був одним із референтів КЗ. Дуже мала частина документів, що в першу чергу відноситься до діяльності Леона Лапінського ("Зенона"), зберігається в архіві при університеті Торонто. Що сталося з архівом КЗ, який був у володінні сл. п. Богдана Підгайного, керівника РКЗ, невідомо.

[14] Архів містився у вогнетривкому ящику ("сейфі"), в організаційному бюро при Цепелін Штрассе 67, Мюнхен, Німеччина. Нам невідомо, що сталося з цими цінними матеріялами і документами.

та навіть так звана "Окрема папка Сталіна" (Особая папка Сталина) з інформаціями і перепискою про українське підпілля між найвищими керівниками СРСР.[15]

В архіві також знаходяться документи польської безпеки на мікрофільмах та у формі паперових копій, які були зібрані про українське визвольне підпілля на теренах Закерзоння для процесу над Мирославом Онишкевичом "Орестом", командиром ВО УПА 6 "Сян". З кіл польської безпеки походять також документи, що стосуються контактів поміж підпільним керівництвом в Україні та закордоном (справа Л. Лапінського "Зенона"). Як вже попередньо сказано, до цієї групи також належать деякі документи з архіву сл. п. д-ра Модеста Ріпецького.[16]

В архіві зберігаються також три збірки підпільних документів, які були знайдені у спеціальних схованках і виявлені недавно. Заходами Юліяна Котляра одну із таких збірок знайдено на Лемківщині й закуплено для "Літопису УПА". Ця збірка документів відноситься до надрайону "Бескид". Більшість матеріялів цієї збірки в дуже делікатному стані і вони проходять консервувальні заходи. Друга збірка — це копії матеріялів знайдених у 2004 році в селі Озерна на Тернопільщині. Оригінали документів і матеріялів цієї збірки знаходяться в Державному архіві Тернопільської області (ДАТО). Ця колекція повністю доступна для користування також і в Торонто.[17] Третя збірка документів була відкопана в околиці Белзець, що на Любачівщині.[18] Вона також потребує консервувальних заходів і зараз є недоступною для дослідників.

В архіві також зберігаються не тільки матеріяли й документи видавництва "Літопис УПА", але й обох організацій, які його створили і піддержують до сьогодні, а саме: Об`єднання колишніх вояків УПА США і Канади (ОКВ УПА) та Товариства колишніх вояків УПА ім. ген. Траса Чупринки ЗДА і Канади (ТКВ УПА). Збірка документів ОКВ УПА є майже повною, вона охоплює Головну управу та станиці. Збірка ТКВ УПА в більшості обмежена до станиці Торонто і походить від Миколи Кулика та Володимира Макара, але в ній знаходяться також деякі матеріяли передані Степаном Ґоляшем, які віддзеркалюють діяльність Головної управи та станиці в Чікаґо.[19]

---

[15] The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine при університеті Торонто у відділі мікротекстів в Робартс бібліотеці. Паперова частина знаходиться в Thomas Fisher Rare Book Library цього ж університету.

[16] Там само.

[17] Там само.

[18] Там само. Варто додати, що цю збірку документів здобуто завдяки заходам о. др. Б. Праха, тоді пароха в м. Ярославі, а зараз ректора Духовної семінарії УГКЦ у Львові.

[19] Там само.

VI. Архіви в Україні.

Крім вище згаданих архівних збірок, які стали джерелом для публікованих матеріялів основної серії, з проголошенням державної незалежності України, наше видавництво починає користуватися величезними фондами про визвольну боротьбу нашого народу, які зберігаються в архівах України, Центральному Державному архіві виконавчих органів України, Центральному Державному архіві громадських об'єднань України, Архіві Служби безпеки України та ряду обласних архівів переважно Західної України. Якраз на основі цих фондів стали публікуватися книги "Літопису УПА", Нової серії та серії Бібліотека.[20]

Отож, з самого початку, маючи доступ до архівних збірок, виник задум приступити до публікування матеріялів про визвольну боротьбу УПА. Також, де це було можливим сприяти виявленню та збиранню документів і матеріялів про цю боротьбу. Для цієї цілі вирішено створити віддповідне виконавче об'єднання, яке на самих початках формувалося виключно з членів Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади.

Формування видавництва "Літопис УПА"

На Х-му з'їзді Об'єднання колишніх вояків УПА (ОКВ УПА) 2 вересня 1973 року, винесено постанову зібрати історично важливі матеріяли, документи і спогади учасників УПА і видати їх окремими томами під назвою: "Літопис Української Повстанської Армії".[21]

Для реалізування цього завдання засновано при Головній управі ОКВ УПА окремий відділ (референтуру) під назвою "Редакційна колеґія".

Назва "Редакційна колеґія" не була точна, бо до її компетенції належала не тільки редакційна ділянка. Потрібно було організувати адміністрацію, подбати про фінансову та друкарську базу, залучити репортерів та привернути читачів.

У склад Редакційної колеґії обрали чотирьох членів: др. Модест Ріпецький, проф. др. Петро Й. Потічний, Михайло Федак та Данило Міршук (письменник відомий під ім'ям Степан Федорівський). Допомагати Редакційній колеґії зобов'язалися всі члени Головної управи

[20] Треба відзначити, що копії усіх документів з України, які друкувалися у виданнях "Літопису УПА", також зберігаються в архіві при університеті Торонто.

[21] Протокол Х-го з'їзду ОКВ УПА, 2 вересня 1973 р. The Peter J. Potichnyj Collection, скринька № 98.

та всі станиці ОКВ УПА на Північно-Американському континенті.[22]

Про рішення видавати "Літопис УПА" повідомили всіх членів Об'єднання двома листамами:

I. *Обіжником Головної управи* ч.1 від жовтня 1973 року, підписаним заступником голови Я. Струтинським і секретарем М. Ріпецькою,[23] в якому повідомлялося, що 2-го вересня 1973 року на оселі Діброва, біля Детройта, відбувся Делеґатський з'їзд Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади.

II. Зверненням Редакційної колеґії "Літопису УПА" з проханням до всіх колишніх вояків УПА допомогти у редаґуванні нового видання. Це звернення було підписане М. Ріпецьким та М. Федаком.[24]

Головна управа ОКВ УПА зобов'язалася надати видавництву фінансову допомогу, і з цією ціллю збірку коляди 1973/1974 рр. призначила для розбудови "Літопису УПА".

У 1975 році співредактори підготовили дві перші книги на тему: "Волинь і Полісся". На початку 1976 року перший том передали до друкарні "Київ" у Торонто.[25]

---

[22] До них належали: тодішний голова — Петро Миколенко (Микола Савченко), майор УПА "Байда"; 1-ий заступник голови Ярослав Струтинський, сотник УПА "Яспар"; 2-ий заступник голови Іван Хома, поручник УПА "Богдан"; 3-тій заступник голови в Канаді Володимир Дашко, старший булавний УПА "Марко"; секретар Марія Боднаренко-Ріпецька, булавна УПА "Оксана"; фінансовий референт Іван Дмитрик "Драгомир"; фінансовий референт в Канаді Михайло Міґус, булавний УПА "Зірка"; референт суспільної опіки Степан Ґула (Іван Філь), старший булавний УПА "Шеремета"; член Головної управи Юрій Лопатинський, підполковник УПА "Калина"; член Головної управи Володимир Сорочак, сотник УПА "Ворон"; член Головної управи Петро Гнатюк, хорунжий УПА "Дорош"; член Головної управи Степан Бабяк, старший вістун УПА "Орленко"; член Контрольної комісії Михайло Озимко, хорунжий УПА "Залізняк"; член Контрольної комісії Юліян Котляр, старший вістун УПА "Левко"; І. Деревяник, старший булавний УПА "Дума".

[23] Там само. Текст *Обіжника № 1* від жовтня 1973 р. Дивись: Додаток № 1. Відгук на цей заклик був позитивний і на з'їзд прибули представники семи станиць США і Канади. Перед офіційним відкриттям з'їзду, "від господарів Детройтської станиці, гостей та делеґатів привітав майор П. Миколенко ("Байда"); з'їзд відкрив діючий голова Об'єднання др. Іван Хома "Богдан". Учасники з'їзду щиро вітали його й висловили признання та подяку за те, що він, незважаючи на недугу, активно вів справи організації та зумів скликати цей з'їзд, який став важливою віхою і в історії "Літопису УПА". Варто додати, що з'їзд вдало вела президія в складі: М. Ріпецький ("Горислав") — голова, Василь Ґудзик ("Оріх"), — заступник голови, та М. Федак ("Смирний") й Ю. Котляр ("Левко") — секретарі. Від Товариства колишніх вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки привітання особисто склав друг Бурий ("Буркун")."

[24] Звернення до всіх колишніх вояків УПА. Дивись: Додаток № 2.

[25] Великою допомогою було те, що друкарня "Київ" була власністю друзів Михайла Федака та Володимира Дашка, які виконували усі поліграфічні та друкарські роботи. Знову ж таки у цій роботі допомагали усі члени Об'єднання, але найбільше станиця ОКВ УПА в Торонто.

Важливим завданням Редакційної колеґії було підібрати відповідального редактора, який був би спроможний редаґувати "Літопис УПА" на рівні історично-документальних збірників. Підбором відповідного кандидата зайнялися — у Канаді проф. Петро Й. Потічний, а в США — др. Модест Ріпецький.

На пропозицію Петра Миколенка та Михайла Федака проф. Петро Потічний звернувся до д-ра Романа Олійника-Рахманного і запропонував йому відредаґувати перший том "Літопису УПА". Одначе, обтяжений іншими завданнями, він не був спроможний прийняти нашу пропозицію.

Тоді ж др. М. Ріпецький звернувся з проханням, обійняти посаду відповідального редактора до д-ра Зиновія Соколюка ("Семенова"), у Німеччині та мґр. Євгена Штендери ("Прірви") у Канаді.

24 жовтня 1973 року надіслали лист до Євгена Штендери з інформаціями про Х-тий з'їзд Об'єднання колишніх вояків УПА та про рішення видавати "Літопис УПА". У цьому листі висловлено йому пропозицію посісти посаду "відповідального редактора".[26] Відповідь на цей лист одержано в останніх днях листопада 1974 року. У своєму листі Є. Штендера пояснив причини так довгої мовчанки і надав деякі редакційні поради, але не дав ще згоди стати відповідальним редактором "Літопису УПА".[27] Щойно наприкінці листопада 1974 року Є. Штендера прислав додаткового листа з вісткою про своє рішення увійти до складу Редакційної колеґії. У листі він також повідомив свої думки відносно редакційно-видавничих справ.[28] З подякою за згоду включитися у склад Редакційної колеґії вислано до Є. Штендери лист, де ще раз підкреслено, що "Літопис УПА" стане збірником документально-історичних матеріялів.[29]

До Зиновія Соколюка надіслано листа 19 грудня 1973 року. У листі інформовано його про перебіг з'їзду Об'єднання колишніх вояків УПА та про рішення видавати "Літопис УПА".[30] Др. Соколюк прислав відповідь 11 квітня 1974 року. Він погодився співпрацювати з Редакційною колеґією, помагати своїми матеріялами, порадами, вказівками, але з огляду на різні інші обов"язки не мав змоги прийняти функції редактора.[31] Співпрацюючи з Редакційною колеґією, Зиновій Соколюк надіслав ряд листів, в яких давав свої доповнення та зауваження

---

[26] Лист до Є. Штендери від 24 жовтня 1973 р. Дивись: Додаток № 3.
[27] Лист Є. Штендери від 25 листопада 1974 р. Дивись: Додаток № 4.
[28] Лист Є. Штендери з листопада 1974 р. Дивись: Додаток № 5.
[29] Лист М. Ріпецького до Є. Штендери від 1 грудня 1974 р. Дивись: Додаток № 6.
[30] Лист М. Ріпецького до З. Соколюка від 12 грудня 1973 р. Дивись: Додаток № 7, і 14 лютого 1974 р. Дивись: Додаток № 8.
[31] Лист З. Соколюка до М. Ріпецького від 11 квітня 1974 р. Дивись: Додаток № 8.

до роботи редакції.[32] Тоді ж намагалися притягнути різних видатних людей до праці над "Літописом УПА", а саме: полк. Юрія Лопатинського ("Калину"),[33] Михайла Озимка ("Залізняка"),[34] Ірину Борівець-Саламаху ("Ренту"),[35] д-ра Мирослава Прокопа,[36] проф. Лева Шанковського.[37] Надіслали листа і до Голови проводу ЗЧ ОУН Ярослава Стецька[38] та інших.

Після підготовчого етапу та початку роботи Євгена Штендери, у кінці 1974-го року переформовано структуру видавництва "Літопис УПА". Головою залишився Модест Ріпецький, а відповідальними співредакторами стали Євген Штендера та Петро Й. Потічний. Головним адміністраторами залишилися Михайло Федак та Володимир Дашко, а членами адміністрації стали Михайло Міґус та Степан Бабяк.

В активній розбудові "Літопису УПА" залишилася Головна управа та усі станиці Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади.

З самого початку формування видавництва вжиті заходи, щоб ці книги стали спільними для усіх учасників визвольного руху. Є наміри притягнути до співпраці: Товариство колишніх вояків УПА імені ген.-хор. Тараса Чупринки, учасників УПА полк. Андрія Мельника та членів відділів УПА "Поліська Січ", Тараса Боровця "Бульби".

Спроба співпраці з отаманом Тарасом Боровцем та його середовищем була безуспішна. Книжка спогадів, яку вони видали, на жаль подає ряд сумнівних, або й фальшивих фактів. Намагання Петра Миколенка зав'язати з ним діловий контакт були повністю іґноровані.[39] Зі середовищем ОУН(М) зроблено контакт за посередництвом Максима

---

[32] Як доказ цього, тут залучено тільки два його листи від 30 червня 1975 р.. та від 15 лютого 1976 року. Дивись: Додатки № 10 і № 11.

[33] Лист М. Ріпецького до Ю. Лопатинського від 12 жовтня 1973 р. Дивись: Додаток № 12.

[34] Лист М. Ріпецького до М. Озимка від 17 грудня 1973 р. Дивись: Додаток № 13, та його відповідь від 19 березня 1975 р. Дивись: Додаток № 14.

[35] Лист Ірени Борівець-Саламахи ("Ренти") до М. Ріпецького від 14 травня 1975 р. Дивись: Додаток № 15.

[36] Лист М. Прокопа до М. Ріпецького від 21 листопада 1975 р. Дивись: Додаток № 16.

[37] Лист Л. Шанковського до М. Ріпецького від 21 листопада 1962 р. Дивись: Додаток № 17. Цей лист, хоч не відноситься до видавництва "Літопис УПА", цікавий поглядами цього визначного історика УПА на потребу присвячувати цій темі постійну увагу.

[38] Лист М. Ріпецького до Я. Стецька від 10 квітня 1976 р. Дивись: Додаток № 18.

[39] Більш докладно про події в 1939—1945 роках на Волині описує у своїх спогадах Роман Петренко ("Юрко", "Омелько"), які поміщені в 27-му томі "Літопису УПА". Він родом з Волині, був спочатку активним членом ОУН, згодом шефом Господарського відділу ШВО "Заграва", а з 1943 року членом штабу ГВШ і тому пише, як прямий свідок подій того часу. У своїй книжці "*Слідами армії без держави*", Київ-Торонто, 2004, він дуже критично оцінює спогади Тараса Бульби-Боровця.

Скорупського "Макса".[40] Пропозицію включитися до співпраці у видавництві "Літопису УПА" зробив йому др. Модест Ріпецький у 1976 році. Максим Скорупський спочатку дав свою усну згоду на співпрацю, але невдовзі зв'язок з ним перервався. Щойно по двох роках мовчанки, 28 червня 1978 року, він прислав до Президії Видавничого комітету "Літопис УПА" обширного листа, з якого важливу частину подано нижче. Він пише:

Дорогий Друже Докторе!

У першу чергу вибачаюсь за спізнену відповідь. На це склалося багато причин, а між ними і та, що не знати як практично поставитися до Вашої пропозиції.

Про мою участь і становище в УПА Вам і Вашим Друзям було відомо раніше, але ніхто з Вас не взяв цього під увагу. Перших два томи "Літопису УПА", у присвяті боротьби УПА на Волині, Ви вже видрукували, в яких є повно спірних, а то й неправдивих історичних стверджень. Звичайно, перевидавати Ви їх не будете, отже мені лишається написати на них спростування, що я в короткому часі і зроблю.

Якщо Ви хочете щоб я переглянув матеріяли, які Ви готуєте до друку, то я радо дам на них свої зауваження чи доповнення..."

На жаль, несподівана смерть бл. п. Максима Скорупського перервала й це коротке спілкування.

Наступна спроба залучити до співпраці членів ОУН(М) була зроблена в 1989/1990 рр., коли за дорученням Президії розмови у цій справі проведено в Парижі між др. Петром Й. Потічним й головою ПУН Миколою Плавюком в присутності Степана Мардака, чільного представника цього осередку в Кельні, Німеччина.[41]

Найбільшим успіхом треба, одначе, вважати створення видавництва "Літопис УПА" двома ветеранськими організаціями, а саме: Об'єднанням колишніх вояків УПА США і Канади та Товариствами колишніх вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки ЗДА і Канади.

---

[40] У 1943—1944 роках він був курінним відділів УПА на Волині, які діяли під керівництвом полковника Андрія Мельника. Свої переживання "Макс" описує в книжці *"У наступах і відступах"*, яка була видана в Чікаґо у 1961 році.

[41] Як початок співпраці, запропоновано п. М. Плавюку від ОУН(М) видати, під повним контролем їхніх редакторів і з фінансовим забезпеченням нашого видавництва, один або два томи матеріялів про діяльність підпільних відділів ОУН(М). Президія видавництва також не висловила жодних застережень до пропонованого редактора цих книг, яким мав би стати др. Богдан Винар. Микола Плавюк поставився позитивно до цих пропозицій, але декілька дальших намагань відновити ці розмови з членами його середовища не принесли жодних успіхів і ця справа повністю завмерла. Дивись коротку згадку про ці розмови в протоколі надзвичайного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", що відбулося в днях 24 і 25 листопада 1990 року в Торонто, Канада.

До Головної управи Товариства звернувся голова Редакційної колеґії "Літопису УПА" наступним листом:

До Головної управи
Товариства бувших вояків УПА США

6-го березня 1976 р.

Дорогі друзі!

Дозвольте поінформувати Вас в справі "Літопису Української Повстанської Армії".

На десятому З'їзді Об'єднання колишніх вояків УПА, у вересні місяці 1973-го року, ми вирішили приступити до видавання "Літопису УПА".

Для реалізації повищого завдання загальний з'їзд вибрав Редакційну колеґію. Через два роки Редакційна колеґія працювала в напрямі збирання і упорядкування матеріялів.

У місяці серпні 1975-го року XI-ий загальний з'їзд Об'єднання одобрив започатковану роботу Редакційної колеґії, а також затвердив план її дальшої діяльності.

Представник Вашого товариства був присутній на наших з'їздах і мав нагоду заслухати звіти Редакційної колеґії та поінформувати Вас точніше про видавничі плани "Літопису УПА".

Перший випуск "Літопису УПА" з тематикою "Волинь і Полісся в час німецької окупації" ми віддали вже до друку.

"Літопис УПА" ми запланували як серійне видання, книжкового формату. Кожний збірник буде присвячений окремій проблематиці.

Другий том "Літопису УПА" підготовляється також з тематикою "Волинь і Полісся".

Звертаємося до Вас з гарячим проханням підтримати нас у започаткованому ділі.

Просимо Вас до активної співпраці, до видавання дальших збірників "Літопису УПА".

Уважаємо, що в час загальної декон'юнктури для української визвольної справи, у час, коли ворожа сторона публікує фальшиво перероблені документи боротьби УПА, обов'язком кожного колишнього учасника визвольної боротьби є подбати про те, щоб цей період нашої історії був об'єктивно задокументований.

Сподіємося, що вже на найближчому засіданні будемо щиро вітати Ваших представників як членів Редакційної колеґії "Літопису УПА".

З вояцьким привітом

(Власноручний підпис)
Модест Ріпецький
голова Редакційної колеґії

Голова Головної управи товариства Михайло Ковальчин подякував за запрошення до співпраці у видаванні "Літопису УПА", поставився до пропозиції дуже позитивно і, як видно з наступного листа, пообіцяв поставити цю справу на обговорення Головної управи.

Філадельфія, 25 березня 1976 р.

До Головної управи
Об'єднання к. в. УПА
Редакційна колеґія.

Щиро дякуємо за Ваш лист від 6-го березня ц. р., в якому запрошуєте нас, тобто наше Т-во, до співпраці, а радше до спільного видавання серійного "Літопису УПА".

Справа, про яку говориться у Вашому письмі, є досить поважна і тому я сам не можу вирішити. Цю справу мусить вирішувати Головна управа т-ва на засіданні, яке відбудеться 1-го квітня ц. р.

Я майже певний, що Гол. управа цю справу вирішить позитивно. Але, щоб приступити до спільної видавничої дії "Літопису УПА", ми мусили б знати Ваші передумови? Якщо такі передумови Ви могли б нам вислати до часу нашого засідання, ми були б Вам за них дуже вдячні.

Ми повинні вже віддавна співпрацювати, хоча би на видавничому відтинку і це довело б нас до повного нашого об'єднання.

Про рішення нашої Головної управи та визначення наших членів Редакційної колеґії, негайно Вас повідомимо.

Остаємось з дружнім привітом,
Слава Україні!

За Головну управу:
(Власноручний підпис)
М. Ковальчин — голова *М. Климко — секретар*

Незабаром, 3-го квітня 1976 року, отримано наступний лист від уповноваженого представника Товариства:

Йонкерс, 3 квітня 1976 р.

До Голови Редакційної колеґії
"Літопису УПА"
Д-ра Модеста Ріпецького
У Чікаґо, Іллінойс.

Друже голово!

На засіданні Головної управи Т-ва колишніх вояків УПА мене уповноважено бути відповідальним у справі видавання "Літопису УПА".

До сьогодні, крім Вашого листа та повідомлення в пресі, нам більше нічого не відомо про склад Редакційної колеґії та Ваш план.

У повідомленні Ви подаєте, що "Літопис УПА" редаґує колеґія, в складі якої колишні вояки УПА, тоді коли Ви повинні подавати, що його редаґує колеґія, складена з членів Об'єднання.

Дуже просимо не ставити нас в таку ситуацію, щоб ми були змушені прилюдно складати заяву.

У нас є добра воля бути партнером, але до того часу, доки ми ним станемо, повинні знати докладно про цілість завдання.

Буду Вам вдячний, якщо після одержання цього листа напишете мені та докладно проінформуєте мене, щоб у свою чергу я міг поділитися тими інформаціями з членами нашої Головної управи.

З вояцьким привітом

(Власноручний підпис)
Лев Футала

Це прохання представника Товариства було виконано і голова Редакційної колеґії пояснив, що пресове оголошення тому не подавало, що це видання Об'єднання, але усіх колишніх вояків УПА, бо головною ціллю було, щоб "Літопис УПА" став виданням усіх учасників визвольної боротьби 1940-их і 1950-их років. У своєму листі він також висловив жаль, що дехто з членів Товариства колишніх вояків УПА, не зрозумів задумів і старань організаторів видавництва.

Співпраця між ОкВ УПА і ТкВ УПА

Всі ці малі непорозуміння в справі спільного видавання "Літопису УПА" з Товариством колишніх вояків УПА вияснилися, і, в дружній співпраці, "Літопис УПА" почав осягати надзвичайні успіхи. 11-го та 12-го грудня 1976 року, на спільному засіданні в Торонто (Канада) створено автономну установу "Видавництво Літопису УПА", в склад якої увійшли члени Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади та члени Товариства колишніх вояків УПА ім. ген.-хор. Романа Шухевича — Тараса Чупринки в ЗДА та Товариства колишніх вояків

УПА в Канаді.[42] Тоді також прийнято тимчасовий правильник Видавничого комітету "Літопису Української Повстанської Армії".[43]

На першому засіданні створено керівні органи Видавничого комітету, президію, Редакційну колеґію та адміністрацію, які обсаджено на паритетній основі членами обох організацій.[44]

У склад президії ввійшли: Модест Ріпецький, Михайло Ковальчин, Євген Штендера, Володимир Макар, Ярослав Струтинський, Степан Ґоляш, Михайло Міґус, Микола Кулик.

Редакційну колеґію обрано у складі: відповідальні співредактори — Євген Штендера і Петро-Йосиф Потічний, члени Редакційної колеґії — Степан Ґоляш, Володимир Макар, Богдан Яньо–Крук, Петро Миколенко, Ярослав Струтинський, Модест Ріпецький, Михайло Бохно, Андрій Дольницький, Лев Футала та Михайло Федак.

Адміністрація складалася з наступних осіб: Михайло Федак, Володимир Дашко, Степан Бабяк, Микола Кошик, Іван Козак, Юрій Рибський, Іван Росіл.

Членами-співпрацівниками стали: Микола Лебедь, Лев Шанковський, Роман Петренко, Юрій Лопатинський, Ярослава-Марта Філь, Зиновій Соколюк, Віктор Новак, Степан Новицький.[45]

---

[42] Протокол засідання Редакційної колеґії "Літопису УПА", на якому секретарем був Михайло Міґус. Тоді також оцінено вартість існуючого видавництва в $14,000 й вирішено, що товариство внесе таку ж суму до нової спілки. Офіційно Видавничу спілку "Літопис УПА" засновано на другому пленарному засіданні 11-12 червня 1977 р. в Чікаґо.

[43] Тимчасовий Правильник, який складався з 12 пунктів підписали наступні представники: від Об'єднання кол. вояків УПА США і Канади — М. Ріпецький, Є. Штендера, П. Й. Потічний, М. Федак, М. Міґус; від Товариств кол. вояків УПА в ЗДА і в Канаді — М. Ковальчин, М. Кулик, В. Макар, С. Ґоляш, М. Кошик. Тимчасовий правильник був також апробований представниками ОКВ УПА США і Канади і його підписали: Яр. Струтинський — голова; В. Сорочак — фінансовий референт та М. Міґус — голова в Канаді. Головні Управи товариств апробували тимчасовий правильник підписами: М. Ковальчин — голова в ЗДА та М. Кулик — голова в Канаді. Текст тимчасового правильника та поправки до нього подані в додатку № 19. Після апробації правильника Головними управами обох комбатантських організацій він став постійним правильником (статутом) видавничої спілки.

[44] Президія складалася з 8 осіб, по 4 представники від кожної з договірних сторін; Редакційна колеґія з 6 осіб, по 3 представники від договірних сторін; адміністрація також з 6 осіб по 3 представники від кожної з договірних сторін. Весь Видавничий комітет складався з 22 представників, по 11 від кожної з договірних сторін.

[45] У 1977 р. Товариство кол. вояків УПА письмово ще раз підтвердило свою участь у складі президії і Видавничого комітету письмом Головної управи Т-ва кол. вояків УПА в Канаді за підписом Володимира Макара, вже після прийняття Тимчасового правильника Видавництва "Літопис УПА". (Дивись Додаток № 20).

Реєстрація видавництва

Згідно із законами Канади і провінції Онтаріо, новостворене видавництво було зобов'язане пройти реєстраційний процес. У результаті, 30 травня 1977 р. внесено прохання до Міністерства Споживчих і Комерційних Відносин провінції Онтаріо про реєстрацію (Лист Патент/ Letters Patent) видавництва "Літопис УПА", як корпорації "без уділового капіталу", з правом публікувати і поширювати серійну публікацію під назвою "Літопис УПА".[46]

Підписали: др. Модест Ріпецький, Маґ. Євген Штендера, проф. др. Петро Й. Потічний, Михайло Федак, Михайло Міґус, Михайло Ковальчин, Микола Кулик, Володимир Макар, Степан Ґоляш та Микола Кошик. Ці самі особи були пропоновані в члени Ради директорів нової корпорації. [47]

Корпорація зобов'язалася бути неприбутковою і ввесь дохід вкладати для досягнення її цілей. Члени Ради директорів погодилися працювати на громадських засадах і на випадок розв'язання корпорації, після сплати усіх облігацій і боргів розділити існуюче майно поміж харитативними організаціями провінції Онтаріо.[48]

5 січня 1978 р. корпорація отримала Letters Patent та №369498 провінції Онтаріо, підтверджені Секцією корпоративної інформації від 21 січня 1978 р. з повним правом виконувати свої завдання.[49]

Ці початкові роки в діяльності Видавничого комітету були найважчими, позаяк було обмаль не тільки архівних документів, чи спогадів колишніх учасників визвольної боротьби УПА, але й техніч-

---

[46] Application for Incorporation of a Corporation Without Share Capital. 30 травня 1977.

[47] Там само.

[48] Там само.

[49] Ministry of Consumer and Commercial Relations, Letters Patent, Ontario Corporation Number 369498, January 5, 1978. Раду директорів затверджено у наступному складі: М. Ріпецький, Є. Штендера, П. Й. Потічний, М. Федак, М. Міґус, М. Ковальчин та М. Кулик. До Виконавчої дирекції увійшли: М. Ріпецький — президент, В. Макар, секретар, М. Федак, скарбник, та М. Кулик — Головний адміністратор. З часом у складі Ради директорів та у Виконавчій дирекції зайшли персональні зміни. Після смерті С. Ґоляша, В. Макара та відходу М. Федака, Рада директорів зменшилася до 5 осіб. У Виконавчій дирекції після резиґнації у 1986 р., з огляду на хворобу Володимира Макара, секретарем став Віктор Новак, а незадовго, з огляду на його хворобу, в 1989 році — Іван Лико. При відсутності Івана Лика в 1995 і 1996 роках секретарами пленуму були Михайло Бохно і Степан Шпак, а в 1997 р. — Омелян Цилюпа. Після смерті Івана Лико у 2004 р., секретарем обрано у 2005 р. Богдана Ковалика. Михайла Федака, який відійшов з приводу хвороби у 1986 р., заступив Микола Кулик, який виконує функцію Головного адміністратора до сьогодні. Касиром був Володимир Дашко, а після його смерті — Емілія Зінько-Нагірна. Після смерті Модеста Ріпецького у 2004 році, президентом корпорації став його заступник Лев Футала. Знову ж, на місце заступника голови у 2004 році призначено Юліяна Котляра.

ного обладнання, бюрових приміщень, а навіть складського приміщення для маґазинування та розсилки друкованих книг. Не було теж жодних фінансових засобів, і починати треба було від нуля. У цих невідрадних обставинах, жменька ентузіастів, колишніх учасників визвольної боротьби УПА і ОУН, почала реалізувати монумельтальне діло — публікувати на рівні наукових вимог об'єктивні матеріяли про оборонно-визвольну боротьбу українського народу проти усіх займанців.

Без допомоги із зовні від української громади та окремих прихильників далебі чи цей важливий проєкт можна було зреалізувати? У *Бюлетені № 3/1984* були також подані прізвища ветеранів УПА і членів їхніх родин та близьких приятелів, які навіть не будучи членами Видавничого комітету, працювали безкорисно для видавництва "Літопису УПА" впродовж довгих вечорів в будні, вихідні та святкові дні, щоб якнайшвидше розіслати книги усім передплатникам, кольпортерам, бібліотекам і книгарням. Були це: Р. Білоус, В. Бамбурак із сином Петром, М. Коцур, С. Котелець, М. Кулик, А. Маречко, Ю. Рибський, М. Служала, Марійка Сич, Володимир Пастух, Ярослав Трушик, П. Шумський, Мирон Росіл, Роман Федак, Андрій Кулик, В. та І. Душенчуки та інші.[50] Усім їм велика вдячність від Видавничого комітету "Літопису УПА", а також українського громадянства в загальному.

З часом у складі Видавничого комітету "Літопису УПА" з різних причин наступали персональні зміни. З рядів членства і постійних співробітників та прихильників "Літопису УПА", з приводу смерті, відійшли: Степан Бабяк ("Орленко"), др. Богдан Зиновій Гук ("Скала"), Андрій Кисіль-Дольницький ("Голубенко"), Іван Козак ("Борис"), др. Богдан Яньо-Крук ("Мелодія"), Генеральний Секретар ЗП УГВР Микола Лебедь ("Рубан", "Максим"), полк. Юрій Лопатинський ("Калина"), Володимир Макар ("Вадим"), Петро Миколенко (Микола Савченко, "Байда"), Іван Дмитрик ("Драгомир"), Михайло Озимко ("Залізняк"), Степан Новицький ("Сербин", "Степовий"), Зиновій Соколюк ("Семенів"), Ярослав Струтинський ("Яспар", "Новий"), Данило Міршук (Степан Федорівський, "Липовий"), Іван Хома ("Богдан"), проф. Лев Шанковський ("Дзвін", "Мартович"), др. Мирослав Прокоп ("Володимир", "Орлович", "Радович", "Гармаш"), Петро Гнатюк ("Дорош"), Юрій Рибський ("Рибак"), Іван Лико ("Скала", "Богдан"), Володимир Дашко ("Марко").

Прийшли також зміни і в Редакційній колеґії видавництва.

Померли: Степан Ґоляш, Володимир Макар, Богдан Яньо–Крук, Петро Миколенко, Ярослав Струтинський, Модест Ріпецький, Андрій Дольницький. Михайло Федак відійшов з огляду на хворобу. Знову ж з

[50] *Бюлетень Видавничого комітету Літопису УПА*, № 3, 1984.

кругів членів співпрацівників відійшли: Микола Лебедь, Лев Шанковський, Юрій Лопатинський, Зиновій Соколюк, Степан Новицький та Мирослав Прокоп. У колективі з попередньої групи залишилися лишень Роман Петренко, Віктор Новак та Ярослава -Марта Філь, але їх активність з огляду на вік стала також дуже обмеженою.

З різних причин особистого характеру у 1999 році зі свого становища (відповідального редактора) пішов Євген Штендера.[51] Ще раніше, з огляду на хворобу та конфлікт, який виник у президії видавництва, Є. Штендера став майже неактивним. На пленарних засіданнях 1998 р. можна було зауважити нотки незадоволення стосовно повільної підготовки нових книг, незадовільної ситуації у Львові та створення архіву при Університеті Торонто.[52] Майже цілий 1998 рік та половина 1999 року пройшли дуже напружено між редактором Є. Штендерою, співредактором П. Й. Потічним, адміністратором М. Куликом та головою видавництва М. Ріпецьким.[53] З огляду на небажання Євгена Штендери відкликати різні інсинуації супроти співредактора П. Й. Потічного і адміністратора М. Кулика й полюбовно завершити цю справу, обидва члени Видавничого комітету були змушені для оборони своєї честі розпочати судову справу. На пленарних засіданнях Видавничого комітету 5 і 6 червня 1999 р. справи конфлікту були детально обговорювані.[54] Вирішено, з приводу неприсутності, чи неспроможності виконувати обов'язки відповідального редактора, його автоматично заступає співредактор, але попросити Є. Штендеру вияснити..." про його наміри щодо дальшої праці у

---

[51] Лист Є. Штендери від 10 травня 1999 р.

[52] Протокол пленарного засідання видавництва "Літопис УПА", яке відбувалося 20 і 21 травня 1998 р. Пояснення про те, що архів названо "Колекцією Петра Й. Потічного" на вимогу університету, з огляду на те, що він являється Старшим науковим співробітником Центру Російських і Східоєвропейських студій, та що університет не готовий прийняти до архіву "Літопис УПА", не задовольняли Є. Штендеру, поми-мо того, що попередні рішення обох комбатантських організацій, дирекції газети "Гомін України" та президії Видавничого комітету "Літопис УПА" були одностайні з думкою університетського керівництва.

[53] Обмін листами поміж відповідальним редактором і головним адміністратором, листи Є. Штендери від 24 серпня та детальна відповідь М. Кулика від 26 серпня 1998 р., лист Є. Штендери до Кулика від 10 вересня та його листи до М. Ріпецького від 12 і 18 листопада 1998 лишень поглиблювали існуючий конфлікт. У листі, адресованому членам президії, адміністрації та Видавничого комітету, від 11 грудня 1998 року, Є. Штендера, опираючись на твердження Ю. Штендери, обвинуватив Головного адміністратора та В. Чорновуса, разом з співредактором, у нечесній політиці з ціллю "саботажу" томів про УГВР і Холмщину та Підляшшя. Результатом цього був судовий позов, який примусив Є. Штендеру публічно відкликати свої обвинувачування.

[54] Протокол пленарного засідання видавництва "Літопис УПА", яке відбулося 5 і 6 червня 1999 р. Дивись також звіт адміністратора "Літопису УПА" за 1998 рік.

видавництві".[55] У результаті після довгих намагань полагодити справу, голова видавництва др. М. Ріпецький впровадив рішення пленуму в життя і відповідальним редактором назначив Петра Й. Потічного. Одначе, за браком відповідних кандидатур, посада співредактора видавництва залишалася вільною.

Поширення діяльності в Україні

Відразу після розвалу СРСР і проголошення незалежної держави пленум і керівництво нашого видавництва розпочало пошук можливостей поширення діяльності також і на українські землі. Йшлося не тільки про розповсюдження уже публікованих матеріялів, а також про доступ до нових джерел інформації, архівів та, евентуально, нових співпрацівників. Вже на 13-му пленарному засіданні, у квітні 1989 р., почато обговорення можливостей далекосяжних перемін в СРСР та про можливості, які ці переміни могли б мати на цілі і завдання видавництва.[56] Пленуми видавництва в наступні роки щораз більше присвячували увагу цьому питанню.[57] У результаті розмов проведених П. Й. Потічним з п. Євгеном Жеребецьким під час конференції Міжнародної асоціації україністів, виринула думка створити спільне підприємство в Україні, метою якого

---

[55] Рішення й пропозиції 23-го Пленуму видавництва "Літопис УПА" від 5 і 6 червня 1999 р. Витяг з протоколу. У листі від 10.5.1999 р. резиґнуючи зі свеї посади Штендера заявив: "Якщо не буде радикального покращання відносин, я працювати для видавництва не буду. Я можу творчо працювати лише в культурній і дружній атмосфері...". Незважаючи на прохання, він також не прибув на 23-ій пленум видавництва. Ріпецький 7.6.99 звернувся ще раз до нього з питанням чи він залишається відповідальним редактором. А 14 вересня 1999 Ріпецький знову просить того уточнити його становище стосовно "Літопису УПА", а також його участь в Редакційній раді Нової серії і його становища у Спільному підприємстві та Благодійному фонді у Львові. У свойому листі до Штендери з 17 вересня 1999 р. голова підтвердив рішення Пленуму видавництва прийняти резиґнацію Євгена Штендери й на пост відповідального редактора призначити Петра Й. Потічного, який з початку заснування видавництва був членом Редакційної колеґії й співредактором видання. 6 грудня 1999 р., повідомляючи про усунення від керівництва СП у Львові В. Чорновуса і про порозуміння з П. Й. Потічним, він знову закликає Є. Штендеру до дальшої співпраці. Одначе усі ці заходи виявились марними. У листі від 7.4.2000 р. до членів Видавничого комітету, голова М. Ріпецький був змушений заявити, що з огляду на брак зв'язків між "Літописом УПА" і Є. Штендерою, він (Штендера) таки не може виконувати функцій відповідального редактора.

[56] Протокол XIII-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" від 8 і 9 квітня 1989 року.

[57] Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" з 10 квітня 1989 до 27 квітня 1990 року; Протокол XIV-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" від 29-го квітня 1990 року.

було б передруковувати вже видані книги "Літопису УПА".[58] Проект цей був предметом телефонної конференції, а потім його порушено на нараді Видавничого комітету, яка відбулася 24 і 25 листопада 1990 р.[59] Порушено також питання можливості перевидання книг "Літопису УПА" в Польщі та пересилання їх в Україну.

На пленарних засіданнях Видавничого комітету 20 і 21 квітня 1991 року в Торонто, знову повернено до обговорення цих справ, але підкреслено, що плани на перевидання книг "Літопису УПА" в Україні натрапляють на всякого роду непередбачені перешкоди.[60] Наприклад, п. Євген Жеребецький, який почав перевидання книг "Літопису УПА", зробив це в іншому форматі та в досить недосконалий спосіб, чим викликав незадоволення редакції й адміністрації в Канаді.[61] Під час подорожі, яка була присвячена візиту делеґації Китайської Народної Республіки в Україну, й лишень частинно справам "Літопису УПА", зав'язані контакти з дирекцією Інституту української археографії при Академії наук України (проф. Павлом С. Соханем, Геннадієм В. Боряком та др. Ярославом Дашкевичем). Ці контакти стали плідним початком дальшої співпраці між видавництвом "Літопис УПА" і різними науковими та державними інституціями України.[62] Спроби створення спільного підриємства "Літопис УПА" в Україні разом з Республіканською асоціацією україністів також продовжувалися, але не увінчалися успіхом.[63]

На пленарних зборах Видавничого комітету "Літопису УПА" у червні 1992 р., вирішено сформувати представництва "Літопису" та зав'язати

---

[58] Дивись: Лист Є.Штендери до Євгена Жеребецького від 8 жовтня 1990 р.

[59] Протокол надзвичайного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" 24-го і 25-го листопада 1990 року. Також витяг з протоколу, постанови. Про ці заходи також згадується в листі Є.Штендери до Є. Жеребецького від 10 листопада 1990 р. Там також суґерується, що в Україні варто б заснувати спілку на основі комбатантської організації колишніх вояків УПА, як це зроблено в Канаді. На засіданнях уповноважено П. Й. Потічного зав'язати дальші контакти з людьми в Україні у цій справі під час його перебування там разом з китайською делеґацією у грудні 1990 р.

[60] Протокол XV-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" 20 і 21 квітня 1991 р. Витяг з протоколу XV-го пленуму Видавничого комітету "Літопису УПА" 20 і 21 квітня 1991 р.

[61] Петро Й. Потічний. Звіт про подорож в Україну: травень 4-23, 1992.

[62] Там само.

[63] Протокол намірів, складений 20 квітня 1992 року в Києві, у результаті переговорів між Євгеном Штендерою, головним редактором "Літопису УПА", та Світланою Уляновською, науковим секретарем Республіканської Асоціації Україністів (РАУ) . Ще раніше, 17 квітня 1992 р., у Львові підписано протокол намірів про створення українсько-канадського спільного підприємства "Літопис" (Україна, Львів) між Євгеном Штендерою та Євгеном Жеребецьким, головою малого приватного підприємства "Літопис". Дивись також: "До видавничого комітету "Літопису УПА", лист Євгена Жеребецького від 18 квітня 1992 р. в якому він пояснює законні основи малого приватного підприємства "Літопис" та заходи у передруку 8 і 9 томів "Літопису УПА".

контакти з дослідно-науковими інституціями України.[64] Такі старання зроблено у Львові і Києві влітку того ж року.[65]

СП "Літопис"

Організація адміністративної філії у Львові не прийшла легко. Головний тягар цієї організації впав на плечі голови видавництва д-ра М. Ріпецького та головного адміністратора М. Кулика. Після довгих переговорів їм вдалося у 1992 р. створити спільне підприємство "Літопис УПА" з трьома приватними особами з України.[66]

Головним завданням спільного підприємства було полагоджувати справи "Літопису УПА", друкувати, а також перевидавати й розсилати видруковані книги. Збори засновників спільного українсько-канадського підприємства "Літопис УПА" відбулися 28 серпня 1992 року. Представниками нашого видавництва на зборах були: М. Ріпецький, М. Кулик, Є. Штендера, які стали членами СП. З України членами стали: Я. Лялька, В. Чорновус та Л. Ревонюк. Видавництво "Літопис УПА" мало 90 % капіталовкладу (у Статутний фонд від видавництва внесено $10 000 US), а кожний приватний учасник з України 3,33 %, або разом 10 %). Варто відмітити, що з огляду на фінансову скруту, вклад приватних осіб з України був також покритий

---

[64] Протокол XVI-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 6 і 7 червня 1992 року; Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" з 20 квітня 1991 до 6 червня 1992 р.; Витяг з протоколу XVI-го пленуму Видавничого комітету "Літопису УПА" з 6 і 7 червня 1992 р. На засідання та наради запрошено панів Терлецького (власника друкарні в Торонто) та Кисіля, директора фірми "Міст", які у своїх виступах запропонували створення спільного друкарського підприємства в Україні з вкладом $200 000, по 50 % вкладу кожного із партнерів. Цю пропозицію було відхилено.

[65] Протокол XVII-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 19 і 20 червня 1993 року; Витяг з протоколу XVII-го пленуму Видавничого комітету "Літопису УПА" від 19 і 20 червня 1993 року; Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" з 7 червня 1992 по 19 червня 1993 року; До тридцятиріччя "Літопису УПА", *Бюлетень Видавничого комітету "Літопису УПА"* № 7, 2003, с. 5.

[66] Протокол зборів засновників спільного українсько-канадського підприємства "Літопис УПА" (Litopys UPA). У цей день підписано також Угоду про утворення та діяльність спільного українсько-канадського підприємства "Літопис УПА" (Litopys UPA). Між іншим, з огляду на утворення СП "Літопис УПА", листом відповідального редактора Є. Штендери від 5 жовтня 1993 р. до Петра Мавко, директора малого підприємства "Літопис", складено прохання про передачу новоствореному СП 8 і 9 томів "Літопису УПА", які були перевидані цим підприємством, а також інші матеріальні цінності. Дивись також: Звіт виробничо-комерційної діяльності підприємства "Літопис" за 1992/1993 рр. з перевидання та розповсюдження 8 і 9 томів "Літопису УПА". (Підписані: Петро Мавко та Станіслав Опалінський).

видавництвом "Літопис УПА". У грудні 20.12.1992 до керівництва СП долучили Ю. Штендеру з України, а пленум видавництва "Літопис УПА" рішенням від 20.6.1993 р. до керівництва СП ще ввів Л. Футалу.[67] Це поміняло дещо пропорції капіталовкладень. "Літопис УПА" мав тепер 88 %, а кожний приватний член 3 %, або разом 12 % капіталовкладень.[68] Надії на ефективну працю СП не справдилися.

У звіті голови видавництва на пленумі 1993 р. вказано, що СП не працює успішно, позаяк виринули розбіжності між його керівниками, а особливо між Я. Лялькою та В. Чорновусом і Л. Ревонюком.[69] Ряд недоречностей у праці СП було підтверджено Л. Футалою, який в липні 1993 був в Україні й мав завдання провірити ситуацію, яка виникла в СП.[70] На других загальних зборах, що відбулися 17 і 18 вересня 1993 року, і на яких були присутні представники Видавничого комітету, а саме: М. Ріпецький, М. Кулик і Є. Штендера, було усунено Я. Ляльку з посади голови ради і на його місце обрано Володимира Чорновуса. Виконавчими директорами СП надалі залишилися — Я. Лялька та Леонід Ревонюк, а четвертим співдиректором обрано Юрія Штендеру.[71] У листі до Володимира Чорновуса від 28 травня 1997 р. М. Ріпецький, голова видавництва, інформував його, що в Раді директорів з канадського боку залишаються М. Ріпецький, М. Кулик, Є. Штендера, Л. Футала та

---

[67] Протокол XVII-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА".

[68] У грудні 1992 р. М. Кулик переслав усю потрібну документацію для реєстрації підприємства в Україні. Усі документи були нотаріально затверджені 5.2.1993 р. старшим державним нотаріусом О. В. Бояківським. Зареєстровано Львівською міською радою народних депутатів, Виконавчий комітет, Департамент економічної політики та ресурсів, Свідоцтво № 19354060 від 17 березня 1993 р. № запису 05031. (Підписав голова реєстраційної палати Євген Пограничний). Адреса підприємства тоді була — вул. М. Кривоноса, 25/8, Львів. За цією адресою утворено також приватне підприємство Я. С. Ляльки, науково-дослідний центр історії національно-визвольних змагань України. Статут СП у формі товариства з обмеженою відповідальністю також підтверджено 17 березня 1993 р. У 1996 році юридична адреса СП стала: пл. Міцкевича, буд. 6/7, м. Львів, 290006. Зміни та доповнення до Статуту СП "Літопис УПА" у формі товариства з обмеженою відповідальністю, № 19354060, реєстраційний № 05031 від 28 лютого 1996 р.

[69] У листі від 11 травня 1993 р. В. Чорновус обвинуватив Я. Ляльку в можливій несанкціонованій діяльності. Початкове недовір'я потім переросли у відкритий конфлікт. На розширених річних зборах СП 16 жовтня 1995 р. В. Чорновус і Я. Лялька оскаржили один одного у недобросовісній поведінці, і навіть у шахрайстві. Протокол розширених річних зборів СП "Літопис УПА" від 16 жовтня 1995 р. Дивись лист Л. Футали до М. Ріпецького у цій справі від 2 листопада 1995 р.

[70] Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" від 19 червня 1993 до 25 червня 1994 року.

[71] Там само.

додатково Роман Кулик[72]. Він також повідомив В. Чорновуса, що у липні в Україні будуть Л. Футала, М. Ковальчин та П. Й. Потічний, і тому просив перенести Загальні збори СП на інший час.[73] У цьому листі він також пригадав В. Чорновусу, що вже в травні 1996 р. були плани реорганізувати СП в доброчинну установу та, що через рік нічого не зроблено у цій справі.[74]

Такий стан тривав до 1997 року. На річних зборах було запропоновано виключити Я. Ляльку з членів СП[75], але цю пропозицію, з огляду на недодержання усіх законних потреб, переведено в життя щойно зборами СП, які відбулися 21жовтня 1997 р.[76] та виплачено йому 3,4 % його фінансового внеску. У той же час, на пропозицію В. Чорновуса, протоколом № 8 розподілено статутний фонд підприємства в такий спосіб, де "Літопис УПА" мав би контролювати 29 % капітолавкладень, тоді як приватні члени 71% (Чорновус — 25%, Ревонюк — 23%, Штендера — 23%). Протоколом № 9 затверджені зміни і доповнення до угоди про утворення СП "Літопис УПА" від 20.12.1992 р., а також збори затвердили зміни до статуту від

---

[72] У звіті голови Видавничого комітету від 25 травня 1997 до 19 травня 1998 подаються наступні члени Ради директорів: М. Ріпецький, М. Кулик, Є. Штендера, П. Потічний, Л. Футала, М. Ковальчин та Р. Кулик.

[73] Модест Ріпецький. Лист до В. Чорновуса. 28 травня, 1997 р.

[74] Там само.

[75] Річні збори СП "Літопис УПА", протокол № 4 від 18 червня 1997 р.. Присутні на зборах були: П. Й. Потічний, Л. Футала, В. Чорновус, Л. Ревонюк, Ю. Штендера, Л. Коляса, А. Журахівська, П. Борсук (адвокат). Справа усунення Я. Ляльки від керівництва СП обговорювалась також на засіданні СП в Торонто 22 до 24 вересня 1995 р. На цьому засіданні присутніми були: М. Ріпецький, М. Кулик, Є. Штендера і В. Чорновус. Також на деяких обговореннях частинно були присутні П. Й. Потічний, М. Міґус, І. Росіл та О. Жигар. За інформацією В. Чорновуса, Я. Лялька веде конкурентне підприємство і нічого не робить. Є. Штендера, Засідання СП "Літопис УПА" в Торонті, 22 до 24 вересня 1995. Справами СП мав зайнятися Л. Футала в жовтні 1997 р. Під час його поїздки до Львова. Дивись: Лев Футала, лист у справі СП від 27 вересня 1994 р. адресований голові видавництва, відповідальному редакторові й адміністратору. Протокол розширених річних зборів СП "Літопис УПА" від 16 жовтня 1995 року.

[76] Протокол зборів № 6. Дивись також: Протокол XXII пленарного засідання видавництва "Літопис УПА" від 20 і 21 травня 1998 р. Цей пленум більше, ніж попередній займався справами СП "Літопис УПА" у Львові. У рішеннях пленуму обговорено справу переєстрації СП, кращий нагляд над роботою цієї установи, її звітування, фінансові справи, продукція й поширення видань, оплати працівників та можливого закуплення приміщення у Львові тощо. Дивись також: витяг з протоколу. Рішення й пропозиції 22 пленуму видавництва "Літопис УПА" від 20 і 21 травня 1998 р. Протокол річних зборів СП з 18 липня 1997 р.

17.3.1993.[77] Це намагання повністю перебрати контроль над СП й залишити "Літопис УПА" лиш одним із незначних співвласників, викликало обурення серед керівництва видавництва, і, листом від 11 листопада 1997 р., голова видавництва "Літопис УПА" не тільки відмовився від запропонованих змін, але й заборонив В. Чорновусу реєструвати вищенаведені документи.[78]

З огляду на зміни в законодавстві України, у 1997 р. було потрібно реформувати також і підприємства "Літопису УПА" у Львові.[79] У 1998 році СП з обмеженою відповідальністю "Літопис УПА", згідно з діючим законодавством, перетворено на товариство з обмеженою відповідальністю "Літопис УПА" з місцезнаходженням при пл. Міцкевича, 6/7 у Львові. Засновниками ТзОВ стали: видавництво "Літопис УПА" (Корпорація без уділового капіталу) — Канада, благодійний фонд "Літопис УПА" ім. Володимира Макара, та приватні особи В. О. Чорновус, Ю. А. Штендера та Л. Й. Ревонюк.[80] Керівними органами товариства стали

---

[77] Дивись: Установчий договір про створення та діяльність спільного українсько-канадського підприємства "Літопис УПА" у формі товариства з обмеженою відповідальністю (Нова редакція). 1997. У листі до В. Чорновуса 25 травня 1998 року, голова видавництва М. Ріпецький знову повертається до справи дольових часток і стверджує, що "пленум Видавничого комітету.... в Канаді не згідний, щоб власність СП ....перейшла у 70 % до спільників у Львові, а тільки 30 % залишалося Видавництву ....в Канаді". У своєму звіті голова видавництва виразно вказує, що текст статуту та угоди не був опрацьований згідно з висновками дискусії, тому він їх не підписав. Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" за період від 25.5.1997 до 19.5.1998 р.

[78] Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" від 25.5.1997 до 19.5.1998 р., на пленумі Видавничого комітету, ст. 7-11; Лист М. Ріпецького від 26 серпня 1997 р. Зауваження до проблем СП "Літопис УПА", в якому голова видавництва вказує на неправильну інтерпретацію статуту юристом П. Борсуком, який твердив, що у справі виключення з числа засновників та співдиректорів, "при відсутності хоча б одного з членів (дирекції) збори не мають юридичної сили у вирішенні питань", бо ж статут виразно зазначує, що "виключення" може відбутися коли повідомлено усіх членів про річні збори за 25 днів наперед. Лист Ріпецького до Володимира Чорновуса від 11 листопада 1997 р.;

[79] Закон України про видавничу справу. 5 червня 1997 року, № 318/97-ВР. У статті 25 цього закону заборонено створення і діяльність організацій, розповсюдження видавничої продукції, у статутному фонді яких понад 30 відсотків іноземних інвестицій.

[80] Створено статутний фонд в розмірі $16 427 доларів США у розмірі таких часток: видавництво "Літопис УПА" — 30 %, благодійний фонд "Літопис УПА" ім. Володимира Макара — 60 % (в свою чергу наше видавництво має 95 % голосів у БФ), Юрій Штендера — 3,34 %, Володимир Чорновус — 3,33 % і Леонід Ревонюк — 3,33 %. У цей спосіб забезпечено контроль нашого видавництва над ТзОВ на 90 %.

збори учасників, рада товариства (яка діє на час між зборами), виконавча дирекція, з Генеральним директором на чолі, та ревізійна комісія.[81]

Справи ТзОВ були докладно обговорені на 23 пленарному засіданні 5 і 6 червня 1999 р.[82] Вказано на бездіяльність теперішніх керівних органів у Львові, а особливо В. Чорновуса і Ю. Штендери та вирішено здійснити відповідні заходи аби виправити ситуацію. Було прийняте рішення, щоб загальні збори ТзОВ та благодійного фонду скликати в жовтні місяці, на які відрядити трьох людей, а саме: М. Ріпецького, М. Кулика та П. Й. Потічного.[83]

1999 рік став роком великих змін на підприємствах "Літопису УПА" в Україні. Керівництво СП і БФ у своїй роботі явно недопрацьовувало. Публікація книг та їх поширення були зведені до мінімуму при постійних намаганнях підвищити платню робітників у Львові. Купівля приміщення для "Літопису УПА" також вирішувалась надто повільно і зі шкодою для видавництва.[84]

Загальні збори СП і Благодійного фонду (25 і 26 жовтня 1999 р.) пройшли в напруженій атмосфері. Керівники не мали готових письмових звітів помимо

---

[81] Статут товариства з обмеженою відповідальністю "Літопис Української повстанської армії", 5 червня 1998 р. Цей статут зареєстровано 9 вересня 1998 р., за № 05031, ідентифікаційний код 19354060, Є. Пограничним, головою реєстраційної палати департаменту економічної політики та ресурсів Львівського міськвиконкому. Статут засвідчено 10 червня 1998 р., нотаріусом Світланою Мартинюк і зареєстровано в реєстрі за 1950, 1951, 1952, 1953, і 1954. Засвідчено нотаріусом Наталією Тертичною 18 вересня 1998 року і зареєстровано в реєстрі за № 1995.; Установчий договір про створення і діяльність товариства з обмеженою відповідальністю "Літопис УПА" 5 червня 1998 року. Угоду засвідчено 10 червня 1998 року, нотаріусом Світланою Мартинюк і зареєстровано в реєстрі за № 1949. Цей договір зареєстровано 9 вересня 1998 р., № 05031, ідентифікаційний код 19354060, Є. Пограничним, головою реєстраційної палати департаменту економічної політики та ресурсів Львівського міськвиконкому. Посвідчено нотаріусом Наталією Тертичною 18 вересня 1998 року і зареєстровано в реєстрі за № 1986. Місцезнаходження Доброчинного фонду було тоді на вул. Стрийська, 106/63. Детальні пояснення перемін викладено у звіті П. Й. Потічного. Подорож до Львова 1.6.98-11.6.98 та справи реорганізації СП "Літопис УПА" та Доброчинного Фонду "Літопис УПА"; Дивись також: протокол пленуму корпорації без уділового капіталу "Літопис УПА" від 28 травня 1998 року про вихід з числа учасників СП з часткою дольового внеску в розмірі 60 % та збереження права бути учасником СП з дольовою часткою у розмірі 30 %.

[82] Протокол пленарного засідання видавництва "Літопис УПА" 5 і 6 червня 1999 року.

[83] Там само. З огляду на здоровельні проблеми, замість М. Кулика був відряджений І. Лико.

[84] Зі звіту П. Й. Потічного з його поїздки в Україну на IV Конґрес МАУ в Одесі між 24 серпня і 4 вересня 1999 р. але також з його відвідин у Львові видно, що керівники ТзОВ і БФ не тільки не готові внести поправки у свою роботу, але й надалі сповільнювали працю та вимагали нових фінансових вкладів.

того, що про загальні збори були повідомлені більше як місяць наперед. І виконуючи рішення 23 пленарного засідання, представники видавництва в особах: М. Ріпецького, П. Й. Потічного, І. Лико, провели зміни в керівництві обох організацій. Генеральним директором СП став Леонід Ревонюк, а його заступником — Костянтин Іщик. Знову ж, Президентом Благодійного фонду обрано К. Іщика, а його заступником Л. Ревонюка. В. Чорновус залишився в ревізійній комісії, а Людмила Коляса бухгалтером обох організацій.[85]

Надії пленуму на покращення ситуації не справдилися. Нове керівництво не було в змозі знайти нових форм співпраці. Конфлікт у середині підприємства поширювався й загрожував повним провалом в роботі підприємства. Не допомагали жодні заклики до гармонійної співпраці. Результат цього був такий, що пленум 2000 року вирішив знову частково поміняти керівників у Львові.[86] Цим разом, ще перед загальними зборами СП, у серпні 2000 року п. Л.Ревонюк склав свої повноваження й вирішив не подавати своєї кандидатури на наступну каденцію. На його місце Генеральним директором ТзОВ обрано паню Лесю Дук-Грабець, а її заступником — д-ра Ігоря Гомзяка.[87] Президентом БФ залишився К. Іщик, а його заступником обрано д-ра І. Гомзяка. Бухгалтером обох організацій залишено паню Людмилу Колясу. Загальні збори, на власне бажання Ю. Штендери, В. Чорновуса та Л. Ревонюка і в присутності адвоката, вивели їх з уділовців ТзОВ та, згідно з договором відступлення частки, повернуло кожному із них 1357 гривень. Ці викуплені частки передано на користь Благодійного фонду. Таким чином у статутному фонді ТзОВ частка видавництва залишилася 30 %, а частка Благодійного фонду зросла до 70 %.[88]

---

[85] М. Ріпецького обрано головою ради ТзОВ, М. Кулика заступником голови, а членами: К. Іщика та П. Й. Потічного. До Ревізійної комісії обрано О. Жигара, П. Мицака та В. Чорновуса. Костянтина Іщика насамперед введено членом Благодійного фонду. Не обійшлося й без драматичних моментів. Позбавлений головування В. Чорновус почав робити всілякі спроби, щоб новообраній управі не передати техніку, приміщення, матеріяли, документи та ключі від комірки (маґазину), де знаходилися архівні документи ТзОВ. Між іншим, він симулював серцевий напад, але вже вечором цього дня прибув на квартиру голови, вимагаючи виплати $750 своєї зарплати та $12350, нібито затрачених ним своїх коштів на підприємство.

[86] Протокол пленарного засідання видавництва "Літопис УПА" 10 і 11 червня 2000 р. Дивись: Рішення в справі діяльності ТзОВ та Благодійного фонду "Літопису УПА" ім. В. Макара.

[87] Витяг з протоколу № 6 загальних зборів Товариства з обмеженою відповідальністю "Літопис УПА" з дня 24 серпня 2000 р. Присутніми на зборах були: П. Й. Потічний, М. Кулик, І. Лико, І. Камінська, Л. Ревонюк, К. Іщик, Л. Коляса, В. Чорновус, Ю. Штендера, Л. Дук, І. Гомзяк та В. В'ятрович. Головуючим зборів обрано П. Й. Потічного, а секретарями І. Лико та Л. Колясу.

[88] Протокол № 6 загальних зборів Товариства з обмеженою відповідальністю "Літопис УПА", які відбулись 24 серпня 2000 року.

Тим самим наші підприємства у Львові позбулися уділовців у формі приватних осіб. На загальних зборах також виведено з управи Євгена Штендеру, який згідно з рішенням пленуму Видавничого комітету перестав виконувати функції відповідального редактора.[89]

Ситуація, одначе, не стала кращою. Конфлікти у керівництві обох організацій продовжувались. У результаті загальні збори ТзОВ, згідно з інструкціями пленуму, постановило цілковито поміняти керівництво обох організацій ТзОВ і БФ. Після розрахунків і щедрої відпускової платні Лесю Дук звільнено від обов'язків виконавчого директора ТзОВ, а Костянтин Іщик залишився Президентом БФ. Пані Л. Коляса залишила посаду бухгалтера. Генеральним директором обрано д-ра І. Гомзяка, а його заступником став Володимир В'ятрович. Заступником К. Іщика обрано Івана Шуля. Бухгалтером обох інституцій стала пані Люба Микитій.[90] У 2002 році Генеральним директором переобрано д-ра І. Гомзяка, а його заступником Богдана Столяра.[91] Ці самі особи залишилися на постах Генерального директора і його заступника також в 2003 і 2004 роках.[92] У зв'язку зі смертю М. Ріпецького, на загальних зборах 2004 року головою ради обрано П. Й. Потічного.

Після цих персональних змін (2002 р.), наші підприємства у Львові почали працювати незрівняно краще. За цей час видано значне число книг, налагоджено їх розповсюдження, зроблено перші кроки до електронізації видань "Літопису УПА" та ґрунтовно відремонтовано бюро у Львові.

Благодійний фонд

Створення Благодійного фонду "Літопис УПА" ім. В. Макара з самого початку наштовхувалося на деякі проблеми.[93] У липні 1997 року

---

[89] Раду ТзОВ обрано в наступному складі: М. Ріпецький — голова, М. Кулик — заступник голови, К. Іщик та П. Й. Потічний — члени. Членами Ревізійної комісії стали: О. Жигар, В. В'ятрович та В. Мороз. Там само.Дивись також: Потічний. Звіт з поїздки в Україну від 29 серпня 2000 р.

[90] Звіт голови Видавничого комітету на пленумі 24 травня 2002 року.

[91] Звіт відповідального редактора на пленумі 2003 року (27 і 28 червня 2003).

[92] Протокол загальних зборів ТзОВ від 12 серпня 2003 р. У 2003 році до Ради ТзОВ ввійшли: М. Ріпецький — голова, Р. Кулик — заступник, М. Кулик, І. Шуль, П. Потічний, Л. Футала — члени. Ревізійна комісія складалася з Б. Пасічника, В. Мороза та Л. Ревонюка. У 2004 році головою ради обрано П. Й. Потічного, заступником Л. Футалу і членами М. Кулика, Р. Кулика, Івана Лико, та Івана Шуля. Витяг з протоколу № 11 загальних зборів ТзОВ "Літопис УПА", які відбулися 1 серпня 2004 року.

[93] Пропозицію створити Доброчинний фонд замість СП "Літопис УПА" обговорювали у 1996 році. Цією справою цікавився М. Ріпецький, але В. Чорновус цю справу постійно відтягував. Ще в червні на зустрічі з Потічним в Люблині, Польща, він переконував, що не потрібно нічого робити у справі Доброчинного фонду. Щойно в липні 1977 він почав форсувати створення Доброчинного фонду. П. Й. Потічний, СП "Літопис УПА" та справи пов'язані з підприємством.

П. Й. Потічний отримав інструкції й повноваження пленуму реорганізувати СП в Доброчинний фонд "Літопису УПА", який мав стати головною філією видавництва у Львові. Одначе в ході цих перемін, з огляду на різні ускладнення, а також юридичні поради, отримані у Львові, й на рекомендації Потічного, вирішено залишити надалі існування СП, але додатково створити Доброчинний фонд. Одною з причин цього було те, що за законодавством України Доброчинний фонд міг займатися лишень обмеженою комерційною діяльністю й не міг заступити СП. [94]

Присутніми на установчих зборах були: Л. Футала, П. Й. Потічний, В. Чорновус, Ю. Штендера, Л. Коляса, Л. Ревонюк, А. Журахівська. Раду фонду обрано в наступному складі: М. Ковальчин, М. Кулик (заступник голови), П. Й. Потічний, М. Ріпецький (голова ради), Л. Футала, Є. Штендера, А. Журахівська, Л. Ревонюк, В. Чорновус, Ю. Штендера. У виконавчий орган увійшли: В. Чорновус (президент), Ю. Штендера (віцепрезидент) і Ревонюк (віцепрезидент). Ревізійна комісія складалася з Л. Коляси, М. Кошика та О. Жигара.[95]

Створення Доброчинного фонду не змінило ставлення до роботи його нових керівників. Вже у звіті Потічного з липня 1997 року говорилося про потребу "звільнення персоналу і заміну його новим".[96] Тому й не дивно, що з часом таки прийшлося декілька разів міняти керівництво цієї інституції аби

---

[94] Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" від 25.5.1997 до 19.5.1998, на пленумі 1998 р. Між іншим, у його звіті закралася помилка в тому, що замість М. Кошика, він подає М. Кулика як члена Ревізійної комісії.

[95] Протокол № 1 Установчих зборів членів Доброчинного фонду "Літопис УПА", 18 липня 1997 р. Засновниками Доброчинного фонду стали: "Літопис УПА", корпорація без уділового капіталу (Потічний — уповноважений представник) та фізичні особи — А. В. Журахівська, Л. М. Коляса, Л. Й. Ревонюк, В.О. Чорновус, та Ю.А. Штендера. На перших загальних зборах з 5 червня 1998 р. в члени фонду обрано також Р. Кулика. Свідоцтво про реєстрацію Благодійного фонду № 63 від 14 серпня 1997 р. Назва фонду: Доброчинний фонд "Літопис УПА". (Підписав, начальник управління юстиції у Львівській області Т.В.Костур). Статут Доброчинного фонду "Літопис УПА" був прийнятий Установчими зборами 18.7.97. і зареєстрований Управлінням юстиції (Свідоцтво № 63, 14 серпня 1997. Підписав перший заступник начальника управління юстиції С. Смоляк). Довідкою № 13076, Доброчинний фонд "Літопис УПА" включено до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України. (Ідентифікаційний код ч. 23889625; Організаційно-правова форма 490; Місце знаходження 4640136900 вул. Стрийська 106, кв. 63; Орган управління 07994; форма власності 20; Види діяльності 98600, Громадські об'єднання; Дата включення до ЄДРПОУ 2.9.97. Кухта В. І.; Нач. Львівського ОУС С.О.Матковський 29.9.1997 відкрито р/р №700227 в банку "Україна"). Листи патенту зареєстровані Міністерством Комерційних стосунків і зв'язку з покупцями Канади, Онтарійська Корпорація № 369498. Місце реєстрації: Торонто. Дата 5 січня 1978 р.; приватні особи (громадяни України).

[96] Потічний. СП "Літопис УПА" та справи пов'язані з підприємством.

осягнути кращий рівень праці. Перші загальні збори Доброчинного фонду відбулися 5 червня 1998 року.[97] Тоді вирішено, що квота голосів і представництва корпорації "Літопис УПА" у Доброчинному фонді буде у розмірі 95 % голосів від загальної кількості всіх членів фонду та що дольова частка видавництва буде у розмірі 60 %.[98] Нова назва Доброчинного фонду стала Благодійний фонд "Літопис УПА" ім. Володимира Макара.[99]

Зміни в керівництві Благодійного фонду зроблено в 1999 році. Президентом обрано Костянтина Іщика, а його заступником Леоніда Ревонюка. Також в цей час зроблено деякі зміни у статуті.[100] У цьому році В. Чорновуса не обрано до Ревізійної комісії й тим самим він залишився лишень рядовим членом БФ.[101]

У 2000 році К. Іщик залишився Президентом Благодійного фонду, а його заступником обрано д-ра І. Гомзяка.[102] К. Іщика знову переобрано у 2001 році, а його заступником – Івана Шуля.[103] Нові зміни в керівництві пройшли у 2002 році. Президентом тоді обрано В. В'ятровича, а його заступником К. Іщика.[104] З того часу змін на посту президента не було. Ним залишився В. В'ятрович. Заступником у 2003 році обраний І. Шуль, а в 2004 р. Микола Посівнич.[105] Бухгалтером й надалі працює Люба Микитій.

---

[97] Присутніми на зборах були: П. Потічний, В. Чорновус, Ю. Штендера, Л. Коляса, А. Журахівська, П. Борсук (адвокат) та секретар Н. Северин.

[98] Протокол № 2 перших загальних зборів Доброчинного фонду "Літопис УПА" від 5 червня 1988 р., м. Львів. Між іншим тоді також вирішено не приймати додаткових членів фонду аж до наступних зборів.

[99] Статут благодійного громадського фонду "Літопис Української повстанської армії" ім. Володимира Макара (нова редакція). Статут переєстровано 19 жовтня 1998 р, свідоцтво № 125 (Підписав Т. В. Костур). Копія статуту засвідчена нотаріусом Вікторією Андрощук 3 листопада 1998 р. в записі № 2203. Місце знаходження фонду на вул. Стрийській, 106/63

[100] Статут благодійного громадського фонду "Літопис Української Повстанської Армії ім. Володимира Макара", (нова редакція) 25.10.1999 р. Тоді також перенесено адресу БФ на вул. Гетьмана Мазепи, буд. 11а, кв. 98.

[101] Потічний. Звіт з поїздки в Україну, 29.08.00 р.

[102] Звіт адміністратора на пленумі 2001 року від 8 і 9 червня 2001 р.

[103] Звіт голови Видавничого комітету на пленум 24 травня 2002 року. До ради Благодійного фонду обрано: М. Ріпецький — заступник, М. Кулик, члени — П. Й. Потічний, Л. Ревонюк, Ірина Камінська, Л. Футала, І. Гомзяк, В. Мороз, К. Іщик. До наглядової ради обрано В. Мороза, Б. Пасічника та Л. Ревонюка.

[104] Звіт відповідального редактора на пленум 27 і 28 червня 2003 року.

[105] Звіт загальних зборів БФ від 11 серпня 2003 року. Тоді у склад правління фонду увійшли: М. Ріпецький — голова, Р. Кулик — заступник, П. Й. Потічний і М. Кулик — члени. До наглядової ради обрані: Р. Кулик, В. Мороз і Л. Ревонюк. У 2004 році до ради БФ обрано: головою — П. Й. Потічного, заступником — Р. Кулика та членами — Івана Лико, М. Кулика та Івана Шуля. Наглядова рада складається з Р. Кулика, В. Мороза та Б. Пасічника. Витяг з протоколу № 10 загальних зборів БФ "Літопис УПА" ім. В. Макара, які відбулися 30 липня 2004 р.

Придбання приміщення

З самого початку наше видавництво не мало свого окремого приміщення і після утворення СП 28 серпня 1992 року його місцезнаходження було на приватній квартирі д-ра Я. Ляльки на вул. Максима Кривоноса, 25, кв. 8.[106] З самого початку, за пропозицією головного адміністратора М. Кулика, питання придбання відповідного приміщення у Львові привертало увагу Видавничого комітету. Заходами Я. Ляльки та на його прохання Львівська міська рада народних депутатів розпорядженням № 576, від 16 червня 1993 р., вирішила надати в оренду нежитлові приміщення третього поверху в будинку 6/7 на пл. Міцкевича.[107] У результаті, СП "Літопис УПА" перенесено до приміщень на пл. Міцкевича 6/7.[108]

У 1998 році знову підтверджено право СП на орендування приміщень.[109] У тому самому році, на пряму інструкцію пленуму, Потічний провів розмови у справі придбання приміщень при пл. Міцкевича 6/7 з Олегом С. Мандюком, який в той час відповідав за комунальне майно м. Львова. За його порадою, Потічний попросив В. Чорновуса і Ю. Штендеру почати збір потрібних документів у цій справі.[110] Справу можливого придбання приміщення також обговорено з адвокатом М. Мелешком. На жаль ця справа не посунулася з місця.

Потім стало можливим частину цього приміщення викупити у фонду Державного майна м. Львова. Ця справа тягнулася дуже довго, бо керівники наших підприємств у Львові недобросовісно ставилися до цих справ. Коли, нарешті, у січні 1999 р. справа придбання приміщення повністю назріла, п. В. Чорновус запропонував, що в додатку до видавництва "Літопис УПА" спільниками нового приміщення повинні стати

---

[106] Угода про утворення СП "Літопис УПА" з 28 серпня 1992 р.

[107] Розпорядження № 576 від 16.6.1993 р. (підписав голова ради В. Шпіцер). Рішенням комісії з питань розподілу нежитлових приміщень від 3 серпня 1993 р. СП надано додаткову площу в тому самому будинку. Витяг з протоколу № 15 від 3.8. 93 р. (Підписаний В. Дручек). До витягу з протоколу долучено план орендованих приміщень.

[108] Статут СП у формі товариства з обмеженою відповідальністю, 1993.

[109] Дивись: Технічний паспорт на приміщення ТзОВ "Літопис УПА", інвентарний № 885, 21 грудня 1998 р. П.М. Кравець, начальник Львівського обласного бюро технічної інвентеризації; 29 грудня 1998 р. Також отримано Реєстраційне посвідчення на житловий будинок на пл. Міцкевича 6/7 від Управління житлово-комунального господарства Львівської облради за підписом П. Кравця про те, що приміщення загальною площею 69 кв. м. відчужено для потреб "Літопису УПА" з поданням короткої технічної характеристики, експлікації внутрішньої площі та плану приміщення.

[110] Потічний. Подорож до Львова з 1.6.98 до 11.6.98 та справи реорганізації СП "Літопис УПА", Доброчинного фонду "Літопис УПА".

Чорновус, Штендера і Ревонюк. Цю пропозицію було відкинено. У лютому 2000 р. М. Кулик спеціальним дорученням, підтвердженим Генеральним консульством України в Торонто, уповноважив Л. Ревонюка зробити відповідні заходи для купівлі приміщення.[111] У серпні цього ж року завершено купівлю приміщення на пл. Міцкевича 6/7.[112]

Наукові інституції

Бажаючи забезпечити "Літописові УПА" високий науковий рівень, наше керівництво в 1991 році вирішило знайти контакт з Інститутом української археографії ім М.С. Грушевського Національної академії наук України та Головним архівним управлінням при Кабінеті міністрів України, аби разом з ними почати працю над виявленням в архівах України і публікацією нових документів визвольного руху. Пленум 1993 року затвердив попередні домовленості та запропонував видавання "Літопису УПА", Нової серії, базованої на документах з України.[113] Видавництву пощастило в тому, що проф. Павло Степанович Сохань та др. Геннадій Володимирович Боряк, його заступник, а з боку уряду п. Борис Іваненко з задоволенням погодилися на співпрацю. У серпні 1992 р. з участю 4-х представників видавництва було досягнуто угоди про співробітництво між Інститутом української археографії Академії наук України та видавництвом "Літопис УПА". Для того, щоб подолати перешкоди в науково-дослідній роботі в архівах, дирекція Інституту української археографії встановила контакти з Головним архівним управлінням при Кабінеті міністрів України. У вересні 1993 р. відбулася

[111] Доручення, підписане М. Куликом і затверджене консулом Алексеєнком 18 лютого 2000 року. Для цього в Україну були послані усі потрібні документи, як листи патенту, підтверджені нотаріусом Нестором С. Волицьким та дирекцією Кабінету міністрів провінції Онтаріо від 27 вересня 2001 р., так і уповноваження для представників видавництва перевести відповідні заходи у Львові.

[112] Договір № 293 купівлі-продажу нежитлового приміщення шляхом викупу від 22 серпня 2000 р.; Акт прийому-передачі 22 серпня 2000 р. посвідчений нотаріусом Роксоляною І. Тишківською 22 серпня 2000 р. й зареєстрований в реєстрі №7582; Реєстраційне посвідчення від 23 серпня 2000 р. записане в реєстрову книгу № 20 за № 7824 видане Львівським обласним державним комунальним бюро технічної інвентаризації та експертної оцінки.; Довідка про розчислення за об'єкт приватизації в сумі 82672 гривень видана Львівською міською радою, Департментом економічної політики та ресурсів, Управління ресурсів. Підписані: М. Бандра та Л. Крупник. Посвідчено нотаріусом Роксоляною І. Тишківською 23 серпня 2000 р. і зареєстровано в реєстрі № 7526.

[113] Протокол 17-го пленуму Видавничого комітету 19 і 20 червня 1993 р.

нарада представників Головного архівного управління, видавництва "Літопису УПА" та Інституту української аргеографії[114], а згодом (у лютому 1994 р. в Києві) була підписана тристороння угода про наукове співробітництво.[115]

Договірні сторони вирішили, що підготовлені і видані в Україні книги матимуть назву "Літопис УПА. Нова серія", та утворили спільну редакційну раду, керовану двома співголовами, по одній від Інституту та "Літопису УПА". До редакційної ради ввійшли: проф. Павло Сохань, мґр. Євген Штендера — як співголови, і Борис Іваненко, др. Геннадій Боряк, др. Ярослав Дашкевич, Володимир Лозицький, др. Руслан Пиріг, проф. др. Петро Й. Потічний, др. Модест Ріпецький і др.Олександр Рубльов.[116]

З метою реалізації угоди, у складі Інституту української археографії створено відділ джерел історії національно-визвольного руху в Україні XX століття, який очолив проф. Петро Й. Потічний.[117] Він також став членом вченої ради Інституту.[118] У роботі відділу мали взяти участь також Іван Білас, Віктор Коваль, ветерани повстанського руху — Василь Кук та Василь Галаса та співробітники інституту — Олександр Вовк, Олександр Рубльов та Юрій Черченко.[119] Приблизно у той же час створено робочу редколеґію, складену з наступних людей: Олександр Вовк, Василь Кук, Руслан Пиріг, Юрій Черченко та Лариса Яковлєва.[120] Для розробки концепції Нової серії створено робочу групу до якої

---

[114] Г. Боряк. Протокол зустрічі представників Видавництва "Літопису УПА", Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України та Інституту української археографіії АН України. *Документи з історії національно-визвольного руху в Україні XX століття. Інформаційний бюлетень.* Випуск I, видання 2-ге виправлене.Київ, 1995, ст. 23-24. Участь в зустрічі і консультаціях з боку "Літопису УПА" брали: др. М. Ріпецький, мґр. Є. Штендера, проф. др. Петро Й. Потічний та п. Микола Кулик.

[115] Угода про наукове співробітництво між Інститутом української археографії АН України, Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України та видавництвом "Літопис УПА". Там само, С. 25-32. Угоду підписали за Інститут археографії проф. Павло Сохань, за Головне архівне управління п. Борис Іваненко, а за видавництво "Літопис УПА" — др. Модест Ріпецький.

[116] Там само, ст.28-29.

[117] *Інформація про створення відділу джерел історії національно-визвольного руху в Україні XX ст.*Там само ст. 12, 28; В АН України створено відділ "Джерела національно-визвольної боротьби XX століття", *Свобода,* № 4, 8 січня 1994, ст. 1.

[118] Там само, ст. 12, 28; Дивись лист № 113 від 25 лютого 1993 р. від проф. Павла Соханя яке підтверджує, що рішенням вченої ради від 28 січня 1993 р. Потічного обрано іноземним членом вченої ради; Витяг з протоколу засідання вченої ради інституту № 11 від 28 січня 1993 пересланий у цій справі до Бюро відділення історії, філософії та права АН України.

[119] Там само, ст. 12.

[120] Там само, ст. 29.

ввійшли Віктор Коваль, Юрій Черченко, Іван Білас, Василь Кук, Анатолій Кентій та Руслан Пиріг.[121]

Др. Руслан Пиріг, після закінчення виконання обов'язків директора ЦДАГОУ та призначення керівником Головного архівного управління при Кабінеті міністрів України, разом з др. Володимиром Лозицьким, заступником директора ЦДАГОУ, продовжували співпрацювати з нашим видавництвом. Якраз завдяки панам В. Лозицькому і А. Кентію наше видавництво змогло випустити п'ять книг "Літопису УПА" з документами, які висвітлюють жорстоку боротьбу радянської влади проти українського визвольного руху.[122] Др. Геннадій В. Боряк, ще як заступник директора Інституту української археографії, був причетний до започаткування Нової серії,[123] а зараз, як Головний директор Державного комітету архівів України. Він й надалі сприяє нашим потребам у доступі та користуванні архівними матеріялами, які знаходяться в різних архівних установах нашої батьківщини.[124]

Відомчий архів Служби безпеки України — це багатюще джерело документів і матеріялів нашого визвольного руху. Про відбір документів з цього архіву була розмова на нарадах у директора Інституту української археографії ще 25 лютого 1993 року.[125] Справу доступу до архіву СБУ було також порушено п. Потічним з віце-прем'єром України Василем В. Дурдинцем 23 липня 1997 року при передачі книг "Літопису УПА" у зв'язку з визнанням УПА воюючою стороною.[126] У результаті цих та ін-

---

[121] Там само, ст. 30; Звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА" від 19 червня 1993 до 25 червня 1994 року; Праця Редакції "Літопису УПА": Звіт голови редакції від 12 червня 1993 до 18 червня 1994; Звіт співредактора "Літопису УПА" на пленум 25-26 червня 1994 року.

[122] *Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: директивні документи ЦК Компартії України 1943-1959*. Літопис УПА, т. 3, Нова серія. Київ-Торонто, 2001; *Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦККП(б)У, обкомів партії, НКВС-МВС, МДБ-КДБ 1943-1959*. Літопис УПА, тт. 4-7, Нова серія, Київ-Торонто, 2002-2003.

[123] *Видання Головного Командування УПА*. Літопис УПА, т. 1, Нова серія. Київ-Торонто, 1995; *Волинь і Полісся: УПА та запілля 1943-1944. Документи і матеріали*. Літопис УПА, т. 2, Нова серія. Київ-Торонто, 1999.

[124] На офіційному сайті Державного комітету постійно подається інформація про видання та архіви видавництва "Літопису УПА".

[125] Протокол наради у директора Інституту української археографії П.С. Соханя про роботу проблемної групи по проекту "Джерела до історії українського національно-визвольного руху у 20-х — 50-х рр." Участь в цих нарадах від "Літопису УПА" брав П. Й. Потічний.

[126] Віце-прем'єр Василь Дурдинець особисто телефонував у справі доступу до документів голові СБУ, який запевнив його, що доступ закритий тільки до "кримінальних справ". Потічний, СП "Літопис УПА" та справи пов'язані з підприємством. Звіт з поїздки в Україну від 18 до 24 липня 1997 р.

ших заходів, від Інституту археографії в листі до Голови СБУ Л. Деркача від 30 червня 1999 р. зроблено пропозицію взяти участь у підготовці та виданні чергових томів "Літопису УПА".[127] Відповідаючи на цей лист, В. Пристайко, заступник голови СБУ, висловив згоду брати участь у цій роботі, та попросив до редакційної ради ввести начальника Державного архіву СБУ О. М. Пшеннікова, а до складу упорядників — головного співробітника ДА СБУ С. А. Кокіна.[128] Справу співпраці з архівом СБУ було знову порушено Потічним на нараді в Інституті археографії у 1999 році, на якій був також присутній С. Кокін.[129] Почавши з 3-го тому Нової серії, у редакційній раді цієї серії заступлений архів СБУ в особах директорів архіву пп. Пшеннікова, а після його відходу у відставку — С. Богунова. У підготовці деяких книг брав активну участь також і С. А. Кокін, зараз заступник директора цього архіву. У 2004 р. зроблено заходи почати тіснішу співпрацю у підготовці книг "Літопису УПА" на основі матеріялів архіву СБУ.[130]

Хоч й не всі плани того часу реалізовано, більшість із них витримали пробу життя, й на сьогодні Нова серія нараховує 7 томів.

* * *

Видання "Літопису УПА" не могли б друкуватися без постійної і щирої допомоги наших фундаторів та широкого загалу громадян, наших передплатників і читачів. Про них, як і про співробітників різних рівнів, згадується в різних розділах цієї книги. Всім їм величезна подяка і щиросердечне спасибі від усіх працівників нашого колективу. Протоколи пленарних засідань віддзеркалюють працю цілого колективу, вкладену в розвиток видавництва, а додатки до вступної статті — початкові кроки на шляху видання "Літопис УПА".

Праця редакторів, адміністраторів і усіх інших співробітників (крім людей в Україні) не оплачується. Всі вони працювали і працюють для видавництва на громадських засадах. Оплачувані є тільки технічні роботи, друкарські та поштові послуги. Без цієї відданої, безкорисної праці групи колишніх вояків УПА та їхніх дітей, наші книги не могли б з'являтися та інформувати світ про героїчну боротьбу нашого народу в XX-му столітті.

---

[127] Голові Служби безпеки України Л. Деркачу, від 30 червня 1999 р. Підписаний П. С. Сохань.

[128] Лист СБУ до П. С. Соханя (№24/С-981), від 27 липня 1999 р. Підписаний В. Пристайко.

[129] Потічний. Звіт з подорожі в Україну між 24 серпня і 4 вересня 1999 р.

[130] У липні 2004 р. П. Й. Потічний, відповідальний редактор "Літопису УПА", на доручення Видавничого комітету провів ряд розмов позитивного характеру з керівництвом архіву СБУ про можливість плідної співпраці між обома інституціями. Тоді ж було підписано протокол намірів про співпрацю.

Пленум “Літопису УПА”, 2005 р.
Сидять, зліва: Микола Кулик, Петро Й. Потічний, Лев Футала, Параскевія Грицай, Юліян Котляр
Стоять, зліва: Іван Росіл, Микола Кошик, Роман Кулик, Петро Мицак, Михайло Міґус, Омелян Цилюпа, Осип Жигар, Богдан Пасічник, Христина Котляр, Микола Зінько, Степан Шпак, Михайло Бохно, Наталія Солтис

Ця книга присвячена сл. п. др. Модесту Ріпецькому, який велику частину свого трудолюбивого життя присвятив “Літопису УПА”. Він також почав писати вступну статтю до цього тому, але невблаганна смерть не дозволила йому довести це діло до кінця. Праця над нею, як і над іншими частинами книги, перейшла в другі руки і в ній брало участь декілька людей, серед яких, в першу чергу, треба згадати та їм подякувати — сл. п. Івана Лико та Миколу Кулика. Перший із них майже повністю відповідальний за текстовий набір книги, а другий — добирав документи та матеріяли.

Петро Й. Потічний

A Brief History of the Litopys UPA Publishing Company

EARLY BEGINNINGS

Collection of Materials on the History of the UPA, 1947-1948

The soldiers of the UPA, who launched a raid into Western Europe in 1947-49, considered it their duty to leave for posterity a lasting memory of the liberation struggles during and after the Second World War.

The circumstances under which UPA raiding units were forced to break through to the Western world were difficult. Persecuted by the enemy, exhausted by combat and hunger, nevertheless they managed not only to keep their weapons but also to bring a number of valuable documents, some of which were subsequently published.

These materials include:

1. Photographs and diaries from Volodymyr Shchyhelskyi's ("Burlaka") Company, kept by the company's Warrant Officer Taras Buryi ("Burkun") and medic Bohdan Huk ("Skala"), which were brought to West Germany.[1]
2. Diaries of Company Commander Iaroslav Kotsiolok ("Krylach").[2]
3. Memoirs of the raid by Company Commander Mykhailo Duda ("Hromenko") and unit diagrams drawn up by Platoon Leader Mykhailo Ozymko ("Zalizniak"), as well as notes made by the company's Warrant Officer Ivan Iovyk ("Sokolenko").[3]
4. Diaries kept by Political Instructor Zynovii Sokoluk ("Semeniv")"[4]
5. A diary kept by the platoon leader of "Mriia's" Company, Roman Bodnar ("Sahaidachnyi").
6. Diaries and notes of Mykhailo Fedak ("Smyrnyi").
7. Materials, memoirs, notes, and photographs of Modest Ripeckyj ("Horyslav").[5]

---

[1] *Peremyshchyna*: *Peremys'kyi Kurin' UPA.Knyha persh. Dennyky viddilu "Burlaky" (Volodymyra Shchyhelskohi), Udarnyky 4, 94a, pera bunchuzhnoho "Burkuna" z epilohom Bohdana Huka i dokumenty viddilu. Litopys UPA*, vol. 13 (Toronto, 1986).

[2] *Peremyshchyna: Peremys'kyi Kurin' UPA. Knyha druha. Dennyky sotni "Krylacha" (Iaroslava Kotsiolka), Udarnyky 6, 96a, pera khor. Iaroslava Kotsolka, khor.Volodymyar Shchyhelskohi, I bunchuzhnohor "Oresat," I dokumenty sotni. Litopys UPA*, vol. 14 (Toronto, 1987).

[3] M. Hromenko, *U velykomu reidi* (Munich, 1956); Ivan Iovyk ("Sokolenko"), *Neskorena armiia: Iz shchodennyka khorunzhoho UPA* (Kyiv, 1995).

[4] A series of articles by this author was published in the journal *Do Zbroi* in Munich, West Germany.

[5] Certain parts of the memoirs written by Modest Ripeckyj' ("Horyslav"), in particular "Istoriia kurinia 'Rena'," were published in *Taktychnyi Vidtynok UPA 26-yi "Lemko": Lemkivshchyna i Peremyshchyna. Dokumenty i materiialy. Litopys UPA*, vol. 33 (Toronto-L'viv, 2001).

8. Materials and reports of Stepan Golash ("Mar").[6]

9. Some materials from the archives of Mykhailo Ozymko ("Zalizniak") and Ivan Khoma ("Bohdan").[7]

The collected archival materials include not only materials that were brought to the West by members of UPA raiding units, but also documents that were delivered by couriers from the underground in Ukraine to the leaders of the External Representation of the Ukrainian Supreme Liberation Council (ZP UHVR) and the External Units of the OUN (ZCh OUN).

The problem of organizing a safe place for storing these archival materials in Western Europe was a complex one. It was pointless, and indeed impossible, to organize a central archive in these uncertain conditions. Separate archives had to be created within various institutions and frequently on different continents. The following should be mentioned:

I) Leadership of the UPA Raiding Units in the Displaced Persons' Camp in the city of Regensburg, Germany. This archive contains reports, minutes, lists of raid participants, and some memoirs and photographs. These archival materials were preserved because when UPA soldiers were emigrating from Germany to North America, Petro Mykolenko ("Baida") and Modest Ripeckyj ("Horyslav") brought these materials to the US.[8]

II) A significant collection of materials was amassed in Munich in the Archives of the UPA Mission (Misiia UPA) at the ZP UHVR. Among the most important documents are lists of personal data and completed forms, as well as photographs from individual ID cards belonging to members of the Raiding Units.

The Archive of the UPA Mission also contained reprints of underground publications from Ukraine and sets of the military-political journal *Do Zbroi*.

As soon as the former UPA soldiers emigrated from Germany to the US, Canada, and Australia, the mission's archive remained on the premises of a printing shop owned by Ivan Butkovs'kyi ("Hutsul"). When Colonel Ivan Butkovs'kyi died tragically in a streetcar accident in Munich on 5 July 1967, this collection of materials disappeared without a trace. The only documents that were saved were those that had been recopied and circulated among a narrow circle of leaders of the ZCh OUN. Afterwards, Dr. Daria Rebet handed them over to the editors of *Litopys UPA*.[9]

---

6 The reports of S. Golash ("Mar") appear in *Lemkivshchyna i Peremyshchyna—"Kholodnyi Iar," "Beskyd," "Verkhovyna"*: *Politychni zvity*. *Litopys UPA*, vol. 34 (Toronto-L'viv, 2001), and in other publications.

7 The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine, University of Toronto, box no. 102.

8 These materials are located in The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto.

9 These materials are also located in The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto.

III. Archives of the ZP UHVR

The archival materials of the General Secretary Mykola Lebed and materials belonging to the second vice-president of the UHVR, Rev.-Dr. Ivan Hryniokh, were brought to the US from Germany in the 1950s.Initially, this collection of UHVR documents, known as the Archive of the ZP UHVR, was located in New York City. Later, as part of the archives, it was transferred to the Prolog Research and Publishing Corporation. Following a disagreement and split that took place in the Prolog Corporation, the Archive of the ZP UHVR was taken over by a company owned by Petro Sodol, the publisher of a small encyclopedic reference work entitled *Ukrains'ka Povstans'ka Armiia 1943-1949*.

Mykola Lebed stored some of the more important documents in his home in Yonkers, NY. After his death, some of these materials were stored by his daughter; after her death, they were donated as a collection to the Harvard Ukrainian Research Institute (HURI). A similar fate befell the archive of Rev.-Dr. Ivan Hryniokh. After his death, the archive was transferred to his brother, who was a parish priest in Pennsylvania. Later, this archive disappeared without a trace. A few scattered documents may be found in the Mykola Lebed Papers in Harvard; others are now in the possession of Lesia Krypiakevych of L'viv.

Some of Mykola Lebed's secret archival materials and documents that concern the intelligence activity and links with the underground in Ukraine, and which were connected with the American and British intelligences services, are still inaccessible today.

The archives of other members of the ZP UHVR are also inaccessible. Prof. Lew Shankovsky's large archive, which was stored in his home in Philadelphia, has ended up in the hands of unknown individuals. The archive of Dr. Myroslav Prokop is still in the possession of his widow, and it is not known when they will become available to researchers. Only a small portion of Vasyl' Potishko's materials are stored in the archive of the University of Toronto.[10] It is not known whether other members of the UHVR, who lived abroad, kept their archives.

IV. Archives of the ZCh OUN

There was never any one central archive of the ZCh OUN. The largest number of collected materials was stored in Munich, Germany, and London (England). Part of these archives was transferred to the US and Canada. In time, however, the archives stored by the organizations of the Liberation Front in Toronto were transferred to New York City, but for various reasons they remain inaccessible.[11]

---

[10] These materials are part of The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto.

[11] Information about the transfer of the archives from Toronto to New York City was provided by Volodymyr Okipniuk, administrator of the Homin Ukrainy Publishing Company, during a conversation with Peter J. Potichnyj.

Individual sections of the leadership had their own archives, including:

A. The Security Service (SB) Section in Munich had two archives, a general archive and a secret one. The secret one contained documents accessible only to a handful of vetted members.

B. The general SB archive contained materials, minutes, and reports of SB territorial cells of the ZCh OUN network.[12]

C. The section that was responsible for links with Ukraine (Kraievi Zviazky: KZ) of the ZCh OUN had its own archives containing documents that were accessible only to a handful of vetted members.[13]

D. Other sections of the ZCh OUN also had their own archives.

E. Historically important documents were stored among the personal papers of the leader Stepan Bandera, which contained, among other documents, originals of letters written by leading members of the Ukrainian underground.[14]

V. Archive of the Litopys UPA Publishing Company

At the present time the Litopys UPA Publishing Company has its own archival centers located in two cities, Toronto and L'viv. The largest collection of documents is stored in The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto. This collection contains a large number of microfilms of German documents, as well as the complete archive of the Interior Troops of the NKVS/MVS (People's Commissariat of Internal Affairs/Ministry of Internal Affairs) of the Ukrainian District for the years 1944-1954, which contains approximately 150,000 pages of documents. These documents were acquired with the financial assistance of the Homin Ukrainy Publishing Company. Among them are many Soviet paper documents issued by various levels—from the raion committee level to the Central Committee of the Communist Party of Ukraine (CC CPU), and even a so-called "Special Stalin File" (Osobaia papka Stalina), which contains information and letters exchanged among the most high-ranking Soviet leaders concerning the Ukrainian underground.[15]

The archive also contains Polish Security Service documents on microfilm and paper, which were collected on the Ukrainian liberation underground on the territories of Zakerzonnia in connection with the trial of

---

[12] Information about the SB archives was provided by the late Dr. Modest Ripeckyj.

[13] Part of these archives was brought to the US by M. Ripeckyj, who was one of the responsible heads of the KZ Section. The few documents that concern the activity of Leon Lapinskyi ("Zenon") are stored at the University of Toronto. The fate of the KZ archive in the possession of the late Bohdan Pidhainyi is unknown.

[14] The archive was stored in a fireproof safe in the organization's office at Zeppelinstrasse, 67, Munich, Germany. The fate of these valuable materials and documents is unknown.

[15] The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine at the University of Toronto, in the Microtexts Collection of Robarts Library. The paper section of the archive is stored in the Thomas Fisher Rare Book Library at the University of Toronto.

Myroslav Onyshkevych ("Orest"), the commander of VO UPA 6 "Sian." There are also Polish security documents on the links between the underground leadership in Ukraine and abroad (the case of Leon Lapinsky ("Zenon"). As mentioned earlier, this archive also contains some documents from the personal papers of the late Dr. Modest Ripeckyj.[16]

The archive also features three collections of underground documents that were recently discovered in special hiding places. One of these collections was found in the Lemko region and purchased for Litopys UPA with the assistance of Julian Kotlar. Most of the materials in this collection of documents, which concerns the "Beskyd" Nadraion, are in very fragile condition and are being restored. Another collection contains materials discovered in 2004 in the village of Ozerna, in Ternopil' oblast. The originals of these documents and materials are stored in the State Archive of Ternopil Oblast (DATO). Complete access to this collection is also available in Toronto.[17] The third collection of documents was found buried in the area of Belzets', in the Liubachiv region.[18] These materials also need to be restored and for the time being researchers have no access to them.

Among the other items in the archive are materials and documents of the Litopys UPA Publishing Company and the two organizations that created it and are supporting it to the present day: the Association of Former UPA Soldiers of the US and Canada (Ob'iednannia Kolyshnikh Voiakiv UPA-OKV UPA) and the General Taras Chuprynka Society of Former UPA Soldiers in the US and Canada (Tovarystvo Kolyshnikh Voiakiv UPA im. hen. Tarasa Chuprynky ZDA i Kanady-TKV UPA). The collection of the OKV UPA documents is nearly complete and contains information on its Main Administration (Holovna uprava) and stanytsias. The TKV UPA collection, which was formerly in the possession of Mykola Kulyk and Volodymyr Makar, is mostly limited to materials concerning the Toronto Stanytsia. It also contains a few materials provided by Stepan Golash, which reflect the activity of the Main Administration and the Chicago Stanytsia.[19]

VI. Archives in Ukraine

In addition to the above-mentioned archival collections that served as the source of published materials for the main series, since the proclamation of Ukraine's state independence our publishing company has begun to make use of the immense resources on our nation's liberation struggle, which are stored in various archives

---

[16] Ibid.

[17] Ibid.

[18] Ibid. This collection of documents was obtained through the efforts of Rev.-Dr. B. Prakh, who was at one time a parish priest in the city of Iaroslav. Today he is the rector of the Theological Seminary of the Ukrainian Greek Catholic Church in L'viv.

[19] Ibid.

in Ukraine: Central State Archive of Executive Organs of Ukraine (TsDAVOU), Central State Archive of Civic Associations of Ukraine (TsDAHOU), Archive of the Security Service of Ukraine (DA SBU) , and a number of regional archives, primarily in western Ukraine. The volumes of the New Series of *Litopys UPA* and the Library Series are now being published on the basis of these materials.[20]

Therefore, with access now available to archival collections, plans were made from the very beginning to begin publishing materials on the UPA's liberation struggle, and wherever possible, to help uncover and collect documents and materials about this struggle. To this end it was decided to create an appropriate executive body, which from the very outset was comprised exclusively of members of the Former Members of UPA in the US and Canada.

The Creation of the Litopys UPA Publishing Company

At the 10th Congress of the of the Former Members of the UPA (OKV UPA), held on 2 September 1973, a resolution was passed to collect historically important materials, documents, and memoirs of UPA members, and to publish them in separate volumes under the general title *Litopys Ukrains'koi Povstans'koi Armii* [Chronicle of the Ukrainian Insurgent Army].[21]

In order to carry out this task, a separate division (section) called the Editorial Board was formed as part of the Main Administration of the OKV UPA.

The term "Editorial Board" is not an accurate one because it was responsible for more than just publishing. It was essential to organize an administration, create a financial base and print shop, find suppliers, and acquire a readership.

Four members were elected to the Editorial Board: Dr. Modest Ripeckyj, Prof. Dr. Peter J. Potichnyj, Mykhailo Fedak, and Danylo Mirshuk (a writer known as Stepan Fedorivs'kyi). All the members of the Main Administration and all the stanytsias of the OKV UPA in North America undertook to assist the Editorial Board.[22]

---

[20] Copies of all the documents from Ukraine that were published in the *Litopys UPA* series are also stored in the archive at the University of Toronto.

[21] Minutes of the 10th Congress of the OKV UPA, 2 September 1973; The Peter J. Potichnyj Collection, box no. 98.

[22] These were: the head, Petro Mykolenko (Mykola Savchenko), UPA Major "Baida"; first deputy head Jaroslaw Strutynskyj, UPA Captain "Iaspar"; second deputy head Ivan Khoma, UPA First Lieutenant "Bohdan"; third deputy head for Canada Volodymyr Dashko, UPA Master Sergeant "Marko"; secretary Maria Bodnarenko-Ripeckyj, UPA Staff Sergeant "Oksana"; responsible leader for finances Ivan Dmytryk ("Drahomyr"); responsible leader for finances (Canada) Mykhailo Migus, UPA Staff Sergeant "Zirka"; responsible leader for social welfare Stepan Gula (Ivan Fil'), UPA Master Sergeant "Sheremeta"; member of the Main Administration Iurii Lopatynsky, UPA Lieutenant Colonel "Kalyna"; member of the Main Administration Volodymyr Sorochak, UPA Captain "Voron"; member of the Main Administration Petro Hnatiuk, UPA Second Lieutenant "Dorosh"; member of the Main Administration Stepan Babiak, UPA Sergeant "Orlenko"; member of the Control Commission Mykhailo Ozymko, UPA Second Lieutenant "Zalizniak"; member of the Control Commission Julian Kotlar, UPA Sergeant "Levko"; and I. Derevianyk, UPA Master Sergeant "Duma."

Two items were circulated among all the members of the association, who were informed of the decision to publish *Litopys UPA*:

I. The *Bulletin* of the Main Administration, no. 1 (October 1973), signed by deputy head Jaroslaw Strutynskyj and secretary Maria Ripeckyj,[23] informing them that the 10th Congress of the Association of Former UPA Soldiers in the US and Canada was held on 1-2 September 1973 at the Dibrova resort near Detroit, MI.

II. Appeal of the Editorial Board of *Litopys UPA*, whose members were elected at the congress, requesting all former UPA soldiers to assist in the editing of the new publication. The appeal was signed by Modest Ripeckyj and Mykhailo Fedak.[24]

The Main Administration undertook to provide financial assistance to the publishing company and, with this goal in mind, turned over the1973-74 caroling proceeds to the Litopys UPA Publishing Company.

In 1975 the co-editors completed the first two books on the subject of Volyn' and Polissia, and in early 1976 the first volume was submitted to the Kyiv Printing Company in Toronto.[25]

One of the Editorial Board's most important tasks was to choose an editor in chief, who would be capable of editing *Litopys UPA* as a historical-documentary compilation. The selection of a suitable candidate was undertaken in Canada by Prof. Peter J. Potichnyj and in the US by Dr. Modest Ripeckyj.

Acting on a suggestion from Petro Mykolenko and Mykhailo Fedak, Prof. Potichnyj invited Dr. Roman Olynyk-Rakhmanny to edit the first volume of *Litopys UPA*. However, Dr. Olynyk declined the proposal, owing to various prior obligations.

---

[23] Ibid. The text of *Bulletin*, no. 1 (October 1973). See Supplement, no. 1. The reaction to this appeal was positive, and the representatives of seven stanytsias from the US and Canada attended the congress. Before the official opening of the congress, "on behalf of the hosts of the Detroit Stanytsia Major P. Mykolenko ("Baida") welcomed the guests and delegates. The congress was launched by the acting head of the association, Ivan Khoma ("Bohdan"). The participants of the congress greeted him sincerely and expressed grateful acknowledgement that despite his extremely serious illness, he was actively managing the affairs of the organization and was able to convene this congress, an important landmark in the history of *Litopys UPA*. It should be noted that the congress was ably chaired by the Presidium, consisting of the head, M. Ripeckyj ("Horyslav"); deputy head Vasyl Gudzyk ("Orikh"); and the secretaries M. Fedak ("Smyrnyi") and J. Kotlar ("Levko"). Comrade Buryi ("Burkun") extended greetings on behalf of the General Taras Chyprynka Society of Former UPA Soldiers in the US and Canada."

[24] Appeal to all former UPA soldiers. See Supplement, no. 2.

[25] It was a great help that the Kyiv Printing Company was owned by Mykhailo Fedak and Volodymyr Dashko, who did all the polygraphic and printing work themselves. All the members of the association helped with subscriptions, especially the Toronto Stanytsia of the OKV UPA.

At this time Dr. M. Ripeckyj offered the post of editor in chief to two individuals: Dr. Zynovii Sokoluk ("Semeniv") in Germany, and Ievhen Shtendera, MA ("Prirva") in Canada.

On 24 October 1973 a letter was sent to Ievhen Shtendera, with information about the 10th Congress of the OKV UPA, as well as the decision to publish *Litopys UPA*. An invitation to accept the post of editor in chief was also included in the letter.[26] A reply to this letter was received in late November 1974. In his letter Ie. Shtendera explained the reasons behind his lengthy silence and offered some editorial advice, but at this point he did not accept the post of editor in chief of *Litopys UPA*.[27] He sent another letter at the end of November 1974, in which he agreed to become a member of the Editorial Board and elucidated some of his views on editorial and publishing issues.[28] A letter sent to Ie. Shtendera, thanking him for joining the Editorial Board, emphasized that *Litopys UPA* would be a compilation of documentary-historical materials.[29]

On 19 December 1973 a letter was sent to Zynovii Sokoluk, informing him about the proceedings of the Congress of the OKV UPA and the decision to publish the *Litopys UPA*.[30] Dr. Sokoluk replied only on 11 April 1974. He agreed to work with the Editorial Board and assist with its work by offering his papers, advice, and instructions, but owing to other obligations, he was unable to accept the post of editor.[31] During his collaboration with the Editorial Board Zynovii Sokoluk wrote a number of letters with detailed explanations and commentaries on the board's work.[32] During this period efforts were made to recruit various prominent individuals to assist in the work on *Litopys UPA*, including Col. Iurii Lopatynsky ("Kalyna"),[33] Mykhailo Ozymko ("Zalizniak"),[34] Iryna Borivets'-Salamakha ("Renta"),[35] Dr. Myroslav Prokop,[36] and Prof. Lew Shankovsky.[37] A letter was also sent to the Head of

---

[26] Letter to Ie. Shtendera, 24 October 1973. See Supplement, no. 3.

[27] Letter from Ie. Shtendera, 25 November 1974. See Supplement, no. 4.

[28] Letter from Ie. Shtendera, November 1974. See Supplement, no. 5

[29] M. Ripeckyj to Ie. Shtendera, 1 December 1974. See Supplement, no. 6.

[30] M. Ripeckyj to Z. Sokoluk, 12 December 1973. See Supplement no. 7; and 14 February 1974. See Supplement, no. 8.

[31] Z. Sokoluk to M. Ripeckyj, 11 April 1974. See Supplement, no. 8.

[32] As examples, two of his letters dated 30 June 1975 and 15 February 1976 are cited here. See Supplements, nos. 10 and 11.

[33] M. Ripeckyj to J. Lopatynsky, 12 October 1973. See Supplement, no. 12.

[34] M. Ripeckyj to M. Ozymko, 17 December 1973. See Supplement, no. 13; and his reply dated 19 March 1975. See Supplement, no. 14.

[35] Irena Borivets'-Salamakha ("Renta") to M. Ripeckyj, 14 May 1975. See Supplement, no. 15.

[36] M. Prokop to M. Ripeckyj, 21 November 1975. See Supplement, no. 16.

[37] L. Shankovsky to M. Ripeckyj, 21 November 1962. See Supplement, no. 17. Although the letter from the distinguished historian of the UPA does not concern the Litopys UPA Publishing Company, it contains interesting views on the need to devote unflagging attention to this topic.

the Leadership of the External Units of the OUN Yaroslav Stetsko[38] and others.

Following the preparatory stage and the beginning of Ievhen Shtendera's collaboration, in late 1974 the Litopys UPA Publishing Company was restructured. Modest Ripeckyj remained as head, while Ievhen Shtendera and Peter J. Potichnyj became the co-editors. Mykhailo Fedak and Volodymyr Dashko remained the chief administrators, and Mykhailo Migus and Stepan Babiak were named members of the administration.

The Main Administration and all the stanytsias of the OKV UPA continued to further the work on the publication of *Litopys UPA*.

From the very beginning of the formation of the publishing company, efforts were undertaken to ensure that these books would represent joint collaboration of all the participants of the liberation movement. To this end efforts were launched to enlist the help of the General Taras Chuprynka Society of Former UPA Soldiers, UPA members from Col. Andrii Melnyk's milieu, and members of UPA units "Polis'ka Sich" and units led by Taras Borovets' ("Bul'ba").

Attempts to cooperate with otaman Taras Borovets' and his supporters ended in failure. Unfortunately, a book of memoirs published by his followers contains a number of incorrect or false facts. Major Petro Mykolenko's attempts to establish working contacts with him were completely ignored.[39] Contact was established with the OUN(M) milieu with the assistance of Maksym Skorupsky ("Maks").[40] In 1976 Dr. Modest Ripeckyj invited him to join the Litopys UPA Publishing Company. Initially, Maksym Skorupsky gave a verbal commitment to cooperate, but shortly afterwards all contact with him ceased. On 28 June 1978, after a two-year period of silence, he sent the Presidium of the Publishing Committee of *Litopys UPA* a long letter, the most important excerpts of which appear below. He writes:

"Dear comrade doctor!

First of all, I apologize for my tardy reply. There were many reasons for this, including the fact that I don't know how to respond to your proposal.

You and your friends were aware of my participation and position in the

---

[38] M. Ripeckyj to Ya. Stetsko, 10 April 1976. See Supplement, no. 18.

[39] Roman Petrenko ("Iurko," "Omel'ko") provides a more detailed description of events in Volyn' in 1939-1945 in his memoirs, which were published in vol. 27 of *Litopys UPA*. A native of Volyn', Petrenko was initially an active member of the OUN and later the head of the Supplies and Materiel Division of the Headquarters of Military Okruha (ShVO) "Zahrava." From 1943 he was a member of the Main Military Headquarters (HVSh) and thus writes as a direct eyewitness to the events in this period. In his book *Slidamy armii bez derzhavy* (Kyiv-Toronto, 2004), he gives a very critical assessment of the memoirs of Taras Borovets' ("Bul'ba").

[40] In 1943-1944 he was the battalion commander of UPA units in Volyn', which were operating under the command of Colonel Andrii Melnyk. "Maks" describes his experiences in the book *U nastupakh i vidstupakh*, published in 1961 in Chicago.

UPA earlier, but none of you took this into consideration. The first two volumes of Litopys UPA, dedicated to the UPA struggle in Volyn,' [which] you have already published, are full of contradictory and even inaccurate historical statements. Of course, you will not be re-printing them, so all I can do is write refutations of them, which I shall do shortly.

If you would like me to look over the materials that you are preparing for publication, I will gladly provide my comments or additional details..."

Unfortunately, the unexpected death of Maksym Skorupsky put an end to this brief cooperation.

Further attempts to enlist the cooperation of members of the OUN(M) milieu were made in 1989-1990, when the Presidium instructed talks to take place in Paris between Prof. Peter J. Potichnyj and the head of the Leadership of Ukrainian Nationalists (PUN) Mykola Plaviuk in the presence of Stepan Mardak, the main representative of this organization in Cologne, Germany.[41]

The greatest success in the organizational domain, however, should be considered the creation of the Litopys UPA Publishing Company by two veteran organizations, the Association of Former UPA Soldiers in the US and Canada (OKV UPA) and the General Taras Chuprynka Societies of Former UPA Soldiers in the US and Canada (TKV UPA).

The head of the Editorial Board sent the following letter to the society's Main Administration:

General Taras Chuprynka Society of
Former UPA Soldiers in the US and Canada,
Main Administration

6 March 1976

Dear friends!

Allow me to inform you about a matter concerning Litopys Ukrains'koi Povstans'koi Armii.

At the 10th Congress of the Association of Former UPA Soldiers, [held] in September 1973, we decided to begin publishing Litopys UPA.

In order to carry out the above task, the General Congress selected an Editorial Board. For two years the Editorial Board worked on collecting and compiling materials.

---

[41] As a first step toward cooperation, Mykola Plaviuk of the OUN(M) was invited to publish one or two volumes of materials about the activity of the underground units of the OUN(M), under the complete control of their editors, with our publishing company undertaking to subsidize all costs. The Presidium of our publishing house made no stipulations concerning the proposed editor of these volumes, who was to be Dr. Bohdan Wynar. Mykola Plaviuk welcomed these proposals, but additional attempts to renew these discussions with the members of his milieu did not bring any positive results, and this issue eventually faded away. For a brief description of these conversations, see the minutes of the Extraordinary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, held on 24-25 November 1990 in Toronto.

In August 1975 the 11th General Congress of the Association approved the work begun by the Editorial Board, and also ratified the plan for its continuing activity.

A representative of your society was present at our congresses and had an opportunity to hear the Editorial Board's reports and inform you in greater detail about the plans to publish Litopys UPA.

We have already submitted the first volume of Litopys UPA, with the theme of Volyn' and Polissia during the German occupation, for printing.

We have planned Litopys UPA as a serial publication in book form. Each compilation will focus on a specific problem.

Volume Two of Litopys UPA is also being prepared on the topic of Volyn' and Polissia.

We urgently request you to support the work that we have initiated.

We invite you to actively participate in the publication of further volumes of Litopys UPA.

We consider that in this generally inauspicious period for the Ukrainian liberation issue, at a time when the enemy is publishing false [and] fabricated documents on the UPA struggle, it is the duty of every former participant in the liberation struggle to ensure that this period in our history is objectively documented.

We hope that at the very next meeting we will be welcoming your representatives as members of the Editorial Board of Litopys UPA.

With soldierly greetings,

Modest Ripeckyj (personal signature)
Head of the Editorial Board

The head of the society's Main Administration, Mykhailo Kovalchyn, expressed thanks for the invitation to collaborate on the publication of *Litopys UPA* and welcomed the proposal. As the letter below indicates, he promised to raise this issue at a meeting of the Main Administration.

Philadelphia, 25 March 1976

Association of Former UPA Soldiers
in the US and Canada (OKV UPA),
Main Administration
Editorial Board

Thank you very much for your letter of 6 March of this year, inviting us, i.e., our society, to cooperate, or rather to take part in the joint publication of the Litopys UPA series.

The issue that you raise in your letter is a serious one and for that reason I cannot take any decisions unilaterally. This issue must be decided by the Main Administration of the society at a meeting that will take place this year on 1 April.

I am almost certain that the Main Administration will hand down a positive decision on this matter. But in order to commence the joint publication of Litopys UPA, we would have to know your conditions. If there are any stipulations, we would be very grateful if you would send them to us before our next meeting.

We should have been collaborating long ago, at least in the publishing sphere, which by now would certainly have led to our complete amalgamation.

We will inform you immediately of the decision of our Main Administration and the designation of our members to the Editorial Board.

Glory to Ukraine!

Cordially yours,

On behalf of the Main Administration:
(personal signature)
M. Kovalchyn, head *M. Klymko, secretary*

Shortly afterwards, on 3 April 1976, the following letter was received from the society's authorized representative.

Yonkers, 3 April 1976

Dr. Modest Ripeckyj, Head
Editorial Board, Litopys UPA
Chicago, IL

To the Head:

At a meeting of the Main Administration of the Society of Former UPA Soldiers I was authorized to represent our Main Administration in the matter concerning Litopys UPA.

Until now, with the exception of your letter and announcements in the press, we have no other information about the members of the Editorial Board and your plan.

In your announcement you state that the Litopys is being edited by a board comprised of former UPA soldiers, whereas you should state that it is being edited by a board consisting of members of the association.

Please do not put us into a situation requiring us to make a public statement.

We have the good will to become a partner, but before we do so, we must have exact information about the entire task.

I would appreciate if, immediately upon receipt of this letter, you would write me a reply and provide exact information, so that I in turn may share this information with the members of our Main Administration.

With soldierly greetings,

(personal signature)
Lev Futala

The request of the society's representative was fulfilled, with the head of the Editorial Board explaining that the press announcement had not stated that this was

a publication of the OKV UPA but of all former UPA soldiers because the main goal was to have *Litopys UPA* serve as a publication of all participants in the liberation struggle of the 1940s-1950s. In his letter he also expressed regret that certain circles within the Society of Former UPA Soldiers (TKV UPA) had misunderstood the plans and efforts of the publishing company's organizers.

Cooperation between the OKV UPA and the TKV UPA

Within a short time the minor misunderstandings concerning the joint publication of *Litopys UPA* with the Society of Former UPA Soldiers (TKV UPA) were cleared up, and the partners launched their friendly cooperation. At a joint meeting held in Toronto on 11-12 December 1976, an autonomous institution called the Litopys UPA Publishing Company was created. It consisted of members of the Association of Former UPA Soldiers in the US and Canada (OKV UPA), the General Taras Chuprynka Society of Former UPA Soldiers in the US and its Canadian counterpart (TKV UPA).[42]

A Provisional Charter of the Publishing Committee of *Litopys Ukrains'koi Povstans'koi Armii* was also adopted at this time.[43]

At the first meeting the leading organs of the Publishing Committee, Presidium, Editorial Board, and Administration were created, with members of both organizations occupying posts on a parity basis.[44] The composition of the Presidium included Modest Ripeckyj, Mykhailo Kovalchyn, Ievhen

---

[42] Minutes of the meeting of the Editorial Board of *Litopys UPA*, during which Mykhailo Migus acted as secretary. During the meeting the worth of the existing publishing company was evaluated at $14,000; it was decided that the society would furnish a similar amount to the new union. Officially, the Litopys UPA Publishing Company was established at the 2nd Plenary Meeting held in Chicago on 11-12 June 1977.

[43] The Provisional Charter, consisting of twelve points, was signed by the following representatives from the Association of Former UPA Soldiers in the US and Canada (OKV UPA): M. Ripeckyj, Ie. Shtendera, P. J. Potichnyj, M. Fedak, and M. Migus; from the Society of Former UPA Soldiers in the US and Canada (TKV UPA): M. Kovalchyn, M. Kulyk, V. Makar, S. Golash, and M. Koshyk. The Provisional Charter was also approved and signed by other representatives of the OKV UPA in the US and Canada: J. Strutynskyj, head; V. Sorochak, responsible for finances; and M. Migus, head for Canada. The main administrations of the societies (TKV UPA) approved the Provisional Charter with the signatures of the following individuals: M. Kovalchyn, head for the US, and M. Kulyk, head for Canada. The text of the Provisional Charter and amendments to it are listed in Supplement, no. 19. After its approval by the main administrations of both veteran organizations it became the Permanent Charter of the publishing company.

[44] The Presidium was comprised of eight individuals—four representatives from each party to the agreement; the Editorial Board had six members (three each); and the Administration consisted of six individuals (three each). The Publishing Committee was comprised of twenty-two members (eleven per party to the agreement).

Shtendera, Volodymyr Makar, Jaroslaw Strutynskyj, Stepan Golash, Mykhailo Migus, and Mykola Kulyk.

The following individuals were named to the Editorial Board: co-editors Ievhen Shtendera and Peter J. Potichnyj; members: Stepan Golash, Volodymyr Makar, Bohdan Ianio-Kruk, Petro Mykolenko, Jaroslaw Strutynskyj, Modest Ripeckyj, Mykhailo Bokhno, Andrii Dolnycky, Lev Futala, and Mykhailo Fedak.

The Administration was comprised of the following individuals: Mykhailo Fedak, Volodymyr Dashko, Stepan Babiak, Mykola Koshyk, Ivan Kozak, Ivan Rybs'kyi, Ivan Rosil; associate members: Mykola Lebed, Lew Shankovsky, Roman Petrenko, Iurii Lopatynsky, Iaroslava-Marta Fil', Zynovii Sokoluk, Victor Novak, Stepan Novyts'kyi.[45]

Registration of the Publishing Company

In keeping with the laws of Canada and the Province of Ontario, the newly created publishing company was obliged to go through a registration process. On 30 May 1977 an application was submitted to the Ministry of Consumer and Commercial Relations (Government of Ontario) concerning the registration (Letters Patent) of the Litopys UPA Publishing Company as a corporation "without share capital," with the right to publish and distribute a serial publication entitled *Litopys UPA*.[46]

The following individuals signed the application: Modest Ripeckyj, Ievhen Shtendera, Peter J. Potichnyj, Mykhailo Fedak, Mykhailo Migus, Mykhailo Kovalchyn, Mykola Kulyk, Volodymyr Makar, Stepan Golash, and Mykola Koshyk. These same individuals were proposed as members of the Board of Directors of the new corporation.[47]

The corporation pledged to be a non-profit organization and invest all its proceeds on realizing its goals. The members of the Board of Directors agreed to work without remuneration. In the event that the corporation was dissolved, after the payment of bonds and debts, the existing property would be divided among charitable organizations in the Province of Ontario.[48]

On 5 January 1978 the corporation obtained Letters Patent and no. 369498 of the Province of Ontario, confirmed by the Corporate Services

---

[45] Again in 1977 the Society of Former UPA Soldiers (TKV UPA) confirmed in writing its membership in the Presidium and Publishing Committee with a letter from the Main Administration of the Society of Former UPA Soldiers in Canada, which was signed by Volodymyr Makar after the Provisional Charter of the Litopys UPA Publishing Company was approved. See Supplement, no. 20.

[46] Application for Incorporation of a Corporation without Share Capital (30 May 1977).

[47] Ibid.

[48] Ibid.

Section on 21 January 1978, granting it full rights to carry out its tasks.[49]

The early years of the Publishing Committee were the most difficult ones: not only was there a dearth of archival documents and memoirs written by former participants of the UPA's liberation struggle but also a lack of technical equipment, office space, or even space for storing and distributing the printed books. The committee had no financial resources and was forced to start from scratch. In these dismal conditions, a handful of devotees—former members of the UPA and OUN liberation struggle—began to carry out a monumental task: to publish scholarly, objective materials on the defensive-liberation struggle of the Ukrainian people against all occupiers.

Without the help of the Ukrainian community and individual supporters, it would have been impossible to carry out this important project. Listed in issue no. 3 of the Publishing Committee's *Bulletin* in 1984 were the names of UPA veterans and their families and close friends who, without even being members of the Publishing Committee, worked selflessly for the Litopys UPA Publishing Company for many years during the workweek and on weekends, sending out books as quickly as possible to subscribers, distributors, libraries, and bookstores: R. Bilous, V. Bamburak and his son Petro, M. Kotsur, S. Kotelets', Mykhailo Kulyk, A. Marechko, Iu. Rybs'kyi, M. Sluzhala, Mariika Sych, Volodymyr Pastukh, Iaroslav Trushyk, P. Shumsky, Myron Rosil, Roman Fedak, Andrii Kulyk, V. and I. Dushenchuk, et al.[50] The Publishing Committee of *Litopys UPA* and the entire Ukrainian community owe them a debt of gratitude.

As time passed, the composition of the Publishing Committee changed for various reasons. The committee lost a number of members and assistants as a result of death: Stepan Babiak ("Orlenko"), Dr. Bohdan Zynovii Huk ("Skala"), Andrii Kysil-Dolnycky, ("Holubenko"), Ivan Kozak ("Borys"), Dr. Bohdan Ianio-Kruk ("Melodiia"), General Secretary of the External Representation of the UHVR Mykola Lebed

---

[49] Ministry of Consumer and Commercial Relations, Letters Patent, Ontario Corporation Number 369498, January 5, 1978. The composition of the Board of Directors was confirmed as follows: M. Ripeckyj, Ie. Shtendera, P. J. Potichnyj, M. Fedak, M. Migus, M. Kovalchyn, and M. Kulyk. The members of the Executive were: M. Ripeckyj, president; V. Makar, secretary; M. Fedak, treasurer; and M. Kulyk, general administrator. With the passage of time, personnel changes were made to the Board of Directors and Executive. After the deaths of S. Golash and V. Makar, and the departure of M. Fedak, the Board of Directors shrank to five individuals. In the Executive, Victor Novak became the secretary in 1986, after Volodymyr Makar resigned because of ill health. Shortly afterwards, in 1989, V. Novak resigned for health reasons and was replaced by Ivan Lyko. During I. Lyko's absence in 1995-1996, the secretaries of the Plenum were Mykhailo Bokhno and Stepan Szpak, and in 1997, Omelian Celupa. After death in 2004 of Ivan Lyko, Bohdan Kowalyk was elected in 2005 as secretary. Mykhailo Fedak, who resigned because of ill health in 1986, was replaced by Mykola Kulyk, who is the main administrator to the present time. The cashier was Volodymyr Dashko; after his death the post went to Emilia Zinko-Nahirna. After the death of Modest Ripeckyj in 2004, the deputy head, Lev Futala, became president, and Julian Kotlar occupied the post of deputy head.

[50] *Biuleten' Vydavnychoho komitetu Litopysu UPA*, no. 3, 1984.

("Ruban," "Maksym"), Lieutenant-Colonel Iurii Lopatynsky ("Kalyna"), Volodymyr Makar ("Vadym"), Petro Mykolenko (Mykola Savchenko) ("Baida"), Ivan Dmytryk ("Drahomyr"), Mykhailo Ozymko ("Zalizniak"), Stepan Novyts'kyi ("Serbyn," "Stepovyi"), Zynovii Sokoluk ("Semeniv"), Jaroslaw Strutynskyj ("Iaspar," "Novyi"), Danylo Mirshuk (Stepan Fedorivs'kyi, "Lypovyi"), Ivan Khoma ("Bohdan"), Prof. Lew Shankovsky ("Dzvin," "Martovych"), Dr. Myroslav Prokop ("Volodymyr," "Orlovych," "Radovych," "Harmash"), Petro Hnatiuk ("Dorosh"), Iurii Rybs'kyi ("Rybak"), Ivan Lyko ("Skala", "Bohdan"), Volodymyr Dashko ("Marko").

The Editorial Board also lost the following members due to death: Stepan Golash, Volodymyr Makar, Bohdan Ianio-Kruk, Petro Mykolenko, Jaroslaw Strutynskyj, Modest Ripeckyj, and Andrii Dolnycky. Mykhailo Fedak left for health reasons. The following long-time supporters left the board: Mykola Lebed, Lew Shankovsky, Iurii Lopatynsky, Zynovii Sokoluk, Stepan Novyts'kyi, and Myroslav Prokop. The only remaining members of the first group were Roman Petrenko, Victor Novak, and Iaroslava-Marta Fil', but their activity was limited owing to their advancing age.

Finally, for various personal reasons, Ievhen Shtendera resigned his position as editor in chief in 1999.[51] Owing to ill health and a conflict that arose among the members of the Presidium, he was practically inactive since 1997. At the Plenary Sessions in 1998 strong notes of dissatisfaction surfaced concerning the slow pace of preparing new volumes, the unsatisfactory situation in L'viv, and the creation of the archive at the University of Toronto.[52] Almost all of 1998 and half of 1999 passed in rather fruitless correspondence between the editor Ie. Shtendera, the co-editor P. J. Potichnyj, the administrator Mykola Kulyk, and the head of the publishing company M. Ripeckyj.[53] In view of the fact that Ievhen Shtendera was not prepared either to retract his many insinuations about his co-editor, P. J. Potichnyj, and the administrator,

---

[51] Letter from Ie. Shtendera, 10 May 1999.

[52] Minutes of the Plenary Session of the Litopys UPA Publishing Company, 20-21 May 1998. The explanation that the University of Toronto had requested that the archive be named The Petro J. Potichnyj Collection, owing to the fact that he was a Senior Fellow of the Centre for Russian and Eastern European Studies (CREES), and that the university was not prepared to accept the archive of the organization Litopys UPA, did not satisfy Ie. Shtendera, despite the fact that earlier decisions of the two combatant organizations, the editorial board of the newspaper *Homin Ukrainy*, and the Presidium of the Executive Committee of Litopys UPA were in agreement with the university's stand.

[53] Correspondence between the editor in chief and the main administrator; Ie. Shtendera's letters of 24 August; M. Kulyk's detailed reply of 26 August 1998; Ie. Shtendera's letter to M. Kulyk, 10 September; and Ie. Shtendera's letters to M. Ripeckyj, dated 12 and 18 November 1998, only exacerbated the conflict. In a letter, dated 11 December 1998 and addressed to the members of the Presidium, Administration, and Publishing Committee, Ie. Shtendera, basing himself on a statement made by Iu. Shtendera, accused the main administrator and Volodymyr O. Chornovus, along with the co-editor, of irregular politics aimed at "sabotaging" the volumes on the UHVR, Kholm, and Pidliashshia. This led to a lawsuit, which forced Ie. Shtendera to make a public retraction of his statements.

M. Kulyk, or to conclude this matter in an amicable fashion, both members of the Publishing Committee were forced to defend their honour by launching a lawsuit.

This conflict was thoroughly discussed at the Plenary Session of the Publishing Committee, held on 5-6 June 1999.[54] It was decided that, "owing to the absence or inability of the editor in chief to fulfill his obligations, the co-editor automatically replaces him." Nevertheless, Ievhen Shtendera would be asked to explain "his intentions concerning his continued association with the publishing company."[55] After many protracted attempts to settle this matter the head the publishing house, Dr. M. Ripeckyj implemented the plenum's decision and appointed Peter J. Potichnyj editor in chief. However, owing to the lack of suitable candidates, the post of co-editor was not filled.

Expanding Activity in Ukraine

Immediately after the breakup of the USSR and the declaration of Ukraine's independence, the plenum and management of our publishing company began seeking opportunities to expand their work in Ukraine. It was not simply a question of distributing already published materials but of obtaining access to new sources of information, i.e., archives, and eventually enlisting new associates. The 13th Plenary Session in April 1989 had already discussed possible long-term changes in the USSR and the consequences that such transformations might have for the goals and tasks

[54] Minutes of the Plenary Session of the Litopys UPA Publishing Company, held on 5-6 June 1999. See also the Report by the Administrator of Litopys UPA for 1998.

[55] Resolutions and proposals of the 23rd Plenum of the Litopys UPA Publishing Company, held on 5-6 June 1999. Extract from the minutes. In a letter dated 10 May 1999, Ie. Shtendera resigned his post, stating that "if there is no radical improvement in relations, I will not work for the publishing company. I can work creatively only in a cultured and friendly atmosphere..." Despite requests, he did not attend the 23rd Plenum of the publishing house. Without relinquishing his stand, on 7 June 1999 M. Ripeckyj once again asked him whether he was staying on as editor in chief. On 14 September 1999 M. Ripeckyj again asked him to clarify his position vis-a-vis *Litopys UPA*, as well as his membership in the Editorial Board of the New Series and his position in the Joint Enterprise and Charitable Fund in L'viv. In his letter to Ievhen Shtendera, dated 17 September 1999, the head confirmed the decision of the publishing house's plenum to accept Ie. Shtendera's resignation and to appoint as editor in chief Peter J. Potichnyj, who had been a member of the Editorial Board and was the co-editor since the founding of the publishing house. On 6 December 1999, announcing the ousting of V. Chornovus from the leadership of the Joint Enterprise in L'viv and in agreement with P. J. Potichnyj, he again appealed to Ie. Shtendera to continue his association with the publishing company. However, all these efforts were fruitless. In a letter to the members of the Publishing Committee, dated 7 April 2000, the head M. Ripeckyj was forced to declare that, in view of the lack of contact between Litopys UPA and Ie. Shtendera, he (Shtendera) could not carry out his functions as editor in chief.

of the publishing company.[56] In the following years the plenums devoted increasingly more attention to this question.[57] Talks between P. J. Potichnyj and Ievhen Zherebets'kyi at the conference of the International Association of Ukrainists resulted in the idea to create a joint enterprise in Ukraine, whose main goal would be to reprint all the volumes in the *Litopys UPA* series.[58] This project was discussed during a telephone conversation and later at a meeting of the Publishing Committee held on 24-25 November 1990.[59] Also discussed was the possibility of re-publishing the volumes of *Litopys UPA* in Poland and distributing them in Ukraine.

These issues were discussed again at the plenary sessions of the Publishing Committee on 20-21 April 1991 in Toronto, where the participants heard that all sorts of unforeseen problems were cropping up in connection with the plans to republish the volumes of *Litopys UPA* in Ukraine.[60] For example, Ievhen Zherebets'kyi, who had begun to re-publish the volumes of the *Litopys UPA* series, rather ineptly changed the format, which displeased the editorial board and administration in Canada.[61] During the trip to Ukraine, which was mainly devoted to the visit of a Chinese delegation there and only partly to *Litopys UPA* publishing matters, contacts were also established with the head of the Institute of Ukrainian Archeography at the Academy of Sciences of Ukraine (Prof. Pavlo S. Sokhan', Hennadii V. Boriak, and Dr. Iaroslav Dashkevych). These contacts paved the way for further cooperation between the Litopys UPA Publishing Company and various scholarly and state institutions in Ukraine.[62] Attempts to create a joint enterprise called Litopys UPA in Ukraine with

---

[56] Minutes of the 13th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, 8-9 April 1989.

[57] Report by the Head of the Publishing Committee of *Litopys UPA* covering the period from 10 April 1989 to 27 April 1990; Minutes of the 14th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, held on 28-29 April 1990.

[58] See Ie. Shtendera to Ievhen Zherebets'kyi, 8 October 1990.

[59] Minutes of the Extraordinary Meeting of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, held on 24-25 November 1990. Also: Extract from the minutes: Resolutions. These efforts were also mentioned in a letter from Ie. Shtendera to Ie. Zherebets'kyi, dated 10 November 1990. The author of the letter also suggests that it would be worthwhile creating an association that would be modeled on the veterans' organization of former UPA soldiers, like the one in Canada. During the meeting P. J. Potichnyj was instructed to make further contact with people in Ukraine in connection with this matter during his visit there in December 1990 together with a Chinese delegation.

[60] Minutes of the 15th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, held on 20-21 April 1991. Extract from the minutes.

[61] Petro J. Potichnyj, Report of his trip to Ukraine, 4-23 May 1992.

[62] Ibid.

the Republican Association of Ukrainists (RAU) continued, but ultimately ended in failure.[63]

At the plenary sessions of the Publishing Committee of *Litopys UPA* in June 1992 it was decided to form divisions of this publication and establish links with scholarly research institutions in Ukraine.[64] Similar efforts were undertaken that summer in L'viv and Kyiv.[65]

The Litopys UPA Joint Enterprise (SP Litopys)

It was difficult to organize the administrative branch in L'viv. The main burden of this work fell on Dr. Modest Ripeckyj, the head of the publishing company, and M. Kulyk, the main administrator. After lengthy negotiations, in 1992 they succeeded in creating a joint enterprise called Litopys UPA [Spil'ne pidpryiemstvo "Litopys UPA," hereafter called SP], which consisted of three private individuals based in Ukraine.[66]

---

[63] Protocol of intent drawn up on 20 April 1992 in Kyiv as a result of negotiations between Ievhen Shtendera, the editor in chief of *Litopys UPA*, and Svitlana Ulianovs'ka, scholarly secretary of the Republican Association of Ukrainists (RAU). Even earlier, on 17 April 1992, a protocol of intent was signed in L'viv by Ievhen Shtendera and Ievhen Zherebets'kyi, the head of the small private enterprise Litopys, to create a private Ukraine-Canada joint enterprise called Litopys (Ukraine-L'viv). See also "Do Vydavnychoho komitetu "Litopysu UPA," [To the Publishing Committee of *Litopys UPA*] Ievhen Zherebets'kyi's letter of 18 April 1992, in which he explains the legal basis of the Litopys Small Private Enterprise and his efforts to re-publish vols. 8 and 9 of *Litopys UPA*.

[64] Minutes of the 16th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, held on 6-7 June 1992; report by the head of the Publishing Committee of *Litopys UPA* for the period 20 April 1991-6 June 1992; extract from the minutes of the 16th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, 6-7 June 1992. Incidentally, Mr. Terlecky, the owner of a printing company in Toronto, and Mr. Rostyslav Kysil, the president of Meest Corporation Inc., were invited to take part in special meetings during the session. They suggested creating a joint printing enterprise in Ukraine with an investment of $200,000, with each of the partners contributing half of this sum. This proposal was rejected.

[65] Minutes of the 17th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, held on 19-20 June 1993; extract from the minutes of the 17th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, 19-20 June 1993; report by the head of the Publishing Committee of *Litopys UPA* for the period 7 June 1992-19 June 1993; *Do trydtsiatyrichchia "Litopysu UPA," Biuleten' Vydavnychoho Komitetu "Litopysu UPA,"* no. 7 (Fall 2003), p. 5.

[66] Minutes of a meeting attended by the founders of the joint Ukraine-Canada enterprise Litopys UPA. That same day they also signed an agreement on the creation and activity of the SP Litopys UPA. In connection with the founding of this enterprise, in a letter of 5 October 1993 to Petro Mavko, the director of the Litopys Small Private Enterprise, the editor in chief, Ievhen Shtendera, requested the transfer to the newly created enterprise of vols. 8 and 9 of *Litopys UPA*, which his company had reissued, as well as other property. See also the report on the production and commercial activity of the Litopys Enterprise for 1992-1993. On the republication and distribution of vols. 8 and 9 of *Litopys UPA* (signatories: Petro Mavko and Stanislav Opalins'kyi).

The main task of the SP was to manage the affairs of *Litopys UPA*, as well as to print, republish, and distribute published volumes. A meeting of the founders of the SP was held on 28 August 1992. The following individuals represented our publishing company at the meeting: M. Ripeckyj, M. Kulyk, and Ie. Shtendera; all three became members of the SP. The members from Ukraine included Dr. Ia. S. Lial'ka, V. Chornovus, and Leonid Revoniuk. The Litopys UPA Publishing Company provided 90% of the capital (the company placed $10,000 US in the Charter Fund), while each private member from Ukraine provided 3.33%, a total of 10%. It should be noted that owing to a lack of financial resources, the Litopys UPA Publishing Company covered the contributions of the individuals from Ukraine. On 20 December 1992 Iu. Shtendera of Ukraine joined the board of the SP, and in keeping with the plenum's decision of 20 June 1993, Lev Futala was also named a member of the board.[67] This somewhat changed the proportion of investments. The Litopys UPA Publishing Company now had an 88% share, while each private member had 3%, or a total of 12%.[68] Hopes that the SP would operate effectively were not realized.

At the 1993 Plenum the report by the head of the publishing company indicates that the SP was not operating efficiently, owing to differences that had cropped among its directors, especially between Ia. Lial'ka, V. Chornovus, and L. Revoniuk.[69] A number of shortcomings in the work of the SP were corroborated by L. Futala, who was visiting Ukraine in July 1993 and had been instructed to look into the situation.[70] At the next general meeting, held on 17-18 September 1993 and attended by representatives of the Publishing Committee M. Ripeckyj, M. Kulyk, and Ie.

---

[67] Minutes of the 17th Plenary Session of the Publishing Committee of *Litopys UPA*.

[68] In December 1992 M. Kulyk sent all the necessary documentation for registering the enterprise in Ukraine. All the documents were validated on 5 February 1993 by senior state notary O. V. Boiakivsk'kyi and registered at the L'viv Municipal Council of People's Deputies, Executive Committee, Department of Economic Policies and Resources, Certificate no. 19354060, dated 17 March 1993, registration no. 05031. (Signed by the head of the Registration Chamber, Ievhen Pohranychnyi). At the time, the address of the enterprise was vul. M. Kryvonosa, 25/8, L'viv. Also created at this address was Dr. Ia. Lial'ka's private enterprise, the Scholarly Research Centre for the History of the National-Liberation Struggles of Ukraine. The statute of the SP in the form of an Association with Limited Liability [Tovarystvo z obmezhenoiu vidpovidal'nistiu: hereafter TzOV] was also confirmed on 17 March 1993. In 1996 the legal address of the SP became pl. Mitskevycha, 6/7, L'viv 29006. Changes and supplements to the statute of the SP in the form of a TzOV, no. 19354060, Registration no. 05031, 28 February 1996.

[69] In a letter dated 11 May 1993 V. Chornovus accused Ia. Lial'ka of engaging in unsanctioned activity. Early suspicions eventually led to an outright conflict. At the expanded annual meeting of the SP held on 16 October 1995, Chornovus and Lial'ka traded accusations of unprincipled conduct and even fraud. Minutes of the expanded annual meeting of the SP, 16 October 1995. See also L. Futala to M. Ripeckyj, 2 November 1995.

[70] Report by the head of the Publishing Committee of *Litopys UPA* for the period 19 June 1993-25 June 1994.

Shtendera, Ia. Lial'ka was dismissed as head of the board and replaced by V. Chornovus. Ia. Lial'ka and L. Revoniuk remained the executive directors of the SP, and Iu. Shtendera was named fourth co-director.[71] In a letter to V. Chornovus, dated 28 May 1997, the head of the publishing company, M. Ripeckyj, informed him that M. Ripeckyj, M. Kulyk, Ie. Shtendera, and L. Futala, would remain members of the Canadian Board of Directors, in addition to a new member, Roman Kulyk.[72] He also informed V. Chornovus that L. Futala, M. Kovalchyn, and P. J. Potichnyj would be in Ukraine in July, and was therefore requesting him to convene a general meeting of the SP at that time.[73] He also reminded V. Chornovus that plans to reorganize the SP as a charitable organization had been made as early as May 1996, but after one year nothing had been done in this matter.[74]

This situation lasted until 1997. At the annual meeting in June a motion was put forward to dismiss Ia. Lial'ka from the SP.[75] But, owing to the fact that every legal necessity had not been observed, this proposal was implemented only at the meeting of the SP held on 21 October 1997,[76] at which time his monetary contribution of 3.4% was paid out to him. At the same time, on a motion put forward by V. Chornovus (minutes, item no. 8), the Charter Fund of the enterprise was divided so that the Litopys UPA Publishing Company

---

[71] Ibid.

[72] The report by the head of the Publishing Committee, covering the period from 25 May 1997 to 19 May 1998, lists the following members of the Board of Directors: M. Ripeckyj, M. Kulyk, Ie. Shtendera, P. J. Potichnyj, L. Futala, M. Kovalchyn, and R. Kulyk.

[73] M. Ripeckyj to V. Chornovus, 28 May 1997.

[74] Ibid.

[75] Minutes, item 4, of the annual meeting of the SP, held on 18 June 1997. The following individuals were present: P. J. Potichnyj, L. Futala, V. Chornovus, L. Revoniuk, Iu. Shtendera, L. Koliasa, and A. Zhurakhivs'ka, P. Borsuk (lawyer). The question of dismissing Ia. Lial'ka from the board of the SP was also discussed at a meeting of the enterprise on 22-24 September 1995. Present at this meeting were M. Ripeckyj, M. Kulyk, Ie. Shtendera, and V. Chornovus. Also present during various other discussions were P. J. Potichnyj, M. Migus, I. Rosil, and O. Zyhar. According to V. Chornovus, Ia. Lial'ka was operating a rival enterprise and was not doing any work. Ie. Shtendera, meeting of the SP in Toronto, 22-24 September 1995. Lev Futala was supposed to deal with the SP issue in October 1997 during his trip to L'viv. See L. Futala, Letter concerning the SP, dated 27 September 1994 and addressed to the head of the publishing company, editor in chief, and administrator. Minutes of the expanded annual meeting of the SP, 16 October 1995.

[76] Minutes of the meeting, item no. 6. See also the minutes of the 22nd Plenary Session of the Litopys UPA Publishing Company, held on 20-21 May 1998. More than any other meeting in the past, this plenum dealt with matters concerning the SP in L'viv. In its decisions the plenum discussed the issue of re-registering the enterprise, better supervision over the work of this institution, its reports, financial affairs, production and distribution, employees' salaries, as well as the possibility of purchasing a building in L'viv, etc. See also Extract from the minutes: Decisions and motions of the 22nd Plenum of the Litopys UPA Publishing Company, 20-21 May 1998. Minutes of the annual meeting of the SP, 18 July 1997.

would control 29% of the investments, while the private members would control 71% (Chornovus 25%, Revoniuk 23%, Shtendera 23%). Item no. 9 of the minutes confirmed the changes and addenda to the Agreement of 20 December 1992 creating the SP, and a meeting held on 17 March 1993 confirmed the changes to the Statute.[77] The attempt to take complete control of the SP and to reduce the Litopys UPA Publishing Company to a minor co-owner elicited opposition from the publishing company's board members. In a letter dated 11 November 1997 the head of the Litopys UPA Publishing Company not only rejected the proposed changes but forbade V. Chornovus to register the above-mentioned documents.[78]

The changes that were made to Ukraine's legislation in 1997 required modifications to the SP in L'viv.[79] In 1998, in keeping with current legislation, the SP Litopys UPA was changed to TzOV Litopys UPA, located at pl. Mitskevycha, 6/7, in L'viv. The founders of the association were: the Litopys UPA Publishing Company (Corporation without Share Capital), Canada; the Volodymyr Makar Litopys UPA Charitable Fund [Blahodiinyi fond "Litopys UPA" im. Volodymyra Makara, hereafter BF]; and the private individuals V. Chornovus, Iu. Shtendera, and L. Revoniuk.[80] The leading organs of the TzOV

---

[77] See the Founding Agreement on the creation and activity of the joint Ukraine-Canada enterprise Litopys UPA in the form of a TzOV (new version), 1997. In a letter to V. Chornovus, dated 25 May 1998, the head of the publishing company, M. Ripeckyj, again broached the question of shares and stated that "the Plenum of the Publishing Committee...in Canada does not agree that 70% of the ownership of the SP...should go to the partners in L'viv, with only 30% remaining for the publishing company...in Canada." In his report the head of the publishing company clearly indicates that the text of the statute and agreement was not "drawn up in accordance with the conclusions...of the discussion," which is why he did not sign them. Report by the head of the Publishing Committee of *Litopys UPA* for the period covering 25 May 1997-19 May 1998.

[78] Report by the head of the Publishing Committee of *Litopys UPA* for the period covering 25 May 1997-19 May 1998, at the Plenum of the Publishing Committee, pp. 7-11; letter from M. Ripeckyj, dated 26 August 1997; Comments on the problem of the SP, in which the head of the publishing company indicates the incorrect interpretation of the Statute by the lawyer P. Borsuk, who stated that in the matter of dismissals of founders and co-directors, "in the absence of even one member (of the board), the meeting has no legal power to resolve problems," because the Statute clearly states that "dismissal" can take place when all the members are informed of the annual meeting 25 days in advance; M. Ripeckyj to V. Chornovus, 11 November 1997.

[79] *Zakon Ukrainy. Pro vydavnychu spravu* [Law of Ukraine. On Publishing] (5 June 1997), no. 318/97-VR. Article 25 of this law forbids the creation and activity of organizations distributing publications, whose charter fund consists of foreign investments totalling more than 30%.

[80] A charter fund consisting of $16,427 US was created and divided up into the following shares: Litopys UPA Publishing Company—30%; the BF—60% (our publishing company has a 95%-vote in the BF); Iurii Shtendera—3.34%; Volodymyr Chornovus—3.33%; and Leonid Revoniuk—3.33%. In this way our publishing company's control of 90% of the TzOV was insured.

were the shareholders' meetings, the board (which functions in between meetings), the executive board headed by the general director, and the Revision Commission.[81]

The affairs of the TzOV were discussed in detail at the 23rd Plenary Session held on 5-6 June 1999.[82] The discussions focused on the inactivity of the current leading organs in L'viv, particularly of V. Chornovus and Iu. Shtendera. It was decided to adopt appropriate measures to remedy the situation. A decision was also made to convene a general meeting of the TzOV and the BF in October, and to send three delegates to the meeting: M. Ripeckyj, M. Kulyk, and P. J. Potichnyj.[83]

The year 1999 also saw significant changes taking place in the Litopys UPA enterprises. The management of the SP and BF was clearly not working effectively. The publication and distribution of books were reduced to a minimum, and there were constant attempts to increase the employees' salaries in L'viv. The issue of purchasing premises for the Litopys UPA was proceeding at too slow a pace, which was detrimental to the publishing company.[84]

The general meeting of the SP and BF, held on 25-26 October 1999, took place in a strained atmosphere. The managers had prepared no written

---

[81] The Statute of the TzOV Litopys Ukrains'koi Povstans'koi Armii, 5 June 1998. The statute was registered on 9 September 1998, registration no. 05031, ID code 19354060, by Ievhen Pohranychnyi, the head of the Registration Office of the Department of Economic Policies and Resources of the L'viv Municipal Executive Committee. The statute was validated on 10 June 1998 by notary Svitlana Martyniuk and entered into the registry as 1950, 1951, 1952, 1953, and 1954. Validated by notary Nataliia I. Tertychna on 18 September 1998 and entered into the registry as no. 1995; Founding Agreement on the creation and activity of the TzOV Litopys UPA, 5 June 1998. The agreement was validated on 10 June 1998 by notary Svitlana Martyniuk and entered into the registry as no. 1949. The agreement was registered on 9 September 1998, registration no. 05031, ID code 19354060, by Ievhen Pohranychnyi, head of the Registration Office of the Department of Economic Policies and Resources of the L'viv Municipal Executive Committee. Validated by notary Nataliia I. Tertychna on 18 September 1998 and entered into the registry as no. 1986. The location of the BF at the time was at vul. Stryiska, 106/63. Detailed explanations of the changes are contained in P. J. Potichnyj's report of his visit to Ukraine (Podorozh do L'vova 1.6.98-11.6.98), and matters pertaining to the reorganization of the SP and BF; see also the minutes of the Plenum of the Litopys UPA Corporation without Share Capital of 28 May 1998 concerning the departure of a member/s of the SP with a contributed share amounting to 60% and the retention of the right to be a member of the SP with a share amounting to 30%.

[82] Minutes of the Plenary Session of the Litopys UPA Publishing Company held on 5-6 June 1999.

[83] Ibid. Ivan Lyko was sent in place of M. Kulyk, who was in poor health.

[84] From P. J. Potichnyj's report of his trip to Ukraine to attend the 4th MAU Congress in Odesa, held on 24 August-4 September 1999, and of his visit to L'viv, it is clear that the heads of the TzOV and BF were not only unwilling to improve their work, but continued to cause work delays and demand additional financial contributions.

reports, despite the fact that the general meeting had been announced more than one month earlier. In the end, implementing a decision passed by the 23rd Plenary Session, the representatives of the publishing company, i.e., M. Ripeckyj, P. J. Potichnyj, and I. Lyko, in the face of various obstacles, introduced changes to the administration of both organizations. Leonid Revoniuk was named general director of the SP. Konstiantyn Ishchyk, who was named deputy director, was also elected president of the BF, with L. Revoniuk as vice-president. Volodymyr Chornovus remained in the Revision Commission, and Liudmyla Koliasa was retained as the bookkeeper for both organizations.[85]

Nonetheless, the hopes of the plenum participants to improve the situation did not materialize. The new administration was unable to find new methods of cooperation. The conflict within the enterprise worsened, putting at risk the work of the entire company. Appeals for harmonious cooperation fell on deaf ears. This situation led to a decision passed at the plenum in 2000 to make another partial change to the administration in L'viv.[86] This time, even before the general meeting of the SP in August 2000, L. Revoniuk relinquished his position and decided not to seek election in the following term. In his place, Lesia Duk-Hrabets' was elected general director of the TzOV, with Dr. Ihor Homziak as vice-director.[87] K. Ishchyk remained the president of the BF, and Dr. Homziak was elected vice-president. Liudmyla Koliasa was retained as the bookkeeper of both organizations. At the personal request of Iu. Shtendera, V. Chornovus, and L. Revoniuk, and in the presence of a lawyer, the general meeting removed them as shareholders of the TzOV. In keeping with the agreement governing the redemption of shares, each of them received 1,357 hryvnias.

---

[85] M. Ripeckyj was elected head of the board of the TzOV; M. Kulyk, deputy head; members: K. Ishchyk and P. J. Potichnyj; O. Zyhar, Petro Mytsak, and V. Chornovus were elected to the Revision Commission. Konstiantyn Ishchyk was made a member of the BF. Certain dramatic moments were inevitable. Deprived of his position, V. Chornovus began making a number of attempts to block the transfer to the newly-elected administration of equipment, premises, materials, documents, and keys to the storehouse, where the archival documents of the TzOV were stored. He also simulated a stroke, but that very evening he came to the head's apartment, demanding his salary in the amount of $750, and an additional $12,350 in expenses that he had allegedly spent on the enterprise.

[86] Minutes of the Plenary Session of the Litopys UPA Publishing Company of 10-11 June 2000. See the decisions concerning the activity of the TzOV and BF.

[87] Extract from the minutes, item no. 6, of the General Meeting of the TzOV of 24 August 2000. Present at the meeting were: P. J. Potichnyj, M. Kulyk, I. Lyko, I. Kamins'ka, L. Revoniuk, K. Ishchyk, L. Koliasa, V. Chornovus, Iu. Shtendera, L. Duk-Hrabets', I. Homziak, and V. V'iatrovych. P. J. Potichnyj was elected chairman of the meeting; I. Lyko and L. Koliasa acted as secretaries.

These redeemed shares were transferred to the BF. Thus, the publishing company's share of the Charter Fund of the TzOV remained at 30%, while the BF's share increased to 70%.[88] In this way our enterprises in L'viv got rid of its private shareholders. During the general meeting Ievhen Shtendera, who had ceased carrying out the functions of editor in chief in keeping with a decision passed by the Plenum of the Publishing Committee, was dismissed from the Administration.[89]

Nevertheless, the situation still did not improve and the conflicts within the administration of both organizations continued. As a result, a general meeting of the TzOV was held on the plenum's instructions with the goal of completely replacing the administration of both organizations, the TzOV and BF. After the accounts were settled and a relatively generous severance pay issued, Lesia Duk-Hrabets' was relieved of her duties as executive director of the TzOV; Konstiantyn Ishchyk remained the president of the BF, and Liudmyla Koliasa resigned from her post as bookkeeper. Dr. Ihor Homziak was elected general director, with Volodymyr V'iatrovych as deputy director. Ivan Shul' was elected vice-president of the BF, with Liuba Mykytii elected bookkeeper for both organizations.[90] In 2002 Dr. I. Homziak was re-elected general director, and Bohdan Stoliar was named deputy director.[91] These same individuals retained their posts as general director and deputy director in 2003 and 2004.[92] With the death of M. Ripeckyj, P. J. Potichnyj was elected head of the Board at the general meeting in 2004.

After these personnel changes, which were introduced in 2002, our enterprises in L'viv began to work much more efficiently. During this period a significant number of books were published, arrangements were made for their distribution, the first steps were taken to produce an electronic version of *Litopys UPA*, and the L'viv premises were completely renovated.

---

[88] Minutes, item no. 6, of the General Meeting of TzOV, held on 24 August 2000.

[89] Ibid. The following individuals were elected to the Board of the TzOV: M. Ripeckyj, head; M. Kulyk, deputy head; K. Ishchyk and P. J. Potichnyj, members. The following individuals were elected members of the Revision Commission: O. Zyhar, V. V'iatrovych, and V. Moroz. See also P. J. Potichnyj, Report of his trip to Ukraine, 29 August 2000.

[90] Report presented at the Plenum by the head of the Publishing Committee, 24 May 2002.

[91] Report presented at the Plenum by the editor in chief, 27-28 June 2003.

[92] Minutes of the General Meeting of the TzOV, 12 August 2003. In 2003 the Board of the TzOV consisted of the following members: M. Ripeckyj, head; R. Kulyk, deputy head; M. Kulyk, I. Shul', P. J. Potichnyj, and L. Futala, members. The members of the Revision Commission were: B. Pasichnyk, V. Moroz, and L. Revoniuk. In 2004 P. J. Potichnyj was elected head of the Board; L. Futala became deputy head, and M. Kulyk, R. Kulyk, I. Lyko, and I. Shul' were elected as members. Extract from the minutes, item no. 11, of the General Meeting of the TzOV held on 1 August 2004.

The Charitable Fund [Blahodiinyi Fond "Litopys UPA" (BF)]

From the outset the creation of the Volodymyr Makar Litopys UPA Charitable Fund (BF) caused certain problems.[93] In July 1997 P. J. Potichnyj received instructions and authorization from the Plenum to reorganize the SP Litopys UPA as the Litopys UPA Charitable Fund, which was supposed to become the main branch of the publishing company in L'viv. However, in the process of implementing these changes, it was decided that in view of various complications, legal advice originating in L'viv, and P. J. Potichnyj's recommendations, the SP should continue to exist, but that a separate charitable fund should be also be created. One of the reasons for this was that according to Ukrainian legislation, a charitable fund can only be engaged in limited commercial activity and cannot replace a joint enterprise.[94]

The following were present at the founding meeting: L. Futala, P. J. Potichnyj, V. Chornovus, Iu. Shtendera, L. Koliasa, L. Revoniuk, and A. Zhurakhivs'ka. The following individuals were elected to the board: M. Kovalchyn; M. Kulyk (deputy head); P. J. Potichnyj; M. Ripeckyj (head of the board); L. Futala, Ie. Shtendera, A. Zhurakhivs'ka, L. Revoniuk, V. Chornovus, and Iu. Shtendera. The executive consisted of the following members: V. Chornovus (president); Iu. Shtendera and L. Revoniuk (vice-presidents).The following were elected to the Revision Commission: L. Koliasa, M. Koshyk, and O. Zyhar.[95]

---

[93] The proposal to create a charitable fund to replace the SP Litopys UPA was discussed as early as 1996. Modest Ripeckyj was particularly keen on this issue, but V. Chornovus constantly put it off. At a meeting in June with P. J. Potichnyj in Lublin (Poland), he argued that it was not necessary to do anything in connection with the charitable fund. In July 1997, however, V. Chornovus began forcing the issue of creating such a fund. See P. J. Potichnyj, the SP and enterprise-related matters.

[94] Report presented at the Plenum of 1998 by the head of the Publishing Committee of *Litopys UPA*, for the period 25 May 1997-19 May 1998. This report contains an error: instead of M. Koshyk, M. Kulyk is listed as a member of the Revision Commission.

[95] Minutes, item no. 1, of the Founding Meeting of the members of the BF, 18 July 1997. The founders of the fund were: Litopys UPA, a non-shareholding corporation. The authorized representative was P. J. Potichnyj, with members A. Zhurakhivs'ka, L. Koliasa, L. Revoniuk, V. Chornovus, and Iu. Shtendera. At the 1st General Meeting held on 5 June 1998 R. Kulyk was also elected a member of the BF. Certificate of registration of a Charitable Fund no. 63, dated 14 August 1997. Name of fund: Litopys UPA Charitable Fund. (Signed by the head of the Justice Administration of L'viv oblast T. V. Kostur). The statute of the Litopys UPA Charitable Fund was approved by the Founding Meeting on 18 July 1997 and registered by the Justice Administration (Certificate no. 63, dated 14 August 1997. (Signed by the first deputy head of the Justice Administration S. Smoliak). According to form no. 13076, the Litopys UPA Charitable Fund was entered into the Single State Registry of Enterprises and Organizations of Ukraine. (Identification code no. 23889625; Agency/legal form 490; Location: 4640136900, vul. Stryis'ka, 106, rm. 63; Administrative agency 07994; Ownership Form 20; Types of activities 98600 Civic Associations; Date of entry in the State Registry: 2 September 1997. Kukhta, V. I.; Head of the L'viv Oblast' Administration of Business Affairs S. O. Matkovs'kyi, on 29 September 1997; Account no. 700227 opened in the Ukraina Bank). Letters Patent were registered by the Ministry of Commercial Relations and Links with Purchasers in Canada; Ontario Corporation no. 369498. Place of registration: Toronto. Date: 5 January 1978; private individuals/citizens of Ukraine.

The creation of the charitable fund did not change the guiding principles of the new administration. P. J. Potichnyj's report of July 1997 had already discussed the need "to dismiss the current personnel and replace [it] with a new one."[96] Thus, it comes as no surprise that in time it became necessary to replace the administration of this institution several times in order to raise the level of work. The first general meeting of the BF was held on 5 June 1998.[97] At this time it was decided that the quota of votes and representation of the Litopys UPA Corporation in the BF would amount to 95% of the votes of the total number of the fund's members, and that the publishing company would have 60% of the votes.[98] The name of the fund was changed to the Volodymyr Makar Litopys UPA Charitable Fund.[99]

Changes to the administration of the BF were introduced in 1999. Konstiantyn Ishchyk was elected president, and Leonid Revoniuk as vice-president. At this time certain changes were also made to the Statute.[100] Volodymyr Chornovus was not elected to the Revision Commission that year and was only a rank-and-file member of the BF.[101]

In 2000 K. Ishchyk was again elected president of the BF, and Dr. I. Homziak was elected vice-president.[102] The former was re-elected in 2001, and Ivan Shul' was elected vice-president.[103] Further changes to the administration took place in 2002. That year V. V'iatrovych was elected president and K. Ishchyk, vice-president.[104] Since then there have been no changes to the post of president, which is still held by V. V'iatrovych. In 2003 I. Shul' was elected

---

[96] P. J. Potichnyj, SP and enterprise-related matters.

[97] The following individuals were present at the meeting: P. J. Potichnyj, V. Chornovus, Iu. Shtendera, L. Koliasa, A. Zhurakhivs'ka, P. Borsuk (lawyer), and the secretary, N. Severyn.

[98] Minutes, item no. 2, of the 1st General Meeting of the BF, 5 June 1998, L'viv. At this time it was decided not to accept any new members of the fund before the next meeting.

[99] Statute of the Volodymyr Makar Litopys Ukrains'koi Povstans'koi Armii Charitable Civic Fund (new version). The statute was re-registered on 19 October 1998, Certificate no. 125 (signed by T. V. Kostur). A copy of the statute was notarized by Viktoriia Ie. Androshchuk on 3 November 1998 under entry no. 2203. The fund was located at vul. Stryiska, 106/63.

[100] Statute of the Volodymyr Makar Litopys Ukrains'koi Povstans'koi Armii Charitable Civic Fund (new version), 25 October 1999. At this time the fund was relocated to vul. Het'mana Mazepy, 11a, rm. 98.

[101] P. J. Potichnyj, Report from his trip to Ukraine, 29 August 2000.

[102] Report of the administrator at the 2001 Plenum held on 8-9 June 2001.

[103] Report presented at the Plenum of 24 May 2002 by the head of the Publishing Committee. The following individuals were elected to the board of the BF: M. Ripeckyj, head; M. Kulyk, deputy head; members: P. J. Potichnyj, L. Revoniuk, I. Kamins'ka, L. Futala, I. Homziak, V. Moroz, and K. Ishchyk. The following were elected to the Control Commission: V. Moroz, B. Pasichnyk, and L. Revoniuk.

[104] Editor in chief's report presented at the Plenum held on 27-28 June 2003.

vice-president, and in 2004, Mykola Posivnych.[105] Liuba Mykytii continues to carry out bookkeeping duties.

The Purchase of Premises

Since its inception our publishing company did not have its own premises, and after the creation of the SP on 28 August 1992, it was located in Dr. Ia. Lial'ka's apartment on vul. Maksyma Kryvonosa, 25/8.[106] On a suggestion from the main administrator, M. Kulyk, from the very outset the Publishing Committee focused on the question of obtaining suitable accommodations in L'viv. Through the efforts of Dr. Lial'ka and at his request, the L'viv Municipal Council of People's Deputies issued Order no. 576 dated 16 June 1993, approving the rental to the SP of non-residential premises on the third floor of a building located at pl. Mitskevycha, 6/7.[107] As a result, in 1993 the SP moved to the premises on pl. Mitskevycha, 6/7.[108]

The SP's right to rent premises was confirmed again in 1998.[109] That year, on direct instructions from the Plenum, P. J. Potichnyj had a conversation about purchasing the premises at pl. Mitskevycha, 6/7, with Oleh. S. Mandiuk, who at the time was in charge of municipal property in the city of L'viv. On his advice, Dr. Potichnyj asked V. Chornovus and Iu. Shtendera to begin gathering the required documentation.[110] The question of the possible purchase of office

---

[105] Report of the General Meeting of the BF, held on 11 August 2003. The following individuals were elected to the administration of the fund: M. Ripeckyj, head; R. Kulyk, deputy head; members: P. J. Potichnyj and M. Kulyk. The following were elected to the Control Commission: R. Kulyk, V. Moroz, and L. Revoniuk. In 2004 the following individuals were elected to the board of the BF: P. J. Potichnyj, head; R. Kulyk, deputy head; I. Lyko, M. Kulyk, and I. Shul', members. The Control Commission included the following members: R. Kulyk, V. Moroz, and B. Pasichnyk. Extract from the minutes, item no. 10, of the General Meeting of the BF, held on 30 July 2004.

[106] Agreement on the creation of the SP Litopys UPA, dated 28 August 1992.

[107] Order no. 575 of 16 June 1993 (signed by the council head V. Shpitser). By a decision of the commission responsible for allotting non-residential premises, dated 3 August 1993, the SP was alloted additional space in the same building. Extract from the minutes, item no. 15, dated 3 August 1993 (signed by V. Druchek). A floor plan of the rental premises was appended to the extract from the minutes.

[108] Statute of the SP in the form of a TzOV, 1993.

[109] See: Technical log for the premises of the TzOV, Inventory no. 885 dated 21 December 1998. P. M. Kravets', head of the L'viv Oblast Office of Technical Inventory; 29 December 1998. A registration certificate was also obtained for a residential building located at vul. Mitskevycha, 6/7 from the Administration of Residential/Municipal Services of the L'viv Oblast Council, signed by P. Kravets' concerning the fact that the premises, measuring 69 sq m, were designated for the use of Litopys UPA, together with a brief technical description of the interior, and the floor plan of the premises.

[110] P. J. Potichnyj, Trip to L'viv, 1 June 1998-11 June 1998, and matters pertaining to the reorganization of the SP and BF.

space was also discussed with the lawyer M. Meleshko. Unfortunately, no progress was made in this matter.

Later, an opportunity arose to purchase part of these premises from the State Property Fund of the city of L'viv. The issue dragged on for a very long time because the heads of our enterprises in L'viv did not apply themselves conscientiously to this matter. Finally, in January 1999, when the plan to purchase the premises had become a reality, V. Chornovus suggested that in addition to the Litopys UPA Publishing Company, Iu. Shtendera, L. Revoniuk, and he should also be partners in the new premises. This proposal was rejected. In February 2000, armed with a special directive confirmed by the General Consulate of Ukraine in Toronto, M. Kulyk authorized L. Revoniuk to take appropriate steps for purchasing the premises.[111] In August of that year the process of purchasing premises located at pl. Mitskevycha, 6/7, was completed.[112]

Scholarly Institutions

In 1991 our administration, out of a desire to ensure that the publication of *Litopys UPA* would be on a high scholarly level, decided to establish links with the M. S. Hrushevsky Institute of Ukrainian Archeography at the National Academy of Sciences of Ukraine, as well as with the Main Archival Administration at the Cabinet of Ministers of Ukraine. The goal of this effort was to embark on joint work with these two institutions to locate and publish new documents pertaining to the liberation movement, which are stored in the archives of Ukraine. The Plenum of 1993 confirmed the earlier agreements and put forward a proposal to publish *Litopys UPA*, New Series, based on documents from Ukraine.[113] Fortunately for the publishing company, Prof. Pavlo Sokhan',

[111] Directive signed by M. Kulyk and validated by the consul general, Aleksieienko, on 18 February 2000. For this, all necessary documents were sent to Ukraine, including Letters Patent, etc., which were validated by notary Nestor. S. Volyts'kyi and the administration of the Cabinet of Ministers of the Province of Ontario, dated 27 September 2001, as well as an authorization for the publishing company's representatives to carry out appropriate measures in L'viv.

[112] Agreement no. 293 on the purchase of non-residential premises by means of a buy-out, dated 22 August 2000; Act of acceptance-transfer of 22 August 2000, validated by notary Roksoliana I. Tyshkivs'ka on 22 August 2000 and recorded in the registry as no. 7582; Registration certificate of 23 August 2000 entered in registry book no. 20 as no. 7582, issued by the L'viv Oblast State Municipal Office of Technical Inventory and Professional Assessment; Form concerning payment for an object of privatization in the amount of 82,672 hryvnias, issued by the L'viv Municipal Council, Department of Economic Policies and Resources, Management of Resources, signed by M. Bandra and L. Krupnyk; validated by notary Roksoliana I. Tyshkivs'ka on 23 August 2000 and recorded in the registry as no. 7526.

[113] Minutes of the 17th Plenum of the Publishing Committee, held on 19-20 June 1993.

his next in command, Dr. Hennadii Boriak, and Borys Ivanenko representing the Ukrainian government, readily agreed to cooperate. In August 1992, with the participation of four representatives of the publishing company, an agreement of cooperation was reached between the Institute of Ukrainian Archeography of the National Academy of Sciences of Ukraine and the Litopys UPA Publishing Company. In order to remove any obstacles that might impede research work in the archives, the administration of the Institute of Ukrainian Archeography established fruitful contacts with the Main Archival Administration at the Cabinet of Ministers of Ukraine. On 10 September 1993 a meeting took place with representatives of the Main Archival Administration, the Litopys UPA Publishing Company, and the Institute of Ukrainian Archeography.[114] Later, in February 1994, a trilateral agreement on scholarly cooperation was signed in Kyiv.[115]

The parties to the agreement decided that the volumes to be prepared and published in Ukraine would be called *Litopys UPA. Nova seriia* [New Series]. Therefore, a joint editorial board was formed of two co-heads, one from the institute and the other representing the publishing company. It consisted of the two co-heads, Prof. Pavlo Sokhan' and Ievhen Stendera, MA; Borys Ivanenko, Dr. Hennadii Boriak, Dr. Iaroslav Dashkevych, Dr. Volodymyr Lozyts'kyi, Dr. Ruslan Pyrih, Prof. Dr. Peter J. Potichnyj, Dr. Modest Ripeckyj, and Dr. Oleksandr Rubl'ov.[116]

In order to implement the agreement, the Department of Sources on the History of the National-Liberation Movement in Ukraine in the XXth Century was established as part of the Institute of Ukrainian Archeography, headed by Prof. Peter J. Potichnyj,[117] who also became a member of the institute's

---

[114] H. Boriak, *Protokol zustrichi predstavnykiv Vydavnytstva "Litopysu UPA," Holovnoho arkhivnoho upravlinnia pry Kabineti Ministriv Ukrainy ta Instytutu ukrains'koi arkheohrafii AN Ukrainy. Dokumenty z istorii natsiona'no/vyzvol'noho rukhu v Ukraini XX stolittia. Informatsiinyi biuleten'*, no. 1, 2nd rev. ed. (Kyiv, 1995), pp. 23-24. The following individuals from the Litopys UPA Publishing Company took part in the meeting and consultations: Dr. M. Ripeckyj, Ie. Shtendera, MA, Prof. Peter J. Potichnyj, and Mr. Mykola Kulyk.

[115] Agreement on scholarly cooperation between the Institute of Ukrainian Archeography of the National Academy of Sciences of Ukraine, the Main Archival Administration at the Cabinet of Ministers of Ukraine, and the Litopys UPA Publishing Company. Ibid, pp. 25-32. Prof. Pavlo Sokhan' signed on behalf of the Institute of Ukrainian Archeography, Mr. Borys Ivanenko signed for the Main Archival Administration, and Dr. Modest Ripeckyj for the Litopys UPA Publishing Company.

[116] Ibid. pp. 28-29.

[117] *Informatsiia pro stvorennia Viddilu dzherel istorii natsional'no-vyzvol'noho rukhu v Ukraini XX st*. Ibid., pp. 12, 28; "V AN Ukrainy stvoreno viddil 'Dzherela natsional'no-vyzvol'noi borot'by XX stolittia'," *Svoboda*, no. 4 (8 January 1994), p. 1.

Scholarly Council.[118] Also slated to take part in the department's work were Ivan Bilas; Viktor Koval'; veterans of the insurgent movement Vasyl' Kuk and Vasyl' Halasa; and employees of the institute Oleksandr Vovk, Oleksandr Rubl'ov, and Iurii Cherchenko.[119] At approximately the same time a working editorial board was created with the following members: Oleksandr Vovk, Vasyl' Kuk, Ruslan Pyrih, Iurii Cherchenko, and Larysa Iakovleva.[120] In order to develop a concept for the New Series, a working group was formed with the following members: Viktor Koval', Iurii Cherchenko, Ivan Bilas, Vasyl' Kuk, Anatolii Kentii, and Ruslan Pyrih.[121]

After leaving his post as director of the Central State Archive of Civic Organizations of Ukraine (TsDAHOU) to head the Main Archival Administration at the Cabinet of Ministers of Ukraine, Dr. Ruslan Pyrih continued to cooperate with our publishing company, as did Dr. Volodymyr Lozyts'kyi, the deputy director of TsDAHOU. Thanks to Mssrs. Lozyts'kyi and Kentii, our publishing company was able to publish five volumes of *Litopys UPA*, which contain documents that shed light on the Soviet government's brutal struggle against the Ukrainian liberation movement.[122] As the deputy director of the Institute of Ukrainian Archeography, Dr. Hennadii Boriak was involved in launching the New Series,[123] and in his current post as Chief Director of the State Committee of Archives of Ukraine he continues to assist our endeavours by providing access and utilization of archival materials that are stored in various archival institutions in our native land.[124]

---

[118] Ibid., pp. 12, 28; see also letter no. 113 dated 25 February 1993 from Prof. P. Sokhan', confirming that by a decision of the Scholarly Council of 28 January 1993, Prof. Potichnyj was elected as a foreign member of the council; extract from the minutes of a meeting of the institute's Scholarly Council, item no. 11, dated 28 January 1993, which was sent in this matter to the Office of the Department of History, Philosophy, and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine.

[119] Ibid., p. 12.

[120] Ibid., p. 29.

[121] Ibid., p. 30; Report by the head of the Publishing Committee of *Litopys UPA* for the period covering 19 June 1993-25 June 1994; the work of the *Litopys UPA* Editorial Board: Report by the head of the Editorial Board for the period covering 12 June 1993-18 June 1994; Report presented by the co-editor of *Litopys UPA* at the Plenum held on 25-26 June 1994.

[122] *Borot'ba proty UPA i natsionalistychnoho pidpillia: dyrektyvni dokumenty TsK Kompartii Ukrainy 1943-1959*, vol. 3 of *Litopys UPA*, Nova seriia (Kyiv-Toronto, 2001); *Borot'ba proty UPA i natsionalistychnoho pidpillia: informatsiini dokumenty Ts KP(b)U, obkomiv partii, NKVS-MVS, MDB-KDB 1943-1959*, vols. 4-7 of *Litopys UPA*, Nova seriia (Kyiv-Toronto, 2002-2003).

[123] *Vydannia Holovnoho Komanduvannia UPA*, vol. 1 of *Litopys UPA*, Nova seriia (Kyiv-Toronto, 1995); *Volyn' i Polissia: UPA ta zapillia 1943-1944. Dokumenty i materialy*, vol. 2 of *Litopys UPA*, Nova seriia (Kyiv-Toronto, 1999).

[124] The official Web site of the State Committee of Archives of Ukraine lists information about the publications and archives of the Litopys UPA Publishing Company.

The State Archive of the Security Service of Ukraine (DA SBU) is an extremely rich source of documents and materials on our liberation movement. A discussion about selecting documents from this archive took place at a meeting with the director of the Institute of Ukrainian Archeography as early as 25 February 1993.[125] The question of accessing the Security Service archives was also broached by Prof. Potichnyj during a conversation with the Vice-Premier of Ukraine, Vasyl' V. Durdynets' on 23 July 1997, during the presentation of volumes of *Litopys UPA* in connection with efforts to obtain official recognition of the UPA as a WWII combatant.[126] As a result of these and other measures, including a meeting, on 30 June 1999, the Institute of Ukrainian Archeography sent a letter to the head of the Security Service of Ukraine, Leonid Derkach, with a proposal that the SBU take part in the preparation and publication of subsequent volumes of *Litopys UPA*.[127] In reply to this letter, deputy head of the SBU Volodymyr Prystaiko agreed to participate in this work and asked the Editorial Board to include in the group of compilers O. M. Pshennikov, the director of the State Archive of the Security Service of Ukraine, and S. A. Kokin, the senior associate of this agency.[128] Prof. Potichnyj broached the issue of establishing cooperation with the Security Service archive in 1999, during a meeting at the Institute of Ukrainian Archeography, which was attended by S. Kokin.[129] Beginning with volume 3 of the New Series, the directors of the SBU archive were represented on the Editorial Board of this series in the persons of O. M. Pshennikov, and after his retirement, S. Bohunov. The current deputy director of this archive, S. Kokin, also took an active part in the preparation of several volumes. In 2004 efforts were undertaken to launch closer cooperation in the preparation of *Litopys UPA* volumes based on materials stored in the SBU archive.[130]

---

[125] Minutes of a meeting with the director of the Institute of Ukrainian Archeography P. S. Sokhan' concerning the work of the group researching the question "Dzherela do istorii ukrains'koho natsional'no-vyzvol'noho rukhu u 20-kh-50-kh rr." [Sources on the History of the Ukrainian National-Liberation Movement in the [19]20s-[19]50s]. P. J. Potichnyj attended this meeting.

[126] Vice-Premier Vasyl' V. Durdynets' personally telephoned the head of the Security Service of Ukraine in connection with the question of access to documents. The latter assured him that access is barred only to "criminal cases." Peter J. Potichnyj, the SP and enterprise-related matters. Report from his trip to Ukraine, 18-24 July 1997.

[127] P. S. Sokhan' to L. Derkach, the head of the SBU, 30 June 1999.

[128] V. Prystaiko to P. S. Sokhan' (no. 24/C-981), 27 July 1999.

[129] P. J. Potichnyj, Report from his trip to Ukraine, 24 August-4 September 1999.

[130] In July 2004, on instructions from the Publishing Committee, P. J. Potichnyj, the editor in chief of *Litopys UPA*, held a number of fruitful talks with the administration of the SBU archive about the possibility of launching productive cooperation between both of these institutions. A protocol of intent for cooperation was signed at this time.

Although not all the plans were realized, most stood the test of time, and to date seven volumes have been published in the New Series.

* * *

The volumes of *Litopys UPA* could not have appeared without the constant, wholehearted help of our sponsors, the community at large, and our subscribers and readers. These individuals, as well as various associates, are mentioned in different chapters in this volume. All the associates of our collective owe them a debt of thanks. The minutes of the plenary sessions reflect the work that the entire collective devoted to building up the publishing house, while the addendum to the introductory article reveals the initial steps that were taken to publish the body of work known as *Litopys UPA*.

The work of the editors, administrators, and all other associates (except our associates based in Ukraine) is not paid. All of them have laboured and continue to work for the publishing company on a voluntary basis. Only technical jobs, and printing and postal services are funded. Without the dedicated, selfless work of this group of former UPA fighters and their children, our books would not have appeared, and the world would never have been informed about the heroic struggle of our people in the twentieth century.

This volume is dedicated to the memory of the late Dr. Modest Ripeckyj, who devoted the better part of his industrious life to *Litopys UPA*. He began writing the introductory article to this volume, but died before completing this task. The work of preparing this article, as well as other sections of this volume, passed into other hands. Many individuals helped bring this project to fruition. Foremost among them are the late Ivan Lyko, and Mykola Kulyk, to whom we owe a debt of gratitude. Ivan Lyko was almost single-handedly responsible for technical printing matters, while Mr. Kulyk was responsible for all documents and materials.

Petro J. Potichnyj

ДОДАТКИ

Д О Д А Т К И

[Додаток № 1.]

[В і д п и с]

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА США і КАНАДИ

FORMER MEMBERS OF UKRAINIAN INSURGENT ARMY, Inc.

Жовтень 1973 р.

О Б І Ж Н И К Ч: 1.

В днях 1-го і 2-го вересня 1973 року на оселі Діброва, біля Детройту, відбувся 10-тий делеґатський з'їзд Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади.

На з'їзд прибули представники з 7-мох станиць.

Перед офіційним відкриттям з'їзду, гостей та делеґатів привітав від господарів детройтської станиці командир П. Миколенко-"Байда" .

Діючий голова об'єднання друг І. Хома відкрив з'їзд. Учасники з'їзду щиро привітали його і висловили подяку за те, що він, помимо поважної недуги, активно головував об'єднанням.

З'їздом керувала президія в складі: М. Ріпецький-"Горислав" — голова, Василь Ґудзик-"Оріх" — заст. голови, М. Федак-"Смирний" та Юліян Котляр-"Левко" — секретарі.

Було багато письмових привітів, а від Товариства колишніх вояків УПА ім. ген. Т. Чупринки привіт склав особисто друг Бурий-"Буркун".

З'їзд вислухав звіти членів уступаючої головної управи і звіти поодиноких станиць. Друг І. Хома — голова головної управи, звітував, що вони доклали багато зусиль і праці в напрямі з'єднання кол. вояків УПА, але, на жаль, тоді, коли наші бажання були щирими, на перешкоді стали політичні чинники другої сторони. Все ж таки по тій лінії переведено цілий ряд розмов, створено спільну статутну комісію та координаційний комітет для репрезентації назовні.

У звітному часі головна управа організувала нову станицю об'єднання в Пассейку, США, та ввійшла в тісну співпрацю із станицею кол. вояків УПА в Австралії.

Письмові звіти надали делеґати наступних станиць: Торонто, Філадельфії і Клівленда, інші станиці звітували тільки усно. Завважено, що не всі станиці мали старанно підготовані звіти. Треба подбати, щоб на майбутніх з'їздах кожна станиця долучила свій письмовий звіт.

Номінаційна комісія працювала в складі: Я. Струтинський — голова, С. Ґула-"Шеремета", І. Дмитрик, В. Дашко та М. Міґус — члени.

До резолюційної комісії вибрано: інж. П. Миколенко — голова, М. Федак, І. Хома, та Д. Федорівський — члени.

Після звітів розгорнулася широка дискусія над проробленою роботою і планами на майбутнє. Вирішено, щоб в наступній каденції не тратити часу на безуспішні переговори з товариством, а більше часу присвятити конкретній роботі. Намічено посилити публіцистично-видавничу діяльність і приступити до збирання матеріялів для випуску "Літопису УПА". Постановлено також відшукати та активізувати тих друзів, що стоять осторонь, зокрема, в першу чергу, колишніх командирів та провідних членів. Рівнож висунено думку піддержування товариських зв'язків з родинами колишніх вояків, як також бажання, щоб на наступний наш з'їзд прибули всі з родинами.

Учасники з'їзду висловилися позитивно відносно першої спільної зустрічі всіх вояків УПА в Клівленді в 1972 році, і висловили своє побажання, щоб робити спроби подальших таких зустрічей.

Перший день нарад закінчено доповіддю С. Федорівського на тему: *"Міжнародне політичне положення і сучасний стан в Україні"*.

Вечором відбулася спільна вечеря-бенкет та товариська зустріч. Весело й гамірно, при повстанських піснях, проходив час аж до пізньої ночі. Між присутніми приємно було зустріти та розмовляти з друзями, що недавно прибули з Польщі.

Треба підкреслити, що цей з'їзд мав інший характер ніж всі наші, дотеперішні, з'їзди. Детройтська станиця — господарі з'їзду, під проводом П. Миколенка та П. Гнатюка та за допомогою інших родин, доклали всіх старань, щоб цей з'їзд пройшов найуспішніше. Для місця зустрічі підібрали пластову оселю, де всі учасники мали приміщення на нічліг, харчування та гарну світлицю для нарад. Господарям вдалося провести наш з'їзд в якнайкращій товариській та приятельській атмосфері. Учасники з'їзду були приємно вражені взірцевою організацією цілої імпрези.

У неділю день розпочався польовою Службою Божою під час якої о. І. Прокопович виголосив відповідну до нагоди проповідь. Службу Божу служив наш талановитий "дяк" — друг С. Бабяк — "Орленко" з Торонто.

У дальших нарадах порушено ще такі справи, як надання інтенсивної допомоги потребуючим воякам. Висловлено побажання координувати всі допомоги із головною управою Товариства кол. вояків УПА.

Вирішено надалі залишити членські внески в сумі 12 доларів.

З'їзд виніс постанову, щоб в наступній каденції зосередити увагу на збиранні споминів та інших документальних матеріялів до запланованого "Літопису УПА".

Вибрано нову головну управу в такому складі: інж. П. Миколенко — "Байда" — голова, інж. Я. Струтинський — 1-й заступник голови, І. Хома — 2-й заст. голови, В. Дашко — "Марко" — заст. голови в Канаді, М. Ріпецька — "Оксана" — секретар, І. Дмитрик — фінансовий референт, М. Міґус — "Зірка" — фінансовий референт на Канаду, С. Ґула-"Шеремета" — реф. суспільної опіки та Суспільної Служби Комбатантів.

Члени: полк. Ю. Лопатинський, В. Сорочак-"Ворон", П. Гнатюк — "Дорош", С. Бабяк — "Орленко".

Контрольна комісія:

М. Озимко — голова, Ю. Котляр та І. Деревяник — члени.

До редакційної колеґії вибрано: М. Ріпецького — "Горислава", М. Федака — "Смирного", проф. П. Потічного — "Воробчика" та С. Федорівського.

Нововибраний голова інж. П. Миколенко подякував за довір'я, коротко з'ясував завдання, покладені на управу, та просив про ділову та дружню співпрацю.

На першому засіданні головної управи накреслено приблизний план праці згідно з постановами відбутого з'їзду.

У 1972 р. ми видали дуже рідкісний спомин генерала голландської армії — ван Готеґема п.з. "Моя зустріч з УПА".

Спомин цей написаний щиро та живо. У ньому він переповідає події 1944 р. та про допомогу, яку він одержав від нас, тому доложіть усіх старань, щоб розповсюдити її на місцях серед своїх приятелів та громадянства.

З вояцьким привітом
За головну управу

[Власноручний підпис]
Я. Струтинський
заст. голови

[Власноручний підпис]
М. Ріпецька
секретар

[Додаток № 2.]

[В і д п и с]

З В Е Р Н Е Н Н Я
До всіх колишніх вояків УПА

На 10-му делеґатському з'їзді колишніх вояків УПА США і Канади, який відбувся у вересні 1973 року на Діброві, біля Детройту, схвалено докласти якнайбільше зусиль на видавничо-публіцистичну діяльність і вирішено приступити до підготовки видання "Літопису УПА".

Для реалізації повищих завдань загальний з'їзд вибрав редакційну колеґію в складі: М. Ріпецький — "Горислав", М. Федак — "Смирний", проф. П. Й. Потічний — "Воробчик" та С. Федорівський.

Редакційна колеґія приступає до своєї праці з надією, що їй вдасться успішно завершити покладене на неї завдання.

Здаємо собі справу з того, що без співпраці наших станиць і поодиноких членів важко що-небудь починати.

Тому звертаємося до всіх друзів з проханням до активної співучасти.

Редакційна колеґія постановила провести свою працю в трьох напрямках:

1. Брати активну участь у редаґуванні журналу "Вісті Комбатанта". До кожного числа цього журналу повинна ввійти щонайменше одна стаття з тематики УПА.

2. Продовжувати збирання спогадів. Уважаємо, що для історичного задокументування нашої визвольної боротьби не є важливий стиль, в якому цей спогад написаний, чи його мистецька форма, а самі факти, якими оперуємо. Для документації кожний спогад однаково важний, чи він буде написаний із становища рядового вояка, підстаршини, командира чи провідника. Важне, щоб у ньому було подано якнайбільше фактів, дат, місць, прізвищ, псевд.

3. Збирати документи до історії УПА.

Це є фактично продовженням роботи нашого архівно-музейного відділу, а саме: збирання даних про поодиноких командирів, провідників, стрільців, історії поодиноких відділів, боїв, рейдів, збирання різних підпільних публікацій, відозв, летючок, а передовсім знимок.

У залученні висилаємо до кожного з Вас запитник який підготувала Редакційна колеґія разом з головною управою Об'єднання колишніх вояків УПА.

Ціллю цього запитника є:

1. Подати Вам схему, за якою Ви опишете Ваше перебування і враження в УПА — це фактично буде Ваш спогад.

2. Дати редакційній колеґії дані та доповнення до інших, вже до тепер зібраних матеріялів для публікації, згідно історичної документації боротьби УПА.

З вояцьким привітом!

За редакційну колеґію
[Нечитабельний підпис]
М. Ріпецький М. Федак

[Додаток № 3.]

[Лист М. Ріпецького до Є. Штендери]

[В і д п и с] *24 жовтня 1973 р.*

Дорогий Ґенку!

Як зорієнтуєтеся з долучених писем, ми відбули в місяці вересні наш з'їзд. Нас мало, а проробленої роботи ще менше. Все таки нашим обов'язком є не стояти осторонь, а активно продовжувати діяльність.

Думаю, що зі мною погоджуєтеся. У тій каденції ми постановили собі завдання сконцентрувати всю увагу на видавничу діяльність. Робимо спроби зав'язати зв'язки і заактивізувати тих друзів, які з різних причин стали неактивними.

Мене вибрали головою редакційної колеґії, з огляду на те, що я займався збиранням архівних матеріялів та пропонував приступити до їхнього друкування. Найкраще було б, щоб Ви погодилися прийняти функцію начального директора. Я розумію, що Ви далеко від видавничого осередку і не маєте нікого до співпраці у своїй місцевості.

Надіюся, що Ви не відмовитеся прийняти нашу пропозицію. Ви найкраще надаєтеся на цей пост, бо маєте досвід, як колишній редактор журналу "До зброї". Ми тепер робимо всі можливі заходи, щоб зібрати матеріяли:

1. Відшукуємо спогади і статті, поміщувані нашими друзями у різних газетах та журналах.

2. Збираємо нові матеріяли, що до тепер не були друковані.

3. Прохаємо всіх друзів писати спогади, історії поодиноких відділів, біографії командирів, провідників, описи боїв.

4. Підготовити також інформаційний запитник.

Модест Ріпецький [Власноручний підпис]

[Додаток № 4.]

[Лист Є. Штендери до М. Ріпецького]

[Відпис рукопису] *25 листопада 1974 р.*

Дорогі Модесте й Оксано!

Вже повний рік минув, як Ви написали до нас листа, а ми й досі не відповіли. Звичайно, це неприємна справа і важко оправдуватися. Але треба, нема ради. У першу чергу дуже й дуже Вас перепрошуємо.

Біда була в тому, що крім особистого — там були теж "упівські справи" — які вимагали не лише застанови, але й ширшого з'ясування, а на це не дуже ставало часу й справа відкладалася дещо на бік. Й так дочекалася досі, доки не визріла.

У нас цей рік був різноманітним. Вичислю Вам лише деякі факти — де члени родини. Від Різдва — Люба в Едмонтоні, була дома на Великдень і 6 тижнів влітку. Там працювала у державній системі садочків — зразу в садочку, опісля — при підготовці підручника (з якого здається нічого не вийде); на другий тиждень приїздить додому, готуватися до виїзду до Оттави. Надя у Вінніпезі, в архітектурній школі. Була дома на Різдво й на літні вакації. Галя дома, тепер — працює. Богдан — до вакацій студіював, по вакаціях працює в Британській Колумбії (має ще один семестр до ВА). Юра — в Едмонтоні, має їхати зі мною до Оттави з Тамарою (від літа — він не в згоді з Наталкою, що з цього вийде — не знаю). На латинське Різдво будуть всі дома — тоді буде нарада, що хто робитиме далі. Батько Наталки помер наприкінці минулого року.

У Вас, мабуть, ситуація вже також дещо змінилася від минулого року. Але у Вас більше все на місці. У минулому році ми планували переїздити до Едмонтону, а з того вийшло, що їдемо в протилежному напрямі. Це, мабуть, і краще, бо там і клімат кращий, більш подібний до нашого, (невогкіший), і ближче до різних американських міст. Якщо продамо хату, то, мабуть, зразу переїздимо всі — Надя на вакації (в Оттаві є на університеті архітектури також), а якщо ні — то я їду лише з Юрком, а решта — пізніше. Поки що не знаємо докладно рішення Богдана.

Тепер щодо цього упівського збірника. М. Федак запевняв мене, що фінансування видання є можливе (деталі я не знаю, він покликався на Миколенка) — отже можна видавати. Потічний багато не допоможе, але обіцяв дещо зробити (про це з ним треба говорити у вільніший час, а не на конференції, якої він є організатором). Однак він застерігся, що збірник повинен би мати наукову вартість, а не бути реплікою "Вістей Комбатанта" (Чи як вони там звуться). По-моєму, він має рацію. Питання тільки в тому, як у цих умовах поставити видання на відповідному рівні. Я особисто якого півроку не багато могтиму зробити — та буду пробувати зредаґувати до першого числа (але справа не тільки в найближчому півроці). Організацією матеріялів і розшуками мусить займатися хтось інший, чи кілька осіб. Пробуймо це зробити, а тоді побачимо. Зрештою, наступні числа повинно бути легше підготувати.

Ще раз вибачте за проволоку й мовчанку.

Щиро здоровлю, Ваш Євген

[Додаток № 5.]

[Лист Є. Штендери до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

Дорогі й шановні панство Ріпецькі!

Нав'язую тут відразу до останньої моєї розмови з другом М. Федаком, бо хочу порушити тут редакційні справи "Літопису УПА" і вислати копію йому також. Я погодився увійти в склад скоріше вибраної редакційної колеґії і щоб про це повідомити в "Обіжнику".

Тепер питання: що я мав би робити як член колеґії? Хочу спочатку поінформувати Вас, що я отримав роботу в Оттаві і буду там з Нового року. Думаю, що разом зі мною, або дещо згодом, переїде вся родина, можливо — ратами. Отже, півроку я буду доволі зайнятим. Однак, я можу робити редаґування матеріялів для першого числа, лише з тим, щоб вони були періодичними і малими давками (а не все нараз). Пропонований М. Федаком розшук архівів місії УПА прошу передати комусь іншому, бо я й так не маю тепер контактів з ніким в Німеччині. Думаю, що допоміжним тут буде Соколюк. Не написав я відразу, бо був дуже занятий (крім підготовки до виїзду, редаґую тут парафіяльну ювілейну книгу), а хотів висловити ще деякі критичні зауваги і проекти до першого випуску "Літопису УПА". Почну за порядком.

Мені видається, що було б краще дати іншу назву збірникам, напр., "Архів УПА", або "Матеріяли до історії УПА", чи щось інше. Я не дуже захоплений прийняттям назв, які вже існували, а крім того, слово "літопис" радше має значення історії біжучих події [подій]. Звичайно, я не збираюся настоювати на зміні назви, якщо вона вже твердо вирішена, але якщо ні, то думаю, що ще варто застановитися над зміною.

Важливіше, і дуже на часі, устійнити тематику видання, а передусім першого числа й почати його підготовку. Так як я зрозумів інтенцію редакції і по тій лінії розмовляв з М. Федаком, кожне число збірника мало б бути присвячене якійсь вужчій темі з історії УПА і в ньому мали б бути надруковані існуючі документи, пресові повідомлення, пізніше зібрані інформації, спогади, довідки тощо. Іншими словами, в збірнику мав би бути зібраний увесь доступний матеріял до даної теми. У цю схему ніяк не вкладається збірник еміґраційних статей про УПА, чи "чужинці про УПА"; навпаки, еміґраційні чи "чужинські" статті повинні друкуватися у збірниках відповідно до того, на яку тему вони написані.

Проілюструю це на проекті першого числа "Літопису УПА", який пропоную, якщо інші члени колеґії погодяться:

Тема: Рейди УПА (не включені — "рейди" на захід).

А. Документи:

1. Офіційні накази, інструкції, вказівки про рейди — загальні і для поодиноких відділів;

2. Офіційні і пресові (УПА) повідомлення і звіти про рейди;

3. Пропаґандистська література для розповсюдження відділами УПА;

4. Пізніші спогади вояків УПА про рейди.

Б. Преса про рейди (у часі самих рейдів):

1. Совєтська (польська, чеська, і т. д.);

2. Українська преса на еміґрації;

3. Чужинська преса;

4. Спогади, теж чужинців, написані навіть пізніше (теж совєтські).

В. Історичні чи публіцистичні опрацювання рейдів УПА (теж уривки з більших праць на цю тему):

1. Статті на цю тему в українській, чужинській і совєтській (польській, чеській тощо) періодиці і т. д. (З книжок, думаю, не потріб-но передруковувати, хіба з тих, які стали рідкісними).

Г. Поштова скринька:

2. Листи, доповнення, виправлення тощо.

Отже таке число мало б охоплювати весь існуючий матеріял до теми рейдів. Матеріял мав би бути друкований на мові ориґіналу, без пропусків, виправлень тощо, хіба із заувагами видавця, або лише з інформативним вступом.

Чи можливо це зробити? Думаю, що так. Не треба турбуватися забагато тим, що не все зберемо до даної теми, але треба зробити все можливе, щоб тему охопити повністю. В Америці є багато українських бібліотекарів, які відшукають, напр., потрібні чеські чи польські статті; багато з них є вже в архіві ЗП УГВР чи деінде, і вони є подані в Шанковського та Крохмалюка бібліографіях, а може навіть є у Вашому архіві.

Якщо Ви згідні з тематикою "Рейди УПА" для першого числа, то повідомте мене. Я тоді перегляну бібліографії та існуючі в мене публікації і подам Вам вже конкретно, який я матеріял маю, а за яким ще треба шукати. Подібно зроблять інші члени колеґії. Думаю, що в цей спосіб буде готова більша половина числа; за матеріялом решти треба буде робити розшуки, а тим часом існуючий готувати до друку, або почати друк.

Якщо вважаєте, що ліпше взяти для першого збірника іншу тему, то опрацюйте відразу план числа включно з поданими назвами матеріялу для нього. Я від себе доповню число тим матеріялом, який є в мене чи про який маю бібліографічні дані.

Головне, на мою думку, накреслити дуже детальний план першого числа, в якнайшвидшому часі підрахувати, що ми вже маємо, а за чим треба шукати, і почати підготовку матеріялу до друку. Подаю Вам номер мого

телефону. Можливо, краще часом зателефонувати, щоб приспішити якусь справу. Тел. Ріджайна, 543-4143.

Щиро здоровлю Вас і всю родину.

[Власноручний підпис — *Є. Штендера*]
Копія: друг М. Федак

[Наступна записка від руки]

П.С. Пересилаю Вам фотокопії бібліографій публікацій про УПА з книжок "Історії укр. війська" (Л. Шанковського) і "UPA welfare in Ukraine" Тиса -Крохмалюка, які можуть допомогти при виборі матеріялу до першого випуску збірника.

Звичайно, також добре, якщо хтось перегляне чи вже переглянув річники деяких газет і вибрав з них бібліографічний матеріял про УПА. Це допоможе в редаґуванні [та] виборі матеріялу до першого і дальших збірників "Літопису УПА".

[Додаток № 6.]

[Лист М. Ріпецького до Є. Штендери]

[В і д п и с]

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА США і КАНАДИ

FORMER MEMBERS OF UKRAINIAN INSURGENT ARMY, Inc.

1 грудня 1974 р.

Дорогий Ґенку!

Щиро дякую за листа, передовсім за згоду активно включитися в склад Редакційної колеґії нашого об'єднання.

Щоб довго не розписуватися, переходжу відразу до суті, відповідаю за пунктами.

Я згідний з Тобою відносно зміни назви "Літопису" для наших збірок матеріялів УПА.

На нашому останньому з'їзді ми вирішили приступити до видавання "Літопису УПА", розуміючи під тим збірки спогадів, документів. Ми не затверджували назви під якою цей наш "Літопис" повинен би появитися. Назва, форма і зміст "Літопису" залежить від нас — Редакційної колеґії.

Уважаємо, що це повинен бути зібраний документально-історичний матеріял, щоб фактажем задокументувати нашу боротьбу на противагу численним фальшивим публікаціям більшовиків та поляків.

З огляду на обширність матеріялів, я поділяю зібрані матеріяли за такими ділянками:

1. Спомини учасників УПА різного змісту і, як можна б назвати, белетристичного характеру.

2. Матеріяли до історії відділів УПА.

3. Бої та бойові акції УПА та збройного підпілля.

4. Постаті українського підпілля, біографічні дані та спогади про поодиноких командирів, провідників, вояків.

5. Рейди відділів УПА.

6. Акція виселення на Закерзонні.

7. Жінки в УПА і збройному підпіллі.

8. Санітарна служба в УПА.

9. Пропаґандистська референтура в УПА.

10. Українські підпільні видання і бібліографія УПА.

Це тимчасовий поділ, якщо члени редакційної колеґії уважають за доцільне змінити чи доповнити ділянки за якими ті матеріяли сеґреґувати, у кожній хвилині можна це зробити.

Зібрати, перевірити і упорядкувати це все до друку — забере нам не місяці, а роки.

Щоб солідно скомплектувати поодиноку ділянку вважаю, що кожний член редакційної колеґії повинен взяти на себе до опрацювання щонайменше одну проблематику.

Я особисто, крім сеґреґування зібраних матеріялів за відповідними групами, займуся оформленням матеріялів до тематики — "Санітарна служба в УПА".

Ти сам вже запропонував опрацювати збірник за тематикою: "Рейди УПА". Ми постараємося помогти тобі матеріялами.

Якщо матимеш охоту, а найважніше час на опрацювання в дальшому іншої проблематики — буде залежати від Тебе.

Від Зенка Соколюка-"Семенова" я також дістав його згоду співпрацювати з нами. Для орієнтації пересилаю Тобі копію його листа.

Тепер звертаюся до нього з пропозицією перебрати редаґування одного тому: "Пропаґандистська референтура УПА" або "Історія відділів УПА".

"Смирного" буду просити упорядкувати матеріяли до теми: "Акція виселення на Закерзонні".

Подай свою думку, кого нам заанґажувати до підготовлення матеріялів для інших томів "Літопису". Думаю, що "Смирний" переказував Тобі, що цей "Літопис" задумуємо видавати не в формі журналу, а у формі поодиноких книжкових томів. Твій проект числа "Літопису" з тематикою "Рейди УПА" знайде апробату всіх членів редакційної колеґії. Однак вважаю, що підготовка забере довший проміжок часу, поки книжка буде готова до друку.

Перешли список матеріялів які маєш в себе до своєї тематики, а тоді я перешлю Тобі що є в мене до теми рейдів. Від себе особисто постараюся описати "Рейд куреня "Рена" з Лемківщини в Станіславщину і з поворотом на Закерзоння". Яка Твоя думка на те, щоб до того часу, поки оформиш ділянку "Рейдів УПА" ми б видали том "Літопису" зі спогадами різного змісту з більш-менш белетристичним характером. Це вдасться швидше зреалізувати, зібравши всі спогади, що були поміщені в поодиноких газетах і доповнити деякими новими. Тут була б важною добра вступна стаття з виясненням, що це початок так званого "Літопису" з повідомленням, що наступне число буде про "Рейди УПА".

Видання першого тому показало б членам нашого об'єднання, що ми приступили до реалізації запланованого діла і дало б заохочування відсталим членам до активної співпраці. Це так — мимоходом. Тим часом берімося за діло. Підготовляй випуск матеріялів про рейд відділів УПА. У міжчасі постараюся припильнувати зібрання також інших матеріялів, а головно спогадів.

[Написано від руки і підпис — *З привітом Модест*]

[Додаток № 7.]

[Лист М. Ріпецького до З. Соколюка]

[В і д п и с]

19 грудня 1973 р.

Дорогий Зенку!

Багато років минуло з часу, коли ми останній раз бачилися. Стільки вже разів я вибирався відвідати Європу, але якось на складалося. Правду сказавши, лікарська професія в Америці обтяжує Тебе так багато своїми обов'язками, що і важко знайти час для себе. Короткі вакації позволяють заледве на те, щоб трохи побути з родиною.

Про Тебе і Твої аванси на УВУ я чув від приїжджаючих відвідувачів з Німеччини, а також читав у газетах — тож щиро ґратулюю Тобі за успіхи.

Щоб не забирати Тобі багато часу, постараюся перейти до суттєвих справ. Думаю, Ти читав у газетах, що у вересні місяці цього року ми відбули наш черговий З'їзд Об'єднання кол. вояків УПА Америки й Канади. Наша діяльність, правду кажучи, мінімальна, але є багато причин, що впливають на це. Не потребую про них писати, бо Ти орієнтуєшся у них так само як і я. Все ж таки, помимо своєї бездіяльності, ми хотіли б щось тривалого залишити по собі. І так, на цьому з'їзді ми вирішили зосередити увагу нашого об'єднання на видавничій діяльності. Передовсім вирішили приступити до зібрання матеріялів та видачі "Літопису УПА".

Мене вибрали головою редакційної колеґії. Із браку інших кандидатів, присутніх на з'їзді, я таки не мав можливості відмовитися від цього. Не вважаю себе за знавця в редакційних справах, тому і звертаюся передовсім до всіх друзів, що мають більше досвіду в тій галузі.

Звертаюся до Тебе з проханням мені активно помогти в ділянці, в якій Ти знаєшся. Вірю, що не відмовишся. Конкретно ходить мені про дві справи:

Перше, почути від Тебе вказівки, поради, суґестії, як найкраще такий "Літопис" підготовити.

Друге, прошу Тебе про матеріяли до "Літопису", які Ти маєш вже написані, або хотів би підготовити.

Для Твоєї інформації подаю Тобі план, за яким я приступив до першого етапу підготовки "Літопису УПА". Ми почали свою роботу від збирання матеріялів, а саме:

1. Відшукуємо всі спогади і статті, поміщені нашими друзями в різних газетах чи журналах. Між іншим, маю вже повний комплект "До зброї", а також "Вістей комбатанта".

2. Збираємо нові матеріяли, тобто такі, що до тепер не були публіковані. Просимо всіх друзів писати спогади, статті, історії поодиноких відділів, біографії командирів, описи боїв і т. п.

3. Підготовили ми також запитник, який стане формою спогаду для тих колишніх вояків, що мають менші здібності до писання.

4. Засягаємо порад і думки осіб, які знаються у видавничій діяльності.

Залежно від кількості зібраних матеріялів, а передовсім від співпраці поодиноких друзів, дасться бачити яку форму можна буде надати планованому "Літописові УПА".

З нагоди близьких свят Різдва Христового та Нового року посилаємо Тобі найщиріші побажання радісних свят, кріпкого здоров'я та всього найкращого.

[Підпис нечитабельний — *Модест*]

[Додаток № 8]

[Лист М. Ріпецького до З. Соколюка]

[В і д п и с]

14 лютого 1975 р.

Дорогий Зенку!

Тим разом я запізнився з відповіддю на Твій останній лист.

Розуміється, що листа Твого одержав та щиро дякую. Підготовка до видання "Літопису" просувається повільно, але постійно. Щоб краще орієнтувати Тебе в дотепер проробленій роботі та, щоб Ти був в курсі

дальших наших планів, долучаю Тобі звіт редакційної колеґії та протокол нашого засідання в січні цього року.

Як побачиш у звітах, що також Ґенко Штендера — "Прірва" дав згоду до співпраці. На його відповідь я чекав цілий рік. Він, як і ми всі, зайнятий професійною працею і родинними справами. Тепер він погодився стати начальним редактором першого збірника "Літопису УПА".

З'ясування всіх біжучих проблем, зв'язаних з видаванням "Літопису" знайдеш у звіті та протоколі, тому не буду повторятися.

Тепер прохання до Тебе, прошу перешли мені копії всіх Твоїх до тепер розміщених статей, а також всіх матеріялів ще не друкованих.

Чи маєш можливості відшукати німецьку документацію про УПА з німецьких архівів? Було б добре помістити копії таких документів у наших "Літописах".

Прошу Тебе, вислови свою думку до всіх справ, порушених у звіті і протоколі.

Очікуючи Твоєї дальшої співпраці.

Здоровлю щиро

[Власноручний підпис — *Модест*]

[Додаток № 9.]

[Лист З. Соколюка до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

Мюнхен, 11 квітня 1974 р.

Дорогий Модесте!

Уявляю собі, як Ти мене "благословиш" за мою таку довгу мовчанку. Напевно думаєш, що саме ті, хто повинен найбільше докласти зусиль, не проявляють жодної охоти до допомоги в доброму ділі. Постараюся коротко виправдати себе, хоч би вже тому, щоб Ти не подумав, що саботую започатковану ініціятиву. Твого листа я отримав у часі, коли у мене були великі клопоти. Як може Тобі відомо, я мешкав із стареньким проф. Панейком і його сестрою. По смерті професора осталася сестра, якою треба було якось заопікуватися. Якийсь час вона трималася ненайгірше, але саме на латинське Різдво "підкосило" її ноги і вона не могла на них втриматися. Треба було віддати її до шпиталя. Там справді направили цей дефект, але додому не могли звільнити, оскільки вона потребує опіки, а в хаті мусіла б бути цілий день сама. Зрештою, її склероза ступила досить далеко і треба було побоюватися, щоб не наробила яких дурниць. З великими клопотами вдалося знайти відповідний опікун-

чий дім. Щоб стара пані (85 р.) не почувалася зовсім самотньою, приходиться мені відвідувати її майже щодня.

Крім заробіткової праці маю ще й масу обов'язків на УВУ і в інших організаціях так, що чоловік часами сам не знає за що хапатися. Думаю, що цих справ не треба Тобі пояснювати, бо й Ти напевно не маєш кращої ситуації. Тому тим більше ціню переобрання Тобою обов'язків редактора "Літопису УПА". Здаю собі вповні справу з того, з якими труднощами Тобі прийдеться боротися.

На мою думку, слід було б в цій справі проводити паралельно різні заходи. Всього нараз не дасться зробити, бо я рахую, що "Літопис" (якщо він мав би вміщувати все, що дається ще зробити) обійматиме й грубі томи і мусить бути розрахований на роки. Його слід би поділити на окремі розділи, які я уявляв би собі приблизно так: 1) Аналітичні статті, в яких насвітлювано тло подій, внутріукраїнські і міжнародні пов'язання, аналіза поодиноких періодів боротьби УПА, окремих боїв, структурні проблеми тощо; одним словом все те, що було б джерелом для історії; 2) Спогадова частина, в якій автори висвітлювали б в більш чи менш белетртистичній формі те, що вони самі переживали; 3) Хроніка подій: це завдання доволі трудне, бо слід було б зібрати дати і події, які позабувалися, зокрема треба б звертати увагу на достовірність даних; 4) Силуети окремих осіб; 5) Документальна частина — думаю, що варто б тут публікувати як упівські, так і ворожі матеріяли, евентуально як факсиміле, а також фотоматеріяли; 6) Голоси чужих і насвітлення ворога: тут могли б бути вміщувані цитати інших з тим, що після них слідували б наші ділові спростування (якщо це можливо). Евентуально можна б додати теж розділ рецензій на видання про УПА — українських і ворожих.

Є очевидне, що в ході роботи можуть показатися потреби таких чи інших коректив. Це не є суттєве. Куди важча проблема — зібрання матеріялу. Вже публіковані речі треба перевидати. Гірше буде з новим матеріялом. Наші хлопці не такі скорі до писання. Може б застановитися над тим, чи не награти б різних речей на ленту. Може б потім знайшлася якась старша пані, що є на емеритурі і не знає що з собою робити, яка переписала б ці речі. Управа об'єднання мусіла б зобов'язати когось в місцях скупчення упістів за допильнування справи спогадів і збирання матеріялів.

Що в цій ситуації можу зробити я. Радо послужу тим, що вже публікував. У найближчому часі пороблю фотокопії і перешлю їх на Твою адресу. Поки що важко сказати, чи вдасться мені написати щось нове (з огляду на час), але якщо тільки знайдеться найменша можливість, то обов'язково це зроблю.

Це було б стільки на сьогодні. Радо почув би від Тебе думку про дальший хід справ. Сподіюся, що мені незабаром напишеш.

У зв'язку з Великоднем пересилаю Тобі і Твоїм рідним сердечний привіт і побажання "Веселих Свят" та всього добра.

[Відручний підпис — *Зенко*]

[Додаток № 10.]

[Лист З. Соколюка до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

Мюнхен, 30 червня 1975 р.

Дорогий Модесте!

Прикро воно, що кожного листа муситься зачинати з виправдовування, але нічого не порадиш. Відповідати на Твого листа від 14. 02. ц. р. збираюся давно, але не виходить. Насамперед, у мене були "домашні" клопоти. Після смерті проф. Панейка 24. 04. померла його сестра (яку Ти напевно знаєш із ЗСХС) . Опікувався я ними до їхньої смерти, але й після того є багато речей до полагодження. Також різні термінові обов'язки на УВУ вимагали доволі значної праці. Крім цього, на роботі назріли зміни, в які треба було анґажуватися. Але і фотокопіювання потрібних Тобі матеріялів забрало досить часу. Врешті, певні неполадки із моїм здоров'ям (відновлення улькусу, високий тиск крови і певні серцеві неполадки) не сприяли виконанню перебраного обов'язку.

Надіючись на Твоє зрозуміння за пізну відповідь ["за пізну відповідь" — дописано від руки*], хочу Тобі передусім подякувати за обширну інформацію про пророблену роботу. Думаю, що справи посунуться вперед, хоч і не таким темпом, як цього ми всі собі бажали б. Важне, що в усіх є добра воля і охота допомоги в міру сил. Хочу Тебе повідомити, що рівночасно з цим листом пересилаю Тобі фотокопії опублікованих мною статей і спогадів окремою поштою. Всього в пересилці знаходиться 25 фотокопій цих публікацій. Є там мої власні речі за підписом або й без підпису, нотатки про наші "подвиги" (напр., про прес-конференцію в Мюнхені, на якій ми були із "Сагайдачним"), рецензія на книжку "Громенка", яку я редаґував (автором її є, мабуть, "Єндик"), а також "славетну" відповідь "Скали" на мою рецензію книжки "В рядах УПА." Своїх писань в журналі "До зброї" не пересилаю, бо, як Ти мені натякнув, комплект цього журналу маєте до своєї розпорядимости.*

Переслане становило б приблизно все те, що на теми УПА я писав. Можливо, що ще щось десь віднайшов би, але пошуки за цим являються поки що безнадійними. З недрукованих речей не маю нічого. Підготовляю

тепер рецензію для Кордюка на чотири польські книжки, які якоюсь мірою або вповні стосуються теж і УПА. Рецензія з'явиться в "Українському самостійнику".

Дещо пізніше можна буде використати матеріяли, яких донедавна бракувало. Ідеться про речі, які у мене забрали мельниківці. Частину цього (передусім щоденники "Сагайдачного") отримав я, їх тепер ще переписую, а частину, як мене повідомив М. Лебідь, отримав він іншим шляхом. Але поки що нема всього. Та й матеріял цей є доволі сирий і до публікування непридатний. Над ним треба б ще добре попрацювати.

Щодо німецьких архівних матеріялів, то справа представляється досить плаксиво. Як мене інформували, у бібліотеках преси не зберігають. Можливо, її беруть на мікрофільми. Про це могли б дати фахову інформацію наші бібліотекарі. На жаль, у мене так обмаль часу, що пошуків за такими матеріялами провести не зможу. Прикро мені, що й із ЗЧ ОУН не маю доброго контакту, щоб довідатися, чи вони не мають зібраного матеріялу у себе. Хочу вірити, що, якщо справи підуть добре і "Літопис" виявиться на висоті завдань, то й "бандерівці" не поскупляться з допомогою.

Тішуся, що й Ґенцьо Штендера приступив до роботи. Він має досить рутини у видавничій справі, а тому його співпраця має особливу вартість. Якщо вистане часу, то напиши наскільки справи поступили вперед.

Здоровлю щиро Тебе і Твоїх рідних

[Власноручний підпис — *Зенко*]

[Додаток № 11.]

[Лист З. Соколюка до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

Мюнхен, 15 лютого 1976 р.

Дякую за Твого листа і посилку. З пересланого бачу, що справи посуваються вперед і це може нас усіх тільки радувати. Щоправда, не всі терміни будуть дотримані, але не в тому суть. Важне, що взагалі щось робиться.

Приступаю відразу до суті справи. Титульна сторінка "Літопису" мені сподобалася. Без непотрібної бомбастики, скромна. Відповідно до неї треба б також дбати про зміст оригінальних причинків "Літопису".

Не знаю змісту статей, які друкуватимуться у першому випуску, а тому годі щонебудь про них сказати. Оскільки це передруки — треба їх, згідно з інтенцією редакції, залишати без змін. Поскільки, одначе, йдеться про початки УПА, не можна буде мовчанкою проминути таких проблем, як бульбівщина і мельниківська УПА. Справи ці й надалі

контроверсійні і над ними ви всі, мабуть, застановлялися. Поминути їх не можна, бо ж ідеться про "історію". Може висловлю єретичну думку, але мені здається, що варто б застановитися, чи не запросити когось з мельниківців (напр., Штуля), який висловив би свою думку на це питання. Очевидно, ця думка мусіла б бути ділова і без пристрасті. Але вам там видніше, чи такий задум міг би бути реалізований.

Маю кілька зауважень також щодо обох Ґенцьових статей, які Ти мені переслав. Вкралося декілька неточностей. Так, напр., не можна (у статті про "Літопис...") говорити про Строкача, що він був шефом МВД України. У 1942 р. не було МВД, а тільки НКВД (міністерство створено щойно в березні 1946 р.). Строкач став міністром внутрішніх справ щойно у 1946 р. У жовтні 1941 р. він був призначений заступником народного комісара внутрішніх справ. Так само (стор. 3 цієї статті) не можна говорити про війська МВД, а тільки НКВД. На стор. 2 може виникнути враження про існування анархії в рядах ОУН, зокрема, коли говориться, що Клим Савур організував повстанський рух "наперекір офіційній політиці тодішнього керівництва". Неупереджений читач міг би витягнути мильні висновки, напр., що "офіційна політика" була радше пронімецька. Отже, треба б дати до цього питання ширше пояснення. Думаю, що називати відділи УПА "опонентом" окупаційного режиму — надто м'який термін. Так само треба б зм'якшити твердження про "недоцільний контроль УПА" напровесні 1943 р., коли вона творилася на переломі 1942/43 рр. (або відповідно пояснити). Тим більше, що зараз же на стор. 3 говориться, що німецький період (може краще "піднімецький") називається "лише періодом організації, вишколу й боєвої заправи". Зі статті (стор. 4) я вперше довідуюся, що "наприкінці 1947 року Головне Командування розв'язує УПА". Якщо ця інформація Ґенця вірна, то можна тільки безконечно сердитися, що наше командування нам цього не сказало, тобто не повідомило, що ми вже не є ми. Докази? На стор. 5 я б змінив вислів про "великі канцелярії" і про "захоплений на постою штаб УПА ворогом", бо перший термін насуває "цивілістичні" асоціації, а другий розминається з методами партизанської тактики, де штаб дуже рідко мав свій "постій" у цілому комплекті.

У статті "Вступні зауваги..." треба б зараз на початку змінити вислів "піднімецької окупації" на "німецької окупації", бо так вимагає логіка. Між іншим, на стор. 2 говориться про летючку "підписану Проводом ОУН", що суперечить твердженню про "офіційну політику" в першій статті. Наприкінці цієї статті є подяка "всім установам і особам". Чи не назвати їх поіменно (особливо тих, хто собі цього бажає)?

Поза наведеними зауваженнями все, на мою думку, може іти до збірника. Думаю, що ще треба буде дати їх на помилкові [виправлення] для усунення евентуальних мовних огріхів.

Тому, що справа наглить, не розводжуся обширніше і на цьому кінчу.

Здоровлю сердечно Тебе і всіх і вся

[Власноручний підпис — *Зенко*]

[Додаток № 12.]

[Лист М. Ріпецького до Ю. Лопатинського]

[В і д п и с]

12 жовтня 1973 р.

Дорогий друже!

Як Вам відомо, на останньому з'їзді вирішено сконцентрувати увагу об'єднання на видавничій діяльності.

Мене призначено на голову редакційної колеґії. Я погодився цю функцію прийняти, але просив не подавати до преси мого прізвища.

Для Вашої інформації посилаю Вам "Звернення редакційної колеґії" і "Запитник", який ми висилаємо до всіх вояків. Цей запитник повинен би стати формою спогаду для тих вояків, що не мають здібності до писання.

До Вас звертаюся з двома справами. Перше: Чи Ви погоджуєтеся і далі бути нашим представником при редакції "Вістей комбатанта"? Якщо так, то прошу конечно подбати, щоб до кожного числа вістей була вміщена щонайменше одна наша стаття.

У тій справі прошу стояти в тісному контакті з нашою ред. колеґією, а ми постараємося припильнувати, щоб Ви такий матеріял дістали. Важне, щоб редакція "Вістей комбатанта" знала, що ми активно співпрацюємо і Ви нас там репрезентуєте.

Друга справа, це прохання до Вас підготовити до "Літопису УПА" статтю чи якийсь добрий спогад. Просимо подати тему про що будете писати.

Знаючи кількість охочих до співпраці та тему про що хто буде писати, зглядно вже має написане, полегшити нам в плануванні розміру і форми цього літопису та дасть приблизну калькуляцію його кошторису.

Розумію, що Ви дуже зайняті тепер "бізнесом", але думаю, що найгарячіший час сезону вже проминув, так що знайдете більше вільного часу.

Жаліємо і дуже нам було прикро, що Ви не прибули цим разом на наш з'їзд. Думаю, що це був перший з'їзд об'єднання в якому Ви не брали участі.

Очікую швидкої відповіді. Здоровлю щиро,

[Власноручний підпис — *Модест Ріпецький*]

[Додаток № 13.]

[Лист М. Ріпецького до М. Озимка]

[Відпис]

13 грудня 1973 р.

Дорогий Друже "Залізняк"!

Від імені редакційної колеґії звертаюся до Вас у двох справах.

1. Як Вам відомо, ми постановили приступити до зібрання матеріялів і видання "Літопису УПА". Розмір, форма, і зміст видання буде залежати від того скільки і які матеріяли вдасться нам до цього зібрати. Іншими словами, буде залежати від співпраці поодиноких наших друзів.

Ділянка наших публікацій про УПА, як і матеріяли документально-історичні чи спогадові, дуже занедбана. Те, що видали бандерівці дуже не точне, або тенденційно перероблене.

Багато, і це спирається на правдиві дані, видали поляки, але цілево вимішали факти з брехнею. Ще гірше виглядає большевицька бібліографія про УПА.

Прохання до Вас, підготуйте добрий спогад, по можності такі, які спираються на точні дані для поміщення в "Літописі". Здаю собі справу, що по таких довгих роках багато дечого призабулося. Пригадую, що Ви писали вже перше, що було поміщуване в журналах чи газетах. Отже, якщо не маєте нових, не публікованих ще спогадів, то можете поширити те, що вже було друковане. Речі публіковані в газетах чи журналах для історії пропадуть, те що вийде у формі книжки — таки залишиться.

Знаючи наскільки Ви обов'язкові в кожній своїй роботі, я переконаний, що і тут станете одним із найактивніших. Між іншим недавно я переглядав наші інформації до історії поодиноких відділів і мушу ствердити, що таки ніхто з наших друзів не доповнив цього так точно і старанно, як це зробили Ви.

2. Друга справа, це прохання до Вас взяти на себе ініціативу зібрання матеріялів до "Літопису" серед наших друзів в Нью-Йорку і околиці. Як Вам відомо з досвіду, кожна управа закликала друзів до писання спогадів, але висліди з того мінімальні. Попробуйте не інструкціями і відозвами і не урядовими дорогами, а особистими дружніми зв'язками зрушити друзів до писання. Думаю, у кожному осередку, де живуть наші друзі, підшукати одного із обов'язкових членів і його просити до співпраці. В околиці Чікаґо я беру цей обов'язок на себе, у Торонто — "Смирний", а на Нью-Йорк прошу Вас. Поясніть друзям, прошу, що спогад для історії буде однаково важний, чи він буде писаний стрільцем, командиром чи провідником. Кожний пише зі свого становища, як він це бачив. Важливо, щоб писав правдиво і опирався на стислих даних, як час, місце, псевда, прізвища — оскільки можливо.

Перед публікацією редакція огляне і порівняє зі своїми архівними документами. Оскільки буде якась річева похибка, подамо авторові ці інформації і попросимо його виправити. Якщо і тим дружнім і товариським способом не осягнемо нічого, тоді я не бачу іншої можливості що-небудь зробити.

Оскільки маєте які-небудь свої завваги, суґестії, поради, будь ласка напишіть.

Сердечно поздоровляю Вас та Вашу дружину і бажаю радісних та щасливих свят Різдва Христового

Христос Родився!

[Власноручні ініціали — *МР*]

[Додаток № 14.]

[Лист М. Озимка до М. Ріпецького]

[Відпис]

19 березня 1975 р.

Дорогий доктор М. Ріпецький!

Я вдячний Вам за пошту, в якій одержав багато нового матеріялу, а саме:

1. Звіт голови редакційної колеґії

2. Протокол з нарад ред. колеґії Об'ед.[нання] кол.[ишніх] вояків УПА від 8 січня 1975 р. в Торонто, Канада.

3. Обіжник Гол.[овної] Управи Об'ед.[нання] кол. вояків УПА ч. 3.

4. Супровідний лист-інформація до дотичних матеріялів.

Щира Вам, Докторе, за це подяка.

[Один рядок зовсім нечитабельний] *лані і струя по виданню "Літопису УПА" поступає сяк-так уперед, це завдяки наполегливости і впертості, не відступаючи від раз сказаного постановлення твердої волі характеру.*

Це — нелегка справа і абиякий обов'язок, завдання, але хтось мусить мати сталеву волю і за всіх умовин, в яких ми працюємо і живемо, не піддаватися лінощам, а в можливости вдданости [відданости] закріпити за собою це все на папір, за що ми воювали, боролись і умирали. Цей "Літопис УПА" буде найвеличніший наш пам'ятник померлим, убитим на полі слави і нам ще живучим у діаспорі.

Я особисто дякую Вам, Докторе, за Ваш труд і непохитну віру у кінцеве завершене діло з видання хоч би першого випуску збірника "Літопису УПА".

Ви, докторе, звертаєтесь до мене з проханням взяти на себе обов'язок збирання і впорядкування тематики — Постаті УПА і Збройного підпілля. Я не від того, щоби не дати вкладу і своєї цеголки у цей великий задуманий труд, але не знаю чи я зможу з того вив'язатися? Там же, у Шикаґо [Чікаґо], живе сотник Вол.[одимир] Сорочак, він же більше мав до діла з командирами УПА чи революційним підпіллям, сама ж його функція на пості командира відтинка говорить сама за себе. Я не відмовляю Вам, Докторе, у співпраці в ред[акційній] колеґії і візьму будь -який обов'язок, що буде у моїх спроможностях і знанню.

Я постановив написати коротку історію сотні сотенного "Троменка" від [наступні два рядки нечитабельні; надруковані один на одному] *4-ох сотень куреня курінного Конинника ["Коника"] "Холодного Яру", пізніше курінного командира "Байди". Згадую побіжно надрайонових провідників, краєвих і С[лужби] Б[езпеки]. Бракує мені персонажів охопити це все, але це лише даю короткі сильветки, зафіксувати ще це, що пам'ять зберегла. Побіжно з цим усім згадаю бої чи акції і характеристику осіб моїми очима, котрі мені більше знані. Початок зробив, але до закінчення ще далеко. Треба було б справити, а тоді переписати. А з часом у нас, як самі знаєте, нелегка справа. А на це все треба часу і спокою.*

Я перешлю Вам, докторе, деякі матеріяли "Мілітарі рев'ю" на англійській мові, цікаві і рідкісні речі, як також моя стаття в "Голосі комбатанта" від 1960 року — "10-ліття існування станиць Об'єд.[нання] к. в. [колишніх вояків] УПА"

З Нью-Йоркської станиці лише один Осип Левицький написав щось, скоро він перешле, то я Вам перешлю. Більше ніхто нічого не пише. Це і біда [половина рядка нечитабельна].

Хочу Вас спитати, докторе, [докінчення рядка нечитабельне] *комбатанта"? Правдоподібно, що з 1969 року в одному числі? "В[істей] к[омбатанта]" повинна ще бути стаття "За 99 днів від Перемишля до Пассав". Мені це число пропало, я дав одному упістові з Джерзі Ситі читати і він мені його не повернув, а Ви вичислюєте усі мої дописи, а про це число нема згадки. Між іншим, також не згадуйте [згадуєте] за "В[істі] к[омбатанта]" ч.5 за 1965 рік, стор. 18, там є "Організація УПА у польській літературі" полк. Ю. Лопатинського. Дуже цікаві пороблені схеми відтинків, куренів, сотень. Якщо у Вас цього числа нема, то я Вам можу переслати. Там не одному богато дечого може пригадати. Було б добре зробити з цього копії і розіслати по станицях об'єднання.*

Ну, Докторе, на[]сьогодні було би стільки, може на часі буде дещо нового і більше.

Чи[]це є правдою, що до Шикаґо [Чікаґо] приїхала дочка командира "Хріна" з чоловіком і трьома синами, що "Мар" переводив для них збірку?

На тому кінчаю і щиро Вас здоровлю

[Власноручний підпис — *Михайло Озимко*]

[Додаток № 15.]

[Лист Ірини Борівець–Саламахи "Ренти" до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

Ньюарк, 14 травня 1975 р.

Дорогий друже Модесте!

Щиро дякую за листа і досить трудне завдання , яке Ти мені доручив. Трудне тому, бо воно вимагає багато часу, якого мало. Я була в "Пролозі", там всі дуже зайняті своєю працею. Вправді п. М. Лебедь зорієнтував мене в архіві. Від год.11-ої до 4:30 вспіла лише переглянути заголовки частини архіву і переконалася, щоб практично виконати своє завдання, треба буде посвятити ще багато часу й труду. Все ж таки, за цей час мого побуту в архіві я відшукала: "Звіт УЧХ" друга "Мельодії"-Крука, Твій спомин п. н. "Упадок шпитальки на Хрещатій" та летючку "Війська Польського" з підписом капітана, п. н. "Перешукана Хрещата". Всі три речі відносяться до одної теми, зміст яких віддзеркалюють прекрасно-правдиву трагічну дійсність. З них я зробила відписи на машинці, бо оригінали важко вже читати. Загалом матеріяли в архіві вже дуже нечіткі, постарілись так, як і ми. В архіві матеріялу доволі і між ним нам потрібного, але треба переглянути цілі річники звітів з різних теренів. Щоб не бути занадто переобтяженою, хочу зорганізувати собі групу людей до помочі. Тоді все пішло б скоріше, але із тою організацією теж багато клопоту, бо не всі в один час можуть разом поїхати. Найлегше зорганізувати людей на суботу й неділю, але біда в тому, що в ті дні в "Пролозі" нікого немає. З терену також важко буде щось зібрати, головно з ділянки УЧХ. Наші дівчата, які тут є, як бачу, не були заанґажовані в УЧХ. Одинока "Марійка", "Мара" дружина, і трохи Лабунька, яка на початках організувала УЧХ на своєму терені.

Під час трапези по другові Озимкові я говорила з багатьма друзями на вище згадану тему. Як відомо, багато друзів заанґажовані в партії, а деякі ні, тому й реакція була подвійна. Однак вислід із нашої виміни думок був непоганий, бо вкінці признали рацію, що треба всім долучитися до нашого задуму і виконати своє завдання. Який правдивий буде вислід покаже майбутнє.

“Братчики” зараз готують до друку “Збірник польських публікацій про УПА”. Ну, нарешті взялись до чогось конкретного, бо вищезгаданий “Збірник”, очевидно, явище позитивне.

Внедовзі, можливо на осінь (такі чутки), з’явиться на нашому терені друг Соколюк з Німеччини. Вірю, що при його допомозі вдасться організувати трохи матеріялу, бо він тут має багато колеґ. Для Соколюка мені вдалося при помочі п. М. Лебедя відібрати матеріяли, які Гайвас присвоїв собі на 20 років. Гайвас ще в Німеччині хотів дещо з тих матеріялів друкувати, але Соколюк з місця зреаґував у пресі і скоро покінчив зі шахрайством таких мельниківських “богів”, як покійний Бойдуник і Андрієвський, але то був “ґлас вопіющих...” Тепер якось вдалося п. М. Лебедеві дістати з мельниківського архіву Соколюка щоденник і спомини. Це здобутий для нас великий скарб сотні “Бриля”, про яку чомусь ніхто не згадує. Тепер Соколюк, вірю, продовжить життя героїчної сотні, яка мала і сповняла може найбільш трудне завдання, постійно форсуючи границю Керзона там і назад.

Поки що вичерпались мої для Тебе інформації. У майбутньому знову щось нашкробаю, зрештою до з’їзду недалеко, а я конче хочу бути, як не перешкодять лихі причини. Там поговоримо і може наспіють свіжі матеріяли.

Здоров’ю Тебе з ріднею

[Нечитабельний підпис]

[Додаток № 16.]

[Лист М. Прокопа до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

21 листопада 1975 р.

Саут Голленд, Ілл.

Вельмишановний Пан д-р Модест Ріпецький,

Дорогий Докторе!

Дуже дякую за листа з 11 ц.м. Але інформації про видавничий план, про який пишете, Ви не залучили.

Проте я загально зорієнтований про заходи об’єднання у цій справі. Про це інформував мене д.[руг] Микола [Лебедь], а також мав я нагоду говорити доволі широко про ці питання з д.[ругом] Штендерою.

Ваші видавничі заходи вважаю дуже на часі. Властиво, вони були на потребі вже багато років тому, але своєї актуальності вони в ніякому разі не втратили. Тому бажаю гарних успіхів.

Якщо йдеться про мою співпрацю, то я до неї готовий, звичайно в міру можливостей, бо часу у мене тепер обмаль. Все ж таки буду старатись

відповісти на пропозиції редакції. Також я завжди готовий служити порадами, якщо у них редакція буде заінтересована. Уявляю, що раз почате діло матиме можливості розбудови, бо матеріялів для документації минулого багато, при чому усі вони, по суті, це першоджерела для майбутнього дослідника, а рівночасно за потребування на такі документи доволі велике і серед учасників визвольної боротьби, і своїх та чужих дослідників.

Сердечно вітаю Вас та залишаюсь зі щирою пошаною

[Власноручний підпис — *Мирослав Прокоп*]

[Додаток № 17]

[Лист Л. Шанковського до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

Лев Шанковський
875 Вест Енд Аве, 14Б
Нью-Йорк 25, НЙ

21 листопада 1962 р.

Др. М. Ріпецький
Чикаґо, Ілл.

Вельмишановний і дорогий друже Докторе!

Щиро дякую за листа, на якого з деяким опізненням відповідаю, за що й вибачаюсь перед Вами. Поточна праця в "Пролозі" (саме готуємось тепер до двох конференцій: укр.[аїнсько]-жид.[івської] чергової неділі та панелю на тему підсов.[єтської] укр.[аїнської] молоді 8.XII, готування інф.[орматив них] стат.[тей] збірника про Укр. ССР, що має вийти незабаром) забирає багато часу, а до того я ще вмотався в "бизнес", який зі свого боку забирає багато часу і нервів. Очолюю Спілку Акційну, яка набуде в Кетскил круглорічний "ресорт", що його ми назвали "Чорногорою". Поскільки він положений у центрі рибальських, мисливських та лещатарських теренів (у стіп відомого лещатарського центру БЕЛЬЄР) — у нас тепер сезон. Вільний час, що колись присвячував, після праці, листуванню чи писанню статей, тепер присвячую "Чорногорі" згідно з гаслом: "Сік транзіт ґлорія мунді".

Але, до речі, Ви дійсно з правдою написали, що я цікавлюсь історією УПА. Оце заінтересування мене не покидає і я мрію про емеритуру, коли буду могти зайнятися історією УПА во всю ширину. До цього листа долучаю моє останнє дослідження про УПА — статтю, що про неї було написано в совєтських і сателітських джерелах. Крім цього написав теж

замовлену статтю для "Вістей комбатанта", в якій старався зробити підсумки , але не з погляду Нью-Йорка чи Чикаґо, а тільки Києва й Львова. Також редаґую спогади Івана Дмитрика (Коритенського), колишнього стрільця сотні "Дідика", які вважаю цінним причинком до історії УПА. Вони висвітлюють мало порушувану в спогадах сторінку щоденного побуту, різних переживань, настроїв, пригод тощо, що для майбутнього історика є дуже важливою сторінкою, а рівночасно наших письменників може порушить до писання творів за тематикою УПА. У нас дуже часто пишуть у спогадах про героїзм і славу, а також стараються (у спогадах) писати "історію", коли тим часом не треба забувати про голод і воші та інші неґативні сторінки, бо вони свідчитимуть перед наступними ґенераціями, що їх батьки вели боротьбу таки в дуже несприятливих умовах.

Вертаючись до порушеної Вами справи упівського кутка в музеї, я цілком згідний з Вами, що організація таких кутків чи спроба поставити в Чикаго п'єсу Р. Лапіка "Новою сценою", про що мені писав Чуйко (я цікавий, як дальше розвивається ця справа). З цією п'єсою "Нова сцена" могла б певно об'їхати всі осередки укр.[аїнської] еміґрації і могла б, на цьому, заробити — це справи куди важливіші від "академій", що дуже часто зводяться через наших бандерівських друзів, а також, подекуди, і через нас самих до компрометації ідей УПА. Також праця над історією окремих відділів УПА. Зразком для такої праці можуть бути статті у варшавському "Войсковому Пшеґльонді історичному", де подавались історії відділів Ґвардії та Армії Людової в Люблинщині, а тепер у Кєлеччині. Якщо йдеться про Закерзоння то таку справу можна перевести, якщо йдеться про Україну — то це буде важче, але ж таки, дещо буде можна зробити. У цьому ділі дуже допоміжними можуть бути музейні кутки, які плануєте.

Найбільше повну збірку всяких матеріялів (підпільних видань, знимок, звітів тощо) має Микола Лебедь і до нього мусите теж звернутися за допомогою у цьому ділі, не згадуючи нічого про те, що вже зверталися до мене. Ідеться про те, що кожна людина має свої амбіції й погано для справи не узгляднювати цих амбіцій. Як-не-як, але постання збройних відділів УПА, так би мовити ініціатива для їх створення вийшла від нього, як тодішнього провідника ОУН (у заступстві арештованого Бандери) і вона перейшла проти завзятого спротиву деяких видних членів Проводу. Отже, до певної міри, М. Лебедь уважає себе ініціатором УПА і першим автором, що писав на тему її історії. І хоча писання мною історії УПА та історії похідних груп відбулося за його дорученням, то все ж таки факту, що я не дав йому прочитати обі праці перед появою, він мені досі забути не може й доволі критично ставиться до моєї діяльности у цій ділянці. Пишу Вам це конфіденційно, але щиро, бо не хочу чим-небудь попсути Ваші плани щодо музейного кутка. До речі, бажаю теж зазначити, що Тиктор друкував

“Історію укр.[аїнського] війська” на “гаррі ап” [з поспіхом], що я мусів йому на “гаррі ап” писати Історію УПА, що Тиктор робив самовільні зміни в тексті і т. і., що коректи не прислав мені, заслонюючись браком часу, через що вийшли деякі дивогляди, отже все це йде на мою оборону, але це не вистачає. Знов же, “похідні групи” друкувались довший час у газеті, поки появилися окремою книжкою, і тоді можна було робити зауваження, про що я й просив.

Таким чином, прошу звернутися до Миколи Лебедя й прохати його, щоб він Вам допоміг скомплектувати куток. Коли ж ідеться про мої матеріяли, то я обіцяю передати Вам усе, що маю. Маю деякі спомини, витинки з преси, й різні матеріяли, але все це знаходиться в Філадельфії, де я тепер, через справи “Чорногори”, перебуваю тільки в ряди-годи. Там господарює мій Ігор, але він не зможе віднайти всього, що потрібне. У найближчому часі не думаю бути в Філадельфії, тому пересилка Вам моїх матеріялів поки що затримається, можливо навіть до весни 1963 року. Але тоді Ви дістанете від мене збірку матеріялів, серед яких будуть справжні білі круки, як наприклад стаття про УПА у шведському порнографічному журналі, або комплект коміксів “Терри енд Пайретс”, який почав з великим шумом про УПА, хотів туди запровадити розвідників, що діяли б в оперті на Юкрейнієн андерґравнд [українське підпілля], але несподівано цю групу відігнали [відогнали] від кордону України б.[ільшовицькі] прикордонники. Видно, що хтось планував через комікси зробити пропаґанду для Юкр. андерґравнду, але хтось інший, в останній хвилині, сказав “стоп”. Таке було і зі серією статей Тяльберґа в Ди Нью-Йорк Геральд Трібюн в 1949 році. Заповіджено серію, вона урвалася на першій статті.

До цього листа долучаю теж трохи рекламового матеріялу про “Чорногору”. Мета цих матеріялів — зацікавити Вас тією оселею. І хоча з Чикаґо до нас далеко, то все ж таки оплатилося б Вам й іншим чикаґівцям до неї загостити. Вона в центрі вакаційної України (22 милі від Гантеру, 46 до “Союзівки”) в чудовому положенні, сама по собі елеґантна, дистинґована, спокійна і...дешева. До Спілки акційної належать також колишні упісти і я особисто не мав би нічого проти цього, щоб її акціонерами виключно стали упісти і мали її як свою оселю, де з’їздилися б у літі чи зимою, згадували минулі дні слави та скріплювали особисті зв’язки. У Рочестері обіцяли мені приїхати наступного літа цілою станицею з жінками й дітьми. Те саме з Нью-Йорку й Філадельфії. У кожному разі, 70 комфортабельних кімнат на “Чорногорі” стоять завжди до диспозиції колишнім воякам УПА за зниженою оплатою. На цьому кінчаю й щиро вітаю Вас з родиною.

Щиро Ваш

[Власноручний підпис — *Л. Шанковський*]

[Додаток № 18.]

[Лист М. Ріпецького до Я. Стецька]

[В і д п и с]

[Відручна записка: Вп. Ярослав Стецько]

10 квітня 1976 р.

Редакційна колеґія

Високоповажаний друже Голово!

Дозвольте коротко поінформувати Вас в справі видавання "Літопису УПА".

Редакційна колеґія "Літопису" поставила собі завдання опублікувати документи і матеріяли про діяльність і боротьбу УПА. Ми публікуємо ці документи, які ще дотепер не були друковані, а також збираємо та перевидаємо ті матеріяли про дії УПА, які були друковані в різних періодичних і дрібних виданнях.

"Літопис УПА" запланували ми, як серійне книжкове видання. Кожний том буде присвячений окремій тематиці. Перший том "Літопису" включає матеріяли боротьби УПА на Волині і Поліссі.

Звертаємося до Вас з гарячим проханням, піддержати нас у започаткованому ділі.

До першого тому "Літопису УПА" ми включили також Постанови та Відозву Першої Конференції поневолених народів сходу Европи й Азії. Дуже просимо Вас передати нам копії тих документів. Ми хочемо узгодити їх з нашими машинописами. Залежить нам на тому, щоб всі документи ми подали точно з ориґіналом.

Розуміється, що в примітці подамо, що ориґінали цих документів знаходяться в архівах ОУН.

Просимо при можності передати нам копії цих документів чим скоріше, бо перший том "Літопису" вже є зложений в друкарні, тепер робимо ломку і ще раз провіряємо точність усіх вміщених матеріялів.

Згори щиро дякуємо Вам за поміч у виданні документів боротьби УПА.

З глибокою пошаною до Вас

Модест Ріпецький
Голова ред. колеґії

[Додаток № 19.]

[Відпис]

ВИДАВНИЦТВО “ЛІТОПИС УПА”

ТИМЧАСОВИЙ ПРАВИЛЬНИК ВИДАВНИЧОГО КОМІТЕТУ “ЛІТОПИСУ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ” *

1. Об’єднання колишніх вояків УПА в ЗСА і Канаді та Товариства колишніх вояків УПА в ЗДА і Канаді, на спільному засіданні своїх представників у Торонто, 11 і 12 грудня 1976 року, створили ВИДАВНИЧИЙ КОМІТЕТ “ЛІТОПИСУ УПА.”.

Метою і завданням Видавничого комітету є: опрацьовувати, опубліковувати і розповсюджувати серійно-книжкові випуски-збірники документів, матеріялів та праць з історії Української Повстанської Армії та історії України під час і після Другої світової війни.

2. Видавничий комітет поділяється на:

а) Редакційну колеґію “Літопису УПА” і

б) Адміністрацію “Літопису УПА”.

Справами видавництва керує президія, яка складається з **дев’яти** осіб: голови Видавничого комітету, заступника голови, секретаря, відповідального редактора, адміністратора та чотирьох членів. У тому числі є включені кожночасні голови комбатантських організацій УПА в США і Канаді. Від об’єднання входять: голова і перший заступник голови, яким є голова об’єднання з Канади. Від товариств — голова товариства в ЗСА і голова товариства в Канаді.

3. До Видавничого комітету входять:

а) члени Об’єднання колишніх вояків УПА в США і Канаді **(чисельністю одинадцять чол.)**, які працювали в Редакційній колеґії і адміністрації “Літопису УПА” до часу видання його першого числа, і

б) представники Товариств колишніх вояків УПА в ЗДА і Канаді, у такому самому числі **(одинадцять)**.

Також включені голови договірних комбатантських організацій УПА.

(Чисельний склад Видавничого комітету може збільшуватись або зменшуватись, при збереженні рівності числового стану обох делеґацій.)

Персональний склад Видавничого комітету може бути змінюваний за обопільним узгодженням на засіданнях комітету.

4. Видавничий комітет діє як автономна одиниця, згідно зі своїм **правильником**, не нарушуючи статутів договірних організацій. Поодинокі делеґації у [складі] Видавничому[го] комітеті[у] звітують про свою діяльність і отримують директиви на майбутнє на з’їздах своїх

* Жирним шрифтом подані поправки до оригінального статуту (Правильника).

організацій. Між з'їздами — делеґації тісно співпрацюють і узгоджують свою діяльність зі своїми Головними управами.

5. Видавничий комітет уконституовується на першому спільному засіданні, обираючи:

а) Президію Видавничого комітету (як у т. 2);

б) [Управу] Редакційну[ої] колеґію[ії] в складі: відповідального редактора, його заступника, секретаря і трьох членів, разом 6 осіб (3 від Об'єднання і 3 від Товариств);

в) Адміністрацію, у складі: адміністратора, секретаря, касира, книговода, експедитора і помічника — разом 6 осіб (3 від Об'єднання і 3 від Товариств).

Кожний член Видавничого комітету отримує конкретне завдання до виконання в Ред. колеґії або в адміністрації, відповідно до своїх спроможностей.

6. Пленарні засідання Видавничого комітету відбуваються щонайменше раз у році. Про час і місце пленуму президія повідомляє всіх членів Видавничого комітету письмово, принаймні за два тижні перед засіданням. Пленарні засідання вислуховують і обговорюють звіти президії Видавничого комітету, редакційної колеґії та адміністрації з проробленої праці і намічують плани дальшої діяльності.

7. Всі справи, обговорювані на засіданнях, вирішуються за принципом погоджування.

8. Усі випуски "Літопису УПА", починаючи з другого числа, будуть фірмовані як видання: Об'єднання колишніх вояків УПА в США і Канаді та Товариств колишніх вояків УПА в ЗДА і Канаді. Евентуальна зміна у способі фірмування "Літопису УПА" може наступити за узгідненням на одному із пленарних засідань Видавничого комітету.

9. У редаґуванні матеріялів до кожного випуску "Літопису УПА" дотримуються принципів, які були з'ясовані у вступній редакційній статті першого тому "Літопису УПА". Підпільні документи та матеріяли, як і всі інші документи, друкуються без змін, з евентуальним поданням потрібних пояснень, уточнень і довідок. Всі інші матеріяли і праці приймає і розглядає та про їх друкування вирішує Редакційна колеґія.

10. Адміністрація "Літопису УПА" займається справами фінансово-господарського і технічного порядку. Ця сторінка праці Видавничого комітету спирається на правному оформленні видавництва, переведеному адвокатом, на таких засадах:

а) Видавництво "Літопис УПА" є неприбутковою інституцією;

б) Видавництво є спільною власністю договірних організацій у відношенні 50:50;

в) Обидві сторони вкладають до спілки рівні фінансові вклади. Товариства колишніх вояків УПА сплачують суму $ 14.000, як свій

основний капітал до спілки; Об'єднання передає у власність спілки дотеперішнє видавництво "Літопис УПА";

г) По затвердженні цього проекту Головними Управами договірних організацій та виконанні необхідних формальностей, адміністрація передає адвокатові справи фірми для закінчення правного оформлення і реєстрації видавництва;

У випадку розв'язання спілки фірма і діловодство залишаються власністю засновника, тобто Об'єднання колишніх вояків УПА в США і Канаді. Розрахунок між партнерами стосуватиметься чистого майна на базі 50:50. Копія картотеки передана буде Товариствам колишніх вояків УПА;

д) Щорічний контроль фінансового діловодства адміністрації проводять члени контрольної комісії, вибрані на пленарних засіданнях **(Щорічний контроль фінансового діловодства адміністрації виконують фінансові референти Головних Управ договірних комбатантських організацій УПА);**

е) Кожна із комбатантських організацій може номінувати кандидатів в члени Видавничого комітету "Літопису УПА", компетентних людей з-поза членства обох організацій;

є) Всі члени, які були прийняті до Ред. колеґії або до адміністрації Видавничого комітету, з-поза членства обох комбатантських організацій, мають повне право голосу в редакційних чи адміністративних справах.

11. У випадку необхідної ліквідації видавництва, про спосіб передання його майна і архіву буде рішати Ліквідаційна комісія, складена з умандатованих представників договірних організацій.

(Ліквідаційна комісія складена з представників обох комбатантських організацій зобов'язана передати майно видавництва в Україну у руки науково-дослідницької установи, яка займається вивченням українського визвольного руху.)

12. Цей **правильник** може доповнюватися і уточнюватися за обопільною згодою партнерів.

За згідність тексту: М Ріпецький, Є. Штендера, П. Потічний, М. Федак, М. Міґус, М. Ковальчин, М. Кулик, В. Макар, С. Ґоляш, М. Кошик

Головна управа Об'єднання колишніх вояків УПА в США і Канаді апробує повищий тимчасовий правильник Видавничого комітету "Літопису Української Повстанської Армії".

Яр. Струтинський,	В. Сорочак,	М. Міґус
Голова	Фін. референт	голова на Канаду

Головні управи Товариств колишніх вояків УПА в ЗДА і в Канаді апробують повищий тимчасовий Правильник Видавничого комітету "Літопису Української повстанської армії".

М. Ковальчин
Голова Т-ва к. в. УПА в ЗДА

М. Кулик
Голова Т-ва к. в. УПА в Канаді

Поправки до цього статуту прийнято на Пленарних засіданнях Видавничого комітету 8-го і 9-го червня 2001 року.

За згідність тексту з поправками:

Президія пленарного засідання [власноручні підписи]:
Модест Ріпецький; Лев Футала; Іван Лико; Степан Шпак.

Додатки* до тимчасового правильника були зроблені і прийняті на Пленарному засіданні видавництва "Літопис УПА" 24 травня 1997 року.

1. Всі члени, які були прийняті до редакційної колеґії при Видавничому комітеті "Літопису УПА" з-поза членства обох комбатантських організацій, мають право голосу тільки в редакційних справах.

2. Кожна із комбатантських організацій може номінувати кандидатів в члени Видавничого комітету "Літопису УПА" компетентних людей з-поза членства обох організацій. Пленум вирішує про прийняття в члени на паритетній основі.

3. При розв'язанні спілки видавництва "Літопис УПА", Ліквідаційна комісія, складена з представників обох комбатантських організацій, зобов'язана передати майно видавництва в Україну у руки науково-дослідницькій установі, яка займається вивченням українського визвольного руху.

[Додаток № 20.]

[Лист В. Макара до М. Ріпецького]

[В і д п и с]

Head Office: 140 Bathurst St. — Toronto 2B, Ont. — Tel. EM 6-8350

Торонто, 22 березня 1977 р.

В/Шановний Пан
Д-р Модест Ріпецький
голова Видавничого комітету
"Літопису УПА",
Чікаґо, Ілл/, ЗСА.

* (Пропоновані додатки до "Правильника видавництва "Літопис УПА"). Варто додати, що цей *Тимчасовий правильник видавництва* діє й досі.

Вельмишановний друже Голово!

Підтверджую з подякою отримання Вашого листа від 10 березня 1977 р. (наспів 18.3.) з двома підписаними копіями Умови стосовно друку 2-го тому "Літопису УПА". Одну копію я передав д. М. Федакові, другу зберігаю в себе.

На Ваше бажання подаю нижче список всіх представників Товариства к. в. УПА в ЗСА і Канаді, що входять до складу Видавничого комітету згідно з устійненням на спільній конференції-нараді в Торонто 11 і 12 грудня 1976 р. Всі названі дали свою згоду на участь і працю. Подаю в азбучному порядку:

1/ Степан Ґоляш	*президія і Ред. кол.*	
2/ Андрій Дольницький	*-"-*	
3/ Михайло Ковальчин	*-"- і -"-*	
~~4/ Іван Козак~~ + ~~Помер~~	*1977*	*Адмін. Росіл**
5/ Микола Кошик	*стр.*	*-"-*
6/ Богдан Крук	*-"-*	
7/ Микола Кулик	*-"- і -"-*	
8/ Віктор Новак	*-"-*	
9/ Володимир Макар	*-"- -"-*	
10/ Іван Рибський		*-"-*
11/ Лев Футала	*-"-*	
12/ Лев Шанковський	*-"-*	

З поданих 12 осіб 4 входять до президії, 3 до адміністрації, решта до Ред. колеґії; з цих останніх одного треба вважати "заступником члена Ред. колеґії".

При цій нагоді інформую, що під текстом "Тимчасового правильника" ще не вспів поставити свого підпису проф. П. Потічний; обіцяв зробити це при найближчій нагоді.

З правдивою пошаною

З уповноваження ГУ Т-в к. в. УПА:
[Власноручний підпис] *В. Макар*

---

* Прізвище І. Козака перекреслено й дописано ручно: "+", перекреслено дописане ручно слово "Помер", дописано ручно "1977" (в овальному обведенні), ручно дописано "Росіл" і напроти п. 5-го ручно дописано "стр.".

ПРОТОКОЛИ

ПРОТОКОЛ І
І-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 1/1976]

Торонто, 11.12. 1976 р.

Засідання відбулось спільно з представниками Товариства к. в. УПА в ЗДА і Канаді.

Засідання відкрив голова д-р Модест Ріпецький. Привітав друзів по зброї з Товариств. Попросив зачитати протокол з попереднього засідання Редакційної Колеґії. Протокол зачитав Степан Бабяк, і, хоча протокол не був вповні викінчений, все ж таки дав образ попереднього засідання.

Внесено зауваги до протоколу, щоб протокол був переписаний і пересланий до Редакційної колеґії.

Голова Редакційної колеґії д-р М. Ріпецький подав обширний звіт з проробленої праці колеґії щодо першого тому "Літопису УПА". Рівнож про план щодо другого тому "Літопису УПА". Відповідальний редактор Є. Штендера подав точний звіт письмово. Д-р. М. Ріпецький звернувся до представників з Товариства к. в. УПА, які мали бути на попередньому засіданні, але на ньому не були, хоча листовно були повідомлені. Листа цього було також зачитано на попередньому засіданні Редакційної колеґії. У відповідь Володимир Макар пояснив, що такий лист одержано, однак у ньому не було відзначено місця і часу де мало відбуватися засідання. Тому це не була жодна зла воля чи іґнорація зі сторони Товариства к. в. УПА. Голова Товариства к. в. УПА в ЗДА Михайло Ковальчин та Голова Товариства к. в. УПА в Канаді Микола Кулик заявили, що оба Товариства к. в. УПА є готові приступити до Редакційної колеґії "Літопису УПА", як рівний спільник, тобто до 50 %, але треба доповнити склад Редакційної колеґії на рівні Об'єднання к. в. УПА США і Канади. Так само треба зробити відносно адміністрації, до якої входять по 11 членів від кожної сторони , а в тому й голови Об'єднання і Товариств.

У своєму слові Степан Ґоляш сказав, що в "Літопис УПА" повинні бути поміщувані документи не тільки з архіву ЗП УГВР, але також з архіву ЗЧ ОУН, щоб у майбутньому не було жодних розходжень.

Михайло Федак зацитував рецензію на першу книгу "Літопису УПА", в якій сказано, що тільки тоді "Літопис УПА" буде мати вартість, коли в ньому будемо поміщувати правду про УПА і ОУН. Усім повинні бути відчинені двері, навіть тим з-поза наших середовищ, на документи, пов'язані з УПА, які не є сфабриковані чи підроблені.

Щоб оминути непорозуміння, а ми не розчарувались, заявив М. Ковальчин, усі справи з документами вирішуватиме Редакційна колеґія.

На думку В. Макара, усі спірні питання не будуть ставитися на голосування, тільки узгоджуватимуться в Редакційній колеґії.

С. Ґоляш підкреслив, що треба писати історію УПА так, як вона була, без жодних змін.

М. Федак вважав, що треба виготовити тимчасовий Правильник, щоб головні управи обох організацій його переглянули і затвердили. Передискутовано також деякі видання, котрі появились про УПА в Польщі, з думкою, що їх треба буде обговорити на сторінках "Літопису УПА".

На думку В. Макара, щоб у майбутньому оминути полеміки, у "Літописі УПА" слід займатися історією УПА, а міжпартійну полеміку залишити, й ділово обговорювати всі справи.

Д-р М. Ріпецький пояснив, що в "Літописі УПА" треба поміщувати всі документи принесені з краю, ті які є в архівах, без огляду на їх походження. Ці документи повинна переглядати Редакційна колеґія "Літопису УПА".

Виступаючи від ОКВ УПА М. Міґус привітав друзів по зброї від себе і відсутнього на сходинах голови інж. Ярослава Струтинського. Він також заявив, що всі рішення, які Редакційна колеґія "Літопису УПА" винесе щодо спільних домовлень є важні, якщо вони є щирі з обох сторін. Але їх повинна ще затвердити Головна управа ОКВ УПА. Після цього затвердження загальним з'їздом тимчасова співпраця стане сталою. На його думку, Об'єднання к. в. у США не бачить причини, щоб не ухвалити правильника і не почати співпраці.

Друзі С. Ґоляш, М. Федак, Є. Штендера, д-р.М. Ріпецький та В. Макар заявили, що такий Правильник потрібно виготовити і передискутувати вже таки на цьому засіданні.

До виготовлення проекту правильника вибрано друзів: д-р М. Ріпецький і Є. Штендера від Об'єднання та С. Ґоляш і В. Макар від Товариств. Проект Правильника повинен бути готовий на другий день нарад. Приступлено до подальших нарад. Відповідальний редактор Є. Штендера заявив, що другий том "Літопису УПА" майже готовий до друку.

Тому що забагато праці головному редакторові, на мовного редактора, якщо він згодиться, вирішено попросити інж. Антона Івахнюка.

Обговорено теж загальний план майбутніх томів "Літопису УПА". Узгоджено, що третім томом може бути книга про Волинь з дослідженнями, споминами і рецензіями. Вже треба приступити до організації авторів до третього тому, таких як Омелян Лоґуш, Гордієнко, Дольницький та інші. Також треба почати заходи, щоб зібрати німецькі, совєтські й польські документи про боротьбу УПА на один або більше томів. В окремому томі можна видати журнал "Чорний ліс", або також більші спомини одного автора, чи якусь працю про УПА.

Д-р М. Ріпецький запитав, які суґестії має редактор, аби приспішити видання другого і третього тому. Є. Штендера відповів, що треба розділити

працю між членами Редакційної колеґії, знайти коректора, зобов'язати членів Редакційної колеґії, щоб кожний взяв на себе якусь частину праці. Подав письмово список матеріялу до другого тому, щоб всі запізналися із ним.

С. Ґоляш погодився опрацювати Лемківщину. Стосовно першого тому виринуло питання, чи полк. Омелюсік, це правдиве прізвище, чи псевдо. Д-р М. Ріпецький відповідає, що це правдиве прізвище.

Звіт адміністрації "Літопису УПА" з 10 квітня до 10 грудня 1976 р. зачитав М. Федак, адміністратор видавництва.

Наклад "Літопису УПА": 2.000 примірників. На поодинокі адреси вислано: 1138 книжок. Дарованих — 70 примірників. До продажу ще є 862 примірники книжки.

Кольпортерів, які відповідали б за продаж "Літопису УПА", треба знайти у станицях.

Розрахування за продані книжки треба переводити безпосередньо з адміністрацією "Літопису УПА".

С. Ґоляш пропонує, щоб взяти до уваги посмертне видання "Хміля" про Полісся.

Мадярський корпус з Волині. На тому перший день нарад закінчено.

* * *

Другий день нарад 12.12.1976 р.

Відкрив д-р М. Ріпецький: голова Редакційної колеґії. Проект праці Редакційної Колеґії та адміністрації на майбутнє.

В. Макар зачитав проект тимчасового Правильника. Почато дискусію над текстом Правильника. Точка по точці до узгодження.

Проф. П. Потічний запропонував аби членами Редакційної колеґії стали тільки вояки УПА. Очевидно, до помочі можна кооптувати з наших середовищ, але вважати, щоб тіло не було завелике. Одночасно, дати можливість дописувати тим, що стоять поза нашими договірними організаціями. Головне є те, щоб історію УПА висвітлити об'єктивно і, щоб могли висловитися люди різних політичних поглядів і з різної точки зору. Англійські резюме повинні бути до важливих статтей, а менші речі можна підсумувати разом.

У дискусії обрали слово від Об'єднання: д-р М. Ріпецький, М. Федак, С. Бабяк, О. Жигар, Є. Штендера.

Від Товариств: С. Ґоляш, В. Макар, М. Ковальчин, М. Кулик. Проект Правильника передискутовано і виправлено.

Тоді обговорено справу фінансового вкладу з боку Товариств к. в. УПА. Від імені видавництва "Літопису УПА" представив справу Є. Штендера. Він сказав, що на вчорашньому вечірньому засіданні членів видавництва оцінено вартість видавництва на суму $14—15 тисяч.

Приблизно цю саму суму повинні вложити Товариства к. в. УПА в ЗДА і Канаді, щоб бути рівним партнером "Літопису" 50Х50 %. По короткій

дискусії проект тимчасового Правильника прийнято. Проект Правильника мають затвердити Головні Управи обох договірних організацій. Тобто Об'єднання к. в. УПА в США і Канаді та Товариства к. в. ЗДА і Канади до місяця часу, якщо це можливо. Вплата грошей від Товариств до каси Адміністрації "Літопису УПА". Правильник є залучений до цього протоколу. Правильник угоди остаточно затвердить найближчий з'їзд Об'єднання, а до того часу Правильник є тимчасовий.

М. Ковальчин, М. Кулик від Товариств в ЗДА і Канаді запропонували, щоб після домовленості про спільне видавництво приступити до переговорів, щоб об'єднати обі організації в одну та, щоб такі переговори почати між управами.

У цій справі взяли слово члени Об'єднання та подавали свої думки і суґестії. За цю справу повинні взятись головні управи, а ми зуміємо співпрацювати і завжди знайдемо спільну мову.

Найголовніше, до справи треба підходити щиро, а якщо буде ця щирість з обох сторін, то напевно дочекаємось одної спільної ветеранської організації.

Засідання другого дня нарад закінчено в дружній атмосфері.

Голова Редакційної колеґії	Секретар засідання
Д-р. М. Ріпецький	М. Міґус

ПРОТОКОЛ II-А
II-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 2/1977]

Другого неповного засідання членів Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося в четвер 2 червня 1977 р. у приміщенні "Дому Просвіти" при 140 Батирст Стріт у Торонто, Онтаріо, Канада, з 19 до 22:50 год.

Присутні члени Видавничого комітету: ред. Є. Штендера, проф. П. Потічний, М. Федак, М. Міґус, С. Бабяк, М. Кулик, І. Козак, М. Кошик І. Росіл, В. Макар, В. Дашко і, як гість, М. Ніновський (разом 12).

Засідання відкрив і ним провадив ред. Є. Штендера, протоколував В Макар. До уваги взято точку 5-ту порядку нарад, передбаченого для пленарного засідання Вид. комітету "Літопису УПА" у Чікаґо, США, 11—12 червня 1977 р., тобто обговорення редакційно-видавничого і фінансово-адміністративного планів.

Ад 1): Справи редакційно-видавничі реферував Є. Штендера. Другий том "Літопису УПА" є в друку, друг Ґоляш закінчує працю над довідником-покажчиком імен і назв. Цей том піде в розсилку у вересні ц.р. Одночасно ведеться праця над підготовкою 3-го тому, до якої заанґажовано вже приблизно 30 осіб, здебільшого з Волині і Полісся. Для них і для інших майбутніх співпрацівників виготовлено два обіжні листи з інструкціями, суґестіями і вимогами редакції. Листування є велике, але наслідків наразі мало. У дальшому плані є підготовка кількох томів про дії УПА на Лемківщині, над чим працює друг Ґоляш (якого комплексний план треба буде узгодити із загальним проектом), далі буде Холмщина і Любачівщина, Галичина і ОСУЗ. Окремим друком вийде передрук всіх чисел упівського періодичного видання "Чорний ліс", а також будемо видавати різні спогади ветеранів УПА, у міру їх отримування і редакційного оформлювання. Вже в третьому томі "Літопису УПА" буде започаткований розділ рецензій, а в подальшому — хочемо створити серію досліджень і монографій. Будемо розшукувати і публікувати різні документи — німецькі, польські, совєтські. Невідкладно потрібне фахове виготовлення картотеки загиблих борців. Для швидшої реалізації намічених планів потрібні гроші, спеціальні фонди, меценати. Вже відчувається потреба заанґажувати бодай двох людей до постійної праці. До кінця 1978 року появиться англійською мовою збірна праця проф. Потічного і ред. Є. Штендери (однотомник на 500 сторінок), антологія п. н. "Політична думка українського підпілля", на видання якої є університетські фонди, а її переклад українською мовою можна буде колись видати у серії "Літопис УПА".

Проф. П. Потічний поінформував про можливість заанґажування проф. Ігоря Каменецького до поїздки і дослідження німецьких архівів, що знаходяться в США (Вірджінія або Вашінґтон), щоб вибрати з них всі цінні документи і матеріяли стосовно УПА і визвольної боротьби українського народу 1941—45 рр. для використання їх у виданнях "Літопису УПА". Такі опрацювання радо закуплять всі університетські бібліотеки. При тому проф. Потічний відмітив, що в "Літописі УПА" не можемо обмежуватися лиш до позитивів нашої боротьби, але маємо з'ясовувати теж неґативи і часто драстичні речі, про які є мова в тих чи інших документах того часу, бо без того наше видання буде недостовірне. Спогади, в яких трапляються різні прогалини, треба часом по кілька разів переробляти.

Редактор Штендера згадав про спогади покійного к-ра "Бурлаки", які потребують деяких доповнень, далі про спогади дружини к-ра "Орлана" та про цінні документи з часів командування Клима Савура, збережені його секретаркою Тамарою Тисор (?) і передані до архіву ЗП УГВР. При тому заторкнув справу гонорарів, напр., за рецензії і рецензійні статті. Спогади мусіли б бути платні. Далі ред. Штендера передбачує творення окремих підредакційних комітетів для поодиноких областей або й місцевостей та окремих тем, як, напр., справи Волині і Полісся, УЧХ і жінки в рядах УПА тощо.

Друг М. Федак відмітив невідповідність окреслення “Закерзоння”; краще подавати “Українські землі під Польщею”.

Друзі Ніновський, Кулик, Дашко порушили справу спогадів упівців з бульбівського і мельниківського середовищ. Як відмітив проф. Потічний, найдоцільніше є конфронтувати наші спогади зі свідченнями політичних противників.

Ад 2): Звідомлення з праці адміністрації “Літопису УПА” подав друг М. Федак з квітня 1976 до 1 червня 1977. Першого тому видруковано 2.000 примірників плюс 100, як власність станиці Об’єднання к. в. УПА, Торонто. З того розіслано на поодинокі адреси 1540, у кольпортажу 510, на складі залишилось 50. Далі друг Федак відмітив незадовільний стан щодо числа передплатників та не надто велике зацікавлення справою збоку самих друзів упівців. Адміністративної роботи є багато, головно з розсилкою запрошень до передплати, а потім книжок і спогадів. До книгарень покищо не вислано книжок. На черзі є устійнення дальшого накладу та ціни на наступні випуски. Друг Федак вважає початок нашої праці над “Літописом УПА” — задовільним.

У дискусії висловлено думку, що другий і подальший томи “Літопису УПА” треба друкувати накладом 3.000 примірників, і устійнити сталу ціну за том. Другий том будемо розсилати у місяці вересні 1977. Перший том також треба видати другим накладом в кількості 1.000 примірників, офсетним друком, може, на початку 1978 року.

Проф. Потічний поінформував про великі можливості поширення “Літопису УПА” по університетських бібліотеках, але цю справу треба відповідно поставити: видрукувати для кожного тому готовий проспект на англійській і українській мовах (опрацюють пп. Потічний і Штендера) з поданням стандартних інформацій. Яких 150 прим. книжки завжди треба посвятити для реклами і бібліотек та наукових журналів для рецензій (з печаткою на кожному примірнику “Бук фор рів’ю”). Вислати треба не зовсім ще готові примірники, 2—3 місяці швидше. Для тої цілі треба мати готовий адресар всіх інституцій заінтересованих справами Східної Европи.

По адміністративній лінії, найпершим нашим завданням тепер буде придбати і збільшити число передплатників, навіть до числа 4.000. Треба враховувати і те, що завжди біля 500 примірників може нам пропасти. Однак, коли бодай 3.000 прим. будуть заплачені, враховуючи собівартість книжки, ми зможемо з прибутку оплачувати гонорари.

Нараду закінчено о 22:50 год., після чого продовжувалася товариська гутірка.

За президію наради:

Є. Штендера	В. Макар
предсідник	секретар

ПРОТОКОЛ II-Б
II-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 3/1977]

Пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 11 і 12 червня 1977 р. (субота і неділя) у Чікаґо, Ілл., ЗСА, у будинку церкви Св. Володимира і Ольги при Вест Чікаґо Авеню.

У суботнній сесії 11.6.77, яка відбувалася з 11:00 (вранці) до 15:00 (по полудні) взяло участь 10 осіб, члени Видавничого комітету, а саме: пп. Євген Штендера, Ярослав Струтинський, Михайло Ковальчин, Володимир Сорочак, Степан Ґоляш, Михайло Федак, Володимир Макар (7) і члени упівських організацій друзі І. Гарвас, М. Стасюк, Горалевський (3).

Присутніх привітав, як господар, голова Об'єднання к. в. УПА в ЗСА і в Канаді друг Яр. Струтинський, висловлюючи задоволення з приводу дружнього спільного зібрання представників упівських організацій для продовження спільної гармонійної співпраці над "Літописом УПА". У той спосіб, підкреслив друг Струтинський, ми виконуємо останній наказ для нас Головного командування УПА і воюючої України.

Формально відкрив засідання, з уповноваження неприсутнього голови Видавничого комітету д-ра М. Ріпецького, головний редактор "Літопису УПА" друг Є. Штендера. Згадавши про пророблену вже велику працю в Торонто, висловив сподівання, що тепер ця праця пошириться й поглибиться також на терені ЗСА і, зокрема, у Чікаґо. При тому поінформував додатково, що в Торонто (Канада) було 2 червня 1977 р. неповне засідання членів Вид. комітету, в тім з участю проф. Й. Потічного та членів редакції і адміністрації, які мешкають у Торонто, разом 11 осіб, яке було радше інформаційним, з винесенням деяких побажань і практичних суґестій стосовно подальшої праці. До грудня 1976 року було 11 членів Вид. комітету, тепер є 22, а саме — від Об'єднання: д-р М. Ріпецький, ред. Є. Штендера, проф. П. Потічний, Яр. Струтинський, М. Лебедь, П. Миколенко, М. Бохно, д-р З. Соколюк, М. Міґус, М. Федак, С. Бабяк, В. Дашко (11 і 1 заступник), а від Товариств к. в. УПА в ЗСА і Канаді: М. Ковальчин, М. Кулик, С. Ґоляш, А. Дольницький, І. Козак, М. Кошик, д-р Б. Крук, В. Новак, проф. Л. Шанковський, Л. Футала, І. Росіл, В. Макар (11 і 1). На засіданні в Торонто, було висловлене побажання, щоб до Вид. комітету включити ще друга Романа Петренка-"Омелька", який був шефом штабу УПА-Північ, а тепер проживає в ЗСА і ред. Степана Мудрика з Німеччини. На жаль, голова Вид. Комітету д-р М. Ріпецький, як рівнож проф. Л. Шанковський, д-р П. Потічний, А. Дольницький і Л. Футала, зайняті іншими важливими обов'язками і тому

не зможуть взяти участи у нинішній конференції. Про це пленарне засідання були повідомлені письмово всі члени Вид. комітету; деякі з них можуть взяти участь у недільній сесії.

На загальне бажання нарадами головував ред. Є. Штендера, протокол вів секретар В. Макар.

Ред. Є. Штендера зачитав такий намічений порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитання протоколу засідання 11 і 12 грудня 1976 р.
3. Звідомлення про працю:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного адміністратора,
   в) головного редактора.
4. Дискусія над звітами.
5. Обговорення справ і планів на майбутнє:
   а) редакційних і видавничих,
   б) адміністративних і фінансових.
6. Прийняття рішень.
7. Різне.
8. Закриття пленуму.

На внесок друга М. Ковальчина, повищий порядок нарад доповнено точкою "Справа створення одної упівської організації", яку включено як точку ч. 6 (з пересуванням дальших точок). З цим доповненням прийнято порядок нарад одноголосно.

До т. 2: Протокол з попереднього засідання в Торонто 11-12 грудня 1976 р., написаний д. М. Міґусом, зачитав В. Макар (*див. Прилоги*)*. Протокол прийнято з побажанням доповнити його списком всіх учасників першого спільного засідання та долучити до нього адміністраційний звіт.

До т. 3 "Звіти":

а) Письмовий звіт голови Вид. комітету д-ра М. Ріпецького зачитав друг С. Ґоляш. У текст звіту був включений лист голови до друга Ґоляша з суґестіями достосувати план "Мара" щодо опрацювання дій УПА на Лемківщині до загального плану Видавничого комітету. (*Звіт і лист у Прилогах.*)*

Обширніше обговорення порушених у звіті голови справ відложено на недільну сесію, коли буде більше учасників нарад.

б) Друг М. Федак, як головний адміністратор, зачитав свій звіт з цифровими даними, що охоплював час з 10.4.76 до 1.6.77 та стосувався головно 1-го тому "Літопису УПА". При тому друг Федак повідомив, що справа зареєстрування видавництва є в руках адв. Ст. Кузя в Торонто. В англомовному документі фіґурує 10 осіб, відповідальних за спілку (5 від Об'єднання і 5 від Т-в к.в. УПА); потрібні підписи від кожного, з поданням адрес у Торонто. Наш внутрішній "Правильник", схвалений на пленумі 12.12.76, не потребує перекладу на англійську мову.

---

* Не друкується.

Над звітом друга Федака проведено коротку дискусію. Друзі Ковальчин і Ґоляш висловили подяку другові Федакові за ясний і вичерпний, хоч і короткий, звіт, додаючи, що копії того звіту треба передати теж головним управам договірних сторін. Друг Федак відмітив великі труднощі у початковій стадії праці адміністрації. Зібрані досі близько 1.500 адрес передплатників, це радше приватні люди, організації, які досі не виявили належної підтримки "Літопису УПА". Тепер треба зібрати бодай 3.000 адрес, а кольпортаж і книгарні трактувати як додаткові засоби поширення книжок. Згідно з інформаціями проф. Потічного, можна розраховувати теж на 500 відборців "Літопису УПА" серед університетських і інших бібліотек, з чим однак зв'язані додаткові витрати і пропаґандивно-рекламова праця на яких два роки. Передані до ЗСА пакети з 1-им томом "Літопису" залишились нерозпаковані і неоплачені. Друг Ковальчин запевнив, що до 2—3 тижнів всі вони будуть розпродані і оплачені, а кожний наш член постарається придбати по 5—10 адрес постійних передплатників. Друг Стасюк запевнив, що в самому Чікаґо можна би продати 500 і більше примірників. Не можна забувати теж про рекламу і про рецензії, бо навіть і неприхильні відгуки потрібні для реклями.

У дискусії на ці теми брали слово друзі Штендера, Сорочак, Ґоляш, Макар. Висловлено думку, що списки жертводавців на Видавничий Фонд не треба публікувати в "Літописі", лиш на вкладаній до кожного тому картці і, евентуально, у "Вістях комбатанта" або в "Гомоні України". Про фундаторів буде окрема згадка в "Літописі УПА". Перед розсилкою 2-го тому, яка запланована на вересень 1977 р., треба буде дати у пресі низку рецензій на 1-ий том. Наклади 2-го і 3-го томів будуть по 3.000 примірників. Першого ж тому треба буде додрукувати ще 1.000 прим.

Редактор Штендера висловив задоволення з дотеперішніх вислідів праці. Читачі сприйняли 1-ий том із захопленням, хоч подекуди були і неґативні відгуки, як відмітив друг Федак. Багато людей ще взагалі не знають і не бачили "Літопису УПА", бо час ще був закороткий. Треба добитись того, щоб кожне місто дало свою квоту постійних відборців "Літопису УПА".

До т. 3, в): Головний редактор Є. Штендера подав свій звіт, записаний на диктофон. Загальний план-проект Вид. комітету, при добрій постановці праці, передбачає тепер навіть від 30 до 50 томів "Літопису УПА". Наприклад Волинський проект, яким первісно передбачувано 3 томи, може поширитись на 6, або й 10 томів, коли нам пощастить роздобути відповідну документацію з німецьких, польських, чеських, совєтських джерел та зібрати передбачену кількість спогадів учасників дій УПА. Проект по Лемківщині та ін. українських землях під Польщею (т.зв. Закерзоння) може розростися і до 12 томів, бо з цих теренів є відносно найбільше учасників, звітів і документів. Проблемою для позитивної розв'язки є те — хто, як і коли виконає

заплановану роботу. Наразі маємо замало людей до конкретних завдань. Наприклад, довідник (покажчик імен і назв) опрацьовує друг Ґоляш. До зібрання і опрацювання німецьких документів хочемо заанґажувати проф. Ігора Каменецького. Треба ще, і то швидко, приступити до праці над виготовленням списків, тобто картотеки померлих вояків і організаторів УПА, і то за двома принципами: поазбучно і за територіальним поділом. Це буде немов енциклопедичний словник, по можливості якнайповніший список старшин і вояків УПА, без якого праця редакції дуже утруднена. Частинні списки з Волині дав проф. Л. Шанковський, а ред. Є. Штендера організував уже чимало в Торонто і Монтреалі. Ми зібрали вже близько 30 осіб, які могли би давати свідчення і опрацьовані матеріяли до 3-го тому Волинського циклу. Для них і для дальших співробітників опрацьовано і видано два стандартні обіжні листи із з'ясуванням нашого загального видавничого плану та із загальними напрямними — і можна б сказати — вимогами редакції. Половина із загальних осіб дали згоду надіслати свої опрацювання для 3-го тому про Волинь і Полісся не пізніше 31 липня 1977 р. Напр., пані Степанюк в Торонто опрацювала дуже цікаві і цінні спогади з тюрми у Крем'янці і Рівному про розстріли. Спогади написані зворушливо і емоційно, вони були вже частинно друковані у жіночому журналі. У Монтреалі ред. Є. Штендера записав на диктофон розповідь Михайла Лебедя, що був головою районової управи на Волині, про, так би мовити, побутові справи того часу. З тої розповіді ред. Є. Штендера зробив близько 30 сторінок машинописного тексту. На жаль, жінка М. Лебедя, мельниківка, противилася їх опублікувати. Над іншими матеріялами працюють ще друзі Новак-"Гордієнко", Дольницький-"Голубенко" і Ніновський-"Грабенко". У плані є передбачений один том про жінок, які були в рядах УПА. Список жінок, що обіцяли або могли б ще написати свої спогади і свідчення, вже охоплює 23 прізвища, а може їх бути багато більше. У тій справі очікуємо більшої співпраці від друзів із ЗСА і, зокрема, із Чікаґо. Окремим томом вийде передрук всіх чисел підпільного журналу УПА в Карпатах п. н. "Чорний Ліс" за 1950-51 рр., що його редаґував "Марко Боєслав". Фінансова сторінка всієї запланованої праці вимагає окремого обговорення. У всіх цих справах велася і ведеться жвава переписка гол. редактора з секретарем Вид. комітету В. Макарем та іншими членами Вид. комітету, хоч не з усіма, бо це було б завелике обтяження. До певних проектів треба буде створити спеціальні комітети, напр., для Лемківщини, Закерзоння, Галичини, ОСУЗ, для жіночої тематики тощо. Наразі все це ще не вийшло з початкової стадії, але чим далі, тим краще все повинно наладжуватися. Всі матеріяли до друку мають бути апробовані всією редакцією. Вже в січні 1977 зав'язано контакт з поодинокими політичними середовищами. Голова ОУНм Штуль не дав відповіді. Ред Є. Штендера налагодив переписку з Борисом

Левицьким, який був зв'язаний з от. "Бульбою", далі з мельниківцем Максимом Бойком, з редакцією "Волині", та мав особисту зустріч і розмову з ред. Ярославом Гайвасом (ОУНм.).

Володимир Макар доповнив звіт ред. Є. Штендери коротким секретарським звітом. До 9.6.77 отримав 44 листи з прилогами, вислав 103 листи з прилогами, разом 342 сторінки машинопису. У висланих листах є два згадані ред. Є. Штендерою обіжники від Ред. Колеґії, разом на 7 сторінок, видруковані на циклостилі в кількостях 80 і 40 примірників; їх у міру потреби помножується ксероксовим способом. Тимчасовий Правильник з усіма підписами виготовлено в кількості 4 "ориґіналів" і 20 ксероксових відбитків. Повідомлення про засідання розсилається на 22 адреси. Практика виявила, що всі листи Ред. колеґії доцільно вислати за двома підписами. У важливіших справах ред. Є. Штендера користується телефоном.

Друг С. Ґоляш поінформував про хід праці над виготовленням покажчика до 2-го тому "Літопису УПА". Ця велика праця забрала йому 60 годин часу і ще не зовсім закінчена. Готові 52 сторінки рукопису треба ще доповнити, упорядкувати поазбучно і переписати на машинці. Сам він не може тим зайнятись, бо в літніх місяцях буде зайнятий виховною працею на оселі СУМ. Звернув увагу, що в 2-му томі "Літопису УПА" є дуже мало згадок про військовиків УПА; трапляється повторювання тих самих вісток із збірників "Вадима", а це утруднює роблення підсумків у майбутньому. Пропало багато матеріялів крайового характеру. Згадав працю ветеринарного лікаря в Чікаґо д-ра Гладкого про кінноту УПА, передану до д-ра Ґелети у Вашинґтоні. У тій справі друг Ковальчин скомунікується з д-ром Ґелетою. Щодо німецьких архівів у Вашінґтоні, то частково вже їх, правдоподібно, використав проф. Л. Шанковський до своєї праці. На дослідження тих архівних матеріялів Головні Управи упівських організацій мусять у потребі дати потрібні фонди, також наші кредитові кооперативи. Друг Ґоляш має вже готові матеріяли до "Співаника УПА ", який варто видати у серії "Літопису УПА". Також знає, що друзі "Сорока" і "Євген"... пишуть спогади про пропаґандивний рейд УПА півднем Волині і Поділля. Так само голова ООЧС пише спогади, і для цієї цілі вони потребують мап Волині. Голова дивізійників п. Кашуба, тодішній староста в Чортківщині, свідчить, як то він доставляв щотижня валками возів харчі для УПА на Волині. Усі ці спогади треба зібрати і використати. На тому закінчено суботню сесію о 15-ій год. по полудні.

* * *

Неділя, 12 червня 1977 р.

Недільна сесія розпочалася о 11-тій год. рано. У ній взяло участь 20 осіб, у них 10 членів Вид. комітету: Є. Штендера, к-р Миколенко-"Байда", М. Федак, В. Сорочак і В. Макар та 10 членів упівських організацій:

Іван Гарвас, І. Горайський, Ст. Горилевський, п-і Надя Ґоляш, В. Макарук, М. Стасюк, П. Дріст, Р. Бігун, В. Тюн, М. Шашкевич — "Рись".

Ред. Є. Штендера, привітавши нових учасників пленуму, зробив загальний підсумок суботнішніх нарад. Друг Федак ще раз зачитав звіт головного адміністратора. У короткій дискусії забрали голос друзі Ґоляш, Стасюк, Миколенко, Федак, Ковальчин, п-і Ґоляш, Штендера, д-р Крук, Горайський і Макар. Повторено рішення попереднього дня стосовно накладу і коштів дальших томів "Літопису УПА", придбання адрес нових передплатників, і використання адресатів СУМ, поширено вказівки для практичної роботи адміністрації і редакції, як тримання в постійному порядку фінансових книг для евентуального нагляду з боку податкового уряду, засягання порад і вказівок адвоката у сумнівних справах, користання з досвіду праці інших подібних видавництв, налагодження справи з рецензіями, необхідність мати бодай по 100 прим. кожного тому "Літопису УПА" у запасі, налагодження нормальної кореспонденції з передплатниками, опублікування датків на Видавничий Фонд не нижче $2 і ін.

Уповноважнено друга Ковальчина увійти в контакт з УВ Спілкою в Англії, іншими країнами Европи та з Арґентиною щодо продажу випусків "Літопису УПА" (біля 300 прим. на Англію) з опустом 20—30 %. З Австралією вже має контакт друг Федак.

Ред. Є. Штендера передав декому список книжок російською і польською мовами з упівською тематикою для підшукання рецензентів. Такі списки будуть теж розіслані із супровідними листами до різних співробітників.

Друг Струтинський повідомив, що в суботу, на весіллі сина панства Ріпецьких, на заклик полк. Лопатинського зібрано гроші на Вид. Фонд "Літопису УПА". Одночасно, від імені п-ва Ріпецьких, він запросив усіх, кому час дозволить, на повесільну гостину того ж вечора.

З черги друг Ґоляш ще раз зачитав письмовий звіт голови Вид. Комітету д-ра М. Ріпецького, після чого взяв слово ред. Є. Штендера на тему нашої редакційної політики. Насамперед згадав, як опрацьовують подібні матеріяли інші національності. У них це налагоджено багато краще. Жиди мають фахівців у бюро, які записують всі свідчення опитуваних осіб і фахово опрацьовують записане. У Польщі працює цілий штаб дослідників історії німецької окупації їхньої країни, при чому про українські землі згадують лише узагальнено. У нас в еміґрації та справа стоїть дуже мізерно. Наш проект реалізується у двох площинах: а) вигребування всіх можливих до схоплення фактів з пам'яти опитуваних осіб, б) концентрація на вужчі терени, з використанням локальних патріотизмів. Збираємо і опубліковуємо всі можливі до осягнення документи і спогади, які згодом стануть предметом ширших наукових досліджень. Всі отримані до нашої диспозиції документи

— німецькі, польські, совєтські, будуть нами досліджені, посортовані й опубліковані в одному або й двох томах "Літопису УПА". Наприклад, поляки із 10.000 документів АК видали і опублікували в одному томі лиш 500—600 найважливіших. У нас документація дуже шванкує, тому ми мусимо публікувати теж другорядні документи (напр., дрібніші накази ГК УПА). Тепер беремося за спогади, яких може бути багато, бо, напр., із самої Лемківщини, можемо мати кілька десятків авторів. Спогади почнемо публікувати з 3-го тому. Для їх записування, перевірення, редакційного опрацювання потрібно людей і додаткової праці. Що і як треба писати, це з'ясовано у 2-ому нашому "Обіжнику". Загальний вислід позитивний.

Для ділянки досліджень маємо ще замало як документів, так і людей. Те саме стосується рецензій і рецензентів. Є теж проблема з книжками: лиш 2-3 людей відповіли на наш заклик у цій справі. Рецензії мають бути інформативного характеру, а не полемічного. Вже обіцяли дати рецензії: проф. П. Потічний, Городницький, Новак; д-р Соколюк у Німеччині пише рецензію на німецькі видання про совєтську окупацію на Волині й ін.

Далі ред. Штендера згадав про такі проекти, як лемківський, жіночий (УЧХ) та ін., про архівальні матеріяли з архіву ЗП УГВР і ОУНб. Багато з них треба переписувати. Друзі Миколенко і Лопатинський висловили думку, що далі треба натискати на "Бульбу"-Боровця і на мельниківські круги, щоб дали до "Літопису УПА" документальні матеріяли зі своїх архівів, зглядно свої об'єктивні опрацювання. Ред. Є. Штендера є в контакті у тій справі з проф. Боцюрковим, ред. Гайвасом, д-ром Данилюком, Інститутом дослідження Волині, Борисом Левицьким, сестрою Турчмановича й ін. На думку к-ра Миколенка, ми маємо дати доказ доброї волі, запрошуючи їх до співпраці. Друг Ковальчин згадав про замовлену Товариствами к.в. УПА у д-ра П. Мірчука (за умовленим гонораром) працю на приблизно 150 сторінок друку з критичною оцінкою і відповіддю на різні польські вадання з пасквільними наклепами на УПА. Ця праця має бути готова до кінця червня 1977 і могла б бути включена до одного з томів "Літопису УПА".

Полк. Лопатинський не вважає доцільним поміщати полеміку щодо польських пасквілів у "Літописі УПА", в якому маємо публікувати лиш поважні, історичного значення, речі. Дещо з праці Мірчука можна використати в "Літописі УПА", але не цілу. Щодо німецьких документів, то свого часу д-р Антонович поробив численні витяги з маси німецьких документів у Вашінґтонській бібліотеці стосовно дій українських політичних угрупувань — бандерівців, мельниківців, бульбівців. Тепер пп. Каменецький, Шанковський, Бохно і Антонович могли би спільно у ті речі заглянути і вибрати та опрацювати важливіше для використання в "Літописі УПА". Ред. Штендера запропонував, щоби працю д-ра П. Мірчука розглянула комісія з 2-4 осіб для видання опінії щодо можливости і способу її використання.

Інж. Р. Бігун згадав про збірку звітів польського підпілля, передаваних з Польщі до Лондону в час війни, в яких є теж цікаво висвітлений український відтинок. Копії тої збірки є теж мабуть у п. Сосновської, і в архіві Т-ва к. в. УПА в ЗСА (інформація друзів Федака і Ґоляша).

Ред. Штендера зобов'язався роздобути збірку документів видання польського ген. штабу п.н. "Студіюм Польскі Подзємней", де є багато матеріялів про масакри українських сіл на Холмщині. Друг Стасюк настоює, щоб всі факти з часів боротьби УПА подавати в "Літописі УПА" вірно, без перекручень, далі — подавати короткий життєпис авторів, оминати ініціали, не публікувати менш важливих документів, звернути більшу увагу на мову і термінологію. Допущені досі помилки виправити; вже підготовляти історію рейдуючих відділів УПА. Ред. Штендера вияснив, що мовні принципи та інше, стосовно документів, є викладені в 1-ому томі "Літопису УПА".

Дискусію на згадані теми завершено постановою створити три комісії для справ:

1) Волинсько-Поліський проект: пп. Петренко, Новак, Дольницький, Штендера, Шанковський і ін.;

2) Українські землі під Польщею: Ґоляш, Ріпецький, Штендера, Ковальчин, Гук — "Скала", Крук — "Мельодія", Федак, Сорочак і ін.;

3) Галичина: Лебедь, Шанковський, Н. Май і ін.

4) Узгоджено виплату евентуальних гонорарів за рецензійні статті і ін., не враховуючи спогадів.

У свою чергу, друг Ґоляш — "Мар" реферував справи проекту по Лемківщині. Отримав від друга В. Макара доволі багатющі документальні матеріяли з архіву ОУНб. Почне їх опрацьовувати і писати під кінець серпня 1977. Передбачає 2 томи для Лемківщини, а теж по тому для Ярославщини, Холмщини і Підляшшя, разом 5 томів. Мав дещо відмінний погляд від д-ра Ріпецького щодо способу опрацювання і порядку публікування опрацьованих матеріялів. Ця справа буде задовільно узгіднена на комісії.

Пані Ґоляш звернула увагу на невластивість і неприродність окреслення "українські землі під Польщею" (інакше "Закерзоння"). Всі погодились з думкою, що і цю справу треба ще окремо обговорити і вирішити.

* * *

Д-р Б. Крук — "Мельодія" поінформував про план опрацювання тому, присвяченого справам УЧХ і жінкам в рядах УПА. Для цієї справи буде створена одна спільна комісія; пані Н. Ґоляш — "Марійка" очолить жіночий сектор.

Готових матеріялів нема багато. Дещо має друг "Мельодія", наприклад, статтю про УЧХ на українській і англійській мовах, брошуру про лікувальні зела в упівській фармакології та ін. Дещо має д-р М. Ріпецький — "Горислав". Пані Ґоляш назвала ряд імен жінок-упівок, які приступлять

до співпраці (“Оксана”, “Рента”, “Калина”, “Ема”, “Ірина” — Лабунька, “Марічка”, пані Лебедович і ін., головно з Перемищини). Всіх інших запрошується до співпраці.

На тому вичерпано точку “5)” стосовно планів праці на майбутнє.

До т. 6): Справу поєднання всіх колишніх вояків УПА в одній спільній упівській комбатантській організації зреферував голова ГУ Т-ва к. в. УПА в ЗСА друг М. Ковальчин-“Бурий”. Справа ця не нова, про неї говориться вже 12, а то й 15 літ. Було кілька спроб зійтися і обговорити цю проблему, але на добрих словах і заявах так і кінчалося. Досі не було справді серйозного підходу до цієї важливої справи. Пора почати ділові розмови, які підготували би ґрунт до запланованого спільного загального з’їзду і створення одної упівської комбатантської організації на місце дотеперішніх двох. Хай кожна сторона визначить по 5 осіб, і визначім реченець, наприклад 2-4 тижні від сьогодні, для першої ділової розмови.

Друг Струтинський, як голова Об’єднання к. в. УПА в ЗСА і Канаді, відмітив корисні наслідки від дотеперішніх розмов про обєднання, чого доказом є теперішня наша спільна праця над виданням “Літопису УПА”. Тепер, існуючі упівські організації, охоплюють до 90 % кол. вояків і старшин УПА на еміґрації. У всіх є бажання і добра воля до поєднання. Це може статися у 1988 році на спільному загальному з’їзді. Ми є в контакті, зробимо всі можливі заходи для успішного завершення, а покищо, працюймо спільно над “Літописом УПА”

У дальшій дискусії на порушену тему брали слово, крім згаданих голів, пані Ґоляш, Штендера, Крук, Бігун, Федак, Миколенко, Макарук, Макар. Всі стверджували, що немає перешкод для поєднання, але зайвий поспіх не потрібний. Доки мало би дійти до спільного з’їзду, треба ще перевести ряд розмов уповноважених представників обох сторін для обговорення і узгіднення всіх справ, зокрема таких трьох: 1) статуту, 2) фінансів, 3) членства. Ред. Штендера, як предсідник наради, звернув увагу, що Видавничий комітет “Літопису УПА ” не є тілом, яке б мало займатися тією справою, бо це належить до Головних Управ дотичних організацій. Все-таки наша спільна праця над “Літописом УПА” скріплює базу для формального поєднання. Всі ми згідні в принципах, і це нас зводить докупи. Не бачить формальних перешкод також з боку політичних середовищ. Серед членства трапляються тут і там деякі нетактовні одиниці-вийнятки. Треба працювати далі, намітити статут і створити єдину комбатантську організацію, яка діятиме серед громадянства подібно як Братство дивізійників. К-р Миколенко відмітив, що нашою метою не є формальне поєднання (“фузія”) двох упівських організацій, незв’язаних формально з тим чи іншим політичним угрупуванням, із залишенням тої справи кожному членові зокрема. Дискусію закінчено заявою друга Струтинського, щодо двох місяців, тобто до половини серпня 1977,

буде визначений час і місце першої зустрічі-розмови уповноважених представників обох організацій. Друг Ковальчин подав склад представництва Товариств к. в. УПА в ЗСА і в Канаді: друзі Б. Крук — "Мельодія", С. Ґоляш — "Мар", Л. Футала — "Лагідний", М. Ковальчин — "Бурий" і один з Канади.

На цьому цю точку вичерпано.

Точка "7)" відпала, тому що рішення були вже прийняті при т. 5).

До т. 8) "Різне":

а) Ред. Штендера запропонував прийняти до складу Вид. комітету к-ра Р. Петренка — "Омелька" і його дружину п. Галину та, евентуально, п. Лоґуша. Друг Ковальчин подав ще кандидата з Европи — ред. С. Мудрика. Ця справа буде оформлена згідно з тимчасовим Правильником на базі рівного числа представників кожної з договірних сторін.

б) На внесок друга М. Федака, вирішено опрацювати окремий внутрішній Правильник праці членів адміністрації "Літопису УПА", який узгоджував би розмежування завдань і компетенцій членів Вид. комітету від їхніх обов'язків, як членів тої чи другої упівської організації.

До т. 9): По вичерпанні порядку нарад, з уваги на від'їзд частини друзів додому, предсідник ред. Є. Штендера подякував усім за активну участь у нарадах та закрив пленарне засідання о 17:30 год. пополудні.

За президію пленуму:

Є. Штендера	В. Макар
предсідник	секретар

ПРОТОКОЛ II-В
II-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 3/1977]

Неповного ділового засіданя членів Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося в понеділок 24 жовтня 1977 р., в приміщенні друкарні "Київ" у Торонто о 12:30 год. пополудні.

Присутні друзі: Євген Штендера, Микола Кулик, Михайло Федак, Володимир Дашко, Володимир Макар.

Запропонований ред. Є. Штендерою і прийнятий порядок нарад складався з 7 точок, які стосувалися плану праці Вид. комітету на найближчий час. Обговорено, устійнено, прийнято до відома і вирішено:

1) Другий том "Літопису УПА" за 2-3 тижні буде готовий (видрукований повністю); треба знайти ще розв'язку з уміщенням всього змісту на двох ще

вільних сторінках. Наклад буде 3.000 примірників. Потім ще будуть палітурні роботи. Незалежно від того, чи експедиція закінчиться ще в грудні, ставимо на книжці дату 1977 рік. Як видавці фіґурують: Об'єднання і Т-ва к.в. УПА в Канаді і ЗСА. Розсилати книги будемо насамперед до кольпортерів у більших осередках, тобто крім Торонто — у Чікаґо, Детройт і ін. На індивідуальні адреси треба буде перед тим вислати відповідні листи. Також треба ще дати оголошення до преси (до 5-6 українських часописів), а може й короті рецензії, про що мав подбати друг "Бурий".

2) Першого тому "Літопису УПА" вирішено додрукувати офсетом ще 1.500 примірників, з поданням Об'єднання і Товариств к. в. УПА в Канаді і Америці як видавців. Ред. Є. Штендера виготовить і надішле до трьох тижнів поправки зауважених помилок у першому накладі, які будуть надруковані на окремій картці, долученій до цілости.

3) "Чорний Ліс". Прийнято пропозицію ред. Є. Штендери, щоб з черги приступити до передруку комплекту упівського періодичного видання "Чорний Ліс", що матиме означеня як XI (це умовно) число "Літопису УПА". Треба ще подумати й устійнити , який заголовок подати на корінці книжки. Необхідно теж зробити індекс-довідник (на яких 8 сторінок), чим займеться В. Макар і ще двоє добровольців, якщо зголосяться. Ред. Є. Штендера приготовить пару шкіців. Книга матиме до 250 сторінок. Щодо коректури, ред. Є. Штендера домовиться з інж. Івахнюком.

4) Німецькі документи, які стосуються дій УПА, можна би виготовити як 4-тий том "Літопису УПА". Тому що від проф. І. Каменецького досі не було відповіді в цій справі, ред. Є. Штендера договорився з проф. Т. Гунчаком (Чатам, Нью-Джерзі), якому ця праця не є чужа: він міг би поїхати до Німеччини і підготовив би документи до друку на німецькій мові. Отже, може вистачив би наклад 1.000 прим. цього тому, однак це ще є дискусійне питання. Не виключено, що Т. Гунчак міг би теж зайнятися опрацюванням польських документів, що має з "Інституту Польські Подзємней". Якщо зібрані документи мали стосуватися не тільки Волині і Полісся, але теж Галичини і ОСУЗ, тоді можна б запланувати видання їх у двох або й трьох томах. Проф. Гунчак хоче мати конктретну пропозицію до двох тижнів. Ред. Штендера виготовить проект умови (контракту) і вишле йому з офіційним супровідним листом. Перед тим ще теба запитатися проф. П. Потічного щодо проф. Каменецького, щоб з того боку не було комплікацій. У плані є притягнути до співпраці ще й інших наших науковців, напр., проф. Я. Білинського (з Делавейр) і інших. Ред. Є. Штендера домовлявся з проф. Гунчаком про час наукової конференції в Гамільтоні. Т. Гунчак висловився, що німецький том міг би бути готовий до кінця 1978 р., бо частину документів він уже зібрав.

5) Щодо "Волинського тому" "Літопису УПА", на руках вже є деякі матеріяли, такі як опрацювання друга В. Новака, п-ні Степанюк і витяги

з давніх опрацювань "Вадима" (ок. 15 стор.). Докінчують свої писання — проф. Л. Шанковський, М. Лебедь, А. Дольницький, Мішена та І. Шостак з Торонто. До інших (напр. С. Новицький) треба ще написати листи з нагадуванням.

6) Реєстрація міжорганізаційної умови спільного Вид. комітету "Літопису УПА" затрималася через збирання потрібних підписів. Справа є в адв. Кузя.

7) Від ОУН немає відповіді на нашого листа з гудня 1976. Є непровірена вістка, що у Вінніпеґу видають друком спогади "Т. Бульби"-Боровця.

Є. Штендера	В. Макар
предсідник	секретар

ПРОТОКОЛ III
III-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 6/1978]

Пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 3 і 4 червня 1978 р. (субота і неділя), у Торонто, в "Українському Домі" на вул. Кристі ч. 83, у домівці Братства к. в. І УД УНА.

Присутні на засіданні (поазбучно): пп. С. Бабяк, М. Бохно, С. Ґоляш, В. Дашко, М. Кулик, М. Лебедь, В. Макар, П. Миколенко, М. Міґус, П. Потічний, М. Ріпецький, І. Росіл, Я. Струтинський, М. Федак, Є. Штендера (15).

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу пленарного засідання в Чікаґо від 11—12.6.1977.

Звідомлення про працю:

а) голови Видавничого комітету,
б) головного адміністратора, плюс звіт з контролю,
в) головного редактора.

3. Дискусія над звітами.
4. План роботи Редакційної колеґії на найближчий рік.
5. Справа розбудови фінансової бази видавництва.
6. Різне.
7. Закриття пленуму.

До т. 1): Засідання відкрив о год. 14:30 попол. у суботу, 3 червня голова Вид. комітету д-р М. Ріпецький, вітаючи присутніх та стверджуючи оправдану неприсутність 6-и членів Вид. к-ту: Дольницького, Ковальчина, Кошика, Крука, Петренка і Шанковського. Згадав про смерть члена Вид. комітету

св. п. Івана Козака — "Бориса" (який помер несподівано 30.8.1977 р.). Його пам'ять вшановано вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою.

Відчитаний порядок нарад був прийнятий зі зміною у чергуванні звітування, так як подано вище.

До т. 2): Зачитаний протокол ч. 3/1977 прийнято із зауваженням ред. Є. Штендери, що він є заобширний і може надто оптимістичний. До справ, поданих у протоколі, відмічено, що реєстрація Видавничої спілки закінчена, що головою комісії жінок-упівок обрана пані "Марійка" (Надія Ґоляш), та що нових членів Вид. к-ту (Петренка і Мудрика) треба формально затвердити.

До т. 3) "Звіти":

а) Перший зачитав звіт Видавниїого комітету д-р М. Ріпецький, розглядаючи за чергою всі основні пункти нашої праці.

б) Відтак зачитав свій звіт головний адміністратор М. Федак, а В. Макар позвітував про вислід переведеного (разом з В. Сорочаком) контролю касового діловодства та зачитав загальне фінансове зведення за час від квітня 1976 до 26.5.1978 року.

в) Останнім звітував відповідальний редактор "Літопису УПА" Є. Штендера.

*Всі звіти, подані на письмі, залучені як додатки до цього протоколу.**

До т. 4): У дискусії над звітами брали слово майже всі присутні.

Проф. Потічний, згадавши про велике зацікавлення "Літописом УПА" наукових кіл, настоював на необхідності висилати рецензійні примірники, а в потребі й платити за розміщення фахових рецензій і бібліографічних нотаток у наукових журналах ("Кенедіан Пейперс", "Славік Ревю" та ін). При тому зобов'язався виготовити текст стандартного оголошення до впливових англомовних журналів, з якого можна би зробити кліше і висилати готову інформацію. Каталогізація "Літопису УПА" (перших двох випусків) вимагає виправлення. Щодо німецьких документів, зібраних проф. Т. Гунчаком, доповідач вважає, що треба опублікувати лише ті, які відносяться безпосередньо до УПА, а на це вистачить два томи. "Резюме" треба дати українською та англійською мовами. Згадав про українсько-польські конференції в минулому і про майбутні, та занепокоєння польських (режимних) наукових та політичних кругів рухливістю української еміґрації на науковому та дослідницькому полі. Один з польських учених висловив думку про можливість обміну українських інформацій і документів про УПА за польські матеріяли, і над цим варто задуматись. Не припускає, що від Гарварду можна отримати гроші на публікацію німецьких документів, натомість варто спробувати дістати фінансову підтримку від державних канадських чинників, напр., в рамках політики багатокультурності.

Ст. Ґоляш заторкнув справу 3-го тому "Волині і Полісся" та незреалізованих обіцянок стосовно спогадів і опрацювань деяких учасників подій

* Не друкується.

1942—1945 рр., як Сороки, Барановського, "Крима", Соколовського і ін. Бракує звітів к-ра "Рена" з Лемківщини. Поставив запит стосовно чергування і нумерації поодиноких томів "Літопису УПА".

Микола Лебедь обговорив справу німецьких документів, зібраних проф. Гунчаком, та способу їх опрацювання і опублікування. Наша активність по тій лінії в еміґрації (українсько-польська співпраця, наші видання і ін.) дошкуляють большевикам і ми можемо очікувати контракції з їх боку. Щодо черговости нумерації поодиноких випусків "Літопису УПА", найпрактичніше буде давати подвійну нумерацію: загальну, від 1 до напр. 50, і спеціальну, на другій сторінці, стосовно тематики і територіального засягу.

Інші деталі обговорюваної справи порушили пп. Штендера, Миколенко і Бабяк.

Одобрено і прийнято загальний план, поданий проф. Т. Гунчаком, стосовно способу опрацювання і видання зібраних ним німецьких документів про УПА.

Окремо дискутовано над адміністративними і фінансовими справами "Літопису УПА". Адміністратор М. Федак поінформував, що до осягнення запланованого числа (3.000) постійних передплатників ще доволі далеко. Майже третина новоотриманих адрес виявилася недостовірною. З дійсних адрес близько 90 % є ЗСА і Канада. Наші станиці і відділи ще замало попрацювали над тією справою. Окремо стоїть питання щодо доцільности продажу "Літопису УПА" через книгарні та знижки на них. Також згадав про можливість продажу книжок через спеціальну висилкову компанію при 45 % знижки. Відмітив нестачу рук до праці в адміністрації.

У дальшій дискусії брали слово пп. Є. Штендера, Лебедь, Миколенко, Ріпецький, Міґус, Ґоляш, Бохно, Макар.

У висліді постановлено: адміністратор готує свій план праці і бюджет на один рік. Ще треба віднайти спеціаліста для виготовлення мап, а також залучити до праці охочих бібліотекарів.

Окремо треба обговорити і розробити план для створення постійного Видавничого фонду "Літопису УПА", для чого необхідно створити окремий комітет, незалежно від редакції і адміністрації, і в рамках збіркового плану видати бодай одне число "Бюлетеню", в якому оприлюднити списки всіх дотеперішніх жертводавців на Видавничий фонд. Щодо накладу дальших томів, тримаємося й надалі цифри 3.000. Про ці справи будемо обширніше говорити на недільній сесії.

На тому закінчено наради в суботу, 3 червня, о 19:45 вечером.

* * *

Неділя, 4 червня 1978 р.

Недільна сесія розпочалася о 9:50 (рано). Взяло в ній участь 15 осіб (новий — Віктор Новак, із суботнього складу неприсутній був В. Дашко).

Пленум "Літопису УПА", 1978 р.
Сидять, зліва: Віктор Новак, Микола Лебедь, Євген Штендера, Петро Й. Потічний, Модест Ріпецький.
Стоять, зліва: Михайло Бохно, Михайло Міґус, Микола Кулик, Володимир Макар, Степан Ґоляш, Іван Росіл, Ярослав Струтинський, Михайло Федак.

До т. 6): Насамперед обговорено детальніше справи адміністративно-фінансові. Рішено видати 3-ій і 4-ий томи "Літопису УПА", під назвою "Чорний Ліс", накладом по 3.000 плюс певна надвишка, якщо адміністрація вважатиме це доцільним. Ціна залишається сталою, хоч витрати будуть дещо збільшені, з огляду на більше число сторінок. Від адміністрації буде залучене вияснення-звернення до передплатників із закликом до збільшення пожертв на Видавничий Фонд. Відповідну кількість примірників треба висилати до книгарень зі знижкою 25 %, те саме до деяких організацій; для кольпортерів з наших станиць і відділів знижка буде 10 %. Евентуальне договорювання з висилковою фірмою (за 45 %) залишено на розсуд адміністратора. Ще раз підкреслено потребу постійної реклами.

Обговорено справу розбудови фінансів "Літопису УПА", чим мала би зайнятися спеціяльна комісія. Передбачені джерела надходжень: оподаткування станиць і відділів та їхнього членства, коляда, збірки ланцюговою системою, дотації кредитових спілок та інших фінансових установ, пожерви передплатників і читачів на Видавничий Фонд, ґранти від урядових джерел і ін.

Головою комісії, яка мала би займатися цими справами, обрано друга Степана Ґоляша, уповноважуючи його підібрати ще 4 членів, у порозумінні з Голов-

ними Управами Об'єднання і Товариств к. в. УПА в ЗСА і в Канаді. Комісія опрацює в найближчому часі план широкої акції, у тім зокрема тексти загального звернення, спеціальних листів, летючок, а також "Бюлетеня".

Ад. 5): Редакційні справи реферував ред. Є. Штендера. Перший том "Чорного Лісу" буде готовий через 4 тижні, другий може вийде ще перед Різдвом 1979. Ці дві книжки будуть мати порядкові числа 3 і 4. У підготовці є третій том циклу "Волинь і Полісся". Крім підпільних оглядів (близько 25 сторінок) будуть тут спогади і опрацювання друзів Новака, Новицького, Софії Степанюк, Ґоляша, Дольницького, Міщени, "Грабенка", Одрача, Сороки, Барановського, Соколовського, "Омелька" та ін. Не всі з них вже дали готові опрацьовані речі. Д-р Соколюк готовить рецензії. М. Лебедь відмітив важливість опрацювань к-ра "Омелька", також згадав про потребу віднайти учасників рейду 5-ох куренів УПА під командою к-ра "Батька" на Дніпропетровщину у 1944 році. Друг Новак візьме до уваги додаткові вияснення до схем і мап, де позначені терени діяння поодиноких груп УПА (к-ри "Далекий", "Галицький" і ін.). Ред. Є. Штендера апелював до всіх, хто може подбати про більше матеріялів до Волинського циклу. Кінцева дата здачі матеріялів до 3-ої книги "Волинь і Полісся" — грудень 1978 р.

Переходячи до справи німецької окупації, ред. Є. Штендера ще раз коротко зреферував план проф. Т. Гунчака, пригадуючи при тому, що завданням "Літопису УПА" є не тільки публікувати матеріяли про дії УПА, а теж про збройну боротьбу українського народу в Другій світовій війни і по ній.

Проф. Потічний настоює, щоб у підборі німецьких документів до опублікування в "Літописі УПА" брати до уваги тільки ті, що стосуються періоду дій УПА, тобто десь від 1942 р., а передісторію цього періоду можна накреслити у вступній статті. Список можна дати всіх зібраних документів. До співпраці треба запросити проф. Ігоря Каменецького, щоб дав свою опінію.

Друг М. Лебедь пригадав, що паралельні дії ОУН і УПА є історичним фактом і це є віддзеркалене майже в усіх документах того часу, також у німецьких матеріялах. Отже, не завжди вдастся ці речі розділити. Певно, що частину німецьких документів можна буде доцільніше використати до історії ОУН чи УГВР. Якщо є документи про дії збройного підпілля вже в 1941 р., їх треба дати до "Літопису УПА". У кожному разі, заки вирішувати, треба всі ці документи прочитати і перестудіювати. Це зробить проф. Гунчак, з яким п. Лебедь буде в тих справах в контакті. Проф. Гунчак напише вступну статтю, а резюме до кожного документу маємо дати ми. Далі згадав про кілька денників упівців (к-ра "Крилача", Семенюка і його дружини, одного булавного і ін., а також шкіци боїв). Ці матеріяли недавно надали нам представники ОУНм.

Вирішено, щоб німецькі документи були періодом десь від 1942 р. і що редактор просив проф. Т. Гунчака взяти це під увагу. Документи з попереднього періоду можна видати опісля, окремим томом.

Згадано про залишений у Мюнхені архів Місії УПА, у домі пані Бутковської, а там теж запас спогадів д-ра "Громенка" "У великому рейді", вид. Об'єднання к.в. УПА. Цей архів треба перевезти на американські терени.

На запит П. Потічного, Є. Штендера поінформував, що п. Марія Пискір дала для прочитання і опінії свої спомини на понад 500 сторінках, персонально їм обом, а не видавництву. Вона вирішила опрацювати їх краще. Чи рішиться вона друкувати їх тепер і в "Літописі УПА" — невідомо. К. Гіммельрайх, що був старшиною УПА, переслав свої спомини до П. Миколенка, якому відомі деякі описані Гіммельрайхом події. Ці спомини серйозно трактувати не можна, бо хоч вони торкаються дійсних подій і осіб, але написане не відповідає дійсним фактам. Коли на це вказано авторові, він радше обурився, що так справи запам'ятав і нічого виправляти не думає.

Надіслано нам машинопис спогаду "Грома" про УНС у Карпатах, де є мова про к-ра Липея. Треба устійнити, чи це той самий, якого зустрічаємо у "Чорному Лісі". (М. Лебедь вияснює: Липей був родом з Закарпаття, організував відділи УПА у Перемишлянщині).

Про спомини Степана Федорівського, д-р М. Ріпецький проінформував, що вже давніше він звертався до цього автора, щоб перевидати його спомини "Нотатки повстанця", які вийшли лише у 1000 примірниках. С. Федорівський відповів, що він готує ширше друге видання цих споминів, і як буде готовий, сконтактується з "Літописом УПА".

На запит д. Ґоляша, чи є ще які додаткові матеріяли про дії УПА на Лемківщині в архіві ЗП УГВР, п. Лебедь відповів, що він готовий служити всіма архівними матеріялами, лише треба подати йому список, що є потрібне.

Ад. 7) "Різне":

Друг М. Кулик запропонував від Головних Управ Товариств к. в. УПА в ЗСА і в Канаді, щоб на 2-й сторінці кожного випуску "Літопису УПА", у складі відповідальних за видання редакторів, подавалися, крім прізвищ пп. Є. Штендери і П. Потічного, також два прізвища від Товариств к. в. УПА.

Цю пропозицію не сприйняли пп. Ріпецький, Потічний і Струтинський. Після дискусії на цю тему, постановлено залишити два прізвища відповідальних редакторів, так як було досі, натомість помістити окремо повний склад Видавничого комітету в поазбучному порядку (за вийнятком тих, які собі цього не бажають). Пропозиція була мотивована тим, що це спричиниться до більшого поширення кола передплатників і читачів, та допоможе у переводженні грошових збірок.

На тому закінчено пленарне засідання 14:20 (пополудні).

За президію пленуму:

М. Ріпецький голова	В. Макар секретар

ПРОТОКОЛ IV
IV-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

Протокол ч. 7/1979

Четвертого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 27 і 28 травня 1979 р. (неділя і понеділок) у Торонто, Онтаріо, Канада, в домі кредитової спілки "Будучність" при 140 Батирст Стріт.

Присутні члени Вид. комітету: Степан Бабяк, Михайло Бохно, Степан Ґоляш, Андрій Дольницький, Володимир Дашко, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Михайло Міґус, Віктор Новак, Модест Ріпецький, Іван Росіл, Михайло Федак, Лев Шанковський, Євген Штендера (15) та гості: Іван Дмитрик, Осип Левицький, Марія Ріпецька, Ірина Сурмач, Ольга Тиміш (5).

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу з пленуму від 3 і 4 червня 1978 р.
3. Звідомлення про працю.
4. Дискусія.
5. План праці Редакційної колеґії на найближчий рік.
6. Різне.
7. Закриття пленуму.

До т. 1): Засідання відкрив о 17:20 (пополудні), у неділю 27 травня 1979 р., голова Видавничого Комітету д-р М. Ріпецький, вітаючи всіх присутніх. На його заклик, присутні вставанням з місць і хвилиною мовчанки вшанували св. пам'ять члена Вид. комітету, к-ра УПА майора Петра Миколенка-"Байди", який помер несподівано 1 січня 1979 року.

Запропонований порядок нарад прийнято зі змінами щодо черги звітування.

До т. 2): Зачитаний протокол ч. 6/1978 р. з пленуму, що відбувся в Торонто, 3 і 4 червня 1978 року, прийнято без зауважень.

До т. 3):

а) і б): Перший зачитав свій звіт адміністратор т-ва друг М. Федак, за час від 01.06.1978 до 15.05.1979, а після нього — голова збіркового комітету друг С. Ґоляш. Обидва звіти додаються до цього протоколу. Після того проведено дискусію над всіма фінансовими справами видавництва.

До т. 4):

Звіт друга Ґоляша про збірку на Видавничий Фонд "Літопису УПА" на терені ЗСА з рамени Т-ва к. в. УПА доповнив друг М. Кулик цифрою про вислід збіркової акції на терені Канади, головно відділами Т-ва к. в. УПА. Збірка ще не зовсім закінчена.

Д-р Ріпецький пригадав, що ще перед створенням спілки, в 1976 році, члени Об'єднання к.в. УПА перевели були збірку, з цією ж метою, на початкові потреби видавництва. Тоді мали бути опубліковані списки жертводавців, але того не зроблено і це відбилося неґативно на теперішній збірці. Зібрану суму витрачено, але ще не проведено через касову книгу спілки. Перший контроль фінансового діловодства спілки був проведений у 1978 році. Тепер, на загальних зборах (з'їздах) Об'єднання і Товариств к. в. УПА в ЗСА і в Канаді, треба буде провести черговий контроль.

У дальшій дискусії підкреслено конечність проголошення обох збірок всіх пожертв на Видавничий Фонд від самого початку. Найдоцільніше буде подати це в окремій брошурці-вкладці до одного з чергових томів "Літопису УПА", або в окремих конвертах до передплатників.

Друг Федак, на закінчення свого звіту, згадав про труднощі і неузгодження в праці адміністрації, особливо, що стосується картотеки і кореспонденції. Немаючи змоги подолати всі ті труднощі, він думає зрезиґнувати з посади адміністратора. Інформації про працю і ситуацію на адміністративному відтинку доповнив друг В. Дашко: по цілоденній праці у друкарні, він мусить ще додатково працювати по кілька годин вечорами у себе в хаті. Це занадто обтяжливе, тому він теж хотів би зрезиґнувати з тих обов'язків.

Голос у порушених справах брали ще друзі Міґус, Кулик, Дольницький, Бабяк інші. У дискусії стверджено, що преліміновану пленумом суму річної оплати додаткової праці, також найманими силами, не використано, з уваги на специфічні відносини на відтинку адміністрації. З шістьох членів адміністрації не всі працювали і засідань не було. Секретар др. Кошик не міг полагоджувати листування, не маючи належного доступу до картотеки. При експедиції книжок найбільше допомагав друг М. Кулик.

Друг Дольницький висловив суґестії для покращення форми фінансового звітування.

Відчувається потреба найняти окрему технічну силу, напр., досвідченого в тих справах пенсіонера, який би за умовленою зарплатою міг 10—12 годин тижнево працювати при картотеці і полагоджувати кореспонденцію. На думку друга Лебедя, ці справи має полагодити президія на спільній нараді з усіма членами адміністрації. Його пропозицію в тій справі прийнято.

На заклик Голови друзі Федак і Дашко забрали свої заяви про складення повноважень і погодилися на розгляд та вирішення цих справ на окремій нараді.

в) За чергою зачитав свій звіт відп. редактор Є. Штендера (*звіт додається*).

Панове Лебедь і Шанковський взяли слово насамперед до т. 7) звіту, стосовно запланованого збірника про УГВР, і до т. 3), про німецькі документи. З уваги на 35-річчя УГВР (1944—1979), видання такого збірника треба приспішити. Є зібрані документи, хоч і не повні, що стосуються зовнішньо-

політичного відтинка й аспекту боротьби УПА. Збірка документів буде починатися науково опрацьованою статтею й аналітичним їх розбором і висвітленням. Проф. Гунчак тепер в Европі. Він м.ін. має роздобути важливий звіт ген. фон ден Бах-Залєвского, жорстокого пацифікатора Волині в 1943 році. Інші важливі німецькі документи з тих часів є у Вашинґтоні, а також у Польщі; їх нам треба теж роздобути.

Друг Лебедь, торкаючись т. 8 звіту відповідального редактора про домовленості ред. Є. Штендери і проф. П. Потічного в часі 3-го СКВУ з пп. М. Скорупським і Б. Винарем, висловив своє здивування і застереження. Про такі домовленості у справі опрацювання збірника про військові відділи ОУН (м) і Т. Боровця —"Бульби", інші члени Видавничого комітету не були заздалегідь поінформовані. Якщо редактори "Літопису УПА" дали вже в тій справі будь-які зобов'язання, то тим поставили себе і нас усіх у незручну ситуацію. Можна було, згідно з прийнятими у нас засадами, взяти у них насамперед проект такого збірника для розгляду пленумом Вид. комітету. Сама особа М. Скорупського є несприйнятливою і скомпрометованою, про що свідчать документи. Також у своїй книжці спогадів "У наступах і відступах", він часто розминається з правдою, і це можна доказати. Зрештою, наше діло збирати і публікувати матеріяли про дії УПА. ОУН має повне право видати собі окремо свою історію з 1942—47 рр.. Між ін., проф. Потічний був проти поміщування в "Літописі УПА" німецьких документів, що стосуються дій ОУН у 1941 році, хоч проф. Гунчак вважає це потрібним і конечним. Друг Лебедь приєднується до опінії проф. Гунчака у тій справі.

Погляди друга Лебедя підтримав проф. Шанковський, вказуючи додатково на зв'язки "Бульби" з більшовиками.

На закінчення дискусії в тій справі, пп. Штендера, Ріпецький і Лебедь висловили одностайну думку, що дійсні документи про військові відділи і діяльність "Бульби" і ОУН у збройній боротьбі українського народу в 1940-их роках, завжди можемо помістити в "Літописі УПА", згідно з принципами видавництва, прийнятими на самому початку.

Щодо спогадів взагалі, висловлено думку про доцільність впровадження підсерій у загальній нумерації, напр., під назвою "Бібліотека Літопису УПА" — за суґестією проф. Шанковського. Спогади в нас є на другому плані, але вони бажані з погляду фінансового, бо їх будуть більше купувати і читати, як наприклад, випуски з німецькими документами.

Дискусію на цю тему закінчив голова д-р Ріпецький ствердженнями, що: 1) ориґінальні документи з часів боротьби УПА ми зобов'язані помістити незалежно з якого середовища вони походять, 2) відповідальні редактори "Літопису УПА" взяли певні зобов'язання стосовно матеріялів ОУН і "Бульби" без порозуміння з іншими членами Видавничого комітету, що треба виправити, 3) проф. Т. Гунчак обіцяв дати проект випуску німецьких

документів до весни 1979 р., але не зміг цього виконати, 4) члени УГВР взяли на себе зобов'язання опрацювати свій збірник у рамах "Літопису УПА".

На цьому закінчено першу сесію пленуму о 22 год..

* * *

Понеділок, 28 травня 1979 р.

Другу сесію розпочато о 10 год. Присутні: члени президії пп. М. Ріпецький, Є. Штендера і В. Макар та члени Видавничого Комітету пп. Бохно, Ґоляш, Дольницький, Кулик, Новак, Шанковський, разом 9 чол.

Переглянено й затверджено теперішній склад Видавничого комітету. На місце св.п. майора П. Миколенка вирішено прийняти друга В. Сорочака. Після загального з'їзду Об'єднання к. в. УПА США і Канади, новообраний голова (27.5.79) Об'єднання полк. Ю. Лопатинський входить у склад Видавничого комітету. З рамени Т-в к.в. УПА в ЗСА і Канаді до складу Видавничого комітету входить пані Ярослава Філь з Німеччини. До неї надішлемо окремий лист у цій справі. Остаточний склад Вид. комітету (поазбучно і без титулів) такий:

Об'єднання:

1) Степан Бабяк
2) Михайло Бохно
3) Володимир Дашко
4) Микола Лебедь
5) Юрій Лопатинський
6) Михайло Міґус
7) Петро Потічний
8) Модест Ріпецький
9) Зеновій Соколюк
10) Володимир Сорочак
11) Ярослав Струтинський
12) Михайло Федак
13) Євген Штендера
(св. пам'яти Петро Миколенко—"Байда")

Т-ва к. в. УПА:

1) Степан Ґоляш
2) Андрій Дольницький
3) Михайло Ковальчин
4) Микола Кошик
5) Богдан Крук
6) Микола Кулик
7) Володимир Макар
8) Віктор Новак
9) Юрій Рибський
10) Іван Росіл ("Юрко")

11) Ярослава Філь— "Марта"
12) Лев Футала
13) Лев Шанковський
(св. пам'яти Іван Козак— "Борис")
27-ий член: Роман Петренко

Уповноважено секретаря написати до кожного із неприсутніх членів Вид. комітету листа із запитанням, чи він згідний, щоб його прізвище було поміщуване у списку в кожному дальшому випуску "Літопису УПА". Відповідь має бути надіслана до 20.6.1979; брак відповіді вважатимемо за згоду. Список буде подаваний в поазбучному порядку, без титулів і тільки з ініціалами замість імен.

Прийнято, що в самій книжці не будемо містити списків жертводавців, лиш в окремому "Бюлетені" видавництва, що буде вкладкою до книжки. У найближчому "Бюлетені" будуть поміщені некрологи, по можливості із знимками, померлих членів Вид. комітету "Літопису УПА" — св. п. майора Петра Миколенка— "Байди" і св. п. Івана Козака— "Бориса".

Прийнято внесок ред. Штендери, щоб у дальших томах не повторювати вступної редакційної статті, а тільки на самому кінці, після змісту, подати короткий текст про завдання "Літопису УПА", так як це було подано в окремій летючці. У той спосіб заощаджуємо цілих 7 сторінок.

Стверджено, що збирання коштів на Вид. Фонд ще не закінчено, отже, комітет існує далі і повинен перетворитися у постійно діючу фінансову комісію для праці над дальшою розбудовою фондів різними способами і акціями. З уваги на перетяження працею друга Ґоляша. Треба в цій ділянці більше активізувати друга Сорочака, а також може залучити й друга Бігуна. Пропозицію творити окреме конто в ЗСА визнано недоцільною.

Голова д-р Ріпецький порушив справу активізації поодиноких комісій при Ред. колеґії. Наразі не діє жіноча комісія, очолена п. "Марійкою" (Надія Ґоляш). Друг Ґоляш, який очолює Лемківську комісію і працює над лемківськими збірниками УПА, запитав, чи є і чи можна отримати копії звітів к-ра "Рена" та оригінали інших звітів ТВ "Лемко". Проф. Шанковський запевнив, що звіти "Рена" разом зі шкіцами є, і їх можна дістати. Десь у Німеччині є теж великий архів Матвієйка з 1949 р.; в цій справі треба писати до Німеччини. Був також переведений зарядженням УГВР дуже точний перепис населення в Зах. областях України в 1945 році, він сам бачив ці звіти зі Станиславівської области. Все це преважливі документи і матеріяли, тому для їх віднайдення треба докласти всіх зусиль. В архіві ЗП УГВР є точні списки наших втрат у Тернопільщині.

Друг Ґоляш опрацьовує список загиблих членів ОУН і УПА в Бережанщині, для поміщення в 2-ому томі історії ОУН П. Мірчука. Друг Новак обіцяв написати статтю про волинські і поліські рейди УПА. Також проф. Шанковський дасть до цієї теми свої матеріяли. Але це справа дальших років.

Повернено ще раз до справи збірника УГВР. Проф. Шанковський інформує, що в праці над цим збірником візьмуть участь всі живі члени УГВР, як о. д-р І. Гриньох, д-р М. Прокоп, М. Лебедь, п. Дарія Ребет, інж. Потішко, Лоґуші. Д-р Прокоп вже помістив у "Сучасності" статтю про УГВР, а міг би ще кращу статтю написати до збірника УГВР. Могли би теж написати спогади про свої розмови в тих справах з митр. Андреєм, з доручення Р. Шухевича., пп. Лебедь і Гриньох, могли б якнайкраще написати про закордонні дії УГВР, від Великого Збору до виїзду на еміґрацію; о. Гриньох повинен би теж написати про переговори з мадярами. Пані Ребет і пок. В. Охримович вклали чи не найбільше праці у підготовку УГВР, напр. при переговорах з УНР і іншими угрупуваннями. Лоґуші знають дуже багато про волинські справи, але в їхньому випадку є та комплікація, що вони виїхали за кордон за власним бажанням. Дуже доцільно буде накреслити сильветки всіх членів УГВР, що вже померли, напр., про Р. Волошина, Р. Шухевича, В. Охримовича та ін. Щодо І. Багряного, то він теж був намічений до складу УГВР, але проти нього мав застереження провідник СБ "Михайло" за те, що Багряний задовго затримався під більшовиками в Охтирці, хоч міг швидше виїхати. Взагалі варто подати до збірника УГВР всі видимі закулісні події підготовчого етапу. У справі збірника УГВР треба буде написати до кожного із ще живих членів. Деякі матеріяли про УГВР є в журналі "Ідея і чин", а також у випуску БУП.

Ред. Штендера ще раз пригадав пекучу потребу виготовлення біографічного довідника старшин УПА і визначних членів ОУН та попросив проф. Шанковського допомогти в тому. Проф. Шанковський відповів, що опрацював такий довідник стосовно старшин УГА до ЕУ, але обіцяв і тут свою допомогу. Згадав при тому про к-ра "Хмару", який щойно в 1950 р. попав у большевицькі руки, як про це пише В. Собко.

Друг Ґоляш передав бажання багатьох читачів "Чорного Лісу", щоб у 2-му томі була поміщена докладніша мапка Станіславщини, із зазначенням (по-можливості), кожного згаданого у текстах села. 4-й том "Літопису УПА" (2-й "Чорного Лісу") мав би піти у розсилку з початком вересня 1979.

За інформацією ред. Штендери, німецькі томи документів мабуть будуть друковані в ЗСА, де є кращі умови для цього. Передбачено друк 1000 прим. у твердій оправі із кольоровою мапкою. У дискусії відмічено що 1000 примірників може бути замало. Тому постановлено, що у зверненні до читачів, яке буде долучене до 2-го тому "Чорного Лісу", поставити запит, хто з них рефлектує на випуски з нім. документами. Це буде теж своєрідний плебісцит-опитування, цікавий з різних поглядів. Відповідно до висліду опитування можна буде робити наклад 2000 або й більше примірників німецьких томів.

Друг Кулик звернув увагу на справу висилки всіх випусків "Літопису УПА" до бібліотек, а є їх з 500. Мґр. Б. Лищишин обіцяв допомогти в тому,

коли буде мати готовий анґломовний текст з усіма потрібними даними. Докладніше можна буде обговорити ці справи на окремому засіданні адміністрації.

Прийнято остаточно, що 5 і 6 томи "Літопису УПА" будуть присвячені діям УПА на Волині і Поліссі. Проф. Шанковський пропонує передрукувати в цілості в одному з цих томів "Бюлетень Української інформативної служби" з 1942 року, відредаґований Р. Волошиним, який був знаменитим істориком. Обіцяв теж проф. Шанковський написати рецензію на книжку спогадів Вершигори "За Сян і Буг", яку він вважає класичним зразком мемуаристики того типу, тим більше, що в нього просліджуються нотки симпатії до дій УПА. На тому закінчено пленум о 13:35 год. по полудні.

М. Ріпецький Є. Штендера В. Макар

ПРОТОКОЛ V
V-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 10/1980]

П'ятого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 8 і 9 листопада 1980 р. (субота і неділя) у Торонто, Онтаріо, Канада, в домівці Братства к.в. І УД УНА в Українському Домі при вулиці Кристі ч. 83.

Присутні члени Вид. комітету (поазбучно): Михайло Бохно, Степан Ґоляш, Андрій Дольницький, Володимир Дашко, Микола Кошик, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Михайло Міґус, Віктор Новак, Степан Новицький, Роман Петренко, Петро Потічний, Модест Ріпецький, Іван Росіл, Михайло Федак, Євген Штендера (17).

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу з IV-го пленуму (27.05-28.05.1979).
3. Звідомлення з праці.
4. Дискусія і вирішення.
5. План праці на найближчий рік.
6. Різне.
7. Закриття пленуму.

До т. 1): Засідання відкрив о 14:20 год. (субота, 8.11.80) голова Вид. комітету д-р М. Ріпецький, вітаючи всіх присутніх та відмічуючи важливість пленарних зустрічей-нарад, які завжди дають необхідний і корисний поштовх

до дальшої планової праці і кращого виконання поставлених перед ними завдань. З черги намічено час пленуму: у суботу о 18 год., у неділю від 10 год. рано до 13-ої пополудні.

Намічений порядок нарад (як вище) прийнято з тим, що на пропозицію друга Р. Петренка вирішено перевести дискусію з найважливіших справ у першому дні нарад, з уваги на невідкладний від'їзд декого з учасників у неділю, 9.11.80.

До т. 2): Зачитаний секретарем В. Макарем протокол ч. 7 з IV-го пленарного засідання (27-28.05.1979) прийнято без змін.

До т. 3) "Звідомлення з праці":

а) Першим звітував голова ред. колеґії мґр. Є. Штендера за період з 28.05.79 до 04.10.80. *Звіт, на три сторінки машинопису, в додатках ч.1.**

У дискусії над видавничими справами, порушеними у звіті головного редактора, брали голос друзі Ґоляш, Лебедь, Ріпецький, Потічний, Федак, Петренко, Є. Штендера та інші. Головні справи, порушені в дискусії, такі:

Чому в 1980 році не з'явився ні один новий том "Літопису УПА"? Коли йдеться про томи УГВР, не було ще змоги узгодити і приготовити деякі важливі речі, що мають туди увійти; наприклад, узгодити остаточний офіційний текст "Універсалу УГВР"; приготовити тексти присвят 4-м членам УГВР, які відійшли з цього світу, також ген. Р. Шухевичеві у 30-річчя з дня його смерти; розмежувати період УГВР і працю ген. секретаріату УГВР (що має бути розглянуте в "Літописі УПА") від періоду ЗП УГВР, що є окремою справою; у тому розумінні треба уважати, що період УГВР тривав до 1953 року, тобто доти, доки між Україною і закордоном курсували кур'єри і приносили офіційні документи ген. секретаріату УГВР в еміґрацію. Потрібна документація, яка має увійти до томів УГВР, комплектується. Згідно з опінією друга М. Лебедя, 90% змісту документації УГВР стосується дій УПА. Між іншим треба буде передрукувати 7 чисел "Вісника УГВР" — офіційного видання Бюро інформації УГВР, а також "Самостійник" та ін. документи. Всього матеріялу може назбиратися й на 1.000 сторінок, тобто на 4 томи "Літопису УПА", а п'ятий том містив би спомини. Чимало оригінальних текстів треба переписувати, бо нечіткі. Треба теж робити індекси і резюме, вся ця робота є понад сили самого головного редактора. Тому треба буде звернутися до ЗП УГВР (через д-ра М. Прокопа) за допомогою збоку компетентних осіб-працівників. Напевно в документації будуть повторювання, будуть теж розбіжності у звістках про одні і ті ж події, отже, потрібні будуть пояснювальні коментарі.

Порушено при тому справу фінансів. Проф. Т. Гунчак хотів дістати за підготову двох томів з німецькою документацією $3.000 (а також і за поїздки), доречі хотів видавати їх тільки німецькою і англійською мовами. Наша пропозиція є $2.000 за два томи і впровадження у текст також української мови.

* Не друкується.

Проф. Гунчак двічі їздив у справі німецьких документів до Німеччини і ще би мав їхати туди третій раз, і мав одну поїздку до Вашинґтону. Має теж план видати свою окрему працю "Історія УПА" англійською мовою.

Узгоджено черговість найближчих випусків "Літопису УПА": ч. 5 — це буде третій з черги Волинський том, до якого п. Лоґуш має ще написати (до кінця 1980 р.) статтю про Конференцію поневолених народів у 1943 році; чч. 6 і 7 — це будуть томи з німецькими документами, чч. 8, 9, 10, 11 і 12 — томи УГВР. Дальші два томи будуть присвячені "Перемиському куреневі УПА" і будуть містити денники упівських хронік.

Друг М. Лебедь порушив справу спогадів. Їх публікування важливе з уваги на фінансові прибутки. Для прикладу згадав, що спогади І. Дмитрика виходять вже другим накладом. У нас на руках є спогади Плеченя—"Чабана", який ще з одним другом перебував у бункері на терені Польщі з 1947 до 1956 року; є знімки бункера, є й список 250 замордованих ворогами українців. М. Царинник пропонує перекласти ці спогади англійською мовою. Далі є спогади Качали, "Чорноти" і "Беркута" з Холмщини. Д-р М. Ріпецький звернув увагу, що всі ці спогади потребують перевірки збоку ред. колеґії, бо є в них теж видумки і неправильні висвітлення. Необхідна теж мовна редакція. Тут друг Федак згадав про мовника — мґр. Івана Монастирського. Друг Ґоляш інформував, що реґіональний комітет Ярославщини дуже зацікавлений спогадами к-ра "Жана" і хоче надрукувати їх у своєму реґіональному збірникові. Проф. Потічний передав до архіву відбиток з "Ревю Канадієн де Слявіст", том 22, стор. 422, з вересня 1980 р., в якій є дуже добра рецензія на англійській мові на 3-ій том "Літопису УПА" ("Чорний Ліс"), написана проф. Манітобського університету О. В. Герусом. (*Див. додаток ч. 5*)*.

Друг Р. Петренко обговорив "Волинський аспект" нашого видавничого плану. Перші чотири томи "Літопису УПА" це, в головному, передруки старих матеріялів. А ми мали б збирати, опрацьовувати і публікувати нові матеріяли. Є ще живі учасники подій початків УПА, які могли б дати чимало цінних свідчень про події і людей того часу. Треба зробити ще одну, останню, спробу "вирвати рештки нашого добра з пожежі". Волинська коміся "Літопису УПА" досі не діяла. Друг С. Новицький робив спроби в цьому напрямі, радше приватно. Треба визначити одну людину, яка була б цілий рік у поїздці, проводячи з потрібними людьми розмови-опити, збираючи світлини, документи і т. д. Комісія має виготовити звернення від ред. колеґії "Літопису УПА" до всіх упівців з Волині і Полісся у цій справі.

Перед дискусією на порушену тему, предсідник дав слово другові С. Новицькому, який зачитав свій звіт за час з липня 1979 до травня 1980 р. про свою працю, спочатку в адміністрації "Літопису УПА", а далі по лінії "Волинській", поміщуючи заклик до упівців-волинян у пресі (13 назв) та ведучи широку кореспонденцію (36 листів висланих, 16 отриманих) і пишучи

* Не друкується.

свої власні спомини, а теж помагаючи у цьому іншим. Зрезиґнував з тої праці, не маючи підтримки збоку головного редактора (*Див. додаток ч. 2*)*.

У дальшій дискусії одностайно підтримано пропозицію друга Петренка та потребу продовжувати працю, започатковану другом Новицьким. Відмічено ще потребу додати у зверненні апель до членів родин упавших упівців, щоб перервали свою мовчанку у справах УПА, а також згадати у зверненні і про УПА в Галичині. Головою Волинської комісії обрано друга Р. Петренка-"Омелька", а членами: ред. Є. Штендеру, полк. Ю. Лопатинського, В. Новака, Ст. Ґоляша, Ст. Новицького. Кошти поїздок друга Петренка з рамени комісії будуть покриватися згідно з подаваними ним розрахунками, а крім того в касі Вид. Спілки має бути зарезервована постійна бюджетова сума для потреб Волинської комісії.

б) За чергою зачитав свій звіт друг М. Федак, звітуючи про працю адміністрації "Літопису УПА" за час з 15.05 до 31.10.1980 р. У дальшому звіті друг Федак охарактеризував працю адміністрації, де працюють друзі — Федак, Дашко, Міґус і Росіл. Є різні недотягнення, спричинювані головно браком людей і часу на виконання всіх робіт. "Колектив остигає" — сказано у звіті, а у висліді того — "передплатники відпадають, адресар корчиться". На це треба знайти раду. (*Звіт у додатку ч.3*)*.

Друг А. Дольницький, як фаховий книговод, заявив свою згоду виготовляти квартальні балансові звіти про фінансовий стан нашого видавництва.

На цьому перервано наради о 6:10 год. з уваги на забаву комбатантів.

* * *

Неділя, 9.XI. 1980, 10 год.

Другого дня в нараді брало участь 15 осіб (без друзів Петренка і Новака).

У дискусії над звітом головного адміністратора, звернено увагу на необхідність усправнити працю адміністрації, зокрема підшукати секретаря, напр., з-поміж пенсіонерів, для полагоджування кореспонденції і частково для праці з картотекою, за умовленою винагородою. Друг Ґоляш висловив подяку членам адміністрації за їхню дотеперішню ідейну працю, що й одобрено оплесками.

У дальшій дискусії рішено втримати дотеперішню висоту накладу — 3.000 примірників (також на томи з німецькими документами). До найближчого тому треба буде дати вкладку з виясненням причин підвищення ціни, але й з поновним апелем про дальші пожерви на пресовий фонд. З уваги на те, що частина передплатників, хибно зрозумівши, що два томи з документами будуть видані тільки німецькою мовою, відмовилися їх приймати. Треба ще раз пояснити, що ці томи будуть цінні для всіх читачів, бо міститимуть пояснення і резюме українською мовою, побіч німецької і англійської. Тому що ті "німецькі" томи будуть друковані в Нью-Йорку, уповноважено адміністрацію знайти найсправніший спосіб їх експедіювання: книжки, призначені на терен ЗСА, будуть розіслані з Нью-Йорку під

* Не друкується.

наглядом представника адміністрації з Торонто, а решта буде перекинено до Торонто, напр., через фірму "Ґрейгавнд".

Друг Бохно інформував про дуже добрі успіхи кольпортажу "Літопису УПА" на терені Вашинґтону й околиці та виявив охоту зайнятися розшуком відпавших відборців, поширюючи цю працю теж на інші штати, наприклад, Флориду. Радив теж не занедбувати розсилки стандартних листів з пригадками. Відмітив добре враження читачів від обох томів "Чорного Лісу", де є описи боїв у їхніх сторонах. Друг Лебедь запропонував, що бодай 300 примірників томів з німецькими документами передати до книгарні Б. Мельничука в Едмонтоні для дальшої розсилки їх читачам-неукраїнцям і до бібліотек.

Якщо в 1981 році вийдуть 4 томи "Літопису УПА", то треба, на думку друга Федака, розсилати тільки дві книжки на рік: весною і восени; думка друзів Є. Штендери і Ґоляша була, щоб ці справи приспішувати, отже, й розсилати кожний том зараз після його появи.

Друг Ґоляш, як голова збіркового комітету, зачитав "Загальне розчислення зі збірки на Видавничий Фонд "Літопису УПА" в 1979—80 рр., ствердивши непоганий вислід. З недоліків згадав такі: не всі упівці заплатили вимаганий 1 % свого заробітку, далеко не всі наші фінансові установи були втягнені у збіркову акцію. Ще треба всім установам-жертводавцям і приватним особам вислати листи з подяками, разом з "Бюлетенем", де є подані списки. Голова д-р М. Ріпецький відмітив великий успіх збірки та висловив признання і подяку збірковому комітету, що схвалено оплесками. При тому додав, що фінансова комісія надалі працює, маючи тепер на увазі, зокрема, наші фінансові установи. (*Звіт друга Ґоляша — див. додаток ч. 4*)*.

До т. 5): Голова Видавничої спілки д-р М. Ріпецький, згадавши про те, що довготривала недуга відтягнула була його від безпосередньої праці в редколеґії, перейшов на обговорення плану праці на найближчий рік. Про томи від 5 до 12 вже була мова в попередніх точках. Він сам продовжує працю, разом з д-ром Б. Круком, над томом про діяльність санітарної служби УПА. Тут потрібна посилена акція для виготовлення якнайповнішого списку загиблих вояків УПА і членів збройного підпілля. З тією метою були вже давніше розіслані анкетні листки до заповнення: а) Евіденційний листок загиблого вояка УПА і б) Запитник (про бої, акції, командирів і ін.). Тепер треба пильнувати їх загального використання і заповнення. У Канаді ще їх надрукує і розішле канцелярія ГУ Т-ва к.в. УПА. Друг М. Лебедь поінформував, що найповніші листи загиблих є в нас з Тернопільщини. Також дуже багато списків є опублікованих у "Бюлетенях інформаційної служби УГВР". Настала пора розшифрувати відомі псевдоніми полеглих, разом з місцевостями їх походження.

Ред. Є. Штендера пригадав, що такі самі дані, як в анкетних листках про полеглих, потрібні для загальної картотеки (біографічного довідника)

* Не друкується.

“Літопису УПА”. Це є колосальна робота до виконування впродовж років. М. Лебедь звернув увагу на потребу виписувати на окремому листку всі знайдені згадки (прізвища, псевда, місцевості, дати) при читанні більшовицьких видань, напр., “Вістей з України”, а також у різних споминах упівців і підпільників, як от останньо “Короткий запис спогадів” Євгена Грицяка. Друг М. Федак додав, що цінні дані з тієї ділянки є майже в усіх реґіональних збірниках. Треба буде найняти відповідного працівника для праці по тій лінії і вже започаткувати картотеку. Проф. Потічний радив організувати цю працю з допомогою комп’ютера. Д-р М. Ріпецький згадав ще про започатковану працю над підготовкою матеріялів до “Лемківського тому” “Літопису УПА”, в якому, м.ін., мала б бути відтворена історія куріня к-ра “Рена”. Друг С. Ґоляш закликав уже робити підсумки-цифри, зведення боїв, акцій, втрат ворожих і власних і т.д., які мали б увійти згодом до фінального тому “Літопису УПА”. При цій роботі знов дуже помічним буде комп’ютер.

До т. 6): Д-р М. Ріпецький порушив справу “Тимчасового Правильника Вид. комітету/спілки”, в якому треба би зревізувати деякі точки, зокрема щодо контрольної комісії, де є мова , про касирів обидвох договірних сторін, а також контролерів. Це непрактично, бо фінансові референти змінюються. Треба внести зміну в тій точці і вибрати з-поміж нас більш фахових до того людей. Від Т-ва к. в. УПА є друг А. Дольницький, від Об’єднання друг В. Сорочак. Вони можуть взяти до помочі в контролі також обох касирів і членів контрольних комісій, для проведення контролю вже при кінці 1980 р. або в 1981 році. Зміну в цій точці треба внести до тексту нашого Правильника. Цю пропозицію прийнято.

б) Друг Ґоляш поінформував про план спільно видати велику книгу-монографію про ген. Р. Шухевича. Праця над цією книгою може забрати 4-5 років. Пропозиція спільного видання такої монографії була прийнята прихильно. Д-р М. Ріпецький запропонував еґіду “Літопису УПА”. Працю над підготовкою книги треба продовжувати, а добра розв’язка знайдеться.

На тому закінчено наради пленуму 13.10 год.

За президію пленуму:

М. Ріпецький голова	Є. Штендера гол. редактор	В. Макар секретар

P. S. Згідно з пропозицією пленуму, члени адміністрації друзі М. Федак, М. Міґус і В. Дашко провели у понеділок 10.11.80 засідання, за участю гол. редактора Є. Штендери, з обговорення цілости справ адміністрації з метою покращення ходу щоденної праці. Перед засіданням ред. Штендера мав телефонну розмову з другом С. Бабяком, пропонуючи йому працю при картотеці за відповідну винагороду. Друг С. Бабяк не прийняв цієї пропозиції,

а порадив повернутися до ідеї "пенсіонера". На засіданні згадані члени адміністрації узгодили свої погляди на цілість справ адміністрації і ще раз розподілили між собою обов'язки, навантаження і відповідальність за виконувану кожним з них працю. Крім того, адміністрація потребуватиме допомоги станиць для висилки книжок. Поточна праця, як ведення касових книг, вписи, контроль тощо, забирає відносно небагато часу і проводится на громадських началах.

Є. Штендера

ПРОТОКОЛ VI
VI-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 11/1982]

Шостого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося в неділю, 28 лютого 1982 р. в Торонто, Онтаріо, Канада, у домі кредитової спілки "Будучність" на вул. Батирст ч. 140 і пополудні в Українському Домі на вул. Кристі ч. 83.

Присутні члени Вид. Комітету (поазбучно): Степан Бабяк, Степан Ґоляш, Володимир Дашко, Михайло Ковальчин, Микола Кошик, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Михайло Міґус, Віктор Новак, Степан Новицький, Петро Потічний, Модест Ріпецький, Іван Росіл, Михайло Федак, Лев Футала, Євген Штендера (17). На першій частині нарад були присутні, як гості, друзі: Т. Бурий, І. Оліяр, І. Голик, М. Кіндзерський, О. Кокіль, В. Бамбурак.

Наради розпочалися о 9.30 год. рано, закінчилися о 16.30 год. пополудні.

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття денного порядку нарад.
2. Зачитування протоколу з 5-го пленуму (08.11-09.11.1980).
3. Звідомлення з праці.
4. Дискусія і вирішення.
5. План праці на найближчий час.
6. Різне.
7. Закриття пленуму.

До т. 1): Засідання відкрив о 9:30 рано голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький, вітаючи всіх присутніх і, зокрема, друга Л. Футалу, який вперше прибув на засідання Вид. комітету, відмітив, що часу на наради залишилося мало, з уваги на те, що попереднього дня був XIV-ий загальний збір членів Т-в к. в. УПА в Канаді і ювілейний бенкет для відзначення 30-річчя Товариства.

На заклик голови присутні, вставанням з місць і хвилиною мовчанки, вшанували св. пам'ять д-ра Богдана Гука — "Скали", який помер 11 липня 1981 року. Далі голова згадав, що члени Вид. комітету проф. Л. Шанковський і А. Дольницький, з огляду на стан здоров'я, не могли прибути на засідання, лише надіслали привітання.

Запропонований порядок нарад прийнято з малим пересуненням точок.

До т. 2): Зачитаний секретарем В. Макарем протокол ч. 10 з 5-го пленарного засідання (08.11—09.11.80) прийнято з такими зауваженнями:

а) Друг С. Ґоляш: "Проголошення в пресі заклику Волинського комітету в справі надсилання спогадів до редколеґії викликало реакцію комуністичних "Вістей з України", які атакували як "ворогів народу" друзів Штендеру, Ґоляша і Лопатинського";

б) Друг С. Новицький уточнив, що він не зрезиґнував з праці в пошуках спогадів учасників боротьби УПА на Волині і Поліссі, а тільки припинив поміщування дальших закликів у пресі від свого імени, коли цю справу перебрала, формально покликана для цього, Волинська комісія.

До т. 3) "Звідомлення з праці":

а) Першим звітував голова Вид. комітету д-р М. Ріпецький за період від 11.1980 до 28.2.1982 р. Подавши для пригадування повний склад членів Вид. комітету (27) і зокрема президії Вид. комітету, ред. колеґії і адміністрації, ствердив, що маємо забагато т. зв. "паперових" членів. Торкаючись видавничих справ, відмітив брак відгуку на заклики подавати інформації про померлих вояків УПА та згадав про закінчення своєї праці стосовно історії куреня УПА к-ра "Рена" (*Звіт у Додатку*)*.

Звіт голови Ред. колеґії Є. Штендери, від 10.1980 до 21.2.1981 р. У 1980 р. видано лише одну книжку, 8-ий том "Літопису УПА" (УГВР — книга 1, рр. 1944—46), разом з 2-им числом "Бюлетеня Літопису УПА". Заплановані томи, ч.5 (Волинь і Полісся — книга 3-тя), як рівнож двотомник "УПА в світлі німецьких документів (тт. 6 і 7), не з'явилися через затримку у надісланні і підготовці матеріялів. Закінчено підготовку до друку 9-го тому, найбільшого з усіх досі виданих. У 1982 році ми повинні видати бодай 5, 6 і 9 томи, з них один ще до літа 1982 р. У підготовці є 10-й том (УГВР-книга 3, рр. 1949-1952), далі том з денниками і матеріялами Перемиського куреня УПА.

б) Д-р Юлія Войчишин працює над спогадами Т. Гайдука —"Беркута". Окремий том може бути присвячений Станиславівській ВО УПА "Говерля". Ведеться переписка з деякими учасниками боротьби УПА, які відгукнулися на заклики у пресі. Пані Наталія Башук робить відбитки надрукованих у пресі статтей і спогадів про дії УПА. Започатковано виготовлення картотеки інформацій про УПА. Відчувається пекуча потреба мати кількох постійних працівників у видавництві; також пора подумати над створенням видавничого осередку.

---

* Не друкується.

в) Повідомлення головного редактора доповнив д-р П. Потічний інформацією про обіцянку отримати від д-ра О. Антоновича, з Вашинґтону, збірку німецьких документів, статтей про УПА із західної преси, для використання в подальших томах "Літопису УПА". В архівах Вашинґтону, Стемфорду і ін. можна ще знайти чимало документів англійських і американських станиць у східно-европейських країнах з років війни, з цікавими даними про тодішніх українських провідних діячів, і дані про УПА, передавані західними дипломатами, здебільшого польськими кругами. Ред. Є. Штендера додав, що копії американських документів вже маємо.

г) Друг В. Новак зачитав повідомлення неприсутнього друга Р. Петренка, як голови комітету збірки матеріялів про дії УПА, починаючи від листопада 1980 р. Цю конечну потрібну акцію ми розпочали із запізненням, бо мало хто з учасників і свідків цієї боротьби залишилися в живих або при добрій пам'яті. Комітет розіслав устійнений з головою редколеґії текст заклику в цій справі до 20 українських часописів, з яких двом довелося заплатити за це ("Свобода" й "Українська Думка"). Заклик помістили 80 % часописів, до яких його надіслано. Крім того, друг Петренко вислав ще 42 листи на приватні адреси. Наслідки були поки-що невеликі. Отримано від 8 осіб відгуки з більш або менш цінними матеріялами мемуарного характеру. Все це речі до дальшого опрацювання і до переписання. Акцію цю слід продовжувати. Всім часописам треба вислати подяку і надрукувати її у пресі (*Див. додатки*)*.

ґ) Друг С. Ґоляш звітував про працю Лемківської комісії. Зібрані матеріяли, декілька спогадів про дії к-ра "Хріна" і к-ра "Рена", можуть заповнити два томи, присвячені діям УПА на Лемківщині. Все це треба ще переписати. До Лемківської комісії можна би ще долучити Посяння і Перемищину, до яких немає окремих людей. Д-р П. Потічний відмітив, що Перемиська комісія повинна окремо працювати, бо вже є матеріялів на 1—3 томи з того терену. Переважила думка голови Вид. комітету д-ра М. Ріпецького, щоб всі ті комісії долучити в одну Лемківську комісію (так як був один ТВ "Лемко"), щоб не дублювати праці.

Дискусія і вирішення (До т. 4):

Т. Бурий: "Що сталося з матеріялами про дії УПА, які були описані при слуханнях упівців по їх прибутті на Захід?"

Є. Штендера: "Це залежить, хто ці інформації збирав. Після поділу між вояками УПА, частина з цих матеріялів лишилася в місії УПА, інші в ЗЧ ОУН".

П. Потічний: "Американські документи про УПА донедавна були засекречені. Тепер вони відкриті для досліджень. Треба людей, і дати їм кошти, щоб їх перестудіювати і вибрати те, що має вартість".

М. Лебедь: "Деякі денники та інші матеріяли перехопили люди з ОУНм від новоприбулих вояків УПА. Ці денники й спогади передав недавно Гайвас. Денник перебрав З. Соколюк для зачитання й розшифрування. Він був автором частини з них і вів денник стенографією".

---

* Не друкується.

Далі М. Лебедь поінформував, що майор амер. армії П. Содоль готує докторську дисертацію про організацію УПА. Він вже зібрав багато даних про страшин, відділи і штаби УПА. Треба звернути увагу на студентів високих шкіл в Америці і Канаді, які теж студіюють тематику УПА і готують свої праці, напр., про українсько-польські взаємини, у тім про переговори УПА з АК і ін. Треба зібрати всі польські і чеські видання й опрацювати, напр., про рейди УПА і провести ґрунтовний науковий аналіз тих матеріялів. Не слід вводити дублювання в нашій дослідній праці, напр., п. Башук, комплектуючи всі витинки з української преси про дії УПА, може зайво тратити час на вирізки з газети "Час", що їх вже давно скомплектував д-р Р. Ільницький.

С. Ґоляш: "Колись на еміґрації вийшла книжка п. н. "Чужинці про Україну", де бійців УПА представлено як бандитів. Провід в Україні різко критикував це видання, а к-р "Орлан" нарікав за те на еміґрацію. Чи є для нас сенс передруковувати такі речі? З виданням дальших томів треба нам поспішити, як і зі записуванням спогадів, бо люди хворіють і вмирають. Як не зможемо видати 2—3 томи річно, втратимо зв'язок з читачами, проблема є в людях. Потрібно покликувати комісії для окремих томів, а працівників, у потребі, винагороджувати".

Л. Футала згадав про статтю д. "Шахая" в 8-ому томі "Літопису УПА". Загал читачів сприйняв її поміщення з неприємним здивуванням і застереженням. Це ж був матеріял дискусійний, не призначений до публікування. Зламано принцип. Поміщено його в невідповідний час. Саме тепер почали з'являтися друком дуже контроверсійні спомини, як Т. Боровця-"Бульби" "Армія без держави" і Михайла Подворняка "Вітер з Волині" з негідними нападами на УПА, видання "Чужинці про Україну", а з більшовицького боку — пасквілі Матвієйка, Чередниченка та ін. Люди це бачать і відповідно коментують.

М. Ковальчин: ""Літопис УПА" має служити як джерело документації для майбутнього історика УПА. Стаття "Шахая" поміщена тенденційно і це буде нас усіх бити. Такої ж думки проф. Л. Шанковський. Друг "Бурий" мав кілька телефонних розмов у цій справі, де висловлено здивування, що стаття "Шахая" появилася друком якраз у час виступів ген. Григоренка в оборону росіян. Цифрова перерва між томами 4 і 8 — нефортунна. До спогадів "Бульби" мусимо зайняти становище".

В. Макар: "Після зробленої коректи набраної статті "Шахая" в червні місяці 1981 року, я звернув увагу головного редактора на контроверсійний зміст і непристойний тон статті "Шахая" і просив у телефонічній розмові обов'язково дати цю річ до перегляду ще й іншим членам редколеґії, зокрема, другові Ґоляшеві і проф. Л. Шанковському, заки передати її до друку. 7 червня 1981 р. повторив це прохання в листі до ред. Є. Штендери. На жаль, нікому більше не вислано тої статті до перегляду, а швидко після того 8-ий том був надрукований з тією статтею. Шкода від цього потрійна: а) стаття підірвала довір'я широких читацьких кругів до Вид. комітету, б) поставила під знак запитання компетентність,

чуйність і роль членів Т-ва к. в. УПА у складі редколеґії, б) посіяла недовір'я редколеґії, ставлячи під сумнів лояльність одного з партнерів Вид. спілки, бо оце вперше знехтувано точку "Правильника", де є мова про необхідність узгіднювання матеріялу, що мав би бути друкований в "Літописі УПА". Над такою справою не можна перейти спокійно до дальшого денного порядку".

С. Ґоляш: "Стаття "Шахая", як це зазначено в оригіналі, не була призначена до публікування. Чи можна було так легко зламати цю клявзулю? Опублікуванням цієї статті в "Літописі УПА" заподіяно теж велику моральну кривду покійному авторові. У майбутньому такі речі не можуть повторитися. У кожному конкретному випадку обмін думками є необхідним".

П. Потічний повідомив, що мав розмову з проф. Л. Шанковським на цю тему. Тоді (1943) велася в Україні дискусія на цю тему, але з писаних матеріялів залишилася тільки стаття "Шахая", яку проф. Потічний вважає дуже важливою.

В. Макар: "Стаття "Шахая" є крайнє шкідливою в принципі і наслідках. Вона просовує в заувальованій формі тезу Леніна, що тільки в союзі і спільній дії з росіянами Україна, як держава, можлива, а без такої співдії — неможлива. Це є теза крайнє згубна для всіх українських борців за Українську самостійну державу, а дуже корисна і потрібна москалям. "Шахай" прямо вимагає, щоб український народ, насамперед, "пліч-о-пліч" з російським народом боровся за повалення більшовицького режиму в цілому СССР, а щойно після того брався до побудови української держави. Якщо це мав би бути "тактичний прийом", то він є самогубний для українського народу. Ні одного росіянина таким ставленням справи не приєднано досі до справи української державної незалежности. Вражає теж у статті "Шахая" брутальне атакування і зневажування всіх тих провідних українських діячів, хто маб би іншу, ніж його, думку у цій справі. Він прозиває їх політобивателями, ура-патріотами, вживає таких висловів, як "глупість", "ідіотизм", "донцовське вимахування паперовим мечем" і т.п. Яка це була "дискусія" між друзями? Невже ніхто йому не давав ніякої репліки? Справа із цією статтею якась підозріла. Можна припускати, що ця стаття викличе гарячу дискусію в пресі.

П. Потічний: "У черговому томі УГВР будуть ще статті на тему українсько-російських взаємин, пера У. Кужіля, П. Полтави, О. Горнового і ін".

М. Лебедь: "Не погоджуюся з багатьма думками автора. Стаття дуже дискусійна. Саму ідею УССД автор боронив і за неї згинув. Суттю дискусії було питання тактики, як "нейтралізувати" ворога. Нині людей типу Григоренка в Україні дуже багато. "Шахай" був комсомольцем. Горнового Донцов назвав "малоросом". Реакція на її передрук в "Літописі УПА" хай залишиться на форумі пленуму, не треба її роздмухувати назовні".

Л. Футала: "Недовір'я до "Літопису УПА" вже посіяно. Треба признати, що найбільше привселюдно обороняє престиж "Літопису УПА" друг Макар".

Голова д-р М. Ріпецький: “На тому закінчуємо дискусію постановою, що в майбутньому подібна річ не може повторитися”.

Друкуємо тільки крайові документи і матеріяли; у сумнівних випадках має про це рішати ціла редакційна комісія. Заперечень не було.

З черги голова Вид. спілки повідомив, що на місце померлого Петра Миколенка-”Байди” до складу редколеґії входить від Об’єднання к. в. УПА друг Микола Лебедь.

У дальшій дискусії порушено, згл. устійнено, ще такі справи стосовно праці Вид. комітету на найближчий час:

а) Занґажованим до праці фаховим особам давати винагороду за пророблені години і за компетентність (внесок М. Лебедя);

б) С. Ґоляш: резюме на англійській мові робив досі проф. П. Потічний, якого треба відтяжити від тої праці. Треба теж піднайти нового мовника.

в) П. Потічний: відтяжити треба радше ред. Є. Штендеру, зокрема, знайти нових працівників до виготовлення покажчиків. Також треба вже створити видавничий осередок, узгляднюючи цю справу при постійному бюджеті.

г) Проф. П. Потічний зобов’язався взяти на себе справу комплектування і опрацьовування всіх чужомовних матеріялів — чеських і польських; очевидно, що з документів годі буде повикидати окреслення “бандити” і т. п., але треба буде давати свої коментарі.

ґ) М. Лебедь повідомив, що обов’язково брати до уваги польську пресу з тих часів, бо це теж джерело матеріялів з першої руки. Маємо комплекти звідомлень Української пресової служби, які видавалися за кордоном на кількох мовах, і використати їх. Були теж мікрофільми.

д) С. Ґоляш: “Хай головні управи організацій Вид. спілки звернуться до своїх членів із закликом вибирати з місцевих архівів і чужої преси відповідні матеріяли, що можуть надаватися до використання їх в “Літописі УПА”. Цю справу треба порушувати на загальних з’їздах”.

Є. Штендера: “Хто візьме на себе завдання збирати совєтські видання й збірники, робити покажчики, виготовляти потрібні відбитки з вказаною датою кожного матеріялу?”

М. Лебедь: “Усіх совєтських видань не можемо зібрати. Треба це завдання розділити на кількох людей, приділяючи їм збірники: а) “За повернення на батьківщину”, б) “Вісті з України” (особливо стор. 7-ма), в) “Літературна Україна” і ін. Мабуть, УВАН має ті комплекти. До того дійде ще від 100 до двісті різних брошур-памфлетів. Всі дані з цих джрел треба відразу втягати в картотеку. Багато матеріялу з цього всього зібрав І. Кравчук”.

С. Ґоляш: ““Христя” отримала через Польщу два томи (біля 600 стор.) видання на російській мові “Поґранзастава в СССР”, де є мова майже виключно про УПА”. М. Ковальчин і С. Ґоляш: “В пошукуванні людей до

праці треба брати до уваги Л. Рихтицького, М. Бохна, Івана Коляску. Треба вже зав'язати контакт з ними у цій справі".

є) Стосовно спогадів "Тараса Бульби" "Армія без держави":

М. Лебедь: "Це фальсифікат".

В. Новак: "Це підробка мельниківців, подібно як вони це зробили зі спогдами М. Скорупського. Рукопис "Бульби" тримали 20 літ у сховку, а видали аж по смерті отамана. На цю книжку треба дати відповідь".

Є. Штендера: ""Літопис УПА" є історичним виданням і тому не повинен займати "становищ" в поточній політичній боротьбі. Це справа організацій й індивідуальних авторів. Ми мусимо зорганізувати розділ солідних рецензій всіх гідних уваги книжок про УПА в томах спогадів".

М. Ковальчин: "Хай Т-ва і Об'єднання к. в. УПА займуться критичним розглядом спогадів "Бульби". Проф. Шанковський обіцяв допомогти".

С. Ґоляш: "І хай обидві упівські організації заберуть своє слово у цій справі".

ж) Д-р М. Ріпецький: "Хтось в нас мусить бути в контакті з маґістрантами, що пишуть свої праці про УПА. Напр., Рейнарович не консультувався з нами і написав зле свій есей".

Проф. П. Потічний: на університеті я сконтактувався б з тими студентами, прошу подавати мені їхні прізвища і адреси.

з) В. Дашко: "Друг Кордан в Торонто має великий спогад про к-ра "Залізняка". Треба цим зацікавитися".

и) Справи Видавничого осередку. Є. Штендера: "Осередок пекуче потрібний, так як в Осередку Сарсельськім, треба мати дві машиністки і 2—3 працівників на повний час праці. Цим може зайнятися Р. Петренко або "Пролог". Те саме стосується нашого "Словника УПА"".

На цьому закінчено дискусію і зроблено перерву. Всі учасники нарад переїхали до "Українського Дому" на Кристі ч. 83, де був приготовлений обід. О14-ій год. зроблено ряд світлин, з участю 19 осіб, а тоді продовжено наради.

* * *

До т. 3в): Друг М. Федак зачитав звіт адміністрації "Літопису УПА" за повний 1981 рік.

В адміністрації працюють друзі М. Федак, В. Дашко і М. Міґус, але існує далі конечність прийняти ще одного постійного платного працівника для ведення адміністраційної канцелярії (картотека, кореспонденція).

До т. 4): Голова д-р М. Ріпецький повідомив, що у звітному періоді були переведені дві контролі фінансового діловодства спілки: а) другом А. Дольницьким у січні 1981 року за 1980 рік; б) друзями В. Сорочаком і С. Котельцем у лютому 1981 р. Звіт зачитано. Подані підсумки контр. комісії узгоджуються з цифрами адміністратора у його звіті. Наступний контроль має відбутися по закінченні 1982 року. Для контролю мусимо мати платного

фахового контролера для перевірки всього касового діловодства і господарки, після чого додаткову перевірку мають провести представники обох організацій-спільників. Прийнято, що друзі М. Кулик і В. Макар мають поладнати справу договорення з фаховим контролером.

До т. 5): У дискусії над звітами обговорено і вирішено:

а) поміщувати у пресі, пересічно раз на квартал, списки жертводавців на Видавниїий Фонд "Літопису УПА", так як це робить, напр., 8 разів на рік Гарвард у "Свободі" (безплатно, бо це громадська справа). Ми могли б оголошувати списки "Жертводавців" у "Вістях комбатанта" і "Вояцькій ватрі" у формі подяки й поквитування, що буде теж і рекламою для "Літопису УПА". Також "Бюлетень Літопису УПА" треба продовжувати видавати.

б) Розглянено точки, подані в листі друга А. Дольницького з січня 1981 у зв'язку з проведеним контролем і стверджено, що згідно з опінією нашого адвоката д-ра С. Кузя виконування другом М. Федаком двох функцій одночасно — адміністратора й директора Видавничої спілки не йде у розріз з приписами корпорацій неприбуткового характеру.

в) З уваги на спад числа передплатників "Літопису УПА", рішено зменшити наклад дальших томів з 3.000 до 2.750.

г) Бюджет. Ще раз стверджено, що головний редактор і головний адміністратор є неплатні, тому що наше видавництво є неприбуткове.

Уповноважено друзів М. Кулика і В. Макара, в порозумінні з другом М. Федаком, у найкоротшому часі піднайти нового працівника для ведення адміністраційної канцелярії (картотека і кореспонденція) та устійнити висоту річної винагороди для нього. Маґазинування книжок відбуватиметься і надалі у приміщенні друкарні, згідно встановленої місячної оплати.

д) Рішено, що проф. Т. Гунчакові буде виплачено гонорар за кожний том з німецькими документами, відразу по появі кожної книжки зокрема.

е) Книжки для університетських бібліотек буде розсилати книгарня Б. Мельничука з Едмонтону, якій надаємо 25 % знижки.

До т. 6): Ред. Є. Штендера зреферував план 9-го тому "Літопису УПА", тобто другу книжку УГВР, що вже є в наборі. Це буде книжка вдвічі більша від дотеперішніх. (*План 9-го тому — див. додатки*).*

До т. 7) "Різне":

а) Проф. П. Потічний повідомив, що під час прощі до Риму, у зв'язку з 90-річчям Патріярха Йосифа, він склав привітання і побажання дост. ювілярові від нашої Видавничої спілки та передав у дарунок комплект 5 томів "Літопису УПА". (Вже після пленуму проф. П. Потічний отримав з Риму письмову подяку і передав її до актів Видавничого комітету). Тоді ж, у Римі, о. д-р Іван Гриньох був іменований патріяршим архимандритом — митратом.

* Не друкується.

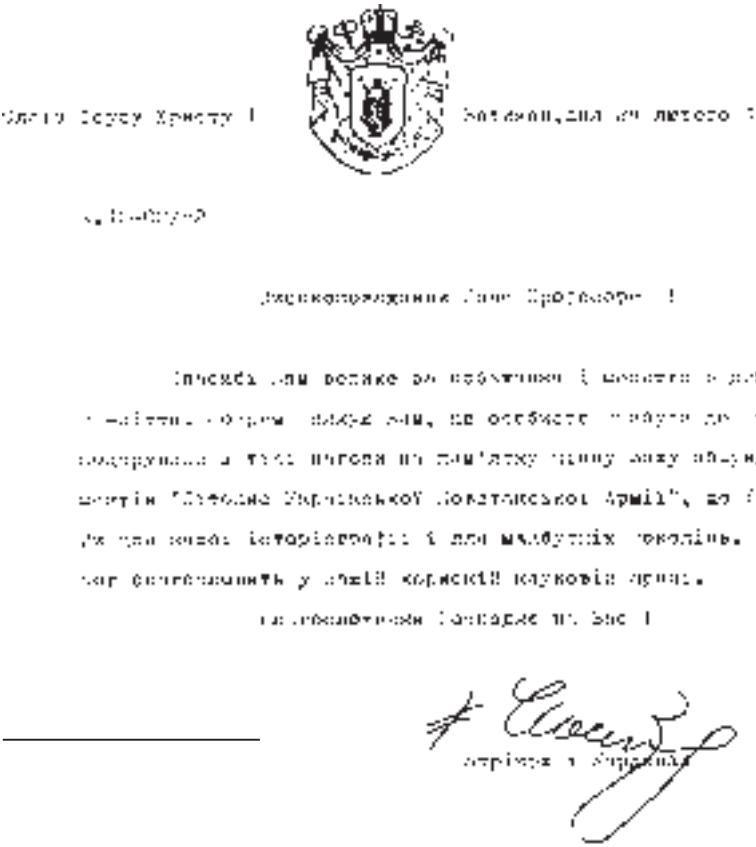

Лист Патріарха Йосифа Сліпого до відповідального співредактора видавництва “Літопис УПА” проф. П. Й. Потічного, 1982 рік.

Члени і гості Видавничого Комітету "Літопису УПА"
після закінчення XIV надзвичайного пленарного засідання
видавництва "Літопис УПА".
Торонто, Онтаріо, Канада, 25 листопада 1990 р.
Сидять, зліва: Володимир Макар, Євген Штендера, Модест Ріпецький, Микола Лебедь, Степан Ґоляш, Петро Й. Потічний.
Стоять, зліва: Петро Содоль, Іван Лико, Іван Росіл, Володимир Дашко, НН, Лев Футала, Микола Кулик, Михайло Ковальчин, Анна Міґус, Карпо Микитчук, Михайло Міґус

б) Степан Ґоляш, нав'язуючи до справи денників УПА і спираючись на листування з покійним д-ром Б. Гуком—"Скалою", поставив питання правильного окреслювання частин УПА в Перемищині, як "Перемиські сотні", а не як "Перемиський курінь УПА".

в) Володимир Макар згадав про отриманий лист від хворого друга Андрія Дольницького з Монтреаля із заявою, що за приготування і впорядкуваня ним фінансових документів, а також за проведення контролю касового діловодстав спілки, він не прийме ніякої винагороди, бо робив це і далі буде робити з почуття громадського обов'язку. Рішено вислати до нього привітальну картку з підписами усіх учасників VI-го пленуму Видавничого комітету з подякою і побажаннями швидкого одужання. Такі ж картки, всіма підписані, вислано теж до проф. Лева Шанковського і маестро Михайла Черешньовського.

г) М. Лебедь запропонував, щоби при розсилці наступного тому "Літопису УПА" вставити до книжок вкладку з поясненнями причини перескоку в нумерації від 4 до 8. Друг "Мар" додав пропозицію, щоб голова редколеґії повідомляв заздалегідь про подібні речі бодай голові управи упівських організацій, щоб вони могли відразу давати на місцях відповідні пояснення.

До т. 7): По вичерпанні порядку нарад, голова закрив наради о 16:30 годині пополудні.

За президію пленуму:

Д-р М. Ріпецький голова	Мґр. Є. Штендера гол. редактор	В. Макар секретар

ПРОТОКОЛ VII
VII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 13/1989]

Сьомого пленарного засідання Видавничого Комітету "Літопис УПА", яке відбулося в суботу і неділю, 19 і 20 березня 1983 року, в канцелярії торонтонської станиці Братства к. в. 1 УД УНА в "Українському Домі" на вулиці Кристі ч. 83—82 у Торонто, Онтаріо, Канада.

Присутні на засіданні (поазбучно, з пропущенням титулів): Степан Бабяк, Яків Бурій, Степан Ґоляш, Володимир Дашко, Микола Зінько, Михайло Ковальчин, Степан Котелець, Микола Кошик, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Михайло Міґус, Віктор Новак, Стефан Новицький, Петро Потічний, Модест Ріпецький, Михайло Федак, Євген Штендера, Іван Росіл. (19).

Порядок нарад (запропонований і доповнений):

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу з 6-го пленуму від 28 лютого 1982 р.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного редактора,
   в) головного адміністратора,
   г) голови збіркового комітету,
   ґ) керівника картотеки;
4. Звіт контрольної комісії.

5. Дискусія над звітами і їх затвердження.

6. План праці на найближчий час.

7. Різне.

8. Закриття пленуму.

До т. 1): Засідання відкрив о 11 год. рано (в суботу, 19.03.83) голова Видавничого комітету д-р Модест Ріпецький, вітаючи всіх присутніх та згадавши про тих членів Вид. комітету, які з різних причин, зокрема за станом здоров'я, не змогли прибути на наради, а прислали листи з виправданнями, привітаннями для учасників нарад та суґестіями у ділових справах. Виправдані неприсутні: Михайло Бохно, Богдан Крук, Роман Петренко, Зеновій Соколюк, Володимир Сорочак, Ярослав Струтинський, Ярослава Філь, Лев Футала, проф. Лев Шанковський та Тарас Бурий. (10).

На заклик голови, присутні вставанням з місць та хвилинною мовчанкою вшанували світлу пам'ять членів Вид. комітету, які в минулому році відійшли у вічність: св. п. сот. УПА Андрія Кисіля-Дольницького-"Голубенка", який помер у Монтреалі 6 липня 1982 р., і св. п. полк. УПА Юрія Лопатинського-"Калини", який помер у Гантері, Н.Й., 16 листопада 1982 р.

Зачитаний головою порядок нарад прийнято з доповненнями звітування (як вище) та з пропозицією друга Федака, щоби дискусію проводити по кожному звіті зокрема.

До т. 2): Секретар В. Макар зачитав протокол ч. 11/1982 з шостого пленарного засідання Вид. комітету, разом з різними доповненнями і поправками при поодиноких точках, які були внесені у письмовій формі. По короткій дискусії, на внесок голови, протокол прийнято разом з усіма поправками і доповненнями.

До т. 3): Звідомлення з праці були зачитані, зглядно зреферовані в такому порядку:

а) Звіт голови Вид. комітету д-ра М. Ріпецького від 1.03.1982 до 15.03.83. Важливіші справи: дякуючи старанням проф. П. Потічного, отримано доступ до архівних матеріялів місії УПА з документально-цінними звітами-протоколами кожного окремо вояка-члена рейдуючих частин УПА 1947—1950 рр.; зорганізування в Чікаґо групи з 7 осіб для опрацювання картотеки з біографіями осіб та відділів УПА на підставі давніше опублікованих праць до історії УПА; пророблена праця над дальшими матеріялами (денники, спогади, віднайдені цінні статті і ін., про що є мова у звіті гол. редактора (*Звіт голови — див. додатки*)*.

б) Звітування гол. редактора мґр. Є. Штендери: Вийшов друком 9-ий том "Літопису УПА" (УГВР книга 2-га, 535 сторінок); непередбачені труднощі при підготовці до друку двох томів з німецькими документами чч. 6 і 7, в тім прикрий досвід з проф. Т. Гунчаком; підготовка томів: 5-го (Волинь і Полісся, книга 3-я) зі спогадами вояків і старшин УПА, 10-го

* Не друкується.

(УГВР, книга 3-я, тому, присвяченого Перемиському куреневі УПА (денники і ін.), присвяченого Холмському ТВ УПА: Інші проекти: архів місії УПА, витинки з преси від Р. Ільницького, інтерв'ю з угорським старшиною; спогади друга Міршука (Федорівського); картотека і течки старшин УПА і збройного підпілля. Необхідність притягнути більше людей до праці, дослідної і технічної, для відтяження гол. редактора. Як додатки до свого звіту, ред. Є. Штендера подав: зміст 5 тому і 10 тому. *(Цілий звіт з додатками, разом 7 стор. друку, див. додатки)* *.

в) Звіт гол. редактора доповнив проф. П. Потічний, торкуючись головно дуже важливої справи архівних матеріялів у державних архівах Вашинґтона і в інших місцевостях. Велику вартість мають протоколи, писані вояками рейдуючих частин УПА, завірені печатками американських консулярних урядовців, американським консулом в Зєльоній Ґурі. Проф. П. Потічний віднайшов нові документи німецького "оберкомандо дер Вермахт", що стосуються дій УПА і підпілля ОУН. Американські чинники йдуть радо на руку дослідникам з нашого боку, але кошти цієї праці є високі, напр., 17 ам. доларів за одну рольку мікрофільму. На ту ціль треба би мати бодай 3.000 ам. доларів. У цій справі варто би порозумітися з ГУ Братства 1-ої УД УНА, як евентуального спільника. Сам перегляд цих матеріялів забирає дуже багато часу. Переписано денник к-ра "Крилача" (40 ст.), який було важко прочитати. Проф. Потічний перечитав обширний (500 ст.) рукопис спогадів упівця Кілка ("Чорноти") з Бафало, теж дуже нечіткий, але цікавий, який, однак, вимагає ґрунтовного опрацювання. Перевів теж розмови з редакторами Р. Рахманним і Р. Ільницьким, які передали нам зібрані давніше матеріяли, головно вирізки з різномовної преси про УПА, і є готові теж допомагати в праці нашого видавництва. Також в Оттаві є багатющі матеріяли, цікаві для нас, головно з ділянки військової розвідки канадських і британських аташе. Для дослідження архівів у Вашінґтоні, Оттаві і ін. конечно треба окремих фахових людей.

Перед дискусією над заслуханими звітами, голова зачитав надіслані листи неприсутніх членів Вид. комітету: Сорочака, Струтинського, Ярослави Філь, М. Бохна; ред. Є. Штендера — лист від Р. Петренка. М. Ковальчин передав вітання від хворих — проф. Л. Шанковського і Л. Футали, а друг Ґоляш від Т. Бурого. Обговорення листів М. Бохна і Я. Філь відкладено до дискусії над адміністративними справами і над томами УГВР. Ред. Є. Штендера заповів, що обговорення справи "перемиських денників", з уваги на поставлені давніше замітки пок. д-ром "Скалою", відбудеться окремо, поза пленарним засіданням.

Дискусія:

М. Федак: Повідомляє, що затримку з випуском поодиноких томів не можна ставити у вину друкарні. Треба здавати до друку відразу готові матеріяли, тоді все буде йти планово і без перебоїв.

* Не друкується.

М. Лебедь: Інформує про отримання від підпілля в Україні списків загиблих вояків УПА і збройного підпілля з двох надрайонів (Тернопільщина і Зборівщина) від початку 1944 р. до кінця 1948 р. Список, на 161 ст. машинопису, охоплює 725 псевд або прізвищ з короткими біографічними даними, плюс 98 без дат народження і смерти. Мали бути надіслані дальші списки, теж з інших теренів, але їх не отримано. Є ще списки загиблих на Закерзонні, у тім 80 % це — псевда, які треба би розшифрувати. Це важливі матеріяли, які треба чим швидше опрацювати й підготовити до публікації разом з відповідними висновками. Стосовно двох німецьких томів, ми допустилися доволі серйозних помилок, що й спричинило велику затримку у їх випуску друком. А це дуже важлива для нас документація, коли звідусіль іде організована нагінка на українську визвольну боротьбу. Мусимо приспішити їх видання. Тим більше, що набір зроблено комп'ютерним способом, отже, набраний матеріял нищиться з бігом часу. Також увесь архівний матеріял треба перевести на мікрофільм (показує взірець, де малі темні квадратики — це подинокі сторінки документів). Виготовлення мікрофільмів у роликах коштуватиме мінімум 3000 ам. дол. Обов'язково треба ще раз перевірити архіви в Німеччині, а також у Парижі. До читання й побільшення мікрофільмів потрібний окремий апарат.

У Москві пару літ тому видано документальну працю Аркадія Пєрвєнцева, п. н. "Сєкрєтний фронт", на 400 ст. друку, де є мова про дії членів ОУН і УПА, при чому кидається у вічі, що московський автор написав цю книгу в культурнішому тоні, як це роблять українські писаки в СССР. Автор признає, що в ОУН і в УПА були найбільш ідейні люди, та що боротьба з ними була найтрудніша. Згадує теж про зв'язки українського підпілля з революційними протимосковськими кругами інших поневолених народів, а також через Одесу з Канадою і взагалі із закордоном.

У дискусії на тему дальшого збирання, опрацьовування і публікування списків полеглих вояків УПА і підпілля та про необхідність виготовляти індекси й картотеку, брали слово друзі П. Потічний, М. Ріпецький, М. Федак, С. Ґоляш, М. Ковальчин, М. Лебедь. Цю справу започатковано було ще в Україні санітарно-медичною службою УПА і вона була актуальною від часу заініціювання "Літопису УПА" в 1973 рці. На жаль, не було відповідної підтримки, ані належного відгуку від членства і громади. Цю справу треба продовжувати, а в міжчасі готувати списки до публікації в окремих томах "Літопису УПА". На ці томи, напевно, був би найбільший попит серед громади. Постає тільки питання, чи в деяких випадках це не пошкодило би в Україні родинам полеглих?

При цій нагоді згадано (друг Ґоляш), що в Пармі, Огайо, виник план помістити якнайбільше прізвищ, згл. псевд, полеглих командирів УПА на мармурових плитах, на цілій одній стіні української церкви біля упівського

цвинтаря. Цей плян визнано нереальним і зайвою витратою грошей (друзі Потічний і Лебедь). Найвище можна би вмурувати пропам'ятні плити у присвяті ген. Р. Шухевичові, як це зроблено недавно (6 лютого 1983) у крипті собору Св. Софії в Римі, або на пошану невідомим воїнам УПА. Зібрані фонди на такі цілі доцільніше є використовувати на опрацювання картотеки та короткого словника, а далі — на видання книг "Літопису УПА" зі списками полеглих (Є. Штендера). Цю працю вже започатковано в Чікаґо, з ініціативи ред. Є. Штендери, під керівництвом д-ра М. Ріпецького, з участю друга Ґоляша і інших друзів (разом 7 осіб). Це є виготовлення індексів на підставі приділених кожному працівникові книг з упівською тематикою (начерки історії УПА, спогади і ін.). У випадку спогадів треба більшої обережности, бо в них є теж чимало фантазій, а також баламутства у випадку тотожних псевд для різних людей (напр., 5 різних командирів УПА з псевдом "Яструб" і т.п.). Цю працю треба поширити на інші міста, притягаючи більше число охотників, щоб відтяжити головного редактора і дати йому присвятитися більше властивій дослідницькій праці. Конкретні вказівки, як це робити, виготовить і розішле д-р М. Ріпецький.

Звернено увагу справі видавання друком найближчих томів "Літопису УПА". Голос тут брали друзі Є. Штендера, П. Потічний, С. Ґоляш, М. Лебедь, М. Ріпецький, В. Дашко, М. Федак. Затверджено, як певний факт, що в 1983 році виходить друком 5-й том (Волинь і Полісся, книга 3-я) зі споминами учасників боротьби, і том 6-й, як книга 1-ша німецьких документів. Проф. Потічний зобов'язався разом з ред. Є. Штендерою ще раз перевірити 6-ий том (нім. документи), при чому згадав про велику поміч при складанні покажчика до цього тому п. Степана Шпака, бібліотекаря в Університеті МакМастер в Гамільтоні. Одночасно П. Потічний взяв на себе завдання зайнятися підготовкою 7-го тому. Ніде правди діти, проф. Т. Гунчак дуже нас розчарував, передаючи нам матеріяли в сирому стані, вже по отриманні свого гонорару. Проф. П. Потічний напише до 7-го тому вступну статтю, англійське резюме, індекс і ін. При цьому поінформовано, що праця редакторська буде надалі поділена: за українські матеріяли відповідає ред. Є. Штендера, за іншомовні — д-р П. Потічний. У потребі до Нью-Йорку їздитиме або проф. Потічний, або ред. Є. Штендера. Усі затрати покриває каса видавництва.

Друг Ґоляш пригадав справу споминів "Павука" і к-ра "Бистрого". Редактор Є. Штендера вияснив, що подібних матеріялів є більше, і їх можна буде видати як додатковий том волинських споминів. Але потрібно ще додаткового працівника, який цим зайнявся би. До волинського тому ще бракує ілюстрацій. Коректуру текстів робитиме В. Макар.

Стосовно спогадів членів УГВР (том 11) брали слово друзі Є. Штендера, М. Лебедь, П. Потічний, С. Ґоляш. Разом їх спогади не повинні забрати більше місця, як 120 сторінок друку. Немає повного списку всіх членів УГВР з біо-

графічними даними, як живих, так і тих, що вже померли. Треба починати ту роботу від членів УГВР і ЗП УГВР, які є зв'язані з "Літописом УПА".

10-й том (УГВР) міг би мати понад 400 сторінок. На думку проф. П. Потічного, краще мати всі ці матеріяли в одному грубому томі. Друг М. Федак звернув увагу, що на тих "грубих" томах ми втрачаємо тисячі доларів.

Друг Ґоляш поінформував, що є вже зібраний матеріял зі споминами різних упівців, призначених до 2-го тому збірника "В рядах УПА", і запропонував видати цей том, по докладній перевірці, у серії "Літопису УПА". Запропонував теж видати окремим томом всі вирізки з газет зі статтями і довідками на теми УПА, з окремим узглядненням матеріялів про ген. Р. Шухевича і про культ Св. Покрови. Всі такі матеріяли друг Ґоляш пильно добирає і має їх вже багато. Від пок. д-ра Б. Гука перебрав чимало світлин поодиноких сотень і роїв Перемиського куреня під час великого рейду 1947 р. Також під час похорону св. п. д-ра Гука-"Скали" отримав від його дочки різні записки членів Перемиського куреня. Все це можна використати у Перемиському томі "Літопису УПА".

Друг Ковальчин має на руках машинопис 2-го тому споминів друга Грицька Цяпки з Австралії. Ще не вирішена справа, де ту книжку друкувати і під якою фірмою. Радить не перескакувати порядкових чисел видаваних книжок "Літопису УПА".

На цьому перервано дискусію на обідню перерву.

* * *

До т. 3в): Звіт адміністрації "Літопису УПА", від 31.12.81 до 31.12.1982 р. зачитав М. Федак. За касу відповідав друг В. Дашко, за картотеку (від лютого 1982) Яків Бурій. Співпраця всіх була взірецева. У своєму звіті друг Федак поставив теж різні запитання і пропозиції для дальшого покращення праці в друкарні і для збільшення прибутків видавництва (*Звіт — див. додатки*)*.

До т. 4): З черги друг М. Зінько зачитав звіт про проведений контроль та інвентури. Контрольна комісія знайшла кілька дрібних помилок у підрахунках. Звіт підписали: М. Зінько, М. Кошик і І. Росіл-"Юрко"(*Звіт — у додатках*)*.

Д-р М. Ріпецький звернув увагу, що згідно з давнішим рішенням, контроль фінансового діловодства мав провести фахівець-книговод, про що мали подбати друзі Кулик і Макар. Друг М. Кулик вияснив, що докладний контроль і інвентарізацію впродовж кількох тижнів провів друг М. Зінько, який хоч у своїй скромности окреслює себе аматором, на ділі має велику практику у цій ділянці. Трохи недобре вийшло, що від др. Сорочака наспів лист з уповноваженням для др. М. Міґуса запізно, тому звіт контрольної комісії не є підписаний представником Об'єднання к.в. УПА.

Друг В. Дашко, доповнюючи звіти друзів Федака і Зінька, з'ясував труднощі щоденної праці в адміністрації, де, на його думку, потрібний додатковий помічник у маґазині, та відмітив, що при експедиції книжок допомагають тільки члени Т-ва к.в. УПА під керуванням друга Кулика,

* Не друкується.

натомість з боку членів Об'єднання не те що не помагають, а ще й ширять плітки і кидають безпричинні підозріння. Друг Федак додав, що при експедиції книжок зайняті теж усі працівники друкарні, що відривають їх від властивої роботи; звернув увагу, що при взаємному контролі з трьох сторін, не можливі ніякі надужиття.

Проф. Потічний висловив задоволення, що всі ці справи вияснені, а д-р М. Ріпецький висловив побажання, щоби справи внутрішніх непорозумінь не виносити на пленум, а ладнати їх між собою. При тім ще раз висловив вимогу, щоб дотримуючись давнішого рішення, у майбутньому проводив контроль фін.-госп. діловодстава фахівець та представники (по 1) обидвох організацій і щоби протокол з проведеного контролю був ними всіма підписаний.

На внесок друга Ґоляша, висловлено оплесками признання адміністрації за добре виконану працю.

До т. 3. г): З черги друг Ґоляш зачитав звіт збіркового комітету за 1982 рік, подаючи прізвища жерводавців на фонд "Літопису УПА" (*Див. додаток*).*

* * *

а) До справи підшукання помічника до маґазину з книжками, слід залучити якогось пенсіонера до помочі. Цю справу залишено адміністрації до поладнання.

б) Наклад книжок: М. Федак порушив справу 2-го тому "Літопису УПА", якого залишилось у маґазині тільки 20 примірників. У тій справі брали ще слово друзі Ріпецький, Потічний, Ковальчин, Новак. Вирішено докласти ще старань, щоб стягнути від кольпортерів непродані примірники книги ч. 2, зокрема у ЗСА, де ці справи більше занедбані, як в Канаді. Друг М. Ковальчин запевнив, що стягне, може й поважну кількість т. ч. 2. Після 1 липня 1983, адміністрація, маючи вже вислід розшуків, сама вирішить, скільки додаткових примірників книги (500 чи менше) ще видрукувати офсетом. Друг Федак додав, що книжку (т. 2) треба буде продавати дорожче за всі інші досі видані числа. Т. зв. "залізна порція" (50—100) примірників кожної книги в майбутньому не сміє бути нарушувана. Але, додав він, наприклад 9-го тому залишилося біля 700 примірників. Чи не вислати би частину їх до більших бібліотек, де б вони зберігалися?

в) Німецькі томи. Який наклад і яка ціна? Друзі Кулик, Бабяк і Ковальчин висловилися за кількість в 3.000 прим., з чого 500 до 1000 варто би розіслати для пропаґанди, як даровані примірники, не тільки до бібліоек, але й до амбасад, політиків, державних мужів, військовиків, якщо в тих томах будуть теж вичерпні англомовні резюме. У дискусії переважала думка, що вистачить 2.500 або 2.700 прим. Друг Бурій повідомив, що біля 100 передплатників відмовились від німецьких томів. Друг Федак припускає, що від українських передплатників буде приблизно 300 повернень німецьких томів.

г) Проф. П. Потічний вияснив різницю між бібліотеками публічними

* Не друкується.

й науковими університетськими. “Літопис УПА” — це на сьогодні єдине українське видання про УПА, яке чужі науковці читають і рецензують. Кошт каталогізації однієї книжки в університетській бібліотеці є вдвоє більший, як її ринкова ціна. Це складна процедура. До університетських бібліотек мусимо висилати всі книжки “Літопису УПА” разом з відповідним листом-інформацією, з приміткою, що це безплатні примірники. Українська книжка, вислана до публічної бібліотеки, може опинитися в пивниці.

ґ) За інформацією друга Федака, кошт висилки 1 примірника великого 9-го тому в Канаді є $0.68, а до ЗСА $1.68. Якби можна було організувати перевіз частини накладу до ЗСА гуртом і звідтіля розсилати на Америку, то це заощадило би бодай $1000. Друг Ґоляш обіцяв перевірити тепер кошти розсилки книжок на терені Америки і чи там підлягає книжка оподаткуваню. Тоді треба буде наладнати гуртовий перевіз вже заадресованих книжок. Зворотна адреса могла б бути подана із ЗСА, а в книжках були б нотатки, що розраховуватись треба з адміністрацією в Торонто.

На цьому закінчено наради в суботу, з уваги на початок річного бенкету в “Українському Домі” того ж дня.

* * *

Неділя, 20.03.1983, год. 9.10 рано

Присутні були всі (19). Перед початком нарад Мирон Росіл зробив декілька світлин усіх учасників.

Ще до т. 3, ґ): Звіт Якова Бурія про стан картотеки, від 12.2.82. Для індивідуальних передплатників 1.530 прим., кольпортери — 570 прим., дарові і рецензійні прим. — 68, разом 2.168. У квітні 1982 р. вислано 1000 пригадок боржникам, внаслідок чого картотека зменшилася ще на 130 адрес. Том 9-й вислано: 802 у Канаду, 992 в ЗСА, різних 168, дарових 76, разом 2038. Досі повернулося від старих боржників 77 примірників. Заборгованість з оплати розісланих томів є значною. Картотекар відповів у ділових справах на 102 листи; всі інші справи є передавані п. Федаком ред. Є. Штендері. Розісланий другом Куликом список боржників не увінчався наразі успіхом: тільки 2 з Едмонтону відгукнулись позитивно. (*Звіт у додатках*).*

Голова пленуму подякував Я. Бурію за добре виконану працю (оплески).

У дискусії над справами, порушеними у звіті, друг Ковальчин обіцяв “зробити порядок” із заборгованостями, головно з боку кольпортерів на терені Америки. Ще раз уповноважено адміністрацію затвердити % знижки для кольпортерів — чи то на індивідуальній базі, чи для всіх однаково. Голова зачитав листа друга Бохна, який радить: а) висилати книжки для відборців в Америці таки з терену ЗСА, бо це дешевше, б) ставити більший наголос на кольпортерів, як на індивідуальних передплатників. З цією, другою, пропозицією не погоджується друг Федак:

* Не друкується.

з кольпортерів найсолідніший сам друг Бохно, інші занедбуються; передплатники в більшості додають до передплати ще й пожертви на пресфонд.

Книгарні: М. Лебедь вважає, що книгарням треба давати знижку 30—35 %. Наприклад у книгарні "Арка" в Нью-Йорку доволі багато людей купують "Літопис УПА". Проф. Потічний відзначив, що в Канаді найсолідніша книгарня в Едмонтоні. З книгарнями в Европі треба зробити спеціальну умову із солідною знижкою за розпродаж німецьких томів. Цю справу має поладнати адміністрація.

Рецензії. М. Лебедь: "Висилаючи редакціям рецензійні примірники, треба вимагати від них рецензій і окремого безплатного повідомлення про появу даного тому. Наприклад, рецензія Яр. Гайваса у "Свободі" на том 8-й була серйозно написана і мала успіх". М. Федак: "До редакцій вислано 20 рецензійних примірників (9-го тому), але досі не було ніде згадки про цю книгу. А між тим, "Літопис УПА" на сьогодні є найбільшим українським виданням, з найвищим накладом". Є. Штендера: "Треба з кожним томом висилати до редакцій готовий текст такого повідомлення". П. Потічний: "Те саме стосується і англійських часописів, яких адреси має адміністрація "Літопису УПА". Текст в англійській мові проф. Потічний виготовив. М. Лебедь: "Також треба слати це все до радіо "Свобода" і до "Голосу Америки", де головою українського сектору є дочка ред. Драґана. Всі ці справи повинна допильнувати адміністрація при розсилці книжок".

До т. 6): План праці на майбутнє і заключення.

Заключення з усієї проведеної дискусії зробив голова — д-р М. Ріпецький; після обміну думками, затверджено:

а) 5-й (Волинський) том видаємо накладом 2.750 прим., так як і досі;

б) Німецькі томи (6 і 7) видаємо так, як було домовлено з друкарнею "Компютопрінт" — накладом по 3.000 прим.

в) Ціна залишається диференційованою.

г) Ухвалено бюджет на 1983 рік. У невідкладній ситуації адміністрація має право на екстравидатки.

ґ) Доручено друзям Куликові, Федакові і Макареві знайти досвідченого адвоката, щоб вияснити, в якій мірі наше видавництво, як неприбуткова спілка, має звітувати перед податковим урядом про своє фінансове діловодство, щоб не наразитися на неприємності. Про вислід мають повідомити перед наступним пленумом.

д) Уповноважено проф. П. Потічного зайнятися відбором і закупленням мікрофільмів німецьких документів про дії ОУН і УПА. На ту ціль потрібна певна сума. Проф. Потічний погодився перед закупленням цих фільмів подбати про забезпечення апарату для перегляду до їх висвітлення у відповідних приміщеннях університету.

е) Виплати друкарні "Компютопрінт" за друк двох томів з німецькою документацією.

є) Збіркова комісія "Літопису УПА" під керівництвом друга С. Ґоляша, має діяти далі, продовжуючи збіркову кампанію. Найближчою нашою метою є добитися того, щоб із самих відсотків кожного року можна було оплатити кошти друку одного тому. Для більшої успішности акції треба поміщувати час до часу в пресі списки жерводавців, так як це робить д-р П. Ґой з УВУ. Треба теж нам віднаходити меценатів. На загальних зборах Об'єднання к.в. УПА і Т-в к. в. УПА присвятити справам "Літопису УПА" більше уваги, зокрема тепер, у час посиленої нагінки на УПА і намагання розбити нашу спілку. Поширити склад збіркового комітету. Організувати фундацію "Літопису УПА". Друг С. Ґоляш обіцяв подумати цілу справу, скласти план і заклик.

ж) Редакційні справи, реферує ред. Є. Штендера. Будемо творити дослідний осередок "Літопису УПА". Попрацюємо в архівах Вашинґтона, Оттави і ін. Німецькими томами займетьдя проф. П. Потічний. 6-й том вийде у 1983 р., 7-й том у 1984. Сам ред. Є. Штендера викінчує 5-й ("Волинський") том, який повинен вийти з друку восени 1983 р. 10-ий том УГВР на 2/3 теж готовий до друку, з початком 1984 р. почнемо набір. Матеріяли "Перемиського куреня" (денники) є на руках д-ра М. Ріпецького, у травні ц. р. буде ще нарада в цій справі. Від друга Міршука (Федорівського) маємо машинопис нової книги його спогадів, який тепер є в читанні членами редколеґії. За зміст відповідає автор, не редакція.

Голова, д-р М. Ріпецький, нав'язуючи до листа п-ва Філів з Мюнхену, що, мовляв, томи УГВР можна було видати пізніше, бо матеріяли до них є вже готові і були вже частково друковані у "Бібліотеці Українського Підпільника" (БУП). Отже, тепер треба в першу чергу опрацьовувати й публікувати нові, ще невідомі, матеріяли про УПА. Ствердив, що ті нові матеріяли щойно опрацьовуються і готуються до друку. Випуск томів УГВР прийшов швидше на чергу власне тому, що вони вже були зібрані і майже готові до друку; крім того, у них чи не найбільше місця присвячено діям і проблемам УПА. Отже, тут усе добре. Тут виникла коротка дискусія (друзі Лебедь, Штендера, Ріпецький) на тему черговості і серійності томів "Літопису УПА", який поміщує в першу чергу історичні документи і матеріяли; "Чорний Ліс", стаття ген. Омелюсіка і інше. Це були "екстра" передруки таких документів. Ред. Є. Штендера пропонує ввести "підсерії" до спогадів з додатковою нумерацією, так як про це було говорено кілька років тому. Проф. П. Потічний є проти того, бо це створить зайву комплікацію для адміністрації.

Д-р М. Ріпецький: відзачає, що є й особисті спогади, де автори подають історичні факти лиш у кількох рядках. Що з такими речами робити? М. Лебедь: "Спогади Дмитрика не є документами, але "Літопис УПА" може

видавати такі речі, навіть накладом 4.000 примірників. Це була б "серія" для фінансових прибутків. С. Ґоляш: "Запланований том "В рядах УПА", ч. 2 — це спомини багатьох авторів , що стосуються головно Закерзоння, отже, вони можуть піти до "Лемківського" тому". Проф. П. Потічний: "Прочитав спогади упівця Кілка-"Чорноти"; їх варто видати, але автор вимагає за них оплати, а крім того треба найняти когось, хто б їх відповідно відредаґував. Ред. Р. Рахманний має дуже багато матеріялів з пресової служби, також від ред. І. Ільницького є колекція вирізок з різноманітної преси про УПА. Треба би видати брошуру на 50—100 сторінок, щось на кшталт каталогу чи індексу з бібліографією усіх статтей і нотаток про дії УПА і українського підпілля з чужої преси. Давніше опублікована "Бібліографія підпільних видань", пера проф. Л. Шанковського, є далеко неповна. Пора нам здобутися на повну вичерпну працю на ту тему."

Д-р М. Ріпецький: "Подібні матеріяли має мґр. Городиський у Чікаґо, але він теж вимагає за них заплати".

М. Лебедь: "УПС маємо в архівах, їх треба переглянути і приступити до праці. Є бібліографія книжок на тему УПА чужими мовами, є журнали, газети, — найбільше є українською мовою. Може того вийти на 2—3 томи. Згадати треба й ті підпільні видання, про які знаємо, але вони до нас не дійшли. При тому треба мати на увазі, що в 1950—1960 рр., в Україні, у наших підпільних друкарнях друкувалися речі, підіслані від КҐБ, напр., 4 брошури Степаненка. Щодо Городиського з Чікаґо, його коментарі й інтерпритації є не на місці і не відповідають нам, — так не вільно писати."

з) Списки загиблих. Крім списків з Тернопільщини й Зборівщини є ще списки з Лемківщини, Станиславівщини та ін. районів, є списки зібрані й опрацьовані УЧ Хрестом і мед. сан. службою УПА. Все це можна вмістити в один том на понад 300 сторінок. Треба ще тиснути на відділи й членство, щоб доповнювали списки полеглих і померлих; якщо імена не знані, то бодай подавати псевда. Треба все це мати готове до друку й дальшого доповнювання, але ще не друкувати, з уваги на родини полеглих у московській неволі.

и) "Бюлетень" ч. 3 до 5-го тому "Літопису УПА" і увесь матеріял до нього підготує до друку секретар В. Макар (вступна стаття, теж зі згадкою про 10-річчя започаткування "Літопису УПА". Некрологи, списки жерводавців, подаровані видання, листування, план праці, апель до дальшої збірки і т. п.).

й) Друзі Ґоляш і Ріпецький: зібрати всі статті і матеріяли про УПА, зробити картотеку матеріялів, опублікувати з нагоди 40-річчя УПА, для евентуального видання чи окремою книгою для дальшого масового використовування чи при святкових нагодах.

і) П. Потічний: "Всі рішення і важливі справи, порушені на пленумі, секретар вибере з протоколу на 1—2 сторінки і розішле до всіх членів Вид. комітету для інформації і постійної пригадки у праці на 1983 рік. Внесок прийнято".

До т. 7 “Різне”:

а) На внесок друга Ґоляша, рішено вислати хворим членам Вид. комітету — проф. Л. Шанковському, Л. Футалі і Т. Бурому привітальні картки з побажаннями швидкого повороту до здоров’я, підписані усіма учасниками пленуму. Це й зроблено.

б) В. Макар запропонував внести до протоколу теж згадку про те, що члени редколеґії “Літопису УПА”, під керуванням ред. Є. Штендери, підготовили велику частину матеріялів, які були надруковані в ч. 4/1982 “Вістей комбатанта”, присвяченому 40-річчю УПА.

Він теж порушив ще раз справу статті “Шахая” у 8-му томі “Літопису УПА”, яка викликала серед читачів і громади незадоволення і застереження. На його думку, редакція не дала доказу на те, що автором контроверсійної статті є св. п. Йосип Позичанюк. Запитує, чи збереглися протоколи й записки з Конґресу УГВР, де питання тактики УПА у боротьбі з московсько-більшовицькими імперіалістами, напевно, було обговорюване і вирішуване, отже, мусить бути десь записано, хто ставив і обговорював “тезу Шахая” і яке в цій справі винесено рішення на форумі УГВР. При тому покладався на статтю М. Турика п. н. “З якою ціллю?”, яка була надрукована у “Шляху перемоги” з 25 липня 1982 року, який був особисто знайомий з Й. Позичанюком і тепер, обороняючи його добре ім’я, твердить, що Позичанюк не міг бути автором тієї статті. Нашим обов’язком є вияснити цю справу до кінця.

З цієї теми брали слово друзі М. Лебедь, М. Ковальчин, С. Ґоляш і М. Ріпецький. Тому що справа статті “Шахая” була вже обширно обговорена на 6-ому пленарному засіданні, голова перервав дальшу дискусію на ту тему. Також перервав запитання друзів Ковальчина і Ґоляша до друга М. Лебедя у справі нападок з різних сторін на ОУН і УПА та повної мовчанки з його сторони в тій баталії. Предсідник запропонував охочим дискутувати на ті теми поза засіданням.

На тому закрив пленарне засідання о 13 год. пополудні.

За президію:

М. Ріпецький голова	Є. Штендера гол. редактор	В. Макар секретар

Project of "Litopys UPA"

Українські студенти дарують “Літопис УПА”
Папі Івану Павлу II в часі аудієнції в Римі. 1983 рік.

VATICAN STATE

No.115.272 August 11, 1983

Dear Mr. Potichnyj,

I am writing at the direction of His Holiness Pope John Paul II to express his thanks for the volumes which were offered for his acceptance at the audience of July 6. He wishes you to know how appreciative he is of your thoughtfulness and respectful sentiments.

His Holiness invokes upon you the divine blessings of grace and peace.

Sincerely yours,

R. Martinez
Substitute

Mr. Petro J. Potichnyj
c/o Kiev Printers Ltd.
2466 Dundas Street West
Toronto, Ontario
M6P 1W9

Лист Державного Секретаря Ватикану до відповідального співредактора видавництва “Літопис УПА” проф. П. Й. Потічного, 1983 рік.

ПРОТОКОЛ VIII
VIII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 16/1984]

Восьмого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 24 і 25 березня 1984 року (субота і неділя), у канцелярії торонтонської станиці Братства к. в. 1-ої УД УНА в "Українському Домі" на вул. Кристі ч. 83—85 у Торонто, Онтаріо, Канада.

Присутні на засіданні (поазбучно, з пропущенням титулів): Степан Ґоляш, Володимир Дашко, Антін Івахнюк, Михайло Ковальчин, Степан Котелець, Микола Кошик, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Михайло Міґус, Віктор Новак, Модест Ріпецький, Михайло Федак, Євген Штендера, Іван Росіл. (Разом 15).

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування проколу від 20 березня 1983 (7-го пленуму).
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного редактора,
   в) головного адміністратора,
   г) голови збіркового комітету.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття пленуму.

До т.1): Засідання відкрив о год. 11:15 (в суботу, 24.3.84) голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький, вітаючи всіх присутніх та згадавши про тих членів і співпрацівників Вид. комітету, які з різних причин, зокрема за станом здоров'я, не змогли прибути на пленарні наради. Це в першу чергу пп.: проф. Л. Шанковський, проф. П. Потічний, Я. Бурій, М. Зінько, Т. Бурий, д-р Б. Крук, Л. Футала, В. Сорочак, Я. Струтинський, М. Бохно, Р. Петренко, С. Новицький, С. Бабяк і (в Европі) д-р З. Соколюк та Ярослава Філь (всіх неприсутніх 15). При тому голова відмітив, що члени Видавничого комітету, замешкалі у Чікаґо, мали своє засідання в лютому 1984 р.).

Зачитаний головою порядок нарад прийнято без змін. Справу технічного порядку — затвердження години заповідженої прес-конференції та вечері з нагоди 10-річчя праці "Літопису УПА" відложено на кінець суботньої сесії.

До т. 2): Зачитаний секретарем В. Макарем протокол ч. 13 із сьомого пленарного засідання Вид. комітету (19-20.III.1983) прийнято без змін.

До т. 3): Звідомлення про працю:

а) Звіт голови Вид. комітету д-ра М. Ріпецького за час від 15.3.83 до 20.3.84. Важливіші справи: видано друком 5, 6, 7 томи. Як були сприйняті томи з німецькими документами?; праця філії дослідного осередку "Літопису УПА" в Чікаґо; завдання на найближчий час — здобути для видавництва статус неприбуткового підприємства (*звіт у додатках, під ч. 1*)*.

б) Звіт головного редактора мґр. Є. Штендери, від 12.3.83 до 19.3.84. Порушені справи: як проходив видавничий процес з книжками 6, 7 і 5; праця над 10-им томом (УГВР, кн. 3), який має появитися восени 1984 р. на відзначення 40-річчя УГВР; праця над підготовкою "реґіональних" томів — (Перемищина, Холмщина, Тернопільщина і ін.); докторська праця. Петра Содоля про ВО УПА "Говерля" і "Маківка" (*його проект див. додаток ч. 3*)*; матеріяли-спомини з циклу "В рядах УПА"; згадка про інформаційно-ділову нараду членів Вид. комітету і кол. вояків УПА в Торонто 2 грудня 1983; перспектива 40 томів "Літопису УПА"; потреба урухомити дослідний осередок з постійними працівниками; відзначення 10-річчя "Літопису УПА". (*Див. додатки ч. 2*)*.

(Примітка секретаря В. Макара: написано протокол ч. 14/1983 з 2-го засідання комісії друку денників Перемиських сотень, 3 липня 1983. Виготовлено і розіслано "Інформаційний листок ч. 1/83 (рішення 7-го пленуму) та ч. 2/83 з 18.7.83, разом на 6 сторінок машинопису).

У дискусії над звітами брали слово друзі Ґоляш, Штендера, Ріпецький, Лебедь, Дашко, Івахнюк. Порушено й обговорено справи:

— проект праці-двотомника май. Содоля, схеми А і Б;

— спогади з циклу "В рядах УПА", які треба посортувати за вужчими теренами (областями), дати до перевірки дотичним комісіям, перевірити всі подані факти, особи, світлини;

— окремо зібрати всі дані до біографії к-ра "Бурлаки";

— праця на 40-50 років перед нами; втягати молодих, як П. Содоль, щоб була запевнена переємливість праці видавництва;

— ред. Є. Штендера виготовив для преси довідку-рецензію про два томи німецьких документів; потрібна така ж довідка-рецензія на 5-ий том.

— деталі, зв'язані з найближчими запланованими випусками, вирішить і полагодить редколеґія.

З черги обговорено і намічено програму прес-конференції та вечері для відзначення 10-річчя праці "Літопису УПА", що мала відбутися того ж дня (субота, 24 березня) за таким порядком:

6-а год. вечора. Прес-конференцію відкриє голова Вид. комітету д-р М. Ріпецький, дальшою програмою керуватиме друг С. Ґоляш. Слово про працю Вид. комітету матиме ред. Є. Штендера, про фінансову сторінку скаже

* Не друкується.

друг М. Федак. На участь у конференції зголосились 8 осіб з преси і радіо. Всім редакціям буде переданий комплект виданих книжок (без 2 т.);

О 19:30 буде вечеря. Повищий план одобрено.

* * *

Обідня перерва тривала від год. 2:15 до 3:15, під час якої зроблено ряд світлин.

* * *

Ад. 3, в): друг М. Федак склав звіт з праці адміністрції за час від 1.1. до 31.12.1983. У звіті стверджено подальший спад числа відборців книжок, пересічно по 200 щорічно. Доведеться знизити наклад книжок з 3.000 до 2.500, якщо не знайдемо кращої розв'язки (*Звіт-див. додаток ч. 4*)*.

Звіт адміністрації доповнив друг В. Дашко, подаючи цифри відсотків на депозитних контах спілки у кред. кооп. Св. Миколая і "Будучність".

До т. 4): Звіт контрольної комісії зачитав друг М. Міґус (*див. додаток 5*)*.

Д-р М. Ріпецький відмітив, що фаховий контроль фін. діловодства нашої спілки перевів д-р М. Малецький; друг Федак додав, що підписаний д-ром М. Малецьким документ є офіційною оцінкою нашого фінансового стану.

У дискусії над звітами адміністрації брали слово друзі Дашко, Ґоляш, Ковальчин, Міґус, д-р М. Ріпецький, Федак, Лебедь, Кулик. Між іншим, відмічено необхідність на майбитнє належного підписування офіційних контрактів на кожну книгу. Друг Федак заявив, що без підписаного контракту не буде починати набору книги. Висунено потребу розпочати заходи для надбання "Залізного фонду Літопису УПА", з якого відсотки могли б оплачувати видання кожного тому. Треба виготовити заклик до української громади в тій справі та звертатися до окремих людей, які мають гроші, але вагаються, на яку ціль їх призначити. Мусимо теж посилити працю на придбання нових відборців-передплатників. Про це мають пам'ятати і дбати теж головні управи. Ред. Є. Штендера виготовив біля 300 нових адрес різних видавництв, де буде розіслана інформація про наше видавництво з поданими цінами на кожну нашу, надруковану, книжку. Конечно треба скріпити наші контакти з пресою, навіть висилати до газет готові рецензії, а в потребі розміщувати теж платні оголошення. Показником наших спроможностей буде найновіший 5-й том (волинський), наскільки зможемо розпродати його 3.000-ний наклад. Після того устійнимо висоту накладу дальших книжок-томів.

До т. 3, г): Останній звіт з праці склав др. С. Ґоляш, як голова збіркового комітету (*див. прилога ч. 6*)*. При тій нагоді Ґоляш висловив ряд думок для покращення нашої видавничої праці, у тім, зокрема, пропозицію подбати про отримання від урядових чинників для "Літопису УПА" статусу неприбуткової організації.

О 17:15 предсідник закрив першу сесію пленуму, щоб дати всім змогу підготовитися до вечірньої програми для відзначення 10-річчя "Літопису УПА".

* * *

* Не друкується.

Прес-конференція і відзначення 10-річчя "Літопису УПА".

У суботу, 24 березня 1984 р. в 18-й год. вечором, у гостинній кімнаті кав'ярні "Українського Дому" (83 Кристі), відбулася прес-конференція, скликана для відзначення 10-річчя "Літопису УПА", для кращого ознайомлення української преси та громади з працею видавництва. Пресу й організації заступали:

- "Гомін України" — ред. Микола Фіґоль,
- "Юкрейнієн Еко" — ред. Андрій Бандера,
- "Вісті комбатанта" — ред. Мирослав Бігус,
- Радіопрограма "Пісня з України" — п. Софія Горлач,
- "Наша мета" — ред. Михайло Поронюк,
- Пластові видання "Юнак" і "Пластовий шлях" — п. Антоніна Горохович,
- "Анабаза" — д-р Валентин Мороз,
- ГУ 1-ої УД УНА — д-р Мирослав Малецький,
- ГУ ЛВУ — мґр. Теодозій Буйняк,
- ГУ ОЖ ЛВУ — п. Марія Тимків (передала письмове привітання),
- Г Управа "Пласту" — Любомир Хабурський,
- Український культурний центр — мґр. Мирон Барабаш, секретар СКВУ;

Не прибули, хоч обіцяли прийти, представники "Нового шляху" і "Нових днів" та представники КУ СУМ. Всіх присутніх було біля 50 осіб, між ними теж д-р Іван Тесля (професор-емерит, співпрацівник "Літопису УПА"), мґр. Карпо Микитчук та ін.

На фронтальній стіні, за президійним столом, красувалася емблема видавництава та напис "10-ліття Літопису УПА". За почесним столом засіли пп. Д-р М. Ріпецький, ред. Є. Штендера, М. Лебедь, інж. С. Ґоляш, М. Федак, Л. Хабурський, В. Макар.

Конференцію відкрив коротким привітальним словом голова Вид. комітету д-р М. Ріпецький, дальшою програмою керував інж. С. Ґоляш. Вичерпну інформацію про 10-річну працю видавництва і її висліди подав ред. Є. Штендера. Фінансову сторінку праці видавництва з'ясував друг М. Федак. Особливу увагу присутніх притягнуло ствердження, що вся праця членів Вид. Комітетуту ведеться безкоштовно. По інформативних виступах брали слово присутні редактори і представники організацій: д-р В. Мирон, ред. М. Фіґоль, п-і А. Горохович, ред. А. Бандера, д-р М. Малецький, ред. М. Бігус, мґр. К. Микитчук, ред. Л. Хабурський та ін. Всі промовці висловлювали задоволення і признання за працю видавництва. Особливий натиск був поставлений на пекучу потребу зацікавити проблематикою УПА і втягнути в дослідно-видавничу працю представників молодшого покоління, якого світлим представником є майор П. Содоль і ін. Добре враження склав своїм виступом пластун-юнак Л. Хабурський. На всі запитання в справі "Літопису УПА" давали відповіді пп. Ґоляш, Штендера та ін. На тему дипломатичних зв'язків ОУН, УПА, УГВР із західними альянтами, яку порушив мґр. Микитчук, дав обширні вияснення, подекуди

ревеляційні, п. М. Лебедь. Присутні редактори були задоволені презентуванням їм комплектів, виданих досі томів "Літопису УПА". Дискусія продовжувалася теж під час вечері, яку подано о 19:30 год. По вечері, д-р В. Мороз перевів інтерв'ю з інж. С. Ґоляшем, записане на плівку для пересилання по СіБіСі в Україну. (Дуже прихильне звідомлення про цю прес-конференцію передав ред. Дніпровий на радіопрограмі "Пісня з України" в неділю, 1 квітня 1984 р.).

* * *

Друга сесія пленуму. Неділя, 25 березня 1984 р.

Відкривши другу сесію 8-го пленуму в неділю, 25 березня, о 10:20 год., голова д-р М. Ріпецький ствердив, що наша прес-конференція мала дуже задовільний перебіг та що можна сподіватися добрих наслідків, бо, як стверджено, ні преса, ні громада не були досі належно ознайомлені з нашою працею.

Переходячи до дискусії над нашими останніми виданнями, голова відмітив неточність біографічних даних про св.п д-ра Богадана Гука-"Скалу" у "Бюлетені" ч. 3, що є додатком до 5-го тому "Літопису УПА", також вказав на деякі технічні недотягнення у німецьких томах, зокрема на нечіткість мап.

В. Макар звернув увагу на хибне "поштукування" списків розстріляних німцями українців у 6-ому томі "Літопису УПА", на відбитаках "Бекантмахунґ". Також відмітив невластивість окреслювання московсько-більшовицького ворога у коментарях до німецьких документів майже виключно слівцем "радянський".

Щодо некрологу св.п. д-ра Б. Гука, дані про покійного були взяті із посмертних згадок у пресі.

У дискусії над цими справами брали слово друзі Ґоляш, д-р М. Ріпецький, Ковальчин і Є. Штендера.

До т. 6): План праці на найближчий час.

Ред. Є. Штендера подав план праці видавництва на 1984/85 рік.

До осені 1984 р. вийде з друку 10-й том "Літопису УПА" п.н. "УГВР, книга третя". На викінченні є матеріяли до двотомника Перемиського, а одночасно ред. Є. Штендера працює над томом Холмським. Якщо 1-ий Перемиський том буде зданий до друку у липні 1984 р., то можна буде його розсилати вже в лютому 1985 р. Біографічні дані старшин УПА будуть поміщені у другій книжці Перемиського двотомника. Май. Содолеві треба чимшвидше передати всі матеріяли, що стосуються теренів Закерзоння, тоді можна буде їх видати окремою книжкою під тою ж назвою — "Закерзоння". У кожному випадку необхідна точна перевірка фактів і осіб дотичною комісією.

Друг Ґоляш намітив ще тему про постачання в УПА на всіх теренах.

Д-р М. Ріпецький поінформував, що ред. А. Бандера запропонував свою безінтересовну поміч у виготовленні англомовних текстів до "Літопису УПА". Рішено цю його оферту прийняти, але узгіднити цю справу з проф. П. Потічним. Наразі можна запропонувати ред. Бандері, щоб уважно переглянув усі дотепер

подані матеріяли, які, на його думку, є найбільш відповідні до перекладу на англійську мову з перспективою видати їх окремою англомовною книжкою.

Друг М. Лебедь підніс потребу знайти охочу кваліфіковану особу для праці на два роки в різних архівах, м. ін., з метою відшукати низку пропавших таємних документів, що стосуються Оберлендера, крайсгавптмана у Кам'янці Струмиловій та ін.

Обговорено і рішено бюджетні справи.

До т. 7) "Різне":

Друг Ґоляш згадав, що ред. А. Бандера після вчорашнього вечора склав на його руки перепрошення за свій надто різкий виступ проти п А. Горохович в часі прес-конфернції (закид "пластового антимілітаризму" на еміґрації).

Друг М. Ковальчин порушив справу нашого відношення до ген. П. Григоренка. Зацитував кілька уривків з російського перекладу його спогадів на доказ, що ген. Григоренко зі своєю армією був у Карпатах у квітні 1945 р. на протимадярському фронті, на ділі теж проти УПА, хоч у своїх прилюдних виступах він це заперечує або промовчує. У порушеній справі брали слово друзі М. Ріпецький, Дашко і Лебедь; пригадано зустріч з Григоренком у Чікаґо і Торонто та ін. На погляд друга М. Лебедя, Григоренко не був українським генералом, а сталінським. Деякі українські партійні групи в еміґрації висували ген. Григоренка, як лідера проти середовища Яр. Стецька й ОУН, але Григоренко не став ніяким політичним лідером. З практичних поглядів нам не варто тепер займати до цієї справи якесь окреме становище. На цьому закінчено її обговорення.

М. Лебедь, покидаючи наради з уваги на відліт літака, подякував усім за співпрацю, запевнив про свою дальшу підтримку і закликав до посиленої діяльности, бо "Літопис УПА" це добра справа, спільна для нас усіх.

Ред. Є. Штендера: "Проф. Т. Гунчак має в плані попрацювати над польськими документами з архівів у Лондоні, що мають відношення до дій УПА. Він теж просить дати йому певну кількість німецьких томів. Рішено дати йому по 10 томів 6 і 7, або й більше в потребі. Мґр. К. Микитчук, який був членом закордонної місії УГВР, має написані унікальні спогади на 180 сторінок, про тодішні контакти з англійськими дипломатичними кругами. Треба знов робити тиск на членів УГВР (проф. Л. Шанковський, о. д-р І. Гриньох, М. Лебедь, П. Турула), щоб нарешті написали і передали ще в цьому, ювілейному для УГВР, році свої, давно обіцяні, спогади.

З черги обговорено проблему дальшого маґазинування книжок "Літопису УПА". Добре приміщення погодився дати друг М. Кулик на другому поверсі новозбудованого ґаража. Там теж можна буде робити експедицію дальших томів. На господаря-завідувача маґазину треба піднайти солідного вояка-пенсіонера. Друг Кулик, при тій нагоді, обстоював цифру накладу кожної книжки на 3.000 примірників, вказуючи на потребу розсилати багато більше примірників до університетських і інших бібліотек у світі, зокрема до Китаю.

Друг Кулик підняв ще раз справу записів на цілі "Літопису УПА". Треба порозумітися в тій справі з адвокатами, які виготовляють тестаменти, щоб вони піддавали саме таку ідею своїм клієнтам, які часто не знають, на яку добру ціль записати свої гроші. Варто би виготовити відповідний лист на цих адвокатів і теж особисто з ними обговорювати цю справу. Не менш пекучою є справа придбання для нашого видавництва статусу "нон профіт текс-дідактбел орґанізейшен", як в Америці, так і в Канаді, Це розв'язало би наші фінансові проблеми. Для цієї мети треба виступати під фірмою "Видавничий комітет Літопису УПА — Фінансова Комісія в США, згл. в Канаді". Це буде зв'язане зі збільшеним контролем з боку урядових чинників.

Постановлено, що коли хтось вплатить бодай $15.000 доларів на видавничий фонд, тоді будемо давати інформації про нього як мецената, з біографією та знимкою не тільки у "Бюлетені", але теж у дотичній книжці. Коли на чергу прийдуть реґіональні томи "Літопису УПА" (Перемиський, Закерзонський, Лемківський, Тернопільський, Станиславівський і ін.), тоді треба посилити пропаґанду поміж зацікавленими земляками, шляхом закликів у пресі, у "Бюлетенях Літопису УПА" та в "Обіжниках" головних управ упівських організацій.

Щодо другого накладу книжки "Літопису УПА", 2-ий том, якої нема в запасі, а яку пропонує перевидати інж. Б. Чайковський у "Компютопринт" (500 прим.), рішено відкласти цю справу ще на три місяці. Якщо до того часу пощастить нам (як обіцяє друг Ковальчин) відшукати у кольпортерів бодай 50 примірнів книжки т. 2, тоді не будемо робити другого накладу. Якщо ж не зберемо їх, тоді будемо робити другий наклад (500 прим.) у Торонто, бо це вийде дешевше як в Америці і буде менше комплікацій.

Експедиція 5-го (Волинського) тому має розпочатися в найближчих днях.

* * *

Наради другогої сесії пленуму були перервані домовленою зустріччю з мистцями-малярами, які репрезентували присутнім взірці своїх творів і проектів з пропозицією дальшої співпраці. Маляр Хабурський, який прибув зі своїм братом Любомиром, показав монтаж-портрет ген. Романа Шухевича на тлі Золотого Хреста Заслуги УПА та обіцяв безкоштовно виготовити проекти якнайбільш атрактивних для молоді обгорток дальших томів "Літопису УПА". Також, на пропозицію друга Ґоляша, заявив готовність зробити портрети трьох генералів та інших найважливіших Героїв УПА, якщо дістане їхні світлини.

Під час обідньої перерви маестро Володимир Беднарський показав свої мистецькі твори, проекти одностроїв і відзнак УПА, образ "Хрещення України", різні типи українських краєвидів, баталістичні сцени і ін., а також проект пам'ятника (на кам'яній брилі-Меч згл. Хрест УПА). Заявив теж свою охоту допомагати видавництву "Літопис УПА" і взагалі упівцям. Голова подякував і запропонував бути в контакті у тих справах з головними управами.

* * *

Перед закінченням нарад, всі присутні підписали картки з привітаннями для хворих друзів — проф. Л. Шанковського, проф. П. Потічного (по операції), М. Зінька і Якова Бурія.

Голова закрив 8-й пленум о 15-й год.

За президію:

М. Ріпецький	Є. Штендера	В. Макар
голова	гол. редактор	секретар

ПРОТОКОЛ IX
IX-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 17/1985]

Дев'ятого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопис УПА", яке відбулося 18 і 19 травня 1985 р. в канцелярії станиці Братства к. в. 1 УД УНА в "Українському Домі", на вул. Кристі ч. 83-85 у Торонто, Онтаріо, Канада.

Присутні на нарадах члени і співробітники Вид. комітету (поазбучно, з пропущенням титулів): Степан Бабяк, Тарас Бурий, Яків Бурій, Володимир Дашко, Микола Зінько, Степан Ґоляш, Антін Івахнюк, Михайло Ковальчин, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Карпо Микитчук, Михайло Міґус, Стефан Новицький, Петро Потічний, Модест Ріпецький, Ярослав Струтинський, Лев Футала, Євген Штендера, Іван Росіл (разом 20) і 3 особи, як гості: п. С. Бурий, В. Пастух, М. Служала. (Разом 23).

Порядок нарад (запропонований і доповнений та прийнятий):

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування проколу з 8-го пленуму з 20.3.1983 р.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Вид. комітету,
   б) головного редактора,
   в) головного адміністратора.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Звідомлення голови фінансового і збіркового Комітетів.
6. Дискусія над звідомленнями та їх затвердження.
7. План праці на найближчий час, а також — наші завдання у зв'язку з нападками на УПА.
8. Різне.
9. Закриття пленуму.

До т.1): Пленарне зібрання відкрив у суботу , 18 травня 1985 р., о год. 10:15 рано, голова Вид. комітету д-р М. Ріпецький, вітаючи всіх присутніх та згадавши про неприсутніх, які не змогли прибути з уваги на невідрадний стан здоров'я, а це три особи: проф. Л. Шанковський (передав листа, який не дійшов до пленуму), друзі М. Федак і В. Новак, а інші з інших оправданих причин: М. Кошик, д-р Б. Крук, М. Бохно, Р. Петренко, д-р З. Соколюк і Я. Філь (відсутні 10).

Порядок дня прийнято з малими додатками, як вище.

До т. 2): Зачитаний секретарем протокол ч. 16 з 8-го пленуму 1983 р., прийнято з такими доповненнями і пропозиціями:

Друг С. Ґоляш: "Висловлюємо нашу пошану пок. Андрієві Бандері (помер 19-го липня 1984 р.), який мав добру волю помогти в праці Вид. спілки "Літопис УПА"".

Ред. Є. Штендера: "Протоколи наші є докладні і змістовні, будуть добрим джерелом інформації до історії "Літопису УПА; про наше відзначення 10-річчя "Літопису УПА" в 1984 р., д-р В. Мороз подав по радіо інтерв'ю з другом Ґоляшем, але як свою статтю. Юрій Маївський не прийняв призначеної для нього суми $1.000 за свою працю для "Літопису УПА". Проф. Т. Гунчак не висловив ще охоти опрацьовувати польські матеріяли-документи про УПА, а тільки згадав про їх існування, відкладаючи цю справу на пізніше".

Друг Ґоляш зробив вже після 8-ого пленуму звідомлення про працю "Літопису УПА", яке й розіслав до преси.

Д-р М. Ріпецький уточнив, що друг Ґоляш є не тільки головою збіркового комітету, але теж головою фінансової комісії "Літопису УПА". Пану Юрієві Маївському за неприйняття належної йому винагороди $1.000 треба висловити нашу подяку та відмітити це в фінансових книгах.

До т. 3) Звідомлення з праці:

а) Звіт голови Вид. комітету М. Ріпецького: "Важке захворювання головного адміністратора друга М. Федака було причиною, того, що ми не змогли видати друком Х-го тому вже в 1984 році. Ця книга з'явилася на наш 9-й пленум. З вдячністю оцінюємо важливу роль і вклад праці друга Федака у наше видавництво. Ведення адміністративних справ перебрав тимчасово друг М. Кулик. На 25 членів Вид. комітету дійсну працю веде лише декілька осіб. Потрібна більша активізація решти членів. Звітодавець подав теж план майже готового до видання тому про "Санітарну службу УПА" (*Див. додатки ч. 1*)*.

б) Звіт головного редактора Є. Штендери: в 1984 році вийшли з друку тт. 5-й (Волинської серії, книга третя — спогади) і 10-й (УГВР, книга третя), який в найближчому часі буде розсиланий. Готуються до друку дальших 7 томів, це — три Перемиські (денники), два Тернопільські, один Холмський. Один про ВО "Говерля" (май. Содоль). Ведеться праця над томами лемківськими (друг Ґоляш), не випускаються з уваги два томи спогадів членів УГВР і ЗП УГВР

* Не друкується.

(мґр. К. Микитчук). Продовжується теж праця над іншими проектами, до яких треба притягнути нових співробітників (*звіт — див. додатки ч. 2*)*.

Друг Ґоляш зробив такі доповнення до звіту про видавничі справи. Матеріяли до тому з циклу "В рядах УПА" вже упорядковані і висортовані, дещо треба ще переписати. Книга мала б 350 сторінок. Сам опрацював статтю на 24 стор. машинопису про дії УПА в Бродівщині для поміщення в реґіональному збірнику. Вияснюється справа зі співаником УПА, окреме видання якого плановано разом з покійним другом Володимиром Юркевичем (помер у травні 1985 р.), бо частина упівських пісень була поміщена у тернопільському томі. (ред. Є. Штендера: їх теж можна буде включити згодом в окремий загальний співаник УПА). Друг "Мар" порушив ще справу упівських спогадів, яких публікування вважає пекучішим від готових документів. Зокрема згадав нові спогади друга Грицька-"Цяпки", які тепер читає проф. Ґалан. Але всі ті нові спогади треба перед друком докладно перевірити щодо фактів, дат, прізвищ, місцевостей. Слово на цю тему брали друзі д-р Ріпецький, Лебедь, Ковальчин, Бабяк. Друг Кулик звернув увагу, що чимало точніших даних можна знайти в польських виданнях про дії УПА, хоч вони й тенденційно висвітлені. Висловлено побажання, щоб не лише друзі в Чікаґо, але і всі інші друзі при читанні різних спогадів і опрацювань робили точні нотатки, потрібні для нашої загальної довідкової картотеки, а також робили копії з важливіших розділів тих праць.

Проф. Потічний порушив справу німецьких та інших документів у Вашинґтоні, які треба нам викупити. Фонди на це є, ухвала теж. Не було змоги зробити це досі. Буде така можливість під кінець 1985 р. До праці в тій ділянці треба заанґажувати молодих і здібних науковців, як Роман Стахів, інж. Мороз, мґр. Копачівський, а для комп'ютерних пристосувань, зібраних даних для картотеки, попросити до помочі — Зіну Красник і Марію Райтовську з Філадельфії та інших.

в) Звіт касовий, опрацьований другом М. Зіньком, замість гол. адміністратора друга М. Федака, зачитав друг М. Кулик (*Звіти — див. додатки чч. 3 і 4*)*. Окремий звіт про стан картотеки виготовив друг Я. Бурій. Звіт друга Кулика доповнив друг В. Дашко цифровими даними про стан конта Вид. спілки у кредитівках "Будучність" і Св. Миколая. Він звернув теж увагу, що 3-го тому "Літопису УПА" залишилося в запасі всього 15 примірників.

До т. 4): Звіт контрольної комісії зачитав друг М. Міґус, стверджуючи повну згідність даних у фінансових книгах зі звітами адміністрації. Фахового книго-вода цим разом не покликано, бо не було такої потреби (*див. прилога ч. 5*)*.

До т. 5): Звіт фінансового комітету склав його голова друг С. Ґоляш. У підготовці є акція приєднування фундаторів поодиноких томів. Один фундатор-упівець Михайло Феш зголосив уже до друга Ґоляша суму $20.000 (*звіт-див. додатки ч. 6*)*. Для дальшої збіркової акції фін. комісія (друзі Ґоляш і В. Сорочак) вже приготовили проекти двох

* Не друкується.

звернень : а) до друзів упівців, б) до української громади (*див. додатки чч. 7 і 8*)*. На кінець друг Ґоляш склав подяку редакції та адміністрації "Літопису УПА" за солідну і справну роботу.

До т. 6) "Дискусія над звітами":

Дискусія над звітами була одночасно й обговоренням плану праці на найближче майбутнє. Всі висловлювалися за приспішенням друку дальших томів, щоб бодай дві нові книги виходили кожного року. Уповноважено комісію у складі друзів Є. Штендери, М. Кулика і В. Макара перевірити справу у трьох українських друкарнях в Торонто та дістати кошториси на кожну книгу. У зв'язку з переходом друкарні "Київ" у нові руки, уповноважено друга М. Кулика полагодити чимшвидше справу з винаймом поштової скриньки у Торонто, яка б була надалі постійною адресою Вид. спілки "Літопис УПА". (*Примітка*: це зроблено 22 травня 1985, на поштовім відділі при вул Квін напроти вул. Лісґар: Бокс ч. 97, Стейшн "Ц", Торонто, Онт., М6Джей, 3М7). Нову адресу треба подати вже при розсилці 10-го тому з відповідною інформацією і новим зворотним розрахунковим формуляром.

Проф. Потічний поінформував, що під фірмою Канадського Інституту Українських студій (КІУС) в Едмонтоні, вже в 1985 році вийде англомовна книга п.н. "Політична думка українського підпілля", б. 500 сторінок. Авторами є проф. П. Потічний і мґр. Є. Штендера. Це буде й для "Літопису УПА" велика поміч у дальшій праці, і нам нічого не коштувала. Друг Ґоляш просив розвідати, в якій мірі ми могли би розраховувати з тої книги на потрібні нам готові уривки. Друг Ковальчин щиро дякував авторам за ту книгу, яку конечно треба буде поширити на всі країни. Пригадав теж, що маємо висилати до преси готові короткі рецензійні нотатки про кожний виданий том. Щодо накладу дальших томів "ЛітописуУПА", то опінія вагалася між цифрами 2.500 і 3.000.

(Обідню перерву зроблено між год. 14:15 і 15:15).

Ще до т. 3) Звітування:

По обідній перерві прибув друг Я. Бурій зі звітом про стан картотеки. Так як друг Бурій по операції горла і не може говорити, звіт задчитав друг Кулик. Друг Бурій обрахував, що 567 відборців є боржниками (*див. додатки ч. 9*)*. Показав теж фоліо з понад 70 листами-подяками за надіслані для бібліотек томи, головно з німецькими документами.

В дискусії ред. Є. Штендера ствердив, що ми від початку втратили вже біля 800 відборців. Але буде можливість отримати від мґр. Микитчука ще яких 300-500 нових надійних адрес. Друзі Ріпецький і Ґоляш обіцяли виготовити три різні тексти листів до розсилки боржникам і новим відборцям, а також до редакцій газет. Розсилкою тих листів (з книжками або без) буде займатися адміністрація. Друг Бурій розсилав пригадки боржникам двічі на рік, що коштувало до $400. Пресі будемо розсилати короткі рецензійні

* Не друкується.

Пленум "Літопису УПА", 1998 р.
Сидять, зліва: Микола Кулик, Петро Й. Потічний, Модест Ріпецький, Євген Штендера, Лев Футала, Михайло Ковальчин.
Стоять, зліва: Осип Жигар, Іван Росіл, Іван Лико, Параскевія Грицай, Микола Зінько, Юліян Котляр, Михайло Міґус, Микола Кошик, Степан Шпак

тексти з проханням вмістити їх і давати теж власні оцінки. Голова Вид. спілки д-р Ріпецький склав щиру подяку другові Бурієві за його віддану працю.

До зачитаних другом Ґоляшем текстів звернень подано деякі поправки і доповнення, зокрема щодо заголовків запланованих нових томів. Щодо сподіваних фундаторів, висловлено думку (пп. Потічний і Лебедь), щоб не зобов'язувати себе перед ними точно окресленими заголовками, а в уфундованих томах містити тільки замітку на 5-ій сторінці, що така-то особа є фундаторм даної книги. Біографії і світлини фундаторів друкувати у "Бюлетенях"-додатках. Справу письмових закликів, підписів під ними, а головно оформлення фундацій з федеральним статутом та числом для звільнення від податку, поладнає фінансова комісія в Чікаґо. У Канаді цю справу обміркує друг М. Кулик в порозумінні з адвокатом підприємства Ю-Бі-Ей. До всіх наших фінансових установ треба буде звертатися під кінець кожного року по дотації, користуючись стандартним листом.

До т. 7): З черги приступлено до обговорення справи посилених ворожих нападок на добре ім'я УПА і взагалі українців, та способів оборони і протидії. Прийнято пропозицію проф. П. Потічного, щоб у першу чергу вислати томи до членів комісії Дюшена, а також до бібліотек новий каталог-цінник з, по можливості, коротким резюме важливіших статтей і фактів. Друг Ґоляш зачитав з виданого жидами списка, що нагадує "акт оскарження", "страшні" цифри проти українців, як "воєнних злочинців", німецьких коляборантів і "погромщиків", точно по лінії постійних атак з боку Москви на "українських буржуазних націоналістів". Стверджено, що багато наших громадян справді вже застрашені тими нападами й знеохочені до будь-якої діяльности. Отже, мусимо і тут

перебрати ініціативу і протидіяти. Мґр. К. Микитчук поінформував, що має чимало книжок жидівських авторів, які самі називають Ізраїль "фашистсько-комуністичною державою", де й вичислені жидівські злочини супроти інших народів. Обов'язком упівців є дати відсіч всім напастям на українців. Ред. Є. Штендера висловив застереження, що нам не слід розпалювати протижидівську війну, бо якраз того бажає собі Москва.

У висліді нашої дискусії на ці теми, вирішено, на внесок д-ра М. Ріпецького, зібрати й опрацювати найвагоміші матеріяли з німецьких та інших документів, які свідчать про збройну боротьбу українського народу за свою назалежну державу та зовсім заперечують всі закиди та нападки на УПА, ОУН й інші українські чинники в антисемітизмі та участі у протижидівських погромах. Треба віднайти документи і прізвища, які свідчать про рятування жидів українцями і т.п. Тих матеріялів маємо зібрати на один англомовний том "Літопису УПА" та видати його якнайшвидше, по можливості до року. Проф. Потічний обіцяв поговорити з молодими науковцями, ознайомленими з модерною технологією в досліджуванні документів (назвав прізвища пп. Юркевича, Божика, Ващука, Луцюка та ін., а зі старших — проф. Л. Шанковського, ред. Р. Рахманного). Видати треба ту документальну книгу за посередництвом одної з найбільш відомих американських видавничих фірм. Пора теж подумати над віднайденням молодих дослідників, бодай на пів року, на розшуки й дослідну працю в німецьких та інших архівах.

Наради першого дня закінчено о 18.45 (вечером). Після того обговорено загальний план програми "Громадського зібрання", що було заповіджене Видавничим комітетом на неділю, 19 травня, о 15-й год. Друг Кулик приготовив до оглядання проекти "Пам'ятника Слави УПА", що має бути здвигнений на упівській секції цвинтаря Св. Володимира на оселі "Київ", в Оквил, Онтаріо, де маємо вже закуплених 96 ділянок.

По нарадах відбулася спільна вечеря, замовлена панею Марійкою Сич, подавана панями В. Козак, П. Грицай, К. Кулик, О. Бамбурак.

У зв'язку з пленумом, від 11 до 19 травня відбувалася в тому ж домі виставка матеріялів і документів УГВР, УПА, ОУН. Найбільше часу і труду присвятили тут п. П. Грицай і друг Володимир Пастух-"Швейко".

* * *

Неділя, 19 травня 1985 р.

Друга сесія пленуму почалася 10:15 рано. Присутніх було 18 осіб. На черзі була точка "Різне", та різні постанови.

Секретареві доручено виготовити "Обіжник" з резюме усіх обговорених і вирішених справ та розіслати його, разом з копіями звітів, всім членам Видавничого комітету.

Голова та інші члени комітетуту відвідали в суботу вечором хворого друга М. Федака і ствердили поліпшення в стані його здоров'я, але ще не

настільки, щоб він міг вже в найближчих місяцях повернутися до праці в адміністрації видавництва. Тому рішено прийняти друга Миколу Кулика формально до складу адміністрації та виконування обов'язків головного адміністратора.

Постановлено видавати кожний том "Літопису УПА" засадничо накладом 2500 примірників плюс така додаткова кількість, яку редакція й адміністрація будуть уважати доцільною, для висилки на нові адреси як показові, та для запасу. Це залежатиме теж від кількости обіцяних нових адрес, зглядно зголошених нових книгарень для комісійної продажі (у Німеччині). Прийнято, згл. устійнено, стандартну ціну на всі десять дотепер виданих книжок.

Бюджет видавництва на 1985 рік залишено в дотеперішній висоті.

Друг Дашко повідомив, що ще маємо в запасі 600-700 примірників двох томів з німецькими документами (ч. 6 і 7). У найближчих тижнях будемо знати чи є на них нові відборці. Друг М. Кулик повідіомив, що вже має готове приміщення над новозбудованим ґаражем для маґазинування всіх запасів книжок "Літопису УПА" та для роблення там експедиції. На господаря маґазину приймемо пенсіонера-упівця друга Миколу Служалу. Друг М. Ковальчин обіцав допомогти ліквідувати заборгованість за вислані томи "Літопису УПА" на терені Філадельфії і взагалі в ЗСА, але мусить мати адреси боржників.

У найближчий час буде надрукований новий каталог наших видань з новимти цінами, як рівнож з підкресленням нової адреси видавництва; це буде в двох мовах, українській і англійській. Його треба буде розсилати з відповідними листами не тільки до окремих осіб, але теж до наших парафій, органіацій, установ. Висловлено побажання, щоб при всякій нагоді перевіряти, як сприймають наші видання в університетських та інших бібліотеках. Друг Ґоляш запевнив про дальшу поміч Видавництву збоку друзів у Чікаґо. Піддав теж думку, що маємо збирати й публікувати матеріяли й дані не тільки про нашу боротьбу, але теж про стосований проти українського народу безпощадний терор збоку ворогів незалежної української держави.

Пленарні наради закінчено формально о год. 11:30 перед полуднем, у неділю, 19 травня 1985 р.

Присутні на пленумі підписали картки з привітаннями та побажаннями повного одужання хворим членам Видавничого комітету — проф. Л. Шанковському та другові М. Федакові.

За президію:

М. Ріпецький голова	Є. Штендера гол. редактор	В. Макар секретар

Додаткова інформація:

1. По закритті пленуму відбулася нарада членів головних управ обох упівських організацій (Об'єднання і Товариств) для обговорення і вирішення кількох спільних справ. У висліді дискусії рішено створити спільну перевірчу комісію з 4 осіб (2 і 2) для перевірки і вреґулювання справи військових ступенів усіх упівців та спільну капітулу з 6 осіб (3 і 3) для видання пропам'ятної медалі з нагоди 40-річчя УГВР і 35-річчя смерті ген. Р. Шухевича. У плані є завершити ці справи святково на спільному бенкеті після загальних зборів обох організацій у м. жовтні 1985 р.

2. У неділю, 19 травня, з нагоди свята Героїв у великій залі "Українського Дому" на Кристі, з ініціятиви президії Вид. комітету "Літопису УПА" відбулося громадське зібрання. Свято відкрив голова спілки д-р М. Ріпецький, з доповідями виступали: С. Ґоляш (про українських героїв, з вирізненням постаті ген. Р. Шухевича), М. Лебедь (про зовнішні справи УГВР в часі війни) і ред. Є. Штендера (про "Літопис УПА"). Промови перепліталися з мистецькими заходами. Керував програмою друг В. Новак. Громада (біля 400 присутніх) склала дуже добрі враження.

3. 27 травня секретар отримав листа від друга М. Ковальчина, з великим — 13 стор. машинопису — листом проф. Л. Шанковського, що мав бути прочитаний та обговорений на пленумі. Цей лист, як і звіти, зачитані на пленумі, будуть помножені та розіслані всім членам Вид. комітету.

В. Макар

ПРОТОКОЛ X
X-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 19/1986]

Десятого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 12 і 13 квітня 1986 р. у приміщенні "Українського Дому" на вул. Кристі ч. 83-85 у Торонто, Онтаріо, Канада.

Присутні на пленумі члени і співробітники Вид. комітету (поазбучно, з пропущенням титулів): Степан Бабяк, Михайло Бохно, Тарас Бурий, Степан Ґоляш, Володимир Дашко, Антін Івахнюк, Михайло Ковальчин, Микола Кошик, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Михайло Міґус, Петро Потічний, Модест Ріпецький, Петро Содоль, Ярослав Струтинський,

Лев Футала, Степан Шпак, Євген Штендера, Іван Росіл — разом 20 плюс 23 гостей, переважно упівців з Канади й Америки, разом 43.

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування прот. ч. 17 з IX-го пленуму (18-19 травня 1985 р.).
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Вид. комітету,
   б) головного редактора,
   в) головного адміністратора,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) секретаря (й евентуально інших).
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття пленуму.

До т 1): Десятий пленум Вид. комітету "Літопис УПА" відкрив у суботу 12 квітня 1986 р. 14:10 попол. голова-д-р М. Ріпецький, вітаючи всіх присутніх, зокрема хворих членів Вид. комітету — друзів М. Лебедя, С. Ґоляша і П. Потічного, які, не зважаючи на недавні важкі операції, прибули на пленарні наради. На заклик голови, всі присутні вставанням з місць і хвилиною мовчання вшанували пам'ять працівника адміністрації "Літопису УПА" св. п. Якова Бурія, який помер 6 жовтня 1985 р.

Запропонований порядок нарад прийнято як вище (*див. додатки ч. 1*)*.

До т. 2): Зачитаний секретарем В. Макарем протокол ч. 17 з 9-го пленуму (18-19 травня 1985 р.) прийнято без змін.

До т. 3) "Звідомленя з праці":

а) Звіт голови Вид. Комітету д-ра М. Ріпецького: Труднощі в праці 1985 року вдалося перебороти. Літом 1985 р., голова, будучи у Мюнхені, домовився з проф. д-ром Зеноном Соколюком-"Семеновим" у справі відшукування документів в архівах та поширення німецьких томів "Літопису УПА", а з панею Іриною Козак — у справі опрацювання ділянки участи жіноцтва в УЧХ і ін. Голова висловив свою опінію про надіслані спомини друга Грицька-"Цяпки" "Шляхом щастя і смерти" (515 стор. машинопису). Це, в основі, повторення змісту виданої давніше книжки "Горить ліс", отже, зайво її перевидавати. Спогади Костя Гіммельрайха-"Кия", отримані в двох редакціях, треба нам видати по узгідненні деяких аспектів з важко хворим автором (*Звіт голови — див. додатки ч. 2*)*.

б) Звіт гол. редактора мґр-а Є. Штендери: Видано друком 11 том "Тернопільщина", книга 1, а в найближчий час появиться 13-ий том "Перемищина — денники відділу "Бурлаки". У підготовці є 12 том ("Тернопільщина"—

* Не друкується.

книга 2-га) та том 14 ("Перемищина" — книга 2-га, денники "Бурлаки" і "Крилача"), а за ними підуть до друку томи про Холмщину (1 том), про Карпатську ВО "Лисоня" май. Содоля (2 томи, том споминів і "Співаник УПА", підготовлений другом С. Ґоляшем, та спомини К. Ґіммельрайха-"Кия". Окремо теба згадати про заплановані два англомовні томи німецьких документів. (*Звіт — див. додатки ч. 8*)*.

в) У звіті проф. П. Потічний відмітив, що вже отримано 92 касети сфільмованих німецьких документів (по 20 ам. дол. за 1 касету). Працю над ними вже ведуть пп. Копачівський і Мороз та ін. До трьох місяців буде виготовлена бібліографія тих матеріялів. Буде опублікована оцінка проф. Армстронґа про "Літопис УПА".

г) Звіт головного адміністратора друга М. Кулика, який перебрав ці обов'язки після захворювання друга М. Федака, відмітив, що минулий рік був особливо важкий для нас, бо захворів і помер наш добрий працівник Яків Бурій, а друкарня "Київ" перейшла в інші руки, що збільшило наші клопоти. Картотеку далі вів друг Міґус, а за касу відповідав друг В. Дашко. Наприкінці 1985 року започатковано масову збіркову акцію фондів на приспішене видавання дальших томів шляхом висилання листів до організацій та окремих осіб. Ділову кореспонденцію полагоджує сам друг Кулик. Переведено теж нову інвентуру запасу книжок. (*Див. додатки ч. 4*)*.

ґ) Звіт фінансовий склав друг М. Зінько. (*Див. додатки ч. 5*)*.

д) Друг М. Міґус склав звіт за картотеку. Всіх відборців "Літопису УПА" є 1.812, однак існує значна заборгованість з оплати розісланих книг (*див. додатки ч. 6*)*.

е) Звіт про працю фін. комісії склав друг С. Ґоляш, зачитуючи списки пожертв на терені Америки та подаючи свої завваги до фінанонсових справ "Літопису УПА" взагалі (*див. додатки чч. 7 і 8*)*.

є) Друг В. Макар зачитав обширніший звіт з праці секретаря Вид. комітету за останніх 9 років та поінформував про зложення ним заяви на руки президії про резиґнацію зі свого посту з уваги на здоров'я та одночасне переобтяження іншою працею (*див. додатки ч.9*)*.

До т. 4): Звіт контрольної комісії зачитав др. М. Зінько (*додаток ч. 10*)*.

До т. 5) "Дискусія":

На внесок д-ра М. Ріпецького, проф. П. Потічний зачитав повністю 13 стор. машинописного еляборату проф. Л. Шанковського, п.н. "Джерела до історії УПА", який був нам переданий вже після дев'ятого пленуму в 1985 р (*додаток ч. 11*)*. У дискусії стверджено, що деякі критичні зауваження автора стосовно перших томів "Літопису УПА", є дещо кривдячі для редколеґії; все-таки цей еляборат треба використати позитивно. Висловлено побажання щоб перебрати зібрані матеріяли до історії УПА не тільки від проф. Л. Шанковського, але й від д-ра П. Мірчука, пок. І. Еліяшевського та ін.

* Не друкується.

У дискусії над справами, порушеними у звітах, брали слово: друг С. Ґоляш (згадав про спогади "Палія", сот. "Дідика", про співаник УПА та працю над ним пок. В. Юркевича і Дзімана-"Левка"); М. Ковальчин (м. ін. про 227-сторінкову книжку д-ра В. Косика "Дас дрітте райх унд ді украініше фраґе — Документе 1934—1944", видану у Мюнхені 1985 р.); ред. Є. Штендера, проф. П. Потічний, д-р М. Ріпецький, Б. Мороз, С. Бабяк, Т. Бурий, М. Міґус, М. Зінько.

Зачитані на пленумі звіти були формально затверджені.

До т. 6) "План праці на найближчий час":

Д-р М. Ріпецький підніс справу конечности видавати, бодай що два роки, "Бюлетень Літопису УПА" для опублікування списків жертводавців на наш Видавничий Фонд, нові набутки до архіву-бібліотеки видавництва, важливіші листи читачів і т. п. Для цього треба вибрати окрему ред. комісію. До комісії зголосилися: друзі С. Ґоляш, як голова збіркового комітету, М. Кулик, як головний адміністратор, та С. Бабяк. Всі інші мають їм у праці допомагати.

Вирішено продовжувати збірку на Вид. Фонд, зокрема в ЗСА, використовуючи взірці листів-закликів та збіркові листи, виготовлені в Канаді в 1985 р.

Проф. П. Потічний зреферував справу дальших видань німецьких документів в англійській мові. Ця праця на довшу мету. Насамперед треба опрацьовувати її бібліографію, потім вибрати важливіші з них, тоді перекласти їх на англійську та українську мови. Це буде коштовна праця, що може забрати два або й більше років. Далі згадав, що д-р Антонович у Вашинґтоні зібрав доволі багато німецьких документів, що стосуються більше до дій ОУН. Було б найкраще видати всі ці документи разом. Сам проф. Потічний звертався листовно й особисто до комітету оборони громадянських прав і до Братства к.в. 1-ої УД УНА, щоб дали фонди на ті видання, що є в інтересі всіх українців; перші відмовили, другі мовчать.

Друг Л. Футала поінформував, що проф. Т. Гунчак теж зібрав чимало німецьких документів і готує з них свою чергову книжку. Ред. Є. Штендера пояснив, що проф. Гунчак зацікавлений більше темою німецької політики по відношенні до України, а нам потрібні конкретні дані і факти про дії УПА.

Присутній на нарадах упівець С. Яворський з Гамільтону склав $100.00 на Видавничий Фонд "Літопису УПА".

* * *

На тому перервано наради біля год. 6 вечером. По вечері відбулася у великій залі "Дому" на Кристі громадська зустріч зі старшинами і вояками УПА, яку відкрив о год.19:30 друг Петро Мицак. Програмою вечора керував друг С. Ґоляш. Мґр. П. Содоль, якого представив д-р М. Ріпецький, мав доповідь "Бойові дії УПА в 1943—1949 рр.", потім був продемонстрований фільм "УПА — між славою і смертю". З коротким словом про конечність солідарної протидії усіх українців, у відповідь на ворожі нападки, виступив

друг М. Лебедь. Мґр. Є. Штендера та інж. С. Ґоляш дали інформації про працю "Літопису УПА" та інші актуальні справи. Ця імпреза була дуже успішна, присутніх було понад 400 осіб.

* * *

Неділя, 13 квітня 1986 р.

Продовження нарад почалося о 10:30. Голова привітав майора П. Содоля та всіх присутніх, яких того дня було 25 осіб.

У дальшому обговоренні планів праці видавництва ред. Є. Штендера поінформуівав, що восени 1986 р. вийде з друку 12-й том "Літопису УПА", "Тернопільщина" — книга 2-а, а під кінець року мав би вийти том 14-й "Перемищина" — книга 2-га. Далі на чергу прийдуть спогади К. Гіммельрайха-"Кия" і ін.

Друг М. Лебедь подав декілька даних про минуле "Кия". На терені Німеччини він, у співпраці з Кедюличем, що був заступником ген. Капустянського, писав плюгаві речі про ОУН та УГВР. Друг Лебедь дав йому "залізний лист" до ген. Грицая-"Перебийноса". Є три версії спогадів "Кия". Перша є в руках мельниківців, але вони їх не опублікували. Здається, одну копію має Ярослав Гайвас.

У цій справі брали голос пп.: Ріпецький, Ґоляш, Футала, Потічний, Дашко. Заки будемо друкувати спогади "Кия", мусимо отримати від нього завірену нотарем заяву, що передана нам версія його спогадів є єдино вірна. Йдеться про те, щоб не викликати зайвої полеміки в пресі закидами, що ми пофальшували первісний текст; для прикладу наведено справу переходу мельниківського відділу до УПА під команду Р. Шухевича, про що є свідчення "Карпа", який написав неправду, бо ніякого насильного роззброювання мельниківського відділу не було. Стрільці, вислухавши заклик к-ра "Рена", добровільно прилучилися до УПА.

У спогадах "Кия" виразно підкреслена загальна протинімецька постава українського народу й ОУНб в той час, як мельниківці колаборували з німцями.

Проф. Потічний ще раз порушив справу висортування німецьких документів та їх перекладів на англійську і українську мови, при чому теж можна би опублікувати їх поруч ориґіналів у німецькій мові. Це є дуже коштовна і довга праця. До уваги треба брати документи, опубліковані в книжці д-ра В. Косика.

У 1986 р. проф. П. Потічний буде в поїздках (наукова конференція в Німеччині на теми українсько-німецьких відносин, потім до Китаю), повернеться в жовтні 1986 р.

Друг М. Лебедь пригадав, що до 1943 р. в німецьких документах того часу немає взагалі згадок про УПА. У ЗСА є ще два архіви з документами про ОУН і її членів, які відкрито для доступу щойно наприкінці 1985 р. Хтось з наших вже встиг їх фільмувати, є біля 3.500 сторінок.

Вирішено продовжувати працю над німецькими документами силами "Літопису УПА", не покладаючись на обіцянки фінансової підтримки інших наших установ.

З черги май. П. Содоль інформував про свою працю для "Літопису УПА". Закінчує підготовку двох томів про ВО "Говерля"; перший том з офіційними документами майже готовий, другий том — це особисті спогади з 1947 р. до тепер. Ще будуть додані новознайдені речі, а сам автор матиме інтерв'ю з колишнім шефом штабу мадярської дивізії. До літа 1986 р. все буде готове. Бажано видати обидва томи одночасно.

Друг Ґоляш звітував про свою працю над другим томом з циклу "В рядах УПА". Він поділив матеріали. Ті що відносяться до "сходу", передасть май. П. Содолеві. Велика частина тих спогадів буде друкована у "Вояцькій Ватрі". Незабаром зробить списки всіх тих речей. Дещо треба ще переписати. Від 01.01.87. друг Ґоляш іде на пенсію, отже, матиме більше часу на ту працю. На весну 1987 р. обидва томи (по 300 сторінок кожний) повинні бути готові до друку. Після того буде працювати над томом про рейди УПА.

Ред. Є. Штендера відмітив, що всі ті спогади треба буде ще точніше перевірити, щоб усунути деякі хиби. Як приклад подав, що в одному з давніше опублікованих спогадів, де мова йде про "ракети УПА", помішано місцевості Варяж і Хоробрів у Сокальщині, де це діялося.

Д-р М. Ріпецький запропонував створити комісію для перевірки цих матеріялів, що відносяться до Північної групи (бо до Південної вже є комісія). Згодилися друзі.: Бохно (Ярославщина) та Кулик, Зінько, Міґус, Будак з Любачівщини. Друг Бохно згадав при тому спогади к-ра "Жана", частину яких пок. Василь Бородач помістив у "Визвольному шляху", але зі своїми додатками.

Друг М. Кулик відмітив, що праця в адміністрації видавництва забирає дуже багато часу.

* * *

Після обідньої перерви наради продовжились від год. 14:45 по полудні.

Приступлено до обговорювання адміністративних справ видавництва.

Друг М. Кулик підкреслив, що фінанси — це одна з найпекучіших справ для нас тепер. Далі друг Кулик ствердив відрадний факт, що стримано дотеперішній постійний спад числа передплатників. У звіті, на кінець 1985 р., подано число передплатників "Літопису УПА" 1.812. Щодо накладу книжок, то т. зв. реґіональні томи, нпр., 11—12, 13—14 треба друкувати по 3.000 примірників. Новозголошувані передплатники бажають мати комплект від 1-го тому почавши. При добре поставленній справі фінансів, можемо приспішити видавничий процес, видаючи друком річно навіть 6 томів і громада їх візьме. Друкарня "Гармоні" друкує для нас найкраще і найдешевше. Кошт друку 3.000 примірників за том є нижчий, як передтим за

2.500 примірників. У маґазині є місце на всі запаси книжок, там теж переводиться експедицію книжок.

Друг М. Лебедь висловив задоволення, що адміністратором є ентузіаст упівської справи. Запропонував подумати над придбанням для нашого видавництва комп'ютерної друкарської машини з українським додатком, тоді одна машиністка зможе за один тиждень скласти текст цілої книжки, а решту (друк і ін.) можна робити самому. Це дуже облегшить наші кошти. Друг М. Кулик обіцяв розвідати і поладнати ту справу. Щодо експедиції томів 11 і 13, адміністрація схильна розсилати їх разом, одним пакетом, бо це заощадить 2 тижні часу і поштові видатки. Висловлено деякі сумніви щодо доцільності того плану, але залишено це до вирішення й виконання самій адміністрації.

На внесок друга Дашка, з уваги на непрацездатність хворого дотеперішнього голови адміністративного комітету друга М. Федака, пленум затвердив друга Миколу Кулика на пості головного адміністратора видавництва.

Тому що запас 3-го тому змалів до 47 примірників, схвалено план адміністрації передрукувати 500 або 600 примірників того тому. Але перед тим треба вислати запитання до всіх кольпортерів, скільки залишилося в них книг 3-го тому.

Далі схвалено такі бюджетні суми на 1986 рік.

Передбачується видання дальших 10 томів у найближчих двох роках. Перед фінансовою комісією стоїть завдання провести збірку для забезпечення друку цих книг. Збірку проводити всюди, за прикладом Канади — розсилаючи готові супровідні листи, які є добре сформульовані, до усіх організацій, установ, парафій і на тисячі адрес окремих осіб. До листів долучаються готові зворотні конверти. Друг М. Ковальчин зобов'язався поширити цю збіркову акцію по всій Америці, головно при нагоді недалеких загальних зборів Т-ва к.в. УПА в ЗСА. Цей план повністю схвалено.

З уваги на те, що голова д-р М. Ріпецький мусів від'їздити, зроблено перед входом до "Українського Дому" спільну світлину. Дальші наради проводив мґр. Є. Штендера.

До т. 7) "Різне":

а) Друг Ґоляш зачитав листа друга Віктора Новака, який через післяопераційні ускладнення не міг прибути на пленум, але надіслав чек на $100 на Вид. Фонд та пораду використати недалекі конвенції УН Помочі та УН Союзу для отримання від них дотацій на уфундування по одній книжці "Літопису УПА". До згаданих обезпеченевих установ др. Ґоляш вишле відповідні листи.

В. Макар передав чек від пані А. Небожук на $100 на Видавничий Фонд, зложений з нагоди вчорашньої громадської зустрічі.

Друг Ґоляш підкреслив план масової збіркової компанії, підшуковування фундаторів і спонсорів поодиноких томів.

Друг Кулик згадав про похорон упівця — члена Т-ва к. в. УПА у Ст. Кетеринс, Онт., св. п. Михайла Козарука — "Сірка" (помер 24 грудня 1985 р.), із заповіту якого буде виплачена певна сума на "Літопис УПА", може й на уфундування одного тому, що було б відмічено у даній книжці. На поминках передано від нашого видавництва комплект 10 томів "Літопису УПА" до бібліотеки Українського Чорноморського Дому в Ст.Кетеринс з відповідною присвятою пам'яті покійного.

б) Пропозицію друга Ґоляша, щоб найближчу коляду обидві упівські організації призначили на Видавничий Фонд "Літопису УПА" змодифіковано, беручи до уваги, що в Канаді вся коляда зібрана членами Т-ва к. в. УПА є призначена для упістів і їхніх родин за залізною заслоною. Прийнято пропозицію подбати, щоб кожна українська радіопрограма бодай раз у році дала відповідне оголошення про "Літопис УПА".

в) На прохання В. Макара ухвалено звільнити його від обов'язків секретаря Вид. комітету "Літопис УПА", з тим, що він буде помагати, у міру спроможностей, у праці редколеґії й адміністрації. Висловлено йому подяку за дотеперішню працю. На секретаря Вид. комітету рішено попросити друга Віктора Новака.

г) Друг Ґоляш порушив ще раз справу "Співаника УПА", що мав бути виданий в можливо найповнішій формі під фірмою "Літопису УПА". Бракує ще чимало пісень і нот до них. Треба буде звернутися до композиторів, музикознавців та окремих упівців, а теж до громади в цілому, щоб допомогли. У цій справі композитор Добош вже говорив з композитором Гнатишиним у Відні. Дещо вже зроблено, частина пісень вже перебрана на маґнітофон. Смерть упівського композитора Володимира Юркевича перервала на деякий час ту працю.

У дискусії на ту тему друг М. Лебедь поінформував, що в "Пролозі" є комп'ютерна машина, яка друкує ноти. Друг Бохно запропонував зробити зошит всіх упівців, хто яку пісню і мелодію запам'ятав. Ред. Є. Штендера порадив звернутися до фахівців у тій справі, бо після появи першого "Співаника УПА" вони робили закиди, що співаник видано нефахово, без консультації з ними, тому там допущено чимало хиб. Звертатися до них треба персонально. Доцільно буде створити комісію з 2—3 композиторів і музикознавців, які б фахово допомогли у підготовці "Співаника УПА", бо це теж для них дослідна праця. Варто би теж опрацювати "метрику" кожної пісні і мелодії.

На тому порядок нарад Х-го пленуму "Літопису УПА" закінчено і предсідник ред. Є. Штендера закрив зібрання о год. 16-ій пополудні.

За президію:

М. Ріпецький голова	Є. Штендера гол. редактор	В. Макар секретар

ПРОТОКОЛ XI
XI-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 11/1987]

Одинадцятого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 4 і 5 квітня 1987 р. у приміщеннях Суспільної Служби Українців Канади (ССУК) при 2445 Блюр Стріт Вест, Торонто,Онтаріо, Канада.

Присутні на пленумі члени і співробітники Видавничого комітету подані поазбучно, з пропущенням титулів: Степан Бабяк, Михайло Бохно, Володимир Дашко, Михайло Ковальчин, Богдан Крук, Микола Кулик, Микола Лебедь, Володимир Макар, Михайло Міґус, Віктор Новак, Стефан Новицький, Петро Потічний, Модест Ріпецький, Іван Росіл, Євген Штендера. Разом 16 членів Видавничого комітету.

Гості: Ірина Камінська, Марія Пискір, Микола Зінько, Степан Шпак, Володимир Пастух, Параскевія Грицай і Вільгельміна Росіл, разом 7 гостей.

Порядок нарад:

1. Відриття і прийняття порядку протоколу.
2. Зачитування протоколу з 10-го пленуму (12—13 квітня 1986 р.).
3. Звідомлення з праці:
   а) голови видавничого комітету,
   б) головного редактора,
   в) головного адміністратора,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) секретаря.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на майбутній час.
7. Різне.
8. Закриття пленуму.

До т. 1): Одинадцятий пленум Видавничого комітету відкрив у суботу, 4.04.1987 р. о год. 9:10 ранку, голова д-р М. Ріпецький, вітаючи всіх присутніх. На заклик голови, всі присутні вставанням з місць вшанували хвилиною мовчання першого фундатора "Літопису УПА" св. п. Олексу Головача і всіх відомих і невідомих вояків УПА, що відійшли на вічний спочинок у минулому році.

Перше питання поставив д-р М. Ріпецький щодо обмеження часу. Інформації подав друг М. Кулик: наради можемо провадити до 18 год. Ми всі запрошені на бенкет ЛВУ і ОЖ ЛВУ, який відбудеться з нагоди річного з'їзду у приміщеннях Українського Культурного Центру на вул. Кристі ч. 83—85 о 19 год. вечором.

Д-р М. Ріпецький зачитав порядок нарад, який прийнято як подано вище (*див. додатки ч. 1*)*, доповнень не було.

До т. 2): Протокол з десятого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" зачитав Віктор Новак. Були наступні зауваги до протоколу, а саме: де зберігаються праці композитора Юркевича — зроблено ряд розшуків, але дотепер не було успіху.

Заувага ред. Є. Штендери, що ніби ним сказане речення відносно першого "Співаника УПА" записане невірно, воно звучить в гострій формі і це не є його властивий стиль висловлення своєї думки. Варто було б це речення злагіднити.

М. Кулик має заувагу, що подано неточно число передплатників.

С. Ґоляш вніс внесок, щоб прийняти протокол, його піддержав М. Лебедь.

До т. 3) "Звідомлення з праці":

а) Звіт голови Вид. комітету д-ра М. Ріпецького: "Загальний звіт охоплює час від 12 квітня 1986 р до 4-го квітня 1987 р. У звітному часі видавництво видало 14-й том "Літопису УПА" — "Денники сотні к-ра Крилача". У стадії друку 12-й том "Третя Подільська Воєнна Округа УПА "Лисоня". Четверте число "Бюлетеня" в друці. Третій том "Літопису УПА" "Чорний ліс" вичерпаний, тому була потреба надрукувати додатковий наклад.

Від бувших членів УПА і збройного підпілля ОУН надходять свіжі матеріяли, одначе вони потребують детальної перевірки. Не все можна друкувати, треба бути дуже обережним, щоб не наразити когось, хто проживає під російською окупацією. Вдалось дістати дуже гарні матеріяли к-ра "Байди", найцікавіші — це спомини, які к-р "Байда" писав, одначе не скінчив з причини передчасної смерти. Д-р М. Ріпецький стверджує, що ми можемо бути горді за те, що поступово переходимо на комп'ютерну систему. Дотепер придбали 4 комп'ютери: один для головного редактора Є. Штендери в Оттаві, один для співредактора проф. П. Потічного в Гамільтоні, один для адміністрації в Торонто та один для праці в Чікаґо.

Рівнож передав для додатків гарно опрацьований звіт на трьох сторінках.

б) Звіт головного редактора мґр. Є. Штендери. Сам редактор почувався не дуже то добре, бо не міг читати свій звіт. Його звіт прочитав проф. П. Потічний.

Звіт прекрасно відзеркалював працю на протязі цілого року, сам звіт написаний на 8 сторінках. Було багато клопоту з виданням 13-го тому. Редактор Є. Штендера і В. Макар робили коректу в різних місцях по кілька разів і крім всіх старань у вище згаданім томі буде багато помилок. Мимо всіх труднощів цей том вийде завдяки наполегливій праці друзів М. Кулика і В. Дашка. Обидва друзі заслуговують на щиру подяку і повне признання від нашого видавництва.

Зроблено підготовку до 16-го тому, це початки діяльности УГВР. Обіцяв дещо написати пан Потішко, одначе важко сказати, чи він щось напише, бо

* Не друкується.

йому минуло 90 років. Немає статті Турули і о. д-ра І. Гриньоха і добре було б віднайти статтю проф. І. Вовчука. У вищезгаданім томі будуть дуже цінні документи про переговори з мадярами, румунами і поляками, що буде додатком до нарису на цю тему праці М. Лебедя.

Є надія, що майор Петро Содоль викінчить томи про ВО "Лисоня".

Микола Лебедь інформує, що американці мали зв'язки з українським підпіллям і про ці зв'язки є певні матеріяли, які треба включити до "Літопису УПА". На думку проф. П. Потічного є дві можливості видати їх: або як репортерсько-журналістські дані, або включити це до документів. В Англії і Канаді є ряд документів про УПА, було б найкраще зібрати всі документи і видати один добрий том. Редактор Є. Штендера піддержує думку М. Лебедя і проф. П. Потічного.

Одначе проф. П. Потічний є такої думки, що треба взяти під увагу те, що американські матеріяли дають лиш загальну оцінку і неповну, тому треба доложити старань, щоб можна було дістати більше матеріялів.

О 13 год. зроблено перерву на обід.

О год. 14:10 приступили до праці.

Ред. Є. Штендера інформує, що зібралося досить матеріялів, щоб їх присвятити 40-річчю рейду УПА на Захід. Інж. С. Ґоляш повідомив, що він має поважну збірку про рейдуючі частини УПА і він є такої думки, що буде змога видати 2 томи про рейди УПА на Захід.

Пані Марія Пискір є такої думки, що тепер є дуже мало написано і висвітлено про вклад нашого жіноцтва в боротьбі за волю України. Наше жіноцтво вклало колосальну працю в цю боротьбу — це зв'язок, розвідка, включно з чужинецькими амбасадами, праця в шпиталях, бункерах, зав'язання зв'язків у терені. С. Бабяк піддержує думку пані М. Пискір і наводить приклад як символ героїзму, якою була "Степова", референт пропаґанди на Лемківщині. Друг В. Макар є такої думки, що треба присвятити один том "Літопису УПА" жінкам —подругам-героїням.

До т. 3 в): Звітував головний адміністратор друг М. Кулик. (*Див. додатки — звіт ч. 6*)*.

До т. 3 г): Звітував голова фінансової комісії — інж. С. Ґоляш. Звіт охоплює всі збіркові акції в Америці і подає зіставлення з других країн. Збірковий фонд завершений в 1986 році. (*Див.додатки ч. 7*)*

З черги звітував М. Міґус. Це є повний звіт Контрольної Комісії, який підписали друзі: М. Міґус і М. Зінько. Звіт охоплює всі фінансові дані, мимо того, що він виготовлений на одній сторінці. (*Див. додатки — звіт ч. 8*)*.

Одначе друг М. Міґус подав до загального відома, що є певні труднощі, відчувається брак співпраці між друзями в адміністрації. З деякими окремими друзями неможливо погодитися і тому він вирішив відійти від адміністрації. Це внесло певний несмак і засмучення серед друзів, тому що багато осіб засідали

* Не друкується.

спільно і проводили спільно співпрацю з другом М. Міґусом. Ніхто з присутніх не хотів втратити друга Міґуса. Слово забрав друг М. Кулик, він признав, що є свого роду недотягнення на багатьох відтинках нашої праці. З черги забрав слово редактор Є. Штендера, В. Макар і проф. П. Потічний. Після певних пояснень і порівнянь, де буде втрата і де буде користь, друг М. Міґус заявив, що буде і дальше співпрацювати в адміністрації "Літопису УПА".

Збори закінчено 17 год. Всі присутні були запрошені на бенкет ЛВУ і ОЖ ЛВУ, що мав відбутися о 19 год. в Українському культурному центрі при вул. Кристі ч. 83—85 в Торонто.

На бенкеті було представлено секретаря ЗП УГВР — пана М. Лебедя. Під час бенкету М. Лебедь зложив привіт від ЗП УГВР. Присутні офіційно вітали старого заслуженого революціонера.

З рамени "Літопису УПА" глибокопатріотичний привіт виголосив інж. С. Ґоляш. Обидва промовці і їх глибоко змістовні привіти викликали добрий настрій серед присутніх та пошану до всіх працівників "Літопису УПА".

* * *

Неділя, дня 5-го квітня 1987 р.

Наради відкрив д-р М. Ріпецький о 9:30 ранку.

Інж. С. Ґоляш був першим, хто висловив свою думку, що у біжучому році (1987) — це 40-річчя рейду відділів УПА на Захід. Цій річниці треба присвятити велику увагу. Треба зібрати матеріяли про загиблих на полі бою в краю і на важко пройденому шляху рейдуючих частин на Захід. Треба все детально перевірити, бо є деякі матеріяли, що можна їх друкувати, а дещо зберігати в архівах.

Д-р М. Ріпецький сказав, що треба провірити всі можливості в ЗСА і в Канаді, як досягнути того, щоб ми могли видавати посвідки на звільнення від податку на всі пожертви на фонд "Літопису УПА".

Друг М. Ковальчин зробив внесок, щоб створити комісію з трьох осіб, а саме: д-р М. Ріпецький, проф. П. Потічний та інж. С. Ґоляш. Ця комісія мала б розвідати про всі можливості, щоб створити фундацію "Літопису УПА".

Друг В. Дашко є такої думки, що треба просити д-ра Кушпету до помочі. Кушпета є обізнаний з тими справами і його поміч була б колосальною.

С. Ґоляш радить притягнути молодих науковців з університетів, які мають зацікавлення упівською тематикою. Д-р Б. Крук зазначив, що був на з'їзді ТУСМ і мав доповідь про УЧХ. Студенти виявили велике зацікавлення діяльністю УЧХ. Видавнича колеґія і особливо головний редактор повинен звернути увагу і присвятити цілий том УЧХ. У згаданому томі була б добра нагода відзначити роль української жінки в УПА і УЧХ.

Проф. П. Потічний вніс свіжу думку, щоб відзначити всіх генералів УПА, в тому числі головного команира УПА — сл. п. Р. Шухевича (Т. Чупринку), і присвятити їм один том "Літопису УПА".

Інж. С. Ґоляш думає, що було б доцільно включити до вищезгаданого тому старшин УПА, що працювали в головному штабі УПА. Ред. Є. Штендера доповнює: включити декілька наказів, біографій, доповнити даними про старшинську школу і працю в головному штабі.

М. Кулик інформував присутніх, що в Торонто відбулася конференція, присвячена головному командирові УПА Р. Шухевичові. На згаданій конференції було виголошено декілька доповідей, добре було б вибрати одну чи дві доповіді та помістити їх у згаданому томі.

Слово взяв д-р М. Ріпецький, він підкреслив, що видавництво проіснувало 10 років, назагал ми мали добрий успіх. Тепер стоїть питання, як розбудувати і забезпечити майбутність видавництва. Слід було б зробити наступне:

1. Збільшити персональний склад нашого видавництва.

2. Ми старіємось і поволі будемо відходити, нам потрібно нової зміни і є потреба притягнути молодих людей до праці.

3. Треба подбати про розбудову фінансової бази, створити фундацію, черпати з неї лише відсотки і ними оперувати.

4. На тому вичерпано порядок нарад одинадцятого пленуму "Літопису УПА" і голова видавничої колеґії д-р М. Ріпецький закрив засідання о год. 13-й по обіді.

За президію:

Д-р М. Ріпецький голова	Є. Штендера год. редактор	В. Новак секретар

ПРОТОКОЛ XII
XII-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 12/1988]

Дванадцятого пленарного засідання Видавничого комітету "Літопис УПА", яке відбулося 26—27 березня 1988 р. у приміщеннях Суспільної Служби українців (ССУК) при 2445 Блюр Стріт Вест у Торонто, Онтаріо, Канада.

Присутні на зборах 17 осіб, зокрема: д-р Модест Ріпецький, ред. Євген Штендера, Іван Росіл, Михайло Міґус, Степан Бабяк, Микола Зінько, Михайло Бохно, Володимир Дашко, проф. Петро Потічний, інж. Степан Ґоляш, д-р Богдан Крук, Лев Футала, Микола Лебедь, Володимир Макар, Микола Кулик, Віктор Новак і Тарас Бурий, а теж гості: пп. Бура, Вільгель-

міна Росіл, Параскевія Грицай, Степан Шпак і Володимир Пастух. Пані Вільгельміна Росіл та Параня Грицай з Торонто забезпечили присутніх смачним обідом та підвечірками, за це їм щира подяка.

Дванадцятий пленум Видавничого комітету "Літопису УПА" відкрив голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький 10:20 год. 26 березня 1988 р. Він привітав всіх присутніх, побажав всім доброго здоров'я та успіху в праці. Спільними силами при добрій згоді ми мусимо ще багато зробити, щасти нам Боже!

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 11-го пленуму 4—5 квітня 1987 р.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) звіт головного редактора,
   в) головного адміністратора,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) секретаря.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття пленуму.

Порядок нарад може бути доповнений при т. ч. 1.

Доповнення до програми зробив проф. П. Потічний, а саме: додати до програми звіт співредактора П. Потічного. Порядок нарад прийнято з тим малим доповненням.

Звіт розпочав голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький. (*Звіт у додатках*)*. Час звітування, від 5-го квітня 1987 р. до 25 березня 1988 р.

15-й том "Спогади К. Гіммельрайха" відредаґував ред. Є. Штендера. Були цікаві відгуки читачів. Оцінка була "за" і "проти". Були голоси, що автор з письменницьким хистом описав свої переживання, одначе замало написано про свій побут в УПА.

16-й том з'явився завдяки наполегливій праці проф. П . Потічного.

Загально прийнято, що початком УПА був день Святої Покрови, 14 жовтня 1942 р. У першій фазі видання "Літопису УПА" бралися до уваги 1942—1950 роки. У німецьких та американських архівах є документи, які відносяться до часу перед постанням УПА. Отже, пропозиція ревізувати нашу постанову і не триматися стисло 1942 року. Бюлетень варто видавати що два роки і помістити сторінку розшуків за пошукуваними вояками УПА. Були випадки, що читачі питались, чи є можливість розшуків.

---

* Не друкується.

Збіркова акція. На терені США найбільшу активність проявляє друг С. Ґоляш, особливо у збиранні матеріялів і фондів на "Літопис УПА". Цей рік є насичений збірковими акціями — це установи: Гарвард, НТШ, УВУ, Фонд Конґресової комісії голодомору 1932—1933 рр. в Україні, фонд оборони Дем'янюка і святкування 1000-ліття хрещення України.

Так довго, як ми не зможемо видавати посвідки на відтягнення від податку, нам буде важко зібрати поважнішу суму грошей.

Звіт гол. ред. Є. Штендери: звіт охоплює працю від 30 березня 1987 р. до 19-го березня 1988 р. Після появи 14-о тому ред. Є. Штендера виготовив велику рецензію, яку адміністрація розіслала до української преси. Він закінчив редаґування 15-о тому і написав розлогу рецензію. Після того сконцентрувався над редакційним викінченням 12-о тому.

Проф. П. Потічний редакційно підготовив до друку 16-й том. Він також підготовив до друку англомовні підпільні видання, які йдуть окремим томом.

Переведено коректуру над матеріялом, який підготовив Петро Содоль. Отже, в охопленому звітовому часі вийшло друком 2 нових томи, перевидано 3-й том і є в стадії друку 3 томи. Увесь матеріял переписаний до томів: "Холмський тактичний відтинок УПА "Данилів" і "Початки діяльністі УГВР".

Редакція отримала з Польщі манускрипт польською мовою. Частина членів редакційної колеґії одержала копії, якщо прийде до одобрення, то це вийде окремим томом "Літопису УПА".

Бралися до уваги проекти слідуючих видань, а саме: передрук підпільного журналу "Ідея і Чин", що був органом Проводу ОУН і виходив у 1942—1946 роках. Редакційно це може підготовити Ю. Маївський, вступну статтю мав би написати М. Прокоп. Крім рецензій на біжучі томи, підготовив обширні відповіді на питання проф. Т. Гунчака, що з'явилися друком в журналі "Сучасність". Дав інтерв'ю для радіовисилень "Свобода" в Мюнхені і для "Голосу Канади" в Монтреалі. Виголосив доповідь на Світовому з'їзді кол. в. УПА з нагоди 40-річчя Рейду і 45-ї річниці постання УПА. На з'їзді запізнався з членом Головної Управи ОБВУ в Англії М. Ткачуком, кол. вояком УПА. Частково домовленося про поїздку до Англії.

Така поїздка відбулася з 4-го березня до 13-го березня 1988 р. Гол. ред. Є. Штендера і секретар В. Новак відвідали 5 українських осередків. Відвідали українські установи у Лондоні, віднайдено деякі архівні матеріяли в архіві ОУН.

Звіт проф. П. Потічного. Він зазначив, що за допомогою друзів вдалося закінчити працю над 16-м томом "Літопису УПА". Спеціальна подяка друзям: В. Макарові, М. Куликові і С. Шпакові. Рівнож написав рецензію, яка буде скоро розіслана. Праця над томом англомовних видань майже закінчена, зроблена перша коректура, написана вступна стаття українською та англійською мовами, підібрано ілюстрований матеріял, зроблено список

скорочень. Все має переглянути ред. Є. Штендера. Їздив до Державного архіву США. Провів там декілька днів. Вдалось дістати лише два документи, яких в нас не було. Утруднило справу те, що певні документи були перенесені зі складу ОСС до Центрального Розвідувального Управління. Мав розмову з архіваріусами Люісом і Тейлором, і вони пообіцяли допомогти дістати певні документи. Відносно німецьких матеріялів, то ще не зроблено повної реєстрації документів, які є в нашому посіданні. Лише частину цих матеріялів переглянув досить докладно проф. І. Монастирський.

Д-р О. Антонович одержав з Вашинґтону виписи з німецьких документів про ОУН, вони відносяться до 1941—1943 р. Це вартісний матеріял, одначе треба справдити його з ориґіналами. Допоможе це зробити д-р Антонович, він закупив 4 рольки німецьких документів. Цю справу було вже порушено з д-ром М. Ріпецьким та гол. ред. Є. Штендерою. Проф. П. Потічний готовий взяти на себе підготовку цього тому.

Одержано з Польщі дуже цікаву рецензію польською мовою на книжку "Дроґа до ніконд". Ця рецензія дає солідну критику політичної лінії "Народовей демократії". Проф. П. Потічний пропонує пленумові видати цей документ польською мовою, окремим томом.

У березні місяці був запрошений до Рочестеру і мав там доповідь на святі УПА про "Чупринку" і Рейд на Захід. Дав інформації про "Літопис УПА", всі були задоволені і передали чек на суму $1000 на "Літопис УПА".

Перебуваючи у Вашинґтоні зробив заходи для поміщення рецензії на "Літопис УПА" у журналі USIA "Проблемс оф комюнізм". Це дуже впливовий журнал у США. Висловив подяку всім за співпрацю в минулому, і бажав успіху в майбутньому.

Звіт секретаря В. Новака. Цей звіт включав загальний звіт і звіт з поїздки до Англії — це збіркові листи, а також два документи вложених грошей у банку в Англії, за підписом пор. М. Гайви, члена Гол. Управи ОбВУ. (*Див. додаток*).*

Звіт голови фінансової комісії подав інж. С. Ґоляш. Вислано до українських редакцій США і Канади "Прохання до реґіональних комітетів і видавництв реґіональних збірників", щоб доповнили наше видавництво зібраними матеріялами про наше підпілля ОУН та УПА. Одинока відповідь наспіла від НТШ.

На пленумі "Літопису УПА" в 1987 р. інж. С. Ґоляшові було поручено зібрати і підготовити спогади про "Великий рейд УПА в Західну Европу". Відгукнулося ряд учасників, і в цій справі зібрано 164 стор. та 10 стор. витинків з чеської і словацької преси. Додаткові інформації можна дістати з архіву "Горислава" і доповнити тим, що друкувалось у "Вояцькій ватрі".

Є добре написані спогади ройового "Палія" з сотні "Дідика"—"Бродича". Спогади мають добру історичну вартість. Їх прочитало декілька осіб і всі прийшли до висновку, що їх варто видати окремим томом.

---

* Не друкується.

П'ятдесят сторінок машинопису друга Євгена Пліхоти, спеціально кінцеву частину варто використати в томі "Рейди УПА в Західну Европу". А також друг Лико написав спогади про концентраційний табір "Явожно", одначе треба точніше провірити справу Явожна з автором і видати цю книжку в "Літописі УПА".

Проведено акцію збірки матеріялів про жінок в ОУН і УПА. Є картотека, в якій зберігаються дані про 43 жінки. Є готовий список, який має 98 прізвищ з усіх теренів, які сиділи в польських тюрмах.

Вислано копію листа до редакції та до друга Содоля. Цей лист ми одержали від сестри старшини УПА Нестора Стельмаха. Сестра п. Ірина Захарків просить помістити цей лист у "Літописі УПА". У додатках є наступні матеріяли:

Копія листа "Проханя до реґіональних комітетів і видавництв реґіональних збірників". Звернення до вояків УПА, справа писання спогадів про 40-річчя Великого Рейду. Лист до Хвальної дирекції Федаральної кредитової кооперативи і звіт голови фінансової комісії. (*Див. додаток*).*

Д-р М. Ріпецький відкриває дискусію з редакційних справ.

С. Ґоляш: "Чому 16-й том виданий в 1988 р., а подана дата 1987 ?"

П. Потічний: "Це не одинока помилка в 16-у томі (жартуючи)".

Є. Штендера: "Це часто буває в редакціях?"

П. Потічний: "Варто видати рецензію польською мовою на книжку "Дроґа до ніконд". С. Ґоляш: "Я не піддержую цю думку".

М. Лебедь: "Треба бути дуже обережним і перевірити цю справу".

С. Ґоляш: "Я говорив з пані Камінською і вона знає авторів рецензії".

Є. Штендера: "Видати таку публікацію буде багато проблем, одначе редакція і співпрацівники будуть розглядати цю справу. Пропозиція набрати це на комп'ютері та дати людям провірити, одначе це може забрати роки".

Л. Футала: "Якщо ми не знаємо авторів, то взагалі чи варто набирати це на комп'ютері?"

Д-р М. Ріпецький, завершуючи дискусію щодо рецензій на книжку "Дроґа до ніконд", запропонував прийняти проект проф. П. Потічного, видати одержані рецензії окремим томом, але з умовою, що до кожного параґрафу буде опрацьоване уточнення, доповнення або пояснення. Цей том вимагає відповідно написаної статті. Редаґування цього тому залишити проф. П. Потічному. Застережень до цієї пропозиції не було.

С. Ґоляш додав, що такі пояснення та спростування він вже частково підготував. У дальшому він пригадав, що книжку-рецензію на "Дроґа до ніконд", авторства Петра Терещука-Матли, видало Тов. к. в. УПА і це треба нам використати.

М. Ріпецький: "Що робити з документами німецькою мовою? "

П. Потічний: "За даними, що їх подав проф. Антонович, це цікаві документи, вони аналізують події того часу. Ми маємо сто рольок документів. Треба вибрати, що найважливіше для нас. З цілости можна зробити один том".

---

* Не друкується.

М. Лебедь: “Документи про ОУН є звільнені і є до них доступ”.

С. Ґоляш: “Є дві групи документів, одні є на руках, а другі в Берліні. Зібрати все разом, чи видати те, що маємо? ”

М. Ріпецький: “Думаю, що всі є такої думки, щоб ці документи видати. Конкретний внесок — редаґування томів з німецькими документами перебирає на себе проф. П. Потічний. До того входять виписи з німецьких документів 1941—43 років з Вашинґтону, одержані від д-ра Антоновича та німецькі документи, одержані попередньо з американських архівів, на фільмових рольках. Домагає йому в цьому проф. Монастирський”.

Л. Футала: “У виданнях “Літопису УПА” треба більше підкреслювати вклад ОУН в розбудові УПА”.

С. Ґоляш: “Більше висвітлювати постать гол. к-ра УПА ген. Р. Шухевича.

М. Лебедь: “Рішення 3-ї Конференції ОУН творити збройні відділи — це якраз був початок УПА, в її розбудові відіграла основну роль ОУН. Це є історичний факт і від нього не вільно відступати. Щойно пізніше, з розвитком подій, УПА визнала як найвищий провід УГВР. Всі знають, хто був Р. Шухевич і яке він займав становище”.

В. Макар: “Треба зібрати матеріяли і видати один чи два томи “Роль ОУН в УПА”.

М. Ріпецький: “Думаю, що до того застереження напевно не буде, треба видати таку працю”.

С. Ґоляш: “Створити загальну картотеку про командирів і стрільців, пізніше це вкласти в комп’ютер. Чікаґо залишається центром цієї праці. Треба розіслати по одному томові членам видавничої колеґії і нехай кожний член зробить виписки з припорученого тому”.

Л. Футала: “Беру на себе обов’язок говорити з пані Кравчук, щоб вона передала список членів визвольної боротьби, що їх зібрав її муж, і залишив на це виданя 25 тисяч дол”. Після цього оголошено обідню перерву.

* * *

Після обідньої перерви М. Ріпецький робить пропозицію, що було б доцільно, щоб до Видавничого комітету “Літопису УПА” запросити дві жінки, їх присутність у видавництві стимулювала б працю, він пропонує Марію Пискір-“Марічку” та Ірину Камінську-“Христю”. Будем просити, щоб М. Пискір зайнялася зібранням матеріялів та редакційною підготовкою документів до теми “Участь жінок в підпільній боротьбі УПА і ОУН”.

Просити І. Камінську зробити те саме з матеріялами про вояків УПА та членів ОУН, які попали в тюрми, полон, на заслання в Польщі, Чехо-Словаччині та СССР. Звернутися рівночасно до І. Лика, щоб він допоміг в підготовці збирання матеріялів до вищезгаданого тому. Зробити пропозицію “Марічці” і “Христі”, щоб вони взяли якийсь обов’язок у Видавничому комітеті “Літопису УПА”.

Л. Футала: “Я роблю пропозицію, щоб прийняти друга “Буркуна” (Тарас Бурий) до Видавничого комітету. Пропозицію прийнято одноголосно”.

До звіту приступив адміністратор друг М. Кулик, подавши прибутки, видатки та пожертви за 1987 р. (*Звіт додається в прилозі*).*

Фінансовий звіт підписали адміністратор М. Кулик і касир В. Дашко.

Адміністрація працювала в складі: В. Дашко, І. Росіл, М. Міґус, М. Зінько, допомагали В. Макар і М. Служала. У 1987 р. одержано 1314 листів, вислано 118. 1987 рік був роком рекордним. Придбали 74 нових передплатників. У загальному висилаємо 2.120 примірників нашого видання, однак на рахунку і далі є поважне число боржників.

Касовий звіт подав В. Дашко. Звіт контрольної комісії зачитав М. Міґус. Ведення адміністративного діловодства та касових книг знайдено в найкращому порядку. (*Звіти зберігаються як додатки до протоколу*).*

По закінченні звітування всі були запрошені на вечерю.

Після вечері та гутірки всі роз’їхалися.

* * *

У неділю 27 березня в 10:40 год. Д-р М. Ріпецький відкрив наради. Слово взяв інж. С. Ґоляш, він підкреслив, що цей рік є надзвичайним роком, історичним роком. Святкуємо 1000-ліття Християнства в Україні, було б добре це якось відзначити у наших сьогоднішніх виданнях.

З черги досить затяжна дискусія над тим, чи є потреба перевидати 1-й і 4-й томи “Літопису УПА”. Були голоси “за” і “проти”. Проф. П. Потічний був такої думки — нехай це вирішить сама адміністрація. М. Міґус вніс пропозицію видати згадані томи по одній тисячі, а чергові видання по 3 тисячі. Можливо, під впливом слів С. Ґоляша, святкування 1000 ліття Християнства в Україні знайшло повну підтримку друга М. Міґуса.

С. Ґоляш зробив пропозицію підготувати лист до наших установ, кооператив, говорити особисто і просити, щоб щось уфундували на “Літопис УПА”. Окремо звернутись до наших мільйонерів, а їх десь до 30 лише в одному Чікаґо. Зробити поїздку до Англії чи інших місцевостей Америки і Канади. Головним успіхом було б те, коли б ми мали право видавати посвідки для відтягнення податку.

Є. Штендера запропонував, щоб у 1989 році провести посилену збірку на Видавничий фонд “Літопису УПА”. На цю тему проведено дускусію, в якій голос брали: Штендера, Ріпецький, Ґоляш, Футала, Бохно, Макар і Дашко. У висліді дискусії вирішено: підготовку до збіркової компанії започаткувати вже восени цього 1988 року. У тому напрямі виготовити для преси інформаційні статті про “Літопис УПА”. Організувати поїздки членів Видавничого комітету по різних місцевостях з доповідями, подібно, як це зробили Штендера та Новак в Англії.

* Не друкується.

Звернутися до відділів та станиць, створити у своїх місцевостях представництва видавництва "Літопис УПА" і помогти в переведенні збірки, кольпортажі та придбанні нових передплатників. Звернути увагу на пропозицію М. Кулика зробити спроби оформлення в певну структурну одиницю наших дітей до помочі в теперішній та майбутній діяльності видавництва "Літопис УПА".

П'ятий випуск "Бюлетеня" повинен бути відредаґований з ціллю популяризації "Літопису УПА" та проголошення збіркової акції на Видавничий Фонд. "Бюлетень" випустити в більшому накладі, щоб не тільки долучити до найближчих томів "Літопису УПА", але також мати його до розповсюдження серед наших кругів. Зміст "Бюлетеня": вступна стаття, цитати з рецензій, список жертводавців, розділ пошукування інформацій про вояків УПА, заклик ставати фундаторами та складати пожертви на Видавничий Фонд.

Д-р М. Ріпецький робить пропозицію написати листи всім боржникам і розіслати їх представникам, нехай вони на місці полагоджують справи заборгування.

В. Макар повідомив, що в Англії є філателіст Петро Цибаняк. Він збирає всі матеріяли підпільної пошти. Це все колись вийде як спільне видання, варто було б бути з ним в контакті.

Д-р Б. Крук повідомив, що американські круги цікавляться і питаються за матеріялами про: УЧХ, санітарну службу, фармацевтику, лоґістику, розвідку, бункери і постачання. Було б добре зробити схему, як це виглядало фактично і практично. Проф. П. Потічний говорив з п. Бігусом і він просив, щоб колишні вояки УПА передплачували "Вісті комбатанта". Після закінчення дискусії перейдено до плану праці на найближчий час.

Редактор Штендера заявив, що план праці він з'ясував у своєму звіті, тепер тільки коротко пригадає: "Закінчити 12-й том — "Тернопільщина"; працювати дальше над томами — Холмський Тактичний відтинок та наступний том про УГВР; Ю. Маївський підготовляє передруки журналу "Ідея і Чин"; очікується, що в цьому році будуть закінчені два томи "Говерля" під редакцією П. Содоля; що ж до томів, які зобов'язався опрацювати С. Ґоляш, то підготовка їх залежить виключно від нього".

Проф. П. Потічний про свій план на найближжий час подав також у своєму звіті — це закінчення редаґування німецьких томів; підготовка томів з рецензіями на "Дроґа до ніконд" та матеріялами до висвітлення американської політики у відношенні до українського підпілля.

За президію:

Д-р М. Ріпецький голова	Є. Штендера головний редактор	В. Новак секретар

ПРОТОКОЛ XIII
XIII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

8—9 квітня 1989 р.

Тринадцяте пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" відбулось в приміщенні Суспільної Служби Українців Канади при 2445 Блюр Стріт Вест в Торонто. Було присутніх 24 особи.

У суботу, 8-го квітня о 10:30 перед полуднем засідання відкрив Голова Видавничого комітету, д-р М. Ріпецький. Привітавши присутніх, він згадав тих, які протягом минулого року відійшли у вічність, а саме: Дарія Лебедь — дружина генерального секретаря УГВР, друга Миколи Лебедя, Степан Міршук-Федорівський, член, основник редакційної колеґії "Літопису УПА" та Олена Лебедович. Однохвилинною мовчанкою присутні вшанували їхню пам'ять.

Опісля д-р М. Ріпецький представив наступний порядок нарад:

1. Зачитування і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 12-о пленуму від 26—27 березня 1988 р.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого Комітету,
   б) головного редактора і співредакторів,
   в) головного адміністратора,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) секретаря.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття пленуму.

Поданий порядок нарад прийнято без змін.

До т. 2. Протокол 12-о пленуму зачитав друг В. Новак. Його прийнято без поправок.

До т. За. На вступі голова Видавничого комітету згадав про серцеву недугу головного редактора, друга Штендери, що й спричинило деяке запізнення у викінченні 12-го тому, але видавничої діяльності не зупинило. 16-й том "Літопису УПА" розіслано до читачів весною минулого року. Цей том знайшов позитивну оцінку наших читачів. Тут звітуючий підкреслив важливість 16-го тому, але на жаль для історичного задокументування нам бракує спогадів від тих учасників, які працювали в різних ділянках українського підпілля. Мусимо докласти всіх старань, щоб такі спогади ще зібрати. Незвичайної ваги документ, який ілюструє працю служби зв'язків, — це копія акту обвинувачення

Олени Лебедович, якій передчасна смерть не дала змоги докінчити спогади, а частковоо написаного манускрипту не вдалося від родини одержати.

Відносно використання матеріялів покійного Степана Міршука-Федорівського, д-р М. Ріпецький пропонував зробити це у формі ширше опрацьованої рецензії на його книжки, які були написані в белетристичній формі, але історично-документальні інформації можна використати в "Літописі УПА". Тепер, у час "гласності", у зв'язку з публічними дискусіями про боротьбу УПА та діяльність українськго підпілля не тільки в Західній, але також і в Східній Україні, звітуючий зробивив наголос на важливості спогадів учасників УПА із східних територій. Саме тому видано окремим томом спогади Гіммельрайха. Треба опрацювати рецензію на писання Федорівського та видати окремим томом спогади Петра Миколенка-"Байди".

З огляду на те, що самих спогадів "Байди" не вистачить на заповнення цілого тому, суґерується доповненя біографічними даними Миколенка та його діяльності в УПА від 1945 до 1947 року. До цього тому вмістити тематично пов'язані підсумки чи рецензію на спогади Федорівського. Говорячи про 17-й том "Літопису УПА", редаґований проф. Потічним, звітуючий підкреслив, що цей том з'явиться друком і чекає на розсилання. Наші читачі не мали ще змоги познайомитися зі змістом цього числа тому, не знаємо їхньої оцінки. Він вважає, що цей том знайде більше зацікавлення в істориків та дослідників, як в пересічного читача. Звітуючий також інформував, що проф. Потічний в останніх двох роках посвятив багато часу для редакційної праці в "Літописі УПА" та вложив багато праці для популяризування знання про нашу визвольну боротьбу та про видання "Літопису УПА" в наукових кругах. Тут навів приклади, як приміром: за старанням проф. Потічного в журналі "Проблемс оф Комюнізм" появилася рецензія Люби Файфер; та участь проф. Потічного в ряді наукових конференцій, де виголосив доповіді, покликаючись на джерела "Літопису УПА".

Звітуючий підкреслив, що редактори доклали багато праці для утримання "Літопису УПА" на рівні наукового видання, а начальний редактор Євген Штендера вже кілька тижнів після серцевого атаку не відпочивав, а взявся знову до наполегливої праці, — упорядкуваня матеріялів до наступних випусків "Літопису УПА". Не менше праці для розбудови видавництва "Літопису УПА" вложили члени нашої адміністрації, яким зложив щиру подяку від імені всього колективу.

З біжучих справ останніх місяців згадав про пропозицію проф. Потічного видати окремий том "Літопису УПА", як кумулятивний покажчик до томів 1—20, опрацьований Степаном Шпаком. Це число може бути дефіцитним, бо воно буде менш цікавим для пересічного читача, але корисне для дослідників. Тому що попередньо виникла пропозиція, щоб склад видавничого комітету "Літопису УПА" доповнити членами, не учасниками

УПА, він таку пропозицію вповні підтримав, одначе, щоб це реалізувати, мусимо впровадити зміни, чи ввести додаток до нашого "Правильника" (статуту), до третьої точки, де сказано: "До Видавничого комітету входять":

а) Члени Об'єднання кол. вояків УПА в США і Канаді;

б) Представники Товариств к. в. УПА в ЗДА і Канаді.

вставити точку:

в) особи, які не являються колишніми вояками УПА, але беруть участь в редакційній або адміністративній праці "Літопису УПА" і є апробовані Пленарним засіданням Видавничого комітету.

У закінченні звіту була порушена складна і важка робота для виготовлення тому "Санітарна служба УПА". Тут брак даних. Не отримано обіцяних спогадів і деяких матеріялів. Кінчаючи звіт, голова Видавничого комітету ще раз подякував усім за добру і благодійну працю у видаванні "Літопису УПА". (*Звіт у додатках*).*

До т. 3б: головний редактор Є. Штендера представив стан авансування редакційної роботи. І так, у звітовому часі з'явився друком 17-й том "Літопису УПА", який готував до друку проф. Потічний.

12-й том "Третя подільська воєнна округа УПА "Лисоня" — редакійно закінчений. На думку звітуючого це буде один з кращих томів "Літопису УПА", бо має бути багатий і різноманітний матеріял. Гальмування з виданням цього тому, розділ зі зібраними в еміґрації біографіями та списками загиблих на полі слави. Друга причина — це хвороба самого редактора.

Він також підготував виправлення для нових видань першого тому "Літопису УПА" — "Волинь і Полісся" (3-тє видання) і четвертого тому — "Чорний Ліс". Ці томи мають з'явитися друком у 1989 р. Також в 1989 році повинен з'явитися друком двотомник "Літопису УПА" — Карпатська воєнна округа УПА "Говерля", який готує до друку майор Перо Содоль. З цими томами про "Говерлу" ми планували виготовити наступний "Бюлетень Видавничого комітету "Літопису УПА". Остаточно справу видання цього "Бюлетеня" треба обговорити на сьогоднішніх річних зборах. У подальшому, головний редактор інформував, що вже давніше зібрав й частково опрацював матеріяли для таких двох томів "Літопису УПА": 1) Початки діяльности УГВР, 2) Холмський тактичний відтинок УПА "Данилів". Майже увесь матеріял до цих томів переписаний, потрібні примітки, англомовне резюме і мовна редакція. Редактор пообіцяв взятися знов до тих двох томів після закінчення 12-о тому.

Говорячи про інші видання "Літопису УПА", звітуючий інформував, що проф. П. Потічний підготовляє до друку німецькі документи і також почав опрацьовувати критику на книжку Шоти і Щесняка "Дроґа до ніконд". Ю. Маївський підготовляє до друку підпільний журнал "Ідея і Чин", що вийде в двох томах. С. Шпак зайнятий підготовкою "Покажчика" до перших 20 томів.

* Не друкується.

У звітовому часі отримано додаткові спомини від колишніх учасників. Найцінніші з них — це спогади сотенного "Тучі" та пвх. "Шеремети" про курінь "Месники", що має понад 50 сторінок густого машинопису. Спомин про концтабір "Явожно", що має 35 сторінок машинопису, прислав Іван Лико. На жаль інші, передусім наші жінки, що були в'язнями польських тюрем, досі не написали спогадів і ми так і не можемо видати вже давно запроектованого тому "Літопису УПА" про більшовицькі тюрми. У закінченні звіту, др. Штендера інформував про причини рішення помістити в 12-у томі зібрані на еміґрації списки загиблих на полі слави. Вплинули на це передусім події в СРСР. Відізвалися там голоси за реабілітацію УПА. У цій ситуації, можливо, наші дані будуть додатковим арґументом про терор МВД-КҐБ. Також друк тих інформацій буде заохотою збирати їх далі і послужить для наших реґіональних збірників. Але, є проблема, як оберегти себе від неточностей, перебільшень, чи інших дефектів. Треба буде все уважно й докладно перевірити. (*Звіт у додатках*).*

З черги звітував редактор проф. П. Потічний, який дав деякі пояснення до 17-о тому, який вже вийшов. Англомовні матеріяли є в державних американських архівах. Вони скупі, але інших немаємо, тому то цей том "Літопису УПА" є тонкий. Була тут мовна проблема, бо документи, виготовлені в Україні, писані не дуже вправною англійською мовою. Цей том важливіший дослідникам, як для пересічного читача, тому звітуючий пропонував не усім його висилати.

Відносно тому "Літопису УПА" німецькою мовою, то д-р Антонович має чотири мікрофільми. Потрібна людина, яка могла б виготовити українською мовою короткі, звужені дані про кожний документ. Проф. Монастирський, до якого звітуючий звертався, знає дуже добре німецьку й українську мови, але він просить шукати когось іншого. Присутній між нами інж. Івахнюк дуже багато вклав в працю "Літопису УПА". Маємо надію, що й надалі буде нам допомагати.

До німецького тому також потрібно когось, щоб дістати короткі примітки про членів ОУН. Частина матеріялу є, але ще багато бракує. Треба буде ще попрацювати, але звітуючий використає т.зв. "сабатікел", тобто звільнення від викладів на один рік і має надію, що викінчить цей том. Він також висловив думку, що добре було б дати цей том для набору до німецького фахівця. Буде менше клопоту з правописом, а тим самим облегшиться робота.

Відносно опрацювання манускрипту критики на книжку "Дроґа до ніконд" робота не посунулась до переду. Звітуючий був під враженням, що такого рішення не прийнято, але з протоколу виходить, що так. Але це ще довга процедура.

Проф. П. Потічний також інформував, що одержав вже 120 сторінок спогадів від бувшого вояка УПА з Польщі, який був тут з візитом. Матеріяли надходять — 3-4 картки щотижня. Надзвичайно цікаві речі. Добре було б, щоб від адміністрації призначили маленький гонорар і передати йому за посередництвом його сина, який живе тут.

---

* Не друкується.

Для конференції в Мельбурні звітуючий підготував 50—60 сторінок машинопису. Темою матеріялу є "гласність і УПА". За поміч у цій роботі дякуємо друзям: Макарові, Куликові і Міґусу. Також планується наукова конференція про УПА у 50-ліття її створення, тобто в 1992 році, яку організує катедра українознавства Торонтонського університету. Д-р Луцюк переслав проф. Потічному листа, в якому пропонує взяти участь в плановому комітеті. Звітуючий пропозицію прийняв, вважаючи, що вона буде важливою, хоча б з огляду на особу д-ра Маґочого.

Наступний звітуючий в редакційних справах був інж. С. Ґоляш, який інформував, що в 1988 році розпочав працю над спогадами "Палія", де на сьогодні є готових 161 сторінка, а до викінчення бракує ще біля 140 сторінок. Спогади читали знані люди з Лемківщини і дали позитивну оцінку.

На спогади "В рядах УПА" матеріял готовий. Звітуючий також збирав дані про жінок у рядах УПА та має список біля 160 жінок, що карались по тюрмах. Щоб мати успіх у збірці матеріялів про визвольну боротьбу УПА, треба питати старших людей, радив Ґоляш. Всі ми повинні йти між тих людей і записувати, бо вони самі не напишуть. У комп'ютери треба нам занести списки старшин, підстаршин і вояків УПА.

Справа "Бюлетеня" не вийшла з приводу непорозуміння. Треба це відкласти на наступний рік.

Степан Шпак інформував про роботу над "Кумулятивним покажчиком" до "Літопису УПА". Згідно із його відповіддю, на пропозицію проф. Потічного, він зробив план праці, згідно з яким повинен би бути виготовлений "Покажчик". Треба мати списки томів, тематики, перелік світлин, поіменний і геоґрафічний покажчики тощо. Цей том буде збитковим, бо ним користуватимуться лиш дослідники, але такий покажчик є необхідним.

Після звітів голова Видавничого комітету відкрив дискусію зі справ редакційних. У дискусії взяли участь ряд осіб.

М. Кулик згадав про те, що в Польщі деякі упісти пишуть спогади. Між іншим, один автор спогадів є освіченою людиною, його праця повинна бути добра. Там є труднощі з копіюванням матеріялу, але треба надіятися, що всі матеріяли одержимо.

Д-р М. Ріпецький висловив зауваження, що "Кумулятивний покажчик" належало б видати мимо того, що не буде цікавим для пересічного читача, а тим самим для нас буде дефіцитним; належало б його видати після 20-го тому і сьогодні треба затвердити або відкинути це видання.

Лев Футала пропонував спочатку викінчити роботу над розпочатими томами, тобто включно до 20-го тому, опісля взятись за "покажчик" п. Шпака.

Інж. Ґоляш радив не в'язатись з конкретним числом томів, як прим. 20, але видати те, що заплановано, а "покажчик" опісля.

Ред. Штендера інформував, що видавання покажчиків практикується пересічно по десяти томах. Позаяк такого ми ще не бачили, можна це зробити після 20-ого тому.

Проф. Потічний заявив, що "покажчик" — це надзвичайно важливе видання.

Може бути, що не буде збитковим, якщо буде висланий відборцям з іншими томами. Матеріяли до "покажчика" приготовані. Все пономероване, все на мікрофільмах. Певні документи були включені в 6 і 7-у томах. Якщо йдеться про німецький том, робота дуже заавансована, зроблено т.зв. "резюме", списано прізвища і можна давати до набору. Але все разом, не частинами. На другий рік німецький том повинен бути готовий. Але йдеться про питання принципу — німецька політика в Україні чи питання визвольної боротьби УПА. У матеріялах, якими ми диспонуємо, є багато документів, що не відносяться до УПА, але й до інших проблем, м. ін., компрометуючий матеріял відносно ієрархії Української автокефальної православної Церкви.

Друг М. Лебедь поставив питання чи ми одержали доповнення німецьких матеріялів, які повинні бути аж до 1944 року. Також зупинявся над питанням чому наші молоді люди не можуть вишукувати бракуючих документів? Конечним є розшукувати матеріяли.

Інж. С. Ґоляш питав, чи в німецьких документах є обвинувачення УПА у співпраці з німцями?

С. Шпак відповів, що таких обвинувачень там немає. Диспонуємо до 80 тисяч документів. Всі речі, що відносяться до УПА є зроблені, але бракує документів за 1941 рік. Інші документи відносяться до різних поліційних зізнань, поселення німців на Волині, переговори із ген. Шандруком та багато інших. Є там також біографії політичних в'язнів, м. ін. друга Лебедя, звільнення С. Бандери з ув'язнення та подібне.

Ред. Є. Штендера стосовно до сучасної ситуації, пригадав, що наступив зворот в російській і польській пресі, де проти УПА з'являються більш сприятливі статті, не в стилі лайок і бандитської пропаґанди. У Польщі вже 30 років тому почали з'являтися наукові дослідження на тему УПА, хоча й не усе ще об'єктивні, а тим часом наш український науковий світ у діаспорі усе ще мовчить. Чому? У російській пресі появляються нові висвітлення боротьби КҐБ проти УПА, в Україні розвивається дискусія на цю тему, а колишні і новітні дисиденти зачали домагатися реабілітації УПА. Така моя опінія, — заявив дискутант, — і хоча дальше існують т. зв. "білі плями", зворот в позитивному сенсі наступив і продовжується. Прикладом може бути початок висвітлення Академією наук УРСР голоду в Україні в 30-тих роках, як організований Москвою, щоб зломити селянство. У такій ситуації необхідним є збирати списки загиблих вояків УПА. По селах є наочні свідки і до них треба звертатись. Треба нам зібрати, по-можливості, найбільше матеріялу про терор Сталіна і КҐБ, звернений проти цілого інтелектуального світу, діячів

"Просвіти" і інших свідомих громадян, про заагальнонародній характер визвольної боротюби УПА, де учасниками були не лише члени ОУН, але люди різних середовищ, члени компартії, комсомольці, червоноармійці, селяни, робітники й інтеліґенція. Треба сісти і зібрати матеріяли, але вважати на переборщення. Зібраний матеріял поділити на періоди часу, як наприклад, час першої більшовицької окупації, боротьба протинімецька і аж до 50-тих років, на катеґорії, як прим.: членів підпілля, дезертирів-червоноармійців і т.п. Треба підчеркувати загальноукраїнську боротьбу.

Друг Штендера також пропонував прочитати вголос статтю з "Сільських вістей" від 18-го березня ц. р., яка друкується в Україні 3,5 мільйонним накладом.

Друг М. Ріпецький висловив думку, що пропозиція збирання матеріялів дуже гарна і позитивна, але немає охочих до роботи. Також підтримав пропозицію друга Штендери прочитати вголос статтю з "Сільських вістей", що й вчинив проф. П. Потічний.

Інж. С. Ґоляш підчеркнув правильність потреби висвітлення боротьби УПА, як загальноукраїнської, але перестеріг перед можливістю попадання з однієї в іншу крайність. "Пам'ятаймо, — говорив дискутант, — що хтось мусив дати ідеологічний напрям, організувати цю боротьбу, вести її, керувати усіма клітинами підпілля і т. д. Це робила Організація Українських Націоналістів, і це факт, який поменшувати або й заперечувати не можна."

Відносно 15-го тому "Літопису УПА", спогадів Гіммельрайха, інж. Ґоляш згадав, що опінії є поділені. Одні критикують, одні хвалять. На доказ прочитав два листи до Видавничого Комітету в цій справі. "Якщо йдеться про списки загиблих на полі слави, — говорив далі дискутант, — то зразу було рішення, щоб з певних причин не публікувати, але зараз треба це зробити. Зараз ситуація в Україні змінилась і якщо 2-й том нікому не пошкодив, то й у сьогоднішній час не пошкодить. Треба обережно поступати і вважати, щоб не образити наших православних братів опублікуванням матеріялів, що компрометують ієрархію Української автокефальної православної церкви."

Далі інж. Ґоляш інформував, що він зустрічався з композитором з України, якому пропонував опрацювати ноти до пісень УПА. Справа не завершена і добре було б таке щось видати.

Пригадав також, що в 16-у томі було поміщено обвинувачення Олени Лебедович. Добре було б мати присуди інших в'язнів.

Проф. П. Потічний заявив, що він є в контакті з двома польськими науковцями. Від одного ще немає відповіді, а другий відповів, що це не так легко дістати копії присудів. Ті документи можуть і повинні вимагати бувші учасники.

Друг С. Бабяк зауважив, що добре було б придбати і помістити в одному із томів "Літопису УПА" спогад про спільну могилу в Балигороді, де поховані трупи постріляного поляками цивільного населення.

Друг І. Лико твердив, що немає охочих бувших вояків УПА не лише до писання спогадів, але навіть до передання їх кому іншому до написання. Його намагання в тому напрямі не увінчалися великим успіхом, зібрав заледве кілька десятків сторінок машинопису. Є враження, неначе люди все ще бояться?

Друг М. Лебедь висловив думку, що ми все ще тут і там боїмося. Пора нам перестати боятися. Противникам ми мусимо виразно сказати: "Перестань нас звати бандитами, бо таким сам станеш". І це повинно бути нашим гаслом. Ми також повинні запросити з України, чи з Польщі студентів, молодих науковців, — вони можуть нам багато допомогти. Він також попросив, щоб хтось зайнявся полагодженням справи заміни "Літопису УПА" за одне число "Ідея і чин", яке знаходиться в Польщі.

Інж. С. Ґоляш висловився, що зауваження друга Лебедя дуже влучні, але наші люди, що їдуть в Україну, не знають, що там говорити і як поводитись. Думаймо, як маємо і ми повестись, і як унапрямлювати людей.

Друг Л. Футала навів приклад настанови людей у діаспорі. Де, наприклад, на зустрічі з Дзюбою в Нью-Йорку, на питання про ОУН і УПА, Дзюба добре відповів, але "заля сичала".

Відносно видавання "Літописів УПА", ще раз пропонував не накопичувати матеріялу, але старатись фіналізувати те, що маємо.

Ред. Є. Штендера заявив, що перечитав спогади "Байди", написані в чорновику, але не знає як те все получене. Над тим треба буде попрацювати. Але треба щось зробити, не відкладаючи. Також одержано опрацьований машинопис спогадів Міршука, з диґресіями, але ці спогади мають два недоліки. Перший — автор пішов за традицією московських письменників, а другий — фантазія. Названі матеріяли треба б друкувати в цілості, або нічого.

Інж. С. Ґоляш запропонував прийняти і почати працю над спогадами "Байди", а тим часом видавати спогади Содоля, "Палія", "В рядах УПА" та німецький том.

Д-р М. Ріпецький, повертаючись до спогадів "Байди", сказав, що матеріял дуже трудний, але вартісний. І чи треба видавати?

Спогади Федорівського пропонував відкласти до часу, коли матеріял надаватиметься до друку. Для справлення дат, місць чи інших помилок пропонував покликати комісію.

Пропозиія була відразу прийнята, і у склад комісії вибрано:

1) Інж. Степан Ґоляш.

2) Др. М. Ріпецький.

3) Подруга І. Камінська.

4) Поручник Лев Футала.

Ред. Є. Штендера заявив, що програма завелика, але до слідуючого нашого засідання половина роботи повинна бути зроблена. Тут він висловив ве-

лику подяку за пророблену тепер роботу, і то колосальну роботу. Де в порівнянні до інших наших наукових інституцій, без приміщення, без облаштувань, люди працюють безкоштовно, на громадських засадах, а це свідчить про безграничну посвяту одиниць, що творять велике, епохальне діло. Зараз є надія, що в Україні продовжуватиметься початий процес, і в кінці закінчиться позитивно.

Друг В. Макар поділився інформацією, що зараз у Польщі з'являються в пресі статті, авторства Пшеслуґі, з українською проблематикою. Матеріял цікавий і позитивний.

Д-р М. Ріпецький на закінчення дискусії над видавничими справами поставив питання кооптування нових людей у склад Видавничого комітету "Літопису УПА". Він зауважив, що ми усі старіємо і виринає потреба мати нових людей, неконечно упістів, але вирішити мусить цілий пленум.

Друг В. Дашко висловив думку, що це треба зробити. Але поставив питання чи є кандидати? Колись були молоді люди, але нічого з того не вийшло, і він не бачить зацікавлення серед молоді. Друг С. Бабяк звернув увагу, що приймати людей "по тій самій лінії". Тобто мати на увазі т.зв. "безпечних".Проф. П.Потічний радив, щоб кооптувати людей, які є з нами зв'язані. Друг М. Ріпецький завважив, що йдеться про рішення "так" або "ні". Якщо схвалимо пропозицію, — кандидатів підшукаєм пізніше.

Ред. Є. Штендера подав приклади співпраці молодих людей. Наприклад: Андрій Бандера, який передчасно помер, або зараз Петро Содоль, історик з бібліотечним вишколом, військовик, заавансований історик УПА.

За ініціативою голови Видавничого комітету винесено рішення порозумітись з такими кандидатами, як Петро Содоль і Юрій Маївський, і якщо вони згодяться, кооптувати їх у склад Видавничого комітету "Літопису УПА". З приявних на цьому пленумі одноголосно рішено кооптувати Степана Шпака і інж. Антіна Івахнюка та з бувших упістів Івана Лико.

До т. 3-в. За адміністративні справи звітував др. М. Кулик, де на вступі представив фінансове зведення за час від 1січня до 31грудня 1988 року. Він представив аналітичний касовий звіт, з поділом на джерела поодиноких прибутків і витрат. Причиною дефіцитного стану був зріст коштів пересилки, спадок загального числа відборців, до яких, м. ін., зачисляються інституції СРСР, а зокрема в Україні, куди вперше спробували вислати примірники "Літопису УПА". Зараз треба чекати на висліди секції, бо дотепер немає жодного відгуку.

У дальшому звітодавець інформувв, що в загальному в комп'ютері маємо 1812 адрес, втім 183 нечинні. Із згаданих нечинних адрес в 1988 р. вибуло 73. Але ж, у тому числі, ми вписали 174 нові адреси, так що в підсумку маємо 101 нову адресу, проте більшість з них — неплатні відборці.

В інших коротких вістях звітодавець інформував, що вже розіслані рецензії примірників 17-го тому до всієї преси, тобто до 43-х видавництв і членам редакції, 16-й том розіслано в кількості 2.212 примірників.

Друг Кулик поділився турботами адміністрації, які є щоденним явищем. Архів адміністрації не впорядкований. Треба окремого працівника, який міг би ним зацікавитися. Для злагодженої праці адміністрації і редакції, з метою швидкого обміну інформації, треба набути кілька "факсимільних машин".

Через постійний брак часу і додаткових працівників, з нашого боку ще не всі справи відносно кольпортажі "Літопису УПА" на терені Англії є викінчені. ОБВУ в Англії погодились бути нашим предтавництвом на їхньому терені, підписали умову кольпортажу і збирають пожертви на "Літопис УПА", але треба ще контактів, щоб справу довести до кінця. Друг Кулик підкреслив також, що пекучою справою і конечністю є затруднити в адміністрації додаткових платних працівників і цю справу треба сьогодні вирішити.

Нав'язуючи до поточних справ, звітодавець підкреслив, що в 1988 році були дещо занедбані деякі ділянки праці. Причиною було, м.ін., заанґажування з приготуваням, побудовою і посвяченням Пам'ятника Слави УПА на оселі "Київ" в Оквил. Але, дякуючи добрій співпраці друзів в адміністрації, а найбільше допомозі друга В. Макара, ми, хоч з бідою, давали собі раду.

Згідно звіту друга М. Кулика, у 1988 році до адміністрації надійшло 2.130 листів з вплатами та багато інших ділових листів. Вихідних листів, до місяця травня, зареєстровано лиш 130, а відтак зупинено їх реєструвати з огляду на брак часу. Видавництво розростається. Роботи прибуває. А додаткових працівників годі знайти.

З огляду на маліючі наші сили, друг М. Кулик повторив свою пропозицію створити організацію з наших дітей і онуків, яку він романтично назвав "Нащадки воїнів УПА", тобто молоді, зв'язаної ідейно і кровно з усіма упівськими справами, освіченої та вишколеної, яка лягла б в основу нашого видавництва, що є розраховане на довгі роки. Він апелював до присутніх, щоб цю справу остаточно полагодити, доки ще не пізно.

На закінчення звітування,друг Кулик висловив щиру подяку всім друзям за цінну співпрацю та апелював до всіх присутніх, щоб всюди на місцях пам'ятати про потреби нашого видавництва і працювати віддано для його дальшого розростання (*Звіт у додатках*).*

До т. 3-г. Наступним звітодавцем був голова фінансової комісії інж. Степан Ґоляш, який подав висліди збірок на Видавничий фонд "Літопису УПА" із поданням поодиноких жертводавців за 1988-ий рік та І-ий квартал 1989 року. У зауваженнях до фінансових справ звітуючий підкреслив, що сума збірок була позитивним явищем. Якщо взяти до уваги факт, що протягом 1988-го року наша громада була виснажена різними збірками з приводу святкувань 1000-ліття хрещення України. Звітуючий в 1987-ому році розпочав збіркову кампанію на Видавничий Фонд "Літопису УПА" серед 31 Українських кредитових кооператив у 45-ліття УПА.

Для досягнення кращого успіху треба більше людей залучати до праці, треба допомогти редколеґії і адміністрації від головних управ, відділів, ста-

* Не друкується.

ниць та поодиноких друзів-вояків УПА, треба використовувати нагоди, як різні імпрези, громадські чи індивідуальні, давати ініціативу.

Дуже важливим джерелом прибутків звітодавець вважає збірки на коляду, саме тому й вніс пропозицію, щоб головні управи Товариств і Об'єднання присвятили ще раз одну збірку коляди на Видавничий Фонд "Літопису УПА". Це, на його думку, дало б до каси поважний прибуток. Необхідним є також оформити "меценатів", які жервують більші суми на "Літопис УПА". До таких, належить банк "Певність" у Чікаґо.

Відносно редакційних справ, звітуючий ще раз інформував, що почав редаґуваня споминів ройового "Палія", та сьогодні передає до редакції виправлений і переписаний текст на 161 стор. машинопису. "У рядах УПА" — збірка споминів к. в. УПА — це два томи зібраних матеріялів, які можуть іти до друку. Він дальше збирає дані про жінок в рядах ОУН і УПА, і просив усіх, хто має дані, передати йому. Дальше є актуальною збірка списків полеглих, і ці дії треба продовжувати. Також треба продовжувати працю над картотекою учасників боротьби ОУН, УПА, УГВР.

На закінчення звітуючий висловив думку, що треба опублікувати спогад І. Лико про концтабір "Явожно" та використати в томі про Перемищину спомин друга Івана Оліяра -"Кума".

У доповненні інж. Ґоляш інформував, що для кращих успіхів у збірці фінансів конечним є вибрати ще одного фінансового референта з рамени Об'єданання кол. вояків УПА. (*Звіт у додатках*).*

До т. 4. За контрольну комісію звітував друг М. Міґус. Загальна кількість відборців і кольпортерів 1.812, з чого дарових є 202. Звітуючий висловив признання і подяку адміністрації за вив'язання з обов'язків і за моральну працю, а саме друзям: М. Куликові, В. Дашкові та І. Росолові та закликав пленум схвалити "вотум довір'я" адміністрації. На кінець він висловив зауваження, що вести адміністративні справи в такому стані зараз неможливо. Комп'ютери треба всі підлучити, щоб усі потрібні дані були актуальні. Мусимо також звітувати урядові. (*Звіт у додатках*).*

До т. 5. У дискусії над звітами порушено такі питання:

Друг М. Кулик інформував, що маємо "чартер" неприходової організації і ми не повинні мати проблем.

Д-р М. Ріпецький підкреслив, що справа урядового контролю була вирішена на попередніх засіданнях і повинна була бути полагоджена, але якщо є ще якісь недотягнення ,то адміністрація повинна полагодити цю справу протягом найближчих трьох місяців.

Друг С. Бабяк ставив питання відносно одержаних банківських відсотків.

На його думку — це мала сума. Відповідь дав др. В. Дашко, що в сумі вказаних відсотків немає процентів від "сертифікатів", від яких відсотки нараховуються періодично. Вказана сума відсотків відноситься лиш до оборотових конт.

* Не друкується.

Ред. Є. Штендера порушив справу потреби заанґажування машиністки, яка могла б працювати в Торонто, бо в Оттаві немає з кого вибрати.

Проф. П. Потічний висловив думку, що маючи комп'ютер, заанґажувати секретарку краще оплатиться, як складання у друкарні. Він поставив пропозицію розшукати серед молодих людей, подаючи прізвища деяких жінок, які могли б це робити. Також пропонував закупити "факсимільні машини".

Стосовно звіту адміністратора, проф. П. Потічний звернув увагу на те, що не згадано декількох людей, які внесли поважний вклад безоплатної роботи у нашій видавничій діяльності, і яким належить особлива подяка, а саме: друзям В. Дашку, М. Міґусу, В. Макару та іншим.

Тут прийнято рішення закупити 4 або 5 "факсимільних машин".

* * *

Наступного дня, тобто 9-го квітня, д-р М. Ріпецький відкрив продовження дискусії, розгдядаючи такі питання:

1. Заанґажування платного працівника адміністрації.
2. Організування групи "Нащадків вояків УПА".
3. Фінансові справи і збірка на залізний фонд "Літопису УПА".

Він підкреслив, що справу платного працівника адміністрації порушено і вирішено на попередніх пленарних засіданнях, але справа до сьогодні не рушила з місця. Друг М. Кулик заявив, що не легко знайти такого працівника, а при тому не можна забувати, що наші фінанси "закороткі", отже, чим платити? Потрібні фахові люди, найкраще серед пенсіонерів, але таких людей на терені Торонто бракує. А тим часом існує конечність відписування листів, впорядкування архіву та полагодження важливих біжучих справ. Бо зараз робиться лиш те, що найважливіше.

Друг В. Дашко представив справу в той спосіб, що друг Кулик набрав забагато обов'язків на себе. Комп'ютер не зменшив, а збільшив роботу, яка зараз є здубльована, подвоєна, і на це подав приклади.

Друг Кулик заявив, що від тепер він полагоджуватиме кореспонденцію, що не відноситься до фінансів.

Інж. С. Ґоляш висловився, що існує якесь непорозуміння платних і неплатних працівників адміністрації. На його думку, працівники адміністрації повинні між собою, в добрій волі, полагодити цю справу. Найбільше завантаженому роботою працівникові треба скромно платити.

Д-р М. Ріпецький завершив дискусію на цю тему ствердженням, що працівники адміністрації повинні організувати роботу, відповідно її розложити між собою, тобто друзі: М. Кулик, В. Дашко і М. Міґус, і може, частково поможе друг С. Бабяк, на що він дав свою згоду.

Вирішено також, що треба підшукати відповідного працівника до адміністрації. Полагодження цієї справи доручено спільно головному редакторові та голові адміністрації.

До т. 6. У точці плану праці на найближчий час друг М. Кулик порушив питання організування групи “Нащадків вояків УПА”, яка мала б становити продовження комбатантських організацій. Це повинна б бути одна загальна організація молодих людей, наших нащадків, не лишень для продовжування видавництва “Літопису УПА”, але й продовжування наших традицій. Ця організація повинна спиратися на правилах статуту-правильника, який ми, старші, повинні їм приготовити.

Інж. С. Ґоляш висловив думку, що справа організування нащадків для продовження видавництва “Літопису УПА” нереальна з тої простої причини, що молоді люди не будуть так безкорисно працювати як ми.

Д-р М. Ріпецький завершив дискусію на повищу тему, вважаючи, що це питання не відноситься до “Літопису УПА”. У названій справі треба звернутися до обох головних управ наших комбатантських організацій і вони можуть цю справу повести дальше.

Вирішено, щоб після пленарного засідання, представники головних управ Товариств і Об’єднання відбули спільне засідання.

У подальшому д-р М. Ріпецький перейшов до справи фінансів. Він пригадав, що кампанія збірки фондів на видавничу діяльність “Літопису УПА” повинна бути розпочата під кінець 1988 року, чого не зроблено.

Тут він зачитав рішення у цій справі з протоколу пленуму 1988 року та поставив питання, що можна до цього додати, чи змінити? Принагідно згадав, що було б доцільним притягнути до нашої діяльности друга “Бігуна”, який є секретарем Світової Ради Кооператив(СРК), а тим самим має вплив у наших фінансових установах.

Друг Є. Штендера сказав, що треба б намітити план кампанії, але якщо планувати це, то на осінь.

Лев Футала був згідний з тим, що треба мати план праці, але також важливим є його реалізація, а до того потрібні люди. Треба поширити фінан-сову компанію, мобілізувати друзів на наших комбатантських з’їздах не лиш до питання фінансів, але й до видавництва “Літопису УПА” у загальному. Тре-ба подавати оголошння в пресі, письмово звертатися до українських фінансових установ, як кредитівки, забезпечені установи і громадянство. Треба виготовляти комунікати чи повідомлення, висилати делеґації до наших редакцій, показати їхні світлини в пресі, з відповідно опрацьованими статтями.

Друг М. Лебедь підкреслив, що інж. С. Ґоляш досягнув гарних і поважних успіхів у збірці фінансів та зробив велику роботу, збираючи дані про загиблих, за що й належиться йому многолітствіє. Принагідно він згадав про Український Народний Союз, який від 1952 року не дав ні оного цента на поміч до краю, хоча й диспонує поважними сумами фондів, зібраних на ту ціль від своїх членів. “Якщо УН Союз в 1952-ому році міг дати 7 тисяч доларів, то чому він до цього часу не дає нічого? — питав дискутант.”

Інж. С. Ґоляш поновив свою пропозицію, щоб доповнити фінансову комісію членом Об'єднання, бо збірки, які він тепер переводив, були лиш серед членів Товариства. Він знов повторив, що дуже добрим джерелом прибутків є домовлення обох головних управ про збірку коляди, яка може дати добрий дохід. І саме таке, як коляда, збірка на "писанку", збірка з нагод різних імпрез можуть стати дуже поважним джерелом наших фондів, але кожен з нас пам'ятаймо про те і пригадуймо нашим станицям та поодиноким друзям. Можна поїхати з рефератами, але питання — хто організує? На думку промовця — найкраще було б, якщо це могли б зробити Станиці. Вони повинні мати свої розроблені плани. Треба також порозміщувати заклики у пресі та повідомлення, що списки жертводаців будуть подані в пресі. "Бюлетень" треба вже приготувати і ним розпочати нашу збіркову акцію.

Друг М. Кулик пропонував, щоб у "Бюлетені" популяризувати фундаторів поодиноких томів "Літопису УПА".

Друг М. Лебедь вважав, що не треба чекати на "Бюлетень", а жертводавців подавати в пресі зараз.

Проф. П. Потічний пригадав, що за три роки будем святкувати 50-ліття УПА і з тим можна зв'язати збірку фондів. А усім передплатникам "Літопису УПА" вислати листи-прохання про пожертви коляди на наше видавництво.

Друг М. Бохно, стосовно пропозиції інж. С. Ґоляша в справі доповнення фінансової комісії, заявив, що від Об'єднання може бути більше, ніж один, але наразі не може подати нікого. Перше мусить порозумітися з деякими членами. На його думку, працю можна буде наладнати по станицях, а то й по деяких районах.

До т. 7. "Різне". Проф. П. Потічний ще раз пригадав про скромний гонорар для автора спогадів з Польщі. Вирішено, що треба йому вислати.

Інж. С. Ґоляш подав пропозицію, щоб зацікавленим переслати письмові інформації про працю редакції і адміністрації та стан авансування праці. Він також ставив питання: "Якщо наша церква збирала пожертви на поміч потерпілим від землетрусу у Вірменії, то чому не спішить з поміччю церкві в Україні?"

Ред. Є. Штендера суґерував адміністрації ще раз вислати для СУБ до Англії чч. 12 і 17 "Літопису УПА" та шукати там інших осередків чи одиниць, які бажали б нам допомогти. Також інформував, що в Україну офіційно вислано 25 примірників, але покищо немає певности чи доходять. Дзюба радив вислати рекомендовані посилки, але уряд СССР нічого не респектує.

Друг М. Лебедь висловився, що він є прихильником висилки "Літопису УПА" в Україну, чи до Польщі не на приватні адреси, але до редакцій, бібліотек чи інститутів, і радив не робити цього масово.

Друг М. Кулик поставив питання, чи не варто було б піднести наклад від 3,5 тисячі до чотирьох тисяч примірників, з огляду на висилку в Україну, чи може й до інших країн комуністичного блоку.

Вирішено наразі не збільшувати накладу.

Друг М. Лебедь інформував, що якщо буде потреба, то за 300 доларів можна буде передрукувати потрібні томи. Проф. П. Потічний довів до відома, що 5-го травня ц.р. вибирається в Україну. Між іншим, буде у Львові, Харкові та Києві. Вибирається туди з іншими ученими західнього звіту на запрошення одного з Інститутів Академії наук УРСР.

Д-р М. Ріпецький, закриваючи XIII-ий пленум Видавничого комітету "Літопису УПА" пригадав, що голови обох крайових управ повині подбати про творення "Представництв Літопису УПА" при станицях чи відділах. Про створення таких представництв треба інформувати адміністрацію. Дякуючи усім за присутність, голова Видавничого комітету закрив XIII-е пленарне засідання.

Протокол списали:

В. Новак І. Лико

ПРОТОКОЛ XIV-А
XIV-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

червень 1990 р.

Чотирнадцяте пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" відбулось, як і в минулому році, у приміщеннях Суспільної Служби Українців Канади при 2445 Блюр Стріт Вест в Торонто, за участю двадцяти членів Видавничого комітету і десяти гостей.

З приводу об'єктивних причин запізнення на засідання голови Видавничого комітету д-ра Модеста Ріпецького, в його заступництві засідання відкрив інж. Степан Ґоляш, який, вітаючи присутніх, висловив надію на успішне майбутнє існування і діяльність видавництва "Літопис УПА", про що свідчить кількість присутніх на пленарному засіданні. При цьому підкреслив, що чергове чотирнадцяте засідання відбувається в часи, коли події, особливо в Україні, вражають швидкістю змін. Твориться новий період в історії народів не тут, на еміґрації, але в Польщі, Чехо-Словаччині, Мадярщині, Україні та інших країнах Східної Европи.

Ознайомив присутніх з пропонованим порядком нарад, до якого Лев Футала вніс пропозицію вставити додаткову точку: "Короткий перегляд політичних подій". На доповідача пропонував генерального секретаря ЗП УГВР Миколу Лебедя, який зараз же пропонував назву точки: "Ситуація в Україні".

Пропоновану точку прийнято і рішено вставити до порядку нарад, як точку 5-а, перед точкою — "План праці на найближчий час".

В. Макар поставив формальний внесок вибрати секретаря пленарного засідання, подаючи кандидатуру І. Лико, якого обрано одноголосно.

До т. 2. Протокол із перебігу тринадцятого пленарного засідання, яке відбулося 8-го і 9-го квітня минулого року читав Іван Лико.

Перед читанням висловив зауваження, що наступний протокол буде вміщувати лиш головні точки і думки, бо сьогоднішній треба буде задовго зачитувати.

Під час читання протоколу прибув голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький, який, по привітанні його присутніми, перебрав ведення засіданням.

Після закінчення читання протоколу деякі присутні висловились, що немає потреби читати всього змісту, який займає дванадцять сторінок густого машинопису. Вистачить зачитати важливіші точки дискусії і рішень. Лев Футала вважав, що вистачить зачитати витяг з протоколу, який був Ликом зложений і розісланий після останнього пленарного засідання усім зацікавленим.

Д-р М. Ріпецький підкреслив, що питання обширного протоколу — це конечність, бо це на майбутність історичний документ, але на засіданні можна відчитувати лиш "витяг з протоколу". Принагідно він вніс деякі застереження до змісту протоколу, а саме: там є деяка згадка про покійну дружину "Генерального секретаря УГВР", повинно бути "Генерального секретаря закордонного представництва УГВР".

Зачитаний протокол вирішено прийняти з внесеними поправками, пропонованими д-ром Ріпецьким.

До т. 3. Голова Видавничого комітету, д-р М. Ріпецький розпочав свій звіт, за час від 10 квітня 1989 року до 27 квітня 1990 року ствердженням, що останній рік пройшов під знаком подій, які відбуваються в Україні, що у висліді мали вплив на діяльність видавництва "Літопису УПА". Звітуючий інформував, що число читачів "Літопису УПА" на еміґрації поступово зменшується, але проте зростає зацікавлення нашими виданнями в Україні, Чехословаччині, і навіть в Мадярщині. Збільшена висилка дарованих примірників "Літопису УПА" до названих країн і це спричиняє зростання видатків, але ми радіємо з таких змін, бо вони відчинили нам вікно до земляків в Україні.

У дальшому звітодавець підчеркнув важливість записування спогадів про визвольну боротьбу УПА, а особливо нами, бувшими учасниками тієї боротьби. Це не лише наше завдання, але й обов'язок. На жаль, більшість колишніх вояків УПА не вповні розуміють важливість історичної документації нашої визвольної боротьби і замало співпрацюють з "Літописом УПА". Байдужість або певного роду інерція, заважає деяким членам Видавничого комітету "Літопис УПА", а це спричиняє те, що ця сама горстка

осіб, яка тягнула, так і тягне дальше працю у нашому видавництві. В останньому році появився тільки один том "Літопису УПА", а це 12-й – "Третя Подільська Воєнна Округа УПА "Лисоня", який був висланий читачам разом з 17-м томом "Англомовні видання українського підпілля 1941—1947 рр.".

Проф. Потічний, закінчивши редаґування 17-го тому, продовжує готувати наступний збірник німецьких документів. Зараз він перебуває в Німеччині на праці, пов'язаній з його професійною діяльністю. У вільний час старається зібрати додаткові матеріяли до німецьких томів "Літопису УПА". У травні цього року він, на запрошення організаорів, буде на конференції в Ягайлонському університеті в Кракові. Виголосить доповідь, пов'язану з проблематикою УПА і збройного підпілля. У Польщі він старається також зібрати додаткові матеріяли для "Літопису УПА".

У минулому році проф. Потічний нав'язав контакт із д-ром Євгеном Місилом, старшим асистентом Польської академії наук, з яким, після дальшого дискутування, з рамени видавництва "Літопису УПА" підписав умову про підготовку ним до друку тому "Літопису УПА" на тему: "Карна політика ПРЛ та Українське підпілля".

Для інформації присутніх звітуючий повідомив, що з Польщі одержано копії списків з короткими біографічними даними про вояків УПА, суджених: військовими районними судами — 342 особи, польовим судом — 133 особи, та список осіб, допитаних розвідкою 9-ої дивізії — 122 особи. Разом дані про 598 вояків УПА. Редактор Штендера також одержав два примірники підпільного журналу "Холмсько-Підляський інформатор" з 1947 року.

З України одержано спогади колишнього учасника УПА Володимира Максимовича про курінь "Леви" у Львівській обл., на 100 сторінках, написані в 1989 році. У тих спогадах багато подібних даних, а також розбіжностей і неточностей. Їх видання в "Літописі УПА" вимагало б багато уточнень, а це заохотило б інших учасників УПА надсилати спогади до нашого видавництва. Він також згадав про намір видати "Співаник УПА", одержаний з України, про що дискутовано з іншими членами видавництва, які будуть про це опісля звітувати.

Відносно праці членів осередку "Літопису УПА" в Чікаґо, звітуючий інформував, що за "останній рік важко звітувати". З різних причин ті, що були активні, діяли більше на індивідуальній базі, а не як осередок. Степан Ґоляш буде звітувати за свою ділянку окремо, а Ярослав Струтинський подасть від себе інформації про поїздку до Голландії з проф. Петром Потічним на зустріч та інтерв'ю з голландськими ґенералами, яким УПА допомогла в 1944 році дістатися з України до Голландії.

Далі д-р М. Ріпецький інформував, що він особисто зосередився над закінченням підготовки до друку тому "Санітарна сужба УПА". Матеріяли, підготовлені до друку, привіз зі собою для перегляду головним редактором та

апробувати пленарним засіданням. Для ознайомлення зі змістом подав список матеріялів, які входять в цей том, та просив присутніх переглянути і, якщо хтось матиме зауваження або додаткові інформації, радо візьме під увагу. (*Звіт та список матеріялів для тому "Санітарна служба УПА" — у додатках*).*

До т. 3-б. Головний редактор Є. Штендера звітував про працю редакції "Літопису УПА" за час з 1 квітня 1989 року до 24 квітня 1990 року. На початку він згадав про сучасну ситуацію й хід політичних подій у комуністичному блоці, які мали вплив на плани нашої видавничої діяльности й завтра можуть мати ще більший вплив. Наприклад — Польща і Чехословаччина вже майже цілковито звільнилися від комуністичних впливів і в них уже можна без цензурних перешкод писати про УПА. Треба сподіватися, що скоро будуть там упорядковані справи користування архівами, що дасть нам можливість використати чехословацькі й, особливо, багаті польські архіви. В СРСР вже кілька років дебатується справа заповнювання "білих плям". Починають там писати про події, про які досі не можна було говорити, як, наприклад, про масовий голод 1932—1933 років, чи масові розстріли органами НКВД. Проте й досі не можна писати об'єктивно про УГВР, УПА, ОУН і взагалі про збройне підпілля. Лише опозиційні організації зачисляють боротьбу УПА до мужніх змагань українського народу проти сталінського тоталітаризму і поневолення України. Вони домагаються своєрідної реабілітації УПА, а деякі організації збирають матеріяли про збройну боотьбу. Вже в минулому році ми отримали деякі матеріяли із-за колишньої "залізної завіси" для публікації в "Літописі УПА". Дуже можливо, що в цьому році таких матеріялів отримаємо більше. "Може, в недалекому часі дальше видавання "Літопису УПА" можна буде перенести в Україну", — висловив думку звітуючий.

Він звітував, що в новому році з'явився друком тільки 12-й том: "Третя Воєнна Округа УПА "Лисоня". Том має 352 сторінки і доволі різноманітний матеріял, на який є дуже добрі відгуки. Подібний матеріял треба поміщувати у майбутніх томах.

За звітний час перевидано перший том "Волинь і Полісся" — уже втретє, а також четвертий том — "Чорний ліс".

Друк двотомника "Група УПА "Говерля", під редакцією Петра Содоля, викінчується щойно тепер. Це будуть 18-й і 19-й томи. 18-й том викінчений і переведена коректура матеріялу, 19-й вже давно зложений в друкарні.

На перших 19 томів Степан Шпак готує кумулятивний покажчик, який вийде як 20-й том. Підготовка такого тому вимагатиме ще багато праці, так що поки що немає певности чи цей том вийде ще в цьому році?

На сьогодні вже доволі авансований друк двотомника "Ідея і чин", що є передруком підпільного журналу — органу ОУН на українських землях у 1942—1946 роках. Це будуть томи 21–22 і їх готує звітуючий з Юрієм Маївським. Редактор Штендера висловив надію, що томи 18, 19, 21 і 22

* Не друкується

вийдуть друком у 1990 році й будуть присвячені пам'яті ген. Романа Шухевича в 40-річчя його смерті.

У подальшому головний редактор інформував про те, що від кількох місяців іде рівночасна підготовка і набір на комп'ютері "Пісень УПА", збірку яких (понад 120 пісень УПА чи пов'заних з боротьбою УПА), привіз з України музикознавець Іван "Невмирущий" (псевдонім), який познайомив нас з музикознавцем Зеновієм Лавришиним в Торонто. Він займається підготовкою нот на своєму комп'ютері. І. "Невмирущий" обіцяв передати ще 70 пісень. Редакція забезпечить співаник відповідними академічними примітками. За планом — цей том мав би бути готовий до друку ще в цьому році.

Опрацьовується матеріяли ще до одного тому спогадів по дії УПА на Волині, які пообіцяв безоплатно складати на своєму комп'ютері Стефан Новицький, який сам зібрав дещо з спогадів, передусім покійного письменика Одрача. Його підтримав Віктор Новак, що також постарався за кілька дрібних спогадів від Р. Петренка. Головними матеріялами цього тому повинні бути спогади Іршавця, стаття про конференцію поневолених народів і стаття Мелетія Семенюка з "Українського вісника", ч. 14. Новицький вже набрав на комп'ютері частину матеріялу, але поки що важко сказати, коли буде закінчений цей том.

Якщо йдеться про підготовку нових томів "Літопису УПА", звітуючий інформував, що проф. П. Потічний працює над підготовкою до друку німецьких документів про німецьку окупацію України і про український резистанс. Зараз він працює в німецьких архівах у Кельні. Він домовився з д-ром Дмитром Злепко про спільну підготовку до друку тому німецьких документів. Він також досліджує можливість набору книги на комп'ютері в Німеччині, що улегшило б друк цього тому, бо канадські друкарні мали б великі труднощі з набором німецьких текстів.

У цьому році також повинен бути готовий до друку том польських документів — близько 600 біографій вояків УПА й членів збройного підпілля, засуджених польськими комуністичними судами в 1947 році і пізніших роках. Для підготовки цього тому видавництво уклало договір зі Семеном "Буком" (псевдонім), науковцем, що мав доступ до польських архівів. Наглядає за підготовкою цього тому Петро Потічний.

"Підбадьорений документацією названого тому, — говорив редактор Штендера, — я упорядкував зібрані редакцією спогади про чехословацький полон і польські тюрми та почав їх підготовляти до друку. Найважливіші із них — це спомини Івана Чижика й Івана Лика. Там будуть також включені історичні нариси і спомини, які останньо почали з'являтися в Польщі. Найважливіші з них — це історичні нариси Євгена Місила, Марилі Павляк та Степана Міґуса".

Повторюючи звітування з попередніх років, редактор пригадав, що зібрав і, великою мірою, опрацював матеріяли ще для двох томів — "28-й

Холмський тактичний відтинок УПА" і "Початки діяльности УГВР". Оба ці томи можна, відносно скоро, закінчити, якщо сконцентруватися над ними. Поки що на це не було змоги.

Над підготовкою подиноких томів ще мали працювати Зеновій Соколюк, Степан Ґоляш і Модест Ріпецький. Про дотеперішню роботу З. Соколюка не має точніших інформацій, а останні два звітуватимуть самі.

Далі ред. Є. Штендера пропонував вибрати комісію чи президію для полагодження справ, пов'язаних із заключенням, від імені видавництва, договорів з авторами чи редакторами із-за "залізної завіси", які вимагають дискреції. У минулому році були два такі випадки. Можливо, що прийдеться заключити більше договорів цього типу. Очевидно, що в майбутньому таких справ не треба буде тримати в таємниці, але поки що така потреба існує.

З 19-м томом "Літопису УПА" повинен вийти "Бюлетень Видавничого комітету". Ред. Є. Штендера пропонував, щоб у цей "Бюлетень" додати розділ виправлень і доповнень до матеріялів, які були друковані в поодиноких томах "Літопису УПА". Така потреба існує, бо в останній час є багато листів читачів, часто з довгими додатками, які треба буде десь опублікувати.

Кінчаючи звітування, редактор Євген Штендера інформував, що зараз можна перекидати "Літопис УПА" в Україну, де на нього є дуже великий попит. Позаяк цього звичайною поштою, чи перевозами ще не можна робити, висилка книжок пов'язана з коштами.

На цю ціль ми повинні проводити збірки. І не лишень на цю ціль, а взагалі на потреби видавництва, до чого ред. Штендера заохочував останніми роками, і на що ми не спромоглися. Закінчуючи, він висловив надію, що "...можливо, наше видавництво буде поставлене на належні рейки щойно тоді, коли воно переїде в Україну". (*Звіт у додатках*).*

У доповненні звітування на тему видання "Співаника УПА" брав слово маестро Зеновій Лавришин. Він інормував, що одержані з України пісні походять переважно з 50-их років і вони становитимуть перший корпус видання співаника. Ми будемо збирати стільки варіантів, скільки зможемо. З припливом повстанських пісень з України, будемо мати інакші народні варіанти, що краще зберігають сирівець пісні, й вони інакше записані. Було б добре закликати загал, а навіть поїхати до людей, що ще пам'ятають пісні, хоча й без музики, а самі слова. "Я сам, — заявив Лавршин, — можу поїхати до таких людей".

Інж. Степан Ґоляш інформативно повідомив, що він займався збиранням повстанських пісень останніх 15 років і має зібраних приблизно 110 пісень. Багато з тих пісень співали у Воркуті наші повстанці.

Д-р М. Ріпецький зауважив, щоб справу сіваника, як, наприклад, формат видання, назву, обговорили між собою фахівці і зацікавлені особи. Він запропонував закінчити звітування про видавничі справи.

---

* Не друкується

Інж. Степан Ґоляш, користаючи з нагоди звітування, передав одночасно два звіти, тобто з редакційної і фінансової ділянок. Звітуючий зауважив, що 1989 рік не був найкращим у загальних збірках на Видавничий Фонд, але в цьому році видавництво здобуло двох фундаторів і одного мецената. Фундаторами були: Степан Гаврилюк із Йонкерсу та головна управа Т-ва колишніх вояків УПА, яка зобов'язалася оплатити том "В рядах УПА". Першим меценатом видавництва "Літопису УПА" став 1-ий федеральний банк "Певність" в Чікаґо.

Звітодавець висловив опінію, що фундаторам і меценатам належить особлива вдячність за їхню підтримку нашого видавництва, а першому меценатові — банкові "Певність", треба присвятити один із найближчих томів.

Коли обчислити суми фундацій плюс збірки, то 1989 рік стане рекордним щодо пожертв на Видавничий Фонд. У дальшому звітуючий інформував, що протягом 1989 року вислав прохання стати фундаторами або меценатами до трьох заможних громадян в Чікаґо, двох у Нью-Йорку, одного в Бавнд Бруку, одного в Клівленді. Наразі без жодного відгуку, одначе фундаторів й меценатів треба нам всім шукати, бо "стукати треба".

Звітуючий також інформував і дякував станиці вояків УПА в Австралії, під керівництвом друга Грицька-"Цяпки", за переведення окремої збірки на Видавничий Фонд "Літопису УПА". Пропаґандистські матеріяли, як: відозви до радіо, преси і т.п., відіслано станиці завчасно.

Звітуючий висловив признання адміністрації "Літопису УПА" за добрий почин при збірці коляди на Видавничий Фонд. Він також закликав всіх друзів, членів Видавничого комітету, пам'ятати про фінанси видавництва та використовувати різні нагоди для поповнення фондів для подальшого випуску "Літопису УПА".

Кінчаючи звітування, інж. С. Ґоляш підкреслив, що від самих початків нашого видавництва він був кольпортером у Чікаґо. За продані книжки ніколи не брав гонорару, який належить кольпортерам. Передав в Україну 3, 4, 8, 9, 10 і 16 томи. Принагідно згадав, що в майбутньому треба вирішити, хто має право вислати "Літопис УПА" за кордон?

Звітуючий інж. Ґоляш уболівав над тим, що 1989 не був для нього дуже добрим. Його праця послабилася через третій серцевий напад. Понад три місяці стали нечинними, а інші — менш продуктивними. Через хворобу та громадські навантаження занедбано перепис поправлених споминів ройового "Палія" з Австралії. Щойно в останніх місяцях зрушено цю справу і маємо переписані та поправлені спомини, які можуть в короткому часі піти до друку. Лемківська комісія повинна приспішити читання, коректуру і доповнення тексту.

До тому "В рядах УПА" зібрано 55 споминів-нарисів з боротьби УПА та підпілля, біля 300 сторінок друку. Їх поділено на три частини — "Повстанські Свят-вечори і Різдво", "Повстанські Великодні", та "Лемківщина

і Перемищина в боротьбі за волю України". Другий том "В рядах УПА" буде присвячений північній частині Закерзоння — Ярославщина, Холмщина і Підляшшя. Вже зібрано потрібну кількість споминів.

"Я дальше збираю списки загиблих, — інформував звітуючий. — Цю працю треба продовжувати та пам'ятати про неї. Зараз приїзджає більше людей з України від яких можна більше дізнатися про загиблих в боротьбі з їхніх околиць". Над перевиданям та доповненням "Співаника УПА" він працював довгі роки, та важко було добитись конкретних успіхів, але зараз, завдяки допомозі музикознавця з України, маємо надію, що "Співаник" з'явиться ще в 1991 році.

Протягом 1990 року треба підготовити нове число "Бюлетеня". Останній "Бюлетень Видавничого комітету "Літопис УПА" з'явився 4-м з черги і вийшов весною 1987 року. "Бюлетень" — це наш одинокий чинник, що тримає звязок з нашими передплатниками та жертводавцями. Треба старатися, щоб "Бюлетень" виходив кожні три роки, або й частіше.

Редактор Ярослав Гайвас на сторінках "Визвольного шляху" подав дуже фахово в правильному висвітленні історію боротьби УПА, описану в досі публікованих томах "Літопису УПА". Його праця "Сузір'я велетнів" заслуговує на нашу увагу, щоб її помістити в одному із томів "Літопису УПА", бо ж він сам мав поважне відношення до часу творення і боротьби ОУН і УПА на рідних землях.

Інж. С. Ґоляш ще раз закликав друзів збирати матеріяли та списки загиблих для "Літопису УПА" та пам'ятати про фінансову сторінку нашого видавництва. Треба організувати різні імпрези на ту ціль. Наприклад, відділ Товариства к. вояків УПА в Чікаґо 18 березня ц. р. провів окрему імпрезу-зустріч з громадянством у справі дальшого видавання "Літопису УПА" у 40-річчя смерти ген. "Чупринки", де, принагідно, зібрано пожертви. (*Звіт у додатках*).*

Наступним взяв слово Ярослав Струтинський. На початку свого звіту він поінформував, що минулого року на звернення д-ра Остапа Винницького з Торонто, з дослідчого центру в Канаді дав інтерв'ю, як бувший старшина УПА, для фільму – "Україна у Другій світовій війні". Згодом він інфор-мував про зустріч з 5-ма генералами і одним полковником голландської армії, з приводу пригадки-відзначення пригоди, яка трапилася в січні місяці 1944 року, коли було взято в полон 4-х голландських старшин. УПА допомагала полоненим вибратись з окупованих територій України і дістатись до Голландії. Зустріч відбулася в Амстердамі 24-го серпня 1989 року з п'ятьма генералами і одним полковником голландської армії. Від колишніх вояків УПА у зустрічі брав участь проф. П. Потічний і Іван Батрух.

Перекладачем з голландської мови був проф. Омелян Кушпета, але його функція виявилась зайвою, бо голландці добре володіли англійською

* Не друкується

мовою. Зустріч була організована надзвичайно добре. З нашої сторони їм вручили комплект усіх томів "Літопису УПА" та упівські відзнаки (з мечем).

Дискусія над редакційними справами:

Під час дискусії слово брала подруга Марія Пискір, виявляючи охоту і бажання приступити і працювати у підготовці тому про санітарну службу, але перше ставила питання відносно порушеної теми, а саме: як, наприклад, поступати і яким об'ємом матеріялу послуговуватись відносно осіб жінок, що можуть бути як предметом тому про санітарну службу, так і про жінок в українському підпіллі. До таких вона зарахувала Зарицьку, що була головою Українського Червоного Хреста та виконувала інші важливі функції в жіночому русі підпілля. Отже, про одних писалося б два рази. Чи подібне повторюватиметься?

М. Пискір питала, чи є якісь джерела, якими можна користуватись? Тут звернулась до присутніх, особливо жінок, давати матеріяли, конкретні місця, дати, імена, прізвища і т. д.

Д-р М. Ріпецький вважав, що якщо йдеться про такі випадки, як Зарицька, у томі "Санітарна служба" можна б подати коротку біографію, а решту матеріялу дати до жіночого тому.

З тією точкою був також згідний ред. Є. Штендера, який звернув увагу на те, що спершу треба узгодити справи санітарні, їх упорядкувати і подавати до предметного тому.

Ірина Камінська звернула увагу, що ці справи треба узгодити дуже серйозно, проаналізувати спогади, які, на її думку, зараз будуть висвітленням питання тільки через призму Закерзоння, бо брак матеріялів з інших теренів України. Також пригадала, що УЧХ та жіноча сітка — це дві різні ділянки.

Д-р Ріпецький підкреслив, що треба розмежувати різницю між УЧХ і санітарною службою УПА — це організація українського підпілля. Частина членства УЧХ працювала в санітарній службі УПА. Нам йдеться про санітарну службу і жіночу сітку української підпільної боротьби. І такі матеріяли треба старатись вишукувати. Біда в тому, що люди деколи обіцяють, але матеріялів не дають.

Ред. Є. Штендера інформативно подав, що вживано термінологічних назв — УЧХ і Жіноча Референтура ОУН, де поруч чоловічого членства було й жіноче. Була також Суспільна служба, яку в 1946 році скасовано, а створено Санітарну службу.

Ще в справі Санітарної служби УПА взяв слово д-р Богдан Крук. Він представив матеріяли, які могли б бути поміщені в томі "Санітарної служби УПА". Також він подав назви виголошених ним рефератів, статтей та брошур в предметній справі. Вважав, що можна використати також матеріяли-переклади англійською мовою.

Д-р Ріпецький пригадав, що від самого початку була постанова, що переклади англійською мовою не можуть бути друковані в "Літописі УПА", лише резюме.

Ред. Є. Штендера виніс на дискусію справу видання тому "В рядах УПА", зокрема йшлося про назву тому. З огляду на те, що в минулому було вже видано том спогадів під тією ж назвою, потрібно б придумати відмінну назву. При тому, хтось інший мусить зайнятися цим томом, бо він сам не зможе. Треба перевірити матеріял, порівняти з іншими даними, і щойно тоді видавати.

Інж. С. Ґоляш відповів: "Я дав список матеріялу, а рішення — ваше. Вступної статті до тому "В рядах УПА" ще також немає. Відносно назви треба звернутися до крайової управи Т-ва бувших вояків УПА, яка являється фундатором цього тому.

Лев Футала висловив думку, що не бачить нічого злого в назві "В рядах УПА". Цей том може видати само Т-во к. вояків УПА, але хотіли видати під фірмою "Літопису УПА". Є матеріяли, є фонди, треба прочитати, справити, дати англійське резюме і видавати. Чому робити перешкоди і цензуру?

Д-р М. Ріпецький заперечив поняття "цензури", пояснюючи, що порівняння, перевірка і справлення матеріялу не можна називати такими словами.

С. Ґоляш сказав, що є самі спогади, які комісія може доповнити у формі "приміток" чи інакше.

Ірина Камінська висловилась, що не бачить причини, щоб того тому не видавати. Комісія перевірить, доповнить, чи навіть щось і викине, якщо це потрібно, але видати треба.

Ред. Є. Штендера звернувся до інж. С. Ґоляша, щоб він зайнявся тим томом, зробив мовну редакцію, доповнив знані прізвища чи інші знані дані і закінчив його.

Інж. С. Ґоляш висловив ще зауваження відносно тому "Санітарна служба УПА", де д-р Ріпецький не порушив справи др. Гука-"Скали", який писав на цю тему, як також не згадав про д-ра "Рата". Інформував також, що він має спомин ще іншого лікаря, які можна використати.

Ред. Є. Штендера висловив особисту думку про "останній рік панування комунізму" та кращу майбутність для українського народу. Нагадав про швидкий хід подій і зміну ситуацій. Не так давно поляки трактували нас, українців, як найгірших ворогів, але погляди міняються. Зараз щораз більше з'являється польських виданнь, які пропонують співпрацю між поляками і українцями. Таким виданням є книжка "Од траґедії до вспулпраци: Стосункі польско-украіньськє 1917-1947". Також згадав про спільний наступ УПА і АК на Грубешів та згадку польського автора в названій книжці, який суґерує, що в часі наступу на Грубешів польське військо було вилучене "з обігу" завдяки Войцєхові Ярузельському, який в тамтих часах був командуючим старшиною ґарнізону польського війська.

Редактор Штендера висловив думку, що видавництво "Літопис УПА" є дуже важливим. У найближчій будуччині будуть видані томи включно до 24-го, а 20-м томом повинен бути кумулятивний "Покажчик".

Д-р М. Ріпецький пригадав, що на кожному засіданні говориться про потребу оформлення комісії для перевірки матеріялів для томів "Літопису УПА" і усе це тяжко здійснюється. "Хто зараз поможе Стефкові, — питав голова, маючи на думці інж. Ґоляша з виданням тому "В рядах УПА?""

Марія Пискір питала, що зі спогадами Максимовича? Євген Штендера висловив думку, що це радше роман, а не фактичний матеріял. Друг М. Лебедь покликаючись на деякі факти описані в книжці, говорив, що описані речі є історичними фактами. Д-р М. Ріпецький вважав, що там багато фантазії, як наприклад, хоча б один опис, де відділ УПА тримав місто два чи три дні? Знову ж, інж. С. Ґоляш твердив, що подані в книжці Максимовича старшини і підстаршини майже усі незнані. Або, наприклад, опис молодця, що виголошує вічні промови, вояки ідуть до церкви неначе нічого їм не грозить і т. п. "На мою думку, — сказав інж. Ґоляш, хтось може видати ці спогади на власну руку".

Щодо редакційних справ інформував Володимир Дашко. Він має багато зібраних пісень УПА, які збирав від 1948 року і ті, що ще не публікувались, можна опублікувати.

Ред. Є. Штендера згадав, що списки вояків УПА, які були суджені польськими судами, і які одержано з Польщі в ксерокопіях — є нечіткі.

Інж. С. Ґоляш питав, що з тими прізвищами, яких у списку немає, але ми маємо, а І. Камінська питала чи співпраця нашого видавництва обмежена лиш Варшавою, чи може, є і в інших польських містах?

Ред. Штендера відповів, що польські списки будуть доповнені нашими, а якщо йдеться про співпрацю з польськими ученими, поки що є один випадок, але що буде дальше — годі сказати.

Д-р М. Ріпецький підсумував декілька точок про редакційні справи, а саме:

— Підготовку тому про чехословацькі і польські тюрми продовжуватиме Є. Штендера, а І. Камінська буде помагати, на що вона й дала свою згоду.

— Спогади про УПА на Лемківщині і Холмщині будуть передані комісії, яка повинна перевірити і справити усі матеріяли, якщо буде потреба, або й вирішити не публікувати безвартісного матеріялу, що було вирішено від самого початку. Але таку практику хіба аж ніяк не можна звати цензурою, як дехто тут попередньо висловився.

— Видання тому "Санітарна служба УПА" обговорено і ще пізніше зацікавлені залишаться для дальшого обговорення і евентуального доповнення. Оскільки подруга М. Пискір займеться тим томом, спогади Зарицької залишити, а подати лише коротку її біографію.

— Ред. Штендера готуватиме томи — "Початки діяльности УГВР" і "28-ий Холмський тактичний Відтинок УПА".

— На майбутнє — "Бюлетень" треба поширити, додати окрему частину розшуків друзів. Ред. Штендера повинен зайнятися частинною

перебудовою матеріялу, доповненням або спростуванням матеріялу, друкованого в попередніх томах "Літопису УПА" та з іншими редкційними узгідненнями. Зрештою, треба б остаточно вирішити питання "Бюлетеня". Тут звернувся до ред. Штендери про його думку. Ред. Штендера висловив думку, що "Бюлетень" повинен видаватись частіше, а не через пару років. Зміст повинен складатися з адміністративного, фінансового, комунікативного матеріялу від редакції і від Видавничого комітету. Волів би, щоб праця над "Бюлетенем" йому відпала, але в чомусь допомогти може.

І. Камінська торкнулася питання видання книги про участь жінок у підпільній боротьбі УПА. Їй йшлося про те, щоб не дублювати матеріялу про жінок, наприклад у томі про Лемківщину, а потім у жіночому томі. А про українську жінку, не конечно підпільницю, писати треба, бо українська жінка внесла величезний вклад в час визвольної боротьби УПА. Тут подала приклад жінки із села Березниця, біля Балигорода, яка в дуже небезпечних умовах і в присутності польського війська, залишила дітей і мужа, мовляв заганяючи корову в село, застерегла "Старуха" і "Орлана", рятуючи їм життя, хоч ризикувала як своїм власним, так і всієї своєї сім'ї.

М. Кулик був згідний з опінією подруги Камінської і також подав приклад, як одна жінка на селі насильно впхала йому в торбу онучі. Він просив хліба, а жінка з власної ініціятиви впхала ще й онучі, які опісля оберегли його ноги від обмороження.

Д-р М. Ріпецький зауважив, що хіба частинне дублювання матеріялу заіснує, все-таки том "Жінки в УПА" повинен охопити і жінок з села.

Також варто було б видати один том про участь чужинців в УПА, а зараз потрібно збирати матеріяли.

Інж. С. Ґоляш зауважив, що багато говорилось про збирання матеріялів, між іншими і про рейд УПА на Захід. Спогади "Палія" обіймають також тематику рейду. Є питання — чи довести ці спогади до частини розчленування відділу чи включити і рейд. Про рейд є багато матеріялу, статті в чехословацькій пресі, відозви, засуди, повідомлення. Є й інші матеріяли, наприклад, книжка сотенного "Громенка". Як поступати? М. Лебедь висловив думку, що треба взяти до уваги матеріяли, що будуть збиратися в Україні, бо, наприклад, про "Громенка" не маємо кінцевих повних даних, які зараз, оєевидно, можна буде зібрати від людей, що прибули з України. Василь Кук-"Коваль", наступник "Чупринки", живий. Він може дати свої матеріяли, але перше повинен подати дату, коли був заарештований, щойно тоді спогад, бо саме тієї дати бракує. Інж. С. Ґоляш інформував, що йому відомо, що "Коваль" пише свої спогади. М. Лебедь висловив подяку другові Ґоляшеві за те, що він зібрав багато матеріялу, але зараз треба було б поширити збирання і в Україні.

Ред. Є. Штендера дав свою песимістичну оцінку збиранню матеріялів. Заклики про писання спогадів, на його думку, неуспішні. Про рейди можна, використати матеріяли місії УПА, чи "Визвольного шляху". В Україні НКВД має цілі томи матеріялів. Може за п'ять років буде змога їх використати. Тоді будемо мати більш точні джерела, як із збирання спогадів.

"Спогади "Палія", — говорив редактор, — треба видати в цілості. Ми багато плануємо, але що нам з того вийде — невідомо? Ми планували видати том, чи кілька томів про тюрми. Вже давно домовилися з шістьма чи навіть вісьмома жінками з Чікаґо, але нічого з того не вийшло. Щойно тепер один записав 150 сторінок спогадів, які є на відповідному рівні. Інж. С. Ґоляш запропонував, щоб хтось один склав матеріяли, які можна б використати, коли буде нагода і потреба.

У ході дальшої дискусії ред. Є. Штендера виніс на обговорення питання зміни зовнішнього вигляду книжок "Літопису УПА", як напр.: серійне книжкове видання, назва на обкладинці і на корінці. У середині — зміни не плануються.

Інж. С. Ґоляш вважав, що зміна така потрібна з огляду на бібліотечну вимогу. На корінці повинна бути подана назва видання і серія, очевидно, якщо така пропозиція буде прийнята. Можна, наприклад, внизу на корінці впоперек помістити назву "Літопис УПА", а серію вище. Тут він сказав, що один науковець з України питав його скільки томів маємо намір видати, а взнавши, що сорок томів, висловився: "Слава Богу, бо це видання дуже важливе."

І. Камінська питала, яка ціль, яка засада у зміні?

М. Кулик вніс свої зауваження, що корінці деяких томів, як напр.: ч. 17, вузенькі і не буде місця на напис. Принагідно він інформував, що відозва про збірку на коляду на книги "Літопис УПА", яких видавництво має намір видати понад сорок томів, настрашила декого. Отже, у майбутньому треба менше наголошувати, скільки томів плануємо видавати.

Степан Шпак висловив думку, що серії краще не міняти, бо державна бібліотека каталогує так, як зараз видаємо. Михайло Бохно підтримав думку попередника і на доказ запропонував каталог Конґресової бібліотеки, який поділений за поодинокими районами і ділянками.

Лев Футала поділився заслуханими опініями відборців "Літопису УПА", які вважають, що папір починає грубшати, і не є відповідної якості. Треба було б цьому якось запобігти. Ірина Камінська пропонувала мати фахівця-спеціаліста для контролю якості паперу. Володимир Дашко зауважив, що неможливо мати такого спеціаліста, бо "млини" часто міняють якість паперу.

До т. 3-в. За адміністративні справи звітував адміністратор М. Кулик. На вступі він підкреслив, що адміністрація "Літопису УПА" не на дуже твердому підложжі. Він застановлявся над способами притягнення до роботи упістів з інших теренів. Добре було б, якби др. Бохно перенісся врешті до Торонто. Якщо було б кому працювати, за два роки видавництво може зробити роботу

з шістьма томами. Зараз робиться лиш те, що важне, бо брак людей до роботи. Подаючи касовий звіт адміністрації др. Кулик подав суми прибутків і витрат. Звітуючи про адміністративні справи М. Кулик теж зазначив, що адміністрація працювала без жодних персональних змін. Це були друзі: Міґус, Росіл, Зінько, Дашко і Кулик. Додатково допомагали інші друзі, зокрема: В. Макар в ділянці листування, М. Служала при експедиції, Роман Кулик при реєстрації вхідних листів і при комп'ютері, та подружжя Мирося і Богдан Цуп — при вписах до комп'ютера. Вище названим і всім іншим, що безкорисливо працювали для видавництва "Літопису УПА", а зокрема редакторам, звітуючий склав щиру подяку. Далі він назвав усіх фундаторів, меценатів, жертводавців поважних сум. І він усім щиро дякував. Принагідно згадав, що за останніх шість місяців адміністрація подарувала книжок на суму понад $16.000.00, не враховуючи понад 250 адрес, на які постійно висилається всі наші томи безкоштовно.

Він також інформував, що за звітний час видано й розіслано: 12-й і 17-й та перевидано 1-й і 3-й томи. Як на наші сили й фінансові спроможності, це гарне досягнення, але ми не спромоглись на виконання пересланого амбітного плану — видання 18-го і 19-го томів, які вже давно були складені в друкарні, але з причин, незалежних від адміністрації, ще досі не з'явились на ринку.

В подальшому звітуючий говорив про отримання з України збірки пісень УПА і революційного підпілля, які професійно оформити зобов'язався маєстро З. Лавришин. Він також інформував про те, що незважаючи на строгий митний контроль, зуміли доставити майже всім провідним діячам в Україні комплети "Літопису УПА", і далі вони доставляються. Наші видання користуються великою популярністю в Україні, але натрапляємо на перепони при пересилці. Легше висилати наші видання до Польщі, Чехословаччини чи Мадярщини. Всі ці нові посилки незмірно збільшують наші кошти, на які, згідно фінансового звіту, брак покриття. Отже, треба звернути найбільшу увагу на придбання більших сум фондів. Вже маємо готові до друку нові дванадцять томів "Літопису УПА". Отже, передбачені на дальші два-три роки видатки зростатимуть.

На закінчення звітування М. Кулик пригадав, що обидві комбатантські організації на терені Америки і Канади, передали збірку коляди на Видавничий Фонд "Літопису УПА". Адміністрація зі своєї сторони розіслала збіркові листи коляди усім передплатникам, громадським організаціям та українським фінансовим установам Америки і Канади. До 12-го квітня ц. р. до каси адміністрації надійшла з коляди сума менша, як сподівалися. Тому на дальшу висилку кожного нового тому в Україну, нам треба шукати й заохочувати окремих добродіїв-фундаторів.

Після звіту адміністратора, д-р М. Ріпецький звернув увагу на те, що ми, як видавництво, ідемо в долину. Говорить про це порівняння фінансоих звітів минулого року і цього року. Якщо ми не мали б меценатів і фундаторів — ми не вдержалися б.

В. Макар ставив питання, чи можливим було б видавати "Літопис УПА" у Польщі. Це, на його думку, коштувало б дешевше.

М. Кулик відповів: "Ми робили спроби в цьому напрямі, але покищо все в стадії розпізнавчій."

М. Лебедь висловив свою опінію, що це питання скомпліковане. Закордоном гірший ґатунок паперу, а при цьому насувається питання способів пересилки звідтам сюди. Можна попробувати в Польщі, чи деінде, але висилка звідтам дуже утруднена. Принагідно він питав, які документи мають ще бути друковані німецькою мовою? Існує можливість, що будем видавати неконечні документи, а що з двома книгами, дотепер виданими?

Л. Футала дискусійно аналізував потребу коштовного перевидавання попередньо виданих томів. "Зараз, — говорив він, — бракує першого чи другого тому, завтра — десятого і т. п. Таке перевидавання забагато коштує". Він також наголосив, що мало дається реклами жертводавцям, як, наприклад, навіть фундаторові, п. Ст. Гаврилюкові. Обов'язково треба друкувати прізвища фундаторів у пресі, як наприклад "Свобода". Треба конкретно когось назначити чи доручити комусь завдання популяризації фундаторів, меценатів і жертводавців більших сум пожертв. Якщо комусь конкретно доручити, то ця особа буде виконувати. І. Камінська висловила погляди тотожні з поглядами Футали, ба, навіть вважала, що треба друкувати в пресі світлини фундаторів і меценатів та треба їм висилати індивідуальні листи-признання.

М. Бохно інформував, що йому пообіцяла п. Кузьмович розмістити статті щодо обговорюваної теми на спеціальній шпальті "Свободи".

Степан Бабяк пропонував звернутися до наших наукових установ, щоб вони перебрали наше видавництво. В. Дашко окреслив ситуацію так: "Багато говориться, пропозиції гарні, але робити немає кому. Умови праці ненормальні, брак людей до роботи, і навіть приміщення для зустрічей немає".

До т. 4. За контрольну комісію звітував Михайло Міґус, який твердив, що перевірено записи касової книги, де усі квити і прилоги вписані. Провірено також банкові конта та запас поодиноких томів "Літопису УПА". Фінансовою перевіркою обійнято 1989 рік та перший квартал (до 30-го березня) 1990 року. Стан готівки оборотних конт на 31 грудня 1989 року згідний з сумою, вказаною адміністратором. Запас поодиноких томів "Літопису УПА" виносить 11.785 примірників.

Звітуючий ствердив, що адміністрація вив'язалась зі своїх обов'язків і пропонував, щоб адміністраторові М. Куликові, касирові В. Дашкові, книговодові І. Росолові редакційна колеґія висловила "вотум довір'я" за їхню тяжку працю.

Після закінчення офіційного звітування, М. Міґус висловив думку, що багато томів висилається даром. Мусимо над тим застановитись, бо не витримаємо фінансово.

М. Кулик відповів, що потреба перевидання томів "Літопису УПА" існує, бо нові передплатники хочуть мати усі томи від початку.

Д-р М. Ріпецький сказав, що на його думку варто навіть фінансово втратити, але треба використати нагоду можливостей пересилання "Літопису УПА" в Україну. Принагідно зауважив, що добре було б, щоб хтось із нашого видавництва виконував нагляд над грішми, зложеними на конті ЗУАДК.

С. Ґоляш інформував, що він виготовив листи про фундаторів і меценатів, але справа не полагоджена ще належно. Треба буде придержуватись черговості — перший фундатор має бути перший і такої засади треба притримуватися. Видавничий комітет і редакція повинні видати якнайбільше томів "Літопису УПА" доки ще живемо, бо заступництва не буде. Ліпше видати історію, ніж мати на конті заморожені гроші. Також треба заморозити перевидання, бо це буде дуже коштовно. Він також питав, чи УН Союз розпродував якісь томи "Літопису УПА". М. Кулик відповів, що УН Союз хоче 40 % знижки. Л. Футала висловив думки, подібні думкам др. С. Ґоляша, що треба видавати все, що лиш можемо, бо усе пропаде, як пропало видавництво "Червона калина". Замість перевидавати, перебирати томи від людей, які їх не потребують.

Є. Штендера зауважив, що у нас ситуація фінансова не така аж погана. Критичними є умови праці, про що говорив друг Дашко, як напр.: брак приміщення, облаштувань, а при тому об'єктивні перешкоди, як хвороби і т.п. Перевидавання томів є коштовне, але деколи потрібне. Натискання один на одного деколи й помагає. Деколи у нас є суперечки, але й це потрібне.

До т. 5-а. Коротку доповідь "Ситуація в Україні" виголосив генеральний секретар закордонного представництва УГВР – Микола Лебедь.

До т. 6. На другий день пленарного засідання д-р М. Ріпецький подав підсумки до редакційних і адміністративних справ:

1. Ми повинні якнайскоріше видати два томи про групу УПА "Говерля", тобто 18-й і 19-й томи під редакцією Петра Содоля, а головний редактор буде допомагати.

2. "Покажчик", виготовлений Степаном Шпаком, повинен бути виданий як 20-й том.

3. Двотомник "Ідея і чин" повинен підготувати Юрій Маївський, а редактор Штендера допомагатиме.

4. Набір і верстка збірки пісень УПА на комп'ютері полагоджені.

5. С.Новицький готує і складає на комп'ютері матеріяли про Волинь.

6. Проф. Петро Потічний працює над змістом тому німецьких матеріялів. Друг Лебедь сумнівається, чи доцільно ці матеріяли видавати. Я думаю, що так, але немає тут проф. Потічного, отже, важко сказати. На останньому пленумі ми його до цього зобов'язали. Побачимо, що він нам представить, як зробить копії на комп'ютері.

7. Відносно перевидавання томів "Літопису УПА" не було конкретних рішень, отже, треба перевірити у кольпортерів і стягнути від них.

Ред. Є. Штендера пригадав, що намічалися три плани про німецькі документи, але, напр., матеріяли Гунчака не обіймають матеріялів про реґіони. Друга ідея була, щоб видавати у формі, як видали жиди та "Україна в Другій світовій війні", щоб показати різні аспекти окупації в Україні. Л. Футала пропонував, щоб публікувати німецькі документи, які хоча частинно відносяться до УПА, а інші віддати науковцям, нехай вони видають. І. Камінська застерігала, щоб до німецьких документів віднестись дуже селективно і публікувати ті, які мають безпосереднє чи посереднє відношення до УПА.

Відносно стягнення запасних томів "Літопису УПА" від кольпортерів, Катерина Лялюк подала конкретні приклади затруднень зі сторони передплатників, які не хочуть ні платити, ні повернути книжки. Д-р М. Ріпецький суґерував, щоб подати список таких людей адміністрації, яка повинна їх "відписати зі стану". М. Кулик висловився, що серед упістів у Канаді є порядок, але інакше є "за річкою" у сусідів, тобто в ЗСА, де люди невідповідальні.

В. Дашко запропонував внесок вибрати двох чи трьох людей, які мають зайнятись виданням "Бюлетеня". Д-р М. Ріпецький відповів, що випуском "Бюлетеня" повинна зайнятись адміністрація, як було дотепер.

С. Бабяк, який в минулому працював над випуском "Бюлетеня", відмовився, заявляючи, що за два тижні невдячної роботи тепер др. Макар згадав про нього, але в "Бюлетені" місця на це не було.

До фінансових справ С. Ґоляш представив наступні пропозиції:

1. Поширити і провести окрему акцію на видання тому "Пісні УПА". Закликати загал до пожертв і довести до відома, що жертводавці, що пожертвують від п'яти доларів і більше, будуть подані в списку цього тому.

2. Кожен відділ і станиця упівських організацій повинні перевести якусь імпрезу з призначенням доходу на "Літопис УПА", приміром: академії та зустрічі з нагоди 40-річчя смерти ген. Шухевича.

3. Проводити збірки з нагоди весіль, хрестин, зібрань і т. п. У Канаді це робиться, в Америці — слабо, а в Чікаґо зовсім зле.

4. Всім кол. воякам УПА вислати поіменні списки упістів та суми їхніх пожертв на "Літопис УПА". Є й такі, що ще самі нічого не дали, ані від інших не зібрали.

5. Зробити витяг з "Бюлетеня" і подати до преси, як це приміром робить проф. Ґой в Фундації УВУ, список жертводавців, які дали пересічно більші суми.

У дальшій дискусії про фінанси взяв слово М. Міґус, який звернувся до пленарного засідання, щоб воно присвятило більше уваги адміністрації, яка, на його думку, клигає. З комп'ютером немає порядку. Якщо не було б касової книги — неможливий був би і контроль. Треба зобов'язати організацію до роботи незалежно від коштів. Може треба найняти й спеціалістів?

М. Кулик дивувався, звідки М. Міґус має таку інформацію. Він висловився, що комп'ютер робить нам усю роботу і він вповні оправданий, але треба вміти ним послуговуватись. Правдою є, що ще не усі інформації є в комп'ютері. У дальшому він додав, що адміністрація не може проводити спеціальні збирання, як приміром коляда, бо це вимагає багато праці, а немає кому робити. Практичніше дати додатково в "Бюлетені" заклик до загалу, щоб знайти фундаторів. "Я, — заявив він, — знайшов трьох, то чому інші не можуть?".

Д-р М. Ріпецький пропонував, щоб в майбутньому обов'язково полагодити справу з комп'ютером. Він також зауважив, що контрольна комісія повинна переводити перевірку до кінця року, а не до дня пленуму.

І. Камінська завернула дискусію до теми оголошень в пресі, вважаючи, що пропозиція друга Ґоляша реальна і потрібна. Заклики і оголошення треба подавати в пресі з надією на одержаня нових матеріялів чи пісень. Якщо провести добру пропаґандистську роботу, то успіхи будуть, як напр., на пам'ятник УПА громада пожертвувала сімдесят тисяч доларів, мимо багатьох інших збірок.

Л. Футала пригадав, що оголошення й заклики у пресі коштували, отже пропонував прийняти постанову покриття коштів. Можна б, наприклад, уповноважити в Чікаґо др. Ґоляша, подругу Камінську чи ще когось іншого.

Д-р М. Ріпецький заявив, що такі постанови вже були, треба лише їх реалізувати. Тут звернувся до інж. Ґоляша, чи він зобов'язався би це зробити. Ґоляш висловив свою згоду.

М. Бохно висловився, чи не бажано звіти висилати зацікавленим перед пленумом? Це дало б змогу кожному приготуватись, а секретар не змушений був би описувати усіх подробиць, дискусія була б продумана наперед і це заощадило б час. Д-р Ріпецький пояснив, що хоча є проблема з секретарством, протокол — це історія і повинен бути саме так записаний, як є зараз. Якщо йдеться про висилку звітів перед скликанням пленуму — недоцільним було розсилати й популяризувати наші проблеми, бо деякі речі є довірочні. С. Ґоляш пропонував писати протокол як перед тим, але читати стисло, лиш суттєві речі. І. Камінська висловилась, що вона особисто дуже вдоволена, бо не була присутня на попередньому пленумі, а протокол секретаря — це хроніка, але вважала, що треба економити час і читати важніші пункти.Л. Футала був за тим, щоб секретар робив витяг з протоколу, як це було зроблено після останнього пленуму, і вислав це усім членам ВК. Отже, слід зачитати витяг замість цілого протоколу.

М. Бохно інформував, що в Конґресовій бібліотеці бракує чисел "До Зброї". Він говорив також про те, що інші наші комбатанти мають жаль до упістів, що мало читають "Комбатантські вісті". Є також люди, які питають про детальніші інформації, подані загально в "Літописі УПА". Так, наприклад, д-р Ґелета просив за додаткові інформації про особу Євгена Шувара, про якого є згадка в 14-му томі "Літопису УПА".

М. Бохно поділився також думкою про труднощі грошових збірок, бо у Вашинґтоні при всіляких нагодах все збирають "на церкву". Жартома висловився, що маєм вже більше церков, як вірних. "Попередньо, — говорив він, — імпрези у нас не дуже вдавались, але в цьому році влаштовано одну імпрезу, на якій майор Содоль був доповідачем, за що не взяв грошей, а ще й пожертвував сто доларів на "Літопис УПА"".

Д-р Ріпецький відповів, що має матеріяли про Шувара і їх передасть. Він також звернувся до друга М. Лебедя, щоб той попросив Антоновичів стати фундаторами "Літопису УПА". Друг Лебедь зараз же відповів, що цього зробити не може. Надалі д-р Ріпецький звернувся до подруги І. Камінської опрацювати для преси статтю про пленум і фундаторів.

С. Ґоляш ставив питання – хто має право висилати за кордони Америки і Канади безкоштовні примірники "Літопису УПА"? Хто повинен покривати кошти , бо він вже видав з власної кишені поважні суми грошей. Вважав, що треба це робити централізовано. Д-р Ріпецький доручив полагоджувати ці справи почерез адміністрацію. М. Кулик інформував, що в Україну, чи в Польщу передається "Літопис УПА" переважно відвідувачами, причому подається прізвища адресатів, а все записується на того, ким передається. Він також висловив думку, що в кожній місцевості, де є наші осередки, треба б мати зо два комплети томів "Літопису УПА". Інж. С. Ґоляш повідомив, що Чікаґо має щонайменше десять комплетів. Непотішаюче явище, що загал друзів не ставиться позитивно до видавництва "Літопису УПА".

Друг М. Лебедь був згідний, що треба мати по наших осередках комплети і поодинокі числа, але висилати лиш тим, хто потвердить одержання. Якщо висилається десять безкоштовних комплетів, за решту повинні платити. Примірники "Літопису УПА" є в людей, які не знають, що з ними робити. Передавання в Польщу повинно бути попереджене перевіркою, бо до березня не було контролю взагалі, під кінець березня скінчено з таким станом і введено знов контроль.

Катерина Лялюк питала, чи будучи в Польщі може обіцяти, що ми вишлемо комплети "Літопису УПА". Одержала позитивну відповідь, але С. Ґоляш і Б. Крук застерігали, що деякі особи одержують книжки і гроші на покриття коштів висилки, і то деколи в кількох місцях.

Ред. Є. Штендера порушив справу вибору нового секретаря видавництва з приводу неспроможності виконувати ці обов'язки др. Віктором Новаком. "Якщо Лико перебере обов'язки секретаря, — говорив він, — треба буде купити факс-машину. Це буде видаток, але він полегшить контакт з Рочестером, і секретар буде мати змогу помогти адміністрації".

І. Лико згодився перебрати секретарство видавництва за умови, що друг Новак зложить формальну резиґнацію.

Члени і гості Видавничого Комітету "Літопису УПА"
під час пленарних засідань у червні 1990 р.
Сидять, зліва: інж. Степан Ґоляш, НН, Катерина Лялюк (гість), Микола Кулик, Микола Лебедь, др. Модест Ріпецький, Марія Ріпецька, мґр. Євген Штендера, проф. др. Петро Й.Потічний та Володимир Макар.
Стоять, зліва: НН, Степан Шпак, Володимир Дашко, Ярослав Струтинський, Евстахія Струтинська (гість), Іван Лялюк (гість), Степан Бабяк, Михайло Бохно, Лев Футала, Микола Зінько, Михайло Федак, Іван Лико, Іван Росіл, Параскевія Грицай (гість),Вільгельміна Росіл (гість) та Михайло Міґус

Л. Футала вніс пропозицію, щоб адміністратор Кулик порозумівся з Новаком і після цього полагодив справу з І. Лико. Цю пропозицію прийнято, а голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький доручив закупити факс-машину, якщо др. Лико стане секретарем.

Ред. Є. Штендера згадав, що під час перебування Івана Драча в Оттаві зроблено знимку з 12-им томом "Літопису УПА". Чи варто помістити цю знимку в "Бюлетені?"

Інж. С. Ґоляш і Л. Футала були проти розміщування. Друг Ґоляш твердтив, що творчість Драча в минувшині була дуже гостра проти нас.

Друг М. Лебедь заперечив тому, кажучи, що Драч не писав проти нас. Павличко і Горинь — так.

Д-р М. Ріпецький вирішив справу залишити, позаяк не було одностайності. Подякувавши всім за присутність, голова Видавництва закрив XIV-те Пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА".

Протоколював:
Іван Лико

ПРОТОКОЛ XIV-Б
Надзвичайного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

24—25 листопада 1990 р.

Надзвичайне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" відбулося 24—25 листопада 1990 року в приміщенні Суспільної Служби Українців Канади, при 2445 Блюр Стріт Вест в Торонто. Присутні — шістнадцять членів.

Відкриваючи засідання голова Видавничого комітету д-р Модест Ріпецький інформував про причини надзвичайного засідання. Події йдуть, — говорив він, — так швидко вперед, що й важко з завданням вміститись в часі. Назбиралось багато справ до полагодження й вирішення, а до пленарного засідання чекати довго. Властиво, у засіданні могли б взяти участь лиш члени президії, але є і інші з того приводу, що вони особисто пов'язні з даними справами.

Згодом він подав такий порядок засідання:

1. Можливості перевидання "Літопису УПА" в Україні.
2. Унапрямлювання праці деяких осіб в Україні.
3. Наукова конференція про УПА в Україні і видавництво.
4. Видавнича діяльність на терені Польщі.
5. Можливості видання короткої історії УПА.
6. Адміністрація і фінанси.
7. Різне.

Для вступного висвітлення проблематичних справ, д-р Ріпецький попросив до зложення звідомлення Петра Содоля і проф. Петра Потічного.

П. Содоль почав свій інформативний звіт з того, що перебуваючи недавно в Україні мав змогу зустрітися з двома бувшими старшинами УПА —курінним "Чорнотою" з куреня "Дзвони", який в серпні 1947 року із групою інших людей був висланий "Шелестом" на Захід. У Чехословаччині були розбиті — двоє дійшли до Західної Німеччини, а він попав в полон. Згодом був переданий більшовикам, засуджений на 25 років, з яких відсидів десять, але він інвалід, втратив пам'ять, тяжко йому думати. Зустрівшися з ним перший раз без зв'язку, не мав змоги відверто говорити, щойно друга з ним зустріч була більш відвертою. Другий страшина, з яким зустрівся, — це командир воєнної округи "Вороний", який, попавши в большевицький полон, був засуджений до 25 років ув'язнення, які вповні відбув, бо відмовився від визнання помилок. Обоє з вище названих не мали жодної літератури. Зрештою, там є велика проблема з літературою, а зокрема з виданнями "Літопису УПА". Інституції чи установи, які одержують "Літопис УПА" від нас, тримають книги під замком і не хочуть нікому позичати. Багато діячів Галичини вважають, що необхідно влаштувати наукову конференцію з тематикою УПА. Між іншим, члени міської

ради м. Львова — Піх і Сватко — домагались цього від обласної ради (Чорновола). Наукова конференція, передрук матеріялів чи друк нових томів можуть спричинитись до реабілітації, не режимної, але в очах деяких наших людей. Влаштуванням конференції мають зайнятися Наукове товариство ім. Т. Шевченка у Львові та товариство "Меморіял" в другій половині березня (18 і 19) 1991 року, тобто планувати на два дні, але якщо буде потреба, то може тривати довше. Залежатиме від кількості доповідей. Програма і час тривання конференції будуть залежати від потреб. Є також передбачені й інші конференції з питання УПА. Там люди роблять усе спонтанно, і він, Содоль, не бачить причини, щоб не влаштовувати більше таких конференцій. Від себе він зобов'язався лиш повідомити видавництво "Літопис УПА" про намір влаштування такої конференції.

Проф. П. Потічний почав з реакції на інформації, які тут були. В його понятті наукова конференція може мати таку назву, якщо це робить наукова інституція і до конференції підходить по-науковому.

Організуючи там таку конференцію, треба бути підготованим на те, що в Україні можуть з'явитися "специ-науковці", що лляли і будуть лляти помиї. Треба б боронити об'єктивну правду, але скільки науковців на заході цікавляться останніми визольними змаганнями нашого народу? Згідно його думки, до таких справ треба підходити дуже обережно, уважно, тим більше, що правдоподібно плануються такі дві конференції. Якщо йдеться про реченець першої конференції, назначений на березень наступного року, то жоден науковець із Заходу не може собі дозволити в той час на однотижневу поїздку. Вже травень чи навіть квітень був би найбільше відповідний. При цьому вміння організувати такі конференції є дуже важливим чинником, бо, наприклад, наукова конференція міжнародної асоціації україністів — це був один хаос, але з огляду на те, що це щось нове і для них небуденне, в Україні був великий резонанс. Він, проф. Потічний, на цій конференції виголосив доповідь. "Нові джерела для вивчення історії України", на базі матеріалів "Літопису УПА". Відгук на доповідь був надзвичайно позитивний. Писання про дії УПА таких "знавців", як Ростислав Братунь і йому подібні, що виливали колись помиї, їхні каґебістські інформації і інтерпретація нашої визвольної боротьби в минувшині, нічим не різняться сьогодні від тої самої неправди, ширеної тими самими джерелами. Скоріше чи пізніше уся правда вийде наверх, бо з часом стануть доступні архіви КҐБ. Зараз в Україні діє комісія з вивчення національного питання, а зі Заходу дотепер лиш одному проф. Гунчакові вдалось дістатися до архіву Жовтневої революції, але деталей не знаю, сказав Потічний. І продовжував: "Як нам усім відомо — теперішні розвідки про визвольну боротьбу УПА, публіковані в СССР, можна окреслити як "Злочини УПА і підпілля", а не об'єктивний матеріял. Далі проф. Потічний інформував про те що в час поїздки в Україну на конференцію асоціації україністів, в нього митна служба відібрала два комплекти "Літопису

УПА", які, одначе, на інтервенцію Богдана Кравченка з Канади у Івана Плюща, заст. голови Верховної Ради УРСР, йому повернено наступного дня. Один із комплектів він передав Академії наук, а другий Науковому інститутові суспільних наук, які повинні бути доступні усім, хто хотів би читати їх в бібліотеці. Під час перебудування в Україні він мав змогу зустрітися з людиною, близько зв'язаною з колишнім командиром воєнної округи УПА — "Вороним". Це науковець зі Львова п. Євген Жеребецький. Оба говорили про евентуальне перевидання "Літопису УПА", але нічого конкретного не усталено. На мою думку, говорив Потічний, ми повинні тримати палець на живчику. Зараз там організовані нові комбатантські організації УПА чи організації допомоги комбатантам, з ними нам треба нав'язати зв'язок, не роблячи собі жодних ілюзій. Їм треба, в міру спроможностей, помагати. Що найважливіше, направляти і служити порадами. "Їхні маніфестації і вся дотепеішня діяльність — це зрозуміла річ, але ще не конкретна робота, яку я б хотів бачити", — сказав проф. П. Потічний.

Після звіту С. Ґоляш питав Содоля, чи домовлялися про можливість зачитування доповіді на науковій конференції у випадку неспроможності доповідача бути присутнім?

П. Содоль відповів, що не мав жодного мандату, отже, нічого конкретного не домовлявся і нічого не обіцяв.

Лев Футала принагідно інформував, що голова новоорганізованого у Львові Всеукраїнського братства й Товариства прихильників, Роман Панкевич, хоче також організувати наукову конференцію з темою про УПА в травні або червні наступного року.

М. Ковальчин суґерував, щоб порозумітись з новоорганізованими комбатантськими організаціями в Україні і нічого не робити поза їхніми плечима.

Євген Штендера у своєму повідомленні відзначив, що до сказаного Содолем і Потічним небагато може додати. Видавництво одержало зі Львова від Панкевича листовне повідомлення про замір організування Братства колишніх учасників визвольної боротьби, представники якого мали б взяти участь у другому з'їзді "РУХ"-у та про їхні плани збирати матеріяли про УПА. Також написав листа до Жеребецького в справі можливостей перевидання "Літопису УПА" в Україні, але про ці справи буде мова пізніше. Крім Панкевича і Жеребецького є ще один активіст, Семенюк, який мав бути сотенним і 2—3 роки тому назад написав обширну статтю про боротьбу відділу УПА з німцями, але там є багато неточностей. Не знаємо, говорив Штендера, чи всі ініціятиви пов'язані й подані? Голові районної ради м. Львова я передав від Ріпецького листа в справі організації видавничої комісії і перевидання "Літопису УПА", але нічого конкретного не знаємо. Не відомо чи Жеребецький з Панкевичем пов'язані, щоб могли мати таку спілку, як тут у нас зараз є. М. Лебедь висловив свою опінію, що наше завдання — це дати нашим людям в Україні свою думку, свої напрямні, але не вчити їх. Ми за такий підхід до-

рого заплатили в сороковому році. Якщо НТШ і Т-во "Меморіал" хочуть творити конференцію міжнародного характеру, наша настанова повинна бути позитивна. Треба прагнути до реабілітації, бо, напр., Євген Перейма, що був аґентом, тепер робить добру роботу і є одним з найважливіших, що відкривають могили помордованих. Я б таких людей не боронив, але і не засуджував. Треба їм там помагати фінансово, але обережно. Минулого року Лебедь, мав листа бувших дев'ятнадцяти в'язнів, що потребували помочі. З них, мені відомі лиш два прізвища, решта — невідомі, але серед них троє аґентів КҐБ. Між іншим, один такий приїжджав до Канади і зібрав тут дев'ять тисяч доларів і нікому не передав ні цента. Також недоцільним є створення спільних товариств дивізії і УПА навіть для допомогових цілей. Не даваймо комусь документи. Не помагаймо тим, хто хоче осягнути особисті користі. Якщо йдеться про комбатантські організації в Україні, то Панкевич організує Всеукраїнське товариство для реабілітації УПА, друге товариство організується з метою нести допомогу українським політичним в'язням. Зараз є випадки, що давана звідси допомога схована в кишеню, отже, треба перевіряти, кому висилаємо "Літопис УПА" в Україну. А якщо йдеться про наукову конференцію — треба дати позитивну відповідь і вияснити, хто буде брати участь, теми доповідей та інші інформації.

Д-р Ріпецький висловив опінію, що всі справи були заторкнені і зараз треба застановитись над першою точкою порядку засідання, тобто можливостей перевидання "Літопису УПА" в Україні, але потрібні ще додаткові інформації проф. Потічного, редактора Штендери і, може, адміністратора Кулика.

П. Потічний інформував, що мав розмову з Євгеном Жеребецьким, який пропонував перевидавання "Літопису УПА" в Україні. На його думку, реабілітація українського визвольного руху є важливим чинником, але найважливіше, це "білі плями" в історії України, зокрема Друга світова війна і українське підпілля. Жеребецький, як член Інституту суспільних наук Української Академії Наук і "РУХ"-у, міг би це робити, але брак друкарень, облаштувань. Властиво друкарні є, але нечинні. Вони сподіваються, що хтось із заходу пришле їм чоловіка, який поміг би в цьому. Особиста думка Потічного, що це непогана ідея, якщо можна б її реалізувати. Якщо можна було б організовано перевидати "Літопис УПА" там, але великим тиражем, тоді з розпродажу оплачувався б друк і ще частину можна б призначити на харитативну діяльність. Папір треба б купувати там за переслані звідси гроші, бо одна тонна паперу, закуплена через Фінляндію коштувала б 250 доларів. Про друкарню Горинь також не міг нічого сказати. До обговорюваної роботи треба науковців, бо наші командири не є ученими. Вони там, в Україні, також мають замір збирати інформації від тих людей, що ще живуть. Їм можна вислати "Запитник", опрацьований свого часу майором "Байдою". З архівів треба б їм дати всі томи "Літопису УПА" і згоду видавництва на перевидання. Потрібні їм також

магнітофони, бо легше є людям говорити, як писати. Невідомо, чи не було б добре нашому видавництву звернутися до "РУХ"-у, як власника, про потребу вживання їх друкарні на друкування "Літопису УПА".

Д-р М. Ріпецький повідомив, що стараннями проф. Гунчака друкарні пішли, одна до Києва, друга до Львова. Дальша ініціатива належить їм.

М. Лебедь додав, що третю друкарню доставлено в Донецьк, але на жодну із друкарень немає власника, машини стоять недієво. Тут подав приклади загального базладдя.

Є. Штендера інформував, що говорив з Горинями (старшим і молодшим), Чорноволом і Грицьком (радником митрополита). Згідно опінії Гориня, думка про перевидання еміґраційних видань вже давно там товчеться, як зрештою і тут, в еміґрації, але немає кому довести її до ладу. Молодший Чорновіл висунув ідею приватної друкарні, але там не існує поняття "конфлікт оф інтерест". Андрусів зазначив, що можемо дістати кам'яницю. Можна також купити, а приблизний кошт кам'яниці, комп'ютера і інших облаштувань виніс би 80—90 тисяч доларів. Зараз буде це власністю району, згодом приватною власністю. Ініціативу перехоплюють жиди, а він хоче, щоб робили це свої люди. Папір можна придбати з допомогою людей, що мають там контакти. Іншими словами — даючи хабар. На думку Штендери, копії "Літопису УПА" могли б робити звичайним "ксероксом", але ніхто тим не хоче там займатись. Комбатантські організації в Україні, але й не тільки комбатантські, хочуть збирати спогади і їх друкувати, але конкретна справа за Жеребецьким. У дальшому Штендера зачитав зміст листа, адресованого до ветеранів УПА, ОУН, збройного підпілля і співробітників "Літопису УПА", від 21-го листопада ц. р., в якому говориться про творення комбатантських організацій, перевидання "Літопису УПА" в Україні, збирання споминів і списків полеглих.

Після зачитання листа С. Ґоляш питав, чому в листі немає згадки про ОУН? М. Ковальчин питав, що значить вислів "збройне підпілля"? Л. Футала пропонував повернути до назви ОУН-УПА-УГВР, бо дехто це промовчує, але мусимо це робити. Д-р "Мельодія" підтимав пропозицію Футали, бо в Україні з'являються матеріяли і ані згадки про УГВР. Є. Штендера відповів, що в його листі "збройне підпілля" означає людей, що були поза збройними відділами УПА. М. Лебедь вважав, що збирання спогадів про визвольну боротьбу людьми в Україні, треба б максимально скоротити до точок і анґажувати не лиш учасників, але й свідків. Тут додав приклад двох спогадів, переданих Петром Дужим, якого брат був першим секретарем УГВР і мав підписати "покаяльну заяву", в чому не признається. "Я його не осуджую і не оправдую, — сказав Лебедь. — Він також подав приклад прилюдного признання до сексотства на сторінках часописів в Україні". У ході дальшої дискусії, в якій брали участь: С. Ґоляш, Л. Футала, М. Ковальчин, д-р М. Ріпецький, В. Макар, Є. Штендера та проф. Потічний,

висунуто питання неясності друкарської справи в Україні, де лиш хочуть дістати від нас великі суми грошей, отже, "Літопис УПА" повинен бути видаваний тут так, як дотепер, а про перевидавання в Україні повинні подбати діячі там. Також пропоновано вибрати репрезентанта, який полагоджував би справи на місці, в Україні, і це не коштувало б сто тисяч, але десять чи двадцять тисяч доларів найбільше. Ця думка була висловлена М. Куликом. Також ставлено питання чи є згідні перевидавати "Літопис УПА" в Україні, де і як?

Якщо Жеребецький має плани, то повинен подати нам до відома. Питано також, як пов'язати науковця Жеребецького із комбатантською організацією? Пропоновано підписати умову тут, уповноважити одного представника з нашої сторони, а там нехай вони собі радять. Висловлено побоювання про можливість несподіванки з боку урядових чинників.

Після дискусії Є. Штендера зачитав виїмок листа, висланого до Жеребецького про потребу збірки матеріялів і пов'язання між комбатантськими організаціями в Україні і тими, хто мав би видавати. У дальшому висловив надію, що у новому році в Україні покращає з приводу переходу на вільний ринок. На основі опінії Андрусіва (зі Львова) папір можна дешево дістати, як-що "підплатити". Можна, отже, дати уповноваження закупити папір як зайде потреба. Друк одного тому може тривати зо три місяці. Друга справа — це приміщення, третя — спільне підприємство: видавництво "Літопис УПА" і хтось з України. Проф. Потічний інформував, що з 15-го до 23-го грудня ц. р., він буде в Києві, проїздом до Китаю на конференцію в справі взаємовідносин між Украї-ною і Москвою. Там зможе зав'язати ближчі контакти із зацікавленими людьми і більше зорієнтуватися. Наразі Панкевичу чи Зеленчукові не оплачувати коштів подорожі, зав'язати контакт з Жеребецьким. У висліді поданих інформацій і дискусій вирішено, що проф. П. Потічний зав'яже ближчий контакт з відповідними людьми і щойно тоді президія видавництва буде вирішувати питання перевидавання "Літопису УПА" в Україні. У разі потреби президія зможе видаткувати максимальну суму у висоті двадцять тисяч доларів. Якщо йдеться про спрямування праці деяких осіб в Україні, загально прийнято потребу співпрацювати з відповідними людьми чи організаціями, допомагати їм в рамках наших спроможностей і дійсних потреб, служити досвідом і радою, але не вчити їх як і що вони мають робити. При цьому треба бути дуже обережним.

Відносно участи в науковій конференції про УПА в Україні повернено ще раз до дискусії, в якій участь брали: д-р М. Ріпецький, проф. П. Потічний, д-р Б. Крук, Л. Футала, ред. Є. Штендера і май. Содоль. У висліді всебічної дискусії обговорено ряд питань, наприклад, як має виглядати практичне виконання постанов про конференцію, офіційне становище видавництва, особова участь у конференції, роль комбатантських організацій УПА в Україні і їхня співдія з науковими організаціями та іншими установами, що займаються

влаштуванням таких конференцій, ступінь особистої безпеки представників із Заходу, можливість вислання лиш доповіді для зачитування у випадку неспроможності особистої участи автора доповіді тощо.

У висліді дискусії постановлено, що якщо видавництво "Літопис УПА" одержить запрошення взяти участь в такій конференції, головний редактор Є. Штендера, який дав свою згоду, або сам поїде, або вишле доповідь, якщо не міг би особисто там бути. Інші члени видавництва, якщо схочуть, також можуть вибрати відповідну тему і взяти участь в конференції. Видавництво "Літопис УПА", як таке, офіційно ні співорганізатором, ні учасником конфренції бути не може, але за посередництвом своїх представників як, наприклад, редактора чи інших членів, ми повинні боронити наше становище.

Майор Содоль закомунікував, що він особисто також візьме участь в конференції та пропонував, щоб повідомити Зеленчука та інших, щоб вони були свідомі обов'язку взяти участь в конференції.

Д-р Ріпецький пропонував, щоб Л. Футала постарався зібрати інформації про колишніх упістів в Україні, як, наприклад, Зеленчук та інших, а спільно з май. Содолем, щоб зав'язати зв'язок з НТШ у Львові для зібрання потрібних інформацій про саму конференцію.

У справі видавничої діяльности на терені Польщі, інформував проф. П. Потічний. Він повідомив, що підписано контракт з мґр. Євгеном Місилом про зібрання й опрацювання матеріялів про боротьбу УПА. Недавно він говорив з Місилом раз в Мюнхені, другий раз у Варшаві. Місило пообіцяв, що його том буде готовий десь аж в половині 1991 року, позаяк він дістав додаткові матеріяли та й зайнятий іншими справами. Це й спричинило спізнення. Опісля звітуючий зачитав листа, що був висланий Місилу з пропозицією допомогти йому в копіюванні, але від жовтня ще відповіді немає. У тому місці д-р Ріпецький доповнив інформації, що Місилу обіцяно покриття коштів копіювання, але не його часу праці.

Продовжуючи звітування, проф. Потічний говорив, що Місило і Вербовий створили друкарню у Варшаві. Існує можливість, що можуть висилати і в Україну. Місило питав, чи може друкувати свій том та висилати в Україну. Одержав відповідь, що вирішує адміністратор на базі конкуренції.

Є. Штендера говорив про те, що свого часу зав'язав контакт з одним знайомим, псевдо "Граб" (з Холмщини), який мав розвідати про можливість друку, але дотепер прислав лише календар і навіть нам відповіді не дав, але написав до родини. Виглядає, що в Польщі технічно вже можуть друкувати на українській мові. Він також інформував про те, що в Польщі створилося товариство колишніх упістів. Одержали ми запис з'їзду, але він не дуже фаховий, бо мало матеріялу про саму суть з'їзду.

Адміністратор М. Кулик представив прибувшу голову Суспільної Служби паню М. Спольську, яка просила видавництво акцептувати допомогу,

уділювану в Україну, давати Суспільній Службі інформації і списки осіб, які потребують допомоги. Зі своєї сторони Суспільна Служаба передасть Видавництву списки осіб, яким уділено допомогу на суму $60.000.

* * *

Справу можливости видання короткої історії УПА зреферував д-р Ріпецький. Він сказав, що пропозицію видати скондесовану історію УПА висунено в Україні. Таким виданням повинно б зайнятися видавництво "Літопису УПА", яке спроможне зробити це об'єктивно. Можна б використати інтерв'ю П. Содоля. Інші пропонували історію М. Лебедя, який зараз же звернув увагу, що його історія кінчається на 1944 році. С. Ґоляш висловив думку, що можна б використати історію Содоля англійською мовою. Д-р Крук інформував, що голова СНУМ — Андрій Черемський з Харкова, питав чи десь є оригінал історії УПА Тиса-Крохмалюка українською мовою. Добре було б її перевидати. Можливо, що оригінал є в жінки покійного Душника, який робив переклад.

П. Содоль звернув увагу на те, що том неповний, треба б доповнити. Він має переклад українською мовою до англомовної енцилопедії, але це лиш енциклопедичний нарис до 1950 року. Вони, в Україні, хочуть т. зв. "пакет" — том. "Після закінчення 19-го тому я можу щось з цим зробити", — сказав май. Содоль.

У предметній справі були ще пропозиції відносно знайдення осіб для опрацювання короткої історії. Дехто пропонував учених молодшого покоління, наприклад у рамках опрацювання дисертаційної праці, інші — науковців старшого віку, як напр. Ю. Божик, Субтельний, Шпорлюк, Винар, але й виринуло питання чи вони схочуть тим зайнятись? Подано також ім'я Джона Армстронґа, але його погляд на історію УПА, якщо б він згодився, був би американський.

Є. Штендера пригадав, що навіть до короткої історії потрібна монографія, якої не дасться створити за кілька місяців. У дальшому він дав інформації про стан редакційної роботи. Закінчено 18-й том Содоля і зараз в опрацюванні його 19-й том. Шпак має виписані і підготовані 17 томів до покажчика і перебрав уже 18-й і 21-й томи, "Ідея і чин" вже в друку, а другий в коректурі. За пару місяців повинен бути готовий. Спізнилися тому, що бракувало 1-го і 6-го чисел, які одержано з бібліотек з України. Колега Потічний передав уже німецький (23-й) том, написаний на комп'ютері німецькою мовою. Тут проф. Потічний повідомив, що з німецьким томом індекс скомплікований, буде багато праці. Індекс можна робити прямо з дискети бо це упростить роботу. Пропонував також, щоб матеріяли відразу набирати або переписувати на комп'ютер.

Є. Штендера інформував далі про те, що томи про Холмщину і УГВР залишені, бо має забагато іншої роботи. До тому "Пісні УПА" маємо біля 600 пісень, але є багато варіантів і треба буде вибирати. Є переважно упівська тематика, але не все ясно коли дана пісня постала. Є пісні, які вимагають багато

поправок, а також треба опрацювати примітки. Як маєстро Лавришин далеко з роботою — невідомо. Том про санітарну службу прислав д-р Ріпецький. Більшість цього матеріялу переглянемо і дамо суґестії. Том "Палія" переданий мені, але його ще не переглядали. Почав опрацьовувати спогади І. Лика про тюрми, який був колись друкований в лемківському календарі, але є тепер поширений; з огляду на те, що Місило опрацьовує том на основі судових і інших документів, отже, чи варто нам видавати "малі горішки"? Спогади є менш важливі, краще видавати документи. Він також говорив про те, що його зацікавила думка видання томів про Львівську область. Друг Ґоляш передав матеріяли, а це — спогад Івана Гарваса ("Соя", "Дуб") та списки загиблих. Автор має добру пам'ять і зараз вислано йому назад матеріяли для доповнення. Він є фундатором, пожертвував уже двадцять дві з половиною тисячі доларів. Є і інші спогади з Львівської області. Важливо, що ми дістали матеріяли від самого командира сотні. Крім того, маємо підпільні звіти, наприклад, про більшовицьку адміністрацію, терор НКВД, а також і про деякі бої. Всіх матеріялів могло б бути на два томи. Чи в сьогоднішній ситуації не варто форсувати тих томів? Реасумуючи, говорив Штендера, що хоче закінчити "Ідею і чин", а якщо, мені треба буде їхати на конференцію, то це дещо перешкодить. Томи про Холмщину і УГВР майже готові, але ще можливі матеріяли з Польщі.

С. Ґоляш подав до відома, що один лікар з України написав спогад про транспорт в'язнів з Дрогобича у Сибір. Чи цей спогад не міг би ввійти в том про санітарну службу? Том про Лемківщину та інші матеріяли майже готові, потрібні ще замітки. Також маємо з півтори сотні спогадів жінок про тюрми.

М. Кулик поділився вісткою, що редактор "Пісень УПА" був в Україні, де зустрічався з "Невмирущим". Той хотів би приїхати, але треба б покрити кошти. Чи не краще дати йому там нагороду, як сюди його спроваджувати?

Проф. П. Потічний згадав, що Місило опрацьовує матеріяли про "Явожно" для Канадського Інституту Українознавчих Студій. Це величезна сила матеріялу. Також в державних архівах Чехословаччини має бути біля 50 томів документів. Може, б почати старання за ті документи? Можна б пробувати через проф. Мушинку чи Бачу. Тут таки інж. Ґоляш зобов'язався написати в тій справі до вище названих двох професорів, а д-р Ріпецький суґерував, що й проф. Маркусь може зав'яати контакт з науковцями. Він також висловив думку, що документи в Польщі — це важна справа, але спогади — це переживання тортур, знущань і тому ми повинні опрацьовувати також і спогади.

М. Лебедь ставив питання чи є всі томи "До зброї", що були друковані на Україні? Відповідь була, що ні. У деяких видавництвах з'явився передрук двох примірників. Він також звернувся до присутніх з проханням довідатися, що сталось зі сотенним "Громенком", який походив зі села Сороки, коло

Львова. Варто б питати когось зі села чи родини. С. Ґоляш пропонував додати фінансову сторінку до видавничих тем. Фундаторам і меценатам, яких маємо щораз більше, обов'язково присвятити поодинокі томи.

* * *

Щодо адміністративних і фінансових справ, то адміністратор Микола Кулик на вступі висловився, що з фінансами не все добре. На Україну леґально поштою посилається біля 30 безоплатних примірників на приватні адреси. Деякі люди тут, на Заході, жертвують своїм рідним в Україні власні комплекти "Літопису УПА", опісля звертаються до нас, щоб їм компенсувати втрату. Деколи це й добре, бо післяплатники мусять заплатити хоча б за один комплект. З України дістаємо щораз більше прохань —від 5 до 6 протягом одного тижня, де прохають про "Літопис УПА", очевидно дармовий, але ми не спроможні дати усім тим, хто просить. Зараз дістаємо відповіді від адресатів, що дістають "Літопис УПА" приватно. Майже всі відповіли, а найбільше відповідей з Києва. Пересилка одного комплекту коштує 28 доларів. Наше видавництво стає більш популярне і легше дістаємо фундаторів, але треба до людей приступати. Фінансові доходи видавництва зараз зменшилися з огляду на збірки "Руху". Крім того, ми тепер знайшли двох фундаторів та маємо обіцяних ще кількох, яких прізвищ покищо подавати не хочемо. Фундатори повинні жертвувати 25 тисяч доларів як мінімум, а друзі з Америки повинні шукати фундаторів серед організацій. Якщо йдеться про висилку "Літопису УПА" в Україну, то ми оба з редактором вагаємось, кому висилати. Перевидано другий том, але якщо хотіли б перевидати наприклад дев'ятий — коштувало б багато. Зараз нам потрібні кошти на видання вже підготованих томів. "Рух" просив нас вислати в Україну 250 комплектів. Приблизний кошт — двісті тисяч доларів, але коли ми звернулись до "Руху" за фінансами, то відповіді не одержали. 18-й том ще не висланий, бо ми чекали на 19-й, щоб вислати разом. З 1-го січня наступного року в Канаді обов'язуватиме 7 %-й податок. Ми мусимо змінити дещо наше книговедення і збільшаться також адміністративні кошти. Далі адміністратор жалівся на обтяження роботою та неспроможність знайти секретаря адміністрації поміж нашими вояками, а цю справу треба обов'язково розв'язати. Немає кому полагоджувати прості справи, як наприклад відповіді платникам. Збірка останньої коляди дала нам поважну суму, і то лиш з терену Канади. Об'єднання і Т-во колишніх бояків УПА з терену Америки повинні перевести збірку коляди на "Літопис УПА" у тому році. Ми громаді обіцяли видати в тому році 4 томи, видали лише один том, який вишлемо ще до кінця року.

Д-р Ріпецький інформував, що був проект за яким дослідча фундація ім. Ольжича мала спільно з нами видати один том, але нічого з цього не вийшло.

Проф. Потічний доповнив інформацію, що будучи в Парижі мав змогу зустрічатись, з Миколою Плав'юком та іншими. Вони пропонували видати спільно з нами німецький том, ми зробили проект, але з того нічого

не вийшло, а шкода, бо треба б доказати, що не завжди конфлікти є частиною нашого існування.

С. Ґоляш повідомив, що наполягає піднести суми фундацій-меценатів від 10 до 15 тисяч доларів, фундаторів від 20 до 25 тисяч доларів. Шкідливим явищем для видавництва він назвав брак появи "Бюлетеня", бо жертводавці "Літопису УПА" хочуть бачити свої пожертви, а тим часом є брак списків. Справа застряла тут в Торонто. Частину "Бюлетеня", "Співаник УПА" зобов'язався підготувати він сам. Принагідно була пояснена назва тому з упівськими піснями, яка повинна звучати "Пісні УПА".

Короткий касовий звіт склав Володимир Дашко. Згідно його звітування, фінансові засоби видавництва є депоновані в чотирьох Українських кредитових спілках. Він також висловився, що особа, яка могла б виконувати функцію секретарки адміністрації, конечно потрібна.

За фінанси звітував голова фінансової комісії видавництва, інж. С. Ґоляш. Маємо обіцяних двох фундаторів, але ще не певні. У закінченні звітування він інформував, що виготовив письмові звернення до українського громаданства в ЗСА і Канаді, до колишніх вояків УПА, відділів Т-ва і Об'єднання кол. вояків УПА в справі пожертв на "Співаник". Два перші звернення зачитав вголос.

М. Лебедь пропонував помістити в пресі заклик до громадянства, щоб люди фундували "Співаники" в Україну.

М. Ковальчин подав, що має обіцяного фундатора, який можливо стане фундатором в наступному році.

Є. Штендера вважав, що треба в пресі закликати громадян фундувати своїм рідним в Україні як "Літопис УПА", так і "Пісні УПА", причому не подавати точної кількости пісень, ні точного реченця появи, а "Бюлетень" треба друкувати обов'язково.

В. Дашко передав редакторові коротенький спогад про "Офелію", яка йшла рейдом на Захід зі сотнею "Бурлаки".

* * *

До т. 7. "Різне": Д-р Ріпецький повернувся до справи короткої історії УПА, яка не була ще вирішена, а така історія дуже потрібна, особливо в Україні. П. Содоль пропонував використати статтю для англомовної енциклопедії УПА. Потрібну статтю для української енциклопедії, яка не була поміщена, має Є. Штендера. Можна б використати історію авторства М. Лебедя, який зараз же суґерував, щоб молодому поколінню дати документацію — причини постання УПА, присягу і т. д.

М. Кулик питав про можливість використання історії УПА Шанковського, поміщеної в "Історії українського війська" Тиктора.

М. Ковальчин вважав думку Содоля про "пакет бук" за слушну, бо то може бути синтетична історія дешевим коштом. С. Ґоляш підтримав цю думку.

Проф. Потічний висловив опінію, що жодна з названих історій не відповідає вимогам, за виїмком історії М. Лебедя, яка також не покриває всього періоду. Треба б переглянути ті короткі історії, які вже написані, тобто Штендери, Содоля, Шанковського. Подивитись, котра найкраще підходить, і тоді видати. Історія Мірчука відпадає, бо він має тенденцію до переборщування, наприклад, зі звичайного вояка робити майора.Обговорювану справу вирішено в той спосіб, що покликано комісію в складі: д-р М. Ріпецький — голова, проф. П. Потічний, інж. С. Ґоляш, М. Лебедь і Л. Футала, перевірити дотепер видані історії про УПА, засягнути також опінію д-ра М. Прокопа, вибрати найкращу, чи подати свої суґестії і до кінця року подати звіт.

Далі Л. Футала зачитав листа з Польщі від Петра Саноцького, сина бувшого упіста на псевдо "Дорош", що оперував в околицях Белза, на Холмщині. Хоча його мати полька, він чується українцем і є гордий за свого батька. Дальше Футала інформував, що з України просять машинки до писання, записувачі, фотоапарати та інше. Головна управа Товариства бувших вояків УПА зобов'язалася вислати дещо до Івано-Франківська, а зараз просить про ці речі Панкевич.

Проф. Потічний говорив, що українські машинки до писання виробляють в Чехословаччині, але немає їх в Україні, де є продукція російських машин до писання.

На суґестії Л. Футали, що нашим комбатантським організаціям тут, на еміґрації, треба б постановити ввійти в контакт з упівськими комбатантськими організаціями в Україні, закінчено засідання.

Протоколював:
Іван Лико

ПРОТОКОЛ XV
XV-ого пленарного засіданн
Видавничого комітету "Літопису УПА"

20—21 квітня 1991 р.

П'ятнадцяте пленарне засідання Видавничого комітету "Літопис УПА" відбулось 20 і 21 квітня 1991 року в приміщенні Суспільної Служби Українців Канади при 2445 Блюр Стріт Вест в Торонто. Присутніх було 20 членів та 5 гостей. Свою неприсутність за посередництвом інж. Степана Ґоляша оправдали: Богдан Крук, Лев Футала, Михайло Ковальчин та Марія Пискір.

До т.1. Пленум відкрив голова д-р Модест Ріпецький, привітавши присутніх та подякувавши їм за прибуття. Перед нарадами, на пропозицію д-ра М. Ріпецького, хвилинною мовчанкою вшановано пам'ять Василя Потішка, бувшого члена УГВР, співпрацівника видавництва "Літопис УПА", який відійшов у вічність 5-го березня ц. р. у місті Бафало.

Згодом голова подав пропонований порядок нарад, який прийнято без змін, а саме:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 14-го пленуму.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови видавничого комітету,
   б) головного редактора й співредакторів,
   в) головного адміністратора,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) секретаря.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття.

До т. 2. Перед зачитуванням протоколу 14-го пленуму секретар Іван Лико інформував, що в минулому році, крім пленарного засідання, 24-го і 25-го листопада відбулося надзвичайне засідання президії Виданичого комітету.

Згідно прийнятої пропозиції XIV-го пленуму секретар не подав протоколу, але зачитав лише витяги з протоколів з пленуму і надзвичайного засідання. До змісту зачитаних витягів д-р М. Ріпецький вніс поправку з приводу неможливості зрозуміти, де в "Пропозиціях" редакційних справ говориться про "Санітарну службу і жіночу референтуру", де повинно бути: "Роль жінки в мережі ОУН та жінка в медично-санітарній службі".

До т. 3. Про цілість праці видавництва за минулий рік звітував голова д-р М. Ріпецький. Підкреслюючи про зміни, які сталися в Україні та інших східно-европейських державах, інформував про те, що ці зміни дали нам змогу роздобувати кращу документацію про дії УПА. У зв'язку з тим скликано надзвичайне засідання перезидії Видавничого комітету, яке відбулося в Торонто 24 і 25 листопада минулого року. До головних справ, які потрібно було вирішити надзвичайним засіданням президії належали:

1. Можливість перевидання "Літопису УПА" в Україні.

2. Способи співпраці видавництва "Літопис УПА" з поодинокими особами та організаціями в Україні, які стараються збирати спогади та документи про дії УПА.

3. Справа конференції за тематикою УПА, організованої відділом НТШ та тов. "Меморіал" у Львові, яка планувалася на березень 1991.

4. Архівні документи на терені Польщі та можливість друкування деяких томів "Літопису УПА" в Польщі.

5. Можливість видання короткої історії УПА нашим видавництвом.

За звітний період праця редакційного колективу була спрямована більше на збирання, упорядкування та сеґреґацію архівних документів та контактів з Україною, і це спричинило запізнення у виданні планованих томів "Літопису УПА", тож друком вдалось випустити тільки 18-й том — "Група УПА "Говерля". Говорячи про фінансові й адміністративні справи, голова звернув увагу на факт зменшення числа платних читачів, а тим самим приходів з розпродажу. Вдержатися фінансово та продовжувати видавати наступні томи "Літопису УПА" вдасться нам тільки завдяки внескам на Видавничий Фонд та індивідуальним спонсоруванням поодиноких чисел. У дальшому він звернув увагу на те, що оригінальні документи УПА і підпільної мережі ОУН, які знаходяться в Польщі, стали важливим документом для дослідників того періоду, а в першу чергу для нашого видавництва. Висловився також, що приготування тих документів до друку забере редакторам багато часу і це, правдоподібно, сповільнить друкування інших томів "Літопису УПА". Він пригадав справу важливості докладної перевірку фактичного матеріалу спогадів, писаних колишніми учасниками УПА, які тепер перебувають на еміґрації, як і тих, що осталися на рідних землях. Описувані у спогадах події, назви відділів, прізвища та псевда осіб, місцевості і дати повинні бути узгіднені з оригінальними документами та з іншими учасниками тих подій. Повернувшись до видавничих справ, д-р М. Ріпецький інформував про стан праць до збірника, про діяльність медично-санітарної служби УПА. Він висловив думку, що видання цього тому, правдоподібно, не вдасться реалізувати до кінця цього року, так як було ним заплановано. Причина в тому, що приходиться дещо змінювати в підібраних матеріялах і доповнювати їх новими, відсутніми до тепер "крайовими" документами. Тут він детально подав список архівних документів до тому "Санітарна служба УПА". Закінчуючи повідомлення, голова говорив, що починаючи підготовку до збирання матеріялів медично-санітарної діяльності УПА, він ніяк не сподівався, що коли-небуть вдастся віднайти оригінальні архівні документи, які відносилися б до медичної ділянки. Він висловив надію, що до часу віддання всіх матеріялів до друку, знайдуться ще додаткові архівні інформації, які можна буде включити до названого тому "Літопису УПА".

До т. 3-б. Про працю редакції за час з 24 квітня 1990 до 15 квітня 1991 року звітував головний редактор Євген Штендера, який на вступі згадав, що в минулому році, з різних причин видано тільки один том "Літопису УПА" і один перевидано. Він вказав на такі ускладнення, як

політичні зміни в Україні, СРСР і на сході Европи, які вимагають від редакції радикальної зміни деяких планів та методів праці. Доступними для досліджень стали деякі архіви в Польщі. Тим часом є вже доступ до судових архівів в Польщі, де напр.: мґр. Євген Місило провів дослідження про концтабір "Явожно". Він готує для нас також матеріяли про засуджених польськими судами вояків УПА й учасників збройної боротьби. Звітуючий припинив працю над споминами, які є скоріше фраґментарними і не можуть конкурувати з архівними матеріялами. Краще, нехай будуть наперед опубліковані документи й дослідження, які спираються на джерельні дані. Тоді буде краще видно, які спогади друкувати і як їх редаґувати. Подібне й з іншими намаганнями, як наприклад устійнення псевд 40 полеглих повстанців з куреня "Месники", що загинули біля Королівської Любичі зимою 1945 р., й понад 30 полеглих з куреня "Вовки", що згинули біля Лісок взимку 1946 р. Зараз ми отримали нові архівні документи, в яких є списки цих полеглих не лише з псевдами, але і з точними даними майже на всіх них. Новими труднощами (в опінії редактора) є розшифровування закодованих місць, відчитання нечітких чи ушкоджених текстів та взагалі підготування текстів до друку. До цього всього у нас немає не тільки бюрових умов, але навіть професійної української машиністки. "Одним словом, — говорив редактор, — не маємо ні відповідної кількості людей, ні засобів". Говорячи про випуск нових томів, він інформував, що у звітному часі вдалось видати лише 18-й том, першу книгу "Група УПА "Говерля", в якій окрім редактора Петра Содоля, більше праці вклали: Володимир Макар (коректа), Антін Івахнюк (мовна редакція редакційних додатків), Степан Шпак (гасла для покажчика), Микола Кулик (справи друку) та він сам (Є. Штендера — резюме і редакція та переписання індексу). Другої книги групи "Говерлі", тобто 19-го тому, Петрові Содолеві не вдалось викінчити. Головні матеріяли до цього тому були в друкарні вже перед XIV-м пленумом, але все ще бракує англомовного резюме, ілюстративного матеріялу, покажчика та списка скорочень тощо. Через відсутність 19-го тому затрималась праця Степана Шпака над викінченням 20-го тому під назвою "Покажчик до "Літопису УПА" — книга 1". Навіть після появи 19-го тому над 20-м томом буде багато роботи перед відданням до друку. За звітний період перевидано уже вдруге 2-й том "Волинь і Полісся", у якому внесено поправки похибок попереднього видання. Найпершим у цьому році вийде, мабуть, 24-й том "УПА в світлі німецьких документів", який буде додатковою книгою до 6 і 7 томів. Його підотовив Петро Потічний. Том підпільного журналу "Ідея і чин", що був органом проводу ОУН, попередньо планований у двох томах, вирішено видати в одному томі на, приблизно, 600 сторінок. Викінчування першого тому затрималось з приводу браку 1-го і 6-го чисел журналу, які ми мали можливість дістати в Східній Европі. Підготовка до друку першого тому

вже майже добігає кінця, а якщо йдеться про цілість — майже ввесь матеріял, крім кількох резюме, покажчика, списка скорочень, тощо, вже зложений у друкарні. Не зроблено ще коректи раніше планованої другої книги цього збірника і новоодержаних 1 і 6 чисел журналу. Коректор Юрій Маївський сподівається, що цей том повинен бути готовий до друку десь під осінь цього року. До збірки "Пісні УПА" ввійшло ще більше матеріялів. Маестро Зенон Лавришин їздив в Україну минулого року, де зібрав багато додаткових пісень. Також багато додаткових пісень прийшло від читачів, що відгукнулись на повідомлення у пресі про підготовку цього виданя. З. Лавришин вніс в комп'ютер майже всі тексти цих пісень (понад 500) разом із нотами. Є ще багато роботи і зараз тяжко сказати скільки ще забере часу. Закінчення збірника "Пісні УПА" треба трактувати як одне з першочергових завдань, бо він буде мати відгук як в Україні, так і за її межами.

У дальшому редактор інформував про стан підготовки інших томів. У Польщі готується збірник документів про засудження українців до кари смерти і інших реченців ув'язнення польськими комуністичними судами. Цей збірник обійматиме два томи, над підготовко. яких працює науковець, якого в минулому ми звали Семеном "Буком" (псевдо), а зараз він уже відомий науковець Євген Місило. Тепер його списки засуджених друкуються у "Нашому слові" й "Шляху перемоги". Він обіцяв викінчити цей том влітку ц.р. Продовження на один рік наступило з приводу відкриття доступу до нових документів, які Місило хотів вмістити у цей збірник. "Ми, — говорив Штендера, — плануємо почати друк цих томів у Польщі (комп'ютерний набір), бо більшість матеріялів цих томів буде польською мовою, але переговори в цій справі ще не закінчені". Потім редактор говорив, що Модест Ріпецький готує до друку том про медичну службу УПА. Майже всі матеріяли до цього тому вже переписані, крім додаткових документів і матеріялів, які ми дістали в останніх тижнях. Частина цього тому вже зредаґована і пройшла мовну коректу. Степан Ґоляш закінчив опрацювання й переписування споминів ройового І. Гарасиміва-"Палія", а також підготовляє коротші спомини з терену 26 ТВ УПА "Лемко", тобто з Перемищини й Лемківщини. Це буде том, подібний до книжки "В рядах УПА". Редактор Штендера інформував ще, що останньо повернувся до матеріялів про 28 Холмський ТВ УПА "Данилів", до яких останньо отримано багато додаткових документів і трохи спогадів. Покищо не зорієнтований, чи ці матеріяли вдасться помістити в двотомнику. Якщо йдеться про попередньо започатковані приготування нового тому про Волинь, що його на комп'ютері почав складати С. Новицький. Дальша праця затрималася з його вини (Штендери), бо одержано нові магнітофоннні стрічки та записки кількох важливих споминів, які треба ще опрацювати. Чекаємо ще на ширший лист зі споминами одного старшини УПА. Також Мілетій Семенюк обіцяв прислати матеріяли про Волинь, але до цього часу

нічого немає. Недавно довідався, що Семенюк серйозно хворий на ТБ і є в лічниці. Розпочато деяку підготовку збірника про Львівську ВО "Буг", про яку одержано нові архівні матеріяли й ширші спогади командира цієї воєнної округи, а також знайшовся фундатор цього тому — колишній ройовий Іван Гарвас ("Дуб", "Соя"). До тепер маємо матеріял на один том, понад 500 сторінок, а може й більше.

Говорячи про контакти із Україною, редактор говорив: "Ми старались втримувати й поширювати наші контакти з Україною й іншими країнами колишнього комуністичного блоку з метою збирання матеріялів для "Літопису УПА". Також ми мали на увазі перевидання "Літопису УПА" у Польщі, а згодом — в Україні. Щодо передруку в Польщі, цей план занехаяно, бо виглядало, що це можна буде зробити в Україні, але ситуація загострилася, розгорнуто нагінку проти популяризації діяльности УПА, ОУН, УГВР, що не різниться від нагінок часів Сталіна, Хрущова чи Брежнєва. Ця нагінка, мабуть, декого налякала, бо, напр., львівське НТШ і "Меморіал" переклали плановану конференцію про УПА на літо і невідомо чи не буде відложено ще на пізніше?

Щодо зав'язання контактів з організаціями ветеранів УПА, з колишніми вояками УПА індивідуально та з діячами підпілля, а також з науковцями в Україні, які цікавляться дослідженнями діяльності УПА, то покищо результати мізерні, якщо йдеться про організації, яких є три — в Івано-Франківщині, Львівщині та в Польщі. Контакти з науковцями і журналістами в Україні покищо принесли такий результат, що в неофіційній пресі з'явилося багато статтей про УПА, серед яких зустрічаються серйозні наукові статті. З'явилося також немало передруків з "Літопису УПА". Звичайно — це не лише наша заслуга. До повідомлення викладеного на письмі, Є. Штендера додав ще кілька усних завваг. Два дні тому одержав листа від Семенюка. Лист ішов три місяці. У листі мало старих обіцянок, інформація про те, що він очолює упівську організацію на Волині. Просить, щоб прислати кілька магнітофонів до записування спогадів, але радше від таких людей, як, напр., станичний і т. п. Про конференції з визвольною тематикою, що відбуваються у Львові, редактор висловився, що це імпрези більш політично-пропаґандивного характеру, ніж наукового. НТШ у Львові вийшло із складу співорганізаторів конференції про УПА, що була пересунена з березня на серпень. Останній указ Ґорбачова про податки з підприємства знаменитий "здирством", і тому ВК "Літопису УПА" мусить застановитися чи варто пробувати перевидавати там "Літопис УПА" і попирати партію та уряд СССР.

До т. 3-б. Проф. Петро Потічний, повідомляє, що німецький том "Літопису УПА" майже викінчений. Коректа 2-ї книги в засаді готова, ще залишається ломка на індекс. Цей том дуже цікавий та історично вартісний. Між іншим, є матеріял про суд Степана Бандери, про ліквідацію секретної служби ОУН (б), також хочемо помістити всі фотографії, які маємо. Том

повинен появитись найдальше в червні ц. р. У приготуванні цього тому дуже багато допомогли друзі В. Макар та М. Кулик. П. Потічний інформував також, що був в Польщі, де говорив з деякими людьми, м. ін. з Є. Місилом. Матеріял про загиблих і тих, що загинули в тюрмах, буде виданий у двох томах і це повинен бути надзвичайно цінний матеріял, подібний до документу Лебедович у 16 томі. Більшість матеріялу буде польською мовою і повинен бути друкований в Польщі. Місило на місці, де кожночасно може перевести коректуру і т. п. В Україні друк чи перевидання ненадійні, можна це робити в Польщі, але експериментально. До матеріялу Місила потрібний ще вступ українською, англійською і польською мовами, резюме українською і англійською мовами тощо. Праця повинна з'явитися друком в червні ц. р. Згодом Потічний говорив ще про конференції, організовані в Західній Україні, які, на його думку, носять характер радше локальний. Організатори із Західної України просили його план такої конференції, який він їм дав, суґеруючи, що питання української визвольної боротьби треба розглядати не лиш з точки вузького українського погляду, але в контексті більш загальному, як, напр., в проблематиці Східної Європи або навіть ширше. Так думає також Іван Дзюба — Президент асоціяції україністів. Говорячи про можливість видання короткої історії УПА, він зауважив, що нічого з цього не вийшло, а тим часом у Львові передруковано вже історію Шанковського.

До т 3-б. Звідомлення Степана Ґоляша. Спомин рой. УПА "Палія" з Австралії остаточно викінчено. Цілість справлено, переписано та додано передову статтю і списки командирів та стрільців сотні. Ціла книга буде мати понад 300 сторінок друку. Том "В рядах УПА", що його фундатором стане головна управа Товариства бувших вояків УПА в ЗСА майже готовий. До минулорічних списків додано 68 сторінок додаткових спогадів. Ґоляш редакції передав повстанські пісні, які стало збирав, та свій співаник, принесений ним з краю. З України одержав дві збірки повстанських та патріотичних пісень з нотами, перша — "Пісні українських націоналістів" (Львів, 1990, видавець "ДСУ", 32 пісні), друга — "І скажем правду в очі всім" (Дрогобич, 1990, видавець Зеновій Бенвецький, 40 пісень).

До т. 3-б. Звіт Стефана Новицького. Деякі матеріяли до наступного волинського тому готові, набрані на диск. Тут він вичислив кілька заголовків, але щоб вистачило матеріялу на цей том треба, щоб Штендера опрацював спомин Міщини. Досі видано три волинські томи, видання четвертого повинно бути першочергового значення. Новицький пробує зав'язувати контакти з людьми в Україні, які мали б допомогти у виданні "Літопису УПА". Між іншим, має контакт з редактором "Радянської Волині", де поміщені деякі спогади про боротьбу УПА.

В дискусії над видавничими справами В. Новак говорив, що листується з Семенюком, короткі спогади якого часто з'являються в різних видавництвах, але вони страшно перебільшені і треба б їх точно перевіряти.

Є. Штендера, стосовно волинського тому, говорив, що друг Новицький обіцяв набрати матеріял на комп'ютері. Зібрав дещо, що було друковане в пресі. Це є багато писання, мало фактажу, але матеріял цей може бути виданий. Міщина був повітовим командиром УПА на Кременеччині. Він пам'ятає фраґменти, але не може зв'язати всього до купи. Також дещо перебільшує. Його спогади мовно вже справлені, але треба над тим сісти і порівняти одне з другим. Найкращі спогади є бойового командира (прізвища не подано) на "відео", які він опрацював і обіцяв переслати. Є також авторитетні спогади на "відео" д-ра Базюка, але їх мало, бо був ранений і мусів лікуватись. Є також виправлені деякі спомини Іршавця та Семенюка.

Д-р М. Ріпецький говорив про коротку історію УПА. Розглядалося три варіанти: Содоля, Штендери і Шанковського. Копію від Содоля дістав два тижні тому, але в такому стані, що не надається до друку. Шанковського — може? Такою є історія УПА Лебедя, але лиш за німецьких часів (по 1944 рік). Бракує синтетичної праці за пізніші часи і немає кому цього зробити. Нам треба б мати історика зараз, заплатити за роботу, але заки кого знайдемо, то буде запізно. Членів комісії не скликувано, бо не було до чого. Редактор Штендера не має часу братися до переробки й нема нікого іншого, все-таки вважає, що справу не можна так лишити, але "треба над тим подумати".

С. Ґоляш інформував, що СУМ в Україні видав історію Тиктора без княжої доби. Шанковського історії він би не рекомендував, бо вона вже застаріла.

І. Камінська висловила думку, що до спогаду "Палія", який уже віддано до друку, повинен бути додаток, який висвітлює погляд на дії сотні в Західній Лемківщині з листопада 1946 року до вересня 1947 року в контексті місії відділу, яка полягала на "робленні доброго лиця". Таке застереження конечне. А вона, як свідок, може подати факти. М. Ріпецький пропонував, щоб І. Камінська порозумілась з Ґоляшем та може з ким більше, і спільно справили деякі речі та спільно закінчили том "Палія". Можна б також використати звіти "Христі", "Черника" і декілька оперативних звітів "Рена", які мають дуже точні інформації. Над спогадом "Палія" зав'язалась дальша дискусія, де ред. Штендера говорив про потребу мовної редакції та коректи дечого іншого. С. Ґоляш сказав, що спомини "Палія" одиночні, а звіти "Рена" загальні та, що він студіював в совєтському університеті і мову знає. А. Івахнюк пригадав, що йдеться про правопис, і що нас зобов'язує харківський правопис, але деколи він немає впливу на мовну коректу. Тут подав приклад 18-го тому, де є деякі нелітературні речі. Подавалось в минувшині також, що справлено мову, але хто це робив? Якщо так дальше буде, говорив він, то я відійду від того. М. Ріпецький інформував, що крайові документи подаються без правок. Якщо щось справиться, треба зазначити, але документів змінювати не можна. П. Потічний вважав, що вступна стаття, резюме, мають бути такі, як вимагають того правила правопису, але документи можна подавати без

змін. Є. Штендера говорив, що друкарські помилки також треба виправляти, як наприклад пропущене слово в лапках і т.п. Дальше сказав, що не усі матеріяли порівнюються слово в слово з оригіналами, а радше робиться це автоматично, як сенс і логіка — пропускається.

До т. 3-в. Перед звітуванням адміністратора, С. Ґоляш пропонував вислати привітання для фундаторів і меценатів, що й згодом вчинено.

За адміністрацію видавництва "Літопису УПА" звітував Микола Кулик, подавши детальний звіт. У зауваженнях до звіту адміністратор звернув увагу на те, що теперішня фінансова ситуація видавництва "не дуже весела". Число платних відборців зменшується, прихід з продажі книжок маліє, кошти продукції і поштові оплати все збільшуються. До причин такого стану він зарахував:

1) Відхід старших віком передплатників у вічність, а молодих не прибуває.

2) Державне оподаткування 7 % податком книжкових видавництв.

3) Великий попит на "Літопис УПА" в Україні, куди висилається цілі комплекти і поодинокі томи безоплатно. До тепер в Україну вислано 2340 томів.

4) Збільшення поштових оплат.

Беручи до уваги сказане він вніс такі пропозиції:

а) Підвищити ціну одного примірника "Літопису УПА", бо до тепер ми продавали за собівартістю.

б) Перевидавати деякі томи.

в) На майбутнє — видавати більш об'ємисті томи за тематикою та теренами, бо це дасть поважні ощадності.

г) Залучити помічника до праці в адміністрації.

Говорячи про працю адміністрації, М. Кулик зазначив, що за звітний період адміністрація працювала без змін і з допомогою людей, що працювали в минулому, а саме: В. Макар в адміністрації, М. Міґус і М. Зінько в контрольній комісії, М. Служала, Богдан і Євген Ванкевичі та Андрій Шица (новоприбулі сини вояків УПА) в експедиції, Мирося і Богдан Цуп з Романом Куликом при комп'ютері. Далі М. Кулик говорив про те, що в 1990 р. видано й розіслано тільки один (18-й) том та перевидано 2-й том "Волинь і Полісся". У друкарні були ще 4 інші томи, але з різних причин вони ще не були готові до друку. Як редакція, так і адміністрація працювали безоплатно як і всі інші члени Видавничого комітету, що щорічно з'їжджають на пленум за свої власні кошти. Відносно фундаторів, адміністратор інформував, що в 1990 році адміністрація придбала ще одного фундатора — Організацію Українського Визвольного Фронту в Канаді, який зобов'язався покрити усі кошти 22-го тому п. з. "Ідея і чин". Голова фінансової комісії видавництва Степан Ґоляш придбав одного фундатора на суму 25 тисяч доларів. Це бувший вояк УПА Іван Гарвас з Арізони, що є першим фундатором з-поміж упістів. За його прикладом, за словами адміністратора, повинні піти

усі ми, щоб вписати своє ім'я в історію. "Робимо заходи, — говорив адміністратор, — щоб придбати фундатора на том німецьких документів (21-й том) для відзначення Акту відродження української державности (30-го червня 1941 року)". З цією метою розіслано відповідні заклики до установ і організацій в Канаді. Також секретар головної управи ЛВУ Микола Бартків погодився порушити сраву фундаторів і загальної підтримки наших видань у поїздці Західною Канадою. Говорячи про висилку "Літопису УПА" в Україну, М. Кулик інформував, що попит, зокрема національних чинників, в Україні на комплекти наших видань багато більший, як наші фінансові спроможності. За фінансовою допомогою на ту ціль адміністрація уже двічі зверталась до "Товариства прихильників Руху" в Канаді, які саме на ту ціль збирають великі фонди, але ми не удостоїлись ніякої відповіді.

Стан приготування дальших томів "Літопису УПА" адміністратор представив так:

19-й том, "Група УПА "Говерля", 2-а книга — в наборі у друкарні.

20-й том, "Покажчик до "Літопису УПА"", книга 1-а — редакційно не викінчений через спізнення 19-го тому.

21-й том, "УПА в світлі німецьких документів" — уже набраний і чекає на фундатора.

22-й том, "Ідея і чин" — переходить кінцеву редакційну коректу.

23-й том, "Пісні УПА" — редакційно оформлений.

24-й том, "Спомини "Палія", та 25-й том, "Медична служба УПА" — в дорозі до друкарні.

На різних ступенях підготовки є дальші томи, напр.: 26-й і 27-й томи — "Холмщина — ТВ "Данилів", 28-й — "Полеглі на полі слави", 29-й — Львівська округа "Буг", томи 30 і 31 — присвячені закатованим по тюрмах воїнам УПА. Чекають на редакційну підготовку томи 32 і 33 — "Тактичний відтинок УПА "Бастіон", томи 34 і 35 — "Тактичний відтинок "Лемко" та інші. Кінчаючи повідомлення, адміністратор наголосив, що видавництво "...є в посідані численних, великого історичного значення документів та оригінальних матеріялів і готових праць до історії УПА, і тим самим для історії української нації...". Але з іншої сторони — "на нас лягає великим тягарем проблема фінансів". Проте, як висловився далі: "Ніяк не можемо допустити до того, щоб через брак грошей ми мусіли зупинитися посеред дороги". Зложенням щирої подяки усім друзям адміністрації, редакції, видавничої комісії, співробітникам видавництва, фундаторам, жерводавцям та усім передплатникам і читачам Микола Кулик закінчив своє повідомлення.

До т. 3-г. Голова фінансової комісії Степан Ґоляш запропонував письмовий детальний звіт, який частково зачитав. Звітуючий інформував також про те, що на останній конвенції УН Союзу в Балтіморі він вніс прохання про допомогу на видання "Пісень УПА". Конвенція ухвалила дотацію в сумі $500,

якої поки-що не одержано. Для видання тому "Пісні УПА" С. Ґоляш пропонував покликати окрему комісію на чолі з маестро З. Лавришиним. Також пропонував покликати ще одного фінансового референта з рядів Об'єднання кол. вояків УПА, щоб охопити всіх подруг і друзів, та ширший круг громадянства задля організування й придбання фундаторів, меценатів та збірки фондів. Він також підкреслив конечність видання "Бюлетеня", щоб розрахуватися із нашими жертводавцями та закликати інших на допомогу нашому видавництву. Зараз же треба також думати про видання окремого "Бюлетеня", де будуть поміщені всі жерводавці та додаткові статті про пісні УПА.У кінцевих точках звіту С. Ґоляш подав, що в останньому році продаж "Літопису УПА" проходив слабо. У порозумінні з адміністрацією видавництва він передав через проф. Д. Штогрина 17 томів до Львівського університету і 17 томів для Київського університету. 17 томів вислано поштою для Романа Лінкевича в Сяноці та 9 примірників 17-го тому роздав науковцям на конференції в Іллінойсьому університеті. 17-й том перекладено на польську і українську мови згаданим Романом Лінкевичом. Думають видати ці переклади в Польщі. Поза видавничими справами "Літопису УПА", фінансовий референт стисло інформував, що Світове Братство вояків УПА стягає до Америки й Канади, на відзначення 50-річчя постання УПА, мистецьку групу зі Львова. Дохід призначений на "Пісні УПА". І в кінці інформації про те, що М. Ковальчин одержав прохання від людей із Перемищини, щоб зайнятися могилами загиблих воїнів УПА та їх перезахоронити. Проситься Товариство та Об'єднання кол. вояків УПА в ЗСА і Канаді, щоб були спонсорами цього благородного діла.

До т. 3-ґ. За секретарську діяльність звітував Іван Лико, який на вступі говорив, що властиво не має про що звітувати, бо активної діяльності не проявив, а одержаної "факс-машини" майже не мав потреби вживати. Брав участь в XIV пленарному засіданні Видавничого комітету, на якому вів протокол. Також взяв участь у надзвичайному засіданні президії в листопаді м. р. З обох засідань і протоколів робив витяги. Вислав 32 повідомлення членам Видавничого комітету про XV-й пленум, а також зробив попередженя і розіслав копії "Обіжника редакції Літопису УПА" від 30 листопада 1990 р.

До т.4. Михайло Міґус звітував за контрольну комісію. Згідно його доповідей готівкові прибутки й витрати задокументовані й відповідають записам касової книги. Він також ствердив, що адміністрація вив'язалась зі своїх обов'язків, але висловив застереження відносно комп'ютера, де немає набраних даних про відборців платних і неплатних, що й не могло бути контрольною комісією провірене. Загальне число запасних примірників "Літопису УПА", включно до 18-го тому, нараовує 12.319. Помимо названих недоліків відносно комп'ютера, голова контрольної

комісії вніс пропозицію про схвалення "вотуму довір'я" адміністрації та Видавничому комітетові в цілому.

До . 5. Дискусія над адміністративними та фінансовими справами.

Першим, хто взяв слово в дикусії, був проф. П. Потічний, який на вступі ґратулював адміністрації в загальному, а Степанові Ґоляшеві зокрема за гарні успіхи в придбанні фондів для видавництва. Згідно його опінії — справа друку й перевидання томів "Літопису УПА" в Україні чи в Польщі не доведена до кінця. Пропонував евентуально зупинитись і уповноважити адміністрацію й редакцію до публікації деяких томів. Початок можна б зробити, даючи дозвіл голові та головному редакторові до видання двох томів Є. Місила в Польщі. Якщо йдеться про перевидання томів "Літопису УПА" в Україні, то це поки що нереально. Можливо, що скоро буде, але не варто друкувати в Польщі і звідтам пересилати в Україну. В Польщі неможливо оправити книжки в тверду палітурку в той спосіб, як робиться це тут, але оплатиться висилати навіть у м'якій оправі. Перевидання в Польщі буде дешевшим і, можливо, оплачуватиметься, навіть якщо б для оправи пересилати томи з Польщі до нас. Сьогоднішня метода продукції — фотоофсетний спосіб, створює можливість кількакратного використання фільму. Якщо можна було б використати це в Польщі і звідтам доставляти в Україну, на передрук мусить бути згода нашого видавництва. В. Дашко вважав, що переховування неґативів у своїх архівах можливе. Неґативи можна вислати до Польщі чи в Україну і вони там можуть легко і дешево перевидати томи "Літопису УПА". М. Кулик відповів, що дотепер за кожним разом роблять нові фільми. Ми тепер почали збирати, але ці фільми потрібно зберігати у відповідних місцях і умовах, як, напр., температура, вологість, і т.п., але з цим можна собі порадити. Він також інформував, що зараз вартість долара впала і, на його думку, друк в Польщі не буде дешевший, а може, й дорожчий, якщо взяти до уваги кошти пересилки і оправу в тверду палітурку. Заки вирішиться ця справа треба провести детальну калькуляцію. Д-р М. Ріпецький висловився, що таки треба перевірити, яка є можливість перевидання "Літопису УПА" в Польщі. На його думку повинно бути дешевше. Він поставив пропозицію уповноважити адміністрацію й редакцію до полагодження справи перевидання "Літопису УПА" в Польщі. Так і рішено.

М. Бохно порушив справу придбання фондів. Він казав, що треба звертатись до наших установ, як УНСоюз, банки й організації. Він сам говорив з представниками УБСоюзу та з панею Дячук, предсідницею УНСоюзу. Вона пообіцяла, що може, щось дадуть. У половині травня будуть мати засідання, отже, хотіли б мати від нас листа, якого треба буде їм вислати. Він також висловив думку, що було б доцільно перевести інтерв'ю з редактором "Свободи", подати світлини й інформації про дотеперішні досягнення — видання 18-ти томів. В цей спосіб громада буде ширше поінформована.

В. Новак інформував, що в минулому, на прохання про поміч, УНС відповів, що на видавництва не дає грошей, але може помістити оголошення у "Свободі". Правда, 150 тисяч доларів дали на Гарвардський проект. Чи не на видавничі справи — питав він, а також висловив думку, що якщо був заклик до усіх упістів скласти по 40 доларів на том "Пісні УПА", то й кожен присутній на пленумі повинен цю суму дати. І. Камінська задумалась над формами і способами підходу для придбання фондів, але суттєвим вважала наполегливість, з якою робив це Ґоляш, і треба й іншим так робити, а, зокрема, йому потрібна допомога зі сторони Об'єднання кол. вояків УПА.

Голова М. Ріпецький пригадав, що фінансовий референт не був обраний з "того чи іншого" товариства, але від Видавничого комітету загально, і як такий не повинен сам робити, але втягнути інших, координувати їх роботу. Все-таки практика показала, що потрібно два фінансові референти, і Бохно повинен ввійти у склад фінансової комісії від Об'єднання. Оба з Ґоляшем повинні порозумітись і розробити план дії. М. Бохно вважав, що цю функцію повинен виконувати хтось, хто має більший доступ до установ і організацій. Він висловив сумнів, чи буде спроможним цю функцію виконувати.

М. Міґус висловив думку, що незалежно від того, чи хто з упістів дав 20 чи 40 доларів, треба кожного однаково шанувати. Прецінь, наші організації, що здобули мільйони на кістках і крові загиблих вояків УПА, не хочуть видавництву помогти. Тому треба задуматися, чому нам не хочуть помагати. Відносно касового діловодства, М. Міґус пропонував скасувати стару касову книгу на кінець року та перейти на систему комп'ютера, опрацювати програму платників і неплатників і ввести дані у комп'ютер. М. Кулик відповів, що в комп'ютер всього занести не можна, особливо комп'ютер не викаже "платників і неплатників", одначе інформації податкові тепер має.

М. Ріпецький питав про можливість порівняння прибутків і видатків у цифрах в порівнянні з минулим роком. М. Кулик дав відповідь, що зробити це можна, але на це потрібен час. Так, за16-й том ми щойно закінчили платити, а за 18-й заплачено за друк і палітурні роботи. Кошти кшталтуються по річному в різному часі, залежно від кількости виданих томів.

С. Ґоляш ставив питання, чи не було б доцільним вимагати від кольпортерів звітів про стан томів "Літопису УПА" у них?

М. Ріпецький, нав'язуючи до відповіді М. Міґуса в справі внесення даних в комп'ютер, нагадав, що згідно з сучасним канадським законодавством видавництва мусять платити податки, отже адміністрація повинна цю справу полагодити.

П. Потічний висловив думку, що як довго можемо, так довго треба безоплатно висилати безкоштовні томи в Україну чи деінде. Особливо туди, де ми хочемо, щоб вони там були.

Д-р М. Ріпецький почав дискусію відносно пропозиції адміністратора та пропонував винести відповідні рішення, а саме:

А) Підвищення роздрібної ціни одного тому "Літопису УПА".

У дискусії на цю тему М. Лебедь пропонував не підносити ціни. Також М. Бохно був проти підняття цін, бо старші люди, які власне платять за "Літопис УПА" і підтримують наше видавництво, не зрозуміють наших цін. Натомість С. Ґоляш пропонував підняти ціну. А вже обов'язково — на том "Пісні УПА" до 25 доларів. Принагідно він висловив думку, щоб у томі "Пісні УПА" використати три похвальні статті (Донцова, Єндика та ще когось), що в минувшині були поміщені у "Шляху перемоги", після появи співаника повстанських пісень в Німеччині. Є. Штендера зауважив, що читачам треба дати загальні підсумки інформації, а не рецензії на співаник. Зрештою, музичну характеристику подасть З. Лавришин. "Красти чужу ідею не випадає", — сказав Штендера. П. Потічний вважав, що переписувати чи передруковувати ці статті не можана ані в томі "Пісні УПА", ані в "Бюлетені", але можна про це згадати у вступній статті. Знов М. Ріпець-кий вважав, що частину рецензій можна подати в "Бюлетені". Принагідно, В. Дашко цікавився собівартістю одного тому, та чи можливе обмеження висилки безкоштовних томів, на що М. Кулик по-дав вичерпну відровідь. Рішення винесено слідуючого дня. Вирішено підняти ціну одного тому до 20-ти доларів з появою слідуючого нового числа, натомість ціну тому "Пісні УПА" усталено на 25 доларів з тим, що рішено видати подвійну кількість, тобто 7 тисяч примірників.

Б) Відносно перевиданя томів "Літопису УПА" думки поділилися.

С. Ґоляш вважав, що великої потреби перевидання немає. Треба використовувати фінанси на видання нових томів, яких треба видати якнайбільше, навіть коштом запасних фондів, бо це, що ми встигнемо зробити — те й буде зроблене. Є. Штендера твердив, що деколи є потреба перевидання. Тут навів приклад молодого юнака з України, який мав змогу читати "Літопис УПА" своїй бабуні. Він так захопився справою УПА, що прислав звідтам вишиваний рушник, який його бабуня мала до шлюбу. Він постановив присвятитись в майбутньому популяризації історії УПА. І. Камінська пропонувала прийняти принцип висилки "Літопису УПА" в Україну лиш для бібліотек, а не індивідуально. С. Ґоляш зауважив, що там аж "такого голоду" на книжку немає, бо ті, що сюди приїжджають не хочуть брати книжок, а радше ладують якнайбільше різного майна, як вбрання, камери і т.п. М. Лебедь катеґорично заперечив, і навів приклад, як одна жінка залишила светри і суконки, а взяла 6 книжок. Голова М. Ріпецький дав уповноваження адміністрації і редакції, щоб вони вирішували чи є потреба перевидавати деякі томи.

В) Відносно видавання більш об'ємистих томів М. Кулик твердив, що на самих коштах для твердої палітурки можна заощадити кілька тисяч доларів, а якщо взяти до уваги висилку й інше, то навіть 15 або й 20 тисяч доларів. Треба лиш вміло господарювати. М. Ріпецький зауважив, що фінансово це абсолютно оплатиться, але питав редакторів, як це виглядатиме зі сторони редакції. Є. Штендера висловився, що це залежить від тематичного матеріялу. Наприклад, німецьких документів не можна мішати з іншими, але багато можна б зробити. Довше триватиме підготовка, але зробити це можна. Він також подав думку, щоб ціни були частково диференційовані, або створити два стандарти цін. М. Ріпецький пригадав, що щойно було рішено піднести ціну до 20-ти доларів, а зараз маємо пропозицію різних цін. У такому разі, може було б доцільно оцінити подвійний том у 30 доларів? Читач і так заощадить 10 доларів. М. Кулик звернув увагу на те, що фінансовою підпорою видавництва є переважно старші віком передплатники, яких можемо образити коли піднесемо ціну до тридцяти доларів. Він запропонував 25 доларів, його пропозицію піддержав М. Бохно. Вирішено вартість одного примірника залишити на рівні 20 доларів , так як саме ця цифра була схвалена попередньо, натомість за подвійний том встановлено ціну 25 доларів максимум.

Г) М. Ріпецький пригадав, що справу помічника до праці в адміністрації вирішувано вже на п'яти попереніх пленумах і ті рішення залишаються в силі. М. Кулик висловився, що мав на думці залучення безоплатного помічника, як приміром М. Бохно.

У дальшій дискусії М. Ріпецький підняв питання фінансів, без чого "Літопис УПА" не може існувати. "Якщо б ми зараз хотіли видати всі заплановані томи, — говорив він, — ми не мали б чим платити". За дотеперішні фінансові успіхи висловив признання і вдячність С. Ґоляшеві, підкресливши одночасно брак помочі зі сторони станиць і відділів. Тут висловив прохання до голів Товариства і Об'єднання кол. вояків УПА про поміч. Він знов нагадав про державне оподаткування видавництв в Канаді. Наслідки можуть бути погані, видавництво за два дні може бути закрите. Цю справу пропонував обговорити й вирішити у вужчому крузі, бо це справа недругорядна. М. Кулик пояснив, що справи аж так трагічно не виглядають. Дав пропозицію, щоб зробити списки дотеперішніх видань і їх відповідно рекламувати, бо пропаґанда є підставою фінансових досягнень, а найважливіше —це шукання фундаторів. Треба йти і переконувати людей. П. Потічний пропонував звернутися до Українсько-Канадського Дослідчого Центру, може б цей центр дав видавництву право користуватись їхнім числом для звільнення від податку, або звернутись ще до якоїсь іншої установи. Відносно придбання фінансів, а заразом і реклами, С. Ґоляш інформував, що останньо вислав статті до 12-ти видавництв, з чого

поміщено в пресі лише шість. Він також дав оголошення в українській радіопередачі в Чікаґо і було б добре, якщо б кожен із нас так робив на місцях. Він також написав прохання про фінансову допомогу до українських кооператив, але наразі одержав відповідь лише від одної з Нью-Джерзі, де має приятелів. Рекламування — це добра річ, добра робота, яку треба виконувати також в особистих контактах і т. п.

М. Бохно питав чи його пропозиція про інтрев'ю реальна?

Є. Штендера висловив думку, що немає сенсу покривати кошти (напр., літака) на таку екстраваґанцію, але якщо потрібно — він згідний це зробити.

М. Ріпецький говорив, що добре інтерв'ю в українській пресі може видавництву дуже допомогти. Світлини можемо зробити самі.

П. Потічний запропонував попросити майора П. Содоля про список матеріялів в різних архівах, бо "...ми не маємо поняття, де що є?" Зрештою, для чого тут секрети?

С. Новицький звернувся до редактора Є. Штендери з питанням про програму кириличного розкладу букв на клавіатурі, щоб він міг зміст споминів набирати на комп'ютері сам і відтак передавати їх до редакції, бо набір коштує дуже багато. П. Потічний признав, що це добра думка, бо німецькі томи набрано на комп'ютері саме так. М. Ріпецький попросив, щоб редактори і С. Новицький сіли разом і цю справу розв'язали.

М. Кулик інформував, що чоловік, який тепер робить набір, робить це так, що не треба буде секретарки, ні нічого іншого, позаяк все буде лиш з комп'ютера. Цей чоловік хоче купити комп'ютер і просить про аванс на купівлю. "Це нам заощадило б кошти", — сказав адміністратор.

М. Лебедь висловив думку, що зараз не треба видавати німецьких томів, бо Україна зараз потребує томів українською мовою. З іншими мовами можна зачекати, а це м. ін., заощадить гроші. У дальшому він суґерував, щоб їм там в Україні сказати, яких матеріялів не повинні друкувати, як, напр., історію про те, що УПА мала чорно-червоний прапор, також правильно інформувати про інші дані, як, напр., про те, що УГВР мала лишень одну третину членів ОУН. "Чому вони там не пишуть про те, що потрібне?" — питав він. П. Потічний пояснив, що видавництво "Літопис УПА" вирішило видавати матеріяли про історію УПА і це робиться. Про УГВР видано уже три томи, отже "ми щось вже зробили". Німецькі томи будуть, м. ін., доказом, що не було коляборації між УПА і німцями і ці матеріяли можна буде використати на наукових конференціях, що будуть тематично пов'язані. М. Ріпецький ствердив, що видавництво "Літопису УПА" видає документи, а не політичні матеріяли. М. Лебедь дальше настоював на тому, що важливо є пояснити в Україні, що потрібно передрукувати. "Коляборації з німцями нам ніхто не закидає, на це я маю документи", — твердив він. Треба їм звернути увагу, щоб не творили

ОУН в Україні і за кордоном, бо ми вже це перейшли в минувшині. ОУН за кордоном не може називати себе революційною. М. Ріпецький признав слушність, але вказав на те, що видавництво нічого не може зробити в Україні, за вийнятком помогти в підборі матеріялу. П. Потічний говорив, що для нього важніше видавництво "Літопис УПА", де саме подано усе про "Літопис УПА". М. Лебедь надалі говорив ще про потребу збирання списків колишніх в'язнів. Тут подав приклад зібрання 365 прізвищ бувших в'язнів-жінок у Львові і список ще збільшується. "Нині є добра нагода", — говорив він дальше, — зібрати докладніший матеріял і робити це в Україні село-в-село, як в минулому робив це тут С. Ґоляш". Це обов'язково треба робити, щоб загалові показати заслужених людей. С. Ґоляш зауважив, що другий виступ М. Лебедя був правильний і він з тим згідний, але перший — дискусійний. Згідно його відповіді: "Микола хоче нас втягнути в політичну дискусію. Наше завданя не накидати їм ОУНб, -"м" чи -"з", та що мають робити в Україні". У них потрібно просити допомоги, бо ми робимо специфічну роботу. Списки треба збирати коли і де лиш можна, але будьмо обережні з політичними питаннями, остерігав він.

М. Ріпецький питав редакторів, як вони ставляться до питання, щоб з "Літопису УПА" певні статті вислати в Україну? Є. Штендера завершив дискусію ствердженням, що видавництво "Літопис УПА" висилає цілі томи в Україну і окремих статтей висилати не може. З тією думкою був згідний С. Ґоляш. У ході дальшої дискусії П. Потічний інформував, що отримав листа від Богдана Гука (з Польщі), який робить записи спогадів на магнітофоні, а після транскрипції коректує. На цю ціль потребує дві тисячі доларів. Як одержимо ці касети, можемо їх переховати у Остапа і Ірини Виницьких. Одночасно він пропонував уповноважити адміністрацію й редакцію до рішень в справах фінансових, щоб не скликати опісля спеціального засідання, якщо зайшла б потреба вислати допомогу Гукові. І. Камінська заявила, що на цю ціль зараз жертвує сто доларів.

Є. Штендера пропонував, щоб в президії мати групу уповноважених людей (5 чи 6 осіб), які мали б право вирішувати деякі питання і не розголошувати деяких справ чи прізвищ, бо наразі ситуація так вимагає. Уповноважена група повинна звітувати загально. М. Ріпецький пригадав, що це питання було саме так вирішене на попередніх пленумах і так залишається.

І. Лико питав, чи є сенс збирати спогади і платити за них, якщо вони не будуть надруковані? Тут навів приклад, як в минулому до Рочестеру приїздили. М. Лебедь і полк. Лопатинський. Він (Лико) обіцяв їм, що буде збирати спогади. Зібрані на касетах переписав і вислав до редакції "Літопису УПА", але досі "...ні один не друкувався", бо як висловився Штендера: "Краще друкувати джерельні матеріяли і документи". Цього заперечити не можна, але що сказати людям, які питають про свої спомини, як, напр., один

старший ветеран із Першої світової війни (усус), а згодом упіст. При цьому він висловив опінію, що друкуваня частинно документів і частинно спогадів може в більшому ступені заінтересувати молодь, бо десятки томів статистичних даних не зуміє заінтересувати молоде покоління так, як один добрий спогад. Напр., "Архіпелаг ҐУЛАГ" Солженіцина для заінтересування пересічного читача напевно багато вартісніший, як сотня статистичних томів. "Сьогодні ще не запізно, — говорив Лико, — щоб за посередництвом наших видавництв виховувати молоде покоління, зокрема Східньої України, отже, може було б доцільно публікувати спогади і частинно документи про боротьбу УПА?" І. Камінська вважала, що збирання спогадів є доцільне тому, щоб вони були в документації для можливого використання в майбутньому, і тому вона складає скромну пожерву на ту ціль. Лико має рацію, але ми мусимо збирати матеріяли.

П. Потічний висловив думку, що наш народ не дооцінює документальної вартости архівних даних. Той, хто написав спогади мусить знати, що це може колись бути видане. Десь, колись знайдеться якийсь автор і про ці речі напише. Є. Штендера також висловився в тому сенсі, а саме, що ми ніколи не ставили на тому, що будемо друкувати спогади. Вони є різні під оглядом рівня чи фантазії. Те, що в архівах, може бути колись використане. У дальшому він висловився, що дискутуємо, якби ми мали склад фахового персоналу, якого якраз у нас немає. З цього приводу ми маємо прогалини. Ґоляш має спогади про Великий Рейд, також є різні інші спогади, що чекають на видання, але вони усі тематично однакові за пригодами і пережиттями, як, напр., у волинському томі. У протоколі записано, що Новицький готує, а тим часом він лише піддав ідею та зібрав трохи матеріялу, але робота не є так заавансована, як сказано в протоколі. Ще треба може з рік часу посвятити, щоб цей том вийшов. "Наперед, — продовжував редактор, — мушу викінчити інші томи, а щойно пізніше волинський. Та ще й треба опрацювати примітки до томів над якими працюю зараз". С. Новицький оферував свою поміч Штендері для підготувння волинського тому.

В. Дашко питав як виглядає справа з "Бюлетенем", чому дотепер не видано, і пропонував вибрати відповідальну за видання людину. Він також підтримував думку І. Лика, вважаючи, що люди хочуть відпруження, а вояк, який ще живе, повинен почитати. Пропонував такі спогади видавати. Відносно "Бюлетеня" М. Ріпецький пояснив, що адміністрація не зуміла зладити списка жертводавців. В. Дашко додатково інформував, що усі дані має у квитарі і їх можна легко використати. Потрібна лише людина, яка б розграничила окремо матеріали на "Співаник" і на інше. В. Макар доповнив, що частинно коляда і інші списки вже готові до друку.

М. Кулик згадував про труднощі, брак часу і людей для допомоги.

М. Лебедь звернув увагу редакторам, що у 18-му томі "Літопису УПА", де говориться про те, що не зберігся документ про рішення проводу ОУН-СД творити військові відділи в Галичині, це неправда, бо такий документ зберігся. П. Потічний заявив, що поправку можна зробити в 19-му томі, бо редактор той самий і та сама тема.

До т. 7. С. Ґоляш просив, щоб редакція чи може адміністрація бодай три рази на рік звітувала про стан на видавничому полі. Також інформував, що жителі Перемищини просять матеріяльної допомоги для перепоховання останків загиблих вояків УПА. Товариство колишніх вояків УПА (Футала і він) погоджуються допомогти і повідомити про це Об'єднання. Він також питав, чи ми згідні спільно відсвяткувати 50-ліття УПА? М. Ріпецький відповів, що питання спільного святкування 50-ліття УПА належить до компетенцій обох названих організацій.

Внеском відзначити 80-ліття народження двох друзів: Миколи Лебедя і Володимира Макара, голова закрив пленарне засідання. Присутні заспівали "Многая літа".

Протоколював:
Іван Лико

ПРОТОКОЛ XVI
XVI-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

6—7 червня 1992 р.

6-го і 7-го червня 1992 року, в приміщенні Українського Культурного Центру в Торонто (Канада) відбулось XVI-те пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" з присутністю двадцяти членів.

Відкриваючи пленум, голова Видавничого комітету д-р Модест Ріпецький підкреслив важливий характер засідання, яке припадає на 50-річчя УПА та яке є першим після здобуття Україною самостійности. Він підкреслив, що в новостворених політичних умовинах пленум мусить вирішити дуже важливі справи видавництва на майбутнє. Після запізнання присутніх з порядком нарад, голова ще раз пригадав про конечність вирішення важливих видавничих та адміністративних справ після вислухання звітів.

Порядок нарад був такий:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу XV-го пленуму.

3. Звідомлення про працю:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного редактора і співредакторів,
   в) головного адміністратора,
   г) голови фінансової комісії.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План роботи на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття.

Ред. Є. Штендера пропонував внести додаткову точку до порядку нарад — "Звітування про видавництво "Літопису УПА" в Україні".

Внесок прийнято як додаткову точку 4-а.

До т. 2. Секретар Іван Лико прочитав протокол XV-го пленарного засідання, його прийнято без поправок чи змін. Під час читання протоколу в зал нарад увійшов секретар закордонних справ УГВР Микола Лебедь. За ініціативою голови, присутні його привітали.

До т. 3-а. Голова Видавничого комітету в перших словах звітування відзначив, що звітний час, з 20-го квітня 1991 до 6-го червня 1992 р., пройшов в інтенсивній праці, проектуванні та роз'їздах, але на жаль, вдалось видати лише один том "Літопису УПА" — це 21 том "УПА у світлі німецьких документів", редактором якого є Петро Потічний. У друкарні, набраних на комп'ютері, є ще сім томів. Ряд інших — підготовані, але до друку ще не готові. Причини невидання книжок в планованому часі подадуть при звітуванні відповідальний редактор і адміністратор.

До томів, що вже набрані на комп'ютері, звітуючий зарахував: "Група УПА "Говерля" — книга друга"; "Передрук підпільних журналів "Ідея і чин"; "УПА в світлі польських документів"; "28-ий Холмсько-Підляський ТВ УПА "Данилів"; "Покажчик до Літопису УПА" (томи 1—19); "Пісні УПА" та "Медично-санітарна опіка в УПА". Відносно тому "Медично-санітарна опіка в УПА" д-р Ріпецький пояснив, що більшість матеріялів до цього ж тому було віддано до друку ще минулого року і вони набрані на комп'ютері. Друкування книжки затягнулось через те, що він хотів включити ще додаткові матеріяли та інформації з України. Цього плану реалізувати на часі не вдалося і, щоб далі не зволікати, названий том вийде тільки з матеріялами, які були вже готові. Додаткові матеріяли після опрацювання й узгіднення, ввійдуть до другої книги "Медично-санітарна опіка в УПА" або будуть розділені в томах про діяльність УПА на різних територіях. Зміст матеріялів, поміщених в першому томі, залучено до звіту. Далі звітуючий говорив про те, що з проголошенням самостійності України і зміною політичної ситуації, настали можливості

поширити контакти з Батьківщиною. Існуючими можливостями скористалось наше видавництво, продовжуючи свої старання в двох напрямках. Першою справою було стимулювання й піддержування ініціативи сворення в Україні центру для досліджень доби діяльности УПА. Другою — спроби перевидати і поширити на рідних землях "Літопис УПА", також намагання друкувати наші дальші видання в Україні. "Ці проблеми є основними справами, які прийдеться вирішити на цьогорічних засіданнях Видавничого комітету," — підкреслив звітуючий. Він також інформував, що крім відносно млявих письмових контактів, в Україні побували деякі члени Видавничого комітету, а саме: редактор Є. Штендера, який відбув поїздку, безпосередньо пов'язану зі справами "Літопису УПА", проф. П. Потічний — у поїздках, пов'язаних з його університетом, та майор П. Содоль побував в Україні у справах "Пласту". Вони оба мали також нагоду зустрічатися з людьми, зацікавленими тематикою УПА. Звітуючий говорив також про те, що і він був також в Україні минулого року, ще перед проголошенням самосійности України, на конґресі українських лікарів, і також мав нагоду зустрічати людей, які були колись учасниками українського підпілля.

До т. 3-б. Звіт відповідального редактора. На вступі свого звітування редактор Є. Штендера повернувся до надзвичайних подій, що минулого року відбулись в Україні, і ці події відкрили нові можливості для нашого видавництва та мали вплив на працю редакції "Літопису УПА". Говорячи про випуск нових томів "Літопису УПА", у звітному часі вийшла лише одна книга — це 21 том підсерії "УПА в світлі німецьких документів", яку підготовив до друку проф. П. Потічний. Вже в цьому році, тобто в ювілейному році 50-річчя постання УПА, з'явився в Україні передрук 8-го тому "Літопису УПА" — "Українська Головна Визвольна Рада, 1944—1945 рр.". Передрук розпочато з 8-го тому, бо якраз у нас вичерпуються запаси 8-го і 9-го томів. "Ми вирішили, — говорив редактор, — що всі томи "Літопису УПА", які з'являться в цьому, ювілейному році, будуть мати на 5-й сторінці присвяту "50-річчя постання Української Повстанської Армії: 1942—1992". Це й буде нашим відзначенням 50-річчя УПА. Звітуючий підкреслив, що попри добрі інвестиції, за звітний період не вдалось видати більше томів. На день пленуму щонайменше чотири томи "майже готові" до друку, але вповні ще жодний не викінчений. Це — 19-ий том "Група УПА "Говерля", книга друга. Спогади учасників", яку готує майор Петро Содоль. Цей том буде готовий до друку як тільки друкарня переведе верстку (ломку), а також треба буде ще зробити покажчик. Подібна ситуація з томом "Медично-санітарна служба в УПА", який підготовляє до друку д-р Модест Ріпецький. Цей том вже є в друкарні, але ще треба буде зробити покажчик. Том "УПА в світлі польських документів", книга перша: Військовий суд Оперативної групи

“Вісла”, що його готує Є. Місило, теж вже давно “майже готовий”. Досі Є. Місило не прислав для перекладу на англійську мову вступної статті й секцій ілюстрацій. Контакти з Є. Місилом надалі має П. Потічний.

Великий том “Ідея і чин” готовий до коректи і як друкарня це зробить, треба додати ще ілюстрації і покажчик. Отже, вже непотрібно багато часу, щоб ці чотири томи закінчити і видати в цьому році. Тут звітуючий звернувся з проханням до тих людей, які готують названі томи, щоб закінчити їх якнайшвидше і щоб ці томи таки вийшли в ювілейному році 50-річчя постання УПА. Інформуючи про підготовку інших томів до друку, редактор повідомив, що в авансованій стадії підготовки, або вже частинно здані до друкарні наступні томи:

— “Покажчик до “Літопису УПА”, книга перша (тт. 1—19)”, 20-й том, Степан Шпак зможе викінчити, як тільки вийде 19-й том.

— Збірник “Пісні УПА” має набраних на комп’ютері близько 600 пісень із нотами для них. Для закінчення збірника потрібні ще вступна стаття і бібліографічні та історичні примітки для поодиноких пісень. До цього не можна було взятися, бо укладач збірника, Зеновій Лавришин, часто сам ускладнював пісню на підставі кількох джерел, тоді як кожна пісня повинна базуватися на визначеному основному джерелі. “На сьогодні мені невідомо, чи вже можна приступити до підготовки приміток”, — сказав редактор.

— Том “28-ий Холмський ТВ УПА “Данилів”, який підготовляє сам редактор, вже в наборі. Одначе треба сумніватися, чи вдасться закінчити цей том в цьому році, бо вимагатиме ще вступної статті, резюме, ілюстрацій та, можливо, ще деякі додаткові матеріяли.

Редактор інформував також про те, що друг Стефан Новицький безкорисно набирав на комп’ютері матеріяли для чергового тому про Волинь і Полісся, до якого вдалося в останній час отримати біля 100 сторінок нових підпільних документів та кількадесять біографій. Отримано також трохи споминів і свідчень з України, які ще треба опрацювати.

Згодом звітуючий зробив інформації про можливість друку “Літопису УПА” в Україні. Зміст його інформації був такий: “У березні й квітні ц. р. я їздив в Україну, був майже увесь час у Києві і у Львові. Головною метою подорожі було посунути вперед справу передруку чи й дальшого друкування “Літопису УПА” в Україні. Ще в січні 1991 року ми уповноважили Євгена Жеребецького й товаришів почати перевидання “Літопису УПА”, точніше, перевидати 8 і 9 томи, наклад яких вичерпувався. Проте до кінця року вони не вспіли нічого зробити, контакти з ними були слабі і їхні плани й реченці мінялися. Тому ми почали шукати інших партнерів, у тому числі, розуміється, і з Братства кол. вояків УПА. У час планованої моєї подорожі найбільш надійним був контакт з проф. Ярославом Дашкевичем, що його зав’язав проф. Петро

Потічний. Я. Дашкевич провів переговори з Асоціяцією україністів і видавництвом "Либедь" у Києві, які в січні ц. р. прислали запрошення приїхати на переговори в справі перевиданя "Літопису УПА". Невдовзі після того, прийшло повідомленя також від Є. Жеребецького, що створене ними видавництво "Літопис" випускає в лютому 8 том "Літопису УПА". У цій ситуації, виїжджаючи в Україну, я мав такі повноваження: зорієнтуватись у видавничій ситуації, провести переговори зі згаданими й, евентуально, іншими партнерами, та привезти їхні калькуляції й оферти, передати гроші на друк 8 і 9томів "Літопису УПА".У дальшому звітуючий говорив про глибоку кризу книжкових видавництв в Україні, де кошти продукції і паперу такі високі, що напр., собівартість 8-го тому "Літопису УПА" буде біля 55 карб., що рівняється, приблизно, дводенному заробіткові робітника. Але для наших планів економічна ситуація поки що є сприятлива завдяки небуденній вартості твердої валюти. У березні-квітні американський долар міняли в банках за 100 крб., а на вільному ринку значно більше. Завдяки тому, за ті гроші, що ми платимо за видання тому "Літопису УПА" тут, у Канаді, в Україні ми випустимо приблизно вдесятеро більше книжок. Із продажі їх в Україні і тут в діаспорі ми повинні покрити кошти продукції. Це стосується також передруку давніших томів, з тим, що до них треба буде ще доплачувати, бо їх дуже мало продамо на еміґрації. Ця "кон'юнктура" напевно зміниться з уведенням гривні, і друк книжки може бути дешевший, ніж у Канаді, але не в кілька разів. Якщо йдеться про кошториси, то 4 видавництва подали такі ціни:

- "Літопис" і "Либідь" — кошти випуску 320 сторінкового тому накладом 30 тис. Примірників — біля 1.500.000 крб. ($15.000);

- "Троян" — кошти випуску 358 стор. тому, набір з манускрипту і т. д., у накладі 20.000 — біля $30.000; видавництво з Івано-Франківська, з яким розмовляв Орест Дичковський з Булави Братства, за видання тому від набору (дані-як "Троян") — 2.000.000 карб. ($20.000). Всі ці ціни умовні й кожний узалежнює їх від завтрішніх ринкових умов.

"На сьогоднішньому засіданні, — сказав Є. Штендера, — ми повинні вирішити справу утворення спільного підприємства в Україні, з ким його творимо, які фонди готові ми асиґнувати на ту ціль. Ми повинні узгодити перспективні рамки, в яких може діяти у наступному році наша адміністрація і президія видавництва." На думку редактора — ми також повинні призначити певну кількість книжок для інституцій, які не мають фондів, передусім для наукових інституцій, війська, інвалідів УПА й збройного підпілля тощо. Перебуваючи в Україні, — інформував редактор, — він цікавився також архівами, військовими справами, дослідженнями історії УПА, споминами учасників тощо. Також старався популяризувати

"Літопис УПА" в публічних виступах і в інтерв'ю для газет, радіо, телевізії. Мав також зустрічі з авторами, що раніше прислали спомини, чи такими, що повинні спомини написати. Зібрав інформації про центральні архіви. Деякі колишні центральні архіви партії і Жовтневої революції відкриті для дослідників, хоч далі в них існують т. зв. спецфонди. Ці архіви потребують копіювальних машин, їх управи допоможуть у праці. Найбільш важливі колишні архіви КҐБ далі закриті і тепер підпорядковуються СБУ. З діячами братства редактор зустрівся ще в Києві, де вони були зайняті з'їздом націоналістів, тож з Орестом Дичковським і Михайлом Зеленчуком домовився про зустріч, десь за тиждень у Львові, до якої не дійшло. Телефоном домовився про зустріч у вужчому колі 17-го квітня, але зустрівся з представниками Булави щойно 18-го квітня на їх засіданні, в день від'їзду до Києва. На засіданні Булави, на якому було біля 50 братчиків, ред. Штендера мав довше інформативне слово про "Літопис УПА", а також торкнувся обіжних листів видавництва до Булави, які секретаріат "тримав в таємниці". На пропозицію М. Зеленчука розмову про співпрацю з "Літописом УПА" мав з ним після перерви О. Дичковський. На той час дослідницько-науковий відділ ще не сформувався, бо Дичковський повідомив, що вони відкрили бюро збирання матеріялів до історії УПА й передав оферту на друк "Літопису УПА" в Івано-Франківську. Він також обіцяв сконтактуватися з Євгеном Жеребецьким і домовитися про розповсюдження 8-го тому "Літопису УПА". Завершуючи звіт, Є. Штендера інформував, що він мав дві робочі сесії з авторами споминів — полк. Левковичем і Галиною Коханською. Від них, а також від Ірини Слюзар, п. Григорія Дем'яна, проф. Юрія Зайцева, Ореста Дичковського та інших осіб отримав деякі матеріяли, а також документи й фотографії (*Письмовий звіт у додатках*).*

Звіт проф. Петра Потічного —За звітний час закінчив працю над 21-им томом "Літопису УПА" "УПА в світлі німецьких документів", коротке повідомлення за який опубліковано в пресі. При цьому наголосив, що в праці над тим томом ніхто йому не допоміг, чого "в нас ніколи не бракувало" і це його трохи турбує. Також дуже багато часу присвятив справі виходу тому польських документів, за який з боку видавництва, був відповідальний. Цей том готовий до друку, але ще не заплачено за переклад вступної статті з польської на англійську мову. Рахунок буде пересланий до адміністрації. Звітуючий також додав, що від д-ра Місила є нова пропозиція видати 2-й том "УПА в польських документах", яку, на його думку, пленум повинен одобрити, а він готовий і надалі вести працю з Є. Місилом. Для полегшення контакту він пропонував подарувати Євгенові Місило факсимільну машину, що буде дешевше, ніж постійне телефонування. Проф. Потічний інформував, що на прохання друга

* Не друкується

Кулика приготовив короткі інформації англійською мовою про всі томи, які вийшли починаючи від 17-го тому до томів, які готуються, включно.

Звітуючий говорив теж про те, що журнал "Зустрічі" надрукував його статті про "Політичну думку українського підпілля" та "Літопис УПА" — як джерело нової історії". Деякі журнали надрукували або друкуватимуть витяги з цієї статті та статті "Українсько-російські відносини в підпільній політичній думці", а цю останню хочуть надрукувати в китайському перекладі в Китаї.

Якщо йдеться про дальшу працю видавництва, проф. П. Потічний висловив думку, що "нам варто серйозно задуматися, що робити далі". Видавництво повинно концентрувати свою увагу на Закерзонні. Бо має добрі матеріяли і члени ознайомлені з тереном. Видання документів з України треба відкласти до часу, як будуть доступні й вивчені архіви (*Письмовий звіт в додатках, а також інформаційий лист про організування Інституту української археографії з 1—4 червня 1992 р., підписаний Ярославом Дашкевичем і Олександром Рубльовим. Крім цього — проект Є. Місила на видання тому "Літопису УПА", книга друга: "Військовий районний суд у Варшаві (1947—1955)")*.*

Звіт інж. Степана Ґоляша — Він звітував одночасно як співредактор, і як голова фінансової комісії видавництва. Як співредактор, С. Ґоляш інформував, що довший час збирав повстанські пісні та приніс окремий співаник з рідних земель. З України одержав три співаники та окремі пісні, і те передав музичному керівникові, маестро Зеноновію Лавришину, якому висловив признання та подяку за його добру роботу. Звітуючий підкреслив конечність видання "Пісень УПА" в 1992 році, бо це обіцювано в численних листах до друзів, а також Україна жде на ці пісні, щоб вони ширили любов до рідної землі та славу про чини УПА. До співаника треба додати, як було вирішено, всі списки жерводавців. Спогади рой. "Палія", після поправок головного редактора, ще раз переписано, а том "В рядах УПА" готовий до друку. Інформативно звітуючий подав, що в селі Бандрів знайдено добре захований архів УПА. Доклали багато зусиль, щоб дістати всі знайдені матеріяли. Це додатковий том "Літопису УПА". Цілість має 22 течки й охоплює діяльність підпілля з 1947 до 1950-тих років. (*Звіт та список документів знайденого архіву в додатках*).*

При нагоді звітування як співредактора, Ґоляш подав також звіт, як голова фінансової комісії. У тій ділянці він звітував, що у звітному часі придбано ще двох фундаторів "Літопису УПА" з терену Америки, а саме: д-р Марія Ґоляш-Ліон, вдова Григорія Ґоляша, що в Бережанській окрузі підпілля був знаний під псевдонімами: "Бей", "Бульба", "Шолом", який загинув у Львові весною 1951 року, а вона сама була арештована в 1947

* Не друкується

році й засуджена за приналежність до ОУН. Вона одноразово зложила пожертву в сумі 25 тисяч дол. Другим фундатором стали д-р Модест і Марія Ріпецькі, які уже виплатили 10 тис. дол. Звітуючий подав також детальний список жертводавців на співаник "Пісні УПА". (*Звіт зі збірок на видавничий фонд "Літопису УПА" і на "Співаник" у додатках*).*

Після звітування друга Ґоляша, голова Видавничого комітету висловив подяку й признання голові фінансової комісії за дійсно добру роботу і пропонував, щоб звітувати також про збірки на терені Канади.

До т. 3-в. Звіт адміністратора. — Адміністратор Микола Кулик почав своє звітування з фінансових справ видавництва. Він підкреслив, що цифри відносяться стисло до 1991-го року, не так, як у друга Ґоляша. У пожертвах є подані лише ті суми, що перейшли через адміністрацію. "Відносно праці адміністрації видавництва "Літопису УПА", —звітував адміністратор, — у минулому році її особовий склад був незмінний. Бо й не було конечної потреби. Видано лиш один том (ч. 21), експедиція якого відбулась щойно в цьому році, бо адміністраційний комп'ютер вийшов з ладу. У наборі було шість томів, однак жоден з них не був повністю викінчений редакційно. Друзі: Стефан Новицький і Степан Ґоляш підготовляють списки жертво-давців для поміщення їх в наступнонму 5-ому числі "Бюлетеня Літопису УПА", а пані Міля Нагірна почала цього року допомагати нам при реєстру-ванні вплат за наші видання."

Зі зміною обставин в Україні, а також із тим зростом популярності й попиту на наші видання, у минулому році адміністрація переслала поштою і передала через різних відвідувачів 2.339 примірників в Україну, 668 — до Польщі, 162 книжки до інших країн, як: Чехословаччини, Мадярщини, Румунії, Росії, Литви, Бразилії. Крім цього, за посередництвом наших кольпотерів і різних установ, даровано додаткові примірники, що в загальному дає 4 тисячі примірників. На заклик видавництва — закуповувати комплекти "Літопису УПА" для пересилання в Україну відгукнулися лише троє "добродіїв". М. Кулик згадав також про вичерпання деяких томів "Літопису УПА", що в майбутньому не дозволить висилання в Україну, та й фінансові спроможності обмежені. "Питання випуску "Літопису УПА" в Україні, — продовжував звітуючий, актуальне від минулого року, коли дано згоду Є. Жеребецькому перевидати 8-й і 9-й томи. 8-й том перевидано на початку цього року накладом 15 тисяч примірників, хоч і не в такій формі та вигляді як це є в Торонто, але вже 9-й том мав би появитись подібний до нашого тут. "Видавництво отримало чимало пропозиій на перевидання "Літопису УПА" і на сьогоднішньому пленумі, — говорив адміністратор, — мусимо поважно застановитись і винести відповідні рішення".

---

* Не друкується

Подякою співробітникам, редакції, президії видавництва, фундаторам, а зокрема другові Степанові Ґоляшеві за відданість у збірці фондів, — закінчив своє звітування адміністратор.

До т. 4. Звіт контрольної комісії. — За Контрольну комісію звітував М. Міґус. Контрольна комісія ствердила, що адміністрація видавництва справилася зі своїми обов'язками. Голова контрольної комісії запропонував, щоб пленум схвалив "вотум довір'я" адміністрації видавництва.

До т. 4-а. Звітування про видавництво "Літопису УПА" в Україні.— Приступаючи до питання видання "Літопису УПА" в Україні д-р Ріпецький висловив думку, що це важливе питання, яке треба вирішити на сьогоднішному пленумі. Видавництво "Літопис УПА" мусить прагнути до співпраці з людьми, які збиратимуть матеріяли до історії УПА, але щоб прийняти відповідні рішення, звернувся до друзів Кулика, Штендери і Потічного, щоб вони склали звіти на цю тему.

Ред. Є. Штендера дав коротку характеристику його вражень про життя в Україні, а особливо контактів з деякими бувшими діячами підпілля. Він інформував, що його перебування припало на час, коли в Києві відбувався Конґрес Націоналістів (п. Ярослава Стецько). Це було приводом до недодержання реченців зустрічей з деякими діячами Братства. "На час перебування там, — говорив Штендера, — прихильного підходу до видавництва "Літопис УПА" не було як зі сторони п-і Стецько, так і проводу Братства. З Братством немає досі жодної співпраці, а його писар Панкевич навіть нікому з братчиків не показував документів, отриманих від видавництва "Літопис УПА". М. Зеленчук мав наладнати контакти з підприємством "Літопис" в Україні, але нічого не зробив. Він є головою Всеукраїнського братства вояків УПА і головою ОУН в Україні, але на думку Штендери, Зеленчук не розуміє, що УПА була позапартійною, і це його (Штендеру) тоді обурювало, особливо на Конґресі Націоналістів, де організатори створювали враження лиш одної ОУН. Була ця партійна конференція пані Стецько спонсорована Всесвітнім Братством вояків УПА, але фактично стала конференцією ООЧСУ. Всеукраїнське Братство вояків УПА, згідно оцінки Штендери, це щось на кшталт загальної організації, якою колись була "Січ". До Братства належать звичайні громадяни, дивізійники і члени інших формацій, за вийнятком совєтських. Сам секретар "відсидів" за переношення ґрипсів. В існуючій ситуації (згідно опінії реферуючого) жодна співпраця з Братством неможлива.

Згодом редактор перейшов до суттєвих питань видавництва "Літопису УПА", підкресливши дві справи, на яких треба сконцентрувати увагу, а саме:

1. Проблема самого друку "Літопису УПА" в Україні.
2. Створення в Україні спільного осередку досліджень.

Відносно першої точки, загальні враження звітуючого були такі, що там неначе чекають на наплив наших грошей для їх потреб. Незалежно від особистих вражень, із наміром створення спільного підприємства для видавання "Літопису УПА", зустрівся з представниками трьох інституцій, від яких одержав пропозиції і кошториси:

1) З директором видавництва "Либідь" при Київському університеті, яке займається справою книгодрукування. Вони мають контакти з різними фірмами, що займаються розпродажем книжок. Це поки що видавництво державне, але прагне саморентабельности. Згідно їхнього кошторису, наклад 30 тисяч примірників, 320 сторінок друку коштуватиме нам 1.197.665 крб., що в доларах винесе приблизно 15 тисяч. (*Кошторис у додатках*).*

2) Другий проект від "Літопису" у Львові. Це приватне підприємство 4-ох власників, яке репрезентує Є. Жеребецький. З ними переговори розпочав проф. Потічний ще в 1990 році. Жеребецький — це син командира полк. "Вороного" (Левковича). Ця група може перевидати усі наші томи і ми знаємо, що маємо до диспозиції солідну групу. У Києві більш авторитетні, але незнані люди, бо хочуть усі гроші та 50 % керівництва. Випуск 20—30 тисяч примірників "Літописом" дасть нам дохід. В Україні будем могти продавати (як на тепер) за 40-60 центів, а тут за 20 доларів. Питання формату та якості паперу можна буде полагодити, хоча доставка паперу із закордону може коштувати в четверо дорожче (*Калькуляція і протокол намірів, підписаний Є. Жеребецьким і Є. Штендерою в додатку*).*

3) Третя фірма — це видавниче підприємство "Троян" у Львові. За друк 20-ти тисяч примірників хочуть майже 30 тисяч доларів.

Ще одним можливим партнером є Республіканська асоціація україністів в Києві (*Протокол намірів, підписаний Є. Штендерою та Світланою Уляновською з рамени РАУ в присутності Ярослава Дашкевича й Івана Дзюби — в додатках*).*

Говорячи на тему створення спільного осередку досліджень в Україні, Є. Штендера інформував, що дотепер не вдалося нічого конкретного зробити. Умови й час не дозволили. Тепер проблема УПА є частиною історії України, якою цікавляться щораз то ширші кола, але поки що не виринули жодні конкретні інституції. Найбільш серйозним дослідником доби УПА є в Україні Григорій Дем'ян, а на Ярослава Дашкевича — згідно реферуючого, не можна дуже покладатися. Це людина, яка працює в різних інституціях, але більш заінтересована ділянкою стародруків, добою Потьомкіна.

"Порушені мною питання треба вирішити у принципі, а покликана нами комісія опрацює далі", — закінчив Штендера.

Наступний звіт з подорожі в Україну склав проф. П. Потічний. Він підкреслив, що хоче поділитися думкою відносно двох справ, а саме: публікація "Літопису УПА" в Україні та приступлення до наукового співробітництва у збиранні архівних даних про визвольну боротьбу часу Другої світової війни.

---

* Не друкується

Згідно доручень він зустрівся з Є. Жеребецьким, якому передав кошти для видання 8-го і 9-го томів "Літопису УПА", а також листа від друга Кулика, текст якого був узгоджений з головою видавництва д-ром Ріпецьким і головним редактором Є. Штендерою. У короткій, але діловій розмові з Є. Жеребецьким, Потічний підкреслив, що передає гроші при умові, що друкування дальших томів "Літопису УПА" буде згідно з усталеними стандартами й бажаннями видавництва "Літопис УПА". Жеребецький настоював на тому, щоб продовжувати видання 8-го і 9-го томів його форматом, бо це ,мовляв, заощадить папір. "На мою виразну заяву, — говорив проф. Потічний, — що бажанням видавництва є мати дальші томи формату, який є в Канаді, Жеребецький настоював, що такі інструкції одержав від головного редактора. На моє прохання Жеребецький написав листи до друга Кулика і до друга Штендери, які він і передав адресатам". Дальші намагання поговорити з Є. Жеребецьким у Львові не справдились, прямо не було можливости додзвонитись, його телефон не працював. Жеребецький був переконаний, що це діло СБУ. У Києві коротко розмовляв з пані Уляновською. Її, а згодом Івана Дзюбу й д-ра Дашкевича, повідомив, що засідання видавництва 6—7-го червня буде займатися справами видавничої співпраці, яка була темою протоколу намірів, підписаного Є. Штендерою і ними.

Важливішою проблемою, на думку проф. Потічного, було знайти шляхи співпраці з науковими кругами в справі доступу й описання архівних документів, що відносяться до визвольної боротьби. З цього приводу мав довшу розмову з академіком Павлом Соханем, директором Інституту української археографії НАНУ, Г. Боряком та д-ром Я. Дашкевичем, директором Львівського відділення ІУАД НАНУ. Названі особи інформували його, що зараз починається інтенсивна праця над відкритям і систематичним описом всіх архівних фондів України та архівів поза її кордонами. У Києві до цієї роботи залучено також і Василя Кука, який працюватиме під наглядом ІУАД. При нагоді проф. Потічний передав Дашкевичеві суму 1.000 ам. доларів. "Присутні, — говорив далі проф. П. Потічний, — стверджували потребу нагайної праці в цій ділянці, бо існує загроза, що деякі архіви, спеціально ці, що знаходяться в Москві знову можуть стати недоступними з політичних причин, бо поки що труднощі зараз є з чисто хабарницьких мотивів". Згадано також архіви Польщі і Чехословаччини й висловлено надію, що співпраця з Є. Місило дасть добрі наслідки в цій справі. Співпраця з ІУАД йшла б по лінії обміну інформаціями, як теж можливої допомоги з нашого боку в справі технічного обладнання (можливо, комп'ютер для банку даних, факсимільна машина та декілька копіювальних нашин, які можна б використати для репродукції документів в різних архівах). Порушене питання дуже важне і над ним треба попрацювати. З огляду на завантаження іншими обовязками, звітую-чий не мав змоги зустрітися з нашими друзями

ані в Києві, ані у Львові, а також намагання зв'язатися телефоном були безуспішними.

Наприкінці звіту проф. Потічний говорив про те, що мав згоду зустрітися і говорити з полк. Мулявою. Між іншим, оба говорили теж і про можливість розповсюдження "Літопису УПА" серед збройних сил. Полк. Мулява сказав, що така можливість існує, але про закуп "Літопису УПА" Міністерством оборони не говорив. Було враження, що він не має грошей та що волів би мати дарові примірники. Полк. Мулява говорив теж про бажання мати серію фільмів та лекцій на відео або аудіокасетах (*Звіт з подорожі в Україну в додатках*).*

Д-р Ріпецький питав, про наше становище щодо Братства, наскільки можемо розраховувати на їхню поміч. Лев Футала пояснив, що у Статуті Братства назва є "Всеукраїнське Братство ОУН-УПА" і така ж назва фіґурує на їхньому фірмовому папері. "Свого часу ми, — говорив Футала, — написали листа-спротив. Коли Михайло Зеленчук був ще головою Братства Карпатського краю, а Роман Панкевич — секретарем, хоча він взагалі не був в УПА. Пропонували ми також, щоб 50-ліття УПА відсвяткувати всіма упівськими організаціями — Товариствами й Об'єднаннями з Австралії, Німеччині, а тимчасом вони там знову помішали роковини 50-річчя ювілею ОУН-УПА". Світове Братство Товариств дало також фінансову допомогу 2.000 доларів на висвітлення святкування по телебаченню, побоюючись компрометації в час перебігу святкувань. Футала закінчив словами: "На мій погляд — ми не можемо наполя-гати на Братство з переданням їм права на перевидання "Літопису УПА. Поїдемо в серпні в Україну, зорієнтуємось краще в ситуації, і після цього можна буде прийняти рішення".

Д-р Ріпецький підкреслив, що реально зараз Братство нам помогти не може, але можна пропонувати їм збирати матеріяли, заразом вияснити причини неможливости видавання там "Літопису УПА".

Микола Лебедь зауважив, що Зеленчук може не винен за "сполучення" ОУН-УПА, але треба спокійно пояснити, що УГВР була визнана організацією ОУН. Провід ОУН був складений з трьох членів.Це було прийняте і зобов'язує по сьогодні, не так, як інтерпретує це і одноособово сприймає п. Стецько. Дичковський на моє питання про його відношення до УПА, відповів: "Пробачте, я був нерозумним 14-літнім хлопчиною. Зараз маємо там бувших троє курінних, а також усім нам знаний "Орлан", який на питання про його неучасть в Братстві, до тепер не дав відповіді. Треба, — продовжував Лебедь, —уповноважити одну людину, яка там буде відповідальна. Це може бути Зінкевич, Терлецький, або й Гайвас, який може друкувати. Там ще неупорядкована система, ситуація не зовсім ясна, треба поступати обережно, особливо зі святкуваннями 50-річчя УПА, бо інакше може створитися хаос".

* Не друкується

П. Потічний пропонував, щоб замість займатися Братством, застановитися над виданням "Літопису УПА" в Україні і проблемою дослідного центру. На ситуацію й поступки людей в Україні треба дивитися трошки ширше і більш об'єктивно, бо люди можуть мати різні політичні погляди. Не зроблено тут і розділу між політичними і, наприклад, науковими поглядами деяких людей, які щойно розпочинають роботу. На думку проф. Потічного, Дашкевич — це добрий науковець, і з ним, як і з іншими, треба нашому видавництву співпрацювати для створення умов переведення описів та інвентаризації архівів, яким треба теж допомогти технічно. Видавання "Літопису УПА" треба ставити, як питання чисто бізнесове, без сентиментів. Сьогодні треба прийняти загальні рішення, деталі залишити на майбутнє для президії і адміністрації видавництва. Він також пропонував, щоб відповідальний редактор Є. Штендера, зробив копії листів-пропозицій і намірів, підписаних з деякими фірмами в Україні, щоб члени Видавничого комітету могли ознайомитись з їх змістом.

М. Лебедь, не подаючи прізвища автора, прочитав листа про деякі матеріяли ОУН і УПА, що знаходяться в архівах м. Львова, які можна б використати у видавництві "Літопис УПА". Також радив, щоб за посередництвом комбатантських організацій в Україні, впливати на бувших вояків УПА, щоб вони ставали на загальнонаціональних позиціях. У час поїздки в Україну на святкування 50-річчя УПА заховати єдність, щоб не повторилась ситуація, яка існувала і існує у нас на еміґрації. Треба їм там радити, щоб більше звертали увагу на збирання матеріялів про УПА, як на "парадування" в уніформах з відзнаками.Справу приналежності до комбатантської організації повинні трактувати як понадпартійність. Покищо, нехай ці люди перше себе покажуть, що вони вже щось роблять, і старатись втримувати контакти. Протокол намірів, підписаний Є. Штендерою, не є ще договором, який буде оформлений саме на основі протоколу намірів.

Л. Футала пропонував, щоб прийняти внесок контрольної комісії та уділити "вотум довір'я" адміністрації. Це й вчинено.

До т. 5. Дискусія над звітами. У дискусії над звітами першим був М. Лебедь, який звернув увагу, що у виданих дотепер томах "Літопису УПА" бракує наказів Головного командира УПА, а вони є важні для документації. Він також ставив питання про те, яке становище зайняти відносно В. Кука-"Коваля", який перебрав функцію загиблого ген. Шухевича-"Тараса Чупринки"?

Голова Видавничого комітету пропонував закінчити видавання "Літопису УПА" на матеріялах 1950-го року, тобто до смерті ген. Шухевича, а про дальший хід подій збирати матеріяли. З опрацювань Місила вилучити справу "Зенона", як аґентуру, а друкувати інші його матеріяли.

П. Потічний висловився, що він згідний з пропозиціями д-ра Ріпецького. Відклавши справу "Зенона", можна подати інші дані, як напр.: про "Дальнича"

й “Ореста”. Місилові можна запропонувати, щоб він підготував том полеглих, очевидно мусимо з ним укласти угоду, дати факсимільну машину, зробити так, як з першим його томом.

Ірина Камінська звернула увагу, що Місило подає лише Варшавський суд, але бувших упістів і членів українського підпілля судили також військові суди Люблина і Ряшева. Вона також висловила думку, що матеріял про “Дальнича”, поданий Місилом, може бути дуже цікавим і служити як прожектор на структуру, функціонування УПА і т. п.

Є. Штендера звернув увагу, що друк томів Місила залежить від поділу матеріялу, яким диспонуємо. У першому томі він може подати Варшавський суд, а в другому — інші суди. Треба в нього розвідати, чи варто ділити на “Дальнича“ і “Ореста”, чи може, скомпонувати. Конкретно: проф. П. Потічний сконтактується з Місилом і якщо треба, то вилучить “Зенона”.

Відносно польських матеріялів вирішено доручити Місилові підготувати том полеглих. Відповідальний редактор говорив, що він готуватиме матеріяли про Холмщину, а том “Сян” пропонував проф. П. Потічному.

П. Потічний пообіцяв сконтактуватися з Місилом, і якщо цей підготовить свій матеріял та створиться комісія для підготовки матеріялів про ТВ “Лемко”, він буде співпрацювати.

У висліді вирішено й покликано комісію у складі: проф. П. Потічний — голова і члени: С. Ґоляш, І. Камінська і д-р М. Ріпецький. Також д-р М. Ріпецький пропонував заанґажувати друга Футалу, який знає терен, обставини і людей тих теренів. Матеріяли майже готові, зокрема звіти к-ра ТВ і теренові (районних і надрайонових провідників), їх лиш треба долучити за роками або тематично.

І. Камінська вважала, що треба зробити місце для тематики про жіноцтво, зокрема, в’язнів. Вона зараз буде висилати свій спогад до “Нашого слова”, бо вже так обставини склались, але є напевно матеріяли і на цю тему.

Є. Штендера повернувся ще до питання перевидання “Літопису УПА” в Україні, де на його думку, є велика потреба. З фінансами не є вже аж так зле. Ми є в стані перевидати для України “Літопис УПА” навіть в більших кількостях, щоб там забезпечити хоча б наукові університетські чи навіть гімназійні бібліотеки. Багато примірників “Історії УПА” Мірчука подаровано для українського війська. Чому ж ми не могли так зробити і подарувати з п’ять тисяч примірників “Літопису УПА”.

С. Ґоляш пропонував, щоб матеріяли до тому “Медично-санітарна опіка в УПА” узгодити з д-ром Круком — “Мельодією”. Він також категорично виступив проти перевидання попередньо виданих томів “Літопису УПА”, а призначити фонди на нові томи, бо маємо масу матеріялу і треба пам’ятати, що ми “викінчуємось”. Зокрема, обов’язково треба видати том “Пісні УПА”, хоча б і без джерел для поодиноких пісень,

бо їх тяжко роздобути, але видання тому треба приспішити. Про стан цього тому маестро Лавришин не відповідає на листи і не дзвонить.

Внесок видавання лиш нових томів "Літопису УПА" й не перевидавання вже випущених підтримав також М. Лебедь.

Д-р Ріпецький відповів, що справа узгодження тому "Медично-санітарна опіка в УПА" з д-ром "Мельодією" давно вирішена.

Є. Штендера говорив, що Лавришин від початку не був зорієнтований на джерела пісні, що є дуже важне. Йому потрібна поміч. Є готові ноти, тексти, але брак приміток. У загальному — до "Співаника" поміщені різні пісні, і неупівські. "Я, — сказав редактор, — вступної статті писати не буду, а хто буде — мусить все докладно перевірити і таки дещо відкинути, а не приймати так, як є".

П. Потічний пропонував видати "Пісні УПА" лиш з вступною статтею, без індивідуальних описів пісень, де важко устійнити джерела. Щоб цей том скоріше вийшов, не робити Лавришину утруднень з приводу браку критерій і т. п. Лавришин повинен дати статтю професійну під оглядом музичним, а вступну статтю напише друг С. Ґоляш, який повинен помогти Лавришинові в підготовці.

М. Кулик вважав, що видавництво мусить приступити до перевидання в Україні "Літопису УПА" від першого тому, бо там "велика потреба". І це саме пропонував нашому видавництву Терлецький (друкар, який завіз в Україну вже кілька друкарських машин, а його працівники закупили вже 50 тонн паперу на наші потреби. "Якщо не схочемо з ним, то можна сконтактуватися з ким іншим, але робити це треба чисто бізнесово. Треба діяти негайно, — підкреслив адміністратор, бо незабаром вартість грошей в Україні може змінитись у відношенні до долара, не в нашу користь. Терлецького можна попросити на наше засідання, бо він тут є", — сказав Кулик.

П. Потічний підтримав пропозицію Кулика попросити Терлецького, а також і його співробітника, на засідання.

Відносно видавничої діяльности вирішено в першу чергу видавати нові томи, але також і перевидавати попередньо видані, якщо є можливості, бо потреба є.

У цей час до залу ввійшли Терлецький і Кисіль (один із чотирьох спільників), директор фірми "Міст", що є українсько-канадським підприємством, яке займається різними родами бізнесу, як бронюванням готелів, обслугою, туризмом і т. п. Вони прийшли з пропозицією для видавництва "Літопису УПА" про створення спільного друкарського підприємства в Україні. Їхня пропозиція, в загальному, зводились до того, щоб видавництво "Літопис УПА" дало 100 тисяч доларів і фірма "Міст" — 100 тисяч доларів, обі сторони висунуть по 3-є людей для спільного підприємства. Доходи будуть ділені по 50 %. Справа приміщень, чиншу, електрики не становитиме проблеми. При цьому вони говорили про деякі технічні труднощі друкарської діяльності в Україні. Можливості відносно друку кількості примірників в Україні дуже широкі. Випуск, наприклад, 200 тисяч примірників дозволить купити гарну друкарську машину.

Їх попросили надати кошторис і представлення його пленумові, якщо можливо, то вже завтра (у неділю 7-го червня).

Після їхнього виходу із залу, Новак надав неґативну інформацію про фірму "Міст", яка, не маючи уповноважень, пробувала полагоджувати справу групової поїздки в Україну. "Фірмі виплачено 25 тисяч доларів, бо ми згодились, — говорив Новак, — на 25 % відповідальности, хоча зразу вимагали від нас стовідсоткового забезпечення, тобто усіх місць в літаку. Згодом виявилось, що це неповажна фірма, хоча й суму грошей, попередньо вплачену, нам повернуто чеком". М. Кулик пояснив, що на той час "Міст" не мав ще ліцензії, але гроші повернув чеком до одного цента. Л. Футала також говорив, що опінія інших людей про "Міст" також неґативна і тут навів приклад. П. Потічний вважав, що Кулик повинен їхати в Україну, розвідати про речі, що відносяться до справи друку. Д-р Ріпецький підкреслив, що за друк відповідає адміністратор і готові до друку два томи може друкувати в кількостьіпримірників на суму коштів рівнозначних коштам, які ми вживали до тепер.

Останній, цього дня, взяв слово С. Ґоляш, який висловив думку, що жертвувати п'ять тисяч примірників "Літопису УПА" для української армії, може, забагато? Із залу нарад було питання кому закуплено комп'ютер?

У неділю (7-го червня), перед підсумками нарад першого дня, д-р М. Ріпецький пояснив, що комп'ютер за півтора тисячі доларів куплено для подруги Марії Пискір-"Марічки" для написання спогадів.

Підсумки і заключення:

1.Голова видавництва д-р М. Ріпецький інформував, що вчора увечері проф. П. Потічний отримав "факсом" лист від Львівського відділення Інституту української археографії академії наук України, що займається історією національно-визвольного руху в Україні, починаючи від початку Першої світової війни. Для виконання намічених завдань, їм потрібна допомога, особливо: комп'ютери, ксерокопіювальні машини, з відповідними засобами паперу і фарби, портативні магнітофони, плівки та друкарські машинки. У ході обговорення цієї справи реферуючий підкреслив, що цього питання іґнорувати не можна і цей контакт треба тримати, бо тут йдеться про таке важливе питання як архіви. Треба буде їм фінансово допомогти. Проф. П. Потічний висловив свою опінію, що про справу треба думати і в якийсь спосіб координувати і здійснювати співпрацю з ІУАД. Суґерував, що їм можна і повинні допомогти. На початок дати їм щонайменше магнітофони, друкарські машинки, папір і фарбу, але за умови, що дістанемо від них копії документів, що відносяться до питання УПА. Вони цю роботу виконуватимуть і без нас, але без нашої допомоги їм буде набагато важче. Є. Штендера повторював сказане ним попередньо про Дашкевича і пропонував не спішити з допомогою для ІУАД, доки не буде створене бюро і доки не будемо бачити вислідів, бо до тепер є лиш плани і пропозиції, але формального оформлення інституту немає.

Проф. Потічний протестував проти способу представлення ІУАД редактором, підкресливши, що в листі інституту виразно сказано про штатних працівників, отже, це щось не на майбутнє, але вже створене. Треба мати контакти й з іншими архівами, але з ІУАД обов'язково зараз, а далі слідкувати за розвитком подій і говорити про ці речі, як будемо в Україні. М. Лебедь інформував, що існує реальна можливість читати документи в архівах України і записувати на плівку (за окрему плату). Зв'язок з Дашкевичем можна втримувати з умовою отримання від них документів безоплатно.

2. Друк наступних чотирьох томів можна реалізувати в Україні. Кулик домовиться в тій справі з Терлецьким, підпише з ним угоду, щоб мати формальний, офіційний документ, копії роздати всім членам президії видавництва. Докласти старань, щоб щонайменше два томи вийшли в цьому році.

М. Кулик вважав, що рішення про умову лиш з Терлецьким нереальне. На його думку, треба лишити нам вільні руки, бо може знайтись хтось інший, що буде це робити на корисніших умовах. Цю думку підтримав проф. П. Потічний підкресливши, що в Україні належить керуватись правилами вільної конкуренції так само, як тут в Канаді. Він запропонував друкувати "Літопис УПА" в Україні, але рішення відносно вибору друкарні залишити за адміністрацією видавництва. Рішено уповноважити адміністрацію шукати способи і можливості друкування "Літопису УПА" в Україні.

3. Творення спільного підприємства з "Мостом", як нереальне, відкладено на неокреслений час.

4. Предметом дискусії був 8-й том, перевиданий в Україні, де дискутуючі пригадували, що це видання не відповідає нашим нормам, є меншого формату, гіршою якістю паперу, та обкладинкою і титульною сторінкою, які незгідні з нашими вимогами. Л. Футала звернув увагу, що Жеребецький так друкував, як казав головний редактор, який за це відповідальний. С. Ґоляш пропонував залишити 8-й том так як є і друкувати його для читача в Україні, а М. Лебедь висловив думку, що для нього величина книжки не має значення. Важний зміст, а не форма. Форму дальших томів можна залишити старою. Є. Штендера пояснював, що обкладинка і титульна сторінка повинні так виглядати, як у 8 томі в Україні, бо саме це він пропонував на одному із попередніх Пленумів. На відхилення від наших форм мали вплив інші "коди" в Україні — брак відповідного паперу, а також фінансова ситуація фірми Жеребецького.

5. Відносно перевидання в Україні 9-го тому, проф. П. Потічний прочитав листа від Є. Жеребецького, в якому говориться про перевидання 9-го тому накладом 15.000 примірників (500 примірників для нашого видавництва), які будуть відповідати нормам виданих уже томів. Перевидання 9-го тому повинно реалізуватися в недовгому часі. Тут знову Є. Штендера і П. Потічний пояснювали, що вони передбачають, що перевидання "Літо-

пису УПА" в Україні оплачуватиметься, помимо, що ми їм вишлемо папір, полотно і додаткові кошти.

6. У справі створення спільного підприємства з одним із центрів в Україні, які надіслали свої пропозиції, і з якими ред. Штендера підписав протоколи намірів, ред. Штендера сказав, що фірма "Троян" відпадає з огляду на зависокі ціни. Іншим, як "Літопис" Жеребецького, Республіканська асоціяція україністів і видавництво "Либідь" — опрацювати й вислати гарного листа-відповідь з поясненнями, що поки що це питання є предметом засідань і дальшого аналізу ситуації, та попросити їх, щоб вислали своїх представників для дальших переговорів з нами під час нашого перебування в Україні.

7. Про співпрацю з ІУАД внесено таку постанову:

а) Дати позитивну відповідь, яку формально повинен дати голова видавництва, а зміст приготує проф. П. Потічний.

б) Поки що видавництво "Літопису УПА" оплатить папір і фарбу, три або чотири магнітофони з плівками, дві друкарські машинки (з українським і англійським шрифтом), малу копіярку, приблизним коштом 1.000 доларів. Загальний кошт початкової помочі повинен бути 2.000 долаів.

Підсумки планів:

1. Друк наступних томів "Літопису УПА" повинен відбутись в Україні:

а) том 19-й, "Група УПА "Говерля", книга друга. Спогади учасників";

б) том 22-й "УПА в світлі польських документів, книга перша. Суд оперативної групи "Вісла";

в) том 23-й "Медично-санітарна опіка в УПА".

Наклад названих томів — 30 тисяч примірників, але питання залишатиметься відкритим, у залежності від ситуації в Україні.

2. 20-й том, "Покажчик до томів 1—19" повинен з'явитись після випуску 19-го тому. С. Шпак тепер набирає дані на комп'ютері. Проф. П. Потічний суґерував поставити всі готові покажчики на "сканер". Це прискорить роботу.

3. 24 том "Ідея і чин" — прискорити підготовку і друкувати як буде готовий.

4. Відносно тому "Пісні УПА" вирішено, що д-г С. Ґоляш напише вступну статтю і спільно з маестро Лавришиним підготує до друку.

5. Том "28-ий Холмський ТВ "Данилів" може бути викінчений ще цього року, згідно відповіді редактора Штендери.

6. Другий том Місила "УПА в польських документах" — доручити авторові готувати цей том, з вилученням справи "Зенона". Підписати з автором умову про роботу, узгодити вартість гонорару і закупити для його потреб факсимільну машину.

7. До спогадів І. Гарасимова-"Палія" — прискорити списки учасників, які є в стадії підготовчій та прискорити віддання для мовної коректи.

8. Старатись, щоб наступний том про УГВР вийшов у 1993 році, тобто у 50-річчя УГВР. Матеріяли є, треба їх упорядкувати.

XVI-е пленарне засідання видавничого комітету "Літопису УПА".

Сидять зліва направо: Володимир Макар, Микола Лебедь, Модест Ріпецький, Євген Штендера, Ірина Камінська, Микола Кулик.
Стоять зліва направо: Петро Й. Потічний, Карпо Микитчук, Микола Кошик, Іван Лико, Параскевія Грицай, Микола Зінько, Степан Шпак, Степан Ґоляш, Лев Футала, Іван Росіл, Володимир Дашко, Михайло Міґус

9. Потреба видання "Бюлетеня" до "Літопису УПА" в нікого з присутніх не викликала сумнівів, але все ще існують перешкоди. Наприклад, С. Новицький твердив, що ще не дістав від адміністрації списка пожертв за 1991-й рік, знов, адміністратор твердив, що такі списки є і підкреслив, що необхідно мати показані списки фундаторів.

Є. Штендера висловив побажання, щоб помістити статтю про бувших співзасновників чи співробітників видавництва "Літопису УПА" та зазначених членів УГВР, як: Потішко, Гіммельрайх та інші. Також вважав, що необхідно помістити списки жертводавців.

С. Ґоляш наголосив на потребі обов'язкового подання списка жерводавців на "Пісні УПА". Суґеровано видати два числа "Бюлетеня", при чому в першому числі подати, лише згадку про загальні збірки, а в другому — поіменний список усіх жертводавців. Ґоляш також інформував, що над приготуванням "Бюлетеня" працює спільно з С. Новицьким. На його думку головний редактор повинен опрацювати вступну статтю до "Бюлетеня", маючи на увазі 50-річчя постання УПА.

Адміністративні справи:

М. Кулик суґерував, що було б добре придбати відповідні до наших потреб приміщення в Україні, але проф. П. Потічний довів до відома, що Верховна Рада України два тижні тому видала закон про заборону купівлі нерухомості особами із закордону.

М. Міґус висловився, що він уже третій раз пропонує збільшити особовий склад контрольної комісії. Такий самий внесок зробив М. Кулик. В. Дашко додав до цього, що такого контролю, як у нашому Видавництві, немає і в парламенті, але нам потрібно когось в час державного контролю. Д-р Ріпецький пригадав, що справу вирішено було попередньо. Треба залишити дотеперішній стан, а в разі потреби, заанґажувати фахівця-адвоката або книговода.

До т.7. "Різне". М. Лебедь звернувся з проханням дістати максимальні дані про "Громенка", а зокрема про обставини його смерті. Також і про інших, як "Рен" і т.д. Бажано було б дістати більше інформації про святкування 50-річчя УПА в Україні, а будучи там, старатись, щоб не дійшло до зайвої конфронтації, якщо йдеться про відносини між поодинокими фракціями ОУН. Л. Футала з'ясував справу так, що відносно планів святкування 50-річчя УПА — "...ми не маємо жодних даних". Становище супроти Кука-"Коваля" залишити таким, яким є. Вирішувати про це будуть там. А ми мусимо достосуватись. Якщо зробимо контакти з ІУАД, Кук буде включений і, як треба, поміч дамо, індивідуально чи для інституції.

С. Ґоляш просив, щоб члени Видавничого комітету давали першість збіркам фонду на "Літопис УПА" і самі переводили збірки, помимо, що багато збірок пожертв діаспори переводиться для потреб України. "Я самий, — говорив він, — не дам ради і вік уже не той".

Володимир Дашко додав, що він здобув одного фундатора, який в річницю смерті свого брата пожертвував 10 тисяч доларів. Він зараз перебуває в шпиталі, варто б його відвідати, можливо він пожертвує ще більшу суму, але треба б його відзначити в "Літописі УПА". Порада була, щоб цього фундатора познайомити з анонімним меценатом, а якщо пожертвує більше — подати його прізвище як фундатора.

На цьому XVI-те пленарне засідання Видавничого комітету "Літопис УПА" закінчено.

Протоколював:
Іван Лико

Ще про справу спільного підприємства:

Після закінчення засідання прибув Терлецький, який на вступі інформував, що його проект спільного підприємства треба б розглянути докладніше, в деталях, у меншому колі. Можна б зібратись серед тижня, навіть з адвокатом, і щойно на основі таких переговорів винести рішення. Поки що Футала подав два "умовні" проекти:

1. Він (Терлецький) повинен бути включений у спільне підприємство видавництва "Літопису УПА" і фірми "Міст", як третій партнер з правом на 25 % уділ за його працю. Загальний кошт друкарської машини і улаштування (без

будинку) старатимуться вмістити в сумі 200 тисяч дол., яку по половині вложать видавництво "Літопис УПА" і фірма "Міст".

2. Друк 19-го тому (майора П. Содоля) накладом 40.000, об'ємом 320 сторінок, неґативи, пластини, приблизно коштуватиме 20.000 доларів.

3. Том "УПА в світлі польських документів", обсягом 520 сторінок, накладом 40.000, ця сама якість паперу як дотепер, полотно дає видавництво "Літопис УПА", коштуватиме від 80 центів до 1.20 долара за примірник. До продажу в Україні додати треба 28 % податку.

Занотував:
Іван Лико

ПРОТОКОЛ XVII
XVII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол р. 1993]

XVII-го пленарного засідання Виданичого комітету "Літопису УПА", який відбувся 19—20 червня 1993 року в приміщенні Суспільної Служби Українців Канади при 2445 Блюр Стріт Вест у Торонто, Онтаріо, Канада. Присутніх на пленумі було 20 осіб.

До т. 1. Пленум відкрив голова Видавничого комітету д-р Модест Ріпецький. Привітавши присутніх, він пригадав, що 17-й пленум відбудеться у 20-річчя існування видавництва "Літопису УПА", та попросив присутніх хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять членів та співробітників видавництва, які відійшли у вічність. До запропонованого порядку нарад Лев Футала вніс пропозицію про вставлення окремої точки: організація видавництва "Спільне підприємство Літопис УПА" в Україні. У відповідь д-р Ріпецький інформував, що у звітах буде про це мова, але додаткову точку можна вставити перед точкою 6 —"План праці на найближчий час".

До т. 2. Перед зачитуванням витягу з протоколу 16-го пленуму секретар Іван Лико поінформував про лист Віктора Новака, в якому він оправдував свою неприсутність і друзів: В. Макара, д-ра Б. Крука, М. Ковальчина та Миколи Лебедя, який на той час перебував в Україні.

Після зачитання витягу з протоколу, головний редактор Євген Штендера вніс зауваження, що повинно бути запротоколовано про отримання "пропозицій" відносно створення спільного видавництва в Україні, а не отримання "кошторисів". Там же говориться, що співпраця з Братством колишніх вояків

УПА в Україні неможлива. Це записане дуже гостро, бо властиво було сказано, що на той час про співпрацю з Братсвом ще нічого конкретно сказати не можна. Проф. Петро Потічний зауважив, що в протоколі записано, що він вимагав від Жеребецького друкування дальших томів згідно з уставленими стандартами й бажаннями видавництва "Літопису УПА", а повинно бути, що вимагав цього й відносно 8-го тому.

До т. 3-а. Звітуючи за цілість праці Видавничого комітету, голова — д-р Модест Ріпецький на вступі пригадав, що останнє XVI-те пленарне засідання відбулося в ювілейному році 50-річчя постання УПА і в першу річницю відновлення незалежності України. Постанови XVI-го пленуму були такі:

Видані в 1992 році томи "Літопису УПА" присвятити 50-річчю постання УПА, наступні томи друкувати не в Канаді, з в незалежній Україні та приступити до співпраці з дослідно-науковими інституціями України, які займаються документацією визвольної боротьби 1940-50 років. У подальшому звітуючий пригадав, що в останніх роках книжки "Літопису УПА" ми друкували у фірмі Терлецького "Бескид" у Торонто, з якою ми також мали підписаний контракт на друк 19-го й 22-го томів, але ці два томи мали бути друковані в друкарні "Атлас" у Львові. Фірма "Бескид" мала домовлення з тією друкарнею. Наше Видавництво такого домовлення мати не могло, бо ми не були там приватно зареєстровані. До фірми "Бескид" та друкарні "Атлас" належало видрукувати книжки, а всі інші завдання мала виконати адміністрація у Львові, яка зайнялася б підшуканням приміщення на 80 тисяч книжок, продажею і кольпортажем наших видань в Україні та пересилкою примірників "Літопису УПА", призначених закордон.

Практично-адміністративний осередок у Львові організували дві особи — адміністратор та голова видавництва. За поміччю звернулися до голови Братства ветеранів УПА у Львові, Сергія Пушика. У першій зустрічі з ним попросили присутніх тоді у Львові (на святкуванні 50-річчя УПА), членів ВК "Літопису УПА": Левка Футалу, Михайла Ковальчина та Богдана Крука. Задум організації такого центру виявився нелегким. С. Пушик представив справу, що серед ветеранів УПА в Україні немає кваліфікованих осіб, які б могли зайнятися адмінітративними справами, бухгалтерією чи обслуговуванням комп'ютерної системи. Все-таки, Пушик зобов'язався підшукати нам людину не з кругів УПА, що знається в тих ділянках, і за яку він може ручитися.

Звітуючий висловив своє особисте спостереження, що серед деяких провідних членів управи ветеранських організацій в Україні замало розуміння ролі, яку відіграв "Літопис УПА" для зібрання історичної документації про боротьбу УПА. Також не добачують того, що "Літопис УПА" дав стимул деяким історично-науковим кругам в Україні зацікавитися тематикою УПА. "Перебуваючи в Україні, — інформував звітуючий, — ми брали до уваги також можливість розбудувати наш видавничий осередок у спілці з приватним підпри-

ємством під назвою "Літопис", фірми Євгена Жеребецького, спілки, яка в 1992 році перевидала 8-й том "Літопису УПА" у зменшеному форматі накладом 15 тисяч примірників, а в цьому році — 9-й том, вже у форматі наших видань в Торонто. У висліді розмов з Жеребецьким та його спільниками виявилось, що керівники фірми мають мало ініціативи та можливості розбудувати адміністративний осередок для підготовки і друку багатотисячних накладів "Літопису УПА". Вони краще надаються до редакційної підготовки видань, ніж до бізнесово-адміністративних завдань. Для прикладу звітуючий повідомив, що книжки 8-го тому "Літопису УПА", видруковані весною 1992 року, до серпня цього ж року не були розіслані до читачів, а також не було ані одного примірника до продажу в книгарнях. Важко було їх переконати про можливість друкувати "Літопис УПА" у Львові в такій формі, як ми друкуємо в Канаді, а також вони не погоджувались на зустріч з Терлецьким, щоб дістати практичні друкарські поради.

В ситуації обговорення лишилося розв'язання створити наше представництво під фірмою "Спільне підприємство "Літопис УПА", до спілки з трьома приватними особами, яких поручено нам у Львові. Остаточно, нотаріальну угоду, реєстрацію та дозвіл міської адміністрації для діяльности спільного підприємства одержано щойно в травні місяці ц. р., бо полагоджування урядових формальностей в країні дуже скомпліковане та проходить повільно. Однією із корисних сторінок спільного українсько-канадського підприємства є звільнення від податків впродовж п'яти років. Як облаштується наше представництво у Львові, побачимо в найближчих місяцях. Відносно створення і діяльності СП "Літопис УПА" існують такі документи:

1. Протокол зборів засновників СП "Літопис УПА" у Львові, від 28 серпня 1992 р.

2. Угода, підписана членами спілки 20 грудня 1992 р. та нотаріально засвідчена 5 лютого 1993 р.

3. Статут СП "Літопис УПА", опрацьований в 1992 р., та зареєстрований у відділі реєстрації господарських формувань та громадських організацій у Львові, 17 березня 1993 р.

З огляду на те, що зміст названих документів довгий, звітуючий прочитав тільки суттєві пункти створення і діяльності СП "Літопис УПА", кількісного особливого складу представників обох сторін (по 3 особи з кожної сторони), вкладу частки в сумі 10.000 доларів, власності, де 90 % є власністю нашою, 10 % — членів спілки, та відсотковий розподіл прибутків, з чого 80 % призначено на розбудову видавництва, 10 % на покриття коштів роботи членів спілки зі Львова та 10 % — для інвалідів УПА. СП "Літопис УПА" є неприбутковою організацією.

Коли минулого року, говорив звітуючий, ми виносили постанову друкувати томи "Літопису УПА" в Україні, ми не припускали, що зустрінемося

з такими труднощами, а це скомплікована формально-правна сторінка, утруднена комунікація, зміна техніки друкування, недостача паперу, брак фахових людей до співпраці. З великим трудом вдалося перебороти важливіші перепони. У травні цього року ми почали друкувати одночасно три томи "Літопису УПА", які ми мали в плані видати в минулому, ювілейному році, а це: 19-й том "Група УПА "Говерля", підготована Петром Содолем, том 22-й "УПА в світлі польських документів", відредаґований Євгеном Місило. Відносно наукового співробітництва видавництва "Літопису УПА" з ІУАД НАНУ, звітодавець подав такі інформації: 11 серпня 1992 р., у Києві підписано угоду між названими сторонами про наукове співробітництво в опрацюванні матеріялів з історії національно-визвольних змагань УПА, ОУН, УГВР та українського народу в 1940—1950-х рр. Тут він зачитав важливіші пункти угоди де, говориться про етапи діяльности, систему виявлення й реєстрації документів, їхнє забезпечення, підбір і підготовку та затвердження до друку спільною редакційною радою. Звітуючий говорив також про покликання т.зв. "вченої ради", до якої з нашої сторони входить Петро Потічний, як співголова з Канади, та проф. Павло Сохань, як співголова з України.

У заключенні звітування д-р М. Ріпецький інформував, що з України дістав додаткові цікаві матеріяли до тому про санітарну службу в УПА і вважає, що цих матеріялів збереться багато більше, як він сподівається. Може бути, що 2-й том про санітарну службу можна буде видати спільно із Лікарським товариством у Львові, що було ними заініційоване, зокрема є там один молодий лікар, який не все належно розуміє, але його робота має значення. (*Звіт у додатках*).*

До т. 3-б. За редакцію "Літопису УПА" звітував головний редактор Євген Штендера. Першою точкою звітування було питання співпраці з Україною. З видавництвом "Літопис" Жеребецького наші представники д-р М. Ріпецький і М. Кулик не договорилися про спільне підприємство, але ми досі з ними не розрахувалися і маємо незакінчені домовленності. Фірма "Літопис" перевидала в квітні 1991 р. 8-й том і в квітні 1992 р. 9-й том двома виданнями: 500 штук для нас і 14500 штук, що мають ламіновану обкладинку. Згідно з нашим домоленням, вони мали ще випустити додатковий наклад 8-го тому нашим форматом, кількістю 500 штук. Це видавництво ще набрало на комп'ютері для нас спогади полк. Василя Левковича, Євгенії Андрусяк (дружини полк. "Грегота"—"Різуна") та Івана Кривуцького, яких ми не затвердили і вони їх друкують самі.

Наступним питанням, про яке говорив у своєму звіті редактор, було створення СП "Літопис УПА" з новими людьми у Львові. Тут він коротко повторив деякі інформації, подані попередньо д-ром Ріпецьким та висловив думку, що, мабуть, торонтонтська друкарня "Бескид" в першу чергу відповіда-

* Не друкується.

льна за проволоку у виданні трьох томів: 19, 22 і 23-го, що був доставлений в Україну пізніше. Інформував також, що редакція поки що не розвинула повнішої співпраці із СП "Літопис УПА". В останньому часі Я. Лялька доповнив ілюстрації в 19-ому томі, прислав 30 ілюстрації для 24-го тому й запропонував, щоб ми робили в них друкарський набір нових томів. Редактор говорив також про те, що завдяки П. Потічному, контакт з академіком Ярославом Дашкевичем розвинувся у співпрацю з Інститутом археографії НАНУ в Києві, з яким наше видавництво заключило умову про дослідження виявлених архівних матеріялів і спільне продовження видання "Літопису УПА" в майбутньому, для чого створено спільну редакцію. Наше видавництво закупило для них деяку техніку: комп'ютер, копіярки й інше. Поки що не узгоджено всіх деталей співпраці, а передусім деталей про редакцію і випуск нових томів "Літопису УПА". На думку редактора — треба теж узгодити працю тієї редакції з нашим представництвом СП "Літопис УПА" у Львові. Договір з ІУАД НАНУ вважає за дуже важливий, бо він забезпечує науковий рівень і важливість видання "Літопису УПА". Тому вважає, що ми повинні докласти всіх зусиль, щоб розвинути цю співпрацю й побудувати її на здорових основах. Говорячи про випуск нових томів, звітуючий інформував, що були деякі клопоти з видавництвом "Літопис" у Львові щодо передруку 9-го тому. Щойно в березні доставлено з Канади полотно і фольгу для золотистого тиснення на обкладинках томів. Цей том виглядає досить пристойно, але погано вийшли світлини, хоча їм вислано ті самі фотографії, що були вживані в оригінальному виданні в Канаді.

Відносно томів 19, 22 і 23-го, які мали бути видані в 1992 році, у 50-річчя УПА, але з певних причин не з'явилися, видаються тепер в Україні двома виданнями — для діаспори, накладом 2.500 примірників, і для України, накладом 37.500. Наклад для діаспори має бути оформлений так, як і дотеперішні томи, а наклад для України матиме ламіновану тверду палітурку, так як доставка з Канади полотна і фарби на обкладинку подвоїла б собівартість книжки.

У процесі друку книга "Ідея і чин", що має бути 24-м томом. Є надія, що до осені цей том буде зданий до друку. До книги "28-ий Холмський ТВ УПА "Данилів", друкарня набрала вже майже весь матеріял і переслала мені для коректи, — говорив редактор, та сказав, що працює тепер над тим томом і хоче його закінчити ще в цьому році.

До мемуарного збірника "Українська Головна Визвольна Рада" здано до друкарні частину матеріялу. Будемо старатися, щоб ця книга вийшла друком десь на початку наступного року, до ювілею постання УГВР у 1944 році.

Далі редактор говорив про нерозв'язані клопоти з музикознавцем Зеноном Лавришиним, який готує том "Пісні УПА". Як я звітував вже минулого року, — говорив він, — Лавришин включив до збірника "колгоспний"

фольклор, різні народні пісні, творчість еміґраційних поетів та інші пісні, які не мають відношення до пісень УПА. Таких пісень третина, а може й половина збірника. На думку редатора наше видавництво не може погодитися на такий збірник, бо була б спекуляція на піснях УПА. Замість пісень УПА ми видали б "горох з капустою". З огляду на те, що в минулому році з Лавришиним працював С. Ґоляш і його суґестії також не були прийняті Лавришиним, Штендера запропонував створити комісію з людей в Торонто, яка може остаточно розв'язати цю справу. "Базою для розмов комісії з Лавришиним може бути мій лист, якого недавно я написав до нього, де по пунктах з'ясував справи зі "Співаником", — заявив редактор.

Говорячи про томи, які готуються до друку, редактор назвав наступні: "УПА в польських документах", книга друга, яку підготовляє Євген Місило, з яким є слабкий контакт і невідомо, що він уже зробив.

"Большевицький карально-репресивний апарат НКВД-МҐБ-КҐБ у боротьбі проти національно-визвольного руху українського народу, 1939—1950 рр." — це збірник документів, який запропоновано підготувати полк. Івану Біласу з України. Він переслав П. Потічному план збірника з переліком тематики. На підставі плану можна сказати, що цей збірник варто видати.

До задуманого тому про Волинь і Полісся, С. Новицький вже набрав на комп'ютері деякі документи й спогади, а сам редактор почав готувати до друку документи про 2-гу Львівську ВО УПА "Буг". Все ж таки, на думку звітодавця, в майбутньому нам, мабуть, прийдеться зосередитися над виданням томів про Закерзоння, про яке ми маємо багату всесторонню документацію. Підготовку томів про різні території України краще припинити, бо ми дістали тільки частинні списки наявних документів в архівах.України, а цінних документів там дуже багато. Отже, краще розвинути нашу співпрацю з Києвом, зібрати всю документацію і щойно тоді, спільно з ними, видавати такі томи. "Полісся і Волинь в буремні роки Другої світової війни" — це спогади, які за звітний період запропонував до друку Роман Петренко. Спогади ці, з ілюстраціями, будуть мати близько 300 сторінок машинопису. Це вартісні спогади, які ще потребуватимуть мовної редакції, і їх варто видати.

Спомини райового "Палія" редактор передав С. Ґоляшеві, щоб той переробив кілька місць, де були неточності. Поки що не отримав перероблених місць. Штендера, не захоплений цими спогадами, але думає, що після опрацювання згаданих місць їх можна дати до мовної редакції і до друку.

Відносно інших матеріялів звітуючий інформував, що в останньому році отримано багато документів, фотографій, спогадів і газетних статтей з України, а також дещо з діаспори. Між іншим, ми дістали біля 30 фотографій, найбільше з Волинської області, і 100 з колишнього архіву КҐБ, але, на жаль, багато з них неідентифіковані, або мають невистачаючі інформації. Він сам не знає, що

з написаним матеріялом робити, бо це тільки фраґменти з того, що друкується, чи готується до друку в Україні, де вже починають з'являтися монументальні збірники цього типу, як напр., збірник "Літопис нескоренної України", редакції Я. Ляльки. На думку редактора, нам треба концентруватися на виданні архівної документації, хоча треба також видавати й спомини, але добре написані, та особливо такі, що добре доповнюють дані архівного матеріялу.

"Щоб була база для дискусії на зібранні", редактор запропонував деякі ідеї у наступних точках:

1. Спільне видання "Літопису УПА" є продовженням досі виданих томів. Загальний план можна змінити, але він повинен базуватися на попередньому.

2. Нові томи, підготовлені спільно, чи київською редакцією, можуть бути оформлені як окрема серія чи підсерія "Літопису УПА", бо вона може бути оформлена дещо інакше. Торонтонська редакція продовжує стару серію.

3. Довідковий матеріял у старій серії буде оформлений за академічним правописом в Україні.

4. Торонтонська редакція зосереджується на підготовці томів про Закерзоння, Київська — про різні території в Україні. Будуть також спільно підготовлені томи.

5. Залишаються дійсними умови, які "Літопис УПА" зробив авторам чи редакторам проектованих томів. Ці томи, як і томи, що були в стадії підготовки, будуть закінчені за теперішніми правилами, навіть якщо вони будуть змінені.

6. Спільна редакція опрацьовує загальний видавничий план і план діяльности на найближчий час.

7. Нові томи готує редакція, або уповноважені нею групи працівників чи поодинокі особи.

8. За підготовку тому видавництво виплачує додатковий гонорар у встановленій сумі, який повинен бути розділений між укладачами в залежності від вкладеної ними праці. (*Звіт у додатках*).*

* * *

Наступним звітуючим був проф. Петро Потічний, який повідомив, що письмового звіту не має, бо ,властиво, має до обговорення тільки дві справи: 1. Проблема нашого видавництва в Україні. 2. Підготовка лемківського тому.

Відносно співпраці з ІУАД НАН України, першим завданням повинно бути створення "банку даних", де вже є втягнено в комп'ютер понад 700 документів, до яких ми маємо доступ., другим — це копіювання документів, і третім — створення робочих груп, які займалися б набором документів на комп'ютер, їх копіюванням, комплектуванням і пересилкою нам на Захід. При цьому не треба робити двох видань, для України і для нас, але тільки одне, і прислати сюди з України. Ми фінансували їм комп'ютер та дві копіювальні машини і повинні вимагати відповідної роботи.

* Не друкується.

Звітуючий зазначив, що в Україні починають визрівати небезпечні тенденції, і тому там треба чимскоріше скопіювати й переслати нам по 2 примірники комплектованих томів. Архіваріуси там дізнались про можливості заробітків і, напр., якщо на документі зазначено "секретно" — вимагають ще більшої платні. Багато людей там, назагал, безвідповідальних, обіцяють і не роблять. Існують теж страшні проблеми і ми повинні платити якийсь гонорар, за що вже попередньо говорив Є. Штендера.

Звітуючий інформував також, що виринув конфлікт в контактах з проф. Дашкевичем і його групою, бо не йому дано роботу. Співпраця з ними є досить "тяжкувата". У тій справі звітуючий написав листа проф. Дашкевичові, в якому пояснив вчинки і дії видавництва "Літопису УПА" в Україні і пропонував способи полагодження конфліктів між ним і нашим видавництвом. Зміст цього листа звітуючий прочитав на пленумі. Він також запропонував вислати 4-х людей в Україну, які обговорили б справи в Києві і у Львові зі СП "Літопис УПА". "Якщо Пленум дасть згоду, — сказав П. Потічний, — то від видавництва "Літопису УПА" могли б поїхати: адміністратор, голова і головний редактор, а я сам буду також там в інших справах".

Щодо лемківського тому, звітуючий зробив тільки список матеріялу і нічого більше, бо професійна праця не дозволила на "посунення" справи до переду. У заключенні звітування, проф. Потічний висловився, що в січні матиме відпустку, — може, тоді "щось зроблю", закінчив він.

* * *

За видавничі справи звітував інж. Степан Ґоляш, який інформував, що за звітний час їздив два рази до Торонто, де спільно із Лавришиним два тижні працював над томом "Пісні УПА". На його думку запланований співаник не виглядає як теперішні співаники, а як дослідницько-етнографічна праця про пісні УПА і для ширшого загалу не зрозумілий та важкий в користуванні. Подання пісень в кількох варіантах не бажане та при цьому ще й збільшує об'єм співаника. Отримані з України пісні виявилися збіркою різних пісень, які не надаються до повстанського збірника. "Ми зайшли у важку ситуацію, бо музичний редактор не хоче послухати іншої думки та поради", — говорив звітуючий. Ми зібрали на "Пісні УПА" круглу суму та обіцяли видати в 1992 році. Не видаючи співаника тратимо довір'я в громаді.

На минулорічному пленумі було покликано окрему комісію, очолювану проф. Потічним, для видання архіву к-ра "Ореста". Звітуючий з подругою "Христею" зібрали архівні матеріяли ЗЧ ОУН та власні звітуючого, поробили фотокопії й вислали все проф. Потічному. Це готовий матеріял на один том, який до сьогодні стоїть нерухомий. Спомини рой. "Палія" вже викінчені, і хоча є фундатор, матеріял не надається до друку. Подібна ситуація з томом "В рядах УПА", який жде на невідому чергу. Тут звітуючий підкреслив, що нам не обов'язково треба прискорювати видання нових томів, поки ще є у нас сили до

праці. Кількарічна затримка у видаванні нових томів вплине неґатино на дальші пожертви для нашого видавництва, і тут звітуючий запропонував, щоб кожен член редакції та адміністрації пожертвував 1000 доларів та одночасно пригадував, що кожний з нас, роблячи свій заповіт, записав якусь суму на "Літопис УПА". Він теж підкреслив, що занедбано видання наших "Бюлетенів". Потрібно якнайскорше видати два "Бюлетені", бо треба розрахуватися з жертводавцями та тримати подальший контакт з читачами та передплатниками.

Закінчуючи своє звітування, С. Ґоляш пригадав інформацію, зложену на попередньому пленумі, про попередній архів, знайдений поляками біля села Бандрова. Тут він подав список архівних матеріялів, зроблений поляками, та зазначив, що частину матеріялу отримано. Деякі документи нечіткі, бо знищені вогкістю.

До т. 3-в. Як голова фінансової комісії, інж. С. Ґоляш звітував за збірки на Видавничий фонд "Літопису УПА" на терені Америки, за час від 1-го червня 1992 до 19-го червня 1993 року, подаючи докладно джерела пожертв. У цьому ж часі вислав у різних справах 69 листів. (*Звіт у додатках*).*

До т. 3-г. За адміністрацію видавництва звітував адміністратор Микола Кулик, який спершу звітував про стан фінансів. Звітуючи за адміністраційні справи, М. Кулик говорив, що в 1992 р., адміністрація працювала в незмінному складі й розіслала передплатникам тільки 21-й том "Літопису УПА". На видавничому відтинку не зроблено багато, оскільки підготовчому й планувальному секторам присвячено багато часу і праці. Тут він звітував про реєстрацію в Україні СП "Літопис УПА", до якого з України увійшли: Ярослав Лялька, Володимир Чорновус і Леонід Ревенюк. Теж відмітив великі труднощі й турботи у виконанні цього завдання, про які попередньо звітував д-р М. Ріпецький. Покликання до життя українсько-канадського спільного підприємства, на думку звітуючого, було чи не найважливішим почином для запевнення дальшого існування й розвитку нашого видавництва та реалізації давно намічених планів — випуску понад 50-томного збірника "Літопису УПА".

М. Кулик говорив також про томи: 19, 22 і 23-й, про що попередньо звітували голова і редактор видавництва. Далі він інформував, що протягом 1992 року в Україну вислано й передано безкоштовно близько двох тисяч примірників "Літопису УПА". З приводу старості й смертності відпало 72 передплатники, 11 кольпортерів просили не висилати їм наших томів, пошта повернула 89 примірників. Згідно з проведеною контрольною комісією інвентурою, на 1 червня ц. р. загальний стан книжок в маґазині видавництва складав 10559 примірників.

До т. 4. Микола Зінько звітував за контрольну комісію. Він твердив, що під час контролю перевірено записи в касовій книзі і всі прилоги, банкові конта, а також проведено інвентаризацію в маґазині. Звітуючий інформував,

* Не друкується.

що всі записи відповідають звіту адміністратора та підкреслив, що витрати в 1992 році були вищі від прибутків, помимо пожертв 2-х фундаторів.

До т. 5. У дискусії взяли участь дванадцять осіб, а в справі тому "Пісні УПА" також маестро Зенон Лавришин, який прибув на засідання саме в час дискусії на тему пісень. У дискусії були порушені такі головні питання:

1. Документи архівів КҐБ –НКВД.
2. Спогади "Палія".
3. Співаник "Пісні УПА".
4. Лемківський том.
5. Співпраця з СП "Літопис УПА" і з ІУАД НАН України.

Інж. С. Ґоляш висловився, що радіє можливості доступу до деяких документів з архівів КҐБ, але перестеріг, що ті документи часто фальшовані. Для прикладу подав порівняння документів про ген. "Чупринку" з наочними свідками, а також зачитав подібну фальшивку про його загиблого брата і братову, де подані фальшиві дані (про їхній шлюб, про обставини смерти брата та інше).

Є. Штендера вважає, що документи КҐБ треба передрукувати, але відповідно їх прокоментувати. Тут подав, що є звіти секретаря Рівненської області до Хрущова за час від 01.02.44 р. до 20.02.45 року, тобто за 13 місяців. Подано в них загальний огляд боротьби військ НКВД і ЧА з УПА, кількість вбитих з провідних людей підпілля (149), а також, що вбито 50 тисяч "бандитів".

П. Потічний радив не вірити жоднму документу, але треба їх порівняти з документами підпілля. До цієї роботи треба людей зі знаннями. Були також поради кориґувати документи, які можна, бо рівнож і наші деякі були "переборщені".

Л. Футала підкреслив, що ми втратили один рік (1992), не видавши тому "Палія", за який відповідальний С. Ґоляш. "Отже, — питав він, — або ми маємо довір'я до людей, або ні. Якщо редактор незгідний, то треба нам це сказати. За 25 тисяч доларів видасть Товариство к. вояків УПА, і не тільки спогад "Палія", але і "В рядах УПА"".

Ред. Є. Штендера точніше, як у звітуванні, пояснив, що треба виправити у спогадах "Палія". На його думку, редактор повинен перевітити наведені приклади неточностей, виправити і довести до відповідного рівня.

Д-р М. Ріпецький пояснив, що том "Палія" не вийшов, бо й інші не вийшли з причин, поданих у звітах. Він також висловив думку, що змісту документів не міняти, але поправки, названі головним редактором, треба внести і додати доповнюючі пояснення, а тоді головний редактор дасть дозвіл для С. Ґоляша правильно справити обговорюваний спогад і віддати до друку.

Були ще пропозиції, щоб звернутись до одного чотового сотні "Хріна", який проживає у Філадельфії або "Лайбіди", проживаючого в Сиракузах. Названі могли б дати деякі пояснення до спогаду "Палія".

Дуже широка дискусія розгорнулась над виданням тому "Пісні УПА". З огляду на те, що маестро З. Лавришин пропонує помістити багато пісень не пов'язаних з тематикою УПА, були різні пропозиції, як, напр., підписати з Лавришиним угоду згідно наших вимог, або порвати з ним дотеперішній зв'язок і зажадати від нього звороту матеріялів; видавати так, як збірник підготований, з відповіними примітками і статтями про пісні; видати на половину, тобто розділити осібно упівські пісні й осібно інші; видати тільки пісні упівські, інші відкинути, а маестрові Лавришину виплатити відповідну рекомпенсату за виконану роботу.

Сам З. Лавришин, який прибув на засідання під час дискусії про том "Пісні УПА", пропонував видати приготований ним збірник в цілости, але зі вступною статтею, пояснюючою, що деякі пісні є упівські, а деякі народної творчости, але компоновані в час дій УПА. Згідно його поглядів — історія була наперед, і по діях УПА, а пісні протестного характеру, які він пропонує до збірника, оспівували саме ті часи. При цьому він сказав, що вже більше разів справляти і сортувати наново "Співаника" не буде, бо робив це уже кілька разів, а останньо — спільно із С. Ґоляшем.

Згодом ред. Штендера зачитав зміст листа, висланого маестрові Лавришину, в якому подано ціль та вимоги щодо якості "Співаника". Він також пропонував створити комісію з трьох осіб, яка перегляне підготований матеріял і подасть свої зауваження і пропозиції. Після цього треба обов'язково підписати угоду з маестром Лавришиним. Д-р М. Ріпецький запропонував такий особовий склад комісії — С. Ґоляш, Є. Штендера, І. Камінська. Пропонований склад комісії затверджено.

Відносно приготування лемківського тому, С. Ґоляш питав проф. Потічного, як він думає його оформити.

Проф. П. Потічний подав деякі інструкції та зауважив, що комісія може мати добрі ідеї, але перед приступленням до роботи перше треба переглянути, деколи й кільканадцять рольок фільмів. Про свою особисту поміч повторив те, що говорив попередньо, а саме, що в січні, в часі наукової відпустки, постарається попрацювати над тим томом.

У справі СП "Літопис УПА" велась досить широка дискусія, ставлено питання, на які відповіді давав д-р Ріпецький. На питання, чи можна збільшити число членів управи, а якщо так, то як з процентовим поділом уділів (часток), — відповідь була, що так — навіть по п'ять від кожної сторони. Зміни статуту можна переводити кожноразово. Із збільшенням членів зміняться уділи, зі Львовом срава може компліктуватись, але ми можемо їм дати право голосу в рамках 90 % частки.

До особового побільшеня адміністрації СП "Літопис УПА" вибрано Лева Футалу, на що він дав свою згоду. Також виникла думка, чи не варто було б додати одну особу з Канади.

На питання як фінансуємо спільне видання і, якщо Київ буде редаґувати, хто платитиме? Ред. Штендера пропонувала видавати у Львові. А до академії наук у Києві дати, приміром, 500 чи 1000 штук, бо академію наук не обходить адміністрування, а тільки видавання. Д-р Ріпецький вияснив, що обговорюваного питання конкретно не усталено. Вони в Україні приготовляють матеріяли, а на видавання буде підписана угода. Тут проф. П. Потічний суґерував винагороджувати людей в Україні за набір, не чекаючи на виконання друку.

У дальшому обговорено пропозиції головного редактора й винесено рішення:

1. Спільне видання "Літопису УПА" є продовженням досі виданих томів. Загальний план можна змінити, але він повинен базуватися на попередньому.

Цю точку вирішено без змін.

2. Нові томи, підготовані спільно, чи київською редакцією, можуть бути оформлені як окрема серія, чи підсерія "Літопису УПА", бо вона може бути оформлена дещо інакше. Торонтонська редакція продовжує стару серію.

Рішено лишити без змін.

3. Довідковий матеріял у старій серії буде оформлений за академічним правописом, а нова серія — за зобов'язуючим правописом в Україні.

Це питання постановлено відмітити в угоді.

4. Торонтонська редакція зосереджується на підготовці томів про Закерзоння, київська — про різні території в Україні. Будуть теж спільно підготовлені томи.

Постановлено додати зауваження, що документи УПА повинні бути передані чи переслані до видавництва "Літопису УПА", а документи КҐБ залишити в Україні до аналізу.

5. Залишаються дійсними умови, які "Літопис УПА" уклав з авторами чи редакторами проектованих томів. Ці томи, як і томи, які були в стадії підготовки, будуть викінчені за дотеперішніми правилами, навіть якщо ці правила для дальших томів будуть змінені.

Вирішено залишити без змін.

6. Спільна редакція опрацьовує загальний видавничий план і план діяльности на найближчий час".

Вирішено залишити без змін.

7. Нові томи готує редакція або уповноважені нею групи працівників чи поодинокі особи.

Тут рішено додати: "За узгідненням представників видавництва "Літопису УПА" та ІУАД НАН України".

8. За виготовлення тому видавництво виплачує додатковий гонорар увизначеній сумі, який повинен бути розділений між укладачами в залежності від вкладеної ними праці.

Вирішено залишити без змін.

Ще проф. П. Потічний висловив думку у спаві видань, що дуже важливою справою є шкіци боїв УПА. В Україні "на скору руку" зроблено шкіц боїв військ НКВД і Червоної Армії з УПА. До цього можна додати від себе власні шкіци боїв УПА з військами НКВД і ЧА. Шкіци з України кольорові, це справа дуже коштовна, але й дуже важлива.

Подруга Марія Пискір, спираючись на звіт головного редактора, висловила думку, що друкування архівних матеріялів має першорядне значення для істориків, дослідників, але спомини важливі для загального читача.

Ярослав Струтинський підкреслив, що дуже важний і сильний матеріял, який треба б видавати, — це спомини бувших українських революціонерів про перебування в концтаборах, яких постава є доказом, що ми вміємо навіть в неволі стати на висоті завдання.

У предметній справі порушено також питання приміщення для адміністрації СП "Літопис УПА", яке, згідно відповіді д-ра Ріпецького, повинні були там уже дістати.

* * *

У неділю, другого дня нарад, голова видавництва, д-р М. Ріпецький, на вступі зробив короткий підсумок суботніх нарад, підкресливши, що дотепер обговорено дві домінуючі справи, тобто: питання новоствореного українсько-канадського СП "Літопис УПА", та розбудова нашої діяльности у співпраці з академією наук у Києві. Тут зазначив, що справа СП "Літопис УПА" була відповідно обговорена, натомість питання співпраці з АН у Києві треба продискутувати дещо ширше. До справи СП "Літопис УПА" П. Содоль додав зауваження, що при зміні членства управи нові пайовикиі будуть мати право на дивіденти. Ред. Є. Штендера суґерував, що кожна зміна, можливо, вимагатиме нової реєстрації, й пропонував дослухатися поради адвоката. Також треба перевірити, чи членом редакції можна бути без частки.

Відносно співпраці видавництва "Літопис УПА" з ІУАД НАНУ у Києві, проф. П. Потічний зобов'язався написати й вислати ІУАД листа, і питав, чи можна в листі залишити пропозицію, що в серпні ц. р. до Києва прибуде чотири представника нашого видавництва — голова, головний редактор, адміністратор і він (П. Потічний). Він також пригадав, що в минулому була пропозиція, що Дашкевич був в Інституті АН у Києві, і тому застерігав бути обережними, бо між Дашкевичем і Лялькою існує конфлікт — один другому грозить судовою справою. Щоб злагіднити ситуацію з Дашкевичом, пропонував дати портативну копіярку для філіалу Інституту археографії у Львові, де головує Дашкевич. Копіярки для ІУАД в Києві дано для опрацювання "банку даних", але наша технічна допомога багато менша від вкладу праці тих людей.

Практична сторона видавництва томів вирішиться двостороннім порозумінням в часі нашої поїздки в Україну, сказав д-р Ріпецький, а також пе-

ревіриться чи філія інституту у Львові спроможна збирати матеріяли. Ред. Є. Штендера пропонував користати з видавництва також і в Києві, якщо будуть можливості. Лялька має свій інтерес і конкурує з нами, з Києвом і Дашкевичом. Проф. П. Потічний говорив, що в архівних матеріялах КҐБ є докладні дані і їх треба обов'язково друкувати. Там є маса докладних даних і тому треба запропонувати інституту перше готувати томи про боротьбу проти УПА. Ми повинні подати інститутові, що ми бажаємо, які матеріяли і коли поміщувати з черги — вони повинні нам дати список пропонованих матеріялів до друку. Переклади німецьких документів для ширшого читача в Україні не повинні бути пріорітетом, але це може хто інший робити, не конечно наше видавництво. Ред. Штендера додав, що німецькі документи — це штабові СД, опінії згори, але немає документів про місцеву німецьку адміністрацію, які, на його думку, або знищені, або передані совєтам. Видані дотепер томи німецькою мовою можна в Україні перевидати.

У справах видавничих порушено справу видання "Бюлетеня". Усі дискутанти висловили думку про конечність цього видання, бо деякі бібліотеки вже питали про "Бюлетень". У ході дискусії порушено такі питання, як: вступна стаття до 50-річчя УПА, стаття про СП "Літопис УПА" і співпрацю з ІУАД НАНУ, списки жерводавців і фундаторів, зовнішній вигляд "Бюлетеня". Після дискусії прийнято, що про 50-річчя УПА не повинно бути в "Бюлетені" статті-інтерпрета-ції історії УПА, яку опрацював С. Новицький. З цієї нагоди помістити тільки згадку, а на другій сторінці обкладинки помістити, впадаючий в очі, короткий напис. Першу сторінку обкладинки залишити без змін. У змісті "Бюлетеня" подати вступну статтю-інформацію про створення СП "Літопис УПА", інформацію про нашу співпрацю з ІУАД НАН України, списки жертводавців та інформації про фундаторів. С. Новицький допоможе приготовути матеріяли й перекаже їх комісії в особах: М. Ріпецький, С. Ґоляш та І. Камінська. "Бюлетень" повинен бути готовий протягом одного місяця і розповсюджений разом з 19-м томом "Літопису УПА". У нас видати три тисячі примірників, а в Україні можуть видрукувати з плівок, скільки вважатимуть за потрібне.

До т. 6. У плані праці на найближчий час винесено постанову — у міру спроможностей приготувати до друку й видати такі праці: "Медична служба в УПА", під ред. М. Ріпецького; "Ідея і чин" під ред. Ю. Маївського; "28-ий Холмський ТВ УПА "Данилів", який підготовляє ред. Є. Штендера; мемуарний збірник "Українська Головна Визвольна Рада"; "Пісні УПА"; "Спомини ройового "Палія". Щодо 2-ї книги "УПА в польських документах", яку мав підготовити Є. Місило, який, згідно з інформацією проф. П. Потічного, не відповідає ні на листи, ні на телефони, правдоподібно має якісь клопоти? Видання цього тому під сумнівом, "...я чогось там не розумію", — говорив Потічний. При цьому інформував, що на конто цього ж тому Місилові дано $2.100, бо він сам набрав матеріял на комп'ютер,і і ми дістали цілий архів польського УБ та багато іншого матеріялу.

Для налагодження контакту з Місилом, та довідатися про суть справи, уповноважено І. Камінську.

Також рішено видати в майбутньому спогади Марії Савчин "Тисяча доріг".

Ред. Штендера суґерував, щоб з огляду на приплив нового матеріялу зтримати приготування томів "Волинь і Полісся" та документи про 2-у Львівську ВО УПА "Буг". Проф. Потічний вважав, що спогади Петренка "Полісся і Волинь в буремні роки Другої світової війни" є вартісні, і можна б їх друкувати. Д-р Ріпецький зробив застерження, щоб у спогадах Петренка нічого не міняти, лиш від видавництва "Літопис УПА" дати додаткову вступну статтю.

До плану праці рішено залучити суґестії ред. Є. Штендери щодо проектів співпраці з Україною, яку подано у восьми точках в даному протоколі.

До т. 7. С. Новицький питав, чи він має приготовляти матеріяли до "Бюлетенів" чч. 5 і 6, а також 7. Голова видавництва висловився, що робити план на 7-е число "Бюлетеня" трохи заскоро, але адміністрація може передати Новицькому матеріяли до чисел 5 і 6, а також і списки пожертв уже цього року. М. Кулик питав чи поміщувати в пресі різдв'яні побажання, яких одноразовий кошт виносить біля одної тисячі доларів? Тут подано різні пропозиції, а саме: частіше поміщувати статтю в пресі, писати про пленуми, про інші рішення, а також пропоновано, щоб редакор, випускаючий том, написав короткий "пресреліз". Про те, що відбувається сьогодні на пленумі, та про СП "Літопис УПА" і співпрацю з Інститутом археографії НАН України, зобов'язався написати статтю д-р М. Ріпецький.

З приводу припадаючої в цьому році 20-ї річниці існуваня видавництва "Літопис УПА", пропоновано відзначити річницю, але ширше обговорення та прийняття рішень відложено на пізніше після закінчення засідання.

С. Ґоляш пригадав свою пропозицію про пожертву на Видавничий Фонд "Літопису УПА" у висоті 1000 доларів від кожного члена видавництва. Тут були зауваження інших, що це справа недискусійна, але добра воля, щоб не ограничувати висоти пожертв, бо можуть бути менші і більші, а при цьому — деякі члени Видавничого комітету стали фундаторами. Знов інші вважали, що вони фінансово неспроможні, що їздять до Польщі чи в Україну і не вимагають звороту коштів. С. Ґоляш пригадав про обов'язок кожного члена Видавничого комітету збирати списки загиблих вояків УПА з газет чи різних інших видавництв і передати їх видавництву "Літопис УПА" до архіву.

І. Камінська пропонувала, щоб наше видавництво матеріяльно підтримало в Польщі вихідців із Закерзоння в побудові пам'ятників упістам, як напр., у Пикуличах. Голова видавництва відповів, що цим повинні зайнятися Об'єднання і Товариства бувших вояків УПА.

На цьому закрито засідання.

Протоколював:
Іван Лико

ПРОТОКОЛ XVIII
XVIII-го пленарного засідання
Видавничого комітету Літопису "УПА"

25—26 червня 1994 р.

25—26 червня 1994 року в приміщенні Суспільної Служби Українців Канади при 2445 Блюр Стріт Вест в Торонто, за наявності 20-ти членів, відбулося XVIII-те пленарне засідання ВК "Літопису УПА".

Порядок нарад був наступний:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 17-го пленуму від 19—20 червня м. р.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного редактора і співредакторів,
   в) голови фіанансової комісії,
   г) головного адміністратора.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття.

До т. 1. Відкриваючи засідання, голова Видавничого комітету, д-р Модест Ріпецький, привітавши присутніх, пригадав, що від дати останнього пленуму відійшов у вічність друг Володимир Макар, а недавно — Ірина Ковальчин, дружина Михайла Ковальчина. Присутні вшанували їх пам'ять хвилинною мовчанкою. Згодом, голова зачитав пропонований порядок дня, який прийнято без змін.

Перед початком нарад голова підкреслив важливість проблем, що мають бути полагоджені на пленумі, і тому просив присутніх концентруватися на дискусіях, щоб не витрачати дорогоцінного часу.

До т. 2. Секретар зборів Іван Лико, згідно рішень попередніх засідань, зачитав витяг з протоколу, який прийнято без доповнень, але голова д-р М. Ріпецький висловився, що у витягу "не подано все дуже вірно", але якщо були б якісь питання, то треба буде заглянути до оригіналу протоколу.

До т. 3-а. Голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький звітував про діяльність видавництва за час від 19 червня м. р. до 25 червня ц. р. Він зазначив, що не всі постанови минулорічного пленарного засідання щодо видання декількох томів, присвячених 50-літтю постання УПА, вдалося зреалізувати з різних непередбачених причин, редакційних та технічно-адміністративних перешкод.

19-й том, "Карпатська група УПА "Говерля", книга 2", не міг дійти до читача вчасно з приводу труднощів юридичної реєстрації СП "Літопис УПА" у Львові та неспроможності наших львівських спільників організувати впродовж кількох місяців кольпортаж в Україні та висилку книжок закордон. Щойно друг Кулик, перебуваючи у Львові, "зреалізував на протязі двох днів експедицію 19-го тому авіапоштою.

Знову, з причин фінансових непорозумінь друкарні Терлецького з Торонто з друкарнею "Атлас" у Львові, які підписали поміж собою угоду відносно друкування 22-го тому, "УПА в світлі польських документів", цей том бездіяльно лежить готовий до друку в друкарні "Атлас" вже від 1992-го року.

23 том, "Медична опіка в УПА", вдалось видрукувати у Львові в 1993 році завдяки безпосередній угоді, укладеній представниками дирекції СП "Літопис УПА" з друкарнею "Атлас", а не з друкарнею Терлецького. Припізнена висилка цього тому до США була спричинена недоліками поміж поштою України та авіалінією.

Мимо різних недоліків і труднощів, про які була мова у звіті, голова висловив думку, що дальше друкування "Літопису УПА" в Україні є доцільним. За це промовляють такі моменти, як потреба залишити документацію про визвольні змагання УПА для майбутніх істориків та дати можливість фальшиво поінформованому населенню України дізнатися правду про діяльність УПА, особливо тепер, у час розбудови української держави. "З тією ціллю видаємо 40 тисячний наклад "Літопису УПА", з чого 37 тисяч розходиться в Україні, 10 тисяч кожного часла даруємо для Української Армії.

Говорячи про СП "Літопис УПА" у Львові, д-р М. Ріпецький подав додаткові інформації про те, що завданням названого підприємства "було займатися адміністративними справами, кольпортажем-продажжю наших видань, а не редакційною ділянкою..."

Від видавництва "Літопис УПА" в Канаді, як основники СП "Літопис УПА" у Львові, ввійшли: М. Ріпецький, М. Кулик та Є. Штендера. Згідно рішення нашого пленуму в червні минулого року до ради директорів СП у Львові введено Лева Футалу, який в липні минулого року, відбуваючи свою поїздку в Україну, зустрічався з членами СП "Літопис УПА" у Львові, де ствердив ряд недоліків у праці спілки.

Зі Львова партнерами по СП є приватні особи, апробовані головою львівського Братства УПА Сергієм Пушиком, це: Ярослав Лялька, Володимир Чорновус і Леонід Ревонюк.

У час других загальних зборів, що відбулися 17—18 вересня м.р., де участь взяли також представники видавництва "Літопис УПА" в Канаді М. Ріпецький, М. Кулик та Є. Штендера, зроблено намагання, щоб

ліквідувати найважливіші неполадки й переведено реорганізацію і перевибір складу виконавчої дирекції СП "Літопис УПА". На місце Я. Ляльки, головою дирекції вибрано Володимира Чорновуса, а співдиректорами залишилися Я. Лялька та Леонід Ревонюк і, як четвертого співдиректора, вибрано Юрія Штендеру. На названих зборах був присутній голова Братства вояків УПА у Львові Сергій Пушик, а для полагодження юридичних та статутних справ був запрошений львівський адвокат. Вирішено також, щоб справи друкування наступних томів "Літопису УПА" полагоджувати не за посередництвом друкарні Терлецького в Торонто, а через виконавчу дирекцію СП "Літопис УПА" у Львові.

У справах наукового співробітництва в опрацюванні джерел з історії визвольних змагань УПА, ОУН, УГВР та українського народу 1940—1950 років, між видавництвом "Літопис УПА" та Інститутом української археографії НАН України підписано угоду у Києві 11 серпня 1992 року. Представники Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів Украни відмовились підписати таку угоду з невідомих причин, хоча попередньо Головне управління планувало приступити до співпраці. До складу спільної редакційної угоди з Інститутом від нашого видавництва увійшли: Є. Штендера, як співголова, та П. Потічний і М. Ріпецький, як члени. У січні 1993 р. проф. П. Потічного обрано членом вченої ради Інституту української археографії НАН України, де він мав вже деяку можливість впливати на напрямки роботи групи осіб, які займалися проблематикою УПА, ОУН, УГВР.

Згодом, у висліді трьох зустрічей, на двох з яких були присутніми також представники Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України, на чолі з начальником управління Борисом Іваненком, 14 вересня 1993 р., виготовлено проект нової угоди. Цим разом Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України приступило до активного співробітництва і його представники погодилися підписати угоду, яку підписав звітуючий, як голова видавництва "Літопису УПА", щойно 1.02.1994 р.У названих зустрічах з нашої сторони участь брали: Є. Штендера. М. Кулик, М. Ріпецький та проф. П. Потічний, але тільки до 4 вересня, бо опісля мусів повернутися до Канади.

"Нам, — звітував голова, — вдалося осягнути те, що прийнято нашу пропозицію, і в Інституті археографії створено окремий відділ джерел визвольної боротьби УПА, ОУН, УГВР, а в параграфі 10 угоди вставлено додаткову точку, яка звучала: "...з метою реалізації у складі Інституту української археографії НАН України створюється відділ джерел національно-визвольної боротьби 20-го століття"". Також прийнято нашу пропозицію, у висліді якої Інститут української археографії НАН України в Києві, наказом від 4 грудня 1993 р. започаткував видання нової спільної

серії "Літопису УПА". Як перший том цієї серії, заплановано "Періодичні Видання УПА" ("До зброї", "Повстанець", "Перець").

На закінчення звітування д-р Ріпецький говорив про співпрацю з Євгеном Місилом, директором "Українського архіву" в Польщі. Названий далі спілкується з проф. П. Потічним у всіх редакційних справах та з М. Куликом у фінансово-адміністративних справах. Співпраця з Місилом, свого часу дещо комплікувалась з приводу втрати ним праці в Польській академії наук і приступлення до закінчення докторської праці. З тих самих причин наступила перерва в редаґуванні ним 2-го тому документів УПА і ОУН з польських архівів. А 22-й том, "УПА в світлі польських документів", його ж редакції, був відданий до друку у Львові власником друкарні з Торонто — Терлецьким і повинен був бути виданий ще в 1992 році, але через неполадки поміж обома друкарнями том до сьогодні не вийшов і лежить незадіяним в друкарні у Львові.

11 травня ц. р. Місило листом повідомив проф. П. Потічного, що він готовий продовжувати редаґування 22-го тому, про що й переслав підписану угоду. Він також запропонував ряд нових планів відносно друкування подальших матеріялів і переслав посилку з 505 біографіями полеглих вояків УПА. "Минулого року, — говорив звітуючий, — я запропонував Місилові, щоб він увійшов у склад спільної редакційної ради ІУАД НАН України та видавництва "Літопису УПА" в Києві, на що керівники Інституту вже дали свою згоду, але, на жаль, Є. Місило такої пропозиції не міг прийняти. Мати більше наших представників і активних працівників редакції в Києві є дуже важливе, але вимогою є наукові ступені, знання тієї ділянки та охота до праці, що й комплікує справу (*Звіт у додатках*).*

До т. 3-б. За редакцію "Літопису УПА" звіт відчитав головний редактор Євген Штендера. Перше він дав інформацію про співпрацю з ІУАД НАНУ та Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України (ГАУ). Головним завданням співпраці головний редактор вважає пошук та публікацію архівних документів про національно-визвольний рух в Україні у 1940—1950-х роках. Для досягнення цього, 10 вересня 1993 р., відбулася спільна нарада представників ІУАД НАНУ, ГАУ та видавництва "Літопису УПА", яке репрезентували: М. Кулик, М. Ріпецький і Є. Штендера.

На нараді вирішено:

1. Залучити до праці (пошуку і публікації архівних документів) архівних працівників і науковців, як у столиці, так і в областях.

2. Почати видавати під спільною редакцією нову серію "Літопису УПА" в Києві. Для цієї цілі устійнено редакційну раду у складі: Павло Сохань ,Борис Іваненко і Євген Штендера — співредактори; Геннадій Боряк, Ярослав Дашкевич, Володимир Лозицький, Руслан Пиріг, Петро Потічний, Модест Ріпецький і Олександр Рубльов — члени.

* Не друкується.

3. Організувати видання інформаційного бюлетеня, яким має зайнятися Редакційна рада.

4. Винесено ряд практичних постанов для покращення співпраці з архівами, про удосконалення комп'ютерного опису документів, про співпраю з обласними архівами тощо.

5. Прийнято, що першим томом нової серії буде том "Періодичні публікації головного командування УПА".

Дещо пізніше в ІУАД створено відділ джерел історії національно-визвольного руху в Україні XX ст., який очолили: Петро Потічний — голова, Юрій Черченко — заступник і Олександр Вовк, як працівник відділу. Працівниками також є: П. Потічний, Василь Кук, Віктор Коваль і Іван Білас. Відділ дістав кімнату, вивінуваня і місце на архів у новому приміщені ІУАД при вул. Пуґачова, 12.

Усі домовленості є у початковій стадії, і ще треба буде перебороти багато труднощів, але редактор вважає пророблене величним, поскільки це дає запоруку ведення й продовження досліджень української визвольної боротьби періоду УПА на належному науковому рівні. При цьому створено належні організаційні форми для притягнення до співпраці науковців цієї ділянки і архіваріусів з цілої України та забезпечують стабільність досліджень.

І коли нам тут, у діаспорі, не було можливості притягнути до співпраці молодих науковців, то в Україні є люди і є ресурси. Якщо ми тепер допоможемо киянам розвинути дослідження й видавничу діяльність, ця праця буде продовжуватися в майбутньому. Він згадав про смерть друга Володимира Макара, який виконував дуже важливі функції як в редакції, так і адміністрації і нема його ким замінити. "Ми всі дуже болюче відчули його втрату" — підкреслив звітуючий, а також наголосив, що вичерпується працездатність інших осіб, що виконують у нашому видавництві ключові функції.

Далі редактор Є. Штендера, інформував про його поїздку в Україну, де протягом 50-ти днів, тобто від 31 серпня до 19 жовтня 1993 р., пробував вплинути на підготовку до друку нових томів "Літопису УПА", придбати додаткові матеріяли до тих томів, які готує до друку наше видавництво, наладнати кращу співпрацю з працівниками Інституту та зав'язати контакти з евентуальними авторами, особливо з Іваном Біласом, який за давнішими договореннями мав готувати том "Літопису УПА".

У висліді кількох зустрічей і нарад винесено рішення підготовити до друку 1-й том нової серії "Літопису УПА" — "Періодичні видання головного командування УПА", до якого мали увійти журнали "До зброї", "Повстанець" і "Український перець". Копії були зроблені в архіві ЦДАГО, в якому працював Василь Кук.

До справи томів нової серії належить також домовленість з Іваном Біласом. Йдеться про те, щоб його збірка документів під назвою "Більшовицький каральнo-репресивний апарат НКВД-НКҐБ-МВД-МҐБ у боротьбі про-

ти національно-визвольного руху українського народу, 1939—1950", вийшла друком у новій серії. Це дуже вартісні документи, як, напр., про масові розстріли політв'язнів у західних областях України в 1941 році. Там є повна документація від планування в Москві цих злочинів до звітів виконавців у поодиноких містах. Це саме стосується різних операцій проти УПА й підпілля в пізніших роках. До цього тому вже зроблено й скоректовано комп'ютерний набір документів, і Білас працює над довідками й редакційними додатками, але як далеко зайшла справа підготовки до друку — невідомо.

Відносно архівних справ, редактор інформував, що Центральний державний архів громадських об'єднань України (ЦДАГОУ) працює нормально, як архів на Заході, але немає каталогу. Отримано документи про Холмщину, серед них про провокатора "Юрченка", і багато документів про виселення українців. З них зроблено вибір до холмського тому, так що він збільшився на 120 сторінок.

За інформаціями про УГВР звітуючий звертався до архіву СБ України, де, при помочі ІУАД, дано йому тільки папку з актами Миколи Дужого й товаришів по справі. Інші справи, про які питав, ще засекречені, бо дані особи ще не реабілітовані. Про Центральний державний архів вищих органів державного управління (ЦДАВОУ) довідався щойно тепер, що цей архів має упорядковані 4 колекції про УПА і 4 про ОУН, якими легко користуватися.

Про Волинь і Львівську область є багато документів, але досі вони не зібрані разом, отже, ще передчасно планувати видання томів про ті терени.

Повертаючись до теми співпраці нашого видавництва із СП "Літопис УПА" у Львові, ІУАД НАНУ і ГАУ, редактор зазначив, що співпраця значно покращала, але тільки у "важливих" справах, бо в загальному усе ще існують різні недоліки. Для підтвердження подав приклад перевидання у Києві і у Львові деяких матеріялів і документів, які мали бути переписані ще в часі його перебування у Києві, як, напр., спогади Галини Коханської. Він їх також тепер не отримав. Переписування в Україні коштує кільканадцять центів за сторінку, у нас — кілька долярів.

Також не налагоджена ще мережа між нашими комп'ютерами тут і там, але це вже вина нашого постачальника комп'ютерів — Юрія Блонаровича, що досі не розв'язав тієї проблеми.

У Львові створилася неприємна ситуація, бо голова нашого СП "Літопис УПА" — Ярослав Лялька "опинився в центрі скандалу довкола видання "Літопис нескоренної України". Після обговорення справи з усіма партнерами, і вияснення суті справи, Я. Ляльку усунено з керівного поста СП.

Помимо існуючих різних недоліків, ми домовились про комп'ютерний набір і підготовку до друку нових томів та про передрук томів, що були видані в Канаді. Зараз переслано дані для передруку 10-го тому "Літопису УПА", а за посередництвом В. Чорновуса, редакторові передрукували на

комп'ютері спогади полк. Василя Левковича і Ментуха. О. Козакевич зробила мовні виправлення спогадів Галини Коханської.

Задля полагодження справ видавництва "Літопис УПА", редактор їздив в Рівненську область, де був у Дубні, Здолбунові, Рівному і Кременці і, де від Юрія Ступницького дістав обширне інтерв'ю про батька і про його побут в УПА. Тоді також придбав спогади Андрія Репети — одного із випускників старшинської школи УПА на Волині.

Під час зустрічі з представниками "Літопису" у Львові ми отримали від них розрахунки (неповні, бо не було управителя Є. Жеребецького) та запевнення, що вони передадуть СП у Львові всі книжки, які мали ще на складі — майже увесь наклад 9-го тому і біля 4 тисяч примірників 8-го тому. У пізнішій зустрічі в Києві, з управителем видавництва Є. Жеребецьким, цей останній повернув редакторові 1322 доляри, які залишилися, і жорсткий диск до комп'ютера.

Звітуючи про редакційну працю і друк нових томів "Літопису УПА", редактор Є. Штендера говорив про поважну перешкоду, якою став новий комп'ютер і погана співдія друкарні "Бескид". Новий модерніший комп'ютер, на якому можна було робити готовий набір для друкарні, куплено від Юрія Блонаровича з Нью-Джерзі. Проте цей комп'ютер мав технічні хиби, які продавець усунув щойно через півроку, та ще й досі не інсталював програм для перекинення матеріялу зі старого комп'ютера, і не об'єднав в мережу усі наявні комп'ютери.

Про друкарню "Бескид" звітуючий інформував, що друкарня не дотримується реченців і виконує різні роботи так, що це додає редакції багато непотрібної праці. Тут він навів приклад 24-го тому "Ідея і чин", якого коректа, з вини друкарні, була роблена п'ять разів. А остання коректа пішла до друкарні два місяці тому й досі не зроблена. З приводу поганої роботи друкарні редактор зорганізував в Оттаві набір на комп'ютері тому про УГВР і про Холмщину. Набір робили молоді хлопці з України, а це: Микита Веселовський, Богдан Малина і Володимир Закревський, який безкорисно допомагав розв'язати технічні вади комп'ютера й провів коректу набраних в Україні російськомовних документів. Знов, Богдан Малина й Микита Веселовський робили набір на комп'ютері. Їхня поміч заощадила редакторові багато праці. З огляду на погану роботу друкарні "Бескид", Є. Штендера підкреслив, що конечно потрібно домовитися з друкарнею про якісь реченці й солідне виконання зобов'язань, бо в ній друкуються ще три великі томи.

Редактор знов згадав про те, що у звітовому часі в Україні появилися друком 19-й том "Група УПА "Говерля", редакції Петра Содоля, й 23-й том "Медична опіка в УПА", під редакцією Модеста Ріпецького. Заходами СП "Літопис УПА" десь тепер має з'явитися передрук 10-го тому "Українська Головна Визвольна Рада", книга 3. До цього тому додано фото президента

УГВР Кирила Осьмака і зроблено деяку коректу. 22-й том "УПА в світлі польських документів" під редакцією Є. Місила, досі не вийшов, хоч готовий набір був висланий в Україну влітку 1992 року.

Майже готові до друку такі томи:

1) 24 том "Ідея і чин", під редакцією Юрія Маївського й Євгена Штендери. Цей том матиме біля 500 сторінок зменшеного друку та біля 70 фотографій.

2) 20 том "Покажчик "Літопису УПА", книга 1", під редакцією Степана Шпака. Цей том матиме близько 500 сторінок. Бракує ще вступної статті, яка буде мати 8 сторінок.

До томів в процесі друку, що вимагають більше редакційної праці, редактор зарахував:

1) "Українська Головна Визвольна Рада, книга 4. Мемуари, статті й документи", під редакцією Є. Штендери. Том матиме близько 500 сторінок. Потрібно ще викінчити резюме, оформити ілюстрації та інші додатки. Цей том повинен піти до друку ще влітку ц.р.

2) "28 Холмський тактичний відтинок УПА "Данилів", під редакцією Є. Штендери, матиме біля 500 сторінок підпільних документів, і біля 120 сторінок радянських документів про виселення українського населення.

3) "За Україну, за її волю", спогади Романа Петренка, редакції його дружини Галини. Спогади цікаві, бо Р. Петренко був при організації перших відділів УПА на Поліссі, пізніше в при Головному Командуванні УПА на Волині, й з групою ГСЗС УГВР відійшов на Захід.

4) "Тисяча доріг" — спогади Марії Савчин — тепер у новій редакції, матимуть біля 500 сторінок. Написані цікаво й мають багато драматичних епізодів.

5-6) "УПА в польських документах", книга 2, редакції Є. Місила. Це документи переслухання к-ра 6 ВО Мирослава Онишкевича й шефа СБ Закерзоння Петра Дальнича. Додаткова книга — це короткі біографії полеглих на полі слави вояків УПА з цілої 6 ВО, зроблених штабом ВО. Редактор вважає, що будуть це дуже вартісні томи.

7) "Пісні УПА", редакції Зеновія Лавришина. Викінчення цього тому, здається не просунулося вперед. Тут звітуючий подав, що згідно попередніх наших річних зборів, де його вибрано до комісії, що мала рекомендувати, які пісні залишити в збірнику, ще перед поїздкою в Україну написав свої рекомендації, а також зауваження, що треба виправити в примітках і наших редакційних додатках.

У кінцевих зауваженнях звіту редактор підкреслив, що під час його другої поїздки в Україну приємно вражало те, що молоді працівники ІУАД були багато краще обізнані з справами з історії УПА, ніж у 1992 році. Також інформував, що у звітовому часі отримано далі різні спогади та листи із запитами в різних справах. Відповідав тільки на важливіші листи, бо відповідати всім не було змоги. Ділові справи, по можливості,

полагоджував телефоном, бо це забирало менше часу, як формулювання листів. (*Звіт у додатках*).*

Співредактор видавництва проф. Петро Потічний передав свій письмовий звіт, бо собисто присутнім на пленумі не міг бути. У звіті наголосив він такі питання:

1) Угода з Інститутом української археографії та джерелознавства:

Першу угоду про співробітництво між Інститутом української археографії та джерелознавства (ІУАД) та нашим видавництвом досягнуто в серпні 1992 року. У вересні 1993 року зроблено відповідні уточнення до цієї угоди і підписано тристоронню угоду, включаючи теж і Головне архівне управління при Кабінеті Міністрів України. Для забезпечення інтересів нашого видавництва до вченої ради ІУАД введено П. Потічного, який вважає, що факт такого співробітництва для нас є дуже важливий, бо забезпечує нам доступ до архівних фондів, особливо в центральних архівах, таких як: Центральний державний архів вищих органів державного упрвління (колишній ЦДАЖРеволюції), Центральний державний архів громадських об'єднань України (колишній архів ЦК КПУ) та архів Служби безпеки України (колишній КҐБ). У названих архівах, вже на базі прелімінарної угоди з 1992 року, розпочато наукову роботу з виявлення, реєстрації й опису документів в банку даних, що був створений на базі угоди. Робота йде нормальним темпом, опис документів робиться в уніфікованій формі. Паралельно ведеться копіювання документів, з яких вже скопійовано понад 5 тисяч аркушів.

На базі угоди створено редакційну раду з представників ІУАД, Головного архівного управлвння при Кабінеті Міністрів України та видавництва "Літопис УПА". Від нашого видавництва до названої ради входять: Є. Штендера (редактор), П. Потічний (співредактор) і М. Ріпецький (голова видавництва). Згідно домовлень ми можемо ввести ще одного члена від нашого видавництва, якщо таке бажання буде затверджене пленумом і, відповідно, закомуніковане другим партнерам.

Для розробки плану-проспекту нової, київської серії "Літопису УПА", створено спеціальну робочу групу в складі: В. Коваль. Ю. Черченко, І. Білас, В. Кук, А. Кентій та Р. Пиріг.

2) Створення відділу джерел історії національно-визвольного руху:

"Для поліпшення організації роботи по підготовці до публікації багатотомної нової серії "Літопису УПА", в структурі Інституту української археографії створено відділ джерел історії національно-визвольного руху в Україні XX століття". Спеціальним наказом № 29 від 1-го грудня 1993 року, П. Потічного призначено завідуючим відділу. На контрактовій базі, на три роки, заступником призначено Юрія Черченка, який із археографом Олександом Вовком є постійними працівниками відділу. Працівниками на контрактній базі є: Василь Кук, Віктор Коваль та д-р Іван Білас.

* Не друкується.

З причин незавидних умов праці, браку технологічного обладнання, окремого приміщення, малого особового складу та застарілих неефективних форм праці, досі робота відділу йшла досить повільним темпом. Наше видавництво доставило комп'ютерну і копіювальну техніку, закупило друкарські машинки та магнітофони. З д-ром Г. Боряком і проф. П. Соханем дійшли до порозуміння відносно приміщення для відділу, переховання скопійованих матеріялів, пріорітетності використання доставленої техніки та призначення додаткових осіб для виконання технічних потреб відділу тощо. Все-таки існує потреба доповненя персонального складу відділу, що в сучасній фінансовій кризі України можна зробити за рахунок нашого видавництва. В. Кук пропонує таку розв'язку проблем:

а) Для роботи в київських архівах прийняти 2-х архіваріусів-істориків з зарплатою $200 США річно або разом $400.

б) Для роботи в обласних архівах залучити 20 осіб з річною зарплатою $120 США кожен. Разом $2400.00 США.

в) Проведення одноденної наради з працівниками обласних архівів. Кошти такої наради $150 США.

г) Крім цього, потрібно приблизно $1500 на копіювання та на видатки на відрядження і транспортні потреби.

ґ) Потрібно ще дві пересувні портативні копіярки для праці в обласних архівах.

Загальний кошт біля $6500 США. Проф. П. Потічний пропонував виділити цю суму на працю відділу, вважаючи, що виявлення і опис обласних архівів — це дуже важлива справа.

3) Нові архівні фонди:

Звітуючи про нові архівні фонди, проф. П. Потічний інформував, що в листопаді 1991 року були вивезені з України з центрального архіву МВС до Російської Федерації в Москві документи з історії ОУН і УПА, де є 425 справ, що нараховують від 120.000 до 126.000 аркушів і охоплюють час між 1944—1954 рр.

Голова Гловного архівного управління при Кабінеті Міністрів України Б. Іваненко (член редакційної ради) листом від 5-го травня 1994 р. повідомив, що доручення ч. 39-1287/8 від 5-го серпня 1993 р. Кабінет Міністрів України зобов'язав Головархів Міністерство внутрішніх справ України і Міністерство фінансів України скопіювати названі документи. Приблизний кошт копіювання — 38 мільйонів рублів, або приблизно $19000 США. Уряд України призначив 12 мільйонів рублів. Але ще бракує $13—14000 США, або приблизно $20000 в канадській валюті.

Знаючи, що наше видавництво таких грошей немає, проф. Потічний звернувся до Українсько-Канадського Дослідчо-Документаційного Центру в Торонто з пропозицією придбати ці документи. Представники відділу УКДДЦ висловили зацікавлення закупити ці документи і готові дати нашо-

му видавництву одну копію мікрофільму за умови, що в публікаціях цих матеріялів центр виступатиме, як власник документів. Кошти дублювання фільму мусить покрити наше видавництво і зробити зобов'язання не оголошувати про посідання копії фільму. З огляду на можливість вільного доступу до цих матеріялів, П. Потічний пропонував прийняти розв'язку суґеровану УКДДЦ.

До обговорюваної точки звітуючий додав, що О. Вовк, працівник відділу, повідомив, що в обласному архіві в Рівному знаходиться 150 справ оригінальних документів з історії ОУН, УПА і СБ на Волині. Він пропонував придбати ці документи для нашого видавництва. Кошти копіювання цих документів поки що невідомі.

4) Публікація наступних томів "Літопису УПА":

Спочатку проф. П. Потічний згадав про 1-й том Нової серії, який повинен вийти вже у 1994 році. Тут він зазначив, що зараз відділ має одну професійну силу, яка повністю призначена для комп'ютерного набору матеріялів. Пропонував також серйозно застановитися над можливістю набору і друкування наших книг у Києві, що зараз, з огляду на набір в Торонто, є дуже коштовною операцією. СП "Літопис УПА" у Львові можна буде використати для розповсюдження книг, але не для друкування.

Під редакцією Ю. Черченка підготовлено для друку інформаційний бюлетень, який містить цікаві інформації про тристоронню угоду, банк даних та про головні архівні фонди, в яких зберігаються документи визвольного руху. Зміст цього бюлетеня одобрено редакцією і адміністрацією і він повинен скоро з'явитися друком.

Аналізуючи томи, редаґовані Є. Місилом, проф. П. Потічний підкреслив, що це надзвичайно важливі документи і ми повинні видати їх чимскоріше. Всілякі неполадки, незалежно з чиєї вини, мають негативні наслідки для нашої співпраці з людьми поза нашим видавництвом.

Дуже вартісний матеріял, який треба опублікувати чимскоріше — це готовий том спогадів Марії Пискір. Він укладений на комп'ютері іншої системи, як наші комп'ютери, і його треба перевести на нашу програму.

Покажчик до томів 1-19, підготовлений С. Шпаком, дуже потрібний, і його, здається, потрібно випустити більшим накладом з огляду на його довідковий зміст.

Співредактор висловив думку, що час випустити "Ідею і чин" та том з піснями. "Цей останній не варто переробляти, тільки опублікувати так, як є, вилучивши найбільш невідповідні пісні".

"Два тижні тому, — звітував проф. П. Потічний, — Є. Місило переслав матеріяли переслухання "Бурлаки" в Чехословаччині й в Польщі, аж до виконання смертної кари. Це дуже цікавий матеріял і його можна б помістити у томі звітів ТВ "Лемко".

На закінчення звітування він пропонував, щоби презентацію тому Нової серії зробити якнайскоріше в Києві із залученням масмедіа. Це можна пов'язати з виставкою всіх томів "Літопису УПА" і цікавіших документів з різних архівних фондів. Таку презентацію можна буде зробити для Президента України після президентських виборів.

У підсумковому звітуванні підкреслив важливість наших справ у Києві і, взагалі в Україні, й просив всебічно підтримати цю ініціативу. Також висловив думку, "...що ми повинні використати пов'язання з УКДДЦ для можливої тісної співпраці на майбутнє" та й подумати про депозит копій нашого архіву власне в цьому центрі. (*Звіт у додатках*).*

До т. 3-в. Голова фінансової комісії видавництва С. Ґоляш, склав звіт із збірок на Видавничий Фонд "Літопису УПА". На вступі він пригадав, що наш з'їзд" відбудеться у 50-ліття постання УГВР.

Відносно фінансів він говорив, що після посиленої збірки в роках 1990—1992, яка принесла двох фундаторів: д-ра М. Ріпецького і д-р Марію Ґоляш-Ліон, зацікавлення видавництвом "Літопис УПА" в українській громаді послабло. Тут він назвав такі причини: нерівномірне видавання поодиноких томів з довшими перервами, незадовільне розсилання книжок зі Львова, спад постійних передплатників, обтяження громади різнородними збірками для потреб вільної України, допомога та вивіз заощаджень для родини в Україні, старіння української патріотичної громади.

У зв'язку з тим, видавництво буде фінансово підупадати і тому всім членам Видавничого комітету треба звернути на це увагу. При тому він знову прохає (із минулого року), щоб кожний член Видавничого Комітету вніс пожертву на Видавничий Фонд, збирав на допомогу видавництву серед свого оточення та продавав книжки.

Звітуючий інформував, що довголітня фінансова установа української громади у Філадельфії (де були здепоновані і наші ощадності) мала фінансові недомагання, але наше конто не понесло жодних втрат, бо наші фонди передано під опіку банку "Певність" в Чікаґо.

Одною з першочергових справ звітуючий вважав видання нового числа "Бюлетеня", щоб розрахуватися з громадою та просити нової допомоги. Також, на його думку, треба прискорити видання цих томів, які вже мають фундаторів, а саме: "Ідея і чин", спомини ройового "Палія", "В рядах УПА" та "Пісні УПА".

На закінчення звітуючий інформував, що на руки головного редактора він вніс резиґнацію з комісії по виданні "Пісень УПА" (*Лист-резиґнацію долучено до звіту*).*

До т. 3-г. За працю адміністрації видавництва звітував адміністратор Микола Кулик, який спочатку подав касовий звіт за 1993 рік. Звітуючи за

* Не друкується.

адміністративні справи, він сказав, що адміністрація працювала в незмінному складі. Все-таки цей рік для адміністрації був досить активним, а заразом і тяжким. Помер наш незамінний друг Володимир Макар, якого втрату болюче відчуваємо.

Найбільш вагомою справою 1993-го року, М. Кулик вважає поїздку представників нашого видавництва в Україну та полагодження різних справ, які охарактеризував у загальному, і про які звітували уже попередні доповідачі. До цього він додав інформацію про те, що він зі своїм сином Романом перевезли в Україну всі потрібні для експедиції 19-го тому матеріяли, як: адреси, рахунки, наклейки, зворотні конверти, вкладки — всього до 500 фунтів ваги. На даний час передаємо це все в Україну до розсилки кожного окремого тому. Також провели саму розсилку, ознайомивши наших друзів в Україні з нашою системою експедиції, так що 23-ій том вони змогли розіслати вже самі.

М. Кулик також говорив про те, що через погану економічну ситуацію в Україні, в грудні місяці м. р. відкладено зимові рейси українських літаків до США, що також ускладнило експедицію наших видань.

Повертаючись до питання фінансів, М. Кулик підкреслив, що наші видавничі операції фінансово себе не оправдують, але реалізацію наших починів завдячуємо фундаторам, жертводавцям, відборцям (яких, на жаль, меншає) і тим активістам з наших рядів, які жертвенно і безкорисливо трудяться для цієї справи.

Закінчуючи, звернув увагу на те, що через інфляцію в Україні наші видання не покривають навіть частини наших видатків, але коли порівняємо кошти продукції тут, у Канаді, і Україні, то все-таки фінансово виходимо не найгірше. При тому, в Україні видаємо вдесятеро більший наклад примірників для тамтешніх читачів.

До т. 4. За Контрольну комісію видавництва слово взяв М. Зінько, який інформував, що контроль за 1993 рік перевели: М. Зінько та М. Міґус. Під час контролю перевірено касову книгу, додатки до касових і банкових операцій. Для порівняння контрольна комісія подала зіставлення прибутків і витрат за 1992-1993 рр. Подані суми прибутків і витрат за звітний час покриваються сумами, поданими в касовому звіті адміністратора видавництва.

Також подано список інвентури книжок "Літопису УПА", з якого виходить, що на складі загалом є 10,656 примірників, у тому: запаковані до висилки 41 і різні звороти. Знищених є 165 книг. Це переважно книжки, які повернулися з розсилки зтих чи інших причин.

М. Зінько доповів, що контрольна комісія завважила нотатку в касовій книзі, що "В 1993 році загальний збір Т-ва к.в. УПА в Канаді ухвалив стати фундатором одного тому "Літопису УПА" в сумі $25000".

Цю суму здепоновано на конто нашого видавництва, але згодом (Микола Кошик) новий голова управи Т-ва відтягнув ці гроші з нашого конта, бо мовляв, не чув такого рішення, але сказав, що полагодить цю справу до 25 червня. Одначе "...досі про це ми не чули", — сказав М. Зінько. Він також висловив признання за добре ведення діловодства Володимирові Дашкові та Іванові Росолові.

До т. 5. Перед приступленням до дискусії, д-р М. Ріпецький звернув увагу, щоб концентрувати дискусію перше над питанням співпраці з Інститутом української археографії та СП "Літопис УПА" у Львові.

М. Ковальчин питав, чи книжки (деякі з цінними речама), видавані приватно д-м Іваном Біласом, будуть видавані СП "Літопис УПА" у Львові.

Є. Штендера відповів, що Білас має з ними договір і повинен дотримуватися вимог угоди. Він має опрацювати документи більш поліційні, НКВД, а також накази Сталіна, Берії й інших, як також докладні плани виселення поляків. Його приватні видання — це його справа.

І. Камінська, стосовно звіту контрольної комісії про повернені книжки у знищеному стані, звернула увагу на те, що цей факт і погана дистрибуція можуть вплинути неґативно на наше видавництво.

Д-р М. Ріпецький пояснив, що СП "Літопис УПА" у Львові повинно займатися тільки дистрибуцією, а не друкуванням книг.

Марія Пискір, маючи на увазі високі кошти книговидавння в Україні, пропонувала зменшити наклад, доки не буде зменшена інфляція. Можна видавати цікавіші томи збільшеним тиражем, а менш цікаві — зменшеним накладом. Тут подала приклад описів про Петра Дужого, який інформував НКВД, кого і де можна зловити. "Чи пересічному читачеві це потрібне?", — питала вона.

М. Лебедь піднесеним тоном звернув увагу, що приміром, такі люди в Україні, як Іван Білас чи Петро Дужий, продали нас усіх, а сьогодні він є заступником провідника ОУН. Кандидат у депутати І. Білас у 1987 р. видав книжку "Буржуазні націоналісти і їх бандитські формування", де нас усіх називає реакційною фашистською бандою вбивців ОУН на послугах у фашистської контррозвідки і т. п. Ця книжка ще й сьогодні являється "пособієм" виховання молоді у незалежній Україні, про що була мова в "Нескоренній Україні" ч. 9 за травень 1994 р. Покликаючись на московського генерала, згадав також про Кука, який мав співпрацювати з НКВД з 1944 року. "Кожен може помилятись, — говорив Лебедь, — але треба мати відвагу признатися".

Д-р М. Ріпецький висловив думку, що якщо "такий" викриває злочини НКВД, хоч був на його услугах, його свідчення дуже важні, бо він розкриває погані справи. Документи з докладними даними про провокації спецвідділів КҐБ під маскою УПА та інші корисні нашій справі

матеріяли ми змушені видавати, щоб нас не випередили інші, наші противники. Нашою справою є провіряти документи, але "таких" людей треба нам використати.

І. Камінська говорила, що Петро Дужий не має відношення до видавництва "Літопису УПА", але Кук або молодий ще І. Білас повинні дати вияснення. М. Ковальчин завважив, що для дезорієнтації мас в Україні на усіх визначних людей накладають ярлик бувших аґентів НКВД.

М. Лебедь говорив, що ми всі повинні зажадати від сучасного уряду України, щоб всі документи, що були вивезені до Москви, визнати власністю українського народу і як такі, Москва повинна звернути їх безкоштовно. Уряд України повинен притягнути до відповіальности бувших злочинців НКВД, хоча двох-трьох на рік. Він апелював до присутніх збирати правдиві підписні документи і сам пообіцяв зібрати на цю акцію 5 тисяч долярів.

Є. Штендера сумнівався в успіхах пропозиції Лебедя, наводячи приклад реабілітації упістів, де реабілітуються тільки ті, що боролись проти німців. При цьому реабілітацію веде СБУ, в якій правлять старі енкаведисти. "Селекцію матеріялу до друку перепроваджую в той спосіб, що вибираю найбільш підходячі", — сказав редактор.

І. Камінська вважала, що є добрим явищем те, що наше видавництво видає документацію. Д-р М. Ріпецький був згідний з І. Камінською, що інші наші інституції можуть також видавати матеріяли про визвольну боротьбу, але деякі не хочуть з нами навіть співпрацювати. Тут подав приклад Українсько-Канадсько Дослідчо-Документацйного Центру в Торонто, якого представники зразу погодились на пропозицію проф. П. Потічного придбати документи з Москви, але цього ж самого дня, о 12-й годині ночі, відкликали.

Відносно видавничих справ голова видавництва пропонував, щоб у дискусії брати до уваги видавництво, наприклад, карти-мапи (величини цілої стіни) організаційної структури УПА, можливо, з індексом боїв НКВД проти УПА, періодичні видання УПА, збірки постанов головного команування УПА і т. п. "Відносно Нової київської серії, прошу, нехай зголошуються компетентні особи", — закликав д-р М. Ріпецький.

На питання А. Івахнюка, який піклуватиметься правописом, ред. Є. Штендера відповів, що послуговуємося академічним, але документи друкувати так, як написані.

С. Ґоляш знов пригадував про спогади "Палія" і том "В рядах УПА", на видання яких крайова управа Т-ва к. в. УПА зобов'язалася пожертвувати по 25 тисяч долярів. І. Камінська висловила свій погляд, що в загальному спогад добре написаний. Треба ще дещо змінити й додати, при чому вона сама погодилася додати опис про Криниччину. Є. Штендера знов висловився критично про опис деяких подій у спогаді "Палія", де

наприклад, акція "Хріна" на село представлена як бандитська, хоч з іншої сторони виходить — що це "слава для УПА". Він пригадав, що в минулому була вибрана комісія, яка повиннна закінчити спогад і давати до друку. Д-р М. Ріпецький пригадав, що те саме відноситься до тому "В рядах УПА". Була також покликана комісія, але немає ще заміток, нема вступної статті. Треба справити і також віддати до друку.

Співаник "Пісні УПА". У дискусії на тему видання пісень УПА пригадувано про те, що на минулорічному пленумі покликано комісію, яка мала подати свої пропозиції, але нічого не зроблено. Один із членів комісії С. Ґоляш зрезиґнував, подаючипричини листом, який долучив до фінасового звіту. Як причину резиґнації С. Ґоляш подав образливу супроти нього поведінку редактора Є. Штендери, який радив йому піти в університет і вчитися бібліографії, або просити дочку, що закінчила Торонтонський університет, бібліотекарські студії, про поміч... В свою чергу редактор заперечив це. У дальшій дискусії пропоновано прийняти пропозицію проф. П. Потічного —видати співаник так, як є, з тим, що відкинути найбільш несприйнятливі пісні У висліді — д-р М. Ріпецький звернувся до членів комісії (С. Ґоляш, Є. Штендера та І. Камінська): "Ви сядьте завтра і подайте пропозиції".

Щодо "Бюлетеня", то цю справу знов широко дискутовано, аналізовано способи редаґування, пропоновано осіб, які мали б редаґувати й подавано різні пропозиції. Потім прийняли такий особовий склад редакції "Бюлетеня": Михайло Бохно, Микола Кулик, Стефан Новицький, які перед відданням до друку повідомлятимуть голову і редактора видавництва. Редактор Є. Штендера пропонував впровадити біографію В. Макара до "Бюлетеня".

22-й том редакції Є. Місила, який має бути виданий в Польщі польською мовою, вирішено друкувати накладом тільки 10 тисяч примірників. Дискутанти брали до уваги можливість, що в Україні видання польською мовою не розійдеться. Д-р М. Ріпецький говорив, що в Польщі зацікавлення книжкою зменшується і Є. Місило просить допомогти, бо те, що він уже видав не розходиться.

Щодо тому "Ідея і чин"., то одні опоненти були за тим, щоб цей том видати більшоим накладом, інші, беручи до уваги високі кошти паперу, пропонували видати, як цей, так і наступні томи, у меншому накладі, але більше чисел самих томів.

Адміністратор М. Кулик був за збільшення накладу цього тому, позаяк Організації Українського Визвольного Фронту згодилися бути фундаторами.

Винесено постанову, що адміністратор видавництва полагодить цю справу і буде видана така кількість книжок, на яку згодяться фундатори.

Покажчик до томів 1—19. У дискусії переважала думка, що цей том не буде популярним для пересічного читача, ним будуть цікавитись лише фахівці, і тому постановлено видати накладом 10 тисяч примірників, а М. Кулик запропонував присвятити цей том фундаторові, покійному Володимиру Макару.

С. Ґоляш, маючи на увазі стан фінансових спроможностей, пропонував зменшити тираж усіх томів до 10-ти тисяч та зачекати з перевиданням виданих уже томів, аж доки не буде фондів. Пропозицію чекати на передрук виданих уже томів прийнято. Відносно накладу нових томів прийнято пропозицію уже попередньо ухвалену при обговорюванні поодиноких томів. На закінчення дискусії на тему книгодрукування сказано, що кожний том "Літопису УПА" мусить бути затверджений до друку редакційною колеґією.

Критика тому 23 "Медична опіка в УПА". Д-р М. Ріпецький зачитав листа від члена Видавничого комітету, Лева Футали, в якому він закидає авторові 23-го тому про не подаваняі правди і замовчування ролі ОУН у визвольній боротьбі УПА та поміщення фотографій з неправильним представленням деяких груп. У відповідь д-р М. Ріпецький заперечив закид тенденції замовчування ним ролі ОУН. Для прикладу зачитав два уривки з 23-го тому, де йде мова про ОУН. Подав також звіт "Мельодії" з Реґенсбурґа від 12-го травня 1947 р., де немає ні слова згадки про ОУН. Подібно писав "Скала"-"Богдан".

Щодо описів фотографій рейдуючих груп д-р М. Ріпецький зачитав зміст листа, якого він, з датою 10-го червня 1947 року, розіслав районовим референтам СБ, яких зобов'язував до творення рейдуючих оперативних пропаґандивних груп УПА, а не СБ. Так були й означені фотографії рейдуючих боївок, себто як "група вояків УПА".

М. Ковальчин комунікував, що члени Т-ва к. вояків УПА дискутують на цю тему на своїх засіданнях і в загальному згідні, що в "Літописі УПА" оминається роль ОУН, та їхнім побажанням є подавати правдиву історію ОУН, але чому Футала поклилається на 23 том — невідомо. Мабуть, він мав на увазі факт, що без ОУН УПА не встояла б.

М. Лебедь висловився, що УПА була одна. Хто пише про УПА, не може писати про ОУН чи "Старуха". Зрештою, згідно наказу головного командування, офіційно УПА перестала існувати в 1947 році. Охримович та інші були арештовані пізніше, бо НКВД хотіло ліквідувати тих, які будуть приходити на зв'язок. Наприклад, Зеленчук сказав усе відразу.

Редактор Є. Штендера сказав, що він не думає, що це можна закидати? Далі він говорив, що на еміґрації писалось уже багато про ОУН і можливо ОУН, яка диспонує поважними фінансами, видасть колись книгу про себе. Поки що замало пишемо про безпартійних.

Справа архівів. У дискусії на тему архівів звернено увагу бути обережним з архівами в Україні, бо хоча Москва продає документи Україні за гроші, правдоподібно, такі документи залишилися в країні. Але і документи в архівах стережуть енкаведисти і дозволяють бачити, чи робити копії документів згідно їхньої вподоби.

М. Лебедь вважав, що дискусія на тему українських архівів у Москві непотрібна. Український уряд повинен здецидовано вимагати від Єльцина звороту українських архівів, як це робить уряд Мадярщини, який уже два рази відмовився від переговорів з Єльциним з цього приводу.

Інші дискутанти говорили про те, що приватні особи на Волині знають про місця заховань підпільних документів. Пропоновано, щоб деякі матеріяли від приватних осіб забирали тут до нас.

Нав'язуючи до пропозиції проф. П. Потічного про можливість введення ще одного члена від нашого видавництва до редакційної ради ІУАД НАНУ, д-р М. Ріпецький пропонував це С. Ґоляшеві, який відмовився. Також відмовилася І. Камінська через неспроможністю в цьому році їхати в Україну. Д-р Ріпецький висловив думку, що одна особа, напр. П. Потічний, може поговорити з Є. Місилом, який увійшов би від "Українського архіву" в Польщі. Відносно пропозиції проф. П. Потічного, поданої в точках "а" (стор. 1-а його звіту) до т. "г" (стор 2) вирішено фінансувати роботу 2-х архіваріусів-істориків у київських архівах та скликати конференцію. Якщо утворяться відділи обласних архівів, будемо з ними в контакті і евентуально фінансуватимемо кілька відділів, але ніколи не 20, бо нема сенсу приймати коштовного плану, позаяк ніколи такий план не має шансів реалізації.

Співпраця з Україною. На основі відповідей ред. Є. Штендери, що з установами, з якими співпрацюємо в Україні, немає відповідної комунікації та у зв'язку з тим треба вимагати від них звітування, д-р М. Ріпецький признав, що так є, і твердив, що "напишемо їм, що ми незадоволені їх виконанням обов'язків, та що вони повинні звітувати. Вважав також що наше видавництво повинно делеґувати одного (із 4-х членів) туди, щоб переконатися що там діється.

Дискутовано також справу кольпортажу в Україні, де брак відповідних приміщень для паперу і друкованих матеріялів спричиняє труднощі. Знову з приводу неконтрольованої інфляції, вони там маґазинують книжки на кращий час, надіючись економічної стабілізації. Адміністратор видавництва вважав, що треба їм там дати середники транспортації, бо "пошта шванкує", а на потреби маґазинування — приміщення, яке зразу (на основі існуючих законів) можна винаймати, а згодом приватизувати. Для придбання приміщення адміністратор пропонував уповноважити СП "Літопис УПА" у Львові. Д-р М. Ріпець-

кий пропозицію фінансування приміщення для маґазину визнав ризиком, але й конечністю, яку слід якнайшвидше полагодити.

Володимир Дашко поінформував про скромний фінансовий стан видавництва.Винесено рішення уповноважити наших 4-х представників до поладнання справи в границях фінансових спроможностей.

Також пропоновано видати третій том Є. Місила ("Біографії полеглих вояків УПА") з доповненням інших матеріялів, або видати спільно виданням "Повстанські могили". Була також мова про польськомовне видання "Літопису УПА", але це визнано, як пропозицію нереальну. Говорено про те, що маємо великі досягнення, але не вміємо заробити грошей. Є. Штендера пропонував їхати в терен за збірками, як робили і роблять це інші, як, наприклад, робив це Кубійович. Сам він обіцявся їхати, якщо зголосяться інші добровольці видавництва.

Фінанси. З огляду на скрутну фінансову ситуацію видавництва, щоб заощадити гроші, знов дискутовано, щоб ограничити наклади в Україні до максимум 10-ти тисяч примірників. У зв'язку з тяжкою фінансовою ситуацією видавництва, Михайло Ковальчин (член крайової управи Т-ва к. в. УПА) інформував, що на найближчому засіданні КУ Т-ва к. в. УПА внесе пропозицію дати для видавництва 10 тисяч долярів. У дискусії на тему придбання фінансів одні пропонували, щоб поважні, загально шановані люди з нашого видавництва закликали суспільство до пожертв, інші пропонували найближчу збірку коляди присвятити на "Літопис УПА", а ще інші пропонували звернутися до бувших упістів із закликом фундувати поодинокі томи. На пропозицію С. Ґоляша, щоб члени видавничого комітету оподаткували себе й зложили на "Літопис УПА" по одній тисячі долярів, відгукнулись 10 присутніх членів, які дали по 1000 дол., а М. Ковальчин, в пам'ять померлої дружини — 2000 долярів.

Говорячи про гроші, на питання чи український уряд оподатковує нас в Україні, М. Кулик відповів, що так, 28 % платиться за друкування і згодом 28 % — від продажі. Зараз у державному фонді у Львові маємо 10 тисяч долярів, але щоб не платити одного 28 % податку, потрібно ще 40 тисяч долярів.

На закінчення дискусії про фінанси, д-р М. Ріпецький підкреслив великі заслуги у дотеперішніх великих успіхах придбання фондів Степанові Ґоляшеві, який роками уже сам це робив і ніхто з Об'єднання чи Товариства к.в. УПА йому не поміг.

Віктор Новак вияснив справу пожертви і вицофання Т-вом к. вояків УПА в Канаді суми 25 тисяч долярів. Сталось це тому, що за пропозицію ніхто не голосував "так" і ніхто не голосував "ні". Через десять днів після зборів в кредитівці стримано чек, доки справа не буде вияснена.

До т. 6. У дискусії на цю тему не залишилося багато питань, бо

більшість із запланованих замірів видавництва продискутовано й вирішено в попередніх точках. С. Новицький інформував, що отримав додаткові матеріяли для волинського тому, які вже набрані на комп'ютері. Пропонував, щоб вирішити, що з ними робити? Вирішено, що С. Новицький з редактором перевірять ці матеріяли і, на основі перевірки, вирішать, які є можливості використання та подадуть свої пропозиції.

До т. 7. Дискутуючи на тему інших питань та питання подальшого існування і діяльності видавництва, порушено кілька запитань. Одним із них було те, що зі сторони передплатників є претензії до "перескакування" черговости видаваних томів, на що інші підкреслили, що це спричинене як редакційними, так і адміністративними перешкодами. Пропоновано, щоб черговий номер давати томам згідно черговости появи. М. Лебедь пропонував, щоб знайти контакт з людьми, які могли б розсилати томи, особливо у Східню Україну. У самостійній тепер Словаччині, що третій, то українець, і там треба зав'язувати зв'язки. С. Ґоляш говорив про те, що в Україні є Т-во побратимів, яке займається розповсюдженням літератури по всій Україні. Варто було б зав'язати з ним контакт. Д-р М. Ріпецький просив подати адміністрації адреси людей, з якими можна б контактувати в обговорюваній справі. Торкнулися також питання співпраці нашого видавництва з друкарнею "Бескид", яка, згідно загальної опінії членів президії видавництва, не виконує належно своїх обов'язків. З огляду на те, що друкарня повинна друкувати для нас ще деякі томи, висловлено думку полюбовного полагодження справи, до чого зобов'язано друга М. Кулика. М. Кулик запропонував, щоб до Видавничого комітету "Літопису УПА" кооптувати друга М. Зінька, а д-р М. Ріпецький пропонував подругу Марію Пискір. Обі пропозиції схвалено.

М. Бохно висловився позитивно про 23-й том "Літопису УПА", одначе висловив думку про потребу видати томи про кур'єрів і СБ. Д-р М. Ріпецький та інші вважали, що занедбана є роль населення, яке потерпіло найбільше. Треба б збирати спогади населення, яке дало УПА велику підтримку. І. Камінська знов покликалася на 1-й том "Закерзоння", виданий у Польщі та деякі статті в "Нашому слові", про "знамениті свідчення", які вважає свідченнями про "огром" переживань. Вона закликала, щоб і тут збирати спогади про такі переживання. Д-р М. Ріпецький інформував, що свого часу його жінка, п-і Ґоляш, і "Марічка" опрацювали інструкції, вислали листи зацікавленим і жодного відгуку немає до цього часу.

На цьому й закінчено вісімнадцятий пленум видавництва "Літопису УПА", яке, перед складенням усім подяки за присуність, закрив голова д-р М. Ріпецький.

Протоколював
І. Лико

ПРОТОКОЛ XIX
XIX-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 19/1995]

XIX-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літописи УПА", яке відбулось 17 і 18 червня 1995 року, в приміщенні Суспільної Служби Українців Канади, при 2445 Блюр Ст. Вест у Торонто, Онтаріо, за участю 20 членів ВК і гостей.

Присутні: Бабяк С., Бохно М., Ґоляш С., Дашко В., Жигар О., Коцур М., Кошик М., Микитчук К., Міґус М., Новак В., Новицький С., Пискір М., Потічний П., Ріпецький М., Росіл І., Содоль П., Футала Л., Шпак С., Штендера Євген.

Оправдано неприсуні: Камінська Ірина, Ковальчин М., Крук Б., Лебедь М., Лико І., Сорочак В. і Струтинський Ярослав.

Привіт пленуму передали: Лебедь Микола і Ковальчин Михайло.

Порядок нарад:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 18-го пленуму.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету;
   б) головного редктора і співредакторів;
   в) доповнення Марії Пискір;
   г) голови фінансової комісії;
   ґ) головного адміністратора.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття.

До т. 1. Засідання відкрив голова Видавничого комітету др. М. Ріпецький і, вітаючи всіх присутніх, попросив однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять: о. д–р Івана Гриньоха і проф. Лева Шанковського.

Голова видавництва, а заразом і пленуму, перед приступленням до порядку нарад, попросив когось заступити відсутнього секретаря д. Івана Лика. Були вибрані: С. Шпак і М. Бохно.

До т. 2. Протокол у скороченій формі, прочитав проф. П. Потічний. Зауваження до протоколу подав др. М. Ріпецький. Він сказав, що в протоколі

є змішані пропозиції з постановами. Також, що 22-й том повинен був вийти накладом не 10, а 15 тисяч примірників, як теж том "Ідея і чин".

Також була мова про співпрацю видавництва з Інститутом української археографії НАН України та Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

На закінчення голова торкнувся співпраці видавництва з Євгеном Місилом, про томи ним підготовлені і які були видані, а також про підготовку тому "Повстанські могили", який вийде під лоґотипами "Українського архіву" і "Літопису УПА". (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 3-б За редакцію "Літопис УПА" звітував головний редактор мґр. Є. Штендера за час від 18 червня 1994 до 12 червня 1995 р. і поділив свій звіт на кілька підрозділів: співпраця "Літопису УПА" з Інститутом української археографії НАН України (ІУАД НАНУ) та Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України (ГАУ), співпраця з СП "Літопис УПА" у Львові та з друкарнею "Бескид" Й. Терлецького в Торонто. У першому підрозділі звітодавець говорив про спільну редакційну раду, до якої входить і він, як один із співредакторів, яка була створена для видання Нової серії "Літопису УПА" і бюлетенів. Згадав про перший випуск інформаційного бюлетеня, в якому є мова про перший том Нової серії "Літопису УПА". Говорячи про СП "Літопис УПА" у Львові, яке очолює Володимир Чорновус, редактор сказав, що це підприємство перевидало 10-й том про УГВР, книгу ч. 3, видало 22 і 20-ий томи, а в підготовці до друку є томи Марії Пискір і Романа Петренка. Після того слідуватиме 4-та книга про УГВР: "Мемуари, статті і документи". Звітуючий також торкнувся справи розповсюдження наших виань, зокрема до важливіших дипломатичних представництв України.

І на закінчення редактор Є. Штендера сказав кілька речень про адміністративні справи, які зацитуємо вповні: "Говорю про них тільки тому, бо вважаю, що без полагодження цих справ ми опинимося в клопотах. Діло в тому, що друг М. Кулик не встигає сам вести адміністративні справи. На доручення друга М. Ріпецького, я старався зібрати людей в Торонто й якось облегшити працю адміністратора. Це не вдалося, бо друг Кулик не має навіть часу для поясненя потреб другим друзям, а без того нічого зробити не можна. Я думаю, що пленум мусить знайти якись вихід з цієї важкої ситуації. Ми мусимо облегшити працю друга Кулика, бо інакше ситуація в майбутньому стане навіть важчою". (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 3-в. Звіт "Марічки": Після звітів редакторів Марія Пискір прочитала звідомлення зі своєї поїздки до Львова в квітні 1995 р. Користаючи з нагоди поїздки "Марічки" до Львова, голова видавництва, др. Ріпецький просив її поцікавитися СП "Літопис УПА" у Львові.

---

* Не друкується.

Справи до перевірки були наступні:

1) Повільне друкування томів.

2) Реклама видань, розпродаж і кольпортаж томів — незадовільні.

3) Невисилка 3-х томів до Польщі.

4) Видайність праці платних працівників.

На всі ці питання "Марічка" привезла відповіді, а також подала свої зауваження. Дехто у Львові вважає, що друкування не аж таке вже повільне, бо видали чи перевидали аж п'ять томів. Вина за дворічне зволікання з 22-м томом, на їхню думку, падає на непорозуміння з Терлецьким, який їм винен понад 30 тонн паперу. Затримку з висилкою томів до Польщі, виглядає, спричинив Є. Місило. Кажуть, що він подав В. Чорновусові книгарню під назвою "Тирса", на адресу якої мали б вислати книжки. Виявилося, що та книгарня вже не існує. Реклама і розповсюдження "Літопису УПА", за описом "Марічки", працює подібно як і все інше в сьогоднішній Україні. Зачитано одержані від В. Чорновуса звіти за видавничі і канцелярські видатки СП "Літопис УПА". (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 4. Контрольна комісія в складі: М. Зінька і М. Міґуса провела контроль адміністрації видавництва за діловий 1994 рік і знайшла всі банкові конта згідні з касовою книгою. (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 5. Голова др. Ріпецький відкрив дискусію і попросив присутніх зголошуватися до слова. Дискусія розвинулася над 1-м томом Нової серії, де говорилося про наклад (20000 прим.), кошти, формат і колір обкладинок. Було сказано, що вступна стаття була патріотично перетягнена та що не було в ній згадки про основну серію, тому її треба було переробити. Відносно 2-го тому Нової серії дискусія велася, чи видавати матеріяли підпільні, чи документи КҐБ, а також що при другому томі повинна бути мапа. Слово в дискусії забирали: П. Потічний, М. Пискір, Є. Штендера, П. Содоль. Про том "Пісні УПА", який відредаґував З. Лавришин, реферував проф. Потічний. Він сказав, що том потребує ще трохи праці, але думає, що це не забере аж так багато часу.

Доволі часу присвячено комп'ютерній системі, яку підніс у своєму звіті Ріпецький. Вирішено, що всі ті особи, які послуговуються комп'ютерами, повинні подати свою програму проф. Потічному для створення єдиної системи. Була дискутована леґальна сторінка нашого видавництва. Вибрано трьох осіб (П. Потічний, М. Кулик і М. Кошик) для полагодження цієї справи. Дискутовано також домагання СП "Літопис УПА" у Львові. Там просять, щоб їм купити приміщення і автомобіль. А також хотіли б мати запасовий капітал та права перевидання. Виішено вислати до них всі книжки, залишити собі лише по 25 примірників кожного тому.

Протоколювали:

М. Бохно С. Шпак

* Не друкується.

ПРОТОКОЛ XX
XX-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

[Протокол ч. 20/1996]

XX-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", яке відбулося 20—21-го квітня 1996 року в приміщенні Суспільної Служби Українців Канади, при 2445 Блюр Ст. Вест у Торонто, Онтаріо, з присутністю 20-ти членів і гостей.

Присутні: Бабяк С., Бохно М., Грицай П., Дашко В., Жезло Н., Жигар О., Зінько М., Ковальчин М., Кошик М., Кулик М., Кулик Р., Микитчук К., Міґус М., Новак В., Потічний П., Ріпецький М., Росіл І., Футала Л., Шпак С., Штендера Євген.

Оправдано неприсутні: Ґоляш С., Камінська І.. Крук Б.. Лебедь М., Лико І., Пискір М., Содоль П., Сорочак В., Струтинський Ярослав.

Листи-привітання для пленуму передали: Содоль П., Кулик Р., син "Кропиви", дружина Гіммельрайха, син ген. Ступницького.

Порядок нарад:

1. Зачитування і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу з 19-го пленуму.
3. Звідомлення з праці:
   а) Голови Видавничого комітету,
   б) Головного редактора і співредакторів,
   в) Голови фінансової комісії,
   г) Головного адміністратора.
4. Звіт конрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План роботи на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття.

До т. 1. Засідання відкрив голова Видавничого комітету д-р Модест Ріпецький і, вітаючи присутніх, прочитав порядок нарад.

З огляду на відсутність І. Лика, секретарювали: С. Шпак і М. Бохно.

При точці 1-й додано ще такі зауваження до порядку нарад:

а) розгляд формальних і юридичних справ "Літопису УПА",

б) що було виконано за останній рік стосовно комп'ютерів (дискусія Є. Штендери з В. Чорновусом),

в) зобов'язання М. Пискір скоординувати комп'ютерну програму "Ворд Перфект" з програмою "Ворд" М. Кулика і Є. Штендери,

г) видати нарешті том про Холмщину та спомин "Палія".

Точка а), тобто юридичні справи "Літопису УПА", була зразу продискутована. Проф. П. Потічний порадився з адвокатом Даниловим, який сказав йому, що не потрібно жодної реєстрації, якщо все проводиться згідно з Правильником, і ніхто не одержує платні. Таку саму відповідь дав і адвокат Козак. Натомість В. Дашко одержав протилежну пораду від д-ра М. Малецького відносно цієї справи. Д-р М. Ріпецький радить ще раз цю справу перевірити.

До т. 2. Протокол із 19-го пленуму прочитав проф. П. Потічний.

До т. 3. а). Голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький назвав звітний 1995—1996 рік кульмінаційним. Звітуючий вважає, що видавництво дійшло до максимальних меж і тепер, беручи до уваги наші спроможності, повинно задуматися, як поступати далі. Радить пленуму не тільки винести рішення, але й подумати й над тим, як їх зреалізувати. Вичисливши всі наші видання за останній рік, і це, що заплановано на наступний рік, голова проаналізував 20-літню історію видавництава, згадуючи його заснування і всі пройдені етапи. Вшановуючи пам'ять усіх тих співпрацівників, які відійшли вже у вічність, а саме: Михайло Озимко-"Залізняк", Іван Хома-"Богдан", Іван Козак-"Борис", Петро Миколенко-"Байда", Данило Міршук-"Степан Федорівський", Богдан Гук-"Скала", Юрій Лопатинський-"Калина", Андрій Дольницький-"Голубенко", Дарія Ребет, Володимир Макар-"Вадим", Лев Шанковський-"Дзвін" — згадав їхній вклад в розбудову видавництва.

Як голова Видавничого комітету, д-р Ріпецький подякував поіменно усім тим, хто брав участь в редакційній і адміністративній праці. Далі голова говорив про зміни у видавництві, які наступили після 1991 року з проголошенням самостійности України, перенесення друкуваня наших видань в Україну та створення СП "Літопис УПА" у Львові. Пригадав структуру львівського підприємства і осіб, які за нього відповідають. Згадав про минулорічні загальні збори СП "Літопис УПА", які відбулися з 22 до 24-го вересня в Торонті та про такі ж збори 16-го жовтня у Львові. Також д-р Ріпецький говорив про "Український архів" у Варшаві, який очолює п. Є. Місило, нашу співпрацю і погіршені між нами відносини. І на закінчення Ріпецький поінформував пленум про підготовку другого тому "Медична опіка в УПА". (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 3б)-Р. Головний редактор мґр. Євген Штендера поділив свій звіт на чотири частини:

1) Праця редакції і співпраця з СП "Літопис УПА" у Львові, 2) Співпраця з Інститутом української археографії НАНУ і Головним архівним управленням України (ГАУ), 3) Додаткові томи, які готуються до друку і 4) Кінцеві зауваження.

У першій частині свого звіту редактор говорив про видання, які вже вийшли у Львові, як 28-й том "Літопису УПА" і 5-те число нашого

* Не друкується.

“Бюлетеня”, про томи, які вже готові чи майже готові до друку, а це: “Ідея і Чин”, “За Україну, за її волю”, “Пісні УПА”, “УГВР” — книга четверта, спомини С. Стебельського “Хріна”, спогади ройового “Палія” та спогади “Вороного“.

У другій частині Штендера говорив про появу 1-го тому Нової серії та про спільний “Бюлетень”. Згадав про недоліки у співпраці, які проявляються у наладнанні комп’ютерної системи та у незадовільному особистому контакті.

У частині третій він зреферував ще такі томи, які підготовляються до друку, а саме: 28-й Холмський ТВ УПА “Данилів” і всілякі клопоти довкола нього, том про президента УГВР Кирила Осьмака, який підготовляє дочка президента Наталя Осьмак.

На закінчення Є. Штендера порушив питання зіпсованих відносини з п. Євгеном Місилом, співпрацю з “Прологом”, з головою ВК М. Ріпецьким та інші недоліки, зокрема в друкуванні та розсилці наших видань. (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 3.б)-СП. Співредактор проф. Петро Потічний почав свій звіт, як і голова видавництва, мінорним тоном. Торкнувшись всіх тих наших проблем, які прийшли з “віком“ нашого видавництва, він радив пленуму, брати під увагу наші спроможності. Дальше він сказав, що у своєму звіті говоритиме про дві справи, до яких він найбільше причетний, а саме: 1) Відділ джерел національно-визвольного руху ХХ-го ст. при ІУАД НАНУ і 2) Архів підпільної і протипідпільної боротьби, який утворюється при Торонтонському університеті . Першу точку Потічний поділив на шість частин, де в першій описав працю відділу джерел і його фінансові труднощі, у другій і п’ятій частинах торкнувся проблем, зв’язаних з першим томом Нової серії. У третій і четвертій частині була мова про матеріяли, які повинні бути опрацьовані до наступних томів Нової Серії, а в останній — про 25, 26 і 27-й томи та їхній порядок друкування.У другій точці свого звіту (“Архівна колекція при університеті в Торонто”) проф. Потічний поінформував пленум про всі ті збірки документів, які входять до колекції при цьому університеті, про те, що вже є зроблене і що ще треба зробити. На закічення він сказав, що готує разом зі своїм колеґою Астером, книгу “Архітектура резистансу — криївки і бункери українського підпілля 1944—1954”. (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 3.в.) Голова фінансової комісії інж. Степан Ґоляш переслав свій звіт, який охолював час від 18-го червня 1995 р. до 20-го квітня 1996 року. До звіту була долучена сума на 735 долярів, в яку входить його збіркова листа ч. 82 з 12-ма позиціями на суму 470 долярів, збірка, яку перепровадив Михайло Ковальчин (без листи) на суму 265 долярів, що все разом дає суму 735 долярів.

---

* Не друкується.

У звіті др. Ґоляш повідомляє пленум про свою резиґнацію, з огляду на стан здоров'я, з посту голови фінансової комісії "Літопису УПА", дякуючи всім за довголітню співпрацю, а теж подає у сімох пунктах пораду, як дальше здобувати фонди на видавничі цілі. (*Звіт долучений до протоколу*).*.

До т. 3.г). За адміністрацію видавництва звітував Микола Кулик. У своєму звіті д. Кулик порушив справи виданих томів, висилку матеріялів "контейнером" в Україну та придбання нових фундаторів. (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 4. Контрольна комісія в складі: Миколи Зінька та Михайла Міґуса провела контроль адміністрації видавництва за діловий 1995 рік і знайшла всі банкові конта у відповідності до касової книги. (*Звіт долучений до протоколу*).*

До т. 5. Відкриваючи дискусію над звітами, д-р Ріпецький запропонував обговорення звіту СП "Літопису УПА" у неділю, тобто на другий день нарад пленуму. Пропозицію прийнято. Рівночасно подав під дискусію справу Правильника, зазначуючи, щоб назву залишити ту саму.

Після короткої дискусії вирішено ввести посади заступників і доповнити особовий склад видавництва "Літопису УПА" так:

голова ВК М. Ріпецький, заст. С. Ґоляш;
гол. ред. Є. Штендера, заст. П. Потічний;
адміністратор М. Кулик, заст. В. Дашко;
секретар М. Бохно, заст. І. Лико.

* * *

До редакційної комісії на місце Б. Крука і Л. Шанковського входять подруги: М. Пискір і І. Камінська.

М. Ковальчин запропонував, щоб в контрольній комісії були люди з обох організацій. Пропозицію прийнято. Вибрано чотирьох друзів: О. Жигара, М. Зінька. М. Міґуса і Б. Пасічника, але хто з них ввійде до контрольної комісії, а хто до адміністрації, жоден із секретарів не записав.

На пропозицію В. Дашка до адміністрації прийнято Р. Кулика.

Справа фінансової комісії лишається нерозв'язаною.

До ради директорів СП "Літопис УПА" вибрано двох нових членів: П. Потічного і М. Ковальчина. До теперішнього складу ради директорів входять: М. Ріпецький, Є. Штендера, П. Потічний, Л. Футала, М. Ковальчин і М. Кулик, а зі Львова: В. Чорновус, Ю. Штендера, Л. Ревонюк і Я. Лялька.

Довша дискусі велся довкола платних працівників СП у Львові. Дискутовано їхню видайність праці й потребу підвищення платні, були пропоновані різні цифри. Також згадано і непорозуміння між ними.

Обговорено справу наших київських працівників: Вовка і Соханя. Вирішено продовжити їхні платні ще на шість місяців. П. Потічний ра-

* Не друкується.

дить призначити гонорар за закінчення кожного тому Нової серії. З огляду на можливість поїздки проф. П. Потічного до Києва цього літа вирішено повідомити про це п. Соханя і визначити гроші на цю поїздку. Теж дискутовано справу 2-го тому Нової серії і рішено видати його на контрактовій основі. Відповідальні за виданя: Пиріг, Іваненко і Шаповал., А 3-й том Нової серії П. Потічний пропонує видати, як том "совєтських" документів і радить зробити бюджет того тому. Як 4-й том Нової серії, обговорено можливість видання книжки В. Кентія з Києва, який хотів би видати її в НС "Літопису УПА". Бюджет на цей том також треба затвердити. Була пропозиція десятитисячного накладу згаданих томів.

М. Кулик запитує, що робити з книжками, що вийшли в Києві. Вирішено половину накладу передати до СП "Літопис УПА" у Львові.

Дискутовано справу 2-го тому "УПА в світлі польських документів", який мав підготовити д-р Є. Місило в Польщі. Мимо усних запевнень (телефоном), що дальше буде співпрацювати з нами, на жодні листи не відповідає. Вирішено на майбутнє не робити жодних спільних видань з "Українським архівом", ні теж з іншими видавництвами, а домовлятися на контрактовій основі. Хтось підготовив — ми видали. Відносно наступного тому "Повстанських могил" — вирішено не брати в ньому участі. У дискусіях брали слово багато присутніх.

До т. 6. Редактор Є. Штендера повідомив, що в найближчому часі повинні появитися книги "Ідея і Чин", "Пісні УПА" та спомини Петренка (черговість може бути інша).

Спомини "Палія" та "В рядах УПА" опрацьовує "Христя", а коли б зайшла потреба, погодилася докінчити "Марічка". Товариство вояків УПА хоче ці речі бачити ще перед відданям їх до друку.

До т. 7. М. Кошик пропонує, щоб в касовому звіті було подано собівартість кожного тому і його ринкова ціна. Є. Штендера інформує про підготовку П. Содолем 3-го тому із серії "Говерля".

На засідання прибула пані Стебельська для обговорення фінансових справ видання тому про командира "Хріна".

В. Дашко пропонує, щоб адміністрація періодично (раз на місяць, чи раз на два місяці) проводила сходини.

На тому голова пленуму закрив засідання, подякував присутнім за участь і побажав гарного літа.

За президію з'їзду:

Д-р М. Ріпецький голова	С. Шпак і М. Бохно секретарі

ПРОТОКОЛ XXI
Скорочений протокол XXI-го пленарного засідання Видавничого комітету "Літопису УПА"

Торонто 24—25.05.1997 р.

Засідання відкрив голова Вид. комітету др Ріпецький привітанням присутніх. Хвилиною мовчання вшановано померлих друзів.

Прийнято порядок, опісля вислухано протокол з попереднього засідання, відтак звіти згідно з порядком нарад. Через відсутність відповідального редактора Є. Штендери звіт зачитав проф. П. Потічний. Всі звіти були роздані присутнім для ознайомлення перед дискусією над ними. Під час читання звітів Л. Футала запитав, на якій підставі протоколянтом нинішнього засідання є. О. Цилюпа. Др. Ріпецький обіцяв цю справу вияснити пізніше. До звіту голови Вид. комітету, відносно спогадів ройового "Палія", прийнято наступну пропозицію:"Ми радіємо тому, що подруга І. Камінська погодилася передати Л. Футалі викінчені спогади "Палія" до 15 липня 1997 р."

В. Новак взяв слово в справі спогадів Р. Петренка, "...чому так саботується це видання?". Др. Ріпецький у відповідь пообіцяв, що наступний том буде виданий з його споминами. Проф. Потічний вияснив, що нема ніякого "саботування" спогадів Петренка, бо, як йому відомо, до листопада 1996 року спогади не були ще готові до друку. Як тільки все буде готове — спогади будуть поміщені у 27-му томі.

С. Новицький зачитав листівку у справі полк. "Савура", натякаючи, що документи зібрані в архівах КҐБ не є обєктивні.

Проф. П. Потічний вияснив причини неспроможности оцінити працю п. Кентія, а це — відсутність джерел, на яких п. Кентій базує свої твердження.

М. Ковальчин пропонує видання документів, дотичних українського збройного підпілля, і зібраних у посовєтських архівах. Проф. П. Потічний вказав на складність справи, з огляду на технічні і фінансові труднощі.

М. Ковальчина пропонував, щоб третім томом Нової серії друкувати матеріяли з архівів комуністичної партії і уряду УССР, дотичних до українських визвольних змагань 1940—1950-х років. Зобовязується проф. Потічний допильнувати цієї справи.

Проф. Потічний закликав вирішити, які томи треба в першу чергу видати. Просить, з великим зрозумінням поставитись до пропозиції головного ред. Є. Штендери. Том 26-й (УГВР) і том по Холмщині мають пріоритети, оскільки будуть на часі підготовані до друку.

Пропозиції друкувати мемуарний том про УГВР (26-й) і том про Холмщину, були схвалені, як пріоритетні. Відповідальність за їх випуск несе редактор "Літопису УПА" Є. Штендера.

Далі на нараді повернулися до звітів, які досі не були заслухані.

М. Кулик зачитав касовий звіт адміністрації і фінансовий розрахунок із продажі книжок збірщика С. Ґоляша, який з приводу хвороби відсутній. До звіту М. Кулика, М. Міґус просить, щоб у звітах цього роду виразно означати в яких долярах (американських чи канадських) є подані суми.

М. Кошик просив пояснити, як виглядає справа висилки книжок, скільки томів вислано і чи за всі надійшли оплати, чи немає заборгованостей, а як є, то на яку суму. Буває, що дехто помер і стягнення боргу стає неможливим. Тому і ті втрати повинні бути у звіті помічені.

Л. Футала підкреслив, що адміністрації необхідна постійна працівниця. С. Новицький запитав, чи Товариство колишніх вояків УПА може доплатити $10.000, необхідних, щоб був фундатор тому Р. Петренка. Полеміка торкалась того, буде чи не буде фундатор у згаданого тому.

Др. М. Ріпецький зголосив кандидатуру Романа Кулика, як працівника у складі адміністрації "Літопису УПА". Другою справою була конечність постійної секретарки видавництва.

Др. Ріпецький повернувся до справи секретарювання О. Цилюпи на пленумі Видавничого комітету, пропонуючи його на тимчасового секретаря президії. Пропозицію прийнято.

* * *

На другий день пленарних нарад проф. Потічний обширно повідомив про зміст листа від Чорновуса в справі російськомовних документів про УПА — перекладати їх на українську чи ні. Засуґеровано звернутися у цій справі до Є. Штендери. Є. Штендера зараз хворий. П. Потічний побоюється, що оскільки немає Є. Штендери, усе затягається, і запитав чи буде він в стані викінчити розпочату працю над томами про УГВР і Холмщину.

М. Кулик поінформував як виглядає справа набору нових працівників до помочі у праці в адміністрації.

Проф. Потічний вказує на необхідність виїзду в Україну задля придбання бажаних документів з архіву "Жовтневої революції". Треба надати там якусь грошову допомогу. Гроші необхідні, щоб заплатити за документи. У Польщі можна придбати понад дві тисячі документів Берії-Сталіна, які відносяться до наших визвольних змагань, і тут необхідні гроші. Парох гр.-католицької церкви у Ярославі (Польща), о. д-р Б. Прах, вказує на можливість набуття документів, правдоподібно провідника "Стяга". І на це необхідні гроші. На закінчення доповідач повернувся до справ, повязаних з виданням чергових томів.

На запитання др. М. Ріпецького, скільки грошей можна виділити, слово взяв М. Кулик, пояснюючи, що на видання 10-ти томів "Літопису УПА" необхідно мати достатню суму, а теж підкреслив необхідність придбання приміщення для бюра видавництва у Львові, пропонуючи можливість оренди.

Др.М. Ріпецький наголосив, що на невідкладні поїздки в Україну у цілях службових, необхідні кошти мусять знайтися.

Для максимального полагодження справ, повязаних з видавництвом "Літопису УПА", М. Кулик пропонує висилати когось, хто всесторонньо обізнаний з дотичними справами і уповноважений приймати відповідні рішення.

Др. М. Ріпецький говорив далі відносно справ архівних. У першу чергу, як роздобути гроші на видання чергових томів. У відповідь на зауваження В. Новака, вносить спростування відносно тому Р. Петренка. Том буде виданий, гроші на це є. Немає тільки фундатора. У справі книжки Петренка "Аналіз споминів Т. Бульби..." вирішено: "Прийняти рукопис до розгляду і, евентуально, у майбутньому видати".

Том "Ярославщина": М. Бохно пояснив, як виглядає справа редаґування згаданого тому. Клопіт в тому, що немає присутнього відповідального редактора. Фундатором тому мав би бути сотенний "Туча". Проф. Потічний суґерує, що було б добре цей том видати.

Внесок др. Модеста Ріпецького — дативідповідь фундатору, що том "Ярославщина", для якого є багато зібраних матеріялів, постараємось за всяку ціну видати не пізніше кінця 1998 року. Пленум Видавничого комітету "Літопису УПА" просить наміченого редактора Михайла Бохна опрацювати цей том якнайскоріше.

Спогадами Степана Стебельського "Хріна" займеться проф. Потічний. Праця над цим томом спізнена з огляду на хворобу пані Стебельської. Вступну статтю писатиме проф. Потічний. На його думку, для цього необхідні джерельні матеріяли. Крім цього, вступна — це справа редактора, а не Видавничого комітету в цілому.

Поставлено запит, в якій стадії підготовки є том по ВО "Буг" і, чи спогади "Сої" належать до цього тому. Ставилося також запитання відносно опрацювання чергового тому "Говерля" і пропонувалося дістати інформацію від Петра Содоля. Піднесено також питання про справу книги про К. Осьмака. Повідомлено, що том про рейди, планований до друку в наступному році, передано до друку Товариством к. в. УПА ім. Тараса Чупринки.

У справі книги про криївки і бункери — пленум підтримує думку проф. Потічного, що варто його друкувати або в серії "Літопису УПА", або окремо. Якщо не буде фондів з інших джерел, видавництво готове підтримати видання цього тому фінансово.

Відносно друкування другого тому Нової серії, проф. Потічний вияснив, що на його думку краще було б зробити це у Львові. У Києві є можливість друкувати, але не має можливостей розповсюдження, і це може спричинити додаткові кошти. Вирішено, що другий том Нової серії вийде у новому форматі, а не як 1–й том цієї серії. Рішення, де друкувати даний том, буде піднято проф. П. Потічним в Інституті української археографії НАНУ в Києві.

У подальшому М. Кулик підніс потребу затруднити до помочі нових людей. Вніс пропозицію видрукувати і розповсюдити серед заможних старших людей заклик стати фундаторами окремих томів "Літопису УПА". Вирішено використовувати дотеперішню і пропоновану Куликом письмову форму для заохочення нових фундаторів.

У справі нових працівників М. Кулик пообіцяв, що його син, Роман Кулик, допомагатиме у праці, а також дівчина з України, Наталка Жезло, готова допомагати нам тут.

Порушено також справу маґазинів у Львові. Наголошувано, що видавництво повинно знати, де в Україні розсилається "Літопис УПА". Згадано, що у Литві є зацікавлення цим виданням. Просять вислати комплет через литовську амбасаду. Пропонується вислати комплет зі Львова.

Запропоновано Івана Лика в склад Видавничого комітету.

М. Кошик запропонував також Петра Мицака в склад Вид. комітету. Його підтримали Л. Футала та М. Ковальчин. Пленум не проти, але крім вищезгаданих — ніхто його не знає. Пропонується прийняти П. Мицака, але з умовою, що його прізвище не буде поміщено у томі "Літопису УПА", який вийде з друку від моменту прийняття др. Мицака в склад Видавничого комітету. Деякі члени висловлювали побоювання щодо працездатності П. Мицака, підкреслюючи потребу випробувати його перед прийняттям в ряди членів Видавничого комітету.

В. Дашко звернувся у справі допомоги в опрацюванні "Бюлетеня" Видавничого комітету "Літопису УПА".

Закінчуючи пленарне засідання др. Ріпецький подякував присутнім за участь і попросив раду директорів залишитись ще на місцях після короткої перерви.

За згідність з протоколом:

О. Цилюпа

[За згідність відпису
скороченого протоколу
Іван Лико]

Протокол XXII
XXII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

20—21 травня 1998 р.

20—21 травня 1998 року, у Торонто (Канада), у приміщенні Українського Дому — Українського Інституту в Торонто, при 121 Kennedy Ave., з присутністю 17-ти членів, відбулось чергове двадцять друге пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА".

Пропонований порядок нарад був наступний:
1. Відкриття й прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 21-го пленуму від 24—25 травня м. р.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного редактора і співредакторів,
   в) секретаря,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) головного адміністратора.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх затвердження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття.

До т. 1. Наради 22-го Пленарного засідання відкрив голова др. М. Ріпецький, привітавши присутніх, та бажаючи успішних — як щороку — нарад. Після цього, на внесок голови, однохвилинною мовчанкою присутні вшанували пам'ять бувшого члена видавництва, Зенона Соколюка, який відійшов у вічність. Згодом др. Ріпецький ознайомив присутніх з пропонованими точками порядку нарад, пропонуючи ще додаткову точку: "Звітування про діяльність СП "Літопис УПА". При цьому ред. Є. Штендера пропонував вставити цю точку як "3-а". Пропонований порядок з додатковою точкою звіту про СП — прийнято.

До т. 2. Протокол 21-го пленарного засідання, підготовлений Омеляном Цилюпою, зачитав Іван Лико.Голова видавництва, др. Ріпецький, оцінив протокол як такий, що в ньому "бракує багато речей", бракує хоча б коротких згадок про що звітували поодинокі звітодавці. Це, як сама назва звучить "скорочений протокол", але немає іншої ради, як прийняти його в такому стані як є. При цьому др. Ріпецький зачитав, які справи були узгіднені на засіданні президії між останніми двома пленумами, а це:

— Опрацьовано додатки до Правильника видавництва "Літопис УПА" (*Див. додатки ч. 2*)*,

— Номіновано п. Р. Кулика заступником голови фінансової комісії,

— Вирішено, що видавництво фінансово спроможне видати ще 10—11 томів. У зв'язку з цим усталено пріоритетність видавання томів (*Див. додатки ч. 1.*)*,

— Вирішено ввести Івана Лика до Видавничого комітету,

— Вирішено прийняти секретарку в адміністрацію нашого Видавництва (*Див. додатки ч. 1.*).*

До т. 3-а. На вступі звітування голова видавництва, др. М. Ріпецький з турботою пригадав про рідшання рядів активних членів нашого Видавничого комітету з причин самого віку й браку енерґії, стану здоров'я та смерті. Підкреслив потребу практичних розв'язок, а не лише ухвалювання теоретичних рішень. Про редакційну діяльність узагальнено звітував, інформуючи, що в 1997 році вийшов з друку тільки один (27-й) том спогадів Романа Петренка "За Україну, за її волю", який ще не розісланий до передплатників у США. У стадії редакційного викінчення та підготовки до друку є томи: "УГВР", ТВ "Данилів", "Спогади ройового "Палія", "Спогади к-ра Степана Стебельського "Хріна"", та "Медична опіка в УПА", книга 2-га.

У Новій серії "Літопису УПА" в Києві, у стадії підготовки і друку є такі: "УПА на Волині. 1943 рік" та "УПА на Волині", книга 2-га. У редакційній стадії — "Документи архіву ЦК КП(б)У", та том документів про президента УГВР К. Осьмака.

Ближчі інформації подав голова про том "Медична опіка в УПА", книга 2-а, подаючи при тому причини часткового запізнення з його власної вини, а частково з вини директорів СП у Львові, де працівники СП, через недбальство, набирали матеріяли в різних програмах і на різних комп'ютерах. У жовтні м. р., будучи у Львові, — говорив він, — я ствердив, що працівники СП мали проблему відшукати набрані матеріяли, а деякі манускрипти нових матеріялів лежали в шухлядах, вже рік не рушені. Впорядковані комп'ютерні матеріяли він одержав авіапоштою щойно в березні ц. р. (*Список змісту тому "Медична опіка в УПА", книга 2-а, залучений до звіту в додатках ч. 4. Звіт —див. додатки ч. 3*).*

До т. 3-б. Головний редактор, Є. Штендера у своєму звіті (*Див. додаток ч. 5*)* пригадав, що з приводу хвороби не брав участи в минулорічних нарадах пленуму. Пригадав також, що просив за перебрання іншими друзями обов'язків, які на нього "щедро накладено", бо "не було кому". Також домагався, щоб видання томів про УГВР і Холмщину трактувати як пріоритетні. Казав теж, що подав цілий ряд пропозицій, як налагодити працю СП "Літопис УПА" у Львові, яка є непродуктивною і має різні

* Не друкується.

недоліки, але лишень дещо з цього взято до уваги. На тему праці редакції й співпраці з СП "Літопис УПА" у Львові, редактор інформував, що тримав (листовно інтернетом, і бодай раз у місяць, телефонічно) зв'язок з В. Чорновусом, головою СП, або Ю. Штендерою, співголовою.

Відносно появи 25-го тому "Пісні УПА", за ред. Зенона Лавришина, Є. Штендера висловився критично, заявляючи: "Я дуже невдоволений редакційним викінченням книжки (примітки, ред. інформації, покажчик тощо). Крім цього — до книжки входить багато пісень, що не мають жодного відношення до УПА. Таке видання не приносить честі нашому видавництву".

Щодо спогадів Романа Петренка, "За Україну, за її волю", то набір їх почався восени 1994 року і завершився щойно навесну 1996 року, отже все тривало півтора року.

Далі редактор інформував про те, що за цей час вийшов друком "Бюлетень Видавничого комітету", та про те, що на комп'ютері в Оттаві й у Києві є набрані матеріяли 26-го тому "УГВР", книга 4, статті й документи до якого були переслані до Львова в квітні 1995 року. Проте склались інші об'єктивні умови, через які закінчення цього тому затрималося. При цьому редактор висловив думку, що нам прийдеться видавати ще одну книжку про УГВР, коли дотепер архіви КҐБ далі закриті, бо діячі УГВР не "реабілітовані", але "маю відомості, — говорив редактор, — що там є багато документів про УГВР".

Відносно 28-го Холмського ТВ "Данилів" — набір документів вже закінчений і на днях редактор має дістати для коректи. Том матиме понад 1000 сторінок, отже треба буде поділити на дві книги.

Далі редактор говорив про том документів президента УГВР Кирила Осьмака, який вже набраний на комп'ютері, але ще треба додати дещо від редакції, щоб можна було робити верстку.

Спогади сл. п. рой. "Палія" майже готові до верстки, "але через хвороби й клопоти "Христя" не переслала редакторові вступної статті й резюме для перекладу на англійську мову".

У ділянці нових видань підготовляється том "Медична служба в УПА", Любачівсько-Ярославський ТВ "Бастіон", до якого досі набрано документи з колекції М. Онишкевича-"Ореста", десь біля 250 сторінок.

За цей час нічого не зроблено в таких розпочатих проєктах як: спогади к-ра "Хріна", чисельні спогади інших вояків УПА й учасників підпілля, які чекають на опрацювання у Львові, та спогади Івана Гарваса "Сої", який кілька років тому прислав фундацію з умовою, щоб надрукувати його спомини. Треба б щось робити з тим проєктом і його про це поінформувати. До друку в "Літописі УПА" передали працю й спогади розміром одного тому: Анатолій Кентій з Головного архівного

управління України, та сотенний Роман Загоруйко "Лапайдух" із "забутого" Золочівського ТВ УПА, близько 600 сторінок спогадів.

Далі редактор інформував, що в цьому році нарешті налагоджено справу співзвучності комп'ютерів поміж Львовом і Оттавою, отже є можливість перекидати електронною поштою кількасот сторінкові документи, але все-таки радить друкувати книжки також в інших місцях, "бо виглядає, що ми в такому самому тупику як і з "Бескидом".

Щодо співпраці з Інститутом української археографії і джерелознавства НАНУ, ред. Штендера втримував контакт тільки з Олександром Вовком у дуже обмежених редакторських справах. О. Вовк вже кілька місяців працює над другим томом Нової серії (перша книга про Волинь). Після внесення ним поправок й додатків може бути верстка, після чого залишиться зробити покажчик і готувати книгу до друку. Цікаво також, що зроблено в справі можливостей підготовки двох чи й більше томів керівником Відділу новітньої історії ІУАД НАНУ Юрієм Шаповалом, який чекає на наші пропозиції.

Далі ред. Є. Штендера пригадав присутнім про свої попередні критичні зауваження до деяких справ з утворенням The Peter Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-insurgency in Ukraine. Він вважає, що сама назва неправильна, бо йдеться про архів "Літопису УПА", Об'єднання к. вояків УПА і т. д. Та й місце названого архіву не в Канаді, а в Україні. Сумніваюся також, чи можливим буде нашому видавництву використовувати архів для підготовки нових томів? Вважає також, що "...бодай всі члени президії "Літопису УПА" повинні отримати всю документацію, пов'язану з утворенням колекції в університеті".

У кінцевих зауваженнях Штендера висловив жаль, що видавництво не зуміло приєднати до нашого проекту молодих людей, бо з кожним роком нас стає менше, але завважив, що "завеликої прогалини не буде, як наше видавництво перестане існувати", бо в Україні і в Польщі виходить багато книг про УПА, які досить успішно заповнюють цю прогалину. Заввагою, що може краще зібрані нами гроші перетворити на стипендійний фонд і підтримувати ці дослідження й видання, ніж самому видавати книжки.

Наступним звітуючим редакторських справ був співредактор, проф. П. Потічний. Він спочатку звітував про зв'язок з Києвом, інформуючи, що від останнього звіту в минулому році не відбулося поважних змін у наших відносинах з НАНУ. Він тримав постійний електронний зв'язок з д-ром Г. Боряком та проф. П. Соханем з ІУАД. Але, "...помимо того, що ми допомогли фінансово оплатити електронну пошту для д-ра Ю. Шаповала, зв'язок з ним чомусь дуже важкий". Причиною може бути те, що він в постійних роз'їздах, дуже продуктивний науковець, та, правдоподібно, робить заходи стати директором Інституту міжнаціональних відносин і

політології. Якщо це станеться, ми будемо змушені докласти певних зусиль, щоб нав'язати робочий контакт з кимось іншим, хто стане директором відділу, до якого належить наша група.

Наш співпрацівник у Києві, Олександер Вовк, майже повний час пересиджує у Львові, де займається другим томом Нової серії, який він редаґує. Від січня по червень ц. р. не призначено фондів для секретарок у Києві з приводу їх частих змін на цьому становищі, але ми повинні бути готові відновити фінансування, якщо зайде потреба. Натомість оплату О. Вовка, від червня по грудень ц. р. треба своєчасно вислати або передати. На тему піготовки томів Нової серії, проф. П. Потічний інформував, що підготовка 2-го тому, під редакцією О. Вовка, добігає до кінця. Праця над цим томом затягнулася з приводу пом'якшено-сповільненого способу праці, типового для України, та роботи над іншими справами. Одначе, в цій роботі осягнено багато. Спогади Є. Басюка-"Чорноморця" поважно заавансовані. Але, найважніше те, що Басюк признався до співпраці з НКҐБ, де він зустрівся із завербованим Стельмащуком-"Рудим", та описує про роботу на НКҐБ в Остріжчині.

Вовк також зав'язав контакт з Романом Бараном, який в 1944—1951 р. працював фотографом в НКҐБ, і погодився написати про понад 100 вбитих повстанців у Снятині та Калуші. Він також припильнував Ігора Марчука, щоб цей зробив описи 150-ти справ документів ОУН і УПА, які знаходяться в Рівненському архіві (ДАРО). На думку звітуючого, було б добре коли б цей опис переписав сам Марчук і переслав нам. Це притягнуло б до нашої роботи ще одну людину. Вовк теж зав'язав контакт зі студентом історичного факультету Львівського університету Володимиром Морозом, який збирає інформації та документи про ОУН та УПА, та віднайшов 10-те число "Бюро інформації УГВР", бракуючі сторінки до протоколів допитів "Дужого" для 26-го тому й 1-у частину 8-го числа "Повстанця", про існування якого не було навіть підозріння. На думку звітуючого, не шкодило б подумати про притягнення Мороза до нашої праці на більш постійній базі.

У відрядженні на Волинь О. Вовк записав 4 години спогадів зв'язкової "Тараса Бульби"—Боровця Галини Кухарчук, зав'язав контакт з Галиною Козачок, яка була керівником зв'язку проводу ПЗУЗ в 1942—1943 рр., й списав півторагодинний спогад, та з допомогою Козачок зав'язав контакт з референткою УЧХ групи "Заграва" Поліною Стельмащук ("Мотря") і записав з нею одну годину спогадів.

Далі проф. Потічний звітував про те, що маємо матеріяли 3-го тому, які зібрав д-р Руслан Я. Пиріг, а які відносяться до становища КПРС та радянського уряду супроти українського визвольного руху. З огляду на те, що на розтиражовані й вислані голові видавництва та головному

редакторові матеріяли, звітуючий не отримав жодних думок на письмі, досі також не відповів д-ру Пирогу про вартість цієї збірки. А це обов'язково треба зробити й чимскоріше вирішити друкування цього тому, тим паче, що можемо втратити дуже важливий контакт з людиною, яку призначено начальником Головного архівного управління України.

Четвертий том, який відноситься до Волині, також підготовляє О. Вовк.

Відносно томів основної серії, том "Хріна" "не посунувся далеко вперед" з причин хвороби як п. Стебельської, так і самого редактора, та неможливості багато зробити. З огляду на те, що тут ніхто не має часу цього зробити, проф. Потічний пропонував знайти людину в Україні, яка, за винагороду, могла б це зробити. Він особисто звернувся у цій справі до В. Чорновуса, але до тепер відповіді не має. Також не зроблено нічого в справі тому про ТВ "Лемко", хоча є матеріяли, а навіть гроші на видання, але немає часу підготувати його до друку. Звітуючий з прикрістю додав, що мимо обіцяної д-ром Є. Місилом співпраці над дальшими томами "Літопису УПА", нічого від нього не чув.

У справі архівів звітуючий інформував, що в загальному закінчено роботу над класифікацією й загальним описом архівів, що складені в бібліотеці Торонтонського університету. Зараз проф. Потічний зі своїм сином Євгеном працюють над завершенням сортування марок підпільної пошти України, які передав С. Ґоляш. Мікрофільмова частина архіву втішається великим зацікавленням науковців з цілого світу, а паперова частина ще не зовсім доступна дослідникам. Тут знаходяться т.зв. "спеціальні папки Сталіна", в яких дуже багато звітів про діяльність українського підпілля. До цього буде включений архів Дрогобицької області, який буде привезений зі Львова в червні, та описи Рівненського архіву, які зробив Ігор Марчук. За гроші університету закуплено документи "спеціальної папки Сталіна" та Дрогобицького архіву, а також підпільний архів з околиць Белзця (тепер в Польщі). До звіту про архів бібліотеки Торонтонського університету проф. Потічний долучив список колекції матеріялів і документів англійською мовою п. н. "A Preliminary Guide to the Collection" (Dec., 1997). (*Див. додаток ч. 7*).*

Вповні виправданим було минулорічне рішення поставити наші видання на інтернет, де за цей час матеріяли прочитало понад 3000 осіб. Ці матеріяли також послужили до підготовки в Англії фільму про німецьку політику в Україні. До Верховної Ради України передано цілий комплект "Літопису УПА", але поки що, за допомогою Інтернету, знайдено там тільки один том — "Пісні УПА". Значить, усіх інших томів на полицях бібліотеки ще немає.

На закінчення свого звіту проф. Потічний подав рекомендації:

1. Продовжувати наші намагання поширювати й розбудовувати наше видавництво в Україні, як у Львові, так і в Києві.

* Не друкується.

2. Старатися збирати матеріяли про визвольну боротьбу в Україні, де є ще багато людей, які можуть суттєво доповнити наші знання. Можна б навіть виділити якусь суму грошей, призначених на малий гонорар.

3. З огляду на те, що ми всі старіємо, треба серйозно задуматися над справою забезпечення роботою нашого видавництва на довший час. Хоча в Україні ніхто не схоче робити цього на громадських засадах, та хоча ми маємо "серйозні й, в цілому, правильні застереження до стилю праці в Україні, але якийсь "модус операнді" треба знайти". Тут, на жаль, немає людей, які присвятилися б тій праці, тож треба розбудувати наше видавництво в Україні, особливо анґажувати молодих людей до роботи, як, напр., Марчука і Мороза.

4. Закупити монітор з більшим екраном для СП "Літопис УПА", а монітор, який є у Львові, передати для О. Вовка.

5. На оплату О. Вовка проф. Потічний пропонував переслати гроші в загальній сумі як досі, та певну суму на переписання опису Рівненського архіву, на ще одне відрядження Вовка на Волинь та на перефотографування світлин.

6. На свою поїздку до Львова в червні проф. Потічний просив асиґнувати йому суму $520. Сума оплат подорожі зі Львова до Перемишля йому ще незнана, але ці оплати не повинні бути високими. (*Звіт у додатках — див. додатки ч. 6*).*

Відносно т. 4, звіту редактора, проф. Потічний інформував, що після розмови з М. Куликом вислано в Україну кілька малих моніторів, та все ще потрібно полагодити прохання О. Вовка.

Щодо справи архіву бібліотеки Торонтонського університету, співредактор висловив своє невдоволення зауваженням відповідального редактора Є. Штендери на цю тему. Він підкреслив, що пленум вже кілька років тому апробував цей задум, але для ред. Штендери ця справа все ще не закрита. Колекцію "Петра Потічного" організовано на пропозицію університету, який не може приймати жодних колекцій організацій чи установ, але тільки приватних осіб. Пояснив знову, що як член CREES він зміг під своїм іменем поставити наш архів в університетську бібліотеку. До колекції можна додавати матеріяли, але змінити вже нічого не можна, і всілякі зауваження чи дискусії на цю тему непотрібні.

Ред. Штендера висловився, що хоче мати договір з університетом і копію приписів, на що проф. Потічний відповів, що це можна дістати в університеті. Д-р Ріпецький пригадав, що згідно протоколів 19 і 20-го пленумів, справа архіву була обговорена й вирішена отже немає потреби до неї вертатися.

До т. 3-в. За секретаря звітував Іван Лико. Він коротко розповів про те, що перебравши в 1989 році функцію секретаря від Віктора Новака сподівався, що дещо поможе як секретар видавництва, але не взяв до уваги свого місця замешкання в Рочестері, штат Нью-Йорк, тоді як

* Не друкується.

адміністрація міститься в Торонто. Тож і його функція ограничилась писанням й розсиланням повідомлень про пленарні засідання та підготовкою протоколів з перебігу тих засідань. У 1995 році не міг прибути на засідання, а вже в 1996-ому й 1997-ому роках заіснували дві причини із-за яких не брав участи в пленумах. Перша причина, це те, що не подавано його прізвища, як члена Видавничого комітету у списках томів "Літопису УПА". Йому здалося, що причиною цього є брак довір'я до його особи. Але набагато більше підсилив почування невдоволення факт видання спогадів "Марічки", та розміщення її прізвища у списку членів видавництва, хоча вона була прийнята в члени Видавничого комітету декілька років пізніше від нього. Зараз же голова Видавничого комітету д-р Ріпецький відповів, що причиною непоміщення в томах "Літопису УПА" прізвища Лика була звичайна неуважність, а не якісь інші причини.

До т. 3-г. Неприсутній на пленумі з приводу хвороби Степан Ґоляш переслав звіт письмово, але не як голова фінансової комісії, а як член Видавничого комітету. В інших справах він висловив думку, що найбільш почитний том "Літопису УПА" — це т. 28 (Марія Савчин "Тисяча доріг; спомини"), натомість том ч. 25 ("Пісні УПА") немає попиту. Причиною цього явища вважає факт запізної появи, бо люди, які були зацікавлені тим томом, постаріли, втратили зір, "а дрібний друк не притягає любителів пісень". Другою причиною є брак зацікавлення піснями УПА й, можливо, страх перед патріотичними піснями, бо це не подобається старшим братам і нашим вислужникам. У подальшому С. Ґоляш інформував, що до архіву при Торонтонському університеті передав велику збірку марок підпільної пошти України, та через проф. Потічного вислав до музею матеріяли про боротьбу ОУН і УПА. Також помагав май. Содолеві у збірці даних про старшин УПА та провідних членів ОУН, які увійшли до "Довідника" ч. 1 і 2, та помагав І. Камінській над виданням споминів рой. "Палія". (*Див. додаток ч.8*).*

Думка д-ра Модеста Ріпецького, щоб усім жертводавцям, які пожертвували понад сто долярів на том "Пісні УПА", передати цей том даром. Думка добра, але немає кому цим зайнятись.

До т. 3-ґ. Адміністратор, Микола Кулик, перше звітував про фінансову господарку видавництва, подавши суми прибутків і витрат за діловий 1997 рік. (*Звіт в додатках ч. 9*).*

Після касового звіту, М. Кулик зачитав звіт адміністрації "Літопису УПА" (*Див. додаток ч. 10*)*, де на вступі зазначив, що до фінансового звіту адміністрації долучує копію звіту СП "Літопис УПА" за 1997 рік і частково за 1-ий квартал 1998 р. (*Див. додаток ч. 11*)*, договір № 1/0302 про оренду складського приміщення з датою 2.08.1998 р. (*Див. додаток ч. 12*)*, та деякі документи Благодійного фонду "Літопис УПА" (*додаток ч. 13 – 5 залучників*).*

* Не друкується.

Найбільшим успіхом адміністратор вважав те, що у Львові додатково до СП зареєстровано в нову нашу установу — Благодійний фонд "Літопис УПА". "Якщо ми розв'яжемо успішно справу" маґазинування, — говорив М. Кулик, – існування "Літопису УПА" в Україні буде запевнене на довгі роки.

Адміністрація в Канаді працювала в незмінному стані. Роман Кулик старається "відмолодити" адміністрацію. Не йде це легко, але певні ознаки поступу є. Він також веде розшуки й консультації для встановлення нової бухгалтерської комп'ютерної програми для нас і для СП у Львові.На закінчення М. Кулик підкреслив спад відборців у цілому, і в Канаді зокрема, де ситуацію погіршує митне стягання податку, т. зв. GTS 7 % + $5 за митну обслугу кожної посилки. Ця справа вимагає ще полагодження.

Після звітування адміністратор говорив, що В. Дашко хворий і знаходиться в шпиталі, та що перший раз неприсутній на пленумі. Пропонував вислати йому побажання скорого видужання, з підписами присутніх членів видавництва. Додатково інформував, що Романові Куликові допомагає Олесь Дольницький та інші молоді люди, які все ще бояться брати відповідальність на себе.

У цей же час д-р Ріпецький інформував про оправдану неприсутність С. Ґоляша, В. Новака і С. Новицького та заразом зачитав лист-оправдання неприсутности з причини хвороби д-ра Б. Крука. Рішено вислати картки з підписами присутніх друзям В. Дашку, д-рові Круку та С. Ґоляшу. М. Ріпецький також пригадав, що друзі О. Жигар і Б. Пасічник були вибрані попередньо до контрольної комісії, але не є членами Видавничого комітету. Рішено їх прийняти у склад комітету.

Микола Кошик питав, чи Петро Мицак є членом Видавничого комітету і якщо так, то чому його не повідомлено про засідання? Відповів І. Лико, що не будучи присутнім на останньому засіданні, не знав нічого про друга Мицака, тому й не повідомив його. Після короткої дискусії над особою П. Мицака, доручено секретареві написати Мицакові лист й запропонувати йому функцію члена фінансової комісії.

До т. 3-А. Звіт про діяльність СП "Літопис УПА", наданий д-ром М. Ріпецьким, зачитав проф. П. Потічний. (*Див. додаток ч. 14*).* Звіт поділений на дві частини, а саме — адміністративно-фінансова ділянка та звіт "з проробленої роботи видавництва в раді директорів СП "Літопис УПА". На вступі подано актуальний особовий склад ради директорів СП "Літопис УПА", а це: М. Ріпецький, М. Кулик, Є. Штендера, П. Потічний, Л. Футала, М. Ковальчин та Роман Кулик. Далі у звіті є зауваження, що, на жаль, не всі члени ради директорів виявляють зацікавлення і активність в СП. 14-17 липня м.р., перед річними зборами СП "Літопис УПА", які відбулись 18-го липня 1997 р., проф. Потічний перевів ряд засідань у справі проблем видавництва, перевірки діяльности та юридичних вказівок

* Не друкується.

львівського адвоката Петра Борсука відносно реорганізування СП "Літопис УПА" на інституцію Доброчинного фонду. На основі вияснень і порад адвоката, з огляду на складність і недоцільність реорганізування СП, вирішено дальше залишити СП "Літопис УПА", а додатково створити Благодійний фонд. Це сталося на загальних зборах 18-го липня м.р. Раду фонду обрано у складі: М. Ріпецький — голова, М. Кулик — заступник. Члени: М. Ковальчин, П. Потічний, Л. Футала, Є. Штендера, Алла Журахівська, Леонід Ревонюк, Володимир Чорновус та Юрій Штендера. Виконавчий орган: президент фонду — В. Чорновус, заступники: Ю. Штендера та Л. Ревонюк. Ревізійна комісія — Людмила Коляса, Микола Кулик та Осип Жигар. Доброчинний фонд був зареєстрований управлінням юстиції Львівської области 14-го серпня 1997 р.

Друге засідання-збори СП "Літопис УПА" відбулися 21—24 жовтня м. р. з присутністю М. Ріпецького, В. Чорновуса, Л. Ревонюка, Л. Коляси, А. Журахівської та, з перервами, адвоката П. Борсук. Юридичні справи були головною темою засідань, бо закони України так скомпліковані, що їх важко інтерпретувати навіть фаховим адвокатам. Йшлося про питання перереєстрації СП "Літопис УПА", бо згідно з новими законами забороняється створення і діяльність видавництв, які у статутному фонді мають більше як 30 відсотків іноземних інвестицій, а згідно зі статутом та угодою від 1993 року, в-во "Літопис УПА"—Канада мало 90 %, а приватні співвласники зі Львова — 10 %. Адвокат Борсук твердив, що нас зобов'язує новий закон, і ми повинні змінити статут та угоду з 1993 року. Після дещо докладнішого вивчення законів України, особливо приписів "Нормативна база підприємства, документи, консультації" рік 1996, Закони України, стор. 40—50, та порозуміння з членами ради директорів СП "Літопис УПА" в Канаді, на думку д-ра Ріпецького, СП "Літопис УПА" не потребує перереєстрації. У зв'язку з тим вирішено цю справу передати для узгодження адвокатам у Канаді, а Володимиру Чорновусу у Львові вислано лист, копію якого залучено до протоколу. (*Див. додаток ч. 15*).*

6-8 грудня м. р. у Торонто знову скликано засідання членів президії Видавничого комітету для розв'язки юридичних проблем СП у Львові. У засіданні брав частинно участь адвокат Нестор Войчишин, який подав свої письмові підсумки "Summary of Report on SP Litopys UPA", зміст яких на пленумі зачитав проф. П. Потічний. "Адвокат вважає, — інформував дальше д-р. Ріпецький, — що новий закон України нас не зобов'язує, але в цій справі мав засягнути інформації в українській амбасаді в Оттаві, проте досьогодні вияснення тих справ не маємо".

Повертаючись до звіту про СП у Львові, д-р Ріпецький інформував, що 13—22 жовтня, до часу офіційних зборів, перевів перевірку діяльності виконавчих директорів та співпрацівників СП. Він хотів

* Не друкується.

присвятити там більше часу викінченню другого тому "Медичної опіки в УПА", але, з причин скомплікованих проблем в СП — це вповні не вдалося. Але мав змогу дещо перепровірити, зібрати доповнюючі матеріяли, світлини, та зустрітися з такими особами, як: Галина Вівчар, дочка д-ра Лотовича, лікаря, який лікував ген. Романа Шухевича; Юрій Шухевич — син ген. Р. Шухевича; Одарка Гусяк — зв'язкова ген. Шухевича та Марта Цегельська — сестра д-ра П. Скобельського, лікаря УПА. О. Вовк поміг багато, але розмови з полковником В. Куком не були дуже помічні. І. Кривуцький ("Аркадій") розповідав багато про більшовицького аґента Лапінського-"Зенона", але жодних медичних інформацій не подав. "Андрій Ментух, — говорив д-р Ріпецький, — бувший працівник редакції "Інформативні вісті" ТВ "Данилів" жалівся, що в книжці "Літопис УПА" поміщено копії титулярних сторінок, але не подано хто займався їх оформленням".

Д-р Ріпецький інформував також про те, що 17 жовтня 1997 р., разом з Юрієм Штендерою, відвідав Відділ військової підготовки Державного університету "Львівська Політехніка", де мав змогу познайомитись з кількома викладачами, ознайомитися з програмою курсів, оглянути навчальні приміщення, бібліотеку та оформлення музейного відділу "Історія українського війська". Важливим моментом є те, що "виховна робота курсантів проводи-ться на ідейних засадах українського державотворення, традиції народу і християнської моралі. Викладачі зверталися до нього з проханням про допомогу у виховній роботі. Передусім в поповненні бібліотеки й влаштуванні музейного відділу "Історії українського війська". Від видавництва "Літопис УПА" пообіцяв передати журнали, книжки й копії деяких документів. У цій справі звертався опісля до ветеранських організацій та поодиноких громадян, але, на жаль, тільки дехто відгукнувся. Від себе переслав тільки деякі свої книжки, журнали та світлини, $500 ам., та $500 кан. переслав також Микола Кулик. Дивізійники вислали обширного листа з порадами й велику посилку з книжками, журналами, різними документами й відзнаками.

У точці звітування за СП "Літопис УПА" були ще три звіти зі Львова, які зачитав проф. Потічний, а саме:

І. Фінансовий звіт СП "Літопис УПА" за 1997 рік, Володимира Чорновуса й Юрія Штендери. (*Див. додаток ч. 16*).*

ІІ. Звіт Ю. Штендери за 2-е півріччя 1997 р., до 10 травня 1998 р. (*Див. додаток ч. 17*).* У цьому звіті, на одну і одну третину сторінки, подано, дуже узагальнено, виконувану роботу, як, напр.: вивезення частини тиражу т. 25, або проведення інвентаризації томів "Літопису УПА" на новому складі, чи поїздка на Волинь у справі продажу книжок та збору матеріялів і т. п.

ІІІ. Звіт голови виконавчої дирекції СП "Літопис УПА" В. Чорновуса за 1997 рік. (*Див. додаток ч. 18*). * Звіт В. Чорновуса, подібно як попередній,

* Не друкується.

подає (на двох сторінках машинопису) хронологічний перебіг проробленої роботи, як, напр.: "Популяризація видань у Польщі", "Проведення переговорів, щодо укладення нових угод на продаж "Літопису УПА" в Києві і по дорозі", "Проведення переговорів про кольпортаж видань "Літопису УПА" з різними організа-ціями, що приймали участь у форумі", "Робота з п. І. Камінською над спогадами "Палія" і т. п.

До т. 4. За контрольну комісію звітував Б. Пасічник, подаючи, що контроль книговедення в-ва "Літопису УПА" за 1997 рік провів він і Осип Жигар. Провірено записи касової книги з прилогами та банкові конта. Стверджено, що всі записи касової книги є згідні з прилогами, виступає згідність рахункова і мериторична. За великий вклад праці контрольна комісія висловила признання друзям: М. Куликові, В. Дашкові, І. Росолові та М. Міґусові. (*Див. додаток ч. 19*).*

До т. 5. У дискусії над звітами найбільше уваги і часу присвячено питанню діяьности СП "Літопис УПА" у Львові. Проф. Потічний висловив думку, що звіти Ю. Штендери й В. Чорновуса дуже узагальнені. У них брак даних, як, наприклад, про інвентаризацію томів "Літопису УПА", де навіть не подано кількості книг на складі. Про поїздку на Волинь, у справі продажу книжок та збору матеріялів, не подаються висліди поїздки. Звіт В. Чорновуса неповний. У ньому, м. ін., говориться про перенесення в Києві матеріялів та речей відділу у нове приміщення. Перенести треба було тільки ксерокс "Міта". Подається, напр., "Популяризація видань у Польщі", але не подано де і чи щось досягнено. Або, "Укладення нових угод на продаж "Літопису УПА" в Києві і по дорозі" — де і з ким?

Потім проф. Потічний зачитав зміст листа д-ра Ріпецького до СП у Львові про приїзд в червні ц. р. туди проф. Потічного, для переведення зборів, інвентаризації книжок і іншого майна.

Ред. Є. Штендера висловив думку, що не можна критикувати заочно, але проф. Потічний відповів: "Я і Футала, ми їм сказали це в очі. Тут лишень повторюємо".

Голова видавництва д-р Ріпецький пропонував, щоб проф. Потічний, будучи у Львові, перевірив чи у фінансовому звіті СП немає поданих подвійних коштів, як, напр., таких, що входять в обсяг обов'язків оплачуваних періодично (місячно), та другий раз — як виконання даної роботи, поїздки тощо. Проф. Потічний висловив сумнів, чи протягом трьох днів буде спроможний виконати всі обов'язки, та пропонував вислати, або передати ним листа, щоб вияснити деякі справи.

З огляду на те, що вони ще не навчилися звітувати про пророблену роботу, звернути їм увагу на спосіб звітування, щоб у звітах точно подавати кількість примірників, випущених з друку, кількісний кольпортаж, докладні кошти поодиноких томів, кількість змаґазинова-

* Не друкується.

них примірників і т. п. Він також висловив думку, щоб притягнути більше людей до СП у Львові. Д-р Ріпецький вважав, що чим більше людей — тим більші кошти та, що там безкоштовно ніхто робити не буде. Наприклад, Ревонюк обіцяв працювати безкоштовно, та згодом вимагав грошей. В Україні зацікавлення проблематикою УПА дуже зменшилось, при цьому вони не призвичаєні до правильних дій. "Літопис УПА" — це документація, яка не цікавить пересічного читача, а навіть і всіх серед нас тут присутніх бувших вояків УПА. Може було б краще, коли б їм дати дозвіл видавати також популярну літературу?

М. Ковальчин висловився, що може краще було б порозумітися з приватними особами, як приміром з Є. Місилом чи Б. Гуком, і на приватній базі вести нашу видавничу діяльність, щоб ще ширити знання про УПА, бо ми всі скоро зістаримось.

Д-р Ріпецький твердив, що ми робимо роботу документальну, але зустрічаються, наприклад, в книзі "Закерзоння" Гука неточні інформації, помилкові дати, невластиві псевда. Проф. Потічний вважає, що Гук висвітлює погляди вояків, низів, так як вони це переживали, бачили і розуміли. Знов — скільки ж то старань, зусиль і листів вислано Місилові? Людина, що може багато доброго зробити, особисто обіцяв співпрацю з нами, але далі мовчить. М. Бохно висловився, що у виданнях Гука кардинальні помилки, непорозуміння з Місилом, в якого також "родинні проблеми".

Проф. Потічний суґерував старатися допомагати в Україні так довго, як довго зможемо, мимо різного роду недоліків.

Л. Футала, абстраґуючи від діяльности СП, вважав, що в Україні не можуть дозволити собі закуп книжок. Приватні видавництва, які видають малі тиражі, якось процвітають. Може й нам зменшити наклад?

Д-р Ріпецький звернувся до присутніх про конечність вирішення справи існування й діяльности СП? Чи вести видавничу діяльність в Києві, чи у Львові? Чи не створити філію для справ редакційних у Львові, довідатися, куди переноситься О. Вовк, бо ця персональна зміна може бути для нас шкідливою. "Творити філію, — говорив проф. Потічний, — ми вже пробували з Дашкевичом, який тепер у Львові. Можемо мати проблеми, великі клопоти..."

Ред. Штендера зауважив, що не тільки вони винні, але також і ми, бо не висилаємо вчасно матеріялів. Наприклад, спогади "Палія" приготовані частково, а решти немає. Зрештою, кошти в Україні в два або й в два, з половиною рази менші, ніж у Канаді. Проф. Потічний відразу ж ствердив, що треба давати до друку повний склад матеріялу.

Л. Футала пропонував заанґажувати В. Сергійчука або І. Біласа, на що проф. Потічний відповів, що останній має тенденцію до видань пропаґандивного характеру, хоч добре зорієнтований.

Він також говорив, що Ю. Шаповал є тепер на півставки в ІУАД у Києві. З ним треба обов'язково співпрацювати, як також із Сергійчуком, Пирогом, Соханем і Боряком, які готові дальше з нами співпрацювати. "Нам, — говорив проф. Потічний, — треба дальше мати зв'язки з Києвом. Нам потрібно б дістати від В. Кука копії документів, які лежать в нього, але, на жаль, він цього не зробить". Ред. Штендера доповнив, що В. Кук робив копії за наші гроші, поскладав те все в себе в хаті і нам не дає. Пропонував Кукуві писати про головне командування УПА, та видно даремно... Д-г Ковальчин твердив, що Кук має готовий матеріял, але не має грошей, а Футала, — що В. Кук має матеріяли про 30-те червня, а Б. Федорак хоче дати доповнення від Стецька.

Проф. Потічний говорив, що в Україні збирають фотографії, але де вони? Де відбитки? Він також сказав, що Боряк домовився з Кентієм про видання книжки, яка аналізує дуже об'єктивно події, подає правдиву історію, але він нам не дав книжки, щоб ми мали змогу з нею ознайомитись. Інформував також, що влітку до Канади приїде Сохань, отже треба нам його гарно прийняти, хтось з нашого колективу повинен з ним бути.

У дальшому ході дискусії, М. Кулик навів приклад, що навіть в поганому бизнесі можна зробити добрий інтерес, якщо людина посвятиться тому. Треба ризикувати, бо інакше нічого не здобудемо. Маємо трохи фінансів, але як будемо посилати клаптиками, все втратимо.

Д-р Ріпецький зауважив, що треба дати СП у Львові змогу заробити, бо з продажі книжок доходи йшли до нашої каси, а не до їхньої. Тут він знов пригадав про потребу рішення долі СП у Львові. "Одна можливість, — говорив він, — є залишити як є, але юридична справа ще не розв'язана". Згідно статуту й старого закону України в 1993 році ми не повинні перереєстровувати наше СП "Літопис УПА". Тут д-р Ріпецький і проф. Потічний зійшлися на тому, що перед виїздом проф. Потічного в Україну ми повинні мати пояснення нашого адвоката на письмі і там представити їхньому адвокатові опінію нашого адвоката. Бо навіщо ж перереєстрація?

М. Міґус питав, чи хтось знає скільки томів "Літопису УПА" є в маґазині, а скільки в бібліотеках? Д-р Ріпецький відповів, що невідомо. Їм дано вказівки, взірці як це робити. Але вони все ще цього не роблять. Треба б зробити інвентаризацію й порівняти з попередньою. Ми вже пропонували роздати книжки безкоштовно, замість оплачувати маґазинування.На внесок проф. Потічого рішено, що голова видавництва д-р Ріпецький, або й вони обидва разом напишуть листа, в якому подадуть правну інтерпретацію нашого відношення до СП. Лист цей повинен підписати голова в-ва д-р Ріпецький. "На базі нашого СП може хтось, щоб відкупитися від нас, змінити призначення, — говорив проф. Потічний, — комерційні операції йдуть комерційно й підлягають оподаткуванню, а ми маємо "Доброчин-

ний фонд” звільнений від податку. Зараз від СП треба вимагати точних звітів, які вони зобов’язані пересилати нам що три місяці і чого дотепер не робили. Ми повинні мати інвентаризацію, знати про кольпортаж, кошти”. Рішено вимагати від СП щотримісячні (квартальні) звітив.

Юліян Котляр звернув увагу, що вимоги знати про дрібничкові фінансові операції можуть знеохотити до роботи людей, які мало заробляють.

Д-р Ріпецький підкреслив потребу визначити докладно обов’язки директорів СП обсягом індивідуальних чинностей, за які отримують періодичну платню.

На запитання д-ра Ріпецького, чому 27-ий том Петренка до сьогодні не розісланий, М. Кулик відповів, що не вислано передплатникам “ рахунки з огляду на те, що в Канаді обов’язує митне стягання податку 7 % + $5,00 за митну обслугу посилки. Ця справа вимагає ще полагодження. Можливо, треба б у Канаді зменшити ціну одного примірника менше 20-ти долярів, щоб передплатники могли легше покрити названі кошти, а в Америці залишити $25.00. При цьому М. Кулик заначив, що до США рахунки вже готові, а про можливості в Канаді треба засягнути опінію у фірмі “Міст”.

* * *

Наступного дня, тобто 21-го травня, проф. Потічний поінформував, що останньої ночі інтернетом він отримав ще один, додатковий, “Звіт про теперішній стан та пропозиції Виконавчої дирекції СП “Літопису УПА” у Львові”. Він зачитав зміст цього звіту. (*Див. додаток ч. 20*).* “Цей звіт, — зазначив проф. Потічний, — більше має характер звіту. У ньому говориться про те, що зроблено у підготовці: 26, 27 томів основної серії та 3-го і 2-го томів Нової серії. Знайдено нове приміщення для складування книг та матеріялів СП, де кращий заїзд і більша площа (до 300 кв. м.)”.

На прохання адміністрації вислано 50 примірників 27 тому до Р. Петренка, проведено переговори з книгарнями в Луцьку та Рівному, де, зокрема, завезено по 30 примірників кожного з томів до Луцьку, та 100 примірників 27 тому до Рівного та Дермані. Взявши на роботу секретарку п. Наталію Северин, ведуться переговори з фондом майна м. Львова про можливість викупу приміщення СП, або зменшення ціни орендної оплати. Також планується створити окремий фотоархів. У своїх пропозиціях СП “Літопис УПА” пропонує пленумові Видавничого комітету “Літопис УПА”[:] (1) затвердити роздільне фінансування підготовки й друку томів, на основі бюджету на 1998 рік, переданого д-ру Ріпецькому в жовтні м. р., (2) передати фінансування на обсяг робіт у 1998 р., (3) технічне забезпечення, де, за двома попередніми звітами, говориться про потребу закупу нових моніторів до ком’ютерів. У видавничих справах СП говориться про необхідність збільшити платню бухгалтеру, секретареві й виконавчій

* Не друкується.

дирекції. Також пропонується виділити фонди на оплату найманих робіт, як, наприклад, набір, верстка та літредакція.

У дискусії над останнім звітом, голова видавництва підкреслив конечність вирішити пропозиції щодо бюджету на 1998 рік. Які є можливості визначити суму всіх коштів видання кожного тому, якщо не знаємо коштів друку, паперу й інших? Адміністратор М. Кулик інформував, що СП ніколи не подає, що скільки коштує.

Ред. Штендера зауважив, що якщо хочемо мати контроль, мусимо опрацювати детальний бюджет на кожний том. Принцип оплат кожного тому є, але СП у Львові мусить нам дати калькуляцію-кошторис, на основі чого повинні згодом показати детально фактичні кошти кожного тому. Зараз не маємо жодного контролю, бо зі звітів не можна зорієнтуватись куди пішли гроші. Рішення відносно опрацювання бюджету в загальному, може заапробувати пленум, а рада директорів опрацює деталі. Цю пропозицію прийнято з поправкою щоб зобов'язати СП "Літопис УПА" давати адміністраторові М. Куликові копію угоди перед відданням до друку кожного тому.

Щодо якості паперу 27-го тому, то з двох примірників в одному знайдено кілька карток гіршого ґатунку, мабуть помилково, але все таки загально, ред. Є. Штендера й М. Кулик, хоч і не фахівці, визнали якість паперу сприйнятливою.

Відносно маґазинування більших запасів паперу й приміщення на це, адміністратор М. Кулик пригадав про свої пропозиції в минулому, щоб закупити маґазин, в якому можна б примістити більшу кількість паперу, що заощадить поважні суми грошей, бо за саме складування платимо великі суми. Маючи свій маґазин, можна буде купувати папір вагонами. В обговорюваних двох справах, пленум вирішив зобов'язати адміністратора М. Кулика до телефонного контакту з СП "Літопис УПА" у Львові в справі місця маґазинування, яке є до диспозиції? На цій основі закупити відповідну кількість паперу (один, чи навіть два вагони). Закуп паперу реалізувати під його зарядом і його відповідальністю. Також зобов'язано раду директорів видавництва "Літопис УПА" вирішити це питання в подробицях, а також порозумітись з адвокатом щодо можливостей закупу маґазину у власність Благодійного фонду (БФ), а також можливостей перекинення оргтехніки на адресу БФ. У справі можливостей закупівлі приміщення для СП у Львові пле-нум уповажнив проф. Потічного порозумітися в цій справі з директорами СП й представлення своєї опінії раді директорів в-ва "Літопис УПА". Вирішено також асиґнувати потрібну суму грошей на закуп нового монітора для СП у Львові. На тему нашої співпраці з СП у Львові в загальному дискутанти (проф. Потічний, М. Кулик, М. Ковальчин) висловили погляд, що хтось

з нас, добрий бізнесмен, повинен поїхати в Україну і там за допомогою місцевих людей, які знають місцеві умовини, реалізувати наші завдання. Дискутуючи на тему бюджету СП "Літопис УПА" на 1998 рік, дискутанти вважали, що працівники СП не стараються кольпортувати книжок та, що повинні "трохи забратися до роботи". Потрібно їм пригадати про потребу конечного збільшення кольпортажу, що й дасть їм змогу збільшити фінансові доходи. Пленум уповноважив раду директорів в-ва "Літопис УПА" до опрацювання детального бюджету та вирішення, які кошти бюджету залишити, а які елімінувати. Після дискусії на тему підвищення зарплат директорів і працівників СП "Літопис УПА", пленум уповажнив раду директорів в-ва "Літопис УПА" до вирішення цього питання.

До т. 5. У дискусії дальше ще говорилось на тему діяльности СП "Літопис УПА" у Львові, з якої деякі члени нашого видавництва не дуже вдоволені. Суґеровано, що адміністраційними справами там повинно займатися двоє людей, а Юрій Штендера — повинен припильнувати цілість роботи. Дискутувалось також справу збирання матеріялів і спогадів, де збірщики, як приміром О. Вовк, дає декому скромних кілька долярів та обіцяє: "Я подам вашу адресу до Канади і вони вам поможуть". Пропонувалось доцільність асиґнування на цю ціль певних сум, бо це переважно старші інваліди, які потребують помочі. Знов інші вважали, що наші доброчинні організації повинні помагати тим людям, зокрема тут є поле до співпраці для наших двох комбатантських організацій, що й присутні вважали можливим, щоб тільки мати адреси потребуючих.

М. Міґус ставив питання, чому в СП потрібно оплачувати двох директорів? Відповідь була, що є платний тільки той, хто робить дану роботу, бо одиночно брак контролю.

Також обговорювалося питання про непорядкову нумерацію томів "Літопису УПА", що "псує кров людям". Відповідь була, що більше цього робити не будемо, за вийнятком т. 26, про який подано уже в т. 27.

Д-р Ріпецький вніс спростування до т. (2), стор. 1-а звіту головного редактора, де говориться про спогади Петренка, що їх набір почався восени 1994, а були готові до друку навесну 1996. Правдиво — ще в липні минулого року ми не мали додаткових знімок, та ще дечого. Ред. Штендера заперечив це і стояв на своєму, стверджуючи, що Чорновус рік пізніше прислав йому матеріяли до правки. Проф. Потічний також висловився, що в СП в липні минулого року доказували йому, що не мають "того, того і того матеріялу".

М. Ковальчин питав, яка є різниця між матеріялами нової і основної серії, та, що люди не розуміють потреби подвійного видавання. Основна серія друкує документи, які знаходяться на Заході, в той час, як Нова серія друкує документи з архівів в Україні. Проф. Потічний пригадав

також, що для нас важлива є співпраця з Інститутом археографії, де в той спосіб можемо притягнути до роботи вартісних людей, які мають доступ до різних матеріялів. Нам йдеться про контакт, про фірму. Ред. Є. Штендера висловив думку, що "ми викінчуємось", а вони можуть продовжувати нашу роботу. Упістам деколи й незручно дещо видавати, а хтось інший — може.

Степан Шпак інформував, що академія наук України видає журнал "Український історик", де подає цілу серію звітів з Волині, докладні дати хто і де згинув й т. п. Проф. Потічний подав, що, на жаль, журнал не виходить систематично і невідомо чи будуть це робити в майбутньому.

До т. 6. Обговорюючи можливості планування видання томів, в майбутньому рішено, що першим до друку іде 2-й том Нової серії, редакції О. Вовка, потім 26-й том про УГВР, далі 28-ий Холмський ТВ УПА "Данилів", який буде поділений на дві книги, і на завершення — томи "Палія" і "Хріна", але черговість може бути змінена в залежності від підготовки поодиноких томів. Д-р Ріпецький вважав, що 3-й том Нової серії повинен друкуватись як том д-ра Р. Пирога, але треба йому це запропонувати. Проф. Потічний наголосив важливість особи д-ра Пирога, який є начальником Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України. Його матеріяли — це позиція компартії і уряду СССР до УПА, але до тепер ми не знаємо змісту цього матеріялу, який насвітлює події, наче б усі рішення йшли з Києва, а не з Москви. Треба нам самим переглянути ці матеріяли, оцінити, дати вступну статтю й резюме та віддати до друку.

"Справа ТВ "Лемко", — говорив проф. Потічний, — важлива. Є багато матеріялу, що можна б зробити кілька томів, але треба когось знайти, бо я не маю багато часу".

Конкретно не вирішено чи том документів про президента УГВР Кирила Осьмака буде друкований як наш, чи київський.

Анатолій Кентій хоче друкувати нарис історії УПА. Ми вирішили, що його книга буде нами набрана на комп'ютері, але він не хотів передати нам наукового апарату до книги аби його можна було перевірити, а сам матеріял є дуже контроверсійний.

М. Бохно прочитав план відносно тому "Ярославщина і Любачівщина", над яким він працює. (*Див. додаток ч. 21*).* Названий том повинен покривати ТВ "Бастіон" і ВО "Батурин", де в окрузі було п'ять районів і не було поділу на надрайони. Том складатиметься зі вступної статті, документів "Ореста", спомину "Шеремети", "Тучі" та доповнення до деяких польських джерел. До тепер набрано 250 сторінок документів "Ореста". Спомин "Шеремети" має 50 сторінок машинопису, з чого залишилося ще 2/3 до виправлення редактором. Інші матеріяли є ще в сирому

* Не друкується.

стані і їх треба опрацювати. “Фундатор “Туча” дав дотепер 2000 долярів, дальша справа фундації стала трохи “замрячена” з приводу спізнення в приготуваннях друку цього тому. За набір на комп’ютері, який робить М. Іваник, я плачу $5 за сторінку своїми грішми”, — заявив М. Бохно.

До т. 7. У різних справах порушено питання рецензії видаваних томів “Літопису УПА”. Після дискусії пропоновано шукати знаних авторів, які могли б писати рецензії, але їм треба вислати примірник даного тому.

Згадано також про справу адміністрації видавництва “Літопис УПА”, де щороку йде про це мова на пленумах, щороку доручується адміністраторові М. Куликові цю справу полагодити і нічого не робиться. Отже запропоновано звернутися до Романа Кулика, що можливо він поможе сконтактуватися з молодими людьми, й затруднить потрібних осіб в адміністрації. Він активно працює, ініціює почини серед молодих людей і має кількох охочих. При цьому має намір їхати в Україну, де буде мати змогу ознайомитись з діяльністю нашого СП.

Д-р Ріпецький інформував, що В. Дашко вийшов вчора зі шпиталю й передав усім присутнім поздоровлення.

Ставилося питання про рішення відносно коштів подорожі співредактора проф. Потічного в Україну. Сказано, що цю справу повинна позитивно вирішити адміністрація.

Порушено ще справу членства у видавництві “Літопис УПА” Петра Мицака з Виндзора. Остаточно вирішено, що секретар має вислати листа з пропозицією членства Мицака у фінансовій комісії, де його обов’язком буде збірка фондів на “Літопис УПА”.

Проф. Потічний прочитав листа Стефана Новицького, в якому автор порушує критично такі питання, як визнання УПА урядом України, поділ ветеранських організацій УПА, роль в українській політиці таких осіб як: Микола Плав’юк, Слава Стецько, Микола Лебедь, Михайло Зеленчук та вихід Всеукраїнського Братства з Всеукраїнського Об’єднання українських комбатантських організацій і т. п.

У заключенні різних справ М. Бохно пригадав, що 24-го серпня відбудеться посвячення пам’ятника о. “Кадилові”, отже було б доцільним вислати від нашого Видавничого комітету привіт. Проф. Потічний додав, що добре було б вислати привіт від Об’єднання й Товариства колишніх вояків УПА. При цьому Л. Футала інформував про даток від Т-ва в США в сумі $500, і М. Кошик, від Т-ва в Канаді — $300.

До т. 8. Подякувавши присутнім за прибуття, д-р Ріпецький закрив пленарне засідання, висловивши надію, що стрінемось знов в наступному році.

Протоколював:
Іван Лико, секретар

ПРОТОКОЛ XXIII
XXIII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

5—6 червня 1999 р.

5 і 6-го червня 1999 року, в Торонто (Канада) у приміщенні Українського Дому — Українського інституту Торонто, при 121 Kennedy Ave., **з** присутністю 18-ти членів, відбулось чергове двадцять третє пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА".

Пропонований порядок нарад був наступним:

1. Відкриття й прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 22-го пленуму, від 20 і 21-го травня м.р.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного редактора і співредакторів,
   в) секретаря,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) головного адміністратора.
4. Звіт контрольної комісії.
5. Дискусія над звітами і їх зтвардження.
6. План праці на найближчий час.
7. Різне.
8. Закриття.

До т. 1. Вітаючи присутніх, голова Видавничого комітету, др. Модест Ріпецький підкреслив, що на сьогоднішніх засіданнях будуть вирішуватися важливі справи, і тому просив присутніх ограничитися в несуттєвих дискусіях. Зауважив, що неприємно є усім з приводу неприсутности відповідального редеактора Євгена Штендери. Пригадав присутнім про втрати в редакційній колеґії, так як в липні минулого року відійшов у вічність визначний довголітній член Видавничого комітету і редакційної колеґії, від початку її заснування, генеральний секретар УГВР, сл. п. Микола Лебедь. Однохвилинною мовчанкою вшановано його пам'ять.

До зачитаного головою порядку нарад вставлено дві додаткові точки:

4а) — Реорганізація СП "Літопис УПА" у Львові;

4б) — Справа "Інтернету".

Перед зачитанням протоколу, Л. Футала інформував присутніх про отримання від друга М. Ковальчина листа, оправдуючого його неспроможність бути на пленумі та пожертвування суми $1785, для нашого видавництва, яку склали його друзі і приятелі з нагоди 80-ліття його уродин.

Секретар Іван Лико прочитав оправдуючі відсутність на пленумі листи від друзів — д-ра Богдана Крука і Віктора Новака. Обидва вони бажають видавництву повороту до корисної гармонійної праці. Вони самі серйозно хворі та все-таки турбуються долею видавництва.

До т. 2. Починаючи звітування, голова видавництва, д-р М. Ріпецький підкреслив, що останній період був найважчий за час існування видваництва. На це склалося декілька причин, як: біологічні процеси старіння, створений відповідальним редактором конфлікт, що неґативно відбився на праці видавництва, невдача зактивізувати молодих працівників у праці адміністрації, брак людей до роботи в самому видавництві. У звітному часі, за вийнятком проф. П. Потічного, не знайшовся ні один член, який би виявив бажання поїхати до Львова полагоджувати юридичні й адміністратнвні справи СП "Літопис УПА". Тут звітуючий знов інформував про важливу проблему для видавництва з приводу бездіяльности теперішньої дирекції у Львові, зокрема В. Чорновуса та Ю. Штендери.

Коротко, в хронологічному порядку, навів деякі факти, що свідчать про труднощі, пов'язані з полагоджуванням юридичних справ СП в Україні, де уряд України часто міняє устави, з одної сторони, а з іншої — неспроможність членів Видавничого комітету частіше відвідувати СП, щоб мати над ним постійну контролю. Усі скомпліковані юридичні, адміністративні та редакційні проблеми в 1998 році, у несприятливих умовах, полагоджував проф. П. Потічний. За його участю проведено реорганізацію СП, на місце якого тепер маємо зареєстровані дві інституції: Товариство з обмеженою відповідальністю "Літопис Української повстанської армії", скорочено ТзОВ "Літопис УПА", та Благодійний фонд "Літопис УПА" ім. Володимира Макара. (*Див. додаток ч 1*).*

До т. 3-а.[3-б] За відсутності відповідального редактора, голова видавництва д-р. Ріпецький інформував, що немає звіту від друга Штендери. Пригадавши всім про знаний конфлікт між ред. Штендерою, проф. Потічним і др. Миколою Куликом, інформував, що він особисто не мішався в цей конфлікт, але все-таки написав спеціальний лист др. Штендері 19 квітня ц.р., в якому вказував на загальну шкідливість висланого др. Штендерою листа (датованого 11.12.1998 р.) всім членам видавництва. Тут йшлося про те, чому згаданий лист в першу чергу не вислано зацікавленим, але образливий зміст подано до публічного відома? У своєму листі від 19 квітня голова суґерував полюбовне полагодження конфлікту, відкликання образливх обвинувачень й перепрошення проф. Потічного та др. Кулика. У відповідь др. Штендера прислав лист-відповідь від 10 травня ц. р., в якому вступ був чемностевої форми, а далі висловив протест відносно суґестії можливого збереження його від великих коштів, бо він жодного злочину не

* Не друкується.

допустився. Навпаки —працював 24 роки безоплатно, і йому видвництво повинно б заплатити за наднормові години праці. У цьому ж листі ред. Штендера запитував: "За що суд, за які провини? Хто і чому затримав фінансування 26-го тому? Хто відповідає? На кінець заперечив редаґування 10-ти томів проф. П. Потічним і заявив, що чекає на поправу ситуації у видавництві, бо він хоче працювати в культурній атмосфері".

У заключенні д-р Ріпецький інформував, що всі доказові документи видавництва перевірені членами контрольної комісії видавництва і передані до перевірки безстороннім фахівцям.

До т. 3-б. Перед приступленням до звітування, проф. П. Потічний інформував, що спонсором 2-го тому Нової сеерії є Український відділ Королівського Канадського Леґіону. Також інформував, що до свого звіту з поїздки до Львова передав президії додатково 18 копій документів. Відносно конфлікту з ред. Штендерою пояснив, що він був змушений внести справу до адвоката протягом 6 тижнів. Інакше не міг дістати від друга Штендери сатисфакції за особисту образу, бо це в дійсносі була особиста справа і не повинна мішатися з видавництвом.

З приводу відсутності відповідального редактора, за редакційну діяльність звітував співредактор проф. Петро Потічний. На вступі він підкреслив, що помимо проблем і неприємностей, наша праця не припинилася. Згідно з рішеннями останнього пленуму "...найбільше уваги присвячено тим томам "Літопису УПА", які мали запевнених фундаторів". За звітний час у Києві вийшов другий том "Волинь і Полісся", редакції О. Вовка. Поява цього дуже об'ємистого і цікавого тому в Києві довела, що перенесення друку цієї книги зі Львова було правильним, бо "Люди у Львові не тільки несерйозно ставляться до своєї відповідальности, але не в змозі виконувати технічні роботи, пов'язані з набором тексту, версткою тощо". Поза тим наші працівники в СП робили щось інше, замість займатися справами видавництва. Напр., В. Чорновус будував собі хату і на справи видавництва часу не лишалось.

До Києва перенесено і 3-й том Нової серії, редактором якого не дуже хоче бути д-р Р. Пиріг з огляду на його міністерське становище, як директора Головного архівного управління України при Кабінеті Міністрів України. Опрацювання вступної статті пропоновано кільком особам, але хто це зробить — невідомо. Д-р Г. Боряк обіцяє, що ця книга буде готова до друку в липні.

Спогади "Палія", як 29-ий том, повинні вже піти на друкарську машину, але важко вгадати, коли це станеться, бо це залежить від панів у Львові, які часто вирішають інакше як ми.

До закінчення дуже важливого й цікавого 26-го тому потрібно ще закінчити покажчик, додати інформації про томи Нової серії, та про книги,

які готуються до друку. Затримка з тим томом була спричинена постійним додаванням матеріялів і замінами, що доводило до повторювання робіт. Це використали працівники у Львові, де від вересня минулого року, крім спогадів "Палія", вся увага крутилась навколо цього тому. Це все дуже неґативно відбилося на цілій ситуації.

До тому "Хріна" потрібно ще зробити верстку, покажчик і друкувати. Найлегше було б зробити його 30-м томом основої серії.

Співредактор займався також придбанням матеріялів для тому І. Гарваса. В архіві Торонтонського університету віднайдено всі ориґінали спогадів "Сої", "Вуса" та інших "Брилівців"; сл. п. д-ра З. Соколюка "Семеніва", "Спартака", "Камінного" й інших. Всі ці матеріяли передано І. Ликові для приготування до друку.

Підкресливши дуже активну поміч п. Степана Шпака у підготовці покажчиків до ряду наших книг та опрацювання 20-го тому, звітуючий пригадав, що п. С. Шпак готує другий з черги том-покажчик до томів "Літопису УПА", що вийшли після двадцятого тому. На робочому столі є ще три томи "Літопису УПА": Холмсько-Підляський том, який вже роками підготовляється до друку відповідальним редактором, том про ТВ "Бастіон", яким займається др. Бохно та друга книга про медичну опіку, над якою працює д-р Ріпецький. Проф. Потічний висловив думку, що варто призадуматися, чи не почати працю над Лемківським томом, на який, згідно запевнення друга Ґоляша, є фундатор. Досі про Лемківщину не з'явився окремий том, помимо того, що якраз у нас найбільше матеріялів про цей терен. Набір цього тому, — пропонував професор, — можна б робити у Києві або десь інде.

На закінчення звітування про редакційну роботу, проф. Потічний підкреслив потребу "реалістично оцінювати наші майбутні можливості, бо здається, що ми повинні почати серйозно думати про кінцеву стадію нашої роботи, яка за кілька близьких років, згідно з правилами природи, буде з нами, хочемо ми цього чи ні".

Відносно архівних справ, проф. Потічний звітував, що привезено, класифіковано й доповнено матеріяли Дрогобицького й Рівненського обласного архівів, а також класифіковано важливіші документи т. зв. "Спеціальної папки Сталіна" з Державного Архіву Російської Федерації, що виключно відносяться до справ нашого визвольного руху та підпілля. Кошти придбання цих документів повністю покриті Торонтонським університетом, якого дирекція робить старання дістати якісь фонди для потреб збірки дальших матеріялів в Україні й поза нею. Проблема в тому, що архіви Росії стають майже недоступними, а в Україні та країнах Східньої Европи виявлення та копіювання документів щораз дорожчим. Досі, згідно звітуючого, не зроблено консервації ні загального опису

підпільних документів з Белзця, придбаних минулого року, але є надії, що все це колись буде успішно виконане.

До свого звіту проф. Потічний подав деякі зауваження і пропозиції звіту Олександра Вовка, а саме:

1. Правильно вирішено, що відповідальність за роботу над 3-м томом Нової серії призначено О. Вовкові, який, після закінчення т. 3 Нової серії, повинен повернутися знову до роботи над четвертим томом.

2. Забезпечити О. Вовка платнею на дальших півроку, або до кінця грудня 1999 року.

3. Виділити йому фонди на секретарку і кошти на копіювання документів.

4. У прелімінарному плані довідатися скільки коштує лазерна друкарка для евентуального набуття для О. Вовка в майбутньому.

5. Закупити для О. Вовка "твердий диск" або "зіпдрайв", залежно від висоти ціни (зіпдрайв дешевший).

6. Вислати строгу догану Чорновусу й наказати ще раз передати монітор О. Вовкові до Києва.

7. Якщо хтось може, просимо допомогти розшукати і переслати О. Вовкові матеріяли ВО "Сян" з архіву "Літопису УПА".

Звітуючи про СП "Літопис УПА", проф. Потічний назвав це наше спільне підприємство найбільшою проблемою нашого видавництва. У минулому році його перейменовано на Товариство з обмеженою відповідальністю "Літопис УПА". Перейменування СП наступило у зв'язку з реорганізацією, проведеною згідно інструкції пленуму, президії і адміністрації. Згідно з новими законами України створено ТзОВ, в якому видавництво має 30 відсотків капіталу, та створено Благодійний фонд "Літопис УПА" ім. Володимира Макара, якому передано 60 відсотків статутного фонду колишнього СП. "Таким чином Благодійний фонд, як юридична особа в Україні, разом з видавництвом "Літопис УПА" (себто з нами) є правним співвласником ТзОВ "Літопис УПА". У Благодійному фонді наше Видавництво має 95 відсотків голосів, що й затверджено протоколами. ТзОВ "Літопис УПА" є на 90 відсотків під нашим контролем. Львівські партнери, як і в минулому, мають 10 відсотків статутного фонду під своїм контролем. Реорганізаційні зміни підкріплені новим статутом, угодою, та протоколами. Всі ці справи жахливо складні й потребують постійної уваги. У цьому році потрібно буде знову провести контроль ТзОВ і вибрати нову дирекцію. Хтось з нас обов'язково мусить поїхати до Львова і солідно потрудитися цілий тиждень або навіть два, в дуже несприятливих умовинах, бо наші працівники у Львові старанно закривають свою бездіяльність на шкоду цілого підприємства. Тут проф. Потічний подав кілька прикладів:

1. Пленум вирішив передати один з моніторів до Києва, який був ним перевезений до Львова. У Львові досі нашого розпорядження не виконано.

2. Помимо наших прохань і обіцянок з боку Чорновуса, не закінчено верстки 2-го тому Нової серії. Цей том передано до Києва, але Чорновус, проти наших інструкцій, взяв гроші від д-ра Г. Боряка й досі всіх не повернув. Він винен ще 500 американських долярів.

3. З вини Чорновуса ми не придбали приміщення в самому центрі Львова, яке тепер винаймаємо.

4. Пан Чорновус, правдоподібно, не пересилає нам квартальних звітів з діяльности підприємства, а якщо так, то проф. Потічний сумнівається, чи він це сумлінно виконує.

5. Набір, верстка та всі інші роботи виконуються за контрактом іншими людьми, а не нашими працівниками у Львові.

6. Другий член дирекції, п. Юрій Штендера, мало що робив в минулому і досі змін на краще немає. Все, що він робить, це помагає в розсилці книг до США і Канади, а справою кольпортажу не займається.

7. Третій член дирекції, Л. Ревонюк, нічого не робить, але і ми нічого йому не платимо.

На тему діяльности СП, проф. Потічний подав свій висновок: "Якщо не зможемо направити цієї ситуації повною заміною людей, то немає потреби викидати грошей на їх підтримку, а в найкращому випадку, якщо залишити їх на тих становищах, то треба обмежити їх до самої розсилки книг, та хоч на половину обрізати їм платні. Якщо підемо на крок звільнення їх від обов'язків, то мусимо добре підготовитись, щоби зберегти наше майно. (*Див. Прилога ч. 2*).*

У цей час до залі нарад прибув Роман Кулик в товаристві свого помічника п. Джеймса Чоя. На пропозицію д-ра Ріпецького Роман Кулик інформував присутніх про те, що п. Джеймс є фахівцем по копмп'ютерах і саме він переставляє комп'ютери видавництва на нову програму 2000-го року. В новій програмі видавництво буде спроможне вести всю бухгалтерію. Про свої плани праці п. Р. Кулик зобов'язався поінформувати присутніх пізніше.

Про редакційну роботу звітувала Ірина Камінська, яка займається томом "Палія", який повинен мати до 288 сторінок. На цей час покажчик недоукомплектований, задержується робота з приводу смішних і дивних справ. Наприклад, мішаються гасла, приписуються місцевості іншим районам чи повітам. З цього приводу вже третій раз повернула редакцію цього тому до Львова. Це відсуває реченець друку.

Про роботу над наступним покажчиком до томів (від 20-го числа) звітував п. Степан Шпак. Том повинен мати біля 700 сторінок, але над ним треба ще попрацювати. Є ще помилки граматичні, потрібна мовна

* Не друкується.

коректа. До тепер пороблено підсумки і зв'язано за альфавітним порядком. Том мав би обіймати покажчик до томів від ч. 21 по 29, і мав би бути виданий як 30 том. Якщо треба було б додати ще інші томи, треба буде їх опрацювати.

Перед звітуванням І. Лика про том друга І. Гарваса, І. Лико вибачився за те, що не подав звіту на письмі. Дальше інформував, що початково мав великі труднощі з віднайденням спогадів автора. У тій справі звертався до кількох друзів з видавництва та до самого автора, з яким контактувався письмового і телефоном. Потім проф. Потічний віднайшов усі спогади в архіві Торонтонського університету й переслав йому. Додатково переслав інші матеріяли, що відносяться до теренів дій описуваних Гарвасом. Спогади самого др. Гарваса будуть мати біля 130 сторінок, отже до цього тому будуть додані спогади інших авторів: спогади сл. п. З. Соколюка, звіти "Бриля" й "Гамалії"; листи "Романа" до "Білого" (тобто до Онишкевича), та короткі спогади з тих теренів кількох інших авторів.

Всі спогади І. Гарваса й інших авторів, звіти і листи, все набране на комп'ютері, але в останніх днях Ликові зіпсувалася друкарка. З тієї причини не міг привезти зі собою видрукованого матеріялу. Він закупив інший вживаний комп'ютер і друкарку, але перенесеного зі старого на новий комп'ютер матеріялу не може надрукувати. Правдоподібно треба буде набирати на комп'ютер все спочатку.

Про Ярославщину, ТВ "Бастіон" і ВО "Батурин", звітував друг Михайло Бохно, який говорив, що спочатку не було кому займатися цим томом, отже він підняв це завдання, коли ред. Є. Штендера дав свою згоду зробити план тому і передати спомини "Тучі", але з огляду на теренову віддаль членів видавництва не все виходило як треба. Для набору на комп'ютері друг М. Бохно рішив найняти п. Мирослава Іваника, який знає комп'ютери. За цю роботу пообіцяв платити йому $5 за одну сторінку, а якщо це для видавництва забагато, він покриє різницю. П. Іваник, за словами друга Бохна, це молода людина, яка мусить утримувати родину, а при цьому ред. Штендера договорився з ним в тій справі. Цей том зразу погодився спонсорувати (фундувати) "Туча", який згодом змінив думку, але, можливо, що він змінить думку ще раз. Тут проф. Потічний зауважив, що 5-долярова оплата за одну сторінку нереальна, тобто зависока. У висліді довшої дискусії узгіднено, що видавництво покриє тільки половину, тобто $2,5 за одну сторінку.

До т. 3-в. Як секретар, звітував І. Лико, інформуючи, що в останній каденції підготував протокол і рішення та пропозиції останнього пленуму з минулого року, вислав членам видавництва повідомлення про сьогоднішній пленум, та вислав лист другові Петрові Мицакові пропонуючи його членство у фінансовій комісії видавництва. З повідомлень про пленум одержав назад три конверти: від друга

Микитчука, який помер, від Ю. Маївського з поштовою аннотацією "Not Known", та від В. Сорочака, з приводу неправильної адреси.

До т. 3-г. За фінансову комісію звіт листом передав інж. С. Ґоляш. За вказівками голови видавництва, жертводавцям, що зложили суму понад 100 дол. на "Пісні УПА", передано подарункових 6 книжок. Найбільш популярною книжкою інж. С. Ґоляш вважає 28 том, натомість 27 том (про боротьбу на Волині і Поліссі) не зацікавив мешканців тих територій.

Звітуючий щиро вітав усіх учасників з'їзду, бажав плідних нарад та дальших успіхів у виданні нових томів "Літопису УПА". У своєму листі інформував також про вислання до архіву УПА при Торонтонському університеті великої збірки марок підпільної пошти України, та зібрані ним матеріяли про боротьбу УПА та ОУН. Також суґерував зібрати від колжпортерів всі залишкові томи та держати їх в Торонті, де є окреме приміщення. (*Див. додаток ч. 5*).*

На тему збірки залишкових томів, д-р Ріпецький інформував, що в нього є багато томів, які він хотів би передати адміністрації в Торонто.

Друг Петро Мицак суґерував, щоб порозумітися з ним, а він полагодить справу, щоб книжки були перевезені організацією "Міст" безкоштовно для видавництва.

До т. 3-ґ. Касовий звіт адміністрації зачитав друг Володимир Дашко. (*Див. додаток ч. 6)*.*

За адміністраційні справи звітував адміністратор Микола Кулик. Перед приступленнам до свого звітування він подав інфромацію до касового звіту, що в Англії помер Володимир Ґоцький, який передав 10 тисяч англійських фунтів на "Літопис УПА", отже доцільно було б зробити його фундатором. Чека ще не отримано. У своєму звіті адміністратор доповів про адміністративні справи видавництва: видання й кольпортаж 27-го тому, зустріч з проф. Павлом Соханем і д-ром Г. Боряком у справі перенесення 2-го тому Нової серії до Києва, реорганізація СП у Львові. Повторив знані факти серйозних недоліків у праці наших працівників з ТзОВ у Львові. Звітуючий вважав, що "неможливо не згадати, що адміністрація працювала в дуже важких умовах з огляду на наклепницькі, необґрунтовані звинувачення відповідального редактора". Це спричинило пригноблення і деморалізацію всіх членів адміністрації, а найбільше самого адміністратора. Щоб вияснити справу, адміністрація провела повний контроль книг та інвентаризацію майна як в Канаді, так і в Україні через контрольну комісію видавницта, а потім через чартерного книговода.

Відносно інформацій на інтернеті, адміністратор вважав, що це дуже велика шкода, що знаючи про наші заходи вже два роки тому, редактор не вважав за потрібне подати свої поради з самого початку. Крім цього, адміністратор поміг з інформаціями до тому І. Гарваса, який підготовляє І. Лико, та пересилав матеріяли через інтернет до 26 і 29 томів.

* Не друкується.

У 1998 році закуплено новий комп'ютер і нову програму, до чого заанґажовано п. Олеся Дольницького і Романа Кулика.

Далі адміністратор ствердив факт зменшення наших відборців в Північній Америці майже на 50 %. І знов пригадав про обов'язок канадських громадян платити т. зв. 7 % GST податок від книжки та $5,00 за митні послуги. Тому знов просив пленум одобрити практику виставляти рахунки для канадських громадян нижче суми 20-ти долярів.

На завершення звітування, М. Кулик підкреслив безкорисну працю членів адміністрації, яким висловив подяку, зокрема це пп. В. Дашко, І. Росіл, М. Міґус, Мирося Цуп та Міля Нагірна. Також висловив вдячність проф. Потічному за його труд і поміч у всіх адміністраційних справах та за поїздку в Україну. Не оминув також і голови видавництва д-ра Ріпецького, який дуже багато допомагав в адміністраційних справах (*Див. додаток ч. 7*).*

Додатково до звітування проф. Потічний зачитав ще фінансовий звіт СП "Літопис УПА", підписаний Володимиром Чорновусом і Юрієм Штендерою, додаючи, що коментар повинен прийти від адміністратора. (*Див. додаток ч. 8*).* Адміністратор, друг М. Кулик, вніс зауваження, що у фінансовому звіті СП не подано суми на розсилку книг.

До т. 4. За контрольну комісію звітував друг Осип Жигар. Контроль, 14 лютого 1999 року, провели: О. Жигар і Б. Пасічник. Перевіривши книгу та приходові і розходові прилоги, ствердили, що записи в головній книзі є згідні з прилогами приходовими і розходовими, розрахункове зведення не викликає застережень. Контрольна комісія не перевіряла сальд. Це зробив чартерний книговод Л. Пагута, звіт якого у додатках.* Поза тим Контрольна комісія перевірила витрати на потреби Видавництва за роки 1988—1998 (*Див. додаток ч. 9*).*

О. Жигар висловив суґестію до адміністрації, щоб на усі витрати були квитанції та кошториси, зладжені попередньо. Йдеться про те, щоб було відомо, куди йдуть гроші, бо деколи подається суми витрат загально, не подаючи поодиноких джерел витрат. Адміністратор М. Кулик, пояснив, що спірна сума — це витрати на закуп мікроавтобуса й 126 тонн паперу, чого не подано в документі.

У дальших усних поясненнях контрольної комісії друг Жигар інформував, що книгознавець (Л. Пагута) за роботу дістав $1391. Він радше зробив звіт за контрольну комісію. Звітуючий звернув увагу на потребу впорядкування документації і книговодства. У маґазині й архіві не все впорядковане. Потрібний працівник, хоча б на 4 дні в тижні. Контрольна комісія перевірила готівку і книжки, яких на руках є 3730. Не перевірено іншого майна, як: комп'ютери і т. п. До диспозиції є три кімнати, але у всіх є приватні речі. Треба конечно призначити одну кімнату тільки на

* Не друкується.

"Літопис УПА", усунути з неї приватні речі. Якщо треба за впорядкування заплатити робітникові, але таки треба це зробити.

Зараз, після звіту контрольної комісії, М. Міґус заперечив, що "звіт" Контрольної Комісії є звітом. Передусім у звіті не подано фактичного стану готівки на банкових контах, зокрема на контах т. зв. "залізного фонду". Зараз є обвинувачення, мовляв ви допустили видавництво "ЛітописУПА" до фамілійних рук (це про Львів). Саме тому є у нас непорозуміння.

Голова видавництва, д-р Ріпецький, відповів, що усе майно видавництва було перевірене стороннім фахівцем, не знайдено жодних нарушень. Тим часом ред. Є. Штендера у своєму звіті висловлюється про працівників нашого видавнивтва як про мафію, кліку.... Чи слушно? Друг М. Міґус не заперечував вини друга Є. Штендери. Проф. П. Потічний повторив, що чекав 6 тижнів на відкликання ред. Штендерою наклепів. "Чи я міг, — з огляду на заслуги ред. Штендери, — нічого не робити і признати, що я "злодій", — питав він? Ред. Штендера не відкликав наклепів, але ще їх побільшив. Я боронив свою честь. При цьому мені коштує це вже сім тисяч долярів. П'ять тисяч долярів він погодився звернути, а дві тисячі я все таки стратив. В ім'я чого? Тут він пригадав, що у Львові є один племінник М. Кулика, другий —ред. Штендери. Так сталося, але не можна обвинувачувати ні Кулика, ні Штендеру. Зрештою, Кулик свого племінника ніколи не боронив. М. Кулик додав: "Я його ані не вибирав, ані не пропонував. Мені не випадало йти проти родини". Відносно "залізного фонду" пояснив, що суми цих фондів ніколи до публічного відома не подаються. Мґр. Ірина Камінська висловилась, що вона глибоко вражена дискусією. "Ми обертаємося в прокурорів, — висловилась вона. — Це нічого доброго нам не ворожить". Лев Футала звернувся з проханням, щоб ці справи залишити самим заінтересованим.

До т. 4-а. У справі реорганізації СП "Літопис УПА" у Львові, проф. Потічний зачитав звіт з поїздки до Львова 1.6.—11.6.1998 р., де детально обговорив перебіг свого там побуту, полагоджування скомплікованої процедури реорганізації СП "Літопис УПА" у Львові, стану контролі нашим видавництвом наших підприємств у Львові, кошти пов'язані з обговорюваними справами, полагоджування справи придбання приміщення для адміністрації, чого не доведено до кінця. Також займався справою складів для паперу і книжок, перевезенням нового монітора в Україну, а також займався поточними справами, як: заробітні платні наших працівників, оплата набору, верстки й друку томів та їх фінансування, звітування дирекції й інше (*Див. додаток ч. 3*).*

До т. 4-б. Наступним звітом проф. П. Потічного був "Звіт співредактора в справі редаґування книг та інформація на інтернеті". На вступі

* Не друкується.

він пригадує суперечності створені відповідальним редактором Є. Штендерою, які, від попереднього пленуму, забрали багато часу. Письмові й усні обвинувачення другом Штендерою ображували честь і гідність членів Видавничого комітету, співробітників, як і окремих осіб. Розісланий членам Видавничого комітету лист образливого тону з безвідповідальними висловами проф. П. Потічний вважає негідним відповідального редактора "Літопису УПА". Ця акція добігає до кінця, бо друг Штендера готовий відкликати свої обвинувачення супроти ображених, покрити їх видатки і вибачитися за заподіяну їм кривду.

Відносно інтернету, проф. Потічний спростував деякі закиди друга Є. Штендери, а деякі згодився справити, щоб були згідні зі станом фактичним. Покликаючись на ряд томів (чч. 1—10 і ч. 14) доказує, що відповідальний редактор не мав підстав твердити, що ламається право його "copyright". Вимоги ред. Є. Штендери змінити інформації на інтернеті підтверджують, що наш відповідальний редактор відійшов досить далеко від редакційних справ і хоче накидати свою думку цілому нашому колективові. Пленум повинен розглянути це питання і винести відповідне рішення. (*Див. додаток ч. 4*).*

До т. 5. У дискусії над справою СП у Львові проф. Потічний радив підходити дуже уважно. Говорив, що після повороту з України в червні минулого року ми серйозно задумувалися, як і що робити, але зашкодив своїми листами друг Є. Штендера. Дуже мені шкода, продовжував він, що головного редактора тут немає. Він багато вніс в наше видавництво і за це признання йому, але і д-р Ріпецький, і Кулик і я, і ми всі внесли багато для нашого видавництва. Я стараюся охоронити видавництво "Літопис УПА" перед цими проблемами, бо це є зовсім приватна справа. Як він відкличе наклепи і схоче дальше працювати для нашого видавництва, я буду дальше радий з ним працювати. Ми маємо страшні проблеми в редаґуванні і адмініструванні, ми робимо блуди, але ми таки видали 28, чи й більше томів. Вертаючи до справи ТзОВ, проф. Потічний твердив, що в червні повинні бути проведені загальні збори і хтось з нас мусить там бути, щоб на загальних зборах не переобрати знову В. Чорновуса. Нам треба рекомендації кандидатів, а може й почути опінію Дашкевича. Добре було б, якщо б від нас могло там бути дві або і три особи. Мусимо рахуватися з потребою перебути там щонайменше три тижні в дуже скрутній ситуації. Перед тим треба вислати листа до Львова, інформуючи, що відкладаємо реченець загальних зборів на два місяці, тобто до серпня. Також нам треба вирішити, хто перебере ТзОВ і Благодійний фонд. Наша вина, що ми вибрали людей, які не надаються, але тепер нам треба замінити чоловіка. Потім голова видавництва попросив до слова молодого п. Романа Кулика, як представника молодого покоління.

* Не друкується.

У своєму виступі Роман Кулик інформував про засідання з Олесем Дольницьким і панною Наталією Жезло, в якої є вища університетська освіта, здобута в Україні. Всі наші звіти є написані нею. Вона зараз проживає постійно в Канаді, а її батьки в Україні. Панна Жезло має замір видати книжку нашої Парані Грицай. Також її можна було б використати для наших потреб.

О. Дольницький знає добре різні бухгалтерські програми, які можна вживати для ведення фінансових справ і т. п. Йдеться про образове представлення статистичних даних про фінанси, витрачений час на дану роботу і т. п. Є можливості перероблення старих програм на нові.

На запитання д-ра Ріпецького, в який спосіб можна використати цих двох людей, п. Р. Кулик відповів, що п. Наталка Жезло могла б помогти зі звітами у Львові, а п. Дольницький — своїм знанням комп'ютерів, але про це треба їх питати. Може б п. Жезло докооптувати до Благодійного фонду? Треба когось шукати, щоб там заінсталювати.

У ході дальшої дискусії на тему ситуації у Львові Роман Кулик висловився, що клопіт є тут, але не в Україні. Ви тут не маєте ані бюра, ані Ви не зорганізовані. Вашою заслугою є те, що започаткували видавництво книжок, але тепер дійшли до другої фази розвитку. Людям в Україні треба дати вказівки і взори, що і як мають робити. "Треба скинути пеленки. Або рости, або вмирати". Для працівників в Україні треба оформити структуру роботи, дати їм орієнтири, приклади. Якщо хтось з них не виконає цього раз, треба йому нагадати, а якщо це повториться другий раз, то звільнити таку особу. Треба нам з'ясувати, яка наша ціль на два, п'ять років.

Марія Пискір зауважила, що ми мали визначену ціль — передати наступним поколінням історію УПА. Ці книжки, які ми видали до цього часу і які плануємо ще видати, повинні виконати наші завдання. А якщо йдеться про те, чи оплачується нам утримувати ТзОВ, треба призадуматися, і може навіть ліквідувати?

Інші дискутанти вважали, що завдання видавництва "Літопису УПА" будуть виконані краще, маючи спільне підприємство в Україні. Треба тільки змінити персональну обсаду. Треба б вислати трьох людей на тиждень, чи навіть на три, для полагодження справи, і то незалежно від коштів.

Аналізуючи вислів п. Р. Кулика про "ріст, пеленки...", проф. П. Потічний вказав на слушність таких тверджень, але молоді люди дотепер не зробили того, що мали зробити. Ми знаємо свою ціль, але ми мусимо знати, що ми робимо надальше, чи друкуємо в Україні, чи, наприклад, в Гонконгу?

М. Кулик сказав, що ми не створили можливостей молодим людям, а друг М. Бохно питав, на якій базі приймати молодих людей? На добровільній, — була відповідь.

По довгій і детальній дискусії в справі ТзОВ і БФ винесено рішення написати листа до Львова про загальні збори, та повідомити їх, що реченець зборів відкладається на місяць жовтень ц. р. Якщо буде можливо, поїдуть: д-р М. Ріпецький, проф. П. Потічний і адміністратор М. Кулик.

Проф. П. Потічний пропонував, щоб відмежувати Благодійний фонд від ТзОВ, ограничити обов'язки працівників тільки до розсилки книг, вимагати від них передання нам матеріялів, що є на комп'ютері, а тоді йти може до Політехніки, чи деінде. Перше таки треба закінчити роботу з томами "Палія", "Хріна" й іншими, що є в роботі.

Вертаючи в дискусії до справи інтернету, на прохання д-ра Ріпецького, проф. Потічний зачитав листа відповідального редактора Є. Штендери, в якому він вимагає внести спростування деяких даних на інтернеті. Щодо вимог друга Є. Штендери відносно подання особи редактора даних томів, проф. П. Потічний абсолютно не має застережень хто буде фіґурувати першим, як редактор. Даних в інтернеті він сам не вносив і не звертав на це уваги, одначе незгідний з опінією ред. Штендери, що — мовляв — він хотів "урвати" слави редакторові. Пропонував розглянути справу й винести відповідні рішення. Є дві альтернативи: вирішує пленум, або вибрати комісію, яка повинна винести рішення. Незалежно від рішень, професор з М. Куликом можуть зв'язатися з працівниками веб-сторінки і справити деякі інформації, але не сам ред. Є. Штендера.

Після ширшої дискусії на цю тему, пленум виніс рішення, що всі дані повинні бути згідні з інформаціями, поданими у кожному томі "Літопису УПА" на бібліографічній та титульній сторінках, та з підписами у вступних статтях, і відповідно скориґовані.

* * *

6 червня 1999 року, у продовженні дискусії друг М. Бохно поставив питання, хто повинен бути редактором Ярославського тому, якого матеріяли на комп'ютері набирав і опрацьовував п. Іваник. Це молода людина. Скінчив україністику у Варшавському університеті і готується до дипломної праці. Він сам співпрацював з редактором Є. Штендерою і передавав йому на комп'ютер матеріяли. Друг М. Бохно з власної кишені платив йому $5 за одну сторінку.

На Ярославський том знайшовся фундатор, "Туча", проживаючий в Каліфорнії, який пожертвував дві тисячі долярів, але згодом змінив думку. Друг Бохно інформував, що вибирається до Каліфорнії, де буде пробувати переконати фундатора до внесення цілої суми фундації.

Після дискусії вирішено, що редактором Ярославського тому має бути друг Михайло Бохно. За п. Іваника друг Бохно може взяти особисту відповідальність і той може бути помічником. Якщо йдеться про зарплату, визнано, що $5, це зависока сума. Тому, що друг Бохно не мав згоди

пленуму ані адміністрації, остаточно погоджено справу двосторонньо, що половину коштів покриє видавництво, а половину повинен покрити друг Бохно.

З приводу неприсутности, чи неспроможности виконування обов'язків відповідальним редактором, по дискусії й пропозиціях вирішено, що відповідального редактора автоматично заступає співредактор. Постановлено також переслати відповідальному редакторові протокол сьогоднішнього пленуму. звіти поодиноких звітуючих, а також зредаґувати інформативний лист із запитанням про його заміри щодо дальшої праці для видавництва.

Ставлено питання, що з архівами, які є власністю нашого видавництва, а які знаходяться в друга Є. Штендери? Тут адміністратор, М. Кулик, інформував, що він пересилав відповідальному редакторові усі квитанції видавництва, світлини та всю іншу документацію. Відповідь була, що друг Є. Штендера, у випадку залишення видавництва, зобов'язаний усе нам повернути.

Вирішено, що в членстві видавництва, на місце покійного друга Володимира Макара приходить мґр. Ірина Камінська, а на місце пок. Миколи Лебедя — д-р М. Ріпецький.

У ході дискусії знов повернено до справи СП у Львові. Адміністратор М. Кулик інформував, що наші робітники там не отримують платні, що треба їм обов'язково платити замість директорам, які не виконують своєї роботи, а при тому виносять важливі рішення без нашої згоди, ба навіть без нашого відома, як, напр., звільнення секретарки. Якщо не буде іншого способу, то треба робітникам платити безпосередньо.

Лев Футала пропонував зачитати надіслані ними звіти. Зробив це проф. Потічний, який зачитав звіти: Володимира Чорновуса, Юрія Штендери і бухгалтера Людмили Коляси. (*Див. додаток чч. 9—11*).*

Відбулася дискусія за зачитаними звітами зі Львова. Бухгалтеру помагає друга бухгалтерка, пані Журахівська. Пропоновано платити пані Колясі безпосередньо, але турботою було те, що там дальше обов'язує стара скомплікована совєтська бюрократична банківська система.

Проведено інвентуру майна видавництва у Львові. Треба нам тільки добрих людей. За посередництвом одного спільного канадсько-українського підприємства була нагода користуватись безплатно приміщеннями маґазину на складування книг і паперу, але треба було настелити підлогу, що коштувало б менше як рентування приміщення. Поки що нічого не полагоджено.

Висловлено також думку, що В. Чорновус є оборотний, знається на ділі, спритний і вміє полагоджувати справи. Питання є, чи замінити його, чи дати йому інші обов'язки і нові інструкції. Знов інші висловили думку, що його треба обов'язково зняти з Благодійного фонду.

---

* Не друкується.

Наше спільне підприємство у Львові — це центр, який збирає документи і матеріяли для нас, і як такий, повинен працювати згідно наших вказівок, отже редактори повинні їм дати форму звітування. Це також осередок інформації загальної, де переходить маса людей.

М. Міґус ставив запитання, чому в жодному звіті немає кількости томів на складі і в книгарнях України. На його думку треба ограничити наклад, а з надлишками зробити порядок — як нема змоги продати, то треба роз-дати безкоштовно школам чи іншим інституціям.Тут присутні подавали приклади щодо запотребувань на наші книжки в Україні. Одні твердили, що не-має сенсу давати наші томи в області Східньої України, де люди не тільки не читають їх, але деколи творять наругу, а знов інші подавали факти позитивного ставлення і доводили, що така потреба існує. Визнано, що проблема в тому, що там немає кому відповідно займатися кольпортажем. По книгарнях чи районних бібліотеках взагалі немає томів "Літопису УПА", а населення дуже інтересується книжками привезеними із закордоном. У висліді такої дискусії внесено пропозицію, щоб від представників у Львові домагатися того, щоб вони належно займалися розпроваджуван-ням наших томів, за що зараз відповідальний Ю. Штендера, і який нічого в тій ділянці не робить. Може він і не вміє цього робити?

Винесено рішення обмежити наклад томів до 5-ти тисяч примірників. У разі потреби можна буде повторити видання. Винятком може бути том "Хріна", де ми обіцяли видати більшу кількість.

В заключенні питання щодо ТзОВ рішено:

1. Вислати їм лист-інформацію з поданням точка за точкою їхніх обов'язків і цього опісля від них вимагати.

2. Вимагати від директорів своєчасної оплати робітникам і бухгалтерові.

3. Питати, чому не виконуються наші доручення, щоб була підстава до переведення персональних змін.

4. Перед полагодженням справи з ТзОВ, треба зорієнтуватися в можливостях нав'язання співпраці з Політехнікою у Львові.

5. Якщо остаточно вирішимо, що вони залишаються, ми повинні викупити їх часки (10 %), щоб позбутися їх як спільників і залишити, як працівників ТзОВ. Також треба буде змінити статут.

6. Представникам у Львові вислати листа з претензіями за невиконування ними своїх обов'язків.

До т. 6. Після дискусії над планом праці рішено про черговість публікації томів "Літопису УПА", у такому порядку:

1. Том про УГВР, ч. 26.

2. Спогади рой. "Палія", під редакцією мґр. І. Камінської, ч. 29

3. Том к-ра "Хріна" – "Крізь сміх заліза", ч. 30

4. Том Холмсько-Підляський, який підготовляє до друку відповідальний редактор мґр. Є. Штендера, ч. 31

Інші томи, яких черговість залежатиме від ступеня їх підготовки до друку, це:

1. Том про ТВ "Бастіон", під редакцією друга М. Бохна.

2. Покажчик до виданих томів (від ч.20), підготовляє п. С. Шпак.

3. Спогади І. Гарваса "Сої", редаґує І. Лико.

4. Друга книга "Медична опіка в УПА", редаґує д-р М. Ріпецький.

Проф. П. Потічний висунув думку щодо можливостей друкування тому про Лемківщину, де маємо дуже багато матеріялів, багато звітів, шкіців і т. п., з нашої і польської сторони. Можна видати два томи — політичний з вістями з терену, і військовий. При тому треба буде вирішити, де його набирати. Можна пробувати в Політехніці або в Інституті археографії у Львові. Проф. Потічний згідний працювати над тим томом за допомогою комісії, з якою спільно вирішиться деталі, як, наклад, терени дії, добір матеріялу й документів та час подій.

У випадку, коли б ред. Штендера відмовився від закінчення УГВР-івського і Холмського томів, ми можемо закінчити, але подати друга Штендеру, як одного з редакторів, а С. Шпак нехай робить копію покажчика, на всякий випадок. С. Шпак запитував за том про К. Осьмака.

Проф. Потічний пояснив, що є багато матеріялу і листи Осьмака до дружини і доньок. Наталка Осьмак зібрала масу документів про життя батька. Ред. Штендера вимагав, що він буде редактором, а Наталка Осьмак збірщиком, й вона не мала до цього застережень.

До т. 7. Петра Мицака вирішено прийняти в члени Видавничого комітету та в члени фінансової комісії, де С. Ґоляш залишається почесним членом, а Мицак очолить цю Комісію. При цьому зобов'язано адміністрацію, на окремому уповноваженні, з важністю до кінця цього року, поставити ім'я П. Мицака як члена БФ, що має право доступу до справ і об'єктів ТзОВ в Україні.

М. Кулик інформував, що адміністрація замінює комп'ютерну систему, отже будемо змушені придбати новий комп'ютер. Пригадав знову про потребу шукання за фундаторами, бо з розпродажі книжок видавництво не вдержиться. Також належить задуматися над нашим майном. На це друг О. Жигар відповів: "Не думаймо про молодих, бо вони даром робити не будуть, у них інші погляди. Видаймо запланованих 8 томів наразі, а згодом побачимо..."

Друг В. Дашко питав, як довго Р. Кулик буде ще працювати на комп'ютері, для того щоб його звільнити, або вибрати й сьогодні когось іншого. Запитаний відповів, що готується комплексний фінансовий "пакунок", де буде включене ціле книговодство і фінанси. Вони будуть внесені в комп'ютер і їх можна буде видрукувати.

Проф. Потічний запитував який буде спосіб контролю над оператором комп'ютера? Відповідь була, що одна особа повинна вставляти інформацію до комп'ютера, а інша — диспонувати готівкою. Всі трансакції, які можна буде завжди видрукувати, можуть бути перевірені кожночасно на підставі приходових і розходових документів.

Ставлено також питання, хто має право підписувати чеки? Чи задля безпеки не потрібно буде чотирьох людей замість двох, як є тепер. Вирішено залишити все, як було дотепер.

До т. 8. Подякувавши всім за присутність, д-р Ріпецький закрив пленарне засідання.

Секретар:
Іван Лико

ПРОТОКОЛ XXIV
XXIV-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

10—11 червня 2000 р.

Чергове, двадцять четверте пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" відбулося 10—11 червня 2000 року в приміщенні Українського вВідділу Королівсько-Канадського Леґіону, при 326 Queen Street West у Торонто, Канада.

Згідно з листами присутности, у перші дні нарад присутніми були члени Видавничого комітету:

1. Петро Мицак	7. Роман Кулик	13. Модест Ріпецький
2. Лев Футала	8. Іван Росіл	14. Іван Лико
3. Ірина Камінська	9. Осип Жигар	15. Михайло Бохно
4. Петро Й. Потічний	10. Михайло Міґус	16. Степан Шпак
5. Микола Кошик	11. Володимир Дашко	17. Еміль Куник
6. Микола Зінько	12. Микола Кулик	

До п. 1. Пленарне засідання відкрив голова д-р Модест Ріпецький. Привітавши присутніх, висловив вдоволення з прибуття усіх присутніх. Згодом, запропонував хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять членів, які в часі від останнього пленуму відійшли у вічність, а це: Ярослав Струтинський, Іван Гарасимів-"Палій" і Іван Гарвас-"Соя". Голова висловив теж співчуття другові Левові Футалі у зв'язку з відходом у вічність його молодшого брата.

Д-р М. Ріпецький звернув увагу на те, що ці збори дуже важливі, а йому самому тяжко вже слідкувати за перебігом і керувати зборами, тому на голову президії пленуму пропонував др. Лева Футалу, а на секретарів —др. Івана Лика і п. Степана Шпака. Його пропозицію прийнято.

Голова, подякувавши за вибір, зачитав пропонований порядок нарад, до якого зауваг не було, і який піддержав проф. П. Потічний. Пропонований порядок прийнято з наступними пунктами:

1. Відкриття і прийняття порядку нарад.
2. Зачитування протоколу 23-го пленуму від 5 і 6 червня 1999 року.
3. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого комітету,
   б) головного редактора і співредакторів,
   в) секретаря,
   г) голови фінансової комісії,
   ґ) головного адміністратора.
4. Діяльність ТзОВ і Благодійного фонду у Львові.
5. Звіт Контрольної Комісії.
6. Дискусія над звітами і їх затвердження.
7. План праці на найближчий час.
8. Різне.
9. Закриття.

Після прийняття порядку денного, подруга Ірина Камінська передала усний привіт від друга Степана Ґоляша, який не зміг прибути на пленум з приводу хвороби і не міг написати звіту. Через хвороби не прибули також друзі: Стефан Новицький, Михайло Ковальчин, д-р Богдан Крук і Володимир Сорочак. Богдан Пасічник мусів виїхати десь по особистих справах, а Михайло Бохно прибув дещо пізніше. Не прибув і не прислав жодного оправдання Євген Штендера.

Згодом голова Л. Футала зачитав листи і привіти пленумові від подруги Марії Пискір і д-ра Богдана Крука. Подруга "Марічка" пропонує обрати нового головного редактора на місце Є. Штендери, з яким неможливо досягти замирення. Д-р Богдан Крук теж пропонує обрати відповідального редактора в особі проф. Петра Потічного.

І. Лико зачитав привіт від В. Сорочака, в якому він інформував про те, що у нього багато різних листів і спогадів про боротьбу УПА, які можна б використати нашим видавництвом. Він висловив теж надію і побажання великих успіхів, "...а спеціально дружності в полагодженні конфлікту..." І. Лико зачитав теж іформацію, що друкувалась у щоденній львівській газеті "Поступ" від 6.04.2000 р., про те, що рада фонду духовного відродження імені Митрополита Андрея Шептицького нагородила почесним дипломом та відзнакою фонду Марію Савчин ("Марічку") — за довголітню подвижниць-

ку участь у національно-визвольних змаганнях 1940-х—1950-х років та написання яскравих спогадів у 28 томі "Літопису УПА".

До п. 2. І. Лико зачитав витяг з протоколу про рішення й пропозиції 23-го пленуму від 5—6 червня 1999 року. На внесок друга П. Мицака, зачитане прийнято без зауважень чи поправок.

До п. 3-а. Голова видавництва, д-р М. Ріпецький, у своєму звіті підкреслив, що мимо ряду проблем і певних негараздів, у звітному періоді вдалося досягнути поважних успіхів. У видавничо-редакційній ділянці зреалізовано багато більше завдань, як у попередніх роках, чим завдячуємо передусім проф. П. Потічному, відповідальному співредакторові "Літопису УПА". Закінчено друк і вислано читачам 29-й том "Літопису УПА", спогади рой. "Палія", видруковано й вислано читачам перший випуск серії "Бібліотека "Літопису УПА" — спогади Ю. Ступницького. Передано до друку том "Хріна" "Крізь сміх заліза", віддано до друкарні закінчений том спогадів І. Гарваса "Сої", а другий том "Медичної опіки в УПА" є у кінцевій стадії приготувань.

IV-й збірник про УГВР, який готовий до друку і знаходиться у видавництві оо. Василіан "Місіонер" у Львові, чекає рішення пленуму Видавничого комітету.

Проф. П. Потічний зібрав і зробив відбитки документів до планованих збірників тактичного відтинку "Лемко". Звітуючий підкреслив теж, що, помимо труднощів і перешкод, нашій адміністрації вдалося досягнути успіхів у здобуванні фондів на видавничу діяльність.

Далі д-р М. Ріпецький з'ясував справу становища редактора Є. Штендери в системі видавництва ""Літопис УПА"". Згідно рішень 23-го пленуму нашого видавництва, 7-го червня 1999 р. редакторові Є. Штендері вислано листа, копію якого звітуючий долучив до звіту. Др. Є. Штендері вислано теж копії звітів і протоколів засідань пленуму, проте не отримано жодної відповіді. У зв'язку з його мовчанкою, знов вислано йому листи: 14 вересня 1999 р. та 6 жовтня 1999 року. Не маючи і на ці листи відповіді, з метою закінчення небажаного конфлікту миром, д-р М. Ріпецький провів усно телефонну розмову з ред. Є. Штендерою, яка у вислідах не мала успіху, так як він увесь час повторяв свої закиди супроти П. Потічного і М. Кулика. Мовляв, йому, як начальному редакторові, роблено всякі перешкоди у редаґуванні й появі 4-го тому про УГВР та збірника по Холмщині і Підляшші. Завершуючи розмову, голова видавництва поінформував Є. Штендеру, що наше видавництво зобов'язалося покрити кошти друку, а закінчення редакційної сторінки тому УГВР залишити виключно за редактором. Він відповів, що він нам не довіряє, бо думає, що ми знову його обманемо.

На ще один лист від 6 грудня 1999 р., який зачитав звітуючий, і в якому вияснено докладно справи полагодження друку 4-го збірника про

УГВР, друг Є. Штендера не дав жодної відповіді. “Питання становища ред. Є. Штендери в системі видавництва прийдеться вирішити на форумі цьогорічних пленарних засідань”, висловився звітуючий.

До повищих справ належить:

1. Пост відповідального ред. Є. Штендери у виданнях “Літопису УПА”, Торонто—Львів.

2. Пост Є. Штендери, як співголови редакційної ради “Літопису УПА”, Нової серії, Київ—Торонто.

3. Фірмування прізвища Є. Штендери, як редактора на виданнях серії “Бібліотека “Літопису УПА””.

4. Пост Є. Штендери у ТзОВ “Літопис УПА” у Львові.

5. Пост Є. Штендери, як члена Благодійного фонду “Літопису УПА” ім. Володимира Макара у Львові.

6. Справа друкування 26 тому “Літопису УПА”, 4-го збірника про УГВР та тому Холмщина—Підляшшя, редаґованих Є. Штендерою.

7. Членство Є. Штендери у Видавничому комітеті “Літопису УПА”.

8. Справа випуску електронного квартальника “Літопис УПА” в інтернеті. (*Звіт у додатках*).*

Далі д-р М. Ріпецький звітував про діяльність ТзОВ і БФ у Львові. Звітуючий інформував, що в жовтні 1999 р. у Львові перебували члени президії Видавничого комітету: М. Ріпецький, П. Потічний та І. Лико. 19—20 жовтня відбули ряд інформаційних розмов, щоб зорієнтуватися в загальній ситуації, підшукати нових кандидатів до керівних органів ТзОВ і БФ, та розвідати й піднайти нові можливості друкування, розпродажі і кольпортажу видань “Літопису УПА”. У тих справах відбули розмови з представниками видавництва “Львівської політехніки”, з дирекцією видавництва і друкарні “Місіонер”, керівними членами НТШ, адвокатом та іншими особами.

Загальні збори БФ “Літопис УПА” ім. В. Макара відбулися 25—26 жовтня, а загальні збори ТзОВ “Літопис УПА” — 27 і 28 жовтня, в наших приміщеннях у Львові. Зборами БФ і ТзОВ керував проф. П. Потічний, а секретарювали – І. Лико та Людмила Коляса. У склад керівних органів БФ обрано наступних осіб. До ради фонду: — М. Ковальчин, М. Кулик, М. Ріпецький, Л. Футала, Є. Штендера, П. Потічний, К. Іщик, Л. Ревонюк, В. Чорновус і Ю. Штендера. Головою ради фонду обрано М. Ріпецького, заступником голови — М. Кулика. До виконавчої управи обрано: президентом К. Іщика, заступником Л. Ревонюка. У склад ревізійної комісії обрано: Аллу Журахівську, Романа Кулика та Осипа Жигара.

За діяльність ТзОВ звітували: виконавчий генеральний директор В. Чорновус, член виконавчої дирекції Ю. Штендера та бухгалтер Л. Коляса. Звіти В. Чорновуса були неповні, хаотичні та не давали роз’яснення до занедбаної праці й поважного дефіциту у фінансовій ділянці.

---

* Не друкується.

На місце генерального директора ТзОВ В. Чорновуса обрано Л. Ревонюка, а К. Іщика його заступником. До Ради ТзОВ обрано: М. Ріпецького — головою, М. Кулика — заст. голови, членами — К. Іщика та П. Потічного. До Ревізійної комісії обрано: О. Жигара, П. Мицака та В. Чорновуса.

Позбавлений керівництва в ТзОВ, В. Чорновус почав робити всілякі спроби, щоб новообраній управі не передати техніку, приміщення, матеріяли, документи, та ключі від комірки-маґазину, де знаходилися архівні документи ТзОВ. Окрім того, він симулював інфаркт, але вже вечором цього самого дня неочікувано, з Ю. Штендерою, прибув до приватної квартири звітуючого. В. Чорновус вимагав виплати 750 долярів, які мали належати йому особисто, а не ТзОВ. При тому передав ультимативну записку до адміністратора "Літопису УПА" М. Кулика, в якій вимагав від М. Кулика заяви, що він, як адміністратор, ґарантує В. Чорновусові повернення його коштів, згідно з його звітом за червень 1999 р., бо інакше не передасть майна новообраному керівництву. Однак, побачивши рішучу позицію видавництва "Літопису УПА", 3 листопада 1999 р. В. Чорновус почав поступово передавати майно ТзОВ і БФ новій адміністрації. У листі від 1 грудня 1999 р., до якого долучив новопереоблений звіт з виказаним мінусовим сальдом в сумі $10.395, Чорновус підтвердив, що претенсій до звороту названої суми не відкликає. До листа він долучив теж акт прийому-передачі майна та документацію, підписаний ним, як здаючим, і Л. Ревонюком, як прийнявшим. У травні ц. р. звітуючий одержав рекомендованою поштою листа від В. Чорновуса, в якому він знов домагається виплачення йому суми $750, та ще раз прислав звіт з виказанням мінусового сальда на суму $10.395 ам. На цього листа відповіді ще не дано, бо справу залишено до перевірення і рішень нашого пленуму (*Див. звіт голови Видавничого комітету "Літопису УПА", стор. 10—14*).*

До п. 3-б. Про стан редакційної діяльности звіт зачитав відповідальний співредактор проф. П. Потічний. На вступі він інформував, що у звітному періоді почато видання ще однієї серії, яка називається "Літопис УПА" — "Бібліотека". Отже, зараз у нас є три серії, тзв. канадська або основна, Нова і Бібліотека. В основній серії вийшов друком 29 т. "Палія", а том 30, спогади "Хріна" та "Островерха", як теж том 31, спогади "Сої", віддано до друку. Швидким темпом іде підготовка т.32 про "Медичну опіку в УПА", та дещо повільнішим наступні книги, як, наприклад, том про Ярославщину.

Майже зовсім готовий 26 том про УГВР, з приводу некомунікабельности редактора цього тому Є. Штендери, досі не відданий до друку. Покажчик, підготовлений С. Шпаком, передано др. Куликові до набору на комп'ютері. Досі ця робота не закінчена. Подібна ситуація теж і з томом про Холмщину і Підляшшя, який вимагає багато більше праці (бракує вступної статті, нема резюме, верстка не закінчена і тому не можна робити покажчика). Це поле дії др. Штендери, і було б найкраще, як би за це діло взявся він.

* Не друкується.

Степан Шпак готує "Покажчик" до "Літопису УПА", книга 2, який подаватиме матеріял приблизно з 17 томів. Клопоти створює відсутнність 26-го тому, без якого важко робити покажчик.

Нарешті почато підготовку томів про Лемківщину і Перемищину. Політичний том має орієнтовно 693 стор., а військовий — 400 сторінок. "Підготовкою цих томів займаюся я разом з І. Лико", — говорив звітуючий.

У Новій серії вийшов друком т.2, "Волинь і Полісся — УПА та запілля. 1943—1944". Олександер Вовк готує 3-й том, який можливо буде готовий до друку ще цього року. Це документи протипідпільної боротьби репресивного апарату КПРС та радянського уряду. Також О. Вовк готує наступний том, присвячений Волині і Поліссю.

"Не маю жодних відомостей, в якому стані том про Президента УГВР Кирила Осьмака", — продовжував звітуючий.

У Новій серії можна і треба підготовити том про Воєнну Округу "Буг". Володимир Мороз переслав нам текст підписаної ним угоди про співпрацю, яку передано адміністратору до підпису.

У серії "Бібліотека" вийшов 1 т., спогади Юрія Ступницького, який підготовив О. Вовк, а фундаторами стали п-во Ірина та Олесь Михалюки з Філадельфії. Видано 1000 примірників, з яких 100 книг мали бути виключно для нашої диспозиції. У висліді самовільної зміни видавництва О. Вовком, задля заощадження грошей, які вжив на закуп друкарки, книжка склеєна погано, що при читанні розлітається. Це для нас урок, що ми мусимо контролювати кожний крок осіб, що працюють для нас. У цій серії варто б видати дипломну роботу Володимира Мороза, "Референтура пропаґанди ОУН на території Львівської області. 1944—1950-і рр.", яка охоплює 86 сторінок машинопису "леґального формату". Якщо погодимося на таке видання, то треба буде заключити з ним угоду.

Далі звітуючий пропонував видати працю Анатолія Кентія, яка є систематичним аналізом національно-визвольної боротьби від УВО до ОУН і УПА, що укладається в роки 1929—1956. Для нас найкраще підходила б ця частина, яка говорить про збройну боротьбу в 1942—1956 рр. У форматі 60 х 84 ця книжка мала б біля 620 сторінок. Якщо буде узгоджений з Інститутом історії України передрук матеріялів, то буде потрібно заключити відповідну угоду.

З уваги на те, що маємо багато різних, часто фраґментарних матеріялів та документів на медичні теми, у Новій серії можна б їх зібрати в один тематичний том і видати в цій досить гнучкій серії. Проф. П. Потічний висловив тут надію і прохання до д-ра Ріпецького підготовити до друку в серії "Бібліотека" всі матеріяли на медичні теми, які не були досі надруковані. Щодо наших майбутніх видань, звітуючий пропонував видати у 2000 р. в основній серії: т. 30 "Хріна" та "Островерха", який друкується (ред. Потіч-

ний), т. 31 “Сої” готовий до друку (ред. Лико), т. 26 про УГВР потребує покажчика і деяких додаткових матеріялів (ред. Штендера), т. 32, “Медична опіка в УПА”, книга 2 — закінчується підготовка до друку (ред. Ріпецький). Том “Холмщина і Підляшшя”, який потребує вступної статті, резюме, покажчика (ред. Штендера), міг би бути виданий в 2001 році, том “Ярославщина” (ред. Бохно), “Покажчик до тт. 21—32” (ред. Шпак), “Лемківщина і Перемищина”, політичний том (ред. Потічний і Лико) і ТВ “Лемко” (ред. Потічний і Лико), могли б бути видані у 2002 році. У Новій серії планується видати документи КПРС, т. 3 (ред. Вовк), у 2001 році, а в 2003 р. видати три томи, а це: “Волинь і Полісся” (ред. Вовк), ВО “Буг” (ред. В. Мороз), та том про Кирила Осьмака. У серії “Бібліотека”є плани видати в 2001-му році “Рейди УПА” (ред. В. В’ятрович) і “УПА та підпілля” (ред. Кентій). У 2002 році — “Референтура пропаґанди ОУН. 1944—1950 рр.— Львівська область” (ред. В. Мороз), у 2003-му році різні медичні матеріяли (ред. М. Ріпецький) та в 2004-ому році “Видання ОУН і УПА на ПЗУЗ. 1945—1953” (ред. Вовк).

До звітів проф. Потічний додав табель наших видань після 20-го тому, включно з томами, планованими для видання до 2004 р., що разом дасть 30 книг. (*Див. стор. 6 звіту*).* Для реалізації цього плану ми за 4-и роки повинні б видати 17 томів різних серій, або 14, якщо прийняти, що томи 26, 30, 31 і 32 повинні вийти друком ще цього року. Завдання важке, але при жорсткому контролю з нашої сторони цілого процесу підготовки і друкування томів, це завдання можливе до виконання.

У редакційних справах звітуючий зазначив, що з огляду на проблеми, які створилися у висліді очорнювання його особи, вся робота тепер лежить на плечах співредактора [тобто його]. З пункту бачення звітуючого, після відкликання очорнюючих його особу листів, нічого не стоїть на перешкоді дальшої редакційної співпраці, але таке розуміння справи мусить стати доконаним фактом для всіх сторін. Тим більше, що ці неприємні речі це не справи нашого видавництва, але радше особисті непорозуміння.

У технічних справах проф. Потічний інформував, що після проблем з ТзОВ у Львові, зроблено контакт з видавництвом “Місіонер”, видавництвом “Львівська політехніка” та макетувальником Омеляном Грабцем, у співпраці з якими вирішено підготовляти томи до друку. Зроблено теж контакт з НТШ, але, на жаль, з огляду на брак відповіді від них, справа не пішла далеко. Завдання ТзОВ обмежене до розповсюдження наших видань, та нагляд за технічним виконанням робіт друкування. Для цього, аби ця система нам знову не вирвалася з рук, потрібний точніший нагляд нашої адміністрації, бо редакторський нагляд є, і він функціонує. Звітуючий інформував також, що наша сторінка на інтернеті втішається великою популярністю. Досі її відвідало понад 13917 читачів. Це переважно науковці з США, Франції, Англії, Німеччини, Польщі та Чехії. На інтернеті вже по-

* Не друкується.

дано інформації про всі томи наших трьох серій, включно з томами 30—31 та т. 1 серії "Бібліотека". "Хочу додати, — говорив звітуючий, — що згідно рішення останнього пленуму, всі інформації про наші видання на інтернеті подано так, як вони є в книгах "Літопису УПА". Якщо др. Штендера і надалі відмовлятиметься співпрацювати з нами, то потрібно зробити відповідні поправки на бібліографічній сторінці кожного з наступних томів. Нам неможливо вимагати від нього відповідальности за книги, яких він навіть не бачив". Говорячи про відділ у Києві, проф. Потічний, не бажаючи повторювати звіту, обмежився фінансовими справами. Вкінці звітуючий інформував, що О. Вовкові переслано, отриманий безкоштовно від Макмастерського університету, пристрій для читання мікрофільмів, який, на жаль, у Києві нагрівається і може знищити фільмову плівку. Закінчаючи звітування, проф. Потічний подякував усім друзям, які допомагали йому у виконанні його обов'язків. (*Звіт у додатках*)*.

Наступним звітодавцем у редакційних справах був Михайло Бохно. Він звітував про хід підготовки тому по Любачівщині і Ярославщині. Першу поміч і настанови дав йому ред. Є. Штендера, а зробити набір на комп'ютері попросив Мирослава Іваника, колишнього докторанта україністики у Варшавському університеті. До цього часу на комп'ютер набрано документи "Бастіону" — 207 ст, "Батурина" — 98 ст., спомини "Тучі" — 28 ст. і спомини "Козака" (Кордана) —16 ст. Якщо до цих матеріялів додасться недруковані спомини: О. Ґереґи "Беркута", К. Міхалика "Думи", В. Пирки "Сталевого", М. Маґери "Гриця", М. Бойса "Жана", І. Путка "Вуса", дещо із споминів "Ірини", якщо буде на це дозвіл від проф. М. Лабуньки, та 2—3 сторінки власних споминів, то це може вийти трохи забагато на один том. Потім звітуючий висловив надію, що цей том буде друкуватися у оо. Василіян у Торонто. (*Звіт у додатках*)*.

У дальшій дискусії вирішено, що вибір місця друку цього тому залишається за адміністрацією видавництва.

Звіт з підготовки до друку т. 31 "Літопису УПА" зачитав І. Лико, коротко інформуючи про перебіг розшуків матеріялів до даного тому, їхнє опрацювання та часткове оформлення. Звітодавець говорив, що всі роботи з підготовки до друку споминів "Сої" закінчені; після перегляду остаточної версії макету книги, можна буде апробувати до друку. (*Звіт у додатках*)*.

Степан Шпак говорив про підготовку 2-ї книги "Покажчика", яка буде подібна до 20-го тому, але будуть включені томи Нової серії і серії "Бібліотека". Працю над книгою спиняє брак 26-го тому про УГВР, який мав бути закінчений ред. Штендерою. Покажчик, який був у хаотичному порядку, Шпак виправив і передав адміністраторові видавництва. Потрібно зробити список скорочень, бракує світлин. Хто це зробить? Повинен би докінчити ред. Штендера. Том є цікавий, але які є зобов'язання до Наталки Осьмак? Є засте-

* Не друкується.

реження, бо не зроблене каталоґування, є багато листів К. Осьмака, отже ті листи повинні вийти окремо.

Після звіту С. Шпака слово взяла подруга І. Камінська. На вступі вона говорила про свій побут у Львові протягом двох тижнів, ще перед загальними зборами ТзОВ і БФ, що відбулися в жовтні минулого року. Вона була тільки обсерваторкою, але п. В. Чорновус їй взагалі не подобався з його нахабністю. Його не цікавили поважні питання діяльности нашого представництва у Львові, а тільки вимагав грошей. Будучи у Львові, І. Камінська запізналася з Маркіяном Лозинським, якого охарактеризувала як доброго фахівця, ентузіаста, зацікавленого проблемами боротьби УПА. Висловила погляд, що треба пропаґувати проблему визвольної боротьби УПА серед молоді, яка, між іншим, на основі прочитання 29-го тому "Літопису УПА", може виробити собі поняття про часи Другої світової війни, про погляди української молоді, яка вступала в ряди УПА, про її зацікавлення проблемами визвольної боротьби українського народу в ті часи. Згадала теж про побут в Чікаґо О. Зінкевича , якому подарувала 29-й том, бо ж прецінь він виховує молодь в Україні. Цій молоді треба знати якнайбільше про нашу минувшину.

Окремою, дуже вжливою темою, подруга Камінська вважала справу матеріялів, опублікованих у Польщі, а саме: "Акція "Вісла", "Повстанські могили", редакції Є. Місила. Це дуже вартісні матеріяли. У сьогоднішніх часах вже притихли "Мілосьніци кресув", публікуються більш об'єктивні матеріяли, що відносяться до питання українства в Польщі. Нашій редакції в цілості треба більше звернути увагу на такі видання в Польщі; треба про них говорити людям, зацікавити молодь, бо старше покоління вже викінчується.

Потім до залі, де відбувалося пленарне засідання, прийшла п. Марша Форчун-Скрипух. Її, як авторку кількох книжок, представив проф. Потічний. "Щойно ми говорили про потребу друкування й розповсюджування наших видань в Україні, подібне в Канаді робить пані Скрипух, — говорив проф. Потічний. — Вона це робить для шкіл Канади. Зараз вона зацікавлена переживаннями молодих людей у час Другої світової війни. Ми раді її присутності. Вона українського походження, але українською мовою не володіє, пише в жанрі "фікції". Після цього звернувся до прибулої англійською мовою, вітаючи її серед нас та представляючи також присутніх трьох жінок, колишніх учасниць українського підпілля. Згодом п. Скрипух говорила про свої зацікавлення й бажання зав'язати контакти з членами нашого видавництва для зібрання матеріялів для нової книжки, темою якої мають бути переживання п'ятнадцятилітньої дівчини, якій дідусь розказував про події Другої світової війни в Україні. Згодом вона роздала усім присутнім свої візитні картки для поконтактування з нею в обговорених питаннях.

До п. 3-в. За секретарські справи звітував І. Лико. В останньому періоді звітного часу до секретаріату надійшло загалом 264 листи. У тому 241 електрон-

ною поштою і 23 звичайною поштою. Листи електронної пошти — це переважно повідомлення, які передані до актів секретаріату. Від секретаріату вислано 43 листи, теж зареєстровано 97 листів, висланих з інших частин видавництва. Як секретар, звітуючий підготовив протокол минулорічого пленуму, як теж, перебуваючи з д-ром М. Ріпецьким і проф. П. Потічним у Львові минулого року, підготовив протоколи загальних зборів, ТзОВ та БФ ім. В. Макара, які відбулися 25-28 жовтня 1999 року. (*Звіт у додатках*).*

До т. 3-г. За діяльність фінансової комісії П. Мицак не звітував, бо, згідно його відповіді, він нічого не знав про те, що його обрано головою, і ніхто з видавництва, ані голова, ані хто інший, на цю тему з ним не говорив. Головуючий на пленумі, Л. Футала, пропонував, щоб д-р Ріпецький поговорив на цю тему з П. Мицаком, який опісля повинен сконтактуватися з Ґоляшем.

До п. 3-ґ. Складаючи звіт за адміністрацію видавництва, М. Кулик висловився на вступі, що з огляду на поважний вік працівників нашого видавництва, щороку стає тяжче навіть підготувати звіти, а з тої теж причини зменшується кількість наших замовників. Протягом минулого року заняття адміністрації зводилися до полагоджування всіх складних проблем з адміністративними органами ТзОВ в Україні. З тієї причини не розіслано ні одного тому "Літопису УПА", хоча т. 2 НС був готовий з червня минулого року. З тієї ж причини назріли внутрішні непорозуміння між нашими членами видавництва в Канаді. Для виправлення цієї прикрої ситуації ми були змушені послати членів президії в Україну. Поїхали туди Ріпецький, Потічний і Лико; провели конечні зміни в ТзОВ, обрали нову дирекцію ТзОВ і БФ у Львові. Помимо названих проблем у Львові, у цьому вже році розіслано відборцям т. 29 разом з т. 2 НС, віддано до друку т. 30 і є повністю підготовлений до друку т. 31. Все ще таки бракує т. 26, про який часто питають замовники. Мусимо постаратися, щоб нарешті цей том заповнив прогалину в основній серії. Це саме відноситься до давно обіцяного Холмського тому, який також було би доречно видати цього року. Цей том готується вже протягом більше ніж дванадцяти років і ще не видно цьому кінця. Адміністратор говорив також про створення серії "Бібліотека "Літопису УПА", та про те, що наше видавництво стало співфундатором книжки Анни Карванської-Байляк. Інформував також про те, що далі продовжувано заходи для набуття приміщення у Львові на власність для видавництва "Літопису УПА"—Канада. Адміністрація в Канаді працювала в незмінному складі, а помагали багато: проф. Петро Потічний, д-р Ігор Гомзяк, Олесь Дольницький, Мирося Цуп, Міля Нагірна, Наталія Жезло та інші.

У минулому році померли двоє наших фундаторів. Справа заповіту Катерини Плетенчук, воля якої була сфальшована, тепер є в судовому розгляді, а по заповіту Павла Харидчака фундація буде зреалізована незабаром.

* Не друкується.

Адміністрація пропонує цю фундацію призначити на 3-й том Нової серії. Опісля, подякою за дружню співпрацю усім друзям з Видавничого комітету, президії, адміністрації та контрольної комісії, закінчив свій звіт др. М. Кулик. Згодом він зачитав ще касовий звіт адміністрації. (*Звіт у додатках*).*

Після звітування адміністратора були деякі питання та зауваження. Між іншими висунуто пропозицію, щоб у касових звітах подавати суми в таких валютах, в яких фонди депоновані в банках, тобто в канадській і американській. Тут була відповідь, що це непрактично робити, бо курс валют міняється щоденно.

П. Мицак питав, що ми повинні робити в справі Штендери? М. Бохно питав, чи крім усних оскаржень є і письмові обвинувачення його? Знов М. Міґус цікавився, як розв'язана справа В.Чорновуса, чи підписали з ним якусь угоду? М. Ріпецький відповів, що про ці справи будемо говорити пізніше.

Було теж питання, яка причина видавання трьох серій? Проф. Потічний пояснив, що життя накинуло нам цю концепцію. Основна серія базується на архівах західнього світу і тут зобов'язують певні норми щодо формату, обкладинок, більшого накладу. Нова серія в Україні виходить за архівними документами, які є в Україні, і також зобов'язують певні норми формату, обкладинок, чи тиражу. Третя серія, "Бібліотека", появилася майже спонтанно. У цій серії ми обмежуємо наклад до одної тисячі примірників, головно в м'якій палітурці, і ця серія найдешевша. Сума фундації в цій серії може бути, приміром, тільки 5 тисяч долярів, отже, легше є придбати фундаторів менших сум, маємо тут більшу гнучкість. При цьому вимагаються ці самі вимоги — резюме, покажчик, але різний формат і об'єм. Підготовка матеріялу до друку найдешевша в Україні, а друкувати можемо де-небудь.

До п. 4. 1. М. Кулик зачитав звіт про діяльність ТзОВ від 25 жовтня 1999 р. по 1 червня 2000 р., підписаний генеральним директором ТзОВ у Львові Л. Ревонюком. У звіті подано про перереєстрацію банківських документів на нових керівників ТзОВ, перевезення зі складу національної ґвардії на основний склад близько 15 тисяч книг, вставлено нові замки в бюрі, відремонтовано меблі, підготовлено бюро до презентації т. 29, та придбано вогнегасники для наших приміщень. Спільно з БФ проведено презентацію т. 29 "Літопису УПА", поширено сітку кольпортажу; у Києві, Львові, Тернополі, Луцьку, Коломиї і Самборі, а всього є зараз десять точок кольпортажу видань "Літопису УПА".

Завезено на склад т. 29, книги А. Байляк, та отримано матеріяли від Зенона Матчака до Холмсько-Підляського тому. Проведено конкурсний вибір друкарні для видруку т. 30, завдяки чому кошторис видавництва "Львівської політехніки" значно знизився. Отримано та передано в Канаду вірші "Чорноти" для видруку окремою збіркою. Планується створення веб-сторінки ТзОВ "Літопису УПА". (*Звіт у додатках*).*

* Не друкується.

2. Звіт БФ, від 25 жовтня 1999 р. по 1 червня 2000 р., підписаний президентом К. Іщиком, зачитав проф. Потічний. У звіті говориться про те, що перереєстровано фонд за новою адресою, як теж банківські документи на нового керівника БФ. Щомісячно проводилась пропаґандистська робота про національно-визвольні змагання, як напр.: презентація томів 1 і 2 НС в День українського офіцера — 11 грудня 1999 року, виступ перед офіцерами у військових частинах та установах, проведення читацького семінару в бібліотеці Військового інституту. Організовано написання і публікацію ряду статтей про видавництво "Літопис УПА" в центральній та місцевій пресі, а також в газеті "Флот України". Спільно з ТзОВ проведено презентацію 29-го тому з присутністю представників Братства ветеранів УПА, преси, телебачення, закладів освіти, громадських організацій, а також начальника управління культури обласної адміністрації п. Романа Лубківського. Заходи були висвітлені в пресі і по телебаченню. Прийнято почесними членами фонду професорів: Володимира Мокрого, Ярослава Грицака і Павла Соханя. Подаровано для бібліотек по 5 примірників кожного тому НС "Літопису УПА" і 50 примірників книжки "Во ім'я Твоє" та для інших організацій і установ — 70 примірників книжки "Во ім'я Твоє", 20 примірників 29 тому, та 10 примірників 25-го тому. З в-вом "Місіонер" відбуто два спільні засідання та декілька зустрі-чей в справі розсилки т. 29 і т. 2 НС. Проводилася робота щодо купівлі приміщення. Спільно з ТзОВ налагоджується сітка по кольпортажу книг (*тут повторено кількість точок кольпортажу, аналогічно як у звіті ТзОВ*)*. За згаданий період до фонду надійшло 12 листів від краян, на які дано ґрунтовні відповіді. У квітні місяці БФ мав перевірку податкової адміністрації — порушень не виявлено. (*Звіт у додатках*).*

Після зачитання звітів зі Львова, подруга І. Камінська підняла питання щодо купівлі приміщення. Проф. Потічний відповів, що ми вирішили купувати для видавництва в Канаді. "Уповноважено мене, — говорив професор, — до порозуміння з адвокатом М. Мелешком, який сам є депутатом міської ради Львова. Ми дали йому завдаток, і він пообіцяв справу полагодити, але адвокати обіцяють, а щось інше роблять. Нам варто було б купити це приміщення, яке знаходиться в центрі міста. Цю інформацію доповнив адміністратор М. Кулик, говорячи, що зараз в Україні продають тим, хто рентує. Це приміщення рентуємо тепер ми з Канади, отже будемо мати право набути. Д-р М. Ріпецький пояснив теж, що дотепер іноземці не могли купувати будинків, а тепер вже можуть.

У доповненні інформації, проф. П. Потічний пригадав, що БФ створено для того щоб наше видавництво в Канаді, через БФ і ТзОВ могло мати змогу контролювати 90 % уділу в Україні, бо саме ТзОВ, за законодавством України, могло контролювати тільки 30 %. Використання БФ в правильний спосіб дає змогу заощадити певні суми.

---

* Не друкується.

В. Дашко питав, чому не платимо в Україні канадськими долярами? М. Кулик пояснив, що вони не мають довір'я до канадського доляра, а ми тратимо 4% за виміну канадських долярів на американські.

До п. 5. За контрольну комісію звіт склав О. Жигар, відмітивши, що контрольна комісія, у складі О. Жигара і Б. Пасічника, перевірила 5 червня 2000 р. книги з документами прибутків і видатків "Літопису УПА" за 1999 рік. Стверджено, що прибуткові і видаткові накладні, банкові розрахунки і документи є у відповідності із записами в головній книзі, а рахункові зіставлення не мають застережень. (*Звіт у додатках*).*

До п. 6. У дискусії над звітами поставлено питання про ціль перевидання тому "Хріна" і чи наше видавництво доплачує до цього перевидання? Відповідь адміністратора була, що видавництво доплачує, бо це коштує більше як приділена фундація. Проф. Потічний пояснював, що з бібліографічної точки зору дуже важним є те, що в першому виданні немає вступної статті про "Хріна", немає ілюстративного матеріялу, не було покажчика. Отже перевидання цього тому є потрібне.

Відносно звітів, ширшої дискусії в засаді не було. За пропозицією І. Камінської, підтриманою П. Мицаком та контрольною комісією, звіти було затверджено.

У зв'язку з отриманням відкритого листа до ВК "Літопису УПА" від бухгалтера Людмили Коляси, у ході дальших нарад голова видавництва, д-р М. Ріпецький, зачитав пункт за пунктом проект листа до ТзОВ, БФ і бухгалтера. Читаючи поодинокі пункти, він підкреслив деякі моменти, як напр., вислів Л. Коляси про те, що зараз вона бачить "затяжну агонію вмираючого підприємства", тоді як не бачила того, до чого довели наше підприємство у Львові В. Чорновус і Ю. Штендера. "Ми, — говорив Ріпецький, — були змушені провести реорганізацію, особисто вирівнювати заборгованість супроти поодиноких осіб, де готівкою плачено І. Камінською, О. Жигарем, І. Ликом, П. Потічним і мною". У ході читання поодиноких пунктів та пропозицій присутніх, деякі пункти поширено, деякі частково змінено, і вкінці винесено постанову вислати цей лист генеральному директорові ТзОВ "Літопису УПА", президентові БФ "Літопис УПА" ім. В. Макара та бухгалтеру, кожному персонально, як "Рішення в справі діяльности ТзОВ та Благодійного фонду "Літопис УПА" ім. В. Макара". (*Названі рішення у додатках до протоколу*).* Бухгалтеру Л. Колясі рішено теж дати додаткову письмову відповідь, проект якої зачитав д-р Ріпецький. Після доповнення пропозицій присутніми, вирішено вислати листа Людмилі Колясі, як відповідь на її відкритий лист. (*Копія листа у додатках*).*

Покликаючись на лист, отриманий в травні цього року від В. Чорновуса (див. п. 3 цього протоколу), д-р Ріпецький передав його контрольній комісії видавництва для перевірки і рекомендацій для остаточного вирішення

* Не друкується.

президією. Письмову інформацію про це вирішено вислати рекомендованим листом В. Чорновусові. При цьому О. Жигар дав згоду перевірити справу, проте просив, щоб ще приїхали П. Мицак і М. Кулик, для спільного проведення цієї роботи. Проф. Потічний вніс зауваження, що даючи відповідь В. Чорновусові, треба підкреслити, що ми маємо велике застереження, сказавши йому: "Ви не виконали усіх умов, даючих підставу вашим претензіям". А, щоб з тим покінчити, сказати йому, що ми заплатимо йому готівкою 750 долярів за умови, що він не матиме претензій до видавництва. Ми можемо навіть виплатити йому 3,33 % вкладу, викупивши його, хоча цю частку попередньо ми ж за нього і заплатили.

Далі голова д-р М. Ріпецький підняв питання становища редактора Є. Штендери в системі видавництва "Літопис УПА". Тут голова інформував про двократну розмову д-ра М. Прокопа з ред. Є. Штендерою. Перший раз Є. Штендера в розмові був дуже жорсткий і не дуже хотів слухати співрозмовника, а вже другим разом вів розмову чемно, але увесь час настоював на тому, що його скривджено і т. п. Він не дуже хотів звертати увагу на те, що подані ним в томі про УГВР матеріяли походять з архівів Лебедя, а фактично — з архівів ЗП УГВР. Сам д-р Ріпецький написав п'ять листів ред. Штендері, на які він не відповідав. Покликаючися на повідомлення у звітах, голова піддав цю справу дискусії, де просив присутніх винести рішення відносно особи Є. Штендери, як відповідального редактора видавництва, та інших постів, які він займав у редакційній раді НС "Літопису УПА", редактора видань "Бібліотека "Літопису УПА" та інших. Більшість членів, признаючи вклад праці ред. Є. Штендери, беручи до уваги його поведінку в минулому і в цьому році, висловилася за обранням на пост відповідального редактора проф. П. Й. Потічного, який виконував ці обов'язки протягом минулого року з приводу іґнорування Видавничого комітету другом Є. Штендерою. Ірина Камінська внесла зауваження, що слово "іґнорування" неадекватне. М. Бохно пропонував вислати ред. Є. Штендері листа, гарантуючи йому фонди на роботу і дати йому ще певний час на обдумання, а М. Міґус, щоб дати йому ультиматум до окресленого дня. У висліді голосування, 15 голосів було за обранням проф. П. Й. Потічного відповідальним редактором видавництва, а два — стрималися. І. Лико вважав, що якщо Є. Штендера знятий з поста відповідального редактора, то автоматично знятий з усіх інших, репрезентуючих наше видавництво, функцій в інших установах. Д-р Ріпецький і проф. Потічний пояснили, що це не так. Відповідальний редактор не був автоматично репрезентантом видавництва в інших установах, отже пленум мусить це вирішувати. У дальшій дискусії і внесках у названій справі, з огляду на те, що ред. Є. Штендера зрезиґнував і не проявляв жодної діяльности як відоповідальний редактор і взагалі як член нашого видавництва, вине-

сено рішення заступити особу Є. Штендери на пості співголови редакційної ради Нової серії "Літопис УПА" в Києві, та зняти прізвище Є. Штендери, як редактора, на всіх виданнях "Літопису УПА" почавши від т. 30 основної серії, та всіх наступних томах серії "Бібліотека "Літопису УПА". Співголовою редакційної ради НС в Києві одноголосно обрано проф. П. Й. Потічного. Члена редакційної ради, на місце проф. Потічного, не обрано; цю справу залишено на майбутнє. В обговорюваній справі пленум постановив вислати Є. Штендері рекомендованою поштою листа — "Рішення в справі статусу редактора мґр. Є. Штендери в системі видавництва "Літопис УПА". (*Копія листа у додатках*).*

Пленум рішив теж зняти його з членства в ТзОВ і БФ, і про це повідомити керівництво обох інституцій. Залишити Є. Штендеру членом ВК "Літопису УПА" в Канаді, якщо він собі цього бажатиме. У листі, адресованому ред. Штендері, висловити подяку за його довголітню працю і заслуги в редаґуванні видань "Літопису УПА". (*Копія листа — у додатках*).*

М. Кулик вніс зауваження, що ред. Є. Штендери ніхто не усуває, він себе сам усунув.

На питання голови Л. Футали, чи внесено поправки до веб-сторінки, що було вирішене минулорічним пленумом, проф. П. Потічний відповів, що так.

На цьому, за пропозицією проф. Потічного, закрито дискусію й приступлено до наступного пункту порядку. денного

До п. 7. Проф. П. Потічний представив план праці в редаґуванні дальших томів "Літопису УПА". Він подавав дані про кожен том зосібна й у висліді дискусії винесено рішення щодо його пропозицій.

Вирішено друкувати в 2000 році такі томи:

— Том 30, "Хрін" і "Островерх" (ред. Потічний) — вже друкується

— Том 31, "Соя" (ред. Лико); фундатором є автор, Іван Гарвас.

— Том 32, "Медична опіка в УПА", кн. 2 (ред. Ріпецький), фундатор є.

— Том 26, УГВР (ред. Є. Штендера), зробив велику роботу, але на жаль не видно кінця. Треба б хіба написати ред. Штендері листа, сказати, що просимо докінчити цей том з його вступною статтею, але до уваги просимо взяти два застереження д-ра Ріпецького і М. Прокопа, які не міняють змісту вступної статті. При цьому визначити реченець і вислати рекомендованого листа. Якщо у визначеному реченці друг Штендера не закінчить роботи, ми будемо змушені виготовити і написати вступну статтю до т. 26 та приступити до друкування книжки. Вступна стаття є власністю Є. Штендери і він може не згодитися, щоб ми взяли її.

"Хто має писати листа", — питав проф. Потічний? Відповідь — голова президії і два секретарі.

Д-р Ріпецький інформував, що Є. Штендера хоче, щоб він сам міг диспонувати фінансами видання т. 26, тобто, щоб гроші дати йому, а він

* Не друкується.

сам буде переводити грошові трансакції. У цій справі вирішено від президії пленуму, рекомендованим листом, вислати Є. Штендері листа у справі закінчення праці. Якщо у визначеному реченці том не буде відданий до друку, ми будемо змушені виготовити і написати вступну статтю, та приступити до друкування книжки без його участі. Це саме відноситься до Холмсько-Підляського тому.

У 2001-ому році ред. Потічний пропонував видати:

— У Новій серії — Документи КПРС, т. 3. НС, який готує до друку О. Вовк. Фундатором мав би бути Павло Харидчак. Вирішено видати.

— У серії "Бібліотека" — монографія "Рейди УПА", ред. В. В'ятрович. Фундаторами є: ОУДФК і Юрій Борець. Вирішено друкувати.

— У цій же серії — "УПА та підпілля", ред. А. Кентій. Ця праця базована на архівних документах, і обіймає часи від початків УВО й ОУН до 1950-их років. Праця об'єктивна й аналітична, дуже цікаво написана і варто було б її друкувати, зокрема частину за період 1942—1956 рр. Треба б шукати фундатора. Д-р Ріпецький пропонував, щоб подати про початки кур'єрських зв'язків з Україною; звідки і чому це взялося, і про тих, що йшли до Польщі і в Україну в 1950-х роках. Це були наші люди — колишні упісти, представлені комуністами, як аґентура. Проф. Потічний у цьому місці дав інформацію про те, що є чужинці, які цікавляться тими справами, але вважають наших людей, учасників тих подій, саме чужими аґентами. З нашої сторони є люди, які були глибоко заанґажовані цими справами, але вони досьогодні мовчать, вважаючи це великим секретом. Тим часом інші вже над тим працюють і деколи підходять до справ необ'єктивно, не маючи першоджерельних матеріялів. І. Камінська пропонувала дати коментар про час перед 1942-м роком і після 1950-го року, якщо недоцільно друкувати ввесь матеріял. Вкінці постановлено, що книжку перший прочитає д-р Ріпецький, згодом І. Камінська, та інші поважні відповідальні люди, і на основі їх опінії і зауважень винесеться рішення відносно видруку.

В основній серії вирішено видати у 2002 р. "Покажчик" до тт. 21—32. Якщо не буде фундатора, кошти покриє видавництво.

У цьому ж році, а можливо й скоріше, видати політичний том Лемківщина і Перемищина та том ТВ "Лемко", які підготовляють до друку проф. П. Потічний та І. Лико.

У Новій серії — ВО "Буг", ред. Володимира Мороза, потребує угоди. Можна б планувати на 2003 рік. Вирішено апробувати підписання угоди, але адміністрація шукатиме фундатора. При цьому М. Кулик зауважив, що якщо не вдасться знайти фундатора, затрати покриє видавництво. Д-р Модест Ріпецький пропонував, щоб за фондами проф. Петро Потічний звернувся до управи Українського народного дому, на що проф. Потічний дав свою згоду.

У цій же серії — “Волинь і Полісся”, ред. О. Вовк далі збирає матеріяли. Книжка планована на 2003 рік. Вирішено відложити реченець.

* * *

11-го червня продовжили наради, на яких відсутніми були друзі: П. Мицак, М. Кошик, М. Зінько, М. Міґус та Е. Куник. Говорено про плани праці. Вирішено випуск тому, присвяченого президенту УГВР Кирилу Осьмаку, який тепер є в підготовці до друку, відласти на пізніше.

У цей час до залі нарад прибув син с.п. Андрія Дольницького, Олесь Дольницький, якого представив др. М. Кулик, як кваліфікованого програміста, і сестра якого в Монтреалі розповсюджує “Літопис УПА”. Присутні привітали його.

Згодом приступлено до тому “Ярославщина”, ред. Михайло Бохно — продовжується набір, планований реченець видання — 2002 рік. М. Бохно ділився своїми інформаціями про спосіб підготовки матеріялів до цього тому вважаючи, що у спогадах важні є більше особи, як події, які є всюди подібні. Вважав, що не все треба друкувати з того, що пишуть автори спогадів, особливо речі, які або були вже кимось описані, або про події, які йому самому знані дещо інакше. Висловив думку, що його том, можливо, буде готовий скоріше, як передбачено. Фундатор цього тому, “Туча”, який зразу пообіцяв фундацію – змінив думку і зараз з ним тяжко договоритись з різних причин родинного характеру. Знову, сам друг Бохно, який думав колись, що й він до цього доложиться, говорив, що у нього зараз в Польщі хворий брат, якому він мусить помагати. У такому разі, треба знайти фундатора, зауважив проф. Потічний. Проф. Потічний теж вніс зауваження, що редактор не має права виправляти чужі спогади. Якщо він точно знає про щось, повинен сказати про це в примітках. Про жодну цензуру мови бути не може. Про потребу робити примітки говорила й І. Камінська, вважаючи, що кожен бачить речі інакше. Голова Л. Футала вніс, що пише М. Бохно, але усе узгоджує з відповідальним редактором. М. Бохно повторив тут вимогу, щоб йому дозволено друкувати том в друкарні оо. Василіян в Торонто. М. Кулик і проф. П. Потічний вважали, що немає жодної потреби друкувати в Торонто. В Україні друкується 5000 примірників, з чого 2000 — наше видання, а 3000 — львівське видання. Немає сенсу висилати такої кількості книжок в Україну.

Том “Холмщина і Підляшшя”, який почав готувати друг Є. Штендера ще в 1988 році, не готовий і потребує вступної статті, резюме, покажчика. Справу залишено невирішеною. У цьому місці д-р Модест Ріпецький повернувся ще до справи редактора Є. Штендери, звернувши увагу на те, що вчора вирішувано справу листа до Є. Штендери, не маючи поміщеної ним (Штендерою) найновішої інформації в інтернеті —“Літопис” — “Форум дослідів і історії УПА”.

Проф. Потічний зачитав текст з веб-сторінки, де Є. Штендера помістив матеріяли, які мають бути поміщені в 26-ому томі "Літопису УПА". Ці матеріяли є власністю нашого видавництва, а не Є. Штендери. У зв'язку з цим голова, Л. Футала, пропонував в листі до Є. Штендери підкреслити цей факт; лист повинен бути рекомендованим. Вирішено, Є. Штендері письмово звернути увагу, що поміщені в електронному журналі на інтернеті деякі матеріяли, що відносяться до 26-го тому про УГВР, є власністю видавництва "Літопису УПА". Також пригадати йому, що всі матеріяли, які коли-небудь були передані йому видавництвом для редакторської праці, залишаються власністю видавництва "Літопис УПА" і повинні бути повернені видавництву, яке має на них право власності. При використанні цих матеріялів в електронному журналі або в інших публікаціях має бути сказано, що вони походять від "Літопису УПА". Листа вислати рекомендованою поштою. Д-р Ріпецький звернув увагу на те, щоб лист до Є. Штендери був короткий і змістовний.

У справі отриманого листа від В. Сорочака відносно різних спогадів і матеріялів про УПА, по дискусії рішено, від імені пленуму, подякувати Сорочакові за інформації і суґерувати, щоб він впорядкував ці матеріяли, видрукував і переслав нашому видавництву.

М. Кулик, повертаючись до справи випуску в Польщі Є. Місилом 2-го тому "Повстанські могили", вважав, що наше видавництво повинно б бути співвидавцем і цього тому. Проф. Потічний підкреслив, що Є. Місило фахівець, науковець, але співпраця з ним неможлива. Все ж таки, зобов'язався напистаи йому листа в тій справі.

Щодо адміністративних справах, то М. Кулик інформував, що один із фундаторів, Павло Харидчак, залишив різні портрети національних діячів, які будуть передані в Україну, бо він і його син Роман є виконавцями волі покійного. При цьому пропонував долучити до висилки дещо з перших видань томів "Літопису УПА", залишивши в Торонго по 100 примірників кожного тому. О. Жигар подав кількість поодиноких томів на складі, де, напр., 8-го тому є тільки 4 примірники. У зв'язку з цим, вирішено нічого не висилати в Україну, але ще дати оголошення в пресі, щоб люди повернули до адміністрації зайві примірники. Адміністрація повинна дати оголошення до преси. Повертаючись до непорозуміння, чи незнання про функцію голови фінансової комісії другом П. Мицаком, М. Кулик сказав, що він і Ґоляш на цю тему говорили з другом П. Мицаком, але не знає, що сталося.

До п. 8. У різних справах порушено такі питання:

М. Бохно інформував, що упісти в Рочестері вирішили платити за томи "Літопису УПА" канадськими грішми тому, що канадці повинні теж платити вартість в долярах американських, а при цьому деякі (як, напр. п-во Лялюки) не є платоспроможні. Все таки вони заявили, що якщо канадці платитимуть 35 долярів своїми грішми, то і вони будуть платити 25 дол.

американськими грішми. У зв'язку з цим було сказано, що якщо хтось неспроможний платити, то дати йому безкоштовно. І. Лико доповнив це, пояснюючи, що тут йдеться деяким людям про те, що усі відборці "Літопису УПА" повинні платити рівновартість в американських долярах, чи платять американськими, чи канадськими долярами, чи англійськими фунтами. Він дальше говорив, що цю справу вперше порушив Володимир Ґулькевич, але вкінці просив нічого на цю тему не говорити, щоб це не вийшло, що він бунтує інших, але сказав, що він буде платити долярами канадськими. М. Кулик пояснював, що деякі відборці в Америці платять і по 50 дол., а тільки дві бібліотеки в Америці платять рівновартість канадських долярів, а тим часом упісти в Рочестері протестують?

Л. Футала дивувався такій поставі, бо прецінь тих 5, чи 10 долярів заплатити раз колись зрідка, це така мінімальна сума. М. Бохно вважав, що не варто антаґонізувати людей, а залишити справу як є. І. Камінська пропонувала щоб М. Кулик поїхав до Рочестеру для вияснення цієї спірної справи. Д-р Ріпецький просив щоб залишити такі тривіальні справи, як плачення канадськими чи американськими долярами, але приступити до помочі тим членам, які мають багато роботи. У висліді рішень пленуму треба нам буде писати багато листів, отже треба приступити до опрацювання тих листів, бо весь тягар спадає на його плечі І. Лика і проф. П. Потічного, який все переводить при помочі інтернету, а це колосальна робота.

Проф. Потічний пропонував, щоб адміністрація скликала сходини членів адміністрації щонайменше раз у місяць, бо без цього не можна говорити про якусь успішну роботу. Він пропонував теж, щоб у списках томів "Літопису УПА" додати прізвище п. С. Шпака. Згідно пригадки д-ра Ріпецького і адміністаратора М. Кулика, п. С. Шпак був включений в члени Видавничого комітету. "Так, — відповів проф. Потічний, — але його немає у списку; через необачність було пропущено". Рішено, що проф. Потічний напише листа до Львова, щоб прізвище С. Шпака було поміщене вже в томах 30 і 31.

В. Дашко пропонував шукати людей до помочі адміністраторові, де голова, Л. Футала пригадав, що адміністрації треба прийняти пропозицію проф. Потічного; скликати щомісяця сходини, заінтересувати охочих до помочі і кооптувати їх у склад адміністрації.

Роман Кулик пропонував, щоб сходини адміністрації скликати кожного першого вівтірка місяця, в домівці, де відбувається пленум і при цьому повертати присутнім кошти паркування. Микола Кулик обіцяв, що адміністрація це полагодить.

М. Бохно звертав увагу на те, що деякі особи у Філадельфії і Вашинґтоні отримують по 2 примірники цього самого тому, бо приміром їхнє ім'я зачинається буквою J або І. Також деякі інші люди кривдяться, коли дістають по дві книжки нараз, бо тоді мусять платити 50 долярів. Рішено перевірити

висилку томів усім відборцям. Він пригадував теж, що до Торонто вибираються проф. Маркусь і Розумний, які опрацьовують "Енциклопедію української діаспори". Варто було б, щоб подати їм дані про наші упівські товариства і наше видавництво.

Проф. Потічний говорив, що матеріяли про Об'єднання кол. вояків УПА вислав Маркусеві, а про видавництво буде поміщено у канадській частині енциклопедії.

Після довгої дискусії над справою майбутніх загальних зборів ТзОВ і Благодійного Фонду узгіднено, що від видавництва до Львова повинні б поїхати: адміністратор Микола Кулик, відповідальний редактор проф. Петро Потічний та Іван Лико. Ірина Камінська та друг Лев Футала, які будуть в Україні на той час приватно, повинні також старатися взяти участь у зборах. Іван Лико, з причин особистої натури і родинних обов'язків, не міг відповісти, чи йому буде можливо поїхати до Львова. Він пропонував членів ТзОВ і БФ, як приміром — Осипа Жигара, Петра Мицака, чи Михайла Ковальчина, які могли б туди поїхати. Потім Лев Футала сказаав, що повинні їхати: проф. Петро Потічний, адміністартор Микола Кулик, Ірина Камінська та Іван Лико.

Вирішено теж, що після перевірки правного стану з адвокатом, треба буде викупити уділовців ТзОВ і БФ грішми, або — згідно пропозиції проф. Петра Потічного — книжками Нової серії "Літопису УПА". Щоб це зробити, нам приблизно потрібно було б біля 15 тисяч долярів. А, можливо, що все вдасться полагодити полюбовно. Якщо б виявилося, що з тим є труднощі, залишити такий стан, який є тепер.

Спосіб полагодження обговорюваного питання залишено за тими членами видавництва, які поїдуть до Львова на загальні збори.

Рішено теж, що делегати, які поїдуть в Україну, повинні полагодити справу закупу приміщення, бо ті "панове" справи не полагоджують.

До п. 9. На цьому закрито 24-те пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА".

Д-р Модест Ріпецький подякував усім за присутність.

Секретарі пленуму:

Степан Шпак Іван Лико

ПРОТОКОЛ XXV
XXV-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

8—9 червня 2001 р.

Ювілейне, 25-те пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА" відкрив голова видавництва, д-р Модест Ріпецький, вітаючи усіх присутніх, що змогли здоровими з'явитися й бути присутніми на тих засіданнях. Він запропонував вшанувати хвилиною мовчання пам'ять сл. п. Антона Івахнюка, довголітнього співпрацівника видавництва "Літопис УПА", та друга Миколу Стасюка "Горака" з Чікаґо.

Після вшанування пам'яті покійних, на пропозицію голови, для справнішого проведення засідання, вибрано президію у складі: голова — Лев Футала, секретарі — Іван Лико і Степан Шпак. Вибір був одноголосний.

Голова Л. Футала зачитав пропонований порядок нарад, до якого проф. П. Потічний пропонував додати пункт "Вибір президії", а д-р М. Ріпецький пропонував, щоб після п. 6-го вставити пункт: "Справа майбутності видавництва "Літопис УПА" і внесення поправок у "Правильник-Статут" видавництва". Обидві пропозиції прийнято.

Після прийняття названих двох пунктів, порядок нарад був, як слідує:

1. Відкриття.
2. Вибір президії.
3. Зачитування протоколу 24-го пленуму від 10 і 11 червня 2000 року.
4. Звідомлення з праці:
   а) Голови Видавничого комітету,
   б) Головного редактора і співредакторів,
   в) Секретаря,
   г) Голови фінансової комісії,
   ґ) Головного адміністратора.
5. Звіт контрольної комісії.
6. Діяльність ТзОВ і Благодійного фонду у Львові.
7. Дискусія над звітами і їх затвердження.
8. Справа майбутності видавництва "Літопису УПА" і внесення поправок у "Правильник-Статут" видавництва.
9. План праці на найближчий час.
10. Різне.
11. Закриття.

У перший день засідань (згідно із листою присутности) участь взяли:

1. Петро Й. Потічний	6. Іван Росіл	11. Степан Шпак
2. Микола Кулик	7. Володимир Дашко	12. Микола Кошик

м. Київ, 2001 рік. Зліва направо: Микола Кулик, Іван Лико,
Микола Жулинський (віце-прем'єр з гуманітарних питань), Петро Потічний

м. Київ, 2001 рік. Зліва направо: Іван Лико, Петро Потічний, Руслан Пиріг
(Голова Державного комітету архівів України), Микола Кулик

3. Осип Жигар	8. Микола Зінько	13. Модест Ріпецький
4. Богдан Пасічник	9. Михайло Міґус	14. Лев Футала
5. Ірина Камінська	10. Михайло Бохно	15. Іван Лико

Частково участь в засіданні взяли Роман Кулик, Міля Нагірна-Зінько та Олесь Дольницький.

9-го червня на засіданні були відсутніми: Микола Зінько і Микола Кошик, а Михайло Бохно залишив засідання раніше.

Перед початком нарад, секретар І. Лико зачитав два письмові привіти й побажання успішних нарад від д-ра Б. Крука й П. Мицака. Перший не зміг прибути на засідання з причини паралічу нижніх кінцівок, а другий —на той час мав перебувати в Едмонтоні. У своєму листі П. Мицак оправдовувався, що крім отримання двох пожертв на видавництво "Літопис УПА" ($1000 і $50), які переслав до каси видавництва, "...не зміг більше зробити".

В. Новак, у телефонній розмові, шкодуючи, що не може особисто бути присутнім, бажав успішних нарад та інформував про дуже поганий стан здоров'я, з причини чого не може взяти участи в засіданнях.

Крім цього, за посередництвом інших членів, привіти й оправдання з приводу неприсутности передали: М. Ковальчин, В. Сорочак, який погоджується співпрацювати у виданні тому "Холмщина й Підляшшя" спільно з Чуйком. Надія Ґоляш вітає пленум від імені чоловіка Степана і особисто її, та Марія Пискір, яка на той час має виступ у Чікаґо.

До п. 3. З огляду на обширний зміст протоколу минулорічного пленуму, вирішено зачитати тільки рішення й пропозиції, які, після зачитування секретарем І. Ликом, прийнято без застережень.

До п. 4-а. Голова Видавничого комітету, д-р М. Ріпецький, зачитав дві частини звіту: — "Звіт голови..." й "26-й том "Літопису УПА" та становище ред. Є. Штендери". Третю частину залишено до обговорення й прийняття рішень в п. 8. У вступному слові голова пригадав, що 25-те пленарне засідання відбуваємо в особливо вагомому році, а саме: 10-річчя незалежности України. Від цього часу видавництво "Літопису УПА", мимо великих труднощів, змін і недосконалости законодавста в Україні, зуміло переформувати наше Спільне Підприємство на ТзОВ, а Доброчинний фонд – на Благодійний громадський фонд "Літопис УПА" імені Володира Макара. У минулому році наше видавництво купило бюрові приміщення, юридично розв'язалося з трьома спільниками "СП" і кожному з них виплатило уділову частку в сумі 1357 гривень.

Відносно 26-го тому "Літопису УПА" та становища ред. Є. Штендери, звітуючий інформував, що в справі закінчення друку цього тому президія минулорічного пленуму, як теж видавництво, в особах М. Ріпецького та І. Лика, зверталися до ред. Є. Штендери з проханням і пропозиціями закінчити підготовку 26-го тому. На це він відповів, що рішення пленуму

було "заочним судом" над його особою. Незважаючи на поставу ред. Є. Штендери, видавництво вирішило цей том видати, а відповідаьний редактор, проф. П. Й. Потічний, у вступній статті цього тому вміщує подяку ред. Є. Штендері та на титульних сторінках вміщує його прізвище (*Звіт у додатках)*.*

До п. 4-б. Перед звітуванням відповідальний редактор проф. П. Й. Потічний інформував про стан здоров'я колишнього відповідального редактора Є. Штендери, який дістав інсульт та розбитий паралічом, проте зараз видужує. Він теж пропонував вислати ред. Є. Штендері листа від пленуму з бажаннями повороту до доброго здоров'я. Згодом зачитав свій обширний звіт про стан редакційних робіт, в якому інформував, що за звітний період появилися друком 30, 31 і 32-й томи. Том 33-й готовий до друку й закінчена робота над набором 34 й 26-го томів.

Згідно передбачень відповідального редактора, якщо все піде за планом, у цьому році видавництво повинно випустити 9 нових томів, з них шість томів "Літопису УПА" основної серії, два томи у серії "Бібліотека" й один (3-й) том у Новій серії.

Далі відповідальний редактор інформував про роботу над новими книгами, зазначивши, що досить інтенсивно йде робота над покажчиком до тт. 21—34, яку веде мґр. С. Шпак, але праця над книгою про ТВ "Бастіон" і ВО "Батурин", яку готує друг Бохно, не надто посунулася вперед. Дуже важливим томом проф. П. Потічний вважає Холмсько-Підляський. Якщо закінчимо Ярославський та Холмсько-Підляський, то покриємо нашими виданнями цілий Закерзонський край, твердив відповідальний редактор. Тут він пропонував, які матеріяли треба було б залучити до цього тому (як, наприклад, справу "Зенона"), та створити комісію з людей цього терену, яка могла б дати відповідні й дуже потрібні інформації. До цієї комісії могли б увійти друзі: Сорочак, Міґус, Росіл і, може, ще дехто. Цей том може бути закінчений до кінця цього року, або до половини 2002 року.

Досить заавансованим томом є спогади І. Лика, до яких треба б долучити спогади М. Терефенка ("Медведя"), і які треба б набрати на комп'ютері. Не пізніше, як до червня 2002 р., цей том повинен бути готовий до друку.

Том, що потребує обговорення пленуму, це книга під назвою "Архітектура резистансу: криївки і бункри УПА в документах КҐБ". Матеріял набраний на комп'ютері трьома мовами — російською, англійською і українською, та подає схеми біля 100 різних криївок з описами їхньої конструкції і функціонаьного призначення. Сподівання є, що цей том може бути готовий до друку у 2002 році. Якщо це нам вдасться, говорив проф. П. Й. Потічний, і все вказує на те, що це можливе, то у 2001 році повинно появитися дальших три томи (26, 33, 34), а в 2002 — п'ять (Покажчик, "Батурин", Холмщина, спомини Лика і Терефенка, та Бункери).

---

* Не друкується.

Говорячи про книги Нової серії, відповідальний редактор інформував, що підготовка книг у цій серії іде дуже повільними темпами. Можливо, що цього року вийде друком 3-й том. Підготовка йде із іншими томами, як: том 4-й — присвячений Волині, 5-й — присвячений ВО "Буг", та том, присвячений Президенту УГВР К. Осьмакові. З цієї серії, відповідальний редактор розраховує на евентуальну появу тільки одного 3-го тому в 2001 році і можливо 4-го тому в 2002 році.

Видавництво має пропозицію від директора ЦДАГОУ, Володимира Лозицького, підготовити том під назвою: "Боротьба проти УПА: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС-МВС, МДБ-КДБ, 1944—1959". Тут також потрібне схвалення пленуму. З цим томом можна дещо підождати до закінчення підготовки 3-го тому НС, або готувати його паралельно.

У серії "Бібліотека" з'являться у цьому році два томи: 2-й том авторства В. В'ятровича про рейди УПА в Чехословаччині, та 3-й том — спогади "Чорноти". Оптимально, у 2001 і 2002 роках, можна надіятися на появу 13 томів у всіх трьох серіях. На сторінках звіту № 5—7, проф. П. Й. Потічний подає табель появи томів від 2000 року й сподівані реченці випуску наступних книг до 2004 року включно.

Щодо редакційних справ, то відповідальний редактор пригадав, що обов'язково треба покликати до життя комісію для Холмсько-Підляського тому, а в "технічних справах" просив пленум коштів на покриття встановлення виділеної лінії для інтернету, мотивуючи це життєвою конечністю.

Сторінка видавництва в інтернеті, за словами проф. П. Й. Потічного, дальше популярна і досі відвідало її близько 19 тисяч читачів. За інформаціями про УПА до нього звертається дуже багато науковців з цілого світу. Не шкодило б видавництву подумати про створення малого довідкового бюро, яке служило б інформаціями для зацікавлених, але також збирало б матеріяли з української та закордонної преси про визвольний рух, та давало б інформації в інтернет. Питання — як це зробити і хто міг би це робити?

Говорячи про архів при університеті Торонто, проф. Потічний інформував, що дальше відвідує його багато людей — м. і., науковці з України, Польщі і з Ізраїлю. Дуже багато часу просиджує там "знаний нами" Віктор Поліщук, колишній прокурор з Польщі, який користується нашими матеріялами у своїх книжках, очевидно, не подаючи, що документи походять з нашої колекції.

До архіву додано півтори скриньки вибраних матеріялів сл. п. інж. Василя Потішка, які описав Степан Шпак, але найважливішим матеріялом треба вважати ориґінальну кореспонденцію сл. п. ген. Шухевича "Чупринки", яку передав д-р М. Ріпецький.

По закінченні звітування, проф. П. Й. Потічний інформував про роботу нашої групи при Інституті української археографії в Києві, де

одинокою людиною, яку ми субсидіюємо, є О. Вовк, який, замість того аби пильнувати наші справи, займається різними побічними речами. Саме тому доповідач пропонував, щоб адміністрація не виплачувала йому ставку на три місяці наперед, як це практикувалось дотепер, але після того, як пройдуть три місяці, якщо є подані всі звіти. Відносно друкування спогадів Басюка-"Чорономорця", та росіянина, який був в УПА, Чермошенцева, відповідальний редактор за тим, щоб ці спогади друкувати в серії "Бібліотека", але не зі шкодою для видання головних томів Нової серії. На закінчення, звітуючий висловив сердечну подяку всім друзям, які не відмовляли його закликам про допомогу. (*Звіт у додатках*).*

Наступним звітуючим в редакційних справах був М. Бохно, який підготовляє книжку п. з. "Українське збройне підпілля в Любачів-щині і Ярославщині, 1940-і роки". Згідно звіту, на комп'ютері набраний матеріял (до 349 сторінок), але тому, що М. Іванику, який набирав матеріял на комп'ютері, Бохно заплатив з власної кишені (бо інших грошей не було) тільки за 50 сторінок, за півтора року не набрано нічого. Звітуючий вважає, що загалом книжка повинна мати близько 600 сторінок. Висловив він теж сподівання, що пленум докладно обговорить справу п. М. Іваника й винесе належне рішення, та вкінці, пригадав "обіцянку" і просив пленум на "зелене світло" друкувати книжку в Канаді. (*Звіт та список матеріялів до ТВ УПА "Бастіон" і ВО ОУН "Батурин" у додатках*).*

Степан Шпак звітував за підготовку другої книги покажчика до 21—30 томів "Літопису УПА" (де ще бракує 26-го тому), де будуть подані автори і заголовки, покажчик документів, пісень, список ілюстрацій і мап, список ініціалів і скорочень. Підготовлений матеріял буде висланий до Львова для дальшого опрацювання. Томи, які друкуються в Україні, будуть там подані. За звітний час п. С. Шпак працював над залишками архіву інж. Василя Потішка. (*Звіт у додатках*).*

Про підготовку до друку 34-го тому "Літопису УПА", коротенький письмовий звіт передав усім присутнім членам видавництва І. Лико. З цього приводу не забирав вже слова в цій справі. (*Звіт у додатках*).*

До п. 4-в. Звіт секретаря ВК зачитав І. Лико, подаючи дані про листування, яке відбувається переважно за посередництвом електронної пошти. Підготував теж протокол загальних зборів ТзОВ і БФ у Львові, де перебував у серпні минулого року разом з відповідальним редактором проф. Петром Потічним та адміністратором Миколою Куликом. Підготовив також протокол минулорічного пленарного засідання ВК, і теж подав оголошення до преси ("Свобода", "Америка" і "Сівач") про появу 30, 31 і 32-го томів "Літопису УПА". (*Звіт у додатках*).*

До п. 4-г. Фінансового [збіркового] звіту не було, бо Петро Мицак не був присутнім на пленумі.

---

* Не друкується.

До п. 4-ґ. За адміністрацію звіт зачитав Микола Кулик. Складаючи подяку усім присутнім і відсутнім, які трудилися й успішно працювали для нашої організації, особливе признання висловив неприсутньому Степанові Ґоляшу — "Мару", який, як голова фінансової комісії, зібрав поважні фонди на "Літопис УПА", а сам М. Кулик приєднав 10 фундаторів. При помочі пані Мілі Нагірної-Зінько переведена вдала збірка на Видавничий Фонд "Літопису УПА" .

У звітному 2000-му році видавництву пощастило видати і підготувати до друку 6 томів "Літопису УПА". Видавнича діяльність — збиткова, але завдяки підтримці певної частини патріотичного громадянства й наполегливої безкорисливої праці членів нашого видавництва, ми змогли продовжувати нашу діяльність на добро українського народу. Адміністратор інформував також про поїздку в минулому році в Україну, де в Києві, у товаристві відповідального редактора П. Й. Потічного і секретаря І. Лика, відвідано наших співпрацівників та заключено декілька угод на дальші видання книг "Літопису УПА" в Україні. У Львові проведено загальні збори ТзОВ, де директором обрано Лесю Дук, а президентом БФ — підполковника у відставці Костянтина Іщика. Заступником обидвох названих осіб обрано д-ра І. Гомзяка. Виключено 3-х бувших уділовців (В. Чорновуса, Ю. Штендеру, Л. Ревонюка), яким виплачено частки — кожному по $250 ам.

Будучи у Львові, у власність нашого видавництва закуплено бюрові приміщення на площі Міцкевича. Адміністратор висловив думку, що варто "ще раз застановитися над придбанням у власність приміщення під склад наших книжкових видань" та маґазинування більших кількостей паперу.

М. Кулик закінчив свій звіт подякою усім друзям та співпрацівникам в Україні. (*Звіт у додатках*).*

Згодом, М. Кулик зачитав касовий звіт адміністрації за 2000 р., де суми прибутків і витрат подано осібно в долярах канадських і американських, але загальні суми подано разом, не зводячи їх до рівновартости американського чи канадського доляра. У доповненні касового звіту, В. Дашко подав стан готівки в банках (у канадських долярах) на тз. "сертифікатах".

До п. 5. За контрольну комісію звіт зачитав Б. Пасічник, який спільно з О. Жигарем перевіряв касові книжки і документи за 2000 рік.

У висліді проведеного контролю стверджено, що записи в книзі є згідні з прилогами розходовими і приходовими, а вибірковий мериторичний й рахунковий контроль не викликає застережень.

Контрольна комісія провела також інвентаризацію книг "Літопису УПА" у маґазині в Торонто, де загалом знаходиться 2405 примірників, від 1-го до 30-го томів, однак немає ні одного примірника томів 29, 30 та 26, який ще не друкувався. На складі є теж 95 книг "Повстанські могили" та 65 запакованих до висилки, які лежать змаґазиновані.

---

* Не друкується.

Звітуючий вніс зауваження, що річний контроль повинен бути проведений до кінця місяця січня наступного року, а не перед пленарним засіданням. (*Звіт у додатках*).*

До п. 6. Фінансові звіти ТзОВ і БФ, за час від 21.10.2000 р. до 1.6.2001 р., з загальними сумами прибутків і витрат, зачитав відповідальний редактор проф. П. Й. Потічний. (*Фінансові звіти у додатках*).*

Проф. П. Й. Потічний зачитав звіт про виконану ТзОВ "Літопис УПА" роботу за час від 21.10.2000 р. по 1.6.2001 р. та звіт про роботу БФ в березні-травні 2001 року. (*Звіт у додатках*).*

Далі проф. П. Й. Потічний зачитав листа президента БФ К. Іщика, адресованого адміністраторові видавництва для внесення на пленум. У цьому листі полк. К. Іщик суґерує перереєструвати БФ з обласного на всеукраїнський. Він пропонує теж зробити заміну бухгалтера, тобто звільнити Людмилу Колясу, яку вважає некомпетентною та занедбуючою службові обов'язки. (*Лист у додатках*).*

До п. 7. Першою темою, яку порушено в дискусії, було питання запакованих і не висланих 65 примірників 14-го тому "Літопису УПА", про що говорилось у звіті контрольної комісії. Було вияснено, що причиною не вислання був лист з Англії, в якому кольпортер повідомив, що не бажає, щоб ці книги йому пересилати. Адміністратор Кулик говорив про томи, вислані до Німеччини на адресу сл. п. З. Соколюка, про які ніхто не знає, що з ними сталося.

М. Кулик порушував знов питання придбання приміщення на складування книг "Літопису УПА" у Львові, що, на його думку, зменшить кошти маґазинування й забезпечить книжки перед нищенням вологістю.

Проф. П. Й. Потічний наголосив на далі існуючих проблемах й клопотах у Львові, особливо з бухгалтеркою Л. Колясою. При цьому звернено увагу, що президент БФ К. Іщик подає, що бухгалтерка на власну руку тримала "в штаті ТзОВ" Ю. Штендеру, але у фінансових звітах не вказано його платні. Згідно пояснень адміністратора М. Кулика, можливе є таке, що вони тримали його в штаті задля емеритальних причин, тобто вможливлення йому тим способом придбати кориснішу емеритальну платню, але в дійсности йому не плачено. Усі догадувалися, що анґажувала його або просто тримала в списку бухгалтерка Л. Коляса.

У дальшій дискусії усі дискутанти визнали, що Юрій Штендера був виключений як уділовець ТзОВ і як такий не мав права фіґурувати у списках штатних працівників незалежно від причин. Ніхто, без відома видавництва, не мав права його анґажувати, чи тримати хоча б фіктивно в списках штатних робітників ТзОВ. У зв'язку з цим прийнято пропозицію проф. П. Й. Потічного, щоб адміністартор, Микола Кулик дискретно вияснив, хто анґажував, чи тримав у штаті Юрія Штендеру, та чи про це знала Леся Дук. Тоді, після вияснення, прийму відповідні рішення.

---

* Не друкується.

Відносно згадки у звіті голови видавництва про два роди БФ у Львові, М. Кулик питав, про які два фонди йдеться? "Благодійний фонд та фонд Макара," — відповів голова. Від відповідального редактора було пояснення, що законодавство України дозволяє закордонним друкарським підприємствам на уділ, а тим самим і контроль діяльности у 30-ти відсотках, але з утворенням Благодійного громадського фонду ім. В. Макара маємо змогу контролювати 100-відсотково нашу діяльність — 30 % через ТзОВ і 70 % через БФ. Натомість, видавництво книжок пок. В. Макара є оплачуване з приватного спадку-пожертви покійного і воно не має нічого спільного з Благодійним фондом ім. В. Макара. Але, в Інституті археографії в Києві не розрізняють різниці між приватним спадком Макара і БФ ім. В. Макара. О. Вовк є оплачуваний нами, але П. Сохань про це не знає. Друг М. Кулик повинен зв'язатися, або написати Соханеві, щоб О. Вовка не залучав до виконування інших завдань, а кого винайматиме для видань Макара, це справа М. Кулика, як того, що завідує майном покійного. На питання М. Кошика, чи є якийсь Правильник-Статут ТзОВ і БФ, була відповідь, що є Статут і угода між нашим видавництвом і тими двома нашими філіями. Бохно питав за наклад томів "Літопису УПА". Відповідь була, що п'ять тисяч; в тому числі: три тисячі для України і дві тисячі закордон.

У справах редакції, відповідальний редактор, проф. П. Й. Потічний, висловив признання мґр. С. Шпакові за величезну працю у підготовці другої книги "Покажчика", матеріял якого треба передати для набору у Львів, та підготовити угоду. На думку відповідального редактора, покажчик повинен об'єднати всі томи, включаючи серію "Бібліотека", "Повстанські могили" і Нову серію. На його думку, належить акумулювати все до 34-го тому й видати більше як 5 тисяч примірників, щоб якнайбільше бібліотек мали їх в диспозиці. На зауваження адміністратора, щоб пересічним відборцям не висилати книги покажчика, бо вони не будуть заінтересовані таким виданням, проф. П. Й. Потічний відповів, що можна б висилати для свого рода реклами, як подарунок, або за кошти пересилки.

В справі тому "Любачівщина і Ярославщина", відповідальний редактор висловив глибоку стурбованість тим, що хтось інший, а не друг М. Бохно, має контроль над матеріялом. Вимога заплатити М. Іваникові за дотеперішній набір матеріялу на комп'ютері нереальна; виплата може наступити тільки після отримання матеріялу, набраного на дискетці.

М. Бохно суґерував, що в цьому томі, окрім документів, із спогадів будуть поміщені тільки спогади "Тучі", "Шеремети" і "Козака". Інші спогади, в тому й "Вуса" (І. Путка), можуть бути видані окремою книгою. Він домагався теж дозволу друкувати названий том у Канаді. При цьому буде змога порівняти кошторис з коштами в Україні, та улегшений нагляд над самим друкуванням.

Адміністратор М. Кулик вніс зауваження, що спогади "Вуса" повинні бути вміщені в томі "Любачівщина і Ярославщина". Путко дасть поважну суму, а навіть Товариство кол. вояків УПА буде фінансувати, якщо зайде потреба.

Проф. П. Й. Потічний пригадував, що в минулому було рішення пленуму друкувати всі томи в Україні і жодних винятків не може бути. Якщо хтось хоче друкувати у видавництві "Літопису УПА", то тільки там, де вирішує видавництво.

Голова видавництва, д-р М. Ріпецький, пригадав, що коли почалась підготовка документів до обговорюваного тому, відповідальним редактором був Є. Штендера, а зараз є проф. П. Й. Потічний, тому то пропонував, щоб відповідальний редактор і М. Бохно, спільно з М. Іваником зустрілися для обговорення спірного питання оплати за набір матеріялу, та можливості майбутньої співпраці. Дискутуючи на тему Холмсько-Підляського тому, д-р М. Ріпецький інформував, що матеріялу є на 770 сторінок. Немає тут матеріялу до часу діяння там Є. Штендери, тобто за 1944-ий і частково 1945-й рік. Питання є, чи лишаємо так як є, чи додаємо матеріяли, які відносяться до тих часів.У дальшій дискусії на цю тему були пропозиції, щоб М. Бохно і М. Міґус поїхали до Є. Штендери й розвідали, чи він згідний та спроможний докінчити цей том.

Відповідальний редактор, проф. П. Й. Потічний, опираючись на свій звіт, знов пропонував, щоб створити комісію, яка зайнялася б тією справою. Вкінці, беручи до уваги поставу до видавництва бувшого редактора Є. Штендери й його стан здоров'я, вирішено цей том видавати з доданням інших матеріялів, зокрема матеріялів про "Зенона". Цю тему зобов'язався опрацювати д-р М. Ріпецький, який сказав, що має біографію "Зенона", але не знає, одначе, від коли Л. Лапінський став аґентом КҐБ і польської контррозвідки. Проф. П. Й. Потічний висловив думку, що треба б піти до архіву в Торонтонському університеті, де є інформації про десанти, кур'єрів тощо, посидіти два—три тижні, щоб мати змогу переглянути польські документи і фільми про "Зенона". Поляки скоріше все знали, читали підпільну пошту, й не робили жодних перешкод, бо хотіли довідатися, до кого йде пошта в Україні.

Голова Л. Футала порушив справу покриття коштів встановлення спеціального кабеля для сполуки з інтернетом. Пленум рішив покрити ці кошти.

Після дискусії, звіти видавництва затверджено. На пропозицію голови видавництва, фінансові звіти ТзОВ і БФ рішено передати контрольній комісії видавництва, яка повинна перевірити звіти з додатками, після ортимання їх зі Львова.

Присутні порушували питання доцільности оплачування працівників ТзОВ і БФ у Львові, питаючи, що властиво вони мають робити і що роблять?

Понад 80 тисяч книжок на складі, жодної розпродажі немає, а це висуває питання за що ми їм платимо? Проф. П. Й. Потічний пояснив задля яких завдань покликано ТзОВ і БФ, та які обов'язки повинні вони никонувати, але, на жаль, вони невповні вив'язуються з тих обов'язків.

Загальні збори ТзОВ і БФ вирішено провести 8—22 жовтня ц. р. До цього часу контрольна комісія повинна провести перевірку фінансових звітів, дати оцінку і поставити внески. Перед зборами треба прийняти лінію дії у відношенні до ситуації у Львові. Відповідальний редактор суґерував можливість зменшення платні за незадовільне виконання обов'язків, як це зроблено в минулому. Він вважав, що можна далі залишити на становищах К. Іщика і Л. Дук. Суґеровано теж, щоб голова, д-р М. Ріпецький, написав листа до Львова, кожній відповідальній особі окремо. На поїздку на загальні збори до Львова та, евентуально, до Києва, пропоновано: відповідального редактора, проф. П. Й. Потічного, адміністратотора М. Кулика та секретаря І. Лика.

* * *

9 червня 2001 р. пленум продовжив свою роботу.

До п. 8. Д-р М. Ріпецький зачитав третю частину свого звіту: "Справа майбутності видавництва "Літопису УПА", де йшлося про дальше продовження видавничої діяльности "Літопису УПА", про потребу продовження дослідної праці з історії УПА, про збирання і впорядкування архівних документів та про письмове звернення до мґра Є. Штендери, щоб він дав до нашого центрального архіву список всіх матеріялів, які є власністю видавництва, та, щоб подбав про безпечне місце для їх збереження.

Згодом, голова видавництва зачитав поодинокі пункти "Тимчасового Правильника" Видавничого комітету "Літопису УПА", які по черзі розглянено й змінено, або залишено без змін.

— Саму назву **"Тимчасовий правильник"** заступлено назвою "Статут".

1-й пункт — залишено без змін

2-й пункт — у другій лінії [у другому рядку] згори "вісьмох" змінено на "дев'ятьох", та "начального" редактора, змінено на "відповідального" редактора.

3-й пункт, а — викреслено в дужках "в числі одинадцять"

пункт б — викреслено дві лінії [два рядки] "Чисельний стан Видавничого комітету може бути збільшуваний або зменшуваний, при збереженні рівности числового стану обох делеґацій"

4-й пункт — у другій лінії згори "правильником" змінено на "статутом"

5-й пункт — "**Управу** редакційної колеґії змінено на "Редакційну колеґію"

6-й пункт — у 5-й лінії згори викреслено "Управи", залишено Редакційної колеґії

7-й пункт – без змін

8-й пункт – без змін

8-й пункт — без змін

10-й пункт, а) до г) — залишено без змін.

Дальші підпункти 10-го пункту, тобто підпункти "ґ" і "д" змінено й заступлено, так:

ґ) Щорічний контроль фінансового діловодства адміністрації проводять члени контрольної комісії, вибрані на пленарних засіданнях.

д) Кожна із комбатантських організацій може номінувати кандидатів на членів Видавничого комітету "Літопису УПА", компетентних людей з-поза членства обох організацій.

е) Всі члени, які були прийняті до редколегії або до адміністрації Видавничого комітету, з-поза членства обидвох комбатантських організацій, мають повне право голосу в редакційних чи адміністраційних справах.

11-й пункт поширено додаванням тексту наступного змісту: "Ліквідаційна комісія, складена з представників обох комбатантських організацій, зобов'язана передати майно видавництва в Україну у руки науково-дослідницької установи, яка займається дослідженням українського визвольного руху".

12-й пункт — "Цей правильник..." змінено на "Цей статут..." (Дотеперішній правильник і змінений статут див. у додатку №19).

Після затвердження внесених поправок до статуту, д-р М. Ріпецький висловив думку, що К. Іщикові треба б зложити подяку за поширювання серед української армії правди про боротьбу УПА. Різні дискутанти мали тут різні пропозиції відносно розповсюджування томів "Літопису УПА", щоб не захаращували маґазинів і не нищила їх вологість. Були пропозиції, щоб розсилати центральним бібліотекам в Україні, науковим інститутам, школам, військовим одиницям, станицям, міліції. Тут виринуло питання, що при такій практиці різні нечесні одиниці будуть перепродувати для власних користей одержані безкоштовно примірники. Роман Кулик пропонував прикладати печатку на дарових примірниках, з позначенням, що це даровий примірник, але, на думку інших дискутантів, і цей спосіб не є досконалим.

У висліді дискусії і різних внесків, голова Видавничого комітету, д-р М. Ріпецький, вважав, що адміністратор повинен давати дозвіл на таку практику, контролювати реалізацію й вимагати звіти від уповноважених до цього. Передовсім — висилати книжки тим, що просять, особливо у східніх областях України, щоб там не потрапляли на смітники.

У питаннях над справами архівів, проф. П. Й. Потічний інформував, що всілякі ориґінали документів, що відносяться до визвольної боротьби УПА і дальшої діяльности комбатантських організацій УПА, повинні бути віддані до архіву. Відносно матеріялів, що були вже опубліковані, передрук можна викинути, але нотатки, як це все було підготовлюване і роблене, треба віддати до архіву. Архів приймає тільки документи, витинки з газет, що відносяться до "Літопису УПА", світлини, але не музейні речі, як напр.: ремені, одяг, торби і т. п.).

М. Бохно ставив питання, чи є можливо, щоб бувший редактор Є. Штендера міг передати архів, який є в нього, в Нью-Йорк до П. Содоля.

Проф. П. Й. Потічний пригадав, що з архівом М. Лебедя у Нью-Йорку є конфліктна ситуація, бо Содоль перейменував архів ЗП УГВР на архів Лебедя, знов між Є. Штендерою і нашим видавництвом почався конфлікт через створення при Торонтонському університеті архіву ім. П. Й. Потічного. Різні заходи в минулому для створення архіву з п. Момриком в Оттаві не увінчались успіхом, де відповідальний за архів українець не хотів прийняти нашого архіву. Можливо в сьогоднішніх часах було б можливо для Є. Штендери це полагодити, якщо він схотів би це зробити. Пропоновано вимагати від Є. Штендери, щоб він забезпечив архів, з підкресленням, що це архів видавництва "Літопису УПА". Написати йому рекомендованого листа, що ми не хочемо перебирати архіву, не маємо нічого проти того, щоб він був у його зарядженні, але ми бажаємо його зберегти. При цьому вимагати треба від Є. Штендери списка документів і матеріялів видавництва, що є в його посіданні.

До п. 9. У планах праці, на ставлені пропозиції, рішено:

1) Том 26-й (УГВР) друкувати як перший. Фінансування фондами видавництва.

2) Том 33-й (ТВ "Лемко") друкувати. Фундація В. Ґоцького.

3) Том 34-й (Лемківщина і Перемищина) друкувати. Фінансування фондами видавництва.

4) Том 3-й НС (Партійні документи) друкувати. Фундація Харидчака.

5) Том 2-й "Бібліотека" (Рейди) друкувати. Фундатори — "Чумак" і Державницькі організації.

6) Том 3-й "Бібліотека" (спогади Грицая) друкувати. Фундатор П. Грицай.

7) Том 35-й "Покажчик" — друкувати. Фінансування видавництвом.

8) Том Холмсько-Підляський. Відповідальний редактор зазначив, що тут потрібна апробата пленуму, без чого "не можемо рушити". Цілий набір треба пересканувати, додати інші матеріяли перед 1945-м роком, як теж "Зенона". Треба буде також написати до Є. Місила, може він має якісь документи.

Д-р М. Ріпецький інформував, що говорив з В. Сорочаком, який з Чуйком погодилися переглянути матеріяли і доповнити.

Рішення про друк цього тому буде винесене на наступному пленумі.

9) Том "Криївки і Бункери" — вирішено готувати до друку. Фінансування —фондами видавництва.

10) Том спогадів Лика і Терефенка — друкувати. Фінансувати фондами видавництва.

11) Том ТВ УПА "Батурин" і ВО ОУН "Бастіон" — апробовано раніше.

12) Том "Волинь і Полісся" — апробовано раніше.

13) Том "Боротьба проти УПА" — вирішено підписати угоду з Лозицьким.

14) Том "Підпільні видання ПЗУЗ" — підпільні видання, які підготовляють Вовк і Кокін. Рішено видати коштом видавництва.

15) Том "Спогади Черемшенцева" — видавати. Фінансувати частинно пожертвою Народного дому в Торонто.

16) Том "Спогади Басюка" — рішено видати в серії "Бібліотека"; фундатора немає.

* * *

До п. 10. Різне. Адміністратор, М. Кулик, порушив питання про потребу залучати молодих людей до роботи у видавництві й пропонував прийняти в члени Мілю Нагірну-Зінько, яка вже декілька років працює для видавництва, та Олеся Дольницького — комп'ютерного спеціаліста, який теж давно нам допомагає.На пропозицію голови, д-ра М. Ріпецького, рішено їх прийняти, написати їм листа, але протягом шести місяців не поміщати їх прізвищ в томах "Літопису УПА".

Відносно серії "Бібліотека" були питання про том Юрія Ступницького, де розійшлися 100 примірників?

Адміністратор, М. Кулик пояснив, що він отримав половину з Філадельфії. Частину розібрали члени видавництва, а решта — є в нього. Сторінки помішані, розлітаються, отже не було сенсу розсилати відборцям.

Адміністратор М. Кулик знов ставив пропозицію закупити у Львові приміщення з відповідною площою під склад на книжки і на папір. О. Жигар попирав цю пропозицію, суґеруючи купно такого будинку з приміщенням для сторожа, який міг би сторожувати й займатися розпроваджуванням і продажем книг. Після дискусії на цю тему, голова Л. Футала пропонував дати "зелене світло" адміністраторові для перевірки цього питання й подання пізніше своїх висновків і пропозицій. Так і вирішено.

Голова Л. Футала говорив, що є прохання від музею в Білогорщі за матеріялами. Він звертався до Є. Стахова, але той сказав, що в архіві ЗП УГВР нічого немає. Якщо хтось має приватно, то проситься передати до музею. Проф. П. Й. Потічний інформував, що в архіві Торонтонського університету є матеріяли від Дарії Лебедь, які можна скопіювати і передати до музею, але хто покриє кошти пересилки.

М. Кулик сказав, що якщо не буде кому оплатити, то ми заплатимо, отже вирішено копіювати матеріяли Д. Лебедь.

До п. 11. На цьому голова, Лев Футала, закрив пленарні засідання, передаючи голос голові видавництва, д-ру М. Ріпецькому, який зложив усім подяку за присутність і терпеливість, висловивши надію, що всі будем виконувати постанови пленуму.

Секретарі пленуму:

Степан Шпак Іван Лико

ПРОТОКОЛ XXVI
XXVI-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

24—25 травня 2002 р.

XXVI пленарне засідання відбулося 24—25 травня 2002 року в приміщеннях Українського народного дому при 145 Evans Avenue у Торонто, Канада. Присутні 16-ть членів Видавничого комітету, а це: д-р Модест Ріпецький, проф. Петро Й. Потічний, Лев Футала, Степан Шпак, Микола Кулик, Володимир Дашко, Осип Жигар, Михайло Міґус, Богдан Пасічник, Микола Кошик, Іван Росіл, Микола Зінько, Михайло Бохно, Іван Лико, та прибувші на засідання із запізненням Роман Кулик і Олесь Дольницький.

Пленарні засідання відкрив голова Видавничого комітету "Літопису УПА" д-р Модест Ріпецький. Вітаючи присутніх, підкреслив, що остання каденція діяльности видавництва "Літопис УПА" пройшла дуже успішно, про що буде мова у звітах. На жаль, у цій же каденції відійшли у вічність такі працівники і члени нашого Видавничого комітету, як:

— д-р Богдан Яньо —Крук "Мельодія" — член редакційної колеґії нашого видавництва;

— Микола Чуйко "Ярослав" — колишній член ВК "Літопису УПА";

— Інші колишні вояки, не члени нашого видавництва, як Олександр Ґереґа-"Беркут" та інші.

Хвилинною мовчанкою вшановано їх пам'ять.

Після цього голова довів до відома порядок нарад, який прийнято без змін, та запропонував приступити до наступної точки порядку нарад, тобто вибору президії пленуму.

1. Відкриття й прийняття порядку нарад.
2. Вибір президії.
3. Зачитування протоколу 25-го пленуму, від 8—9 червня 2001 року.
4. Звідомлення з праці:
   а) голови Видавничого Комітету:
   б) Відповідального редактора;
   в) Секретаря;
   г) Голови фінансової комісії;
   ґ) Головного адміністратора;
   д) Звіт з діяльності ТзОВ і БФ у Львові.
5. Звіт контрольної комісії.
6. Дискусія над звітами і їх затвердження.
7. План праці на найближчий час.

8. Різне.

9. Закриття.

До п. 2. На пропозицію голови ВК, до президії обрано:

— Лев Футала — голова,

— 1-й секретар — Іван Лико,

— 2-й секретар — Степан Шпак.

До п. 3. Голова, подякувавши за вибір, доручив секретареві зачитати протокол минулорічних пленарних засідань. З огляду на те, що текст протоколу дуже великий, І. Лико прочитав тільки пункти рішень і пропозицій пленарного засідання.

На домагання присутніх, секретар та інші члени дали коротку інформацію про хід виконання поодиноких пунктів рішень та пропозицій минулорічного пленуму, а саме:

п. 1 — виконано;

п. 2 — виконано;

п. 3 — не виконано. Причини невідомі;

п. 4 — виконано;

п. 5 — виконано;

п. 6 — виконано; справа не закінчена;

п. 7 — не виконано. Висока ціна виконання;

п. 8 — виконано;

п. 9 — др. М. Бохно друкуватиме том поза видавництвом "Літопис УПА";

п. 10 — виконано;

п. 11 — виконано;

п. 12 — виконано;

п. 13 — виконано з деякими змінами відносно джерел фінансування, де за старанням адміністрації залучено нових фундаторів.

Відносно пропозицій, виконання представляється так:

п. 1 — виконано;

п. 2 — виконано; проведено персональні зміни;

п. 3 — змінено особовий склад ТзОВ і особу заступника БФ;

п. 4 — виконано;

п. 5 — виконано;

п. 6 — виконується поступово;

п. 7 — не виконано з огляду на те, що в банкові документи треба чекати деколи довше одного місяця. При цьому до адміністрації напливає маса документів, листів, які треба привести до порядку і т. п.

До п. 4-а. Перед звітуванням, голова Видавничого комітету, д-р М. Ріпецький передав секретареві лист-вітання від подруги Марії Пискір, зміст якого секретар прочитав уголос. Голова інформував теж, що на засідання, з причин хвороби не могли прибути: Ірина Камінська, Степан

Ґоляш, Володимир Сорочак, який обіцює допомогти у підготовці Холмсько-Підляшського тому. Л. Футала передав також оправдання відсутності на засіданнях М. Ковальчина.

На вступі свого звітування, д-р М. Ріпецький інформував, що проміжок звітного часу був найбільш успішним відколи існує наше видавництво, де видано і вислано читачам 4 томи основної серії, 2 томи серії "Бібліотека" та т. 3 Нової серії. Він висловив подив проф. П. Й. Потічному, який вложив стільки зусилля та закінчив ряд томів редаґованих особисто, та спромігся перевірити зміст інших томів. Завдяки великим зусиллям відповідального редактора, усіх видрукуваних видань "Літопису УПА" було 12. За цей труд, від президії ВК "Літопису УПА", голова висловив найщирішу подяку проф. П. Потічному, а також М. Куликові, який, незважаючи на стан здоров'я, доклав безмежних зусиль у фінансовій підтримці друкування та появи нових видань "Літопису УПА", як теж І. Ликові за часткову поміч у редакційній ділянці. Пропонував теж, "щоб наш сьогоднішній пленум виніс признання і спеціальну подяку всім, хто спричинився до надзвичайного успіху в останній каденції видавництва "Літопису УПА". Далі д-р М. Ріпецький інформував, що рішення і пропозиції минулорічного пленуму старалися реалізувати згідно з ухвалами зборів. Наголосив теж, що ще раз прийдеться нам виправити частину статуту, яка відноситься до справи ліквідації видавництва.

У справах редакційно-видавничих говорив про труднощі з виданням 2-го тому "Медичної опіки в УПА" (т. 32), які вдалося подолати через п'ять років і видати книгу у 2001 році.

До т. 33 "Літопису УПА", на основі матеріялів приватного архіву, він опрацював ширшу статтю "Історія куреня Рена". Більше часу забрало написання статті до тому "Холмщина і Підляшшя" про зрадника Леоніда Лапінського "Зенона", тема якої дуже обширна і надзвичайно скомплікована і повинна бути задокументована для історії фаховими дослідниками, але вона виходить поза теперішні спроможності "Літопису УПА", бо до аґентурної гри "Зенона" включені високі польські, більшовицькі, англійські, американські кола розвідки.

Про поїздку в Україну у 2001 р. звітуючий голова інформував, що їздили туди: голова, відповідальний редактор, секретар та представник адміністрації Роман Кулик. Непорозуміння та суперечки між нашими представниками довели до реорганізації і обрання нових членів управи. Раду ТзОВ обрано в складі: голова — Модест Ріпецький, заступник голови — Роман Кулик, члени ради — Микола Кулик, Костянтин Іщик, Петро Й. Потічний та Лев Футала. Виконавчу дирекцію ТзОВ обрано в складі: д-р Ігор Ґомзяк — генеральний директор, Володимир В'ятрович — заступник, Люба Микитій — бухгалтер. Раду Благодійного фонду "Літопис УПА", як голова, очолив Модест Ріпецький, 1-м заступником обрано

Леоніда Ревонюка, а другим заступником —Романа Кулика. У склад членства ради БФ обрано: Микола Кулик, Петро Й. Потічний, Ірина Камінська, Лев Футала, Ігор Гомзяк та Володимир Мороз. Ревізійна комісія: Володимир Мороз — голова; члени: Богдан Пасічник та Леонід Ревонюк. Президентом БФ переобрано Костянтина Іщика, а заступником — Івана Шуля, ветерана УПА.

19 жовтня 2001 року керівники ТзОВ і БФ організували прес-конференцію для представників преси, радіо і телевізії, де репрезентувалися книги "Літопису УПА": 26, 31, 32 томи основної серії, 2 і 3 томи серії "Бібліотека" та 3-й том НС. Разом з прес-конференцією відбулася врочистість посвячення приміщення бюро ТзОВ, що в дійсності не дало речевої презентації нових видань "Літопису УПА".

Важливою подією для піднесення престижу "Літопису УПА" звітуючий вважав урочисте наділення проф. Петра Й. Потічного званням почесного професора Національного університету "Львівська політехніка", де були присутні всі професори і викладачі. Так само проф. П. Й. Потічний дістав велике признаня під час презентації своєї книги "Павлокома", на якій були присутні дуже багато людей, включно з мером Львова п. В. Куйбідою.

Під час перебування у Львові представники видавництва Літопису УПА відвідали музей ген.-хор. УПА Романа Шухевича в Білогорщі, де подали деякі поради, подарували повний комплект видань "Літопису УПА" і звернули увагу на неправильно опрацьовану схему структури УПА, де виправити помилки, за два дні перед святочним відкриттям музею, було запізно.

Представники відвідали Львівський історичний музей, де мали зустріч з директором музею Володимиром Бойком. У цьому музеї експозиція з документами і знимками УПА — скромна, бо багато матеріялів знаходиться в музеї ген. Чупринки в Білогорщі. Відносно експонатів музею про Дивізію "Галичина", д-р М. Ріпецький звернув увагу на неправильне представлення її, як справжню українську реґулярну армію, яка в дійсності, назву Першої дивізії української національної армії прийняла щойно в 1945 році.

Далі звітуючий інформував про проект мера міста Львова, Василя Куйбіди, видати спільно один том "Літопису УПА" про вояків УПА і членів збройного підпілля ОУН, які полягли в боротьбі з більшовиками у 1944—1953 роках на теренах Львівщини. Наше видавництво мало фінансувати тільки кошти друку. Підготовкою книги зайнялася редакція часопису "За вільну Україну". Кошти підготовки мав фінансувати голова міста Львова. Реченці, які усталено угодою, підписаною в часі побуту представників у Львові, не були партнерами додержані.

Звітуючий голова дав інформацію про листування з членом ВК "Літопису УПА", Романом Петренком, який звертався до видавництва з пропозицією видати його рецензійну працю на книжку Тараса Бульби

“Армія без держави”. Голова і відповідальний редактор видавництва, дали Р. Петренкові відповідь, що його рецензійна праця не є історично-об’єктивною розвідкою і потрібне її переформування. На це Р. Петренко відповів, що поради проф. П. Потічного і д-ра М. Ріпецького візьме до уваги.

У справі видання книги ТВ “Бастіон” і ВО “Батурин”, де існували непорозуміння між видавництвом і другом М. Бохном, д-р М. Ріпецький подав коротке вияснення ходу справи і прийняті давніше пленарними засіданнями рішення в цій справі. Друг М. Бохно і далі настоює на тому, щоб цей том друкувати в Торонто, без втручання відповідального редактора. Тут звітуючий подав два витяги цитат з листа М. Бохна, на основі якого президія видавництва, придержуючися рішень пленарних засідань в минулому, прийняла до відома остаточне рішення друга М. Бохна друкувати том “Ярославщина і Любачівщина” поза видавництвом. (*Звіт у додатках*).*

Після звітування голови ВК, секретар І. Лико роздав усім присутнім копії листування президії видавництва з другом М. Бохном (*3 листи президії видавництва, 2 інформаційні листи — проф. П. Потічного та І. Лика — та 1 лист М. Бохна. Копії у додатках до протоколу*).*

До п. 4-б. Відповідальний редактор звітував, що у звітний час появилися друком наступні томи: 26, 33, 34, 35, 36 і 37 основної серії, 2-й і 3-й томи серії “Бібліотека”, та 3-й том Нової серії. Продовжується робота над 38-м і 39-м томами.

Зараз робота йде над “Холмсько-Підляським” томом № 39, де ще є досить багато роботи. Треба дати вступну статтю, додати спогади І. Росола та Ю. Котляра, які попередньо були передані Є. Штендері. Не всі матеріяли, які існують для цього терену, включено до проєктованого тому. Між іншим, бракує матеріялів про “Зенона”, які зараз опрацьовує др. М. Ріпецький. Вдалося зібрати понад 60 фотографій до цього тому, бо більшість фотографій була в руках Є. Штендери, але він не передав їх видавництву, як зрештою і всіх інших матеріялів, але частково їх вдалося відтворити. Все таки у вступній статті і на титульній сторінці буде дано повний кредит Є. Штендері за працю, яку він попередньо вложив у підбір матеріялів. З попередньо запланованих матеріялів вилучено радянські документи про переселення до УРСР, бо в Україні з’явився тритомник матеріялів про виселення, підготовлений українсько-польською комісією.

З виданням “Холмсько-Підляського” тому, можна прогнозувати на другу половину цього року, покриємо нашим виданням майже цілий Закерзонський край, що повинно стати нашим пріоритетом.

Том № 38 “Архітектура українського резистансу: криївки і бункери УПА в документах КҐБ”, підготовлений досить добре. Матеріял набраний на комп’ютері трьома мовамми, російською, англійською і українською, вступна стаття написана, але ілюстративний матеріял потребує графічного

* Не друкується.

опрацювання. Ця книга подає схеми понад ста різних криївок з описами їхньої конструкції та функціонального призначення, де відповідальний редактор включив список усіх частин НКВД, які брали участь у боротьбі проти підпілля. До тому № 38 написав вступну статю пан Ведєнєєв (працівник СБУ в Києві), але з якихось невідомих причин, вже після перекладу, забрав статтю з нашої публікації.

Про том, присвячений 27-у ТВ УПА "Бастіон" та ІІ-й ВО ОУН "Батурин", звітуючий не згадував, бо рішення останнього пленуму не були прийняті другом Бохно, про що він письмово повідомив президію. З цього приводу президія дала йому згоду вільно публікувати цей том із застереженням, що не може вживати фірми видавництво "Літопис УПА", позаяк на цю назву ми маємо "copyright".

В подальшому звітуванні, відповідальний редактор говорив про підготовку матеріялів до чотиритомника радянських документів про боротьбу з підпіллям, на що заключено угоду з п. В. Лозицьким, директором ЦДАГОУ в Києві. Цей чотиритомник повинен бути закінчений в 2003 році. Перший том, — на думку проф. Потічного, — на червень повинен бути готовий до друку, якщо до цього часу буде перекладена вступна стаття на англійську мову, яку пише проф. В. Сергійчук з Київського університету.

Наступний том, присвячений Волині, готує п. О. Вовк, а інший, присвячений ВО "Буг", Володимир Мороз. Готується теж том, присвячений Президенту УГВР Кирилові Осьмакові, над яким працює його донька, пані Наталка Осьмак.

Коли том, присвячений Волині, буде готовий до друку, важко сказати, бо п. О. Вовк "працює за своїми і тільки йому зрозумілими темпами". В. Мороз твердить, що матеріял до тому ВО "Буг" набраний на комп'ютері в 98 %-х. Останніми днями, з нашої колекції в університеті, переслано йому додатково 175 сторінок підпільних звітів з терену Львівщини. Можливо книга буде готова до друку під кінець 2002 року?

З книгою про Президента УГВР існують також проблеми. Пані Наталка Осьмак зібрала величезний документальний матеріял і подала план роботи над матеріялом. Допомогти їй погодилася п. Олена Лук'янчук, професійний філолог і редактор. Відповідальний редактор дав відповідь, що ми згідні з таким планом робіт та готові, якщо це потрібне, дати фінансову допомогу на закінчення робіт. Відповіді від п. Осьмак ще не отримано і не відомо, коли можна очікувати закінчення робіт над книгою.

З Нової серії можна розраховувати на появу в цьому році тільки двох томів, які готуються п. В. Лозицьким.

Після появи в минулому трьох томів в серії "Бібліотека", на минулорічному пленумі говорилось про підготовку двох томів, а це спогади Басюка та Чермошенцева. Ці спогади відповідальний редактор залишив

у планах видавництва, але їх реалізацію треба відсунути на дальше майбутнє, бо їх мусів би підготувати п. О. Вовк, який — як видно — не дає собі ради з томом про Волинь.

"В минулому також пропонувалося видати том під редакцією Кокіна і Вовка про підпільні публікації. На жаль, п. Кокін став заступником директора Архіву СБУ і не має часу тим займатися. Можливо, в недалекому майбутньому справи поміняються на краще", — зауважив відповідальний редактор. Далі відповідальний редактор повідомив про отримання в березні машинопису праці друга Романа Петренка ("Омелька"), в якій він старається, в досить полемічний спосіб, внести пояснення до дій на Волині отамана Тараса Бульби — Боровця. Робота цікава, бо дає нові факти і спостереження, але формат та полемічний характер твору не надаються до публікації в наших виданнях, про що й проф. П. Й. Потічний повідомив друга Р. Петренка. На це він казав собі повернути обі копії своєї роботи, але в другому листі написав, що візьме під увагу зауваги відповідального редактора.

Рекомендація відповідального редактора була, щоб прийняти цю книгу до друку в серії "Бібліотека" при умові, що друг Петренко ретельно переробить свою працю. Остаточне рішення в цій справі проф. П.Й. Потічний залишив за редколеґією.

До ТзОВ у Львові передали свої спогади — друг "Вороний" і його дружина, але ті й інші подібні матеріяли важко дістати від наших працівників у Львові. Як у справі друга Петренка, так і тут відповідальний редактор просив дозволу вирішити можливість друкування цих спогадів на рівні президії.

"Разом у 2001 і 2002 роках можемо оптимально надіятися на появу 13 томів у всіх трьох серіях", — говорив проф. П. Й. Потічний. Результати роботи від останнього пленуму та плани на майбутнє, відповідальний редактор представив у формі таблиці, де в кожній серії показано автора-редактора, назву книги, стан підготовки і рік. В основній серії надруковано томи № 26, 31, 32, 33, 34, 35, 36 і 37. Том 38 макетується, том 39 готовий до макетування. Оба томи передбачені до видання в 2002 році. У новій серії 3 том надрукований, том "Боротьба проти УПА", перші дві книги — закінчено набір матеріялів, до видання в 2002 р.; наступні дві книги цього ж тому передбачені до видання в 2003 році. Під знаком запитання є томи: "Волинь", ВО "Буг" і том про Кирила Осьмака. У серії "Бібліотека" надруковані т. 2 "Рейди" і т. 3 "Спогади Грицая". До набору залишаються: спогади Басюка та спогади Чермошенцева — можливо, будуть видані в 2003 році. Том "Медична опіка в УПА" передбачений на 2004 рік, та томи "Армія без держави", спогади "Вороного" та спогади його жінки — до вирішення президії.

В іншій таблиці відповідальний редактор подає дані про видання з 2000-го року. (*Див. таблиця на стор. 5 звіту відповідального редактора*).*

* Не друкується.

Згодом відповідальний редактор зупинився в роботі над Холмсько-Підляським томом, пригадавши, що на цьому пленумі він пропонував створення Холмсько-Підляської комісії, але нічого з цього не вийшло. В. Сорочак ніби погодився співпрацювати, але досі великої активности не проявив. Свої спогади передали Ю. Котляр і І. Росіл, який з М. Міґусом допомогли і фотографіями. Д–р Ріпецький опрацював матеріяли про "Зенона", за що проф. Потічний зложив йому подяку, як теж І. Ликові за набрання їх на комп'ютері. Проф. Потічний також пропонував призначити когось в члени редколеґії на місце пок. д-ра Богдана Крука. Дальше звітуючий говорив про технічні справи, інформуючи, що завдяки т. зв. "high speed" інтернетові, може скоро перекидати матеріяли з України і в Україну, але підвищено місячну оплату за обслугу. Цього року спалилася друкарка і треба було купити нову. Д-р І. Гомзяк заінсталював в Торонто до комп'ютера декілька нових програм, завдяки чому можна далі нормально працювати.

Наша сторінка в інтернеті далі популярна. До кінця березня відвідало її 25,395 читачів, які цікавляться нашими виданнями і дуже багато з них звертаються до відповідального редактора за інформаціями про УПА чи український визвольний рух. Це переважно науковці з США, Росії, Голландії, Німеччини, Англії, Франції, Італії, Чехії та Польщі. З причини труднощів у знайденні контакту з людьми, відповідальними за цю веб-сторінку, ще не всі томи винесено на інтернет.

Рівнож далі популярною є архівна колекція при університеті Торонто, яку відвідує багато людей. Використовували її науковці з України, з Польщі, Китаю, США та Ізраїлю. "На жаль, — говорив звітуючий, — із-за браку коштів не зроблено каталогу-ключа до колекції. І тут відповідальний редактор пропонував, що не шкодило б подумати про можливу фінансову дотацію з нашого боку аби стимулювати дальший вклад грошей з боку університету для підготовки електронного пошуківного ключа для цієї колекції. Якщо буде така згода, то проф. П. Потічний готовий почати розмови на цю тему з керівництвом університету. У цьому році він передав 2 скриньки редакційних матеріялів, переписок, фотографій та видання Української пресової служби, яку очолював д-р Роман Олійник (Рахманний) в Західній Европі. Нашим досягненням, вважав відповідальний редактор є те, що на офіційній веб-сторінці Державних архівів України, третім з черги після Національного архіву Канади, згаданий наш архів з коротким описом фондів.

Наступною темою звітування відповідального редактора була робота нашої групи в Києві, при Інституті української археографії, де голова, д-р Юрій І. Шаповал, відійшов, а директор, проф. Павло С. Сохань, з огляду на вік, не дуже активний. Його заступник п. Маврін і науковий секретар п. Брехуненко майже не надають жодної допомоги нашій групі. Знову, п. О. Вовк, не зробивши звіту за останній квартал, жаліється, що йому не

виплачують платні з минулої осені, забуваючи, що ми вирішили платити йому за підготовку тому, як і всім іншим, але не підтримувати його фінансово.

Говорячи про ТзОВ "Літопис УПА" у Львові, звітуючий підкреслив, що зміна керівництва дала позитивні наслідки. Д-р Ігор Гомзяк поставився до справи серйозно і з великою відповідальністю, доказом чого є швидка публікація книг і їх розсилка. Д-р І. Гомзяк і п. Володимир В'ятрович не відмовляються допомагати і в редакційних справах. Тут відповідальний редактор висловив побажання, щоби всі матеріяли, які надходять до ТзОВ, були вчасно передавані до редакції, де частково могли б бути використані; інші поставлені до архіву для майбутнього використання дослідниками. Пропонував, аби від імені пленуму дати такі інструкції нашим працівникам у Львові. На завершення, проф. П. Потічний висловив велике признання і подяку другові Миколі Кулику, "...який в дуже важких обставинах зумів придбати фундаторів для нашого видавництва на дуже поважну суму". Завдяки цьому наші плани на близьке майбутнє мають шанси бути повністю реалізовані. Між фундаторами є один фундатор, про якого дані передав йому друг Кулик щойно два дні тому, це п. Дмитро Бицик. Закінчуючи звітування, проф. П. Потічний висловив сердечну подяку всім друзям, які не відмовляли йому у допомозі. (*Звіт у додатках*).*

До п. 4-в. Звітуючий секретар відчитав звіт, подаючи дані про вислання 28 листовних повідомлень про пленарні засідання Видавничого комітету, підготовив протокол і рішення пленуму, переписав і розіслав членам ВК справлений статут видавництва Літопису УПА та різдвяні побажання усім членам Видавництва, членам ТзОВ і БФ. У жовтні місяці минулого року, з д-ром М. Ріпецьким, проф. П. Потічним і Романом Куликом був в Україні, де 17-19 жовтня взяв участь у загальних зборах ТзОВ і БФ, підготовив протоколи з перебігу цих зборів , як теж зробив нотатки із зустрічі з мером міста Львова Василем Куйбідою і його представниками, та в Києві — з перебігу засідання в ІУАД НАНУ, та з зустрічей з пп. Володимиром Лозицьким, Олександром Вовком і Наталкою Осьмак.

Вислав повідомлення про появу томів "Літопису УПА" № 26, 2Б і 3Б [до "Свободи", "Америки", "Гомону України", "Сівача", "Вістей комбатанта"] та до тих самих часописів і до "Народної волі" — повідомлення про появу томів № 33 і 3НС. До тижневика "Свобода" вислав посмертні згадки про покійних членів видавництва — Степана Бабяка і д-ра Богдана Крука, як теж, Наталію Шухевич—Березинську.

Далі, І. Лико звітував про виготовлення проектів договорів на додрукарські роботи, на виготовлення поліграфічної продукції та на калькуляції названих послуг, яких адміністрація не вживає, бо роблять це наші контраґенти. Посортував і виготовив список (89 позицій) архівних документів надрайону "Бескид", привезених з Польщі і переданих другом

* Не друкується.

XXVI-е пленарне засідання видавничого комітету "Літопису УПА"

Сидять зліва направо: Петро Й. Потічний, Ірина Камінська, Модест Ріпецький, Лев Футала. Стоять зліва направо: Микола Кулик, Іван Росіл, Іван Лико, Володимир Дашко, Михайло Бохно, Степан Шпак, Роман Кулик, Вільгельміна Росіл, Осип Жигар

Юліяном Котлярем для нашого видавництва. Звітуючий подав деякі дані про кількість обміняних листів з ТзОВ і БФ у Львові, де загальна кількість винесла 605 листів, а акт секретаріату 530 листів; 31 адресованих секретареві і 44 висланих секретарем. Крім цього обміняно чи не більшу кількість кореспонденції, яка тематично відносилася до поодиноких томів "Літопису УПА". Від ТзОВ і БФ отримано 49 тижневих звітів і місячних звітів з діяльности та 11 фінансових звітів. З іншими представниками та приватними особами обмін кореспонденції становив 65 листів. Крім цього, секретар набрав на комп'ютері спогади М. Терефенка , Ю. Котляра—"Левка" та І. Росола—"Юрка", а також матеріял про "Зенона", опрацьований д-ром М. Ріпецьким. Переписав теж статут Благодійного фонду.

Після зачитування звіту, секретар інформував, що його власні два комп'ютери спалилися. Отже новий купило видавництво "Літопис УПА", а також багатофункційну друкарку, яка служить до друкування, сканування, пересилання факсів і роблення копій. Вживає також свою власну друкарку до друкування, але вона не всі листи може друкувати.

До п. 4-г. Звітування фін. референта не було з приводу його відсутності.

До п. 4-ґ. За адміністрацію звітував головний адміністратор, друг Микола Кулик. На вступі звітуючий пригадав, що у тісній співпраці з редакцією, діяльність адміністрації була спрямована на забезпечення своєчасности підготовчих і друкарських робіт, друку книг у всіх трьох книжкових серіях, пошук та набуття фундаторів, а також полагодження розсилки та кольпортажу нових видань "Літопису УПА". Поряд з цим, постійно велася щоденна адміністративна робота, яка заключалася у веденні адміністратив-

них книг, облікової документації, опрацюванні ком'ютерної бази даних до картотеки видавництва, та веденні листування з відборцями й дописувачами "Літопису УПА", що було зроблено завдяки допомозі І. Гомзяка.

Далі адміністратор повідомив номери і назви поодиноких томів, що з'явилися протягом 2001 року, а це: в основній серії тт. 26, 30, 31, 32 і 33. У Новій серії — т. 3 і в серії "Бібліотека" — тт. 2Б і 3Б. Видані томи відразу по їх виході розсилалися відборцям і кольпортерам, число яких зменшується, бо основний контингент наших відборців це люди в літах. На даний час залишилося 574 адресати у цілому світі, серед яких кілька десятків і досі не оплатили за переслані їм книги. Адміністрація планує в подальшому збільшити висилку книг до бібліотек Північної Америки, Австралії й Европи, щоб уникнути постійного спаду числа відборців та, з одного боку, більше наблизити наші видання до пересічного читача, а з іншого — забезпечити дальше надходження коштів від продажу книг. Але в Україні — в теперішній ситуації — поважніші наукові установи прийдеться забезпечити нашими виданнями безкоштовно. Далі, адміністратор інформував, що адміністарція звернула увагу на перевитрати львівським бюром коштів, де завищувано цифри потреб розходу паперу, палітурної тканини і т.п. Виявлено, що норми були значно завищені, у зв'язку з чим зайшла потреба провести персональні зміни, де, в жовтні минуло року, головним директором ТзОВ обрано д-ра І. Гомзяка. Зараз заключено угоди і здано вже до друкарні томи 34, 35, 36 і 37. При цьому адміністратор подав і назви поодиноких томів. Завдяки заходам адміністрації вдалося здобути фундаторів тт. 34, 36, 37, 38 та т. 4 НС, та в перспективі є ще троє фундаторів, які, наразі, не внесли ще коштів. Усі томи, які виходитимуть друком у 2002 році, будуть присвячені 60-річчю постання Української Повстанської Армії.

У зв'язку з великою кількістю книг, розісланих відборцям в минулому році, заборгованість відборців за надіслані їм книги сягнула суми понад $70.000 ам. Адміністрація звернулася до відборців-боржників з листами-нагадуваннями про заборгованість, у висліді чого частину боргу повернуто до каси видавництва. При цій нагоді вдалося здобути кількох фундаторів та відсіяти і зняти з подальшої розсилки сталих неплатників, з яких багато відійшли вже у вічність.

Потім звітуючий говорив про те, що спільно з редакцією, адміністрація опрацьовує новий проект електронної версії "Літопису УПА" задля створення власного веб-сайту в мережі інтернет, де могла б бути поміщена загальна інформація про наше видавництво та стислий виклад всіх томів. Покажчики, тобто тт. 20 і 35, мали б бути поміщені в цілості, щоб давали змогу через електронне посилання знаходити необхідну інформацію, але доступ до інформації був би вже платний. Тоді читач зможе відразу замовити собі том у вигляді книги або в електронному варіанті на компакт-диску.

Для підвищення ефективності діяльности видавництва, адміністрація планує зосередити увагу та працю на таких аспектах:

— докласти зусиль для здобуття нових фундаторів, меценатів та відборців "Літопису УПА";

— добиватися від друкарень максимально низьких калькуляцій на друк книг, відповідно не втрачаючи на якості самої продукції;

— забезпечити випуск та створення мережі збуту електронних версій "Літопису УПА" на компакт-дисках;

— закупити у власність земельну ділянку для побудови власних складських приміщень, або вже готові приміщення, та забезпечити безкоштовне поширення по культурно-освітніх установах України "плівочних" варіантів тих томів, яких, наразі, маємо велику кількість.

Завершуючи звітування, адміністратор висловив подяку делеґатам, що їздили в Україну в минулому році, а це: д-р М. Ріпецький, проф. П. Потічний, Роман Кулик та Іван Лико, також президії, ТзОВ в Україні, та друзям з адміністрації: Володимиру Дашку, Іванові Росолу, Олесю Дольницькому, Мілі Нагірній і Миросі Цуп — за поміч і підтримку під час його недуги. (*Звіт у додатках*).*

Після загального звітування, адміністратор склав звіт з касових операцій за діловий 2001 р., з додатковими поясненнями деяких позицій. (*Касовий звіт у додатках*).* Говорячи про пожертви і фундації на книги "Літопису УПА", адміністратор говорив, що станиця Товариства кол. вояків УПА в Торонто обіцяла уфундувати т. 34, але сумою тільки 15-ть тисяч долярів. Микола Кошик вважав, що десять тисяч долярів станиця жертвувала на видавничий фонд ще в 1995 році і зараз 15 тисяч , але адміністратор пояснював, що тих десять тисяч долярів —це була пожертва на Видавничий Фонд "Літопису УПА", а не фундація.

До п. 4-д. Повідомлення з діяльности ТзОВ і БФ у Львові включив у свій звіт голова Видавничого комітету д-р М. Ріпецький.

До п. 5. За контрольну комісію звітував О. Жигар. Контрольна комісія у складі О. Жигара і Б. Пасічника провела перевірку книг і документів за 2001 р. в днях 16-17 травня 2002 року. Записи в книзі знайдено згідними з прилогами, а вибірковий, мериторичний і рахунковий, контроль не викликає застережень. Книга замикається сальдом на 31 грудня 2001 року.

Перед приступленням до дискусії над звітами, голова ВК інформував, що після перегляду фінансових звітів ТзОВ і БФ, з уваги на те, що деколи взагалі немає тижневих звітів та звітність є неправильна, контрольна комісія повинна ознайомитися зі змістом проекту представленого листа, подати свої завваги і рішення, і після цього вислати лист до ТзОВ у Львові.На запитання голови пленуму, чи має хто питання до звітів голови або відповідального редактора, М. Кошик інформував, що до нього звертався

* Не друкується.

Путко і питав, чому наше видавництво не друкує його спогадів, але видрукувало Терефенка? Відповідальний редактор пояснив, що спомини Путка тематично пов'язані з округою Ярославщина — Томашівщина і мали бути включені до тому, який підготовляє М. Бохно і М. Іваник, але вони відкинули друкування цих споминів, хоча пленум настоював на цьому. Тому зараз том про Ярославщину — Любачівщину не є вже частиною наших видань. Спомини Путка можна видати з іншими споминами в серії "Бібліотека", або чекати на наш том, якщо ми будем видавати? М. Кошик висловився, що Путко не давав уповноваження Бохнові до рішення про його спогади. М. Бохно пояснював, що споминів Путка не хотів поміщувати з двох причин. Перше це те, що він не хоче повторювати цих самих пунктів, про які мова йде деінде чи в інших місцях цього тому. Саме тому навіть свої власні спомини ограничує до пунктів, яких немає в інших матеріялах. Друге, що спомини Путка (орієнтовно 100 сторінок) можна видати окремим томом, додаючи туди ще спомини інших, як наприклад Кордана ("Козака"), Кіцюка та інших. У подальшому, на цю тему слово брали: О. Жигар, М. Міґус, М. Зінько, В. Дашко, проф. П. Потічний та д-р М. Ріпецький. Дискусія зводилась до того, що М. Бохно відкинув друкування тому Ярославщина — Любачівщина у "Літописі УПА", отже, залишається питання, чи спогади Путка будемо друкувати в серії "Бібліотека", додавши евентуально якісь інші спомини, чи будемо чекати на друкування нашого тому про Ярославщину? Ставлено питання чиєю власністю є спогади "Козака", в чийому посіданні, і чи його син, проф. Б. Кордан, знає про те, що М. Бохно має замір друкувати спогади його батька поза "Літописом УПА"? Тверджено, що кожен том, який видає наше видавництво, мусить бути переглянений і акцептований відповідальним редактором та, що всілякі матеріяли, які були передані М. Бохно в переконанні, що вони друкуватимуться у видавництві "Літопис УПА", повинні бути звернені видавництву. М. Бохно інформував, що він подзвонить в тій справі до проф. Кордана, а "...він нехай робить з тим, що хоче". На те проф. П. Потічний пропонував щоб дістати адресу проф. Кордана, написати йому листа, щоб устійнити це питання, і в нього офіційно довідатися про його настанову. У висліді довшої дискусії, голова, Л. Футала доручив секретареві І. Лико написати в цій справі листа до проф. Б. Кордана.

На питання М. Кошика, у чому контроверсія матеріялів Петренка, відповідальний редактор пояснив, що ми не друкуємо рецензій на книжки, а матеріяли Р. Петренка це рецензія на книжку Т. Бульби—Боровця, де Петренко, м. ін. твердить, що багато написаного Боровцем є неправдою. Навіщо нам читати вдруге спомини Боровця в рецензійному виданні Петренка? При цьому, навіщо загострювати справи і писати так дуже гостро, як там є? Якщо він там був і бачив, то повинен написати дослівно об'єктивно, як ці справи виглядали. Ми за тим, щоб ці матеріяли друкувати, можливо в

серії "Бібліотека", якщо вони будуть відповідно перероблені. Дальше проф. П. Потічний вважав, що треба піднести справу друкування спогадів "Вороного", які ми повинні видати окремою книжкою, або в серії "Бібліотека", бо це визначна постать. Ці спогади колись мали бути друковані в нашому видавництві і вони були у друга Є. Штендери, який нічого з тим не зробив і не робить, а тепер передано їх до ТзОВ у Львові.

Далі були питання відносно коштів видання книг "Літопису УПА", кількости видаваних примірників і різниці між пожертвами та фундаціями. Адміністратор Микола Кулик пояснював, що колись видавано 40 тисяч примірників, а зараз п'ять тисяч, але кошти не менші, бо пошта в Україні коштує багато, а папір є в такій самій ціні як в Америці. Кошти виготовлення додрукарських робіт, друку і розсилки ніколи не були вповні покривані і не є зараз покривані вповні, ми мусіли все доплачувати. Різниця між пожертвою і фундацією, є та, що пожертви вносять жертодавці загально на Видавничий Фонд "Літопису УПА" незалежно від суми, натомість фундація призначена на конктретний том і в означеній сумі, тобто 25 тисяч долярів. Було також запитання, яка є кількість відборців, що платять за книжки. Відповідь була – 514. Микола Кошик висловився, що нагадування, вислані адміністрацією неплатникам на часі, але може було б краще, якби пригадки були вислані раніше, бо зараз доводиться деяким відборцям оплачувати заборгованість і по 900 долярів, а це вже тяжче, і тому є багато відборців, що відмовляються платити з різних причин.

М. Міґус вніс заувагу, що звіти: касовий, адміністратора і контрольної комісії "не є в тому самому дусі", тобто одні замикані на день 31-го грудня, інші донині. На його думку, всі книги повинні бути замкнені на один місяць перед пленумом і на цей день повинні бути виготовлені усі звіти.

Б. Пасічник мав застереження до способу ведення записів в одній книжці сум в долярах канадських і в долярах американських. Він вважав, що повинні бути ведені дві книжки – одна на валюту канадську, друга – на американську. М. Кулик і В. Дашко пояснили процедуру обміну валюти і спосіб ведення записів в книжці. О. Жигар ставив питання, чи можливо вести всілякі розрахунки й готівкові операції тільки в долярах канадських? Адміністартор пояснив, що в Україні є більше проблем з обміном канадських долярів, позаяк американський доляр там прийнято прирівнювати в розрахунках до умовної одиниці.

М. Кошик питав, що означає оплачування оренди коридора і складів? Відповідь дали др. М. Кулик і проф. П. Потічний, що наші бюро у Львові вживають цей сам коридор і алярмову систему з іншими фірмами, які також покривають частку коштів. А склади, це маґазини, в яких складені наші томи "Літопису УПА".

До п. 6. Позаяк багато питань було ставлено відносно звітування, й при тому дискутовано над тими питаннями, загальної дискусії не було, отже приступлено до наступного пункту нарад.

До п. 7. Про план праці на майбутнє говорив відповідальний редактор, починаючи з тому № 38 "Бункери і криївки", який є майже на викінченні і повинен бути готовий до друку наприкінці червня. Том цікавий, подає різновиди криївок, навіть визначних людей, як приміром ген. Чупринки, Полтави, Арсенича, Мельника і т.п. Це буде оригінальний том.

Том "Холмщина і Підляшшя" складається з багатьох документів, де є хроніка усіх відділів. Матеріял не є повністю опрацьований і зараз йде над ним робота. Найперше, проф. П. Потічний старається зробити організаційний поділ III-ї округи і ТВ. Це дуже важка робота, бо там заходили зміни дуже скоро. Треба опрацювати теж вступну статтю, опрацювати примітки, немає ще статті про "Зенона". Включені є туди спогади Юліяна Котляра, Івана Росола і вилучені совєтські документи про виселення, бо нема потреби їх там включати. Якщо все піде добре, то може під кінець цього року цей том вийде з друку.

Том 4-й Нової серії буде складатися з 4-х книг. 1-а книга — майже все готове, включно з резюме. Треба опрацювати і переслати вступну статтю. Ця книга повинна бути готова до друку в червні. 2-а книга цього ж тому повинна бути готова і друкована в цьому році, а наступні дві книги у 2003 році.

У цьому році ми повинні мати два томи основної серії і два томи "Нової серії". Якщо йдеться про том 4 НС, то проф. П. Потічний питав, як краще означувати цей 4-томник? Том № 4 — книга 1, том № 4 — книга 2, чи том № 5 — книга 2? Для тому 38 і т. 4 НС (книга 1) є фундатори. Для другої книги 4-томника В. Лозицького (чи може це буде т. 5 НС?) немає, але, очевидно, — інформував М. Кулик — фундатор таки буде. Для Холмсько—Підляського тому фундатора немає. М. Кулик додав, що є ще два фундатори "в резерві". У тому місці д-р М. Ріпецький питав, на скільки можна опиратися на схемах "Зенона", які, на його думку, повинні бути правдиві, не підроблені НКВД? Ці схеми він опрацював за даними звітів "Зенона". Проф. П. Потічний говорив, що він опрацьовує схеми на підставі інших джерел і ті схеми можуть служити для порівняння зі схемами "Зенона". Там є величезна проблема з відділами, де, наприклад, курінь мав 6 роїв, а сотня — це чота. Тяжко теж розібратися, що є боївка, а що відділ. Тут, для прикладу, подав назви кількох відділів, що дуже коротко існували. "Щоб опрацювати правильно ці схеми, я, — говорив він, — потребуватиму помочі від друзів з тих теренів і Ви, панове, мусите мені в цьому помогти, бо інакше я сам не дам ради". Колись звітуючий пропонував створити комісію Холмсько-Підляського тому, але з цього нічого не вийшло. Треба буде підходити до поодиноких людей, як Сорочак, Міґус, Росіл і інших, й питати.

Про ВО "Буг", том О. Вовка (про Волинь), чи том про К. Осьмака не можна сказати абсолютно нічого. Про том О. Вовка не можна взагалі нічого сказати, бо він, видно, нічого не робить. "Будучи в минулому році в Києві, — говорив професор, – ми йому сказали, що дотепер ми йому платили місячну ставку, а крім цього мусіли платити за підготовку книги. Тому то, від тепер не будемо платити йому місячну ставку, але тільки за підготовку тому (набір, макетування і т.д.). Він дістав гроші на комп'ютер, який фактично належить до Львова. Ми вважали, що йому комп'ютер потрібний, але він до цього часу не купив. Що він з тими грішми зробив – невідомо?" Д-р М. Ріпецький зауважив, що, можливо, проф. Потічний занадто неґативно говорить про особу О. Вовка. Його т. 2 Нової серії є фактично опрацьований дуже добре. О. Вовка треба б в якийсь спосіб втягнути; він може робити добру роботу, бо добре ознайомлений з темою і матеріялом. Проф. Потічний настоював на своєму, що О. Вовк протягом трьох років ніби працює над томом, але досі нічого не зробив. І. Лико висловився, що він згідний з опінією проф. Потічного про Олександра Вовка. Якщо йдеться про фаховість О. Вовка, то він взагалі не може заперечувати його фаховости, але Вовк цінує себе зависоко і вважає, що ми маємо платити йому не за роботу, але за його знання. Друге – на пропозицію Вовка закуплено папір для архіву СБУ, але Вовк не мав наміру віддати всього паперу для СБУ, мовлав, "в Україні так не робиться". Перше треба дати один пакет, а колись пізніше другий. Проф. Потічний зорієнтувався, про що йдеться, і зразу сказав Вовкові, щоб він признав, що другий пакет він хоче для себе. Це він зразу і підтвердив. Вовк пропонував купити кавоварку для жінок з архіву СБУ, які працюють для нас, але ніяк не міг договоритися з представниками СБУ про зустріч, яка була запланована. У висліді, ми не мали з працівниками СБУ зустрічі, і проф. П. Потічний не віддав кавоварку для Вовка, але для працівниць з Інституту археографії.

Подібна ситуація є з томом Володимира Мороза, який тішить нас тільки обіцянками, а конкретних вислідів немає. Тому то важко сказати коли цей том буде готовий? "Надіюся, — говорив проф. Потічний, — що може цей том і том Олександра Вовка будуть готові у 2003 році?"

Том про Кирила Осьмака може бути готовий до друку ще в цьому році, але друкуватися буде хіба в наступному році?

Спомини Басюка і Чермошенцева з серії "Бібліотека", відповідальний редактор пропонував залишити в планах видавництва, але зараз нічого зробити не можна, бо Черемшенцева спогади треба друкувати російською мовою і вони будуть дуже добрі для Східної України. Басюк — це той, що брав участь у засідці на совєтського генерала Ватутіна. Ці спогади теж дуже цікаві, але вони ще не готові і тому не можна говорити про їх видання.

Далі проф. П. Потічний говорив про те, що є ще матеріяли до тому про медичну опіку в УПА, який може опрацювати д-р Ріпецький. Тоді можна

буде зорієнтуватися, де ці матеріяли друкувати — в серії основній чи "Бібліотека"? Лишаються ще три речі — це спомини Романа Петренка, Василя Левковича "Вороного" і Ярослави Левкович. Спогади Петренка, як було говорено, можна буде видати в серії "Бібліотека", а спогади Левковича (орієнтовно 200 сторінок) теж можна видати в серії "Бібліотека", натомість спогади жінки Левковича редакторові незнайомі.

Далі, відповідальний редактор подав суґестії, що варто було б друкувати матеріяли російською мовою про допити майже всіх зловлених керівників підпілля Волині, як, напр., П. Дужого в 26-ому томі, чи й "Орлана", виданих СБУ окремою книжечкою в Україні. Ці матеріяли й інші маємо, але не маємо матеріялів допитів полк. В. Кука "Коваля".

Пропозиція — зібрати ці всі матеріяли і видати окремим томом, бо це дуже чільні люди підпілля, і там дуже багато інформацій про саме підпілля і підпільний рух. Там є дуже неприємні справи, наприклад, дії СБ на Волині, але ця боротьба була 60 років тому назад, отже варто було б це видати з відповідною вступною статтею.

Відповідальний редактор говорив також, що Осип Жигар суґерував видати один том, присвячений членам Видавничого комітету "Літопису УПА". Тут пропоновано виготовити запитник, в якому кожен член подасть дані, а за тих, що відійшли у вічність, треба буде опрацювати самим. У цьому томі можна було б сказати дещо про саме видавництво і подати короткі біографії членів Видавничого комітету.

На пропозицію О. Жигара, щоб том про допити перекласти з російської на українську мову. Відповідальний редактор відповів, що оригінальний документ більш вартий як переклад.

У цей час на засідання прийшов п. Олесь Дольницький.

Д-р М. Ріпецький питав, що робити зі споминами "Байди", які частково писав він сам, частково жінка "Байди", та частково жінка д-ра Ріпецького. Є близько 120 сторінок, але ще не всі спомини записані. Д-р М. Ріпецький вважав, що варто друкувати, бо це цікаві спогади. Те все треба було б набирати на комп'ютері.

І. Лико інформував про те, що др. Ю. Котляр привіз до Чікаґо, до др. Сорочака, спомини пок. Хоми ("Богдана"), правдоподібно теж цікаві.

Проф. П. Потічний висловився, що як їх дістанемо, можемо подумати.

До п. 8. М. Бохно питав чи документи до тому Ярославщина мають бути звернені у первісному вигляді, чи так як є тепер, опрацьовані? Відповідальний редактор відповів, що як він бажає, то може дати набрані на комп'ютері, або рукописи, які будемо змушені ми набрати на комп'ютері.

У дальшій дискусії на цю тему відповідальний редактор, сказав, що документами архіву може користуватися будь-хто, але спогади є власністю видавництва і М. Бохно повинен повернути їх видавництву.

Д-р М. Ріпецький ставив питання про можливість апробування кворумом відповідної суми фінансової дотації для університету Торонто для підготовки електронного пошуківного ключа для колекції матеріялів нашого архіву. Така дотація могла б коливатися в сумі 15—20 тисяч долярів. Адміністратор М. Кулик звертав увагу на факт браку фондів на видавництво тих томів, які вже заплановані, і підкреслив конечність залучення фундаторів. Вкінці він пропонував підтримати архів, який може мати більше значення в дослідженнях історії нашого визвольного руху, як наші томи. Вирішено уповноважити проф. П. Потічного до ведення дальших переговорів з університетом в справі упорядкування архіву при університеті в Торонто, при забезпеченні т. зв. "matching fund" університетом.

Відносно питання накладу томів "Літопису УПА" в майбутньому, висловлено думку, що зменшення накладу не зменшить поважно коштів, бо тут зменшаться лише кошти паперу, всі інші кошти залишаться майже без змін. При дискусії на цю тему виринуло питання складських приміщень. Після висловлення на цю тему думок, вирішено уповноважити друга Миколу Кулика до пошуків за готовим приміщенням — якщо можливо — в центрі міста, близько наших бюро, коштом не більше 20.000 долярів. Шукати приміщення, щоб могло служити як склад, бюро і крамниця. Пропоновано також шукати фундатора на купівлю книжкового маґазину. Якщо б такий знайшовся, назвати його ім'ям цей будинок.

У тому часі прибув п. Роман Кулик.

Дальшим питанням була поїздка до Львова на цьогорічні загальні збори ТзОВ і БФ, та в якому часі. Пропоновано реченець під кінець жовтня, і наступних осіб: проф. П.-Й. Потічний, Микола Кулик (або в заступстві п. Роман Кулик), Лев Футала, д-р М. Ріпецький та п. Олесь Дольницький. М. Кулик питав, чи декотрі члени могли б їхати в Україну власним коштом?

Д-р М. Ріпецький вніс пропозицію про потребу збільшення членства БФ зі сторони видавництва в Канаді. При цьому проф. П. Потічний вважав, що М. Кулик повинен довідатися, чи ми маємо право контролювати наші установи у Львові звичайною більшістю голосів? І коли змінилися закони і нам непотрібний БФ, можна б позбутися цієї "кулі", змінити статут і сформулювати, що маємо не 95 % контролю, або, наприклад, "більшість"? Але тут конечна порада правнича, яку повенен дістати М. Кулик.

Зауваження д-ра М. Ріпецького взято до уваги і пропоновано прийняти в члени Благодійного фонду наступних осіб: Олесь Дольницький, Міля Нагірна, Михайло Міґус, Степан Шпак, Володимир Дашко, Марія Пискір, Микола Кошик та Іван Росіл. Зараз у складі БФ є: д-р М. Ріпецький, Роман Кулик, Микола Кулик, проф. П. Потічний, Лев Футала, Ірина Камінська, Б. Пасічник і О. Жигар. По прийняттю нових членів, усіх разом буде з нашої сторони 16 осіб.

Далі вирішили доповнити друге речення пункту "11" "Статуту видавництва "Літопис УПА", додаючи в кінці речення, після слова "руху": "як наприклад: Історична секція Наукового товариства ім Шевченка, Інститут українознавства ім. Крип'якевича НАНУ, історичний факультет Національного університету ім. Івана Франка".

Д-р М. Ріпецький порушив питання видання "Бюлетеня", який є дуже важним для читачів, бо подає збірки, пожертви, фундаторів і т. п. Можна б додати також редакційну замітку. "Бюлетень" є інформативним чинником, в якому подані списки жертводавців і фундаторів, яких список для читачів є показником популярности видавництва "Літопис УПА". З огляду на те, що тут, в Канаді, буде дуже дорого коштувати підготовка "Бюлетеня", пропоновано, щоб документацію дати в Україну і там це зроблять. Секретар пропонував, щоб підшукати якусь особу. Він також погодився допомогти, якщо буде мати матеріяли.

Проф. П. Потічний наголосив на потребі підшукати когось для допомоги М. Кулику, бо в нього постійно жахлива робота, що забирає страшно багато часу. Треба, щоб він мав нагляд над справами, але не був так обтяжений як зараз. Роман Кулик говорив про те, що коли в Торонто був д-р І. Гомзяк, його присутність і робота була дуже корисна для нашого видавництва, бо він вклав багато ефективної праці. М. Кулик висловив думку, що може добре було би залучити його знову до праці в Канаді, а не в Україні. Тут, інші вносили зауваги, що його присутність тут, в Торонто, спричинить занепад роботи у Львові, про що ми переконалися в минулому. М. Кулик зауважив, що можна когось іншого анґажувати, але це коштує гроші. Проф. П. Потічний відповів, що це правда, але не анґажуючи нікого —доведе до ситуації, коли накопичиться багато справ, які не будуть полагоджувані у відповідному часі. У відповідь, М. Кулик інформував, що багато обов'язків тепер передано до Львова. Д-р М. Ріпецький звернув увагу на те, що картотека відборців, тобто дані адресатів, всюди є і в нас повинні бути таємницею, до якої не можуть мати доступу сторонні люди, які могли б використати ці адреси для власних користей. М. Кулик подав тут приклад спроби використання адреси з Америки для своїх власних цілей одним із помічників пакування книжок "Літопису УПА" у Львові.

Далі, д-р М. Ріпецький дав пропозицію про потребу писання дописів-повідомлень до преси про пленарні засідання. М. Кулик пригадував, що колись це практикувалось і він висилав статті до 36 газет, але зараз не маємо пропагандивного відділу і немає кому писати. Якщо б хтось це робив, він готовий порозсилати повідомлення до різних редакцій. І. Лико згодився це зробити і переслати дописи М. Куликові для подальшого розповсюдження. Іншою справою, порушеною головою Видавничого комітету, була справа голови фінансової комісії, П. Мицака, який не був

присутнім на пленумі минулого року і не прибув зараз. Як з ним поступати? М. Кулик і М. Кошик говорили, що він мав бути присутнім в п'ятницю, але мабуть з причин весілля його дочки не міг прибути. У дальшому обговоренні цієї справи вийшло, що Петро Мицак іґнорує свої обов'язки, бо якщо не міг прибути, повинен прислати звіт. Говорено також про те, що фінансовий референт повинен допомогти при підготовці "Бюлетеня". М. Кулик відповів, що цей не поможе, а іншого кандидата не маємо.

Після цього д-р М. Ріпецький пропонував вислати привіт хворому Степанові Ґоляшеві, що викликало одностайну згоду.

* * *

Наступного дня, 25 травня 2002 року, продовжилися дискусії над різними питаннями.

Проф. П. Потічний інформував про думку С. Шпака видати том "Літопису УПА" на пошану ген. Романа Шухевича ("Тараса Чупринки"), в якому можна б помістити біографії, різні статті про його життя, суспільну і політичну діяльність, портрети, фотофрафії і т.п. Цю пропозицію прийнято одноголосно. Голова пленуму закликав усіх присутніх, щоб пересилали до проф. П. Потічного різні матеріяли, що відносяться до особи ген. "Чупринки".

Вирішено написати листа до наших установ у Львів про конечне переслання ориґіналів документів та фотографій, які надходять до бюра, і які є власністю видавництва.

Проф. П. Потічний пригадував усім про обов'язок виповнення біографічного листка, який роздано усім попередньо. Треба виповнити і переслати на адресу відповідального редактора, а за тих, що повмирали, треба буде нам самим виповнювати.

Згодом д-р М. Ріпецький звернувся до членів контрольної комісії, чи вони ознайомилися з текстом пропонованого листа, який треба було б вислати до ТзОВ і БФ у Львові. О. Жигар повідомив, що запізналися з тим листом, але таки перечитав ще раз, після чого він сам і Б. Пасічник зауважили, що суґестії щодо "персональних змін" дещо загострі. Після обміну думками, члени контрольної комісії підписали листа, не змінюючи тексту. (*Копія непідписаного контрольною комісією листа в додатках. Підписаний лист в актах кореспонденції ТзОВ під № 1139*).*

У ході дальшої дискусії доручено секретареві опрацювати взірець "заяви" про бажання стати членом Благодійного фонду "Літопис УПА".

Осип Жигар закомунікував, що він (як член контрольної комісії) хоче зробити список (інвентуру) книжок та іншого майна, але йому потрібна буде поміч, яку пообіцяв дати п. Роман Кулик, але тільки в суботи і в неділі. Поміч обіцяв також Михайло Міґус. Контрольна комісія питала також про списки книг у Львові. І. Лико передав О. Жигареві

* Не друкується.

евіденцію стану книг в маґазинах у Львові станом на 1 травня 2002 року.

Д-р М. Ріпецький питав п. Романа Кулика чиєю власністю є книжки — ТзОВ чи БФ? Р. Кулик говорив, що примішення бюро, автомобіль, комп'ютери є власністю видавництва в Канаді, а книжки, теоретично, повинні бути власністю Благодійного фонду. ТзОВ є інституцією, яка займається підготовкою і друком книжок, які опісля передає Благодійному фондові. Тут стояло питання, що БФ не має права продавати книжок, але має право дарувати, і діставати пожертви на благодійні цілі. У БФ треба б мати людину, яка вміла б продавати книжки, зауважив п. Роман Кулик. Він говорив також про те, що даровані книжки повинні бути штамповані, щоб їх не перепродували.

М. Кулик говорив також, що висилка нагадувань боржникам дала наслідки в одержанні біля 35 тисяч долярів, але одночасно елімінувала неплатників.

Далі була пропозиція М. Міґуса не купувати маґазину, а пустити книжки по одній гривні, або давати даром школам. Голова, Л. Футала, відповів, що це діється і тепер — даром дають для бібліотек, до шкіл, ветеранам, університетам, іншим установам.

Говорено також про те, що в Конґресовій бібліотеці США бракує багато томів "Літопису УПА". Проф. П. Потічний вважав, що треба напистаи туди листа і запитати, чи вони зацікавлені дістати томи, яких бракує і діставати подальші томи? На пропозицію М. Кулика, проф. П. Потічний обіцяв підготовити брошурку виданих усіх наших книг англійською і українською мовою, яку можна було б висилати бібліотекам.

Далі були питання відносно того чи члени ВК "Літопису УПА" та вдови упістів повинні платити за книжки? Відповідь була, що активно працюючі члени не платять, а деяким вдовам упістів висилається дарові примірники, але ці переважно оплачу.ть.

Михайло Міґус ставив внесок прийняття Омеляна Цилюпи в члени Видавничого комітету "Літопису УПА", що пленумом одобрено.

Після цього І. Лико прочитав проект листа-вітання для С. Ґоляша, який після деяких поправок прийнято і підписано всіми присутніми членами. Д-р М. Ріпецький взяв лист, щоб передати особисто С. Ґоляшеві.

Іван Росіл питав, чи можливо на рахунках, пересиланих з книгами "Літопису УПА", подавати кількість томів, за які відборці ще не заплатили? Микола Кулик відповів, що адміністрація не має відповідної комп'ютерної програми.

О. Дольницький питав про дані наших цифрових технологій, щоб, приміром, том №20 (Покажчик) і всі наші книги поставити на інтернет? Цифровою формою можемо охопити мільйони людей і тому цифрову форму треба зберігати, бо це також наше майно.

Проф. Потічний дав пояснення, що матеріял, який є у Львові, є лише частково в електронній формі. На інтернет хочемо поставити два томи покажчиків (№ 20 і 35). Старі книги, десь до 29-го тому, треба сканувати, бо це було друковане переважно лінотипом (набиране оловом).

Голова пленуму питав М. Бохна, чи має відповідь на тему книжки Ярославщина — Любачівщина? На його заперечну відповідь, відповідальний редактор сказав, що немає про що говорити. М. Бохно повинен повернути спомини, а документи може собі друкувати де схоче.

На питання д-ра М. Ріпецького про суґестії, чи думки щодо адміністрації видавництва, п. О. Дольницький питав чи ТзОВ у Львові має дані до книговодства на дискетках, і як часто передаються звіти та в якій формі? Фінансові дані, інвентура, — на його думку, — повинні пересилати до нас е-поштою що три місяці. Контрольна комісія повинна подивитися, як вони це роблять. Друге — нашу веб-сторінку треба б покращити і вивести в двох мовах, бо зараз вона є тільки англійською мовою. Він може зайнятися веб-сторінкою, але мусить знати від редколеґії, які точні дані там помістити.

Проф. П. Потічний вважав, що якщо б ми могли відповідно це все підготовити, то можна б дати це на державну мережу інтернету України. Між іншим, п. Зенон Матчак хоче зробити для нас у Львові книги у цифровій формі, але гірше є з тими томами, які треба сканувати. Нам зараз треба серйозно задуматися над підготовкою електронних книг, бо це не потребує місця і легше вживати.

Проф. П. Потічний пояснив ще раз процедуру підготови і друку книг "Літопису УПА", відкинувши пропозиції М. Бохна, які зводилися до сказаного ним попередньо.

Секретарі засідання:

Іван Лико Степан Шпак

ПРОТОКОЛ XXVII
XXVII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

27—28 червня 2003 р.

27—28 червня 2003 року, у приміщенні Українського народного дому, при 145 Evans Avenue у Торонто, Канада, відбулися пленарні засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", на яких були присутні: Модест Ріпецький, Петро Й. Потічний, Михайло Ковальчин, Володимир Дашко,

Микола Зінько, Іван Росіл, Лев Футала, Осип Жигар, Михайло Міґус, Степан Шпак, Микола Кошик, Іван Лико, Микола Кулик, Петро Мицак, Роман Кулик, Михайло Бохно і Богдан Пасічник.

Голова Видавничого комітету, д-р Модест Ріпецький, відкриваючи засідання, вітав усіх присутніх, підкресливши, що наші ряди з кожним роком рідшають. Тут пригадав про смерть, у минулій каденції, заслуженого члена Видавничого комітету, С. Ґоляша, який від початку був членом редакційної колеґії, головою фінансової комісії, якого діяльність сягнула дуже гарних успіхів великої збірки фінансових засобів. Його пам'ять, а згодом бл. п. С. Новицького та інших, вшановано хвилиною мовчання.

На пропозицію голови обрано президію пленарних засідань у складі: Л. Футала – голова, секретарі — І. Лико та С. Шпак.

Голова ознайомив присутніх з порядком нарад, який подається внизу, та який прийнято без змін. Далі д-р М. Ріпецький інформував, що з огляду на стан здоров'я та перебування в Чікаґо д-ра Євгена Місила з Польщі, не могла прибути Ірина Камінська, а "Марічка" має гостей з України. Володимир Сорочак вислав письмове оправдання до І. Лика. Микола Кулик оправдував відсутність молодих віком членів, які змушені працювати, і його син Роман прибуде біля 15-ї години пополудні.

Порядок нарад:

1. Відкриття.
2. Вибір президії й прийняття порядку нарад.
3. Зачитування протоколу 27-ого пленуму від 24-го і 25-го травня 2002 року.
4. Звідомллення з праці:
   а) Голови Видавничого комітету,
   б) Відповідального редактора,
   в) Секретаря,
   г) Голови фінансової комісії,
   ґ) Головного адміністратора,
   д) Звіт про діяльність ТзОВ і БФ у Львові.
5. Звіт контрольної комісії.
6. Дискусія над звітами і їх затвердження.
7. План праці на найближчий час.
8. Різне.
9. Закриття.

Далі продовжувано наради згідно прийнятого порядку.

* * *

До п. 3. З огляду на обширність минулорічного протоколу (17 сторінок), секретар зачитав тільки рішення й пропозиції, винесені на останньому пленумі.

Після читання, секретар і відповідальні за реалізацію рішень члени Видавничого комітету звітували про виконання прийнятих поодиноких пунктів, з яких більшість була виконана, або є в стадії реалізації, за вийнятком наступних пунктів:

Відносно точки № 3. Петро Мицак питав, чому відкинено прийняття до друку матеріялів Романа Петренка про Тараса Бульбу—Боровця. Він покликався на Віктора Новака, який мав сказати, що проф. П. Потічний відкинув книжку Петренка. Проф. П. Потічний пояснив, що він не відкинув, але пропонував другові Петренкові переробити його роботу з полемічного характеру на формат сприятливий для друку, і на останньому пленумі рекомендував прийняти цю роботу до друку в серії "Бібліотека", якщо робота буде перероблена. Р. Петренко цього не зробив. У ході дальшої дискусії на цю тему П. Мицак поінформував, що він встиг запізнатися із змістом листа, якого проф. П. Потічний вислав Р. Петренкові, і тепер зможе відповідно пояснити справу В. Новакові. "Зрештою, —говорив він, — Ліґа Українців Канади з Товариством кол. вояків УПА видають працю Р. Петренка".

Точка № 6. Спогади Петра Миколенка—"Байди" І. Лико не набрав на комп'ютер, бо не дістав матеріялу.

Точка № 7. Том матеріялів допитів керівників підпілля, згідно інформацій проф. П. Потічного не вдалося реалізувати, бо дотепер не вдалося отримати матеріяли з архівів СБУ України. Останніми часами д-р Генадій Боряк, голова Головного архівного управління, пообіцяв допомогти у цій справі, але дотепер нічого не діється. М. Кулик інформував, що д-р Боряк дуже заанґажований справами Волинської трагедії, з доручення президента України Л. Кучми. Відносно цього пункту зав'язалася дискусія про доцільність видання допитів Онишкевича Мирослава "Ореста". Проф. П. Потічний висловився, що це можна зробити, але в оригінальній версії, тобто польською мовою з абсолютною точністю. Це страшно відповідальна робота, до якої треба б підшукати доброго фахівця, може в Польщі. Добре було б, якби погодився на цю роботу д-р Євген Місило, якому треба буде за роботу заплатити. Цей том мусів би бути виданий польською мовою з українською вступною статтею і українським резюме. Голова Лев Футала пропонував, щоб д-р Модест Ріпецький зв'язався з д-ром Є. Місилом і переговорив з ним на цю тему. Останній прийняв цю пропозицію.

Точка № 8. Щодо тому про Видавничий комітет Літопису УПА проф. П. Потічний пригадав усім, що хто не дасть своєї біографії і фото, не буде поміщений в цій книзі. Голова пропонував, щоб це питання взяти під розгляд в окремій дискусії.

Точка № 10. Переговори з представниками університету в Торонто в справі підготовки електронного пошуківного ключа для нашої колекції ведуться, і саме вчора проф. П. Потічний і д-р М. Ріпецький мали нагоду

зустрітися з панею Турко, яка є представником університету. Є старання, щоб університет дав тзв. "matching fund", який мав би становити $60.000 якщо наше видавництво дасть $30.000. Тут проф. П. Потічний вибачився за непорозуміння, що на минулому пленумі рішено дати видавництвом від 15.000 до 20.000 долярів. Він зрозумів, що було сказано 30.000 долярів.

Точка № 11. Пошук складського приміщення на книги у Львові, згідно інформації адміністратора М. Кулика, не був реалізований з уваги на обережність фінансових витрат у зв'язку з посиленою видавничою діяльністю на протязі двох минулих років. Також не знайдено окремого фундатора, щоб можна було розв'язати цю проблему. З виданням кожної нової книги збільшується проблема коштів маґазинування. Набуття власного приміщення-маґазину, з господарського погляду, згідно з рішеннями попередніх пленумів, залишається реальною потребою.

З пропозицій останнього пленуму не реалізовано точки № 5. Не шукали за фундатором на складський будинок у Львові з причин поданих у точці 11 "Рішень" (див. вище). Також не підготовлено інформаційної брошурки виданих книг "Літопису УПА" для бібліотек (точка № 9 "Пропозицій").

До п. 4-а. На вступі звітування, голова Видавничого комітету, д-р М. Ріпецький, підкреслив, що цьогорічні пленарні засідання припадають у тридцяту річницю заснування "Літопису УПА" та 27-му річницю створення спільного видавництва, до якого увійшли дві комбатантські організації — ОкВ УПА і ТкВ УПА.

Звітуючий говорив про надзвичайно інтенсивну працю, яку доводилося виконувати чотирьом особам: відповідальному редакторові проф. П.Й. Потічному, адміністраторові Миколі Куликові, з поміччю Романа Кулика, секретареві Іванові Ликові та голові Видавничого комітету, тобто звітуючому. Доказом інтенсивної діяльности була поява нововиданих чисел томів "Літопису УПА". До них належить сім томів основної серії (томи від № 34 до № 40) та два томи Нової (Київської) серії (тт. 4 і 5).

Далі, голова звітував про матеріяли і оригінальні документи, які були в нього і які передав на збереження в колекції проф. П. Й. Потічного в Торонто, та його приватні — до Українського національного музею в Чікаґо, де з нагоди 60-ої річниці створення УПА відбулася дуже успішно виставка видань та архівних документів "Літопису УПА".

Говорячи про обов'язки членів Видавничого комітету "Літопису УПА", д-р М. Ріпецький звернув увагу на параграф 5-й "Тимчасового правильника", де говориться, що "Кожний член Видавничого комітету отримує завдання до виконання в редколеґії або адміністрації, відповідно до своїх спроможностей". Число членів ВК "Літопису УПА" поміщене на сторінках нововиданих томів "Літопису УПА" дійшло до тридцяти осіб, де більшість — неактивні. У зв'язку з тим пропонував, щоб на списках поміщували тільки

активних членів, або провести зміни у Статуті і усунути точку "в" у п'ятому параграфі. Звітуючи про справи ТзОВ і БФ, голова коротко інформував про персональні зміни на становищі президента БФ, де на місце полк. К. Іщика став новообраний В. В'ятрович, та, щодо відносно фінансової сторони, то обі інституції у Львові, тобото ТзОВ і БФ, у ста відсотках залежні від нашого видавництва в Канаді. Незрозумілим є те, що серед мільйонного числа громадян України не вдається продати деяку кількість видань "Літопису УПА", не придбано нових членів чи меценатів, фундаторів Благодійного фонду. Добре хоч те, що БФ висилає книги інституціям і приватним особам, зацікавленим визвольними змаганнями. Президент БФ Володимир В'ятрович помагає в редакційних справах та публікуванні статтей і рецензій до преси, а мало часу присвячує на розбудову самого БФ.

Є теж проблеми з набиранням і друкуванням книг, де в наборі тексту, без порозуміння з редактором, чи автором статті (у випадку 39-го тому — д-ром М. Ріпецьким) проведено зміни в тексті, які треба було з великим трудом виправляти.

Останнім питанням звітування голови, д-ра М. Ріпецького, була справа архівів, де зберігаються для історії всі матеріяли визвольної боротьби 1940—1950-х років. Один архів, під назвою The Peter J. Potichnyj Collection on Insurgency and Counter-Insurgency in Ukraine, міститься в бібліотеці Торонтонського університету в Канаді. Тут немає ще евіденційних списків всіх матеріялів, виготовлення яких пов'язане з поважними витратами.

Друга збірка архіву "Літопису УПА" знаходиться у Є. Штендери в Оттаві. Тут звітуючий подав 10-пунктовий список, з яких джерел матеріяли знаходяться в цьому архіві, та що в справі збереження цього архіву, від Видавничого комітету "Літопису УПА" до мґр. Є. Штендери було вислано листа від 11 червня 2001 р., в якому інформовано теж друга Є. Штендеру про ряд рішень, винесених на 25-му пленарному засіданні, та пропозиції, щоб виготовити список архівних матеріялів і копію списку вислати до видавництва "Літопису УПА" в Торонто, та старатися, знайти відповідне і безпечне приміщення для архіву в Оттаві. На ці звернення ми не дістали відповіді і справа залишається до вирішення на цьогорічних зборах (*Звіт і список подарованої приватної колекції для Укр. нац. музею в Чікаґо — у додатках*).*

До п. 4-б. На вступі звітування, відповідальний редактор проф. П.Й. Потічний говорив, що праця над книгами "Літопису УПА" продовжувалася згідно з рішеннями минулого пленуму. За звітний час з'явилися друком тт. 38 і 39 основної серії, та 4-й і 5-й томи Нової серії. Том 6 Нової серії можна буде скоро дати до друку, а т. 7 набраний на копмпютері. У серії "Бібліотека" віддано до друку т. 4, до змісту якого останньо додано інформації про "Ударника" – Якова Чорнія, к-ра Перемиської ВО "Сян". При цьому редактор підкреслив великі труднощі з т. 39, де треба було вкласти стільки

* Не друкується.

додаткової праці, що навіть сам не припускав; сторінки недотягнені, неякісні світлини і зле ідентифіковані, треба було поправляти багато матеріялу, та інше. Інформував, що резюме до цього тому на англійську мову переклала п. М. Олійник. Вона дорога, але — добра.

Продовжується праця над т. 40, де зроблено набір тексту і поправки, та ще потрібно підібрати відповідну кількість фотографій.

Згідно сильного бажання пані Наталки Осьмак, т. 41 основної серії буде томом, присвяченим її батькові, Президентові УГВР Кирилові Осьмакові. Цю книгу, згідно її повідомлення, можна буде давати до друку в цьому році. Пані Осьмак зробила надзвичайно добру роботу і за це відповідальний редактор склав їй признання. Ця книга матиме понад 800 сторінок і подаватиме дуже багато матеріялів про смерть і життя Президента УГВР. Фундатором цього тому, в пам'ять сл. п. С. Ґоляша, став банк "Певність" з Чікаґо. Друзям в Чікаґо потрібно швидко дістати біографію та знимку сл. п. С. Ґоляша.

Наступним томом буде том про сл. п. ген. Тараса Чупринку, який є в початковій стадії, і на який назбиралося вже досить цінного матеріялу з архіву СБУ про його смерть, статті Григорія Дем'яна про Чупринку, та цінні матеріяли від Степана Шпака. Звітуючий звернувся тут до присутніх друзів, щоб постаралися шукати матеріяли про життя і діяльність головного командира УПА. Після ґрунтовного прочитання буде зроблений вибір матеріялу до книги.

Підготовляється том про видавництво "Літопис УПА" у 30-річчя нашого видання. Говорячи про структуру книги, яку професор Потічний письмово передав усім присутнім, він просив усіх, щоб подали свої короткі біографії з фотографією для поміщення в книзі. Він бачить себе як координатора цього тому, а всі члени Видавничого комітету повинні взяти участь у підготовці. Звітуючий також передав присутнім список усіх членів Видавничого комітету, але непевний, чи ці інформації повні.

Говорячи про томи київської "Нової серії", відповідальний редактор висловив надію, що до наступного пленуму, в 2004 р. вийде останній том цього чотиритомника документів під загальною назвою "Боротьба проти УПА: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС-МВС, МДБ-КДБ, 1944—1959". Ці томи, які поміщують радянські документи, користуються пильною увагою в Україні. Тут виринають проблеми додаткових оплат верстки та оплати літредактора.

Підготовляються також два томи, один присвячений Волині, другий — ВО "Буг". Над підготовкою тому про Волинь працює п. О. Вовк, який вимагає постійної фінансової підтримки, якої видавництво не може забезпечити, отже невідомо коли і, чи взагалі, цей том буде готовий до друку. Подібна ситуація з томом про ВО "Буг", над яким працює п. В. Мороз, який навіть не дав цього року жодного звіту. І тут є сумніви, чи робота

над цим томом буде закінчена. Відносно пропонованих вже попередньо можливостей публікації в Новій серії матеріялів полонених керівників українського підпілля, згідно опінії директора ЦДАГОУ п. Лозицького, буде важко це зробити з огляду на політику СБУ. Справу піднято теж з д-ром Г. Боряком, теперішнім міністром архівів України, який обіцяв допомогти в цій справі, але зараз він зайнятий справами Волинської трагедії 1943—1944 років, отже треба вирішити справу і дати вказівки, як поступати далі зі стараннями за матеріялами.

У серії "Бібліотека" віддано до друку т. 4, фундатором якого є станиця Товариства кол. вояків УПА в Монтреалі. Це спогади "Вороного", к-ра ВО "Буг", його дружини Ярослави, друга Путка—"Вуса" й інших. Вийшла цікава книга спогадів. З огляду на вклад у редаґуванні книжки п. В. В'ятровича, подано його ім'я, як співредактора, на титульній сторінці.

Далі, проф. П. Потічний повідомив, що подруга Марія Пискір "Марічка" прислала до редакції машинопис спогадів сл. п. Василя Галаси "Орлана" для можливої публікації у наших виданнях. Про ці спогади відповідальний редактор говорив, м. ін., що крім деяких автобіографічних цікавих даних, нічого нового в них немає. Крім того, там є багато помилок. Вони потребують солідної обробки і в теперішньому стані їх друкувати не можна, хоча б з респекту до покійного автора. До підготовки цих спогадів треба було б найняти редактора, бо вони потребуватимуть великого редакторського вкладу, на що, у нього (доповідача) немає часу. Це, очевидно, вимагатиме додаткових коштів. Також варто б подумати над виданням матеріялів переслухання Мирослава Онишкевича, які маємо на руках. Для підготовки можливо вдалося б заанґажувати або д-ра Євгена Місила, або якогось другого науковця з Польщі. Цей матеріял треба би публікувати польською мовою, бо перекладати на українську мову забрало б часу. Після дискусії, винесено рішення друкувати цей том оригінальною польською мовою з українською вступною статтею і резюме. Для цього треба шукати за фахівцем у Польщі; можливо, д-р Є. Місилом, який робить добру роботу, але йому треба буде заплатити. Голова Л. Футала, пропонував, щоб д-р М. Ріпецький, по поверненні до Чікаґо сконтактувався в цій справі з Є. Місилом, який зараз там перебуває. Д-р М. Ріпецький дав свою згоду.

До редакції також прийшла пропозиція, від п. Гуменюка, щоб видати книжку "Фотографи УПА", в якій описано роботу 9 підпільних фотографів. Пропозиція була цікава, але п. Василь Гуменюк змінив пізніше свою думку.

Пан Мирослав Горбаль пропонував нам видати "Реєстр прізвищ і псевдонімів осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Львівської області за 1944—1947 роки". Такий покажчик коротких ідентифікаційних даних, на думку звітуючого, дуже вартісний, але ми таких покажчиків не друкуємо, отже п. Мирослав Горбаль видасть їх сам.

Від Петра Арсенича отримано монографію про підпільну боротьбу на Івано-Франківщині. Варто б подумати чи не включити її до видань нашої третьої серії після звуження автором прелімінара цього проекту.

Проф. Потічний звернув увагу на ще один проект, який варто б реалізувати, а це видання кольоровим друком колекції "Підпільної пошти України" та різних марок, виданих Товариством кол. вояків УПА. Така ціла колекція є в нас в архіві. Кошт видання такої колекції друком в кольорах, на доброму папері, виніс би, згідно кошторису З. Матчака, біля $25.000 ам. Пан Зенон Матчак вважає, що це можна легко виконати і таке видання помножило б зацікавлення "Літописом УПА" в ширших колах.

Відповідальний редактор звернув увагу, що результат нашої роботи від останнього пленуму та плани на майбутнє подані в таблиці до звіту.

"Величезну допомогу, як редактор, — говорив проф. П. Потічний, — отримую постійно від двох друзів, д-ра М. Ріпецького та І. Лика". Пригадав також, що не шкодило б призначити когось на місце померлого члена редколеґії, д-ра Богдана Крука.

Говорячи про технічні справи, проф. Потічний звітував, що не мав великих проблем, хоча перестала працювати факсимільна машина і треба було її ремонтувати. Перестала працювати його власна копіярка, яку треба було замінити новою. В березні, правдоподібно в наслідок якогось вірусу, перестав функціонувати комп'ютер. Завдяки його дочці, проф. Гримаку з Макмастерського університету та Миколі і Романові Куликам, проблеми полагоджено. Залишається ще підозріло блимаючий монітор. Останньо, спеціаліст, присланий другом Миколою Куликом, вставив нову програму для записування компактдисків, отже це все дозволяє нормально працювати.

За висловами звітуючого, наша сторінка на інтернеті далі дуже популярна. До кінця травня 2003 р. відвідало її 33, 930 читачів. До нього й надалі звертається дуже багато науковців з цілого світу за інформаціями про УПА чи український визвольний рух. Виходить, що над тими темами працюють науковці в США, Росії, Голландії, Німеччині, Англії, Франції, Італії, Чехії та Польщі. Але є недотягнення, бо досі не введено т. 26, тт. 3—4 Нової серії, та тт. 2—3 "Б". У поставлених останньо інформаціях до т. 35 відомості про деякі книги подані недбало. Олесь Дольницький погодився зробити це для нас, але справи не довів до кінця. Це зумовило нас до пошуків за іншими можливостями представлення наших видань світові. Ми звернулися з пропозицією до деяких спеціалістів у Канаді і в Україні про створення нашої власної веб-сторінки. Чекаємо на кошториси. Треба серйозно задуматися, яку форму сторінки вибрати, бо кожний вибір матиме позитивні і неґативні сторони, а тим самим і різні кошти.

Відповідальний редактор інформував про те, що адміністратор Микола Кулик та п. Роман Кулик зараз займаються справами поставлення на інтер-

нет електронної версії видань "Літопису УПА" з повним або обмеженим, чи платним доступом до неї. Можна також видати повне видання наших книг на CD-ROM і продавати їх в комплекті. Така можливість зараз існує, бо з самого початку підготовки книги існує електронна версія матеріялів книги.

Звітуючий інформував також про справи архіву при університеті Торонто, з яким, за посередництвом п. Елеонори Турко, ведуться переговори в справі можливостей зроблення каталогу-ключа до колекції і коштів цієї роботи. З нашого боку ми були готові заплатити до $30.000 (кан.), але при умові, що університет дасть таку саму суму на цей проект або вдвоє більше. Непевність є в тому, що немає твердих гарантій на майбутню підтримку з боку університету. До архіву передається ввесь час багато матеріялів, які ще перед передачею треба описати, а це забирає багато часу, але важливість цього архіву є очевидна. Наш архів є поданий третім з черги на офіційній веб-сторінці Державних архівів України, з коротким описом фондів.

Про роботу нашої групи при Інституті української археографії в Києві, проф. Потічний висловився, що робота йде кволо. Інститут не має обладнання і відчутний брак людей. Одним із синів д-ра Ріпецького передано інститутові компютери, але невідомо, чи інститут їх уже отримав?

Не зрушилася з місця справа з О. Вовком, який передані йому гроші на закуп комп'ютера використав на власні потреби. Залишок малої суми він готовий був повернути, але після розмови з ним в минулому році, ми, проф. П. Потічний та І. Лико, вирішили подарувати йому цю суму. Він і надалі вважає, що наше видавництво повинно його фінансово підтримувати, тобто далі платити 150 долярів місячно, але йому може бути виплачений тільки гонорар за закінчений том, над яким він вже декілька років працює. Жодного контакту з ним немає.

Перейшовши до справ ТзОВ "Літопис УПА" у Львові, проф. П. Потічний висловився, що зміна керівництва ТзОВ дала назагал позитивні наслідки. Д-р Ігор Гомзяк поставився до справи серйозно і з великою відповідальністю, чого доказом є швидка публікація книг та їх розсилка. З боку редакції додав, що і д-р І. Гомзяк і В. В'ятрович не відмовляються займатися також і редакційними справами. В. В'ятрович минулого року став президентом БФ, а на його місце заанґажовано Богдана Столяра. К. Іщик залишився заступником президента Благодійного фонду. Нарешті, після кількакратних вимог, зі Львова пересилають до редакції матеріяли, отримувані від різних осіб.

У заключному слові звітування, проф. П. Потічний висловив велике признання Миколі Куликові за те, що він у важких особистих обставинах зумів залучити нових фундаторів для нашого видавництва, роздобувши в загальному півмільйона долярів на наші потреби. Другим, опісля нього, можна згадати хіба Степана Ґоляша, у пам'ять якого банк "Певність" в Чікаґо

вирішив уфундувати том "Літопису УПА". Висловивши сердечну подяку всім друзям, які не відмовляли його закликам про допомогу, проф. П. Потічний закінчив звітування (*У додатках: звіт, структура книги про "Літопис УПА" та структура книги про ген.-хор. Романа Шухевича—"Тараса Чупринку"*).*

До п. 4-в. Про справи секретаріату звітував секретар Іван Лико. У 19-ти пунктах коротко представив роботу секретаріату, де членам ВК вислано повідомлення про пленарні засідання, та запрошення до участи в пленумі трьом особам, виготовлено 19 сторінок протоколу і рішень минулорічних пленарних засідань. За час від 30-го жовтня до 16-го листопада 2002 року, з проф. П.Потічним і п. Р. Куликом перебував в Україні, де брав участь у загальних зборах ТзОВ і БФ у Львові, та у зустрічах з представниками Інституту археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАНУ і з представниками Центрального державного архіву громадських об'єднань в Києві. З тих зустрічей виготовив записки. Крім цього, у Києві, з проф. П. Потічним, брав участь у зустрічі з Олександром Вовком і п. Наталкою Осьмак. З обох зустрічей також зробив записки.

У червні 2002 р. вислав дописи про пленарні засідання Видавничого комітету та про появу нових томів "Літопису УПА" (тт. 34, 35, 36 і 37) на адресу 3-х видавництв на терені США і трьох видавництв на терені Канади. У листопаді 2002 року вислав дописи про появу т. 38 основної серії і т. 4 НС до 4-х видавництв у США і до 2-х у Канаді.

У червні минулого року вислано поштою трьом членам взірець заяви-бажання стати членом Благодійного фонду, а в грудні, від президії видавництва, вислано Різдвяні вітання членам ВК "Літопису УПА" та членам ТзОВ і БФ у Львові. До редакції "Свободи" вислано три посмертні згадки про пок. Аркадія Саламаху, Стефана Новицького та Степана Ґоляша. Співчуття від президії видавництва, з приводу смерти Люби Шевчик–Маївської–Штендери, вислано другові Євгенові Штендері, який не бажав, щоб нашим видавництвом подавати до преси посмертну згадку і співчуття.

З приводу незадовільного виконання обов'язків президентом Благодійного фонду Володимиром В'ятровичом, електронною поштою від імені президії видавництва вислано до Львова три листи про усунення неполадок. Це допомогло.

Останніми тижнями опрацьовано і набрано на компютері матеріяли до "Бюлетеня "Літопису УПА" ч. 7, а саме: статтю "До 30-річчя "Літопису УПА", "Благодійний громадський фонд", короткі характеристики фундаторів "Літопису УПА", поіменний список жертводавців на Видавничий Фонд за 1995—2002 роки, кілька листів відборців і читачів книг "Літопису УПА", та коротке зауваження про вживання "штампу" про боротьбу ОУН-УПА. За 1993—1994 роки список жертводавців буде поданий після пленуму.

---

* Не друкується.

Пленум "Літопису УПА", 2003 р.
Сидять, зліва: Петро Й. Потічний, Лев Футала, Модест Ріпецький, Микола Кулик, Іван Лико.
Стоять, зліва:Михайло Ковальчин, Михайло Бохно, Іван Росіл, Осип Жигар, Володимир Дашко, Микола Зінько, Степан Шпак, Роман Кулик, Микола Кошик, Петро Мицак, Богдан Пасічник.

Набрано на компютері коротку біографію полк. Ю. Лопатинського, опрацьовану д-ром М. Ріпецьким до тому "Літопису УПА" про Видавничий комітет.

У звітному часі, тобто від 20 травня 2002 р. до 20 червня 2003 р., загальне число кореспонденції винесло 734 листи, у тому з ТзОВ і БФ — 396 і видавництва в Канаді — 338. Зі Львова отримано 99 тижневих робочих і місячних фінансових звітів. Крім названої кореспонденції, різноманітні листи відповідального редактора з людьми, які займаються підготовкою книг до друку, та які відносяться до поодиноких томів, є відкладані в окремі папки, і ці листи не є реєстровані в індексі. Закінчуючи звітування, секретар інформував про те, що крім листування, дуже часто зв'язування телефоном з головою, д-ром М. Ріпецьким, та тільки кілька разів з М. Куликом і дуже рідко з Л. Футалою чи проф. П. Потічним.

До п. 4-г. Петро Мицак звіту не складав, бо — мовляв — він не був головою фінансової комісії і ніхто з ним не контактував.

Проф. П. Потічний вважав, що П. Мицак, як голова фінансової, чи як її там звати, комісії, повинен був проявити власну ініціативу, звернутися до адміністрації в тій справі та цікавитися фінансами. Тут жодних таєм-

ниць немає, весь час подаються докладні фінансові звіти. Голова пленуму, Л. Футала, звернув увагу, що це питання буде далі обговорюватися в дискусіях.

До п. 4-ґ. За адміністрацію видавництва звітував адміністратор Микола Кулик. У вступній інформації він сказав, що протягом 2002 року заходами редакції, адміністрації та ТзОВ в Україні вийшли друком: в основній серії т. 34 — "Лемківщина і Перемищина. Політичні звіти (Документи)"; т. 35 — "Покажчик до "Літопису УПА, книга 2: тт. 21—34, 1—3 НС, 1—3 "Бібліотека" та т. 1 ""Повстанські могили"; т. 36 — "Книга полеглих членів ОУН і вояків УПА Львівщини. Матеріяли до біографії (з архівних документів)", т. 37 — спогади І. Лика "На грані мрії і дійсности" та М. Терефенка "На грані двох світів. 1945-1955."; т. 38 — "Архітектура резистансу: криївки і бункери УПА в радянських документах". У Новій серії: тт. 4 і 5 — "Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля": інформаційні документи ЦК КП(б), обкомів партії, НКВС-МВС, МДБ-КДБ, 1943—1959. Книга перша: 1943—1945, і Книга друга: 1946—1947". У завершальній стадії друкарських робіт є 39 том основної серії (Холмщина і Підляшшя) та том 4 "Бібліотека". Томи, що вийшли друком у 2002 році були присвячені 60-літтю постання Української Повстанської Армії, а томи за 2003 р. матимуть присвяту до 30-ліття заснування видавництва "Літопис УПА". Минулого року адміністрацією набуто нову палітурну тканину, відтінком дещо відмінну від попередньої, якої фірма-виробник більше на продаж не має, і тому вже частина тому 38 видана в новій палітурці.

Появу великої кількости нових книг завдячується тісній співпраці поміж редакцією, адміністрацією, ТзОВ, в особі д-ра Ігора Гомзяка, та БФ, в особі п. Володимира В'ятровича. Адміністрація вела постійний пошук фундаторів і отримано такі фундації: від Мистецької Фундації Романа Дубиняка з Лідс в Англії для томів 39 і 40; для тому 5 НС — від бл. п. Катерини Плетенчук в пам'ять свого покійного чоловіка Івана Плетенчука; том 4 "Бібліотека" від Товариства кол. вояків УПА — відділ в Монтреалі, та нещодавно український банк "Певність" в Чікаґо проголосив намір дати фундацію, яку подруга Надя Ґоляш погодилася приділити на видання 41 тому (в пам'ять бл. п. Степана Ґоляша "Мара"), який буде присвячений президентові УГВР К. Осьмакові. Також Товариство кол. вояків УПА в Канаді додасть ще 10.000 долярів до фундації 34-го тому.

Поряд з тим велася щоденна адміністративна робота, ведення касових книг та документації В. Дашком та І. Росолом. Поновлювалися дані в комп'ютерній базі даних в Quick Books Pro, та велося обширне листування з відборцями та дописувачами до "Літопису УПА". Наладнано питання розсилки та кольпортажу книг "Літопису УПА" безпосередньо зі Львова. Далі адміністратор відмітив щорічне подальше зниження числа відборців

з причини віку. Загальна кількість відборців становить 498, з них 211 в Америці, 180 в Канаді, 86 в інших країнах світу. Більшість відборців отримують книги безкоштовно; в Україні висилаються безкоштовно книги всім. Тому діяльність адміністрації спрямована на збільшення числа відборців серед бібліотек світу, які мають змогу оплачувати замовлені книги чи їх електронні версії на компакт-дисках, над підготовкою яких адміністрація працює спільно з редакцією. На даний час маємо підготовану, як взірець, електронну версію 26-го тому з пошуковою системою. Тут М. Кулик висловив думку, що до наступного пленуму матимемо вже більше, якщо не всі томи, підготовленими для випуску на компакт-дисках. Для цього набуто для Львівського бюро новий комп'ютер та записуючий пристрій для компакт-дисків. Потрібне ще інше технічне обладнання, яке коштовне, одначе простувати "з духом часу" є конечним, — підкреслив адміністратор. З одного боку це дасть нам змогу більше наблизити наші видання до пересічного читача через мережу бібліотек світу, а з іншого — забезпечить подальше стале надходження коштів від продажу книг на конто видавництва "Літопис УПА".

Звітуючий говорив також про конечність упорядкування архіву "Літопису УПА" при Торонтонському університеті і потребу роздобуття відповідних фондів, а теж про те, що набуто пропозицію і калькуляцію щодо створення окремої інтернет-сторінки "Літопису УПА" в інтернет-мережі на сайті "Infoukes".

Адміністратор згадав теж молодих членів Видавничого комітету, які при кожній потребі стають нам у пригоді, а це Міля Нагірна—Зінько, яка гідно і ділово заступала В. Дашка під час його хвороби; Роман Кулик, який працює з компютерною базою в Quick Books Pro і готовить всі фінансові звітування; Олесь Дольницький лагодив компютер адміністрації, але з браку часу на працю у видавництві, пожертвував суму $2.000.

Адміністратор закінчив свій звіт подякою усім, хто спричинився до поступу і успіху нашого видавництва, та проханням і надалі дружно продовжувати важку, але вдячну роботу.

Касовий звіт адміністрації прочитав п. Роман Кулик. Він подавав усі позиції прибутків і витрат та загальне зіставлення в долярах США і канадських. (*Звіт адміністатора і касовий звіт у додатках*).*

До п. 4-д. Повідомленна про діяльність ТзОВ і БФ у Львові прочитав проф. Петро Потічний.

До п. 5. За контрольну комісію звіт прочитав Осип Жигар. Перевірку проведено в складі Осипа Жигара і Богдана Пасічника 17—18 червня 2003 року. Перевірено книги (документи), прилоги приходові і розходові за 2002 р. виривковою системою. Під оглядом мериторичним і рахунковим, не було застережень. Всі записи в книзі згідні з прилогами, за вийнятком переказів електронних, які фіґурують тільки на банкових контах.

---

* Не друкується.

Після звітування були запитання, та одночасно велася й дискусія над цими питаннями. Микола Кошик питав, чому спогади Путка—"Вуса" видаються в серії "Бібліотека"? Мовляв, Путко буде цим невдоволений. Микола Кулик відповів, що Путко не має застережень довідавшися, що в цьому томі йдуть також спогади к-ра ВО "Вороного".

Д-р М. Ріпецький питав чи контрольна комісія перевіряла документацію ТзОВ і БФ у Львові, бо він не чув жодного звітування про те. Осип Жигар відповів, що він, коли дістав повідомлення про пленум, сконтактувався з Богданом Пасічником та адміністратором, і провів контроль тоді, коли ще документів зі Львова не було. Він питав також, чи є назначений реченець складання знимок і біографій до тому "30-річчя Видавництва "Літопису УПА". Проф. П. Потічний відповів — "вчора" і додав: "Чимскоріше давайте свої знимки і біографії, бо хто не дасть, не буде вписаний в книзі". Звернувся Потічний також до головного адміністратора, чи цей взагалі щось зробив, щоб знайти когось до помочі? Бо, таки направду, не шкодило б, бо це надзвичайно тяжка праця. Знаючи його обставини, говорив він, я з одного боку взагалі дивуюся, що він тягне ці обов'язки і ще й дуже гарно, але з іншого боку не пошкодило б серйозно застановитися, щоб дістати якусь допомогу. Тут втрутився В. Дашко, який інформував про працю адміністрації. Отже, вхідні листи приймає і відповідає на них М. Кулик, виписує квити і подяку, віддає гроші і те все бухгалтерові І. Росолові, який всі приходи вписує до книжки. На кінець року ми всі втрьох сходимося, перевіряємо, контролюємо та віддаємо Романові Куликові, який теж є до помочі, як заступник. Також, при потребі, завжди допомагає дочка друга Зінька. Ігор Гомзяк зробив нам величезну послугу, розсилаючи відборцям пригадки про їхню заборгованість. "Я, — говорив В. Дашко, — пересічно виставляю два квитарі, а завдяки І. Гомзякові — мусів виставити аж шість. З цього приводу ми дістали гарні гроші".

Друг М. Кулик пояснив, що завдяки добрій роботі, редакції збільшилося вдесятеро роботи, але нас не стати на платних робітників і тому ми самі пожвавили роботу, хоча не все, з огляду на наш вік і стан здоров'я, можемо самі полагодити. Ігор Гомзяк, бачучи нашу скрутну персональну ситуацію, попрацював і дальше працює чесно для нашого видавництва. Особливо, він нам дуже поміг з роботою на комп'ютерах в Канаді, де нашим місцевим молодим людям треба б платити високі ставки. Згодом він дав свою згоду стати директором ТзОВ і так більше двох років посуває нашу видавничу роботу вперед. Отже, я шукав помочі і знайшов. Ми осягнули поважних успіхів, але платних робітників не маємо.

Д-р М. Ріпецький висловився, що його болить те, що М. Кулик задуже обтяжений різними адміністративними обов'язками, зайнятий різними справами і родинними турботами, а ще й на летовище мусить

їхати по нас, чи займатися збіркою грошей на панахидах на потреби "Літопису УПА" та інше.

Голова, друг Л. Футала, питав чи є якісь запити відносно звітів ТзОВ і БФ зі Львова. Ніхто не ставив жодних запитів.

До п. 6. Голова відкрив дискусію над звітами.

М. Ковальчин вважав, що на основі заслуханих звітів, голові М. Ріпецькому, відповідальному редакторові проф. П. Потічному та М. Куликові треба дати велике признання і висловити подяку за колосальну роботу, яку вони виконали. Дещо іншими словами, на основі заслуханих звітів, таке признання і подяку, названим та цілому комітетові, висловив П. Мицак. Присутні прийняли ці два признання оплесками. Він також вніс заувагу на адресу контрольної комісії за скупий звіт. Контрольна комісія — на його думку —повинна виготовляти ширші звіти.

У ході дискусії повернулися до справи протоколів допитів Онишкевича, про що звітував відповідальний редактор. Пленум висловив думку, що протоколи допитів це важливе історичне джерело і дав відповідальному редакторові право дальше в цій справі говорити з д-ром Г. Боряком та, евентуально, із СБУ.

Широка дискусія велася на тему матеріялів і документів видавництва "Літопису УПА", які знаходяться у Євгена Штендери. Тут були питання чи відомо, що він має наші документи і які? Відповідь була, що про те, що мґр. Є. Штендера має наші матеріяли, є виразно сказано у звіті голови.

В. Дашко інформував, що М. Бохно говорив йому, що після смерті дружини Є. Штендера продав хату і хотів би, щоб хтось забрав від нього архівні матеріяли, бо в нього немає місця. М. Бохно відповів, що він ніколи не говорив зі Штендерою на тему архіву, а мова йшла тільки про зайві томи "Літопису УПА", які він отримував, будучи відповідальним редактором видавництва. М. Міґус говорив, що минулого року, коли жінка Штендери була дуже хвора, він в нього був, але за жоден архів не було нічого говорено. Йому відомо, що після автомобільного випадку Штендера є поважно хворий і що в його заповіті є сказано, що Юрко Маївський має все перебрати. Д-р М. Ріпецький зауважив, що Є. Штендера не може нікому іншому передавати архіву, бо на кожному документі є знак "Літопис УПА".

М. Кулик пропонував особу май. П. Содоля, як посередника для полагодження справи. Голова сказав, що при поверненні до Нью-Йорку він задзвонить і буде пробувати засягнути в цій справі опінію в П. Содоля.

Дискутанти ставили різні пропозиції, як написати ще листа від нашого видавництва до Є. Штендери, вдатися до адвоката, щоб адвокат на правових основах написав листа з вимогою повернення видавництву "Літопису УПА" документів і всіх матеріялів, які є власністю видавництва. Була теж пропозиція, щоб ще переговорити з ним це питання і

домовитися на добровільній основі про полагодження справи. Одні дискутанти вважали, що справу треба ставити при помочі адвоката, інші пропонували полюбовний спосіб, без адвокатів, а ще інші вважали, що з одної сторони можна вести переговори, а з іншої — засягнути правну опінію і в потребі скористати з послуг адвоката. Тобто можна робити одне і друге. Можна вислати листа від адвоката і одночасно вести переговори. Д-р Модест Ріпецький вияснив, що ми не будемо звертатися до адвоката, щоб він вимагав для Штендери суду. Ми хочемо тільки, щоб адвокат пояснив, що наше видавництво є зареєстроване як неприбуткова корпорація, яка є власником архівних матеріялів, які є в друга Є. Штендери. Або, можна б вислати йому від видавництва урядову реєстрацію видавництва, як корпорації. Все таки д-р Ріпецький підкреслив, що цю справа мусимо вирішити, бо наш архів не є власністю мґр. Є. Штендери.

Кінець-кінцем і вирішено, щоб ще пробувати шлях переговорів. З цією метою Михайло Бохно поїде до Оттави, представить справу Є. Штендері, і після повернення буде звітувати голові видавництва про вислід переговорів. Якщо Бохно вернеться і буде неґативна відповідь мґр. Є. Штендери, тоді є друга пропозиція — щоб голова доручив вже правною стороною домагатися повернення архіву. Проф. П. Потічний пригадав названим друзям, щоб при нагоді побуту у Штендери пригадали йому і просили, щоб передав чи переслав до редакції нашого видавництва свою якусь знимку і біографію для поміщення в томі про 30-річчя видавництва, про що його, як усіх інших, повідомлено листовно. Прецінь, він, як бувший відповідальний редактор, повинен і мусить бути в названій книзі. Якщо він цього не зробить, буде мусіти це зробити сам Потічний.

Інформативно, проф. П. Потічний подав, що архів М. Лебедя зараз є в Гарварді. Чи це повний архів, ніхто точно не знає. Там нічого цікавого немає, зокрема немає нічого про справи, які Лебедь вів з американцями. Цей архів якраз описують. Там є деякі речі о. І. Гриньоха, але ніхто не є певний, чи це є архів, який він залишив у свого брата, чи ні. Отже, це таке пояснення, що сталося з частиною архіву "Прологу" і Лебедя.

Відносно вимоги п. В. Лозицького, щоб платити за підготовку тому № 6 НС, відповідальний редактор зауважив, що хочемо перше бачити книгу, опісля платити, бо можливо, ще буде треба робити поправки.

Після закінчення дискусії, голова пропонував контрольній комісії прийняти звіти до відома. Осип Жигар вніс прийнати звіти до відома, що й затверджено.

* * *

Дальші наради велися в суботу 28-го червня 2003 року.

До п. 7. У планах на майбутнє, відповідальний редактор вважав, що в 2003 р. оптимально можна надіятися на появу 5-6-и томів, зокрема в

основній серії" — 3, у Новій серії — 2 і 1 в серії "Бібліотека". У стадії підготовки знаходиться том, присвячений ген. Шухевичу-Чупринці. У редактора назбиралося багато матеріялу на великий том, з якого не все варто буде друкувати, але просив присутніх старатися пересилати йому всілякі матеріяли, що відносяться до особи генерала. Це можуть бути витинки з газет, пресові повідомлення про академії в честь Чупринки, коли і де відбулися, та в яких газетах були поміщені, знимки та різні портрети, документи шкільні, з ДУН тощо. Клопіт є з тим, що всі брошури про нього мають майже ті самі інформації. Отже що з ними робити? Чи їх давати тільки в бібліографію, чи їх передруковувати? "Є дописи, — говорив редактор, — визначних людей, як наприклад Янів чи Кравців; вони подібні інформаціями, отже, що з ними робити — давати одного чи обох? Про видання цього тому можна думати у 2004 році".

Рішено цей том видати, а рішення за способом редаґування, добору матеріялу й кількості книг (одна чи дві) до тому Шухевича залишено за Відповідальним редактором.

Наступний том, який є в процесі підготовки, це "Історія "Літопису УПА", якого відповідальний редактор може бути тільки координатором, а працювати над ним повинна не тільки редколеґія, але всі члени ВК. Це дуже важливий том, але дотепер дуже мало людей дали свої біографії до нього. Отже, так само ми можемо говорити про можливу його появу у 2004 році. У цьому томі треба буде подати всіх людей, які працювали чи співпрацювали з видавництвом "Літопису УПА", фундаторів з форографіями, які у нас є. Мусять бути інформації про "Бюлетень", про наші зв'язки з Києвом, про всю нашу діяльність. Ми, тобто я, Р. Кулик та І. Лико, будучи в Києві, мусимо вимагати від тих людей фотографій і коротких біографій, почавши від людей в академії наук, архівах і т. д. Для нас важливі є люди не тільки у ВК, але треба подати теж всіх, т.зв. редакторів-гостей та людей, які писали вступні статті. Ми мусимо дістати звіти всіх пленумів, щоб ма-ти інформації, потрібні до книги.

Постановлено видати том "Історія "Літопису УПА", даючи більші повноваження відповідальному редакторові у підготовці до друку.

Справа до вирішення — це "Альбом марок". Цей том повинен бути виданий в основній серії і це, — на думку відповідального редактора — був би дуже цікавий проект. Марки получити з бефонами й опрацювати добру вступну статю. Тоді той том був би, можливо, досить популярний.

У Новій серії є 6-й том, який макетується, і має бути готовий за тиждень. Лозицький вимагає гроші, хоч це рішає адміністрація, але грошей наразі не висилати. Перше ми мусимо бачити макет. Після перевірки відповідального редактора і його згоди, можна буде заплатити гроші. Том 7 вже набраний, так що цього року і цей том повинен вийти друком.

Володимир Мороз у Львові має робити том про ВО "Буг". На минулорічному засіданні ТзОВ і БФ він навіть не з'явився. Жодного звітування від нього, ні жодного контакту з ним немає.

У серії "Бібліотека" проф. П. Потічний пригадав, що про спогади Галаси вже говорено і пленум повинен вирішити питання друку їх в нашому видавництві. М. Ковальчин висловився, що ці спогади треба конечно видати. Якщо є потреба, то найняти редактора і як треба заплатити, то обов'язково треба це зробити. З питанням редакторської роботи можна також звернутися до Є. Місила. На питання М. Бохна, які є критерії серії "Бібліотека", проф. Потіч-ний відповів, що там ідуть спогади, наукові розвідки, та інші матеріяли менші розміром. Проф. П. Потічний вважав, що як ми друкуємо спогади такі, як, напр., Галаси й інших, то вже краще піти до СБУ і друкувати також допити підпільників, які були на високих становищах, як, приміром, Степаняка та інших головних важливих людей. До Нової серії можемо додати кілька томів матеріялів допитів підпільників, але це окрема справа.

Далі були пропозиції, щоб спогади Галаси друкувати разом з протоколами його допитів. Таку пропозицію ставив М. Ковальчин, а пізніше цю саму думку висловив д-р М. Ріпецький. Після широкої дискусії і кількох різних пропозицій та пояснень відповідального редактора, І. Лико вніс пропозицію відкинути спогади Галаси. Голова поставив на голосування пропозицію "...відкинути спогади Галаси з причини неспроможностей видавництва". У висліді голосування — за відкинення голосувало 8, утрималося — 5. Письмове повідомлення про рішення пленуму подрузі Марії Пискір перешле Іван Лико.

М. Ковальчин пропонував, щоби "Літопис УПА" поміг фінансово "Марічці" видати спогади Галаси. Підтримав цей внесок М. Бохно. У голосуванні "за" були — 2 голоси; "проти" — 8.

Петро Арсенич прислав нам не манускрипт чи машинопис, а тільки пропозицію, що він хотів би написати про підпільну боротьбу на Івано-Франківщині. Він подає структуру, головніші постаті, включно з документами. Відповідальний редактор відповів йому, що якщо він готовий прислати нам бібліографію, більш докладний план книжки, то ми будемо брати це до уваги і тому нам треба це вирішити. Ми можемо зробити це умовно, тобто вирішити, що як він пришле це, і як редколеґія вирішить, що варто видати, то ми даємо згоду, бо інакше мусимо чекати аж до наступного пленуму. Це мусить іти до серії "Бібліотека", бо це є радше розвідка. При голосуванні 15 присутніх були за тим, щоб видавати, коли редколеґія вирішить. Один утримався.

Д-р М. Ріпецький питав, що робимо зі спогадами "Пастера", які до тому про медичну службу взагалі не надаються. У багатьох місцях він

подає інформації, вже поміщені в т. 32 "Літопису УПА". У споминах є забагато неточностей. Внесено, щоб ці спогади віддати до архіву.

Щодо спогадів Петра Миколенка "Байди", І. Лико дав згоду (як і на минулорічному пленумі), зробити набір на компютері.

Згодом, відповідальний редактор порушив справу інтернету, електронної версії "Літопису УПА" та веб-сторінки видавництва, що є справою адміністрації. Олесь Дольницький мав зайнятися речами на інтернеті в "Infoukes", де є веб-сторінка та інформації про поодинокі томи, але цього не зробив. Ці томи, які він зробив, зробив неналежним чином. Важливий 26 том взагалі не є поданий, бракує томів НС і "Бібліотеки", отже, доки ми зробимо чи не зробимо власну веб-сторінку, ми повинні інформації про всі томи мати на "Infoukes". Хто це має зробити? Дольницький цього не зробив і є підозріння, що він цього не зробить. Д-р І. Гомзяк подав те, чого бракує, на дискетках, але тут немає кому поставити на інтернет. Роман Кулик інформував про старання, які він робив, але Кокодиняк мав персональні справи і жив у Калґарі. Проф. Потічний пропонував попросити Кокодиняка, чи кого іншого, про внесення доповнень на "Infoukes". Зрештою, Кокодиняк не мусить бути тут. Він може це помістити на веб-сторінку і з Европи, чи з іншої країни.

З огляду на ці проблеми, почато готувати електронну версію томів, тобто електронні книги "Літопису УПА", бо бібліотекам вигідніше користуватися електронною версією. Досить багато наших томів вже є в електронній версії. Старі томи треба сканувати, щоби поставити їх на електронну версію. Ці речі дуже легко зробити у Львові і вони вже робляться.

Д-р М. Ріпецький питав чи доцільно буде зменшити наклад книг, якщо, наприклад, бібліотеки схочуть набувати електронну версію книг "Літопису УПА"? Проф. П. Потічний відповів, що треба буде зробити розвідку, скільки бібліотек є відборцями наших книг, та котрі з них які версії бажають отримувати.

Зі сторони адміністратора були вияснення, що Андрій Переяславський дав пропозицію із взірцем та кошторис на власну веб-сторінку "Літопису УПА". Другий кошторис є зі Львова. Веб-сторінка "Літопису УПА" дасть можливість продажу книжок не тільки у Канаді, а й в цілому світі. У тій справі були ще питання, чи електронна сторінка буде платною і чи видавництво буде мати з цього дохід. Проф. П. Потічний відповів, що повинна бути платною, але на великі напливи грошей розраховувати не можна.

Після дискусії, питань і пояснень проф. П Потічного відносно функціонування "Infoukes", електронної версії книг і веб-сторінки, та інформацій і відповідей адміністратора, відносно адміністративних справ, винесено одноголосні рішення:

1. Підготувати й реалізувати електронну версію усіх наших книг.

2. Зробити старання для створення власної веб-сторінки на інтернеті.

3. Поповнювати далі інформації про наші видання на "Infoukes".

Після голосування було питання, звідки брати фінанси. На це адміністратор відповів, що усі ми тут присутні повинні старатися за фонди. Д-р М. Ріпецький зауважив, що то є так: приїдуть, послухають, роз'їдуться і роботу дальше буде тягнути тільки кілька осіб, тоді як усі члени ВК повинні включитися в редакційну чи адміністративну роботу. Далі відповідальний редактор пропонував, щоб на місце покійного д-ра Б. Крука вибрати когось в склад редколеґії. Після короткого обміну думками і пропозиціями, у склад редколеґії вибрано С. Шпака, Л. Футалу і М. Ковальчина.

Відповідальний редактор вернувся ще до справи індексування архіву в Торонтонському університеті. До цієї роботи треба буде анґажувати людину, яка знає українську, англійську і німецьку мови, та затнуднити її на рік чи більше. Зроблений індекс полегшить пошук матеріялів. Одноголосно схвалено дати 30 тисяч долярів, якщо буде треба, при цьому пропоновано старатися, щоб університет дав подвійну суму, або щонайменше таку саму як наше видавництво.

Адміністратор М. Кулик пропонував назначити людей, які б зайнялися збіркою грошей. Зараз у нас менше 500 відборців. М. Ковальчин доповнив пропозицію, щоб створити комісію з трьох осіб, яка зайнялася б збіркою грошей за допомогою закликів у пресі, звернень до банків і установ. Згодом, стати членами збіркової комісії фінансів видавництва "Літопису УПА", дали згоду: Петро Мицак — голова, Лев Футала і Микола Кошик — члени.

До п. 8. Винесено рішення, щоб секретар розіслав витяг з протоколу усім, присутнім і відсутнім на пленумі членам Видавничого комітету.

Микола Кошик виніс критику відносно деяких подій, описаних у спогадах 37 тому. Мовляв, люди нарікають на те, що автор без потреби описує про венеричні хвороби, про циган, а теж поміщено забагато знимок родинних. Автор спогаду І. Лико відповів, що він писав тільки правду. У нас водиться, що у всіх спогадах описується про повстанців, як самих святих людей, а в дійсності воно не завжди так було. Якщо йдеться про знимку в польській уніформі — говорив він — то по виході з тюрми мене покликано як резервіста до польського війська, де я служив три місяці в протилетунській артилерії. При цьому, відповідаючий звернув увагу, що М. Кошик повинен звертатися персонально до нього, а не як до неприсутнього автора. Висловився також, що як він сам має право оцінювати інші книжки, так і кожен читач має право оцінювати його спогади, згідно з власними поглядами, та пропонував, щоб свої критичні зауваження М. Кошик подав до видавництва письмово, а він помістить це в "Бюлетені", який він підготовляє.

Степан Шпак зложив сердечну подяку проф. П. Потічному за те, що в час його важкої хвороби не тільки врятував йому життя, але й часто відвідував його в шпиталі.

До п. 9. Подякувавши голові, Л. Футалі, за добре проведення засідань, голова Видавничого комітету закрив пленарні засідання.

За президію пленуму

Лев Футала голова	Іван Лико секретар	Степан Шпак секретар

ПРОТОКОЛ XXVIII
XXVIII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА"

8 травня 2004 р.

8-го травня 2004 року відбулося чергове 28 пленарне засідання Видавничого комітету "Літопису УПА", з присутністю наступних членів: поручник Лев Футала, проф. Петро Й. Потічний, Роман Кулик, Микола Зінько, Іван Росіл, Осип Жигар, Богдан Пасічник, Микола Кошик, Петро Мицак, Михайло Міґус, Степан Шпак, Михайло Бохно, Микола Кулик, Іван Лико.

Засідання відбувалися в приміщеннях Українського народного дому при 145 Evans Avenue в Торонто, Канада, з наступним порядком нарад:

1. Відкриття.
2. Вибір президії й прийняття порядку нарад.
3. Зачитування протоколу 27-го пленуму від 27 і 28 червня 2003 р.
4. Звідомлення з праці:
   а) Голови Видавничого комітету;
   б) Відповідального редактора;
   в) Секретаря;
   г) Голови збіркової комісії фінансів;
   ґ) Головного адміністратора;
   д) Звіт про діяльність ТзОВ і БФ у Львові.
5. Звіт контрольної комісії.
6. Дискусія над звітами і їх затвердження.
7. План праці на найближчий час.
8. Різне.
9. Закриття.

З огляду на відсутність на пленарних засіданнях голови Видавничого комітету "Літопису УПА" д-ра Модеста Ріпецького, засідання відкрив заступник голови, Лев Футала, який, відкриваючи засідання, вітав усіх присутніх і пропонував вшанувати пам'ять відійшовших у вічність в минулій каденції друзів: Стефана Новицького, Володимира Дашка та дружини головного адміністратора друга Миколи Кулика — Євгенії Кулик. Хвилиною мовчання вшановано їх пам'ять.

Згодом, Л. Футала, зачитавши порядок нарад, звернув увагу на те, що цьогорічні засідання заплановані тільки на один день, отже належить зосереджуватися над конкретними питаннями й ділово брати слово в нарадах і дискусії. Поданий порядок нарад прийнято без змін.

До п. 2. У склад президії засідань покликано на голову Лева Футалу і на секратаря Івана Лика.

До п. 3. З огляду на обширний зміст протоколу минулорічного пленуму, проф. П. Й. Потічний прочитав витяг з протоколу (рішення й пропозиції). Позаяк про виконання постанов минулорічних пленарних засідань інші звітодавці звітуватимуть у своїх звітах, пропоновано, щоб М. Бохно (згідно з п. 19-тим "Рішень") звітував про виконання рішення в справі переговорів з бувшим відповідальним редактором мґр. Є. Штендерою про забезпечення архівних матеріялів видавництва "Літопис УПА". Відразу на вступі М. Бохно висловив сумніви чи зможе переказати все так, як він запам'ятав, що говорив друг Є. Штендера. Позаяк було сказано, що треба передати все правдиво, він звітував, що два тижні перед пленарними засіданнями він відвідав Є. Штендеру в Оттаві відносно забезпечення архівних документів "Літопису УПА". У ході розмов Є. Штендера висловлював жаль з приводу невластивого трактування його особи видавництвом "Літопис УПА". Жалівся, що його усунено. Казав також, що усунено Юрія Маївського і Петра Содоля, а їх місце заповнено дітьми упістів. Щоб осквернити його особу, в т. 39 подано критичну оцінку його особи командиром М. Онишкевичом, але ніде не подається інформації з "півдня", де у справах був замішаний Модест Ріпецький і Степан Ґоляш "Мар". Є. Штендера, висловився, що, мовляв, нехай пишуть, що знають, але нехай пишуть повну правду. Щодо архівів, Є. Штендера говорив, що документи, які приходили до нього, він передавав всі копії співредакторові. При цьому він має деякі свої приватні речі, які неконечно передавати будькому. Зараз сортувати документи помагає йому фаховий помічник-бібліотекар з Монтреаля, який недавно прибув з України. Після впорядкування він має намір передати весь архів в Україну.

Фізично Євген Штендера трохи підупав, але розумово почувається не зле. Може їхати автомобілем, але не на дальшу віддаль; харчі йому привозять п'ять разів у тиждень, якось собі радить. Його син в шпиталі,

хворий на рак простати. Телефонний контакт Євген Штендера має з Юрієм Маївським.

Витяг з протоколу прийнято без застережень. Опісля велась дискусія над питанням архіву видавництва "Літопис УПА", який є в посіданні Євгена Штендери.

Проф. Петро Потічний заперечив твердження, що Є. Штендера передавав йому всі матеріяли, які він отримував як відповідальний редактор. Обмін копіями листів, між ними двома, відбувався тільки тими листами, які вони обидва писали до когось іншого і зміст листів один одному подавали до відома копіями. Всілякі інші документи передавані й пересилані Є. Штендері, як відповідальному редакторові, залишалися у Штендери і він їх не копіював і не пересилав проф. П. Потічному. Особливо, жодних знимок Є. Штендера не передавав нікому. У Є. Штендери знаходиться також 16 рольок фільмів з Польщі про Мирослава Онишкевича, які є теж власністю видавництва "Літопис УПА".

Вкінці, проф. П. Потічний висловив думку, що не шкодило б у цій справі засягнути поради адвоката.

Адміністратор М. Кулик твердив, що він передавав Є. Штендері усі документи, які приходили до адміністрації, та що усі ці документи є власністю видавництва "Літопис УПА".

У ході дискусії на цю тему більшість присутніх брали слово. Одні вважали, що треба ще раз поїхати комусь до Є. Штендери і конкретно пояснити йому про що йдеться. Одні вважали, що треба їхати двом, інші, що поодинчо, але вкінці не було охочих туди їхати.

Були теж голоси проти того, щоб справу спрямувати до суду, але старатися поладнати полюбовно. Можна запропонувати др. Є. Штендері можливість скопіювання ним документів і матеріялів і копії хай залишить собі, а оригінали повинен переслати видавництву "Літопис УПА", яке є власником цих матеріялів.

У висліді дискусії зобов'язано адміністратора, друга М. Кулика, протягом одного місяця часу отримати пораду адвоката, з правною опінією, про можливі способи повернення архіву видавництва "Літопис УПА" від Є. Штендери. Маючи правну пораду можна буде рішати про дальший спосіб ведення справи.

До п. 4 а. Звіт голови ВК прочитав проф. П. Й. Потічний. Голова, д-р М. Ріпецький, подав, що незважаючи на ряд труднощів, у звітному періоді появилися два томи "Літопису УПА": том 40-й і 41-й. Для появи цих томів багато праці вклав проф. П. Й. Потічний.

Звітуючи про діяльність голови ВК, д-р М. Ріпецький інформував, що багато часу вклав у статтю про історію видавництва "Літопис УПА", яку опрацьовував відповідними етапами. Про визначних та заслужених

співпрацівників опрацював обширні біографії й пропонував учасникам пленарних засідань рішити, чи ці біографії (14-ти співпрацівників) поміщувати на сторінках книги 30-ліття "Літопису УПА", чи передати їх для зберігання в Архів.

Іншим заняттям, що зайняло багато часу, були історичні події на Закерзонні 1948—1950-тих років, та аґентурна діяльність Леона Лапінського "Зенона". Далі, голова поставив пропозиції відносно дальшої діяльности Видавничого комітету.

У першій пропозиції звернув увагу на те, що усі важливі рішення президії мусять бути полагоджені швидко та справно, обо'язково з узгідненням усіх членів, а не вирішувані окремо.

Друга пропозиція відносилася до ухвалення президією пленарних засідань Видавничого комітету відзначення для тих друзів, що в останній каденції приділяли багато часу для вдержання "Літопису УПА" на історично-науковому рівні. Серед пропонованих до відзначення назвав: проф. Петра Й. Потічного, Миколу Кулика, бл. п. Володимира Дашка та Івана Лика. Кожного з пропонованих кандидатів на відзначення коротенько охарактеризував щодо вкладу праці у Видавничому комітеті.

У третій пропозиції голова ВК звернув увагу на завдання подбати про майнові та фінансові справи видавництва "Літопису УПА". Він підкреслив, що багато разів дискутовано на цю тему на попередніх засіданнях, роблено ухвали на папері, але зреалізувати до кінця не вдалося. Постановлено раніше, щоб майно "Літопису УПА" не передавати приватним особам, а тільки науково-дослідним інституціям, які займаються історією визвольних змагань в Україні. Зараз це скомпліковане питання вимагає юридичних порад адвокатів. (*Звіт у додатках*).*

У питаннях і дискусії над звітом голови, відносно вирішування важливіших справ з узгідненням усіх членів президії, застережень не було. Проф. П. Потічний підкреслив, що у всіх важливих справах консультації відбувалися з усіма членами президії і так буде і надалі.

Дещо ширша дискусія відбулась над другою пропозицією — відзначення для друзів, що в останній каденції вложили багато часу для вдержання "Літопису УПА" на історично-науковому рівні. Деякі присутні висловлювали думку, що це дуже делікатне питання і треба подумати кого і за що нагороджувати? Інші вважали, що треба відзначити також таких друзів, як, наприклад, бл. п. Степан Ґоляш, Володимир Макар та інші. Була теж пропозиція, щоб відзначувати спеціальною грамотою, однак цю пропозицію інші вважали скомплікованою.

І. Лико інформував, що він також думав, що відзначення одних може "псувати кров" іншим, але в розмові з д-ром М. Ріпецьким він підкреслив, що тут йдеться про відзначення тих друзів, які заслужили на відзначення

* Не друкується.

Пленум "Літопису УПА", 2004 р.
1-й ряд, зліва: Михайло Мігус, Петро Й. Потічний, Лев Футала, Петро Мицак, Степан Шпак, Микола Кулик.
2-й ряд, зліва: Осип Жигар, Богдан Пасічник, Роман Кулик, Микола Кошик, Іван Лико, Микола Зінько, Іван Росіл, Михайло Бохно.

в останній каденції. Тобто від останніх пленарних засідань — до тепер. Після дискусії винесено рішення прийняти пропозицію голови, д-ра М. Ріпецького, відзначити поданих ним друзів з поміщенням сьогоднішніх рішень в томі 30-ліття Видавничого комітету "Літопису УПА", який знаходиться у стадії підготовки до друку. Окрім цього, на пропозицію проф. П. Й. Потічного, рішено теж відзначити голову Видавничого комітету д-ра Модеста Ріпецького за його довголітнє добре керівництво видавництвом "Літопис УПА". Прийнято теж пропозицію вислати інформаційний лист п. Вірі Дашко про відзначення її мужа, бл. п. Володимира Дашка "Марка".

До п. 4 б. Звіт відповідального редактора прочитав проф. Петро Й. Потічний. Згідно поданих ним інформацій, у звітному періоді, в основній серії появилися друком тт. 40 і 41. З т. 40 було багато клопоту, бо Мирослав Дуб, який набирав і макетував книгу, робив це дуже повільно і часто недбало, губив переслані йому документи і часто не враховував зауважень чи поправок відповідального редактора.

Пані Наталка Осьмак — непрофесійна редакторка. При цьому працювала над книгою тільки у вільний від праці час і часто міняла зміст книги, не розуміючи неґативних наслідків таких поступків.

У серії "Бібліотека" вийшло два томи — 4-й (спогади вояків УПА і збройного підпілля Львівщини і Любачівщини), та 5-й (Реєстр осіб пов'язаних з визвольною боротьбою в 1944—1947 рр. на теренах Львівської області). Цей том видано за апробатою всіх членів президії Видавничого комітету в одній із наших серій, хоча попередньо було рішення, що том видасть п. Мирослав Горбаль сам.

У Новій серії з'явилися тт. 6 і 7, якими закінчено контракт між нашим видавництвом і ЦДАГОУ. Ці книги знайшли великий відгук у наукових і політичних колах України і їх постійно цитують у різних виданнях. У діаспорі ці книги не були прийняті з ентузіазмом з приводу російської мови документів та неґативних епітетів, вживаних московськими окупантами проти УПА і ОУН.

У підготовці до друку є нові книги. Йде збірка матеріялів до тому про сл. п. ген. Тараса Чупринку. Є багато матеріялу, але це все є в початковій стадії. Звітуючи про редакторську працю, проф. П. Й. Потічний інформував про те, що в минулому році переговорював особисто, телефоном і при помочі електронної пошти з колишніми каґебістами в справі можливостей отримання інформації про місце спалення тіла й поховання тлінного праху сл. п. ген. Тараса Чупринки. У ході розмов було вияснено, що на місці спалення тіла ген. Чупринки стоїть хрест з датою народження і смерті, але без прізвища. Не зраджено, де стоїть цей хрест. Позаяк виявилося, що за непевну інформацію вимагають суму — один мільйон долярів, дальші переговори зупинено.

У листопаді минулого року, під час конвенції ААСС в Торонто, проф. П. Потічний мав доповідь про архів внутрішніх військ на сесії (яку сам організував), де була мова про підпільну боротьбу в Україні і Прибалтиці. Під час цієї наукової зустрічі мав змогу говорити з д-ром Ю. Шаповалом про можливу співпрацю над томом ген. Тараса Чупринки. Він з ентузіазмом погодився на співпрацю, але на тому і стало. Причини дальшої мовчанки незнані.

Також у листопаді минулого року звітуючий розмовляв з д-ром Г. Боряком про матеріяли слідства і матеріяли про ген. Т. Чупринку. На сьогодні вислід такий, що СБУ поставилося до нашої пропозиції позитивно й готове співпрацювати з нами. Проф. П. Потічний вислав їм проект угоди, покищо на один том. Детальна угода може бути підписана під час його перебування в Києві 15—16 липня поточного року.

Згідно з рішенням минулого пленуму готується том про видавництво "Літопис УПА", де мають бути поміщені біографії членів і співпрацівників

ВК, але досі не всі переслали свої біографії, тому проф. П. Потічний пригадав ще раз (особливо друзям Миколі і Романові Куликам) і просив тих, хто ще цього не зробив, подати йому коротку біографію з фотографією.

У Новій серії готуються два томи. Перший присвячений Волині, над яким працює О. Вовк, а другий присвячений ВО "Буг", який підготовляє В. Мороз. Ця справа тягнеться вже декілька років.

Восени минулого року, під час візиту до Києва, відбулася довша розмова з п. О. Вовком відносно тому, над яким він працює, але про його стан не надто багато довідалися. Останніми днями проф. П. Потічний отримав листа від О. Вовка, який інформує, що за два місяці матеріяли тому повинні бути готові до макетування. При цьому він передав пропозицію Віктора Медведчука, голови адміністрації президента України, стати фундатором цього тому. Після порозуміння з усіма членами президії, які одноголосно ухвалили позитивну відповідь, проф. Потічний написав листа до О. Вовка і пояснив умови фундування наших томів. Тут звітуючий згадав, що др. Михайло Ковальчин висловив застереження до особи В. Медведчука, як спонсора наших видань, тому що – на його думку —це може допомогти В. Медведчуку і зашкодити Віктору Ющенку на виборах.

Макетування книги про ВО "Буг" повинно початися в травні цього року. Вступна стаття в перекладі у Наді Олійник. Є надія, що ця книга буде готова до друку в цьому році.

Далі звітуючий пригадав про піднесену в минулому справу можливої публікації в Новій серії матеріялів полонених керівників українського підпілля. Маємо на руках протоколи слідства Онишкевича польською мовою, та протоколи слідств деяких керівників підпілля на Волині російською мовою. Згідно наших постанов д-р М. Ріпецький пробував нав'язати контакт з др. Є. Місилом в справі підготовки матеріялів слідства сл. п. М. Онишкевича, але безуспішно. Тому проф. П. Потічний готовий переговорити в цій справі з д-ром Ігором Галаґідою, який в травні цього року буде в наших архівах. Якщо пленум дасть на це згоду, він готовий це зробити.

У серії "Бібліотека" п. Мирослав Горбаль підготовляє том, присвячений Дрогобиччині, який — є надія — з'явиться ще цього року. На початку 2005 р. повинні ми друкувати книгу доцента Арсенича про боротьбу на Івано-Франківщині, але великих надій на успіх у цій справі не має.

Тому, що перший наклад спогадів Юрія Ступницького цілком розійшовся, виходить друге видання цього тому.

Відносно рішень минулого пленуму видати альбом марок "Підпільної пошти України", цю публікацію відкладено на неозначений час з того приводу, що в міжчасі ми довідалися, що добродій Роман Дубиняк, один із найбільш щедрих наших фундаторів, має намір робити подібне видання.

Далі відповідальний редактор подав, що в 2004 році можемо оптимально надіятися на появу яких 4—5 томів у всіх трьох серіях.

У дальшій частині звіту подані табелі томів "Літопису УПА", які з'явилися від останнього пленуму, та плани на майбутнє, де до обговорюваних у звіті томів доданий є том "Медична опіка", до якого добір матеріялу робить д-р М. Ріпецький. Звітодавець подав також табель, який вказує, що в 2000 р. вийшло 3 книги, в 2001 р. — 6 книг, у 2002 р. — 6 книг, у 2003 р. — 5 книг і в 2004 р. — 2 книги. Між 2000 і 2004 роками ми випустили 22 томи. Від 1973 р., тобто від часу заснування видавництва, ми випустили 53 томи і пере-видали спогади Ю. Ступницького. Якщо б нам вдалося реалізувати запла-новані книги, то до наступного пленуму ми мали б 60, або навіть більше томів. Такими досягненнями ми повинні бути повністю задоволені. Говорячи про редакційні справи в загальному, відповідальний редактор вказав на "величезну допомогу", яку він, як редактор, отримує від двох друзів, а саме: д-ра М. Ріпецького та І. Лика.

З технікою серйозних проблем не мав, за вийнятком з т.зв. "Personal Organizer", який треба було замінити новим.

Наша сторінка на "Infoukes" далі існує і користується популярністю. До половини березня 2004 року її відвідало 39514 читачів, але є на цій сторінці великі недотягнення, які були названі звітуючим. З цієї причини, під загальним керівництвом п. Романа Кулика, створено нову "веб-сторінку" за адресою http://www.litopysupa.com. Тут бракує багато інформацій і ця справа йде дуже поволі. Крім цього, почато оцифровування наших томів і переставлення їх на електронну версію. Це недовзі дасть нам змогу випускати "Літопис УПА" на компакт-дисках, що допоможе розповсюдити наші книги по бібліотеках Заходу, які майже повністю перейшли на комп'ютерну систему.

Говорячи про архів при університеті Торонто, відповідальний редактор зазначив, що колекція є далі дуже популярною. Нею користуються науковці різних країн світу, але, на жаль, й досі не зроблено каталогу-ключа до колекції. Як тепер виявилося, компанія "East View" відмовляється оцифровувати це за свої кошти і вимагає покриття половини видатків, які мали б сягати біля 90 тисяч долярів. Отже, до наших $30,000 потрібно ще $60,000. Тут проф. П. Потічний звернувся до присутніх, щоб повідомити його, якщо хтось знає когось, хто міг би стати фундатором цього проєкту.

Наша група в Києві, при Інституті української археографії, продовжує роботу, але ця робота йде кволо. Інститут не має обладнання і бракує людей. Нарешті — дуже пізно — вони отримали обіцяні нами комп'ютери, передані через д-ра А. Ріпецького (сина голови нашого видавництва), бо якийсь працівник "Мосту" в Канаді не переслав їх в Україну.

Звітуючи про роботу ТзОВ у Львові, проф. П. Потічний признав, що заслугою д-ра І. Гомзяка є те, що ТзОВ працює добре. Мало активним є заступник директора ТзОВ п. Б. Столяр, як і президент Благодійного фонду п. В. В'ятрович. Пан Б. Столяр нагадує собі про обіцянки поширення наших видань в Україні перед нашим пленумом або перед загальними зборами у Львові. Знову, п. В. В'ятрович у загальному цікавиться українським визвольним рухом і анґажується в різні видання, але наше видавництво платить йому за роботу для нас, а не за його наукові чи політичні зацікавлення.

У Львові притягнено до нашої групи Миколу Посівнича, історика з університетською освітою, який час до часу передає цікаві і важливі документи про ген. Тараса Чупринку, за що йому належиться подяка.

Зі Львова пересилають нам матеріяли, але важко відповісти чи на нашу редакцію є висилані всі матеріяли, які ідуть на нашу адресу через ТзОВ.

Закінчуючи звітування, проф. П. Потічний висловив щирі співчуття другові Миколі Кулику та Романові Кулику з приводу смерті дружини і мами. Обом склав також подяку за придбання нових фундаторів "Літопису УПА", а це подружжя Теодор і Анна Беш та св. п. Михайло Ковальський.

Подяку склав теж сл. п. др. В. Дашко, який, хоч був тяжко хворий, до останнього часу не переставав працювати для нашого видавництва і навіть на смертній постелі, у шпиталі, цікавився справами "Літопису УПА". Проф. П. Потічний вважав, що ми повинні скласти від нашого видавництва офіційні співчуття на письмі дружині покійного, п. Вірі.

Вперше, через проблеми зі здоров'ям, був відсутній на пленумі голова ВК д-р М. Ріпецький. Йому треба подякувати за постійний нагляд над видавництвом і за готовність займатися усіма проблемами, та побажати йому скорого видужання.

Подякувавши усім тим друзям, які не відмовляли його закликам про допомогу, проф. П. Потічний закінчив своє звітування. (*Звіт у додатках*).*

Після звітування відповідальний редактор відповідав на питання та давав додаткові пояснення до звіту. Відносно ген. Т. Чупринки інформував, що є дуже багато матеріялів, переважно наших. Ці матеріяли дуже цінні і містять повні інформації про особу ген. Чупринки від дитинства. Якщо буде змога дістати матеріяли від СБУ, можна буде видати навіть дві книги — наші матеріяли українською мовою, а совєтські — російською. Це дуже важлива книга і відповідальна робота, яку відповідальний редактор виконує сам без жодної допомоги. У цьому році, якщо не буде обтяжений роботою над іншими томами, може зможе більше попрацювати над тим томом і томом до 30-ліття видавництва "Літопису УПА".

У Новій серії, якщо дійдемо до порозуміння з СБУ, будемо видавати матеріяли переслухань, але без аґентурних матеріялів, бо таких не

* Не друкується.

дістанемо. Проф. П. Потічний передав до СБУ список 96 осіб, матеріяли про слухання, яких ми хочемо, а саме: Вовчука, Гриньоха, Шанковського та інших. У першому томі доцільним було б подати матеріяли членів УГВР і головного штабу УПА, але це все залежатиме від того, що нам запропонують. Ми повинні бути готові дати їм завдаток перед приступленням до підготовки. Сума залежна буде від угоди. Цю пропозицію одобрено без дискусії й уповноважено адміністрацію видавництва передати завдаток на оплату початкових підготовчих робіт у сумі, залежній від угоди, яка буде підписана з СБУ.

Голова, Л. Футала, передав тут пропозицію від М. Ковальчина, чи не було б доцільним видати том "Літопису УПА" про капелянів в УПА? У тій справі можна б сконтактуватися з п. Сичем, який правдоподібно має перебувати в Торонто. Проф. П. Потічний зауважив, що це добра думка і можна поговорити з п. Сичем, а він сам, будучу в Україні, може звернутися до о. д-ра Б. Праха в Українському католицькому університеті і розпитати, чи був би хтось зацікавлений опрацювати таку тему. Вирішено, що ми зацікавлені й ставимось до пропозиції позитивно. Треба звернутися до різних людей, отже Л. Футала зобов'язався звернутися до М. Ковальчина, а професора П. Потічного уповноважено до порозумінняся в цій справі з д-ром Прахом та евентуально іншими предствниками Українського католицького університету у Львові.

До п. 4 в. Звіт секретаря прочитав І. Лико. За звітний час виготовлено протокол і рішення минулорічного пленарного засідання видавничого комітету, вислано повідомлення про пленарні засідання на 29 адрес, до десяти часописів у США, Канаді, Україні і в Польщі вислано допис про минулорічні пленарні засідання. До української преси в США і Канаді подано дописи про появу нових томів "Літопису УПА", а це томи: 39, 40 і 41 основної серії, 6 і 7 Нової серії та тт. 4 і 5 серії "Бібліотека". До преси в США, Канаді, Україні, Польщі та Австралії вислано посмертну згадку про бл. п. М. Прокопа і про бл. п. Євнегію Кулик — до "Свободи" в США і "Гомону України" в Канаді.

Усім членам Видавничого комітету, працівникам ТзОВ і БФ у Львові вислано різдвяні побажання, ведено індекс кореспонденції видавництва, кореспонденції і звітів ТзОВ і БФ, праця в інтернеті з кореспонденцею.

До запланованого тому "30-ліття видавництва "Літопису УПА" набрано на комп'ютері 39 біографій та 39 листів-кореспонденції видавництва в справі формування й діяльности Видавничого комітету.

У серпні минулого року, з проф. П. Потічним і п. Р. Куликом перебував в Україні де працював з протоколами Загальних зборів БФ і ТзОВ, та поробив записки із зустрічей з людьми у Львові і в Києві, які мають відношення до нашого видавництва.

Робочий день XXVIII-го пленарного засідання
Видавничого комітету "Літопису УПА". 8 травня 2004 р.

У зв'язку з вимогою Марії Пискір зняти її прізвище із списку адресатів "Літопису УПА", вислано їй два листи: лист-запитання, чи вона бажає також зняти її прізвище із списка членів Видавничого коміттету, та лист-повідомлення про рішення пленуму не видавати нашим Видавництвом спогадів бл. п. Василя Галаси "Орлана". (*Звіт у прилозі*).*

Після питань відносно "Марічки", які були вияснені самим звітом секретаря, голова Л. Футала інформував, що збірка, переведена М. Ковальчиним і М. Лабунькою на перепоховання "Орлана", дала близько 4-ох тисяч долярів. Ця сума буде використана на видання спогадів "Орлана", бо його друга дружина не дала згоди на перепоховання.

До п. 4 г. П. Мицак звітував за збіркову комісію фінансів. Він зазначив, що немає чим хвалитися, хоча зроблено початок. На адреси 33-х Українських кредитових спілок (у Канаді 13 і в США 20) розіслані листи-зверненя ставати фундаторами "Літопису УПА", або жертвувати визначену ними суму. Поки що відгуку немає — побачимо який буде вислід. Микола Кулик інформував, що з Нью-Джерзі (США) прийшов один чек на суму $2.500, з Торонто на $ 200 і з Саскачевану $100. Петро Мицак, вважаючи, що збірки сьогодні не вдаються, пропонував зробити якусь імпрезу, величавий концерт, бенкет, але тільки в Торонто, бо деінде це не вдасться. Друга його пропозиція була висилати листи-звернення про пожертви зага-

* Не друкується.

лові, використовуючи до цього газети. Приміром, через газету "Гомін України" можна вислати такі листи, що буде нам коштувати $350,00, або і менше. Була теж пропозиція порозумітися зі священиками наших церков і дістати дозвіл на розкладення в церквах конвертів з листами-проханнями про пожертви. Ставилося питання чи можливо дістати від редакцій газет адреси передплатників і висилати наші звернення, але кошт поштових марок, конвертів і паперу становив би поважну суму грошей, у той час, як успіх таких збірок дуже сумнівний.

Відносно першої пропозиції П. Мицака організувати якусь імпрезу, не було позитивних відгуків, бо немає кому зайнятися організуванням і влаштуванням імпрези. Вирішено натомість прийняти пропозицію другу, тобто подати заклик у "Гомоні України". Реченець переведення цієї акції залишено до рішень збіркової комісії фінансів.

На закінчення звітування П. Мицак дякував за поміч Л. Футалі, проф. П. Потічному, Ірині Мицак та Миколі Кулику.

До п. 4 ґ. Загальний звіт адміністрації видавництва склав адміністратор М. Кулик. На вступі він підкреслив, що 30-літній ювілей нашого видавництва, завдяки заходам редакції, адміністрації, Львівського ТзОВ і БФ, відзначено надзвичайною видавничою діяльністю. В основній серії видано 3 томи, в Новій серії — 2 томи і в серії "Бібліотека" — 2 томи. Окрім цього видано "Бюлетень Видавничого комітету", число 7 і настінний, багато ілюстрований, календар та кишеньковий календарець на 2004 рік.

На сьогодні маємо такий стан сталих відборців: в Україні — 23, у Канаді — 164, у США — 158 і 85 в інших країнах світу. Значна частина книжок з накладу кожного тому безкоштовно поширюється через Благодійний фонд у Львові для наукових установ, шкіл і бібліотек, особливо в Україні. Завдяки доброму керівництву ТзОВ д-ром І. Гомзяком, усі томи висилалися відборцям відразу після їх виходу з друку.

У 2003 році в мережі інтернет відкрито власну веб-сторінку нашого видавництва, для якої дотепер в електронні книги переведено усі томи серії "Бібліотека" і Нової серії та тт. 20—41 основної серії.

Незважаючи на вік та різні життєві труднощі, працівники адміністрації постійно і на належному рівні вели адміністративні справи, вели облік надходження виплат та побічне листування. Боржникам висилалося листи та нагадування про борг, що давало деякі позитивні наслідки.

У серпні 2003 року, у час проведення Всесвітнього конґресу українців у Києві, адміністрація забезпечила участь нашого видавництва у цьому форумі з метою поширення правди про визвольну боротьбу серед українських громад східньої діаспори.

У звітний період вдалося залучити двох нових фундаторів — бл. п. Михайла Ковальського та подружжя Теодора і Анну Беш. При всяких нагодах

проводилося збірки на Видавничий Фонд. На майбутнє адміністрація вважає за потребу посилити свою діяльність над завершенням оцифрування усіх наших видань та повним облаштуванням нашої веб-сторінки в мережі інтернет.

У 2004 році планується продовжити і цілком завершити акцію безкоштовного поширення наших видань по всіх університетських бібліотеках України, яких нараховується понад сто. На даний час висилається наші книги на адреси 13-ти академічних бібліотек України, яких назви були подані адміністратом.

Закінчуючи звітування, адміністратор склав щиру подяку президії, редакції, адміністрації і друзям в Україні.

Після загального звіту адміністратора, Роман Кулик прочитав касовий звіт Видавничого комітету, подаючи загальні суми поодиноких джерел прибутків і витрат. (*Звіти в додатках)*.*

Після звітування адміністратора велась дискусія на тему можливостей продовження публікування книг "Літопису УПА" представниками молодшого покоління. М. Кулик висловлював оптимістичний погляд, вважаючи, що треба тільки придбати відповідні фонди. Проф. П. Потічний твердив, що в Україні без оплати за працю ніхто робити не буде. Серед молодого покоління немає охочих працювати безкоштовно. Ми там людям платимо, але вони і так не працюють відповідно, за вийнятком хіба д-ра І. Гомзяка, який робить добру роботу.

Відносно настінного календаря загалом були позитивні вислови, але теж критичні зауваження, що не подано церковних свят, брак інформації про III-й збір ОУН, який відбувся в Україні, та інші переочення.

Далі зав'язалася дискусія на тему вимог канадської митниці доплачувати за отримані томи "Літопису УПА" від 5 до 7 долярів. Були різні поради як поступати, особливо пропоновано адміністрації зібрати дані від тих, що доплачують і з адвокатом доказати митниці, що це видання канадське. Доказати, що вони нас дискримінують, бо за невимагане нами відкриття опакування книжки вимагають від нас 5 долярів. М. Кулик вважав, що в Канаді обов'язує т.зв. "GST"-податок і митниця тут нічого не зробить. Проф. П. Потічний висловив думку, що може варто було б у тій справі поговорити з послами деяких виборчих дільниць.

До п. 4 д. Загальний звіт ТзОВ про проведену роботу за 2003 р., станом на 30 квітня 2004 р., прочитав проф. П. Потічний, а звіт заступника директора ТзОВ п. Б. Столяра прочитав І. Лико. Звіт президента БФ від 1-го вересня 2003 до 31 березня 2004 р. читав також проф. П. Потічний, а фінансові звіти ТзОВ і БФ читав п. Роман Кулик. (*Звіти в додатках*).*

Після читання звітів були питання, за якою ціною продаються наші книги в Україні, яка ціна пересилки книг з України, та чи не було б доцільніше пересилати книги контейнерами? Адміністратор інформував, що ціни наших книжок в Україні різні —від 10 до 20 гривень, кошт пересилки поштою за кордон виносить понад 8 долярів США за одну книжку вагою

* Не друкується.

до 2 кг, а доставка контейнерами непрактична, бо тут в Канаді треба було б мати людей до розвантажування контейнерів, пакування і розсилки книг по Канаді, США і по світі.

До п. 5. О. Жигар відчитав звіт контрольної комісії, ствердивши, що книга приходів і розходів проваджена правильно, і що контрольна комісія провірила документи, вписані в книгу. Відхилень від банкових реєстрів не виявлено. Стан готівки на банкових контах на кінець 2003 року згідний з сальдами в книзі адміністрації. (*Звіт у додатках*).*

До п. 6. Позаяк дискусія відбувалася після звітування кожного звітуючого, проф. П. Потічний пропонував перейти ще раз точки прийнятих попередньо рішень, що ми маємо робити.

1. Підписати угоду і виділити гроші на співпрацю з архівом СБУ.

2. Уповноважено проф. П. Потічного до контактів і переговорів з д-ром І. Галаґідою в справі опрацювання матеріялів М. Онишкевича.

3. Підтверджено рішення попереднього пленуму про видання книжки Петра Арсенича.

4. Том про підпільну пошту України вирішено відкласти на неозначений час.

5. Уповноважено проф. П. Потічного до контактів і переговорів у справі можливостей евентуального видання тому про капелянів в УПА.

6. Уповноважено адміністрацію видавництва асиґнувати підготовку томів електронної версії "Літопису УПА".

7. Прийнято складені звіти й закінчено дискусію.

До п. 7. Після смерті В. Дашка, функцію касира виконувала пані Емілія Нагірна—Зінько, тож по короткій дискусії одноголосно затверджено її як касира Видавничого комітету "Літопису УПА".

Проф. П. Потічний знов пригадав присутнім, які не передали йому ще біографії з фотографією, щоб зробили це чимскоріше.

Роман Кулик інформував про стан справ з веб-сторінкою видавництва, над якою працюють Андрій Переяславський та Алекс Болґаров. Веб-сторінка фізично існує, але треба закінчити інформацію. Декотрі томи, які поки є в графічному варіанті, завеликі, щоб вмістилися на нашу веб-сторінку. Далі він запропонував три можливі способи реалізації продажу книг за посередництвом веб-сторінки. Одноголосно прийнято найкориснішу пропозицію банкової системи, дизайн якої коштуватиме $2000, плюс $100, щоб розпочати, та 5 % — банкові кошти з кожної трансакції. Микола Кулик питав, хто буде обслуговувати веб-сторінку, і висло-вив думку, що це можна зробити навіть в Україні, де є великі можливості щодо цього. Проф. П. Потічний відповів, що з тим може собі порадити тільки Роман Кулик.

До п. 8. Микола Кошик питав, яку відповідь дати людям, які мають комплекти наших книг і хочуть комусь віддати?

“Забрати від них і віддати до маґазину видавництва “Літопис УПА”, — відповів адміністратор Микола Кулик.

На питання про справу фундації тому Віктором Медведчуком, проф. П. Потічний подав ширшу інформацію про систему фундування книг.

Була подана інформація, що хочуть ставити пам’ятник на могилі брата Макара, і питання, чи наше видавництво не могло б допомогти в цій справі. Були висловлені думки, що організатори цього заходу повинні евентуально звернутися з відповідним листом до головних управ Товариств і Об’єднання, бо видавництво такими питаннями не може займатися.

О. Жигар пропонував, щоб члени Видавничого комітету з терену Торонто організували інформативні сходини, сходилися принайменше два, три рази в рік, щоб орієнтуватися, що діється.

Роман Кулик зауважив, що треба припильнувати, щоб настінний календар на 2005 рік друкувати з включенням церковних свят, та щоб видати принайменше три інформативні брошурки для томів 1—20, 21—35 і дальші, українською і англійською мовами.

Вирішено розсилати настінний календар безплатно, як рекламу, з вкладкою конверта і закликом про пожертви на “Літопис УПА”.

Проф. П. Потічний вважав, що адміністрація повинна дати інструкції до Львова, що наукові інституції та бібліотеки в Україні повинні дістати комплекти наших книг, а також, щоб передати для п. Наталки Осьмак щонайменше 100 примірників т. 41.

Адміністратор М. Кулик пропонував, чи П. Мицак, який працює у фірмі “Міст”, не міг би розвідати у президента “Мосту”, чи він не поміг би видавництву доставити комплекти “Літопису УПА” в Україну до університетів і важніших бібліотек або перевезти, наприклад, 4-и тисячі книг з Канади до Львова безкоштовно.

Роман Кулик питав, чи почнемо виготовляти томи на компактдисках?

Проф. П. Потічний відповів, що це пізніша фаза, зараз треба довести справу електронних книг до кінця.

До п. 9. Голова зборів, Л. Футала, закрив пленарні засідання, дякуючи усім за присутність та бажаючи приємного відпочинку і зустрічі через рік часу.

Протоколював
Іван Лико

ПОЧАТКОВА СТАДІЯ
“ЛІТОПИСУ УПА”

ПОЧАТКОВА СТАДІЯ “ЛІТОПИСУ УПА”

Ідея створення видавництва ”Літопис УПА” належить керівництву Об‘єднання колишніх вояків УПА США і Канади (ОКВ УПА) і тому в початковій фазі було задіяно багато осіб, які не всі потім були у Президії чи у Видавничому комітеті “Літопису УПА”. Тут в алфавітному порядку подано короткі біографії лише тих людей, які хоч і причинилися до створення “Літопису УПА”, одначе з різних причин не ввійшли до його керівних органів на подальшому етапі розвитку. Біографії осіб, які увійшли до Видавничого комітету спільного видавництва подані там. Для того, аби обминути непотрібне дублювання, тут згадуємо лишень їхні імена.

Степан Бабяк — “Орленко”
(Дивись Видавничий комітет)

Петро Гнатюк — “Дорош”

Народився 1 січня 1925 року у с. Красна Надвірнянського району Івано-Франківської області.

Після закінчення підстаршинської школи “Олені” на стрийській Маґурі 17 червня 1944 р. отримав ступінь старшого вістуна. Направлений на Перемищину до провідника “Орлана”, де був приділений до чоти “Ластівки” в сотні “Лиса”. Після переформування сотень на Буковім Берді приділений до чоти “Вовка” в сотні “Веселого”, де вишколював самооборону. Після бою в Струбовиськах, в якім загинув чотовий “Вовк”, а в бою біля села Береги сотений “Веселий”, сотню на короткий час очолив “Ярич”, а опісля “Дідик”. В сотні був комендантом польової жандармерії, а також виконував різні доручення сотен. “Дідика”. Коли сотню очолив “Бродич”, призначений чотовим першої чоти. Восени 1947 р. — учасник рейду УПА в Західну Європу, отримав ступінь хорунжого.

Діяч громадських організацій в Детройті, член Видавничого Комітету Літопис УПА та Об’єднання кол. Вояків УПА США і Канади.

Помер 30 вересня 2004 року в Детройті, США та похований на місцевому цвинтарі Mount Olivet Cemetery.

Хорунжий УПА, чотовий сотні "Бродича", ТВ "Лемко". Переїхав до США, жив з сім'єю в м. Детройт, де помер і похований.

Володимир Дашко — "Марко"
(*Дивись Видавничий комітет*)

Іван Деревяник — "Дума"

Іван Дмитрик — "Драгомир"

Довголітній фінансовий референт Головної Управи ОКВ УПА, член станиці в Нью-Йорку. Автор книги спогадів "У лісах Лемківщини". Жив у Нью-Йорку, де й помер.

Юліян Котляр — "Левко"
(*Дивись Видавничий комітет*)

Юрій Лопатинський — "Калина"
(*Дивись Видавничий комітет*)

Петро Миколенко — "Байда"

Майор УПА, інженер Микола Лавринович Савченко — Петро Миколенко "Байда" народився 20 лютого 1921 року в селі Березова Лука Гадяцького району Полтавської області. Нащадок Запорізьких козаків, син селян. Закінчив десятирічку та Керамічний технікум у Миргороді, працював на Волині.

У 1941 році одержав звання лейтенанта Червоної Армії. Німецько-більшовицька війна застала його в рядах Червоної Армії. Під час відступу радянських військ залишився у рідному селі на Полтавщині.

У 1942 році був мобілізований до допоміжної частини Вермахту. Восени 1943 року перейшов з малим відділом, у більшості зі старшинами та підстаршинами Червоної Армії, в ряди УПА на Самбірщині. Там же у червні 1944 року "Байда" сформував т. зв. "Сотню Східняків". У вересні 1944 року сотня "Байди" увійшла у склад загону під командою Василя-Мартина Мізерного "Рена".

Перебравшись через німецько-більшовицький фронт, сотня "Байди" вночі 17—18 жовтня 1944 року брала участь в наступі на позицію НКВД і погранзаставу у с. Перегінсько. 16—17 листопада цього ж року сотня звела важкий бій із спецвідділами НКВД, заскочена несподівано в лісі коло Сторонної.

У 1945 році "Байда" важко захворів на запалення нирок (нефрит) та, передавши командування сотнею своєму заступникові, перейшов з території УРСР на Закерзоння (на Лемківщину).

Після видужання "Байду" призначили до штабу 26 Тактичного відтинка УПА терену Перемищина—Лемківщина. У січні 1946 року після смерті курінного "Коника" Миколенко зайняв його пост і став заступником командира Тактичного відтинка В. М. Мізерного "Рена".

У 1947 році "Байда" з групкою рейдуючих частин УПА прибув до Західньої Німеччини (Баварії). Тут, як найвищий ранґом старшина, став командиром рейдуючих частин. У 1948-1950 роках був заступником шефа Місії УПА при ЗП УГВР Івана Бутковського "Гуцула". У Німеччині він продовжував свої політехнічні студії в Реґенсбурзі.

У 1950 році еміґрував до США де студіював механічну інженерію у Вейнському університеті в Детройті. Після одержання диплома працював в автомобільній компанії "Форд". У цій фірмі зробив ряд нових винаходів, за які одержав ряд патентів.

За кордоном "Байда" леґалізувався під прибраним прізвищем Петро Миколенко. Був одружений з Вірою Присяжнюк. Подружжя мало двоє дітей — дочку Марусю та сина Ореста.

У США Петро Миколенко брав активну участь в УАПЦ у Детройті, багато разів був головою Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади (ОкВ УПА). У 1972-1973 роках сконцентрував усю діяльність ОкВ УПА на сформуванні видавництва "Літопису УПА". І особливо старався розбудувати фінансову базу. У тому часі збір від Різдвяної коляди призначено на "Літопис УПА". "Байда" присвячував свій час редакційній ділянці "Літопису". Допомагав у редаґуванні двох перших томів "Волинь і Полісся".

У 1976 році, коли сформувалося спільне видавництво "Літопису УПА" — Об'єднання і Товариств колишніх вояків УПА, Петро Миколенко увійшов у склад Видавничого комітету "Літопису УПА" та редакційної колеґії.

Микола Савченко — Петро Миколенко "Байда" помер несподівано від інфаркту міокарда 1-го січня 1979 року. Похований на цвинтарі Св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Нью-Джерзі.

Михайло Міґус — "Зірка"

(*Дивись Видавничий комітет*)

Данило Міршук — "Степан Федорівський" — "Липовий"

Данило Міршук — "Степан Федорівський" народився у 1912 році в селі Турбова, Липовецького району, Вінницької області.

У ряди УПА вступив 1943 року. Займав пост політвиховника у команді Дрогобицького тактичного відтинка "Маківка". У 1944 році відійшов на Захід до Німеччини; 1951 року еміґрував до США. Став членом Об'єднання колишніх вояків УПА. Деякий час був членом УРДП.

Коли у вересні 1973 року рішено видавати "Літопис УПА", він увійшов у склад редакційної колеґії з обов'язком збирати та редакційно оформляти спомини вояків УПА.

Данило Міршук був відомим письменником та автором багатьох повістей, мемуарів, споминів, які видавав під псевдонімом "Степан" або "Данило" "Федорівський" та "Данило Вінницький". До його публікацій належать: "Молоді паростки", "Нотатки повстанця", "У смертельному колі", "Отаман Шепель".

Він також опрацював манускрипт на 450 сторінок під назвою "На хвилях історії", де описав переслідування органами НКВД української інтеліґенції на Вінничині в 1930 роках та свою участь в УПА. Манускрипт залишився не видрукованим.

У родинному житті Данилові не пощастило, був два рази одружений. Перша дружина залишилася з двома дочками в Україні. На еміґрації він одружився вдруге. Мав одного сина, але розлучився.

У 1975 році, з огляду на стан здоров'я, не зміг далі активно працювати в редакційній колеґії "Літопису УПА" і переїхав до сина в Сан-Дієґо у Каліфорнію.

Данило Міршук "Федорівський" помер 13 квітня 1988 року у Палм Спрінґ та був похований на Greenwood Memorial Park and Mortuary в Сан-Дієґо.

Михайло Озимко — "Залізняк"

Народився 3 квітня 1917 р. в с. Старява, р–н Мостиська, Львівської області. Хорунжий УПА, чотовий сотні "Громенка", ТВ "Лемко". Займав різні пости в ОКВ УПА та в місцевій станиці. Автор декількох спогадів. Жив з дружиною в м. Пасейк, штат Нью-Джерзі, США. Помер 2 травня 1975 р.

Петро-Йосип Потічний — “Воробчик”
(*Дивись Видавничий комітет*)

Модест Ріпецький — “Горислав”
(*Дивись Видавничий комітет*)

Марія Боднаренко-Ріпецька — “Оксана”

Марія Ріпецька, з дому Боднаренко народилась в с. Печеніжин, Коломийський район, Івано-Франківської області в селянській родині, дочка Івана-Гавриїла та Евдокії Сметанюк. У сім'ї було четверо дітей, сини Василь, Микола та Дмитро і дочка Марія.

Вселюдну школу закінчила в с. Печеніжин та поступила до Української державної ґімназії в Коломиї. У час німецької окупації шкільне навчання було перерване і Марія недовго працювала телеграфісткою у Кракові. Як почався відступ німецьких військ, вона, стараючись повернутися додому, опинилась у м. Перемишлі. Там зустрілася зі своєю подругою Марійкою Ровенчук (“Іриною”), та групою дівчат, які готувалися до відходу на підпільний медично-санітарний вишкіл в Добромильщині. Курсом завідувала провідниця УЧХ “Сіра”. Викладачами на цьому курсі були д-р Роман Кушнір та д-р Юліян Мовчан.

Опісля цілу групу відправлено на ідеологічно-політичний вишкіл, де керівником і викладачем був Василь Галаса (“Орлан”). При цьому продовжувалися медично-санітарні курси та зброєзнавство.

У червні 1944 року вишкіл закінчився і усіх призначено на різні терени праці. Марію Боднаренко (“Оксану”) та Ірину Тимочко-Камінську (“Христю”) призначено в Бірчанщину. Там “Христя” обняла пост повітової провідниці, а “Оксана” стала районовою і несла відповідальність за 33 села. Крім теренової роботи вона також виконувала функцію зв'язкової.

До американської зони Німеччини (м. Weiden в Баварії) вона прибула 28 серпня 1948 р. До США переїхала 29 березня 1957 р.

Крім Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, в якому виконувала різні функції, вона належала до церковної організації Апостольської Молитви та до Союзу Українок Америки, де виконувала функції секретаря, культосвітнього референта та голови відділу. Написала короткий спогад про УЧХ, поміщений у 23-му томі “Літопису УПА”. Вона мати двох синів — Андрія (лікар-психіатр) та Юрія (лікар-радіолог). Живе в Чікаґо, США.

Ірена Борівець — Саламаха — “Рента”

Районова УЧХ в Ярославщині. Опісля зв’язкова для спеціяльних завдань з терену “Батурин”. Виконувала кур’єрські функції та розповсюджувала підпільні матеріяли на землях центральної Польщі. Переїхала до США, член Головної Управи ОКВ УПА та станиці в Нью-Йорку.

Живе в м. Ньюарк, у штаті Нью-Джерзі.

Зенон Соколюк — “Семенів”
(*Дивись Видавничий комітет*)

Володимир Сорочак — “Ворон”
(*Дивись Видавничий комітет*)

Ярослав Струтинський — “Яспар”
(*Дивись Видавничий комітет*)

Михайло Федак — “Смирний”
(*Дивись Видавничий комітет*)

Іван Філь (Степан Ґула) — “Шеремета”
(*Дивись Автори...)*

Іван Хома — “Богдан”

Народжений 21 грудня 1920 р. в селі Мавковичі Городоцького району Львівської області, у сім’ї селян-ремісників. Не закінчив повної середньої освіти, був теж курсантом автомеханічних курсів.

Від 1938 року став членом Юнацтва ОУН та вже в 1940-му році, рятуючись від арешту НКВД, як член ОУН, пішов у підпілля. У 1941-44 роках, за дорученням ОУН, працював при порядковій поліції у Львові та околиці. Від квітня 1944 р. працював при штабі окружного оргмоба (організаційно-мобілізаційного референта) на Самбірщині. У підпіллі виступав під різними псевдонімами, а саме: “Богдан”, “Ігор”, “Кардаш”, “Орест”.

У 1945-48 роках виконував функцію референта СБ Самбірського району. Влітку 1948 р., як учасник спецвишколу в Карпатах, став надрайоновим рефрентом СБ зі ступенем поручника СБ.

Восени 1949 р. призначений заступником провідника кур'єрської групи УГВР на Захід, яка вже в листопаді у Західній Німеччині передала "пошту" ЗП УГВР. Але вже в травні 1950 р., переправлений літаком, парашутує в Україні з "поштою" від ЗП УГВР до УГВР та Проводу ОУН на Українських землях. За хоробрість відзначений УГВР Золотим Хрестом бойової заслуги 1-ого класу.

У серпні цього ж року І. Хома, на доручення Петра Федуна "Полтави", повертається на Захід. Пройшовши успішно чотири кордони, у жовтні доставив "пошту", підпільну літературу та три тисячі долярів США для ЗП УГВР у Західній Німеччині.

У 1954 році з дружиною еміґрував до США, де працював у ресторанах, крамницях, а згодом став керівником фірми гуртового розпродажу імпортованих харчових продуктів.

Був активним членом і головою Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, та членом і заступником голови Видавничого комітету "Літопису УПА", в початкових роках його заснування.

Іван Хома помер 27 червня 1975 р. в Нью-Йорку, США і там похований.

Євген Штендера — "Прірва"

(*Дивись Видавничий комітет*)

ВИДАВНИЧИЙ КОМІТЕТ
“ЛІТОПИСУ УПА”

ВИДАВНИЧИЙ КОМІТЕТ “ЛІТОПИСУ УПА”

Згідно з тимчасовим правильником видавництва “Літопис УПА“, який опісля перетворено на Статут, Видавничий комітет поділяється на Редакційну колеґію та Адміністрацію, під керівництвом Президії. Вона складається з вісьмох осіб: Голови Видавничого комітету, заступника голови, секретаря, відповідального редактора та чотирьох членів. У тому числі є включені кожночасні голови обох договірних організацій, голови Об‘єднання та Товариства в Канаді.

Біографії членів Видавничого комітету та його керівних структур подаються у наступному порядку: Президія видавництва, Редакційна колеґія, Адміністрація. Потім подається особовий склад Видавничого комітету з усіма змінами, які були за час його існування.

На самому початку треба підкреслити, що від часу створення видавництва головою Видавничого комітету був др. Модест Ріпецький аж до його смерті в 2004 році. Зараз головою став його довгорічний заступник п. Лев Футала. Новим заступником голови обрано Юліяна Котляра.

Др. Модест Ріпецький – “Горислав”

Народився у Львові 27 грудня 1921 року в родині судді Теодозія Ріпецького і Кароліни з дому Фріц. Початкову освіту одержав у рідній школі ім. Т. Шевченка, а середню – у філії Академічної гімназії у Львові.

Під час Другої світової війни, по закінченні семи семестрів медицини у Львівському медичному інституті, набував практику в шпиталях інституту та практикував як фамулянт, у клініках. Щоб отримати диплом йому бракувало два семестри.

У 1944-1945 роках виконував функцію лікаря (псевдо — “Горислав”) у курені УПА під командою Василя Мізерного “Рена”. Входив до штабу куреня як курінний лікар. Йому вдалося налагодити зв’язки з військовиками, які пізніше стали командирами відділів УПА, як, наприклад, Василь Шишканинець “Бір”, “Лесь”, “Євген”, “Веселий”.

Модест Ріпецький був одним із організаторів вишкільного табору на Буковому Берді. Наприкінці 1944 року, від Генерального Секретаря ЗС УГВР Миколи Лебедя, отримав значну кількість медичних інструментів для ГВШ УПА, коли перебував у с. Команча, поблизу словацького кордону. Учасник бойових дій відділу УПА коло села Лавочне, містечка Перегінське, під Сторонною на Самбірщині, у Струбовиськах на Лемківщині та ін. Недовго був у складі сотні Володимира Щигельського "Бурлаки".

В 1945-1947 роках виконував функцію Надрайонового референта Служби Безпеки в Надрайоні "Бескид" (Лемківщина), та одночасно допомагав Українському Червоному Хресту ("Служба здоров'я") лікувати поранених та хворих українських вояків на Лемківщині. У жовтні 1947 році перейшов з рейдуючим відділом УПА через Австрію (м. Ландек) до Західної Німеччини. З 1948 року продовжив студії в університеті м. Ерлянґен (Німеччина), де отримав диплом лікаря. Докторську дисертацію захистив в Університеті ім. Людвіка-Максиміл'яна в Мюнхені у 1956 році. До США переселився в 1957 році і після нострифікації лікарського диплому працював сімейним лікарем у Чікаґо. У 1998 році д-р М. Ріпецький відійшов на заслужену емеритуру.

Родинне життя М. Ріпецького започаткувалося 12 червня 1949 року одруженням з Марією Боднаренко (псевдо "Оксана") в м. Міттенвальд, Німеччина. У них двоє синів: Андрій, лікар-психіатр, одружений з Рутою Панчак (мають дві дочки – Маю і Зою); молодший син — Юрко, спеціаліст з нейрорадіології, одружений з Наталією Коленською (мають двох синів – Адріана і Данилка).

Модест Ріпецький був визначним суспільно-громадським і політичним діячем. Входив до першого складу Політичної ради ЗЧ ОУН, призначений Колеґією Уповноважених ЗЧ ОУН у складі Лева Ребета та Зенона Матли. 22 січня 1954 року став ініціятором зборів колишніх вояків УПА, які з 26 січня 1954 року стали на позиції ЗП УГВР. Був провідним членом Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, та кількакратним його головою, належав до ряду американських медичних товариств та був активним членом Українського Лікарського Товариства.

Завдяки його організаційним здібностям і вмілому керівництву, більше як тридцять років тому назад, створено видавництво "Літопис УПА", яке протягом свого існування видало 53 томи документів і матеріялів у трьох серіях. Він сам був редактором двох томів про медичну опіку в УПА, написав історію загону УПА під командою "Рена", та, як колишній референт зв'язків з краєм при ЗЧ ОУН, висвітлив дії зрадника і провокатора Леоніда Лапінського "Зенона". До самої смерті збирав матеріяли до наступного тому про медичну опіку в УПА, до

тому про сл. п. ген. Романа Шухевича "Чупринку" та опрацьовував матеріали до книги про історію видавництва "Літопис УПА".

Під його керівництвом і з його допомогою у Львові засновано філію видавництва — товариство з обмеженою відповідальністю "Літопис УПА", та благодійний громадський фонд "Літопису УПА" ім. Володимира Макара, які відповідальні за друкування і розповсюдження видань по цілому світі. Коли в Києві зав'язалися контакти з Національною академією наук України та керівництвами різних державних архівів для виявлення і публікації матеріялів і документів про нашу визвольну боротьбу, д-р Модест Ріпецький став членом спільної редакційної ради, та від імені видавництва "Літопис УПА" підписав угоду про наукове співробітництво між Інститутом української археографії АН України та Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Сл. п. д-р Модест Ріпецький відійшов у вічність 28-го червня 2004 року. Тлінні останки спочили на цвинтарі Св. Миколая в Чікаґо.

Лев Футала – "Лагідний"

Народився 23 січня 1922 року в с. Береги Самбірського повіту в селянській родині Василя і Анни з роду Плахтій. У 1942 році закінчив гімназію у Дрогобичі та студіював ветеринарію у Львові.

Член ОУН з 1939 року і з липня 1944 року учасник визвольних змагань УПА. Член штабу куреня "Лемківщина", з грудня 1944 р. у сотні "Бурлаки", а з червня 1945 р. під псевдонімом "Лагідний", сотенний політвиховник у відділі командира "Громенка". З грудня 1946 р. — заступник командира сотні.

Тричі був поранений: у Брижавському лісі у серпні 1945 р., при наступі на Стару Бірчу в 1945 році, та у 1947 під час рейду сотні на Захід.

Відзначений КВШ Бронзовим Хрестом Заслуги – за героїзм у боях та підвищений КВШ до булавного–виховника з датою старшинства від 1 січня 1946 р. У 1946 р. відзначений УГВР найвищою військовою нагородою — Золотим Хрестом Бойової Заслуги 1-ого класу за мужність та героїзм. Підвищений ЗП УГВР до ступеня поручника з датою старшинства від 1 липня 1949 року.

На Захід пройшов рейдом у вересні 1947 року. У 1949 році з Німеччини еміґрував до США, де відразу активно включився в громадську діяльність. Член Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Українського Конґресового Комітету (УККА), Спілки Української Молоді (СУМ), Товариства Вояків УПА ім. ген.-хор. Романа Шухевича – Тараса

Чупринки, Світового Братства УПА, Почесний член Всеукраїнського Братства ОУН-УПА в Україні, довголітній голова Федеральної Кредитової Кооперативи "СУМА" в Йонкерсі, США.

Займав керівні пости в різних громадських організаціях. Був головою Головної Управи ООЧСУ в 1980-1983 роках, головою Головної Управи Спілки Української Молоді 1964-1966, заступником голови УККА від 1992 року, та заступником голови Організації Українського Державницького Фронту від 1993 року.

Членом Видавничого комітету "Літопису УПА" є від 1976 року. Займав пост заступника голови до липня 2004 року, член Редакційної колеґії та член Збіркової комісії фінансів видавництва. Від липня 2004 року став головою Видавничого Комітету

Л. Футала одружений з Галею Доберчак. Мають двох синів, обидва здобули вищу освіту. Старший Богдан, із ступенем маґістра, є вчителем вищих класів у середній школі.

Юліян Котляр – "Левко"

Юліян Котляр (на фото у 1950-х роках) народився 4липня 1924 р. в селянській родині Івана (1877–1952) і Марії Шайняк (1886–1972) у с. Дудинці, повіт Сянік, Лемківщина. У родині було восьмеро дітей (шестеро хлопців–Михайло, Микола, Іван, Павло, Касян і Юліян, та двоє дівчат–Анна і Марія). У 1945 році за сприяння УПА частина родини була виселена до СРСР. Мати і брат Павло, який був учителем, були заслані в Сибір на 15-річне ув'язнення.

У 1939 р. Юліян закінчив 7-класову народну школу, а з 1940 до 1943 року навчався у торгівельній школі (за спеціальністю — пекар).

У 1944 р. вступив в ряди УПА до відділу к–ра "Ягоди" на Холмщині. Після переходу фронту влився до відділу к–ра "Дуди", а в 1946 р. до почоту к–ра тактичного відтинка "Данилів" к-ра Володимира Сорочака, "Беркута"–"Ворона".

У 1948 р. перейшов рейдом до Західної Німеччини, а в 1950 р. еміґрував до США, де одружився з Іванкою Шипською. Разом виховали чотири дочки — Надію, Христину, Петрусю і Алесю, яким дали вищу освіту. Мають десятеро внуків. Всі вони активісти в українських молодечих організацій.

Після приїзду до США включився в громадське життя. Став активним членом Головної Управи ОКВ УПА США і Канади та в школі

українознавстава в м. Пасейк, штат Нью-Джерзі. Виконував функції голови Головної управи Організації оборони Лемківщини, протягом трьох каденції, був членом видавничої колеґії лемківських видань, Українського Народного Союзу, Суспільної Служби Комбатантів, Української Централі, Українського Народного Дому в м. Пасейк, Клюбу Українських Сеньйорів та підтримував молодечі й інші організації патріотичного напрямку. В останній час — заступник голови Видавничого комітету "Літопису УПА" та Голова Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади.

Володимир Макар – "Вадим"

Народився 4 січня 1911 р. у Станиславові (Івано-Франківськ) у родині підстаршини австрійської армії. Ще малим хлопцем став круглим сиротою (в 1915 р. померла його мати, а в 1920 р. – батько). Спочатку жив у сиротинці Сестер Служебниць ПДМ, а з осені 1920 р. – у бурсі "Мала Семінарія" і одночасно вчився в державній гімназії з українською мовою навчання у Станиславові, яку закінчив 1929 року. Опісля повернувся до родини в село Поториця Сокальського повіту, яке відтак стало місцем його постійного проживання.

У 1929-1932 роках студіював на математично-природничому відділі Львівського університету й мешкав в академічному домі по вул. Супінського 21, що був осередком підпільної діяльности ОУН.

Протягом 1932 року два рази арештовувався польською поліцією, але через відсутність доказів вини, був звільнений. Проте в червні 1934 року поліція арештувала його знову й запроторила до концентраційного табору в Березі Картузькій, звідки був звільнений в липні 1935 р. Весною 1936 р. його знову заарештовано і засуджено на сім років тюрми. Вийшов на волю 9 вересня 1939 р. під час польсько-німецької війни.

По дорозі з тюрми додому, у м. Сєдльце, коли німці бомбардували поїзд, був тяжко поранений в ногу, яку їерез небезпеку ґанґрени ампутували в шпиталі у Бересті Литовському.

З початком німецько-радянської війни переїхав до Сокаля, де організувалася українська адміністрація. З вересня працював референтом суспільної опіки повітового Українського Допомогового Комітету (УДК), однак уже в квітні 1942 року пішов у підпілля, рятуючись від ув'язнення і знищення ґестапом.

У підпіллі він працював у команді крайового провідника ОУН Івана Климова "Леґенди", з яким співпрацював уже від весни 1940 року. Згодом,

з літа 1942 р., працював у пресово-інформативній референтурі Центрального проводу ОУН, яку очолював Мирослав Прокоп ("Володимир"). Працюючи під псевдонімом "Вадим" упорядковував звіти й інші підпільні матеріяли, робив огляди й виписки для інформації провідних діячів ОУН і для редакцій підпільної періодики. Частина цих дуже цінних оглядів, якими користувалися різні діячі ОУН, як напр., Микола Лебедь ("Максим", "Рубан"), була згодом перевезена на еміґрацію.

З осені 1943 р. В. Макар перебував у Карпатах, де працював у редакції підпільної радіостанції "Вільна Україна" ("Афродита"), під керівництвом Ярослава Старуха ("Синього").

У квітні 1944 року захворів на тиф, а влітку цього ж року був залучений до групи ГСЗС (Генерального Секретаріяту Закордонних Справ) УГВР Миколи Лебедя, яка відходила на Захід. У ГСЗС УГВР працював далі, спочатку в м. Інсбрук, Австрія, а з вересня 1947 року – у Брюсселі, Бельгія. Після конфлікту між ЗЧ ОУН і ЗП УГВР, працював у структурах ЗЧ ОУН, а також в УДК.

У Бельгії В. Макар одружився з Параскевією–Тересою Бавтро і в грудні 1951 р. переїхав з дружиною до Канади, де зразу включився в громадсько-політичне життя. Тут належав до провідних діячів СУМ, Ліґи Визволення України, Товариства "Просвіти", спортового товариства "Україна", Товариства колишніх вояків УПА, НТШ та інших.

У 1976 році став членом Президії і редколеґії Видавничого комітету "Літопису УПА", де працював до останніх днів свого життя. Був одним з організаторів реґіонального товариства "Надбужанщина" і співредактором його збірників.

Найбільш помітний і тривалий доробок В. Макара – на полі журналістики-публіцистики. Він був автором десятків статтей і нарисів, передусім на тему збройної боротьби УПА й ранньої діяльності ОУН. Ще в Інсбруку написав нарис "Сім літ визвольних змагань (1939-1945)", згодом опрацював нариси про визначних діячів українського підпілля, як наприклад, Миколу Лемика, Івана Климова "Леґенду", Євгена Коновальця, Романа Шухевича, Степана Бандеру й інших, які друкувалися в журналах, альманахах і пресі, а деякі вийшли окремими брошурами.

З 1955 року В. Макар редаґував сторінку "Вояцька ватра" у газеті "Гомін України" (понад 200 чисел), де поміщував статті на тему визвольних змагань УПА, та опрацьвані ним спогади учасників цих змагань.

Ще за його життя вийшли друком дві книги його споминів: "Береза Картузька. Пройдений шлях" (1-ий том) і "Бойові друзі".

За свою творчу і жертвенну працю В. Макар отримав громадські відзначення: Почесне членство УДК в Бельгії (1948 р.); Пропам'ятну грамоту Ліґи визволення України (1974 р.); Шевченківську медаль й

грамоту (1975); Почесне головування Товариства колишніх вояків УПА в Канаді та дві металеві грамоти (1982); та Почесне головування в об'єднанні "Надбужанщина" (1989 р.).

Володимир Макар "Вадим" відійшов у вічність на 83-ому році життя, 26 грудня 1993 року, в м. Торонто (Канада) й похований на цвинтарі Св. Володимира в Оквилі, у частині, призначеній воякам УПА.

Віктор Новак – Йосип Яковчук – "Крилатий"

Віктор Новак (Йосип Яковчук) син Кирила Захаровича Яковчука і Домки Денещук, народився 3 січня 1922 р. у с. Жорнів, район Дубно, на Волині. Закінчив сільськогосподарський інститут (військового типу) в м. Луцьку у 1942 р. Член ОУН з 1939 р, виконувач функції районового організаційного провідника. Сім'я його пережила велику трагедію, коли у 1944 р. енкаведисти, маскуючись під відділ УПА, розстріляли батька Кирила, усіх його братів та сестру Галину.

Перейшов у підпілля 19 березня 1943 р. разом з 320 юнаками сільськогосподарського інституту, на базі якого створено курінь ім. Євгена Коновальця під командою Степана Коваля ("Рубашенка"). Вже в підпіллі виконував культосвітню і політвиховну роботу в куренях "Рубашенка", Воєнній Окрузі "Олег", "Голобенка" та в командира групи (ВО) "Рудого" (Юрій Стельмащук). У травні 1943 р. поранений в бою з німцями. У серпні 1943 р. був сотенним третьої сотні в одному із куренів групи УПА , "Турів".

Під кінець 1943 р. він відповідав за побудову медичного центру ВО "Турів", який закінчив 11 грудня 1943 р. У січні 1944 р. проходив короткий страшинський вишкіл і тоді ж Наказом ч. 3 к-ра загону ім. Богуна, його назначено Заступником командира загону "Сосенка" (Порфирія Антонюка), який оперував на Володимирщині, але к-ра "Сосенка" розстріляно за його несанкціоновані верховним командуванням контакти з німцями і "Крилатого" призначено для іншої праці в підпіллі. З початком 1944 р. був покликаний до праці у відділі Інтендантури Головного Командного Штабу УПА "Північ", який очолював к-р Роман Петренко ("Омелько"). У дальшому залишився під зверхництвом к-ра "Омелька", як старшина для спеціальних доручень. При цій роботі мав відношення до встановлення радіозв'язку для відділів УПА, а також полагоджував справи віддалених зв'язків (Берестя, Холм, Бресляв, Варшава, Прага) тощо. У Лодзі (Польща) зустрівся з к-ром "Омельком" та

Мирославом Прокопом у групі, яка потім стала частиною Генерального Секретаріату Закордонних Справ УГВР, яку очолював Микола Лебедь. З цією групою він виїхав у Західну Європу.

Переїхавши з Європи у Канаду включився в діяльність суспільно-громадського сектору. Був довголітнім головою Товариства колишніх вояків УПА в Канаді, від 1976 р. — членом Видавничого комітету "Літопису УПА", а в 1986-1988 рр. — секретарем президії Видавничого комітету.

Автор книжки споминів під псевдонімом Микола Гордієнко "З Волинських і Поліських рейдів УПА", яку видано в Торонто (Канада) у 1959 р., та коротких нарисів і доповідей на теми збройної боротьби.

У 1992 р., як голова Товариства колишніх вояків УПА в Канаді, брав репрезентативну участь у святкуваннях 50-ї річниці УПА, що відбулися в Києві.

Почесний голова Товариства колишніх вояків УПА в Канаді.

Почесний член Головної Булави Всеукраїнського Братства ОУН-УПА в Києві (жовтень 1995 р.).

Почесний голова церковної громади Св. Софії у м. Ватерлю, Онтаріо, Канада.

За свою громадську працю був відзначений наступнимиими нагородами: Грамотою і Хрестом Капітули Золотого Хреста, виданого у 25-річчя створення УПА; Грамотою УГВР; Грамотою Державного Центру УНР в екзилі; Грамотою Посольства України в Канаді; Шевченківською медаллю (11 жовтня 1992 р.) Конґресу Українців Канади; Грамотою Братства колишніх вояків УПА Волинського краю ім. Клима Савура (2002 р.); Грамотою Всеукраїнського Братства ОУН-УПА ім. генерала-хорунжого Тараса Чупринки (2002).

Іван Лико – "Скала", "Богдан"

Народився 12 червня 1927 р. у с. Босько Сяніцького повіту на Лемківщині у селянській патріотичній родині.

Вже будучи учнем народної школи, він належав до молодечої організації "Пласт", де виконував функцію курінного, та до Товариства "Луг", яке згодом перейменовано на "Курінь молоді", і в якому він був ройовим.

Після закінчення шести класів народної школи в с. Босько, протягом двох років навчався в торговельній школі в Сяноці, яку закінчив у 1942 році. З липня 1942 до квітня 1943 р. працював практикантом та помічником референтів різних відділів волості (маґістрату) у м. Риманові, повіт Коросно, Лемківщина.

У квітні 1943 року він закінчив тримісячний адміністративний курс у Львові і був призначений в серпні 1943 року референтом апровізації, де пропрацював до липня 1944 року.

На пропозицію бувшого студента Львівської політехніки Бобера Андрія, Іван Лико організував гурток юних симпатиків ОУН(б), залучивши ще сімох хлопців.

7 липня 1944 року зголосився в Іваничах до Веркшуцу аби там зав'язати контакт з членами українського підпілля. З огляду на хаотичний відступ німецьких військ, цього завдання йому не вдалося виконати і він 26 липня дезертирував. Від тоді, з огляду на прихід радянських військ і активні розшуки-нишпорення НКВД, він був змушений переховуватися аж до травня 1945 р. Потім, разом з двома односельчанами, вступив у ряди збройного підпілля. Під псевдонімом "Скала" спочатку служив в адміністративній боївці в IV-ому районі надрайону "Бескид", де провідником був Микола Залізняк ("Говерля").

З липня 1945 до червня 1946 року служив у боївці СБ в цьому ж районі, спочатку під провідництвом пров. Володимира Чарського ("Беркута"), а згодом – Володимира Кордіяка ("Буйтура"). З червня 1946 до серпня 1947 року, під псевдонімом "Богдан", був писарем рай. провідника Миколи Полюжина ("Чорноти").

19-го серпня 1947 р., з іншими п'ятьма підпільниками, вирушив у рейд на Захід. Під час рейду, в останній декаді вересня, був арештований чеськими жандармами.

У Чехії був ув'язнений в тюрмах Брно (Моравія), Банська Бистриця і Кошиці (на Словаччині).

У травні 1948 року переданий чехами до Польщі з іншими 113-ма вояками УПА, де пройшовши крізь концтабір в Явожні, тюрму Монтелюпіх у Кракові, слідчу тюрму у Ряшеві, 14 вересня 1948 р., у в'язниці в Перемишлі, був засуджений на довічне ув'язнення. Присуд відбував у карній центральній тюрмі в Ґолєньові, до 9-го квітня 1955 року.

По виході з в'язниці працював у різних підприємствах в Мостах коло Ґолєньова, в Кошаліні, та з травня 1956 року до 31-го січня 1968 року – в "Кошалінських ґастрономічних закладах" в Кошаліні, де від становища т.зв. розрахункового референта дійшов до посади головного книговода. Ці обов'язки він виконував останніх чотири роки проживання в Польщі.

Працюючи заробітно, старався працювати над собою і поглиблював свої знання через науку. Пройшов тримісячний і шестимісячний курси книговедення, як вільний слухач закінчив два семестри на відділенні приватного училища правничо-економічних студій в Щеціні, а в червні 1960 року закінчив науку в середній економічній школі в Кошаліні і здав матуру, отримавши диплом "Технік фінансів торговельних підприємств".

Був теж слухачем однорічного курсу для дипломованих книговодів, але до іспиту не допущений Міністерством Фінансів з приводу судового покарання за приналежність до УПА.

У 1955 році одружився з Теклею Шарою із с. Явірник біля Команчі. Виховали троє дітей і дали їм вищу освіту: син Богдан працює інженером в компанії "Дельфай"; дочка Ірина, за чоловіком Сміт, працює у компанії "Кодак"; дочка Марія, за чоловіком Воллес, працює інженером у компанії "Дельфай".

У березні 1968 року І. Лико, разом з ріднею, виїхав з Польщі до США, де до емеритури працював на фабриці Зінґера в Аубурні, штат Нью-Йорк, а згодом в корпорації Бирроус (Burroughs Corporation) і в компанії „Кодак". У останніх двох фабриках працював оператором, наставником і програмістом комп'ютерних фрезерних машин.

Як і притаманно цій людині, він був дуже активним у різних суспільно-громадських організаціях. Дуже багато уваги і праці він віддав ОКВ УПА США і Канади. У Головній управі Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади він був членом товариського суду, вільним членом, а з жовтня 2000 року до його несподіваної смерті, головою цієї організації. У станиці ОКВ УПА в Рочестері протягом 8-ми років виконував функції секретаря.

Крім цього, він був активним членом організованої лемківської спільноти як на крайовому, так і на місцевому рівнях. У крайовій управі Організації Оборони Лемківщини (ООЛ) був 2-им заступником голови, головою статутової комісії, заступником культурно-освітнього референта, адміністратором "Лемківських Вістей", членом товариського суду.

У Світовій Федерації Лемків (СФЛ) він працював скарбником, членом редколеґії "Аналіз Лемківщини", та був членом редколеґії "Лемківських Вістей".

У Фундації Дослідження Лемківщини (ФДЛ) виконував функції референта зовнішніх зв'язків і опісля два роки був редактором журналу-квартальника "Лемківщина".

У відділі ООЛ в Аубурн працював як організаційний референт і кольпортер лемківських видань, а у відділі ООЛ у Рочестері на постах голови, культурно-освітнього референта, секретаря та голови контрольної комісії.

У парафіяльному комітеті церкви Богоявлення в Рочестері був мужем довір'я, секретарем та 12 років книговодом. На подібних постах працював також в українському Вест-Сайд Клубі і в Українському Домі в Рочестері, а також в управі українського клубу "Запорізька Січ" в Аубурні.

Іван Лико був автором багатьох дописів на теми загальноукраїнські, лемківські, побутові. Писав спогади про УПА, які здебільшого друку-

вались під псевдонімом "Гарасим Лемко". Більшість його дописів з'явилася в лемківській пресі ("Лемківські вісті" та журналі "Лемківщина"), також у ґазеті "Свобода" та інших виданнях.

Членом Видавничого комітету "Літопису УПА" став у 1989 році і з того часу, за винятком двох років (1996 і 1997), він виконував дуже важливу функцію секретаря Президії. З його приходом на цей пост видавництво мало забезпечений реґулярний зв'язок поміж розкиненими членами Президії, зв'язок з суспільством, пресою, а найважніше — докладні протоколи усіх засідань, де вирішувалися складні питання роботи над "Літописом УПА".

Він також виконував авторські та редакційні завдання. Написав цікаві спогади — "На грані мрії і дійсності: спогади підпільника. 1945-1955 рр.", поміщені в 37-му томі "Літопису УПА". Редаґував 31-ий том – "УПА на Львівщині і Ярославщині. Спогади і документи вояків УПА ТВ "Розточчя". 1943-1947." Був співредактором 33-го тому – "Тактичний Відтинок УПА 26-ий "Лемко": Лемківщина і Перемищина (Документи і матеріяли)", та 34-го тому – "Лемківщина і Перемищина – "Холодний Яр", "Бескид", "Верховина": Політичні звіти". Робив частинний комп'ютерний набір матеріялів (спогади Юліяна Котляра та Івана Росола , стаття про "Зенона") – до 39-го тому "Тактичний Відтинок УПА 28-й "Данилів"; Холмщина і Підляшшя (Документи і матеріяли)", набрав спогади Катерини Когут-Лялюк – "Грізної" до 4-го тому "Бібліотеки". У співпраці з іншими членами Президії Видавничого комітету опрацював *Бюлетень № 7 Видавничого комітету "Літопису УПА"*, а перед самою смертю набирав на комп'ютері та систематизував біографічні дані членів Видавничого комітету і співпрацівників та інші матеріяли до книги "Літопис УПА: Історія Видавництва".

Декілька років підряд їздив в Україну, де брав участь як секретар і контролер в засіданнях філіалів "Літопису УПА" у Львові, брав участь у різних важливих зустрічах на рівні Кабінету Міністрів України у справах доступу та використання архівів для праці над "Літописом УПА".

Як голова ОКВ УПА, він не тільки реґулярно вів справи організації, але зумів у складних ситуаціях, як, наприклад, у питанні польсько–українського конфлікту на Волині, знайти спосіб оборонити права нашого народу без зайвого приниження інших. Його заява з цього приводу стала широко поширеною в засобах масової інформації в Україні та на поселеннях.

Іван Лико помер під час операції кардіошунтування у шпиталі в м. Рочестер 1 грудня 2004 р. і похований на місцевому цвинтарі.

Богдан Ковалик — “Юнак”, “Височан”

Народився 12 жовтня 1926 року в Зоротовичах, повіт Перемишль (тепер Старосамбірський район, Львівська область). Батько Стефан, мати Марія Плешівська. Закінчив Державну Торговельну школу та Торговельний Ліцей в Перемишлі, студіюючи рівночасно заочно в Українському Технічному Господарському Інституті (УГТІ) в Подєбрадах — Чехія, на Високій Школі Політичних Наук і Господарському (Економічному) відділах. З огляду на воєнні події, після чотирьох семестрів перериває студії, які закінчує доперва в ЗСА. До Юнацтва ОУН був прийнятий Провідником “Вадимом” і від нього дістав псевдо “Юнак”. Весною 1943 року назначений кущовим провідником, а восени того ж року підрайоновим Юнацтва. Коли німецька поліція почала слідкувати за ним, відходить в підпілля на вишкіл в Карпати. Після вишколу назначений районовим пропаґандистом. В 1945 році відновлює сітку в гімназії і Торговельній школі в Перемишлі, та виконує доручення провідника “Летуна”. Скоро знову відходить в підпілля і від провідника “Вадима” дістає функцію політвиховника і районового референта пропаґанди. В другій половині 1945 року дістає наказ відійти на терен Польщі, а осінню 1946 року відійти з дорученням до Німеччини. В січні 1947 року на німецькій границі задержаний чехами і в празькому процесі засуджений військовим трибуналом за участь в ОУН-УПА на досмертну кару. Ув’язнення відбуває в Празі на Панкраці, в ізоляторі для політичних в’язнів Бори в Пльзні, в копальні урану в таборі Битіз і ліквідаційному таборі в Леопольдові на Словаччині. Звільнений з тюрми після 17-ти з половиною років. Після інвазії військ Варшавського пакту в 1968 році, за поміччю американського і австрійського посольств відходить до Відня, а по кількох місяцях переїжджає до Нью-Йорку.

З приїздом до ЗСА включається в громадську працю в Організаціях Визвольного Фронту. Від 1972 року виконує функції секретаря Головної Управи Товариства Вояків УПА.

Є членом Конфедерації Політичних В’язнів Чеської Республіки.

З червня 2005 року призначений на посаду секретаря видавництва “Літопис УПА”. Проживає в ЗСА.

Євген Штендера – “Прірва”

Народився 2 січня 1924 року в селянській родині у селі Волиця Барилова, Радехівського району, Львівської області.

Гімназійну освіту закінчив в Сокалі в травні 1943 року. Згодом, в еміґрації, здобув науковий ступінь маґістра політично-економічних наук Українського вільного університету, а в 1969 р. – маґістра славістичних наук та бакалавра бібліотекарства Альбертського університету (Едмонтон, провінція Альберта, Канада).

Членом “Юнацтва ОУН” став у 1940 році, а вояком УПА на Волині з червня 1943 р. У жовтні 1943 р. обійняв посаду повітового військового вишкільника “Юнацтва ОУН” Радехівщини. Весною 1944 р. перепровадив у Карпати чоту кандидатів до старшинської школи УПА “Олені”.

У січні 1945 р. був призначений надрайоновим провідником Любачівщини, а вже в червні цього ж року одержав пост окружного провідника Холмщини й Підляшшя в Закерзонському краю. Після смерті командира “Ягоди” (у вересні) перебрав додатково обов’язки командира куреня “Вовки” та командира 28-го (Холмського) тактичного відтинка “Данилів” воєнної округи “Сян”, які виконував до листопада 1946 року.

Під час служби в УПА 1 січня 1946 р. був підвищений КВШ до звання старшого булавного, опісля з 22 січня 1946 – ГВШ до хорунжого. За поранення був нагороджений Срібною зіркою.

Є. Штендера опрацював план і провів з 28-го на 29-го травня 1946 року наскок куреня УПА “Вовки” та польських бойових відділів ВіН-у (Вольносьць і Нєзавіслосьць) на військові, поліційні й адміністративні об’єкти у містечку Грубешів.

Восени 1947 року довів до кінця розформування відділів УПА й підпільної адміністрації на Грубешівщині й Підляшші і з бойовою групою подався рейдом до східної Прусії, де перезимував і весною 1948 р. знову вернув на Підляшшя.

11 травня 1948 р. вирушив у рейд на Захід і 6-го серпня прибув до Західньої Німеччини.

У 1948-55 роках проживав у Західній Німеччині, де брав активну участь в суспільно-громадському житті. Як член місії УПА, підвищений ЗП УГВР до ступеня сотника з 1-го липня 1949 р. У Мюнхені працював як член редакції “До зброї”, співробітник “Сучасної України” й “Українського самостійника”. Одружився з Любов’ю Шевчик-Маївською в 1950 році.

У 1956 році еміґрував до Канади. У 1975—89 роках, працював

бібліотекарем, спершу в університеті Ріджайна (провінція Саскачеван), а пізніше в Державній бібліотеці Канади в Оттаві.

Євген Штендера був активним членом Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, одним із засновників Видавничого комітету "Літопису УПА" , його відповідальним редактором з 1975 до 1998 року; співредактором збірки "The Political Thought of the Ukrainian Underground 1943—1951" (1986 р.). У 1994—98 роках співголова Київської редакційної ради видань "Літопису УПА", Нова серія. Почесний член Головної булави Всеукраїнського братства ОУН-УПА з 1995 року; автор низки статей на тематику визвольної боротьби українською, польською і англійською мовами. Член НТШ й інших наукових товариств. Проживає в м. Оттава, провінція Онтаріо, Канада.

Петро-Йосиф Потічний — "Воробчик"

Петро–Йосиф Потічний (фото з 1957 р.), син Петра і Олександри з Федаків, народився 2 червня 1930 р. в селі Павлокома, пов. Березів, воєвідство Ряшів (тепер Польща). Перші три класи народної школи закінчив у селі, а опісля навчався у Львові, де в 1944 році закінчив 4 класи Державної ґімназії. Після знищен-ня села відділом Армії Крайової в березні 1945 року, вступив до УПА і служив стрільцем сотні "Громенка" аж до рейду в Західну Німеччину восени 1947 року. В УПА мав псевдо "Малий" та "Воробчик". У липні 1949 році йому надано ступінь старшого вістуна. Він є членом Об`єднання колишніх вояків УПА, в якому виконував різні функції. Був головою цієї комбатантської організації.

У Мюнхені закінчив середню освіту і в 1950 році виїхав до США. Служив три роки в морській піхоті США та брав участь в Корейській війні. У 1957 році отримав академічний ступінь бакалявра в Університеті Темпл у Філадельфії, а опісля ступінь маґістра (1961) й доктора (1964) історії й політичних наук у Колумбійському університеті в Нью-Йорку. У 1961 році також отримав диплом спеціаліста по Радянському Союзу від Російського інституту при Колумбійському університеті.

Від 1964 р. в Канаді, де став професором політичних наук в Макмастерському Університеті в Гамільтоні, Онтаріо.Професор політичних наук Українського вільного університету в Мюнхені (Німеччина) та декан Факультету права й суспільно-економічних наук цього університету. Старший науковий співробітник (сеньйор феллов) Міжнародного бюро праці в Женеві (Швейцарія), Федерального інституту

для Східноєвропейських і Міжнародних студій в Кельні (Німеччина), Центру Російських і Східноєвропейських студій, Університету Торонто. Він також очолює групу досліджень УПА в Інсти-туті української археографії ім. М.С. Грушевського при НАН України, та є членом вченої ради цього інституту. Почесний професор Національного університету "Львівська політехніка", та Східнокитайського педагогічного університету Шанхаю (КНР). Він є також ад'юнкт-професором Гайлюндзянського університету Харбіну (КНР).

Д-р Петро-Йосиф Потічний широковідомий науковець і педагог у ділянці порівняльної політики, ґеополітики та, зокрема, державного права і політики Східноєврпейських країн радянського періоду. Україна та доля українського народу завжди була в центрі його зацікавлень.

Як історик і політолог д-р Потічний є автором або редактором 20 книг та багатьох статей на різних мовах, серед яких поважну роль відограють його зацікавлення визвольною боротьбою українського народу в час і після Другої світової війни. Його стараннями архів "Літопису УПА" та інші документи й матеріали поміщено в бібліотеку Робартс Торонтонського університету, під назвою "Збірка Петра Й. Потічного про Підпільну і Протипідпільну Боротьбу в Україні." Окрім цього він присвятив багато уваги українсько-польським, українсько-російським, українсько-чеським, українсько-єврейським, українсько-німецьким, українсько-китайським та українсько-канадським відносинам.

Крім викладацької та наукової праці, д-р Потічний на посту голови комітету Східноєврпейських і комуністичних студій та як Генеральний секретар і президент Канадської асоціації славістів, значно вплинув на розвиток українознавчих студій у США, Канаді та Китаї. За його заслуги у створенні українсько-китайського словника та підготовку першої Історії України китайською мовою, його обрано Почесним головою Китайської асоціації україністів. Його університетські колеґи та Канадська асоціація славістів відзначили його науковим збірником під назвою "Україна: Розвиток демократичної держави. Есеї на пошану Петра Й. Потічного". Він є членом Наукового товариства ім. Т. Шевченка в США й Канаді, Української вільної Академії наук та багатьох наукових товариств і асоціацій. Важливим вкладом його діяльності є розвиток міжуніверситетських взаємин, а в першу чергу зв'язків між науковими установами Канади, України та Китаю.

Д-р Потічний також активний в українській громаді діяспори, де займає різні пости у суспільно-громадських організаціях. За цю працю він був відзначений Конгресом українців Канади Шевченківською медаллю.

Жонатий на Тамарі Сидорик, має сина Євгена і дочку Адріану (обоє вчителі) та четверо внуків. Живе в Анкастері, Онтаріо, Канада.

Професор Потічний є одним із основників видавництва "Літопис УПА" та з 1973 року співредактором, а потім і відповідальним редактором його видання, як і редактором поодиноких томів. Член редакційної ради Київської серії "Літопису УПА", та співголова цієї ради. У 2004 році він також став головою ТзОВ "Літопис УПА" та головою благодійного фонду "Літопис УПА" ім. Володимира Макара у Львові.

Михайло Федак – "Смирний"

Народжений 9-го березня 1924 року в с. Ропʼянка, Короснянського повіту на Лемківщині в сім'ї Теодора й Анни з дому Гащиц.

Початкову школу закінчив у родинному селі, а 6 і 7 класи в місті Дуклі. У 1936 році вступив до Перемиської української гімназії, але навчання перервала німецько-польська війна в 1939 році. Навчання в 4-му класі гімназії продовжував приватно. У 1941 році вступив до технічного ліцею в Холмі, але навчання перервала німецько-більшовицька війна.

У 1942 році здав іспит на 3-ій курс Української семінарії в Криниці, директором якої був Омелян Цісик. Навесні 1943 року успішно закінчив вчительську семінарію, здав матуру та розпочав перший рік своєї вчительської праці в селі Мшана, що на Лемківщині.

У березні 1944 року німці його арештували, звинувачуючи у приналежності до ОУН. Чудом вийшов на волю і з того часу розпочав довге підпільно-революційне життя під псевдонімом "Смирний". У Західній Лемківщині, за короткий час зумів організувати підпільну мережу УПА, охопивши понад 150 населених пунктів, від Дуклянського шляху на сході, аж до Попрад на заході.

Під його проводом 128 вояків-підпільників виконували свої бойові, організаційні, пропаґандиські, господарчі, розвідувальні та вишкільні завдання аж до насильного виселення українців на т. зв. "Зємє одзискане".

Внаслідок виселення українського населення, осінню 1947 року, "Смирний" вислав частини своїх вояків у рейд на Захід, а сам із 22-ма вояками залишився у своєму терені. Під час важкої зими загинуло шестеро вояків, отже весною 1948 року вже з 16-ма вояками вирушив у рейд до Західньої Німеччини, опинившись в Реґензбурґу, звідки в 1949 році знов відвідав "Край", і в листопаді цього ж року повернувся назад в Німеччину, опинившись в Ландсгуті, де в 1950 році одружився з Марійкою Баюс, яка також прибула цього ж року в Німеччину.

У Німеччині, у 1953 р., народилася в них доня — Мирослава-Анна, а в 1955 році син — Мстислав-Теодор.

У Німеччині М. Федак був фінансовим референтом Головної управи братства колишніх вояків УПА та організаційним референтом СУМ. У березні 1957 року подружжя Федаків еміґрувало до Канади поселившися в Торонто. Тут М. Федак розпочав новий етап життя. Організував українську друкарню "Київ", в якій був керівником і працівником одночасно.

Крім щоденної праці в друкарні, М. Федак довгі роки був директором Свято-Миколаївської рідної школи, яка в 1960-тих і 1970-тих роках вважалася найбільшою та одною з найкращих на американському континенті.

З 1957 року, тобто з перших днів поселення в Торонто, до 1978 року, дружина М. Федака, Марійка, працювала в українському шкільництві як учителька, а згодом — як управителька цілоденного дитячого садочка при Свято-Миколаївській церкві у Торонто. Вчила також у рідній школі філії УНО, цілоденній рідній школі Св. Димитрія та цілоденній школі кардинала Йосифа Сліпого.

У 1960-тих та 1970-тих роках Михайло Федак був головою Об'єднання педагогів Канади, членом підручникової та інших навчально-виховних комісій, брав участь у різних шкільних і виховних нарадах у США й Канаді. У зв'язку з організацією шкільної і виховної системи СКВОР, організував літні виховні табори молоді в оселі "Сокіл", біля Гакстона.

У громадському житті М. Федак був першим головою Об'єднання лемків Канади, секретарем головної управи Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, у 1973 році став співорганізатором Видавничого комітету "Літопису УПА", ввійшовши у склад редколеґії й прийняв обов'язки головного адміністратора, які виконував протягом 10-ти років, згодом залишився членом Видавничого комітету.

У 1980 році був директором Рідної школи і курсів українознавства філії УНО Торонто-Захід. Довгі роки був головою шкільної ради, яка була під патронатом Конґресу українців Канади в Торонто.

Конґрес українців Канади (відділ у Торонто) 28 січня 2001 року нагородив М. Федака грамотою за жертвенну довголітню працю, як директора українських шкіл і голову шкільної ради в Торонто та за вклад у будівництво українського шкільництва в Канаді.

24 серпня 1992 року Державний Центр Української Народної Республіки в екзилі нагородив його почесною грамотою.

У 1992 році, у 50-річчя створення УПА, представництво УГВР нагородило М. Федака грамотою за участь і заслуги в боротьбі за державну незалежність України.

У панів Федаків двоє дітей — Мирослава Федак-Дякун та Мстислав-Теодор. У дитячі роки вони були членами "Пласту" та студентських

організацій. Обоє здали матури курсів українознавства школи УНО-Захід у Торонто, закінчили університетські студії й працюють вчителями в місцевих середніх школах.

Дочка Мирослава понад 30 літ співає в хорі "Веснівка". У неї двоє дітей: Наталя і Маркіян, абітурієнти українознавства і члени "Пласту", зараз студенти університету.

Син Мстислав здобув музичну університетську освіту, пише музику, викладає у середній школі. У нього двоє дітей — Кіра і Лія, які зараз є учнями українських цілоденних шкіл, вивчають музику і танці.

Задумом Михайла Федака було зібрані ним документи упорядкувати та видати друком, зокрема матеріяли про свої і підлеглих його команді вояків УПА, дії в часі визвольних змагань. На жаль, тяжка хвороба перекреслила можливості здійснити цей задум. Він усе своє життя і сили віддав служінню Україні, боротьбі за її визволення, а опинившись в еміґрації — поширенню освіти, національної культури і гідности серед українських поселенців, зокрема серед дітей і молоді. Уся його діяльність була спрямована служінню українській громаді, українським дітям і молоді, а через те — Україні. Він завжди вірив у її відродження.

Микола Кулик — "Дорошенко"

Микола Кулик — "Дорошенко" народився 24.09.1927 р. в селі Німстів, Любачівського повіту, Львівської області. Один з дев'яти дітей батьків Івана Кулика та Ганни з дому Козій ("Цікава") із села Дахнів. Народну школу закінчив у рідному селі та продовжував навчання у м. Чесанів. У воєнні роки перервану освіту продовжував у підпіллі та на скитанні.

Із 1942 року, як член "Юнацтва ОУН", пройшов організаційний вишкіл та став працівником підпілля під псевдонімом "Крук".

З 1943 року — станичий інформатор СБ, а з квітня 1944 року — станичний с. Німстів ("Ненаситець") під новим псевдонімом "Дорошенко". На цьому посту 11 лютого 1945 року був ранений МО (польська "Міліція обивательська") у кисть правої руки та втратив назавжди функціональну здатність лівої нирки. Втікаючи від НКВД, 27 липня 1945 року був вдруге тяжко ранений розривною кулею в ліве стегно та ліву долоню, втративши вказівний та кінцівку середнього пальців, за що, згідно наказу ч. 2/46 військового штабу "Сян", ("Бастіон") від 25.05.46, відзначений двома срібними зірками. Після п'ятимісячного лікування, з початку року до березня

1946 р. виконував функцію ланкового і господарчого самооборонного кущового відділу (СКВ), а з квітня — інтендант курінного шпиталя УПА, а відтак — політвиховник СКВ "Трембіта І" у 4-му районі округи ОУН "Батурин". Учасник підстаршинської військової школи УПА в Ярославщині на Закерзонні, в якій через бойові дії ворога шкільне навчання було перерване.

Після виселення українського населення із Закерзоння, пережив найважчі роки підпільної боротьби (1947—1950). Після операції "Вісла" опинився на чужих і ворожих землях у складі одного роя (потім поділ — на чотири, на два) і, врешті, залишився сам, блукаючи німецькими лісами. Допомагали поселені там українські родини. Службу в УПА закінчив рейдом (Іван Козак — "Борис", Володимир Низ —"Волиняк" і Микола Кулик — "Дорошенко") через територію Польщі і Чехословаччини до американської зони Німеччини, куди прибули 27 вересня 1950 року. Внаслідок отриманих поранень, німецькою та українською лікарськими комісіями, призначено йому інвалідність. У Німеччині в місті Інґольштадт протягом шести місяців вчився в технічній школі, де отримав професію автоелектрика.

У листопаді 1951 р. виїхав в Канаду, де в Раєрсонському інституті закінчив торговельні курси та отримав диплом "Business-management".

У 1959 році одружився з Євгенією Ходань (22.05.29 — 29.02.04).

У Канаді понад 24 роки очолював Головну управу Товариства колишніх вояків УПА в Канаді, був ініціатором та засновником секції для вояків УПА на цвинтарі Св. Володимира в Оквилі, біля Торонто. Він голова комітету побудови пам'ятника "Слави УПА" на тій же секції у 1988 році, за що від Конґресу українців Канади був нагороджений "Шевченківською медаллю". У 1992 році обраний головою Крайового Комітету до святкувань 50-річчя УПА в Канаді та організував поїздку "чартерним" літаком в Україну (230 осіб), у висліді якої ветерани УПА, починаючи з Канева, здійснили одномісячне турне Україною у серпні 1992 р.

З 1976 року член-засновник, довголітній адміністратор та організатор фондів видавництва "Літопис УПА".

З часу прибуття до Канади, став членом Королівського Канадського Леґіону Ветеранів Українського відділу № 360, а згодом — членом управи і скарбником. Із рамени цієї установи — організатор побудови пам'ятника Пилипу Коновалу, кавалеру Хреста Вікторії у його родинному селі Кутківцях, Хмельницької області в Україні у 2000 році. Також був членом і співпрацівником інших українських громадських і ветеранських організацій Канади. У 2001 році в Україні доповнив та перевидав чотиритомник "Спомини та роздуми" Володимира Макара.

У Канаді в 1955 році організував власне підприємство з перевезення будівельних матеріялів для прокладання доріг у Торонто, на якому і працював до пенсійного віку.

Дружина Євгенія Кулик відійшла у вічність 29 лютого 2004 року.

Має двох одружених синів Андрія та Романа. Сини мають університетську освіту, невісток — Джозефін та Рому і онука Іванка-Миколу в Торонто. Старший син Андрій опікується домівкою Королівсько-канадського Леґіону Ветеранів Українського відділу № 360, а син Роман став членом Видавничого комітету та адміністрації "Літопису УПА".

Володимир Дашко – "Марко"

Народився 17 червня 1919 р. в с. Корівники, Перемиського повіту, у сім'ї Ілька і Пелагеї, з роду Дашко.

З юних років був членом товариства "Луг", товариства "Сокіл", "Юнацтва ОУН". У 1943 році вступив до Дивізії "Галичина", згодом був членом Братства першої дивізії УНА.

У рядах УПА служив з 1944 до 1947 року під псевдонімом "Марко". У сотні командира "Бурлаки" виконував функцію чотового, отримавши ступінь старшого булавного.

У бою з відділом НКВД у селі Лопушанка був легко ранений. На Захід перейшов рейдом УПА в 1947 році. На постійне проживання поселився з родиною в Торонто, Канада, де включився в громадське життя. Став членом Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, де виконував різні функції, а із заснуванням Видавничого комітету "Літопису УПА" став його касиром, виконуючи свої обов'язки з великою дбайливістю.

Про свою участь в рядах УПА написав кілька коротких спогадів, які були поміщені у "Вістях комбатанта", "Гомоні України" і "Новому Шляху".

Володимир Дашко одружився з Вірою Здеб і разом виховали двох синів, та дали їм вищу освіту. Ростислав працює інженером у Канадіян Пацифік Рейльроад (Canadian Pacific Railroad), а Роман в Міністерстві Транспортації; провінція Онтаріо.

Володимир Дашко помер 30 квітня 2004 року. Похований на секції УПА на цвинтарі Св. Володимира в Оквилі, Онтаріо.

Михайло Ковальчин — "Бурий"

Народився 10 квітня 1919 року в селі Грушатичі Перемиського повіту, у сім'ї Павла і Марії, з роду Сидір.

Підпільну діяльність розпочав у молодому віці. У 1940 році став членом ОУН, а з 1944 року активіст у рядах УПА й підпільній мережі ОУН. У сотні "Нечая" зразу був ройовим, а потім — чотовим. Згодом його призначено

командантом боївки СБ, підреферентом, а вкінці районовим референтом СБ. Його підпільний псевдонім – "Бурий".

У час німецької окупації закінчив підстаршинську школу української поліції у Львові із ступенем десятника, в УПА — підстаршинську школу ім. полк. Коника зі ступенем — старший булавний. Був учасником підстаршинських і старшинських курсів СБ.

У 1946 році був важко поранений в бою в с. Ямна Долішня.

Написав два короткі спогади, які були поміщені в книзі "У рядах УПА. II. Збірка споминів колишніх вояків УПА з терену Лемківщини й Перемищини".

На Захід перейшов рейдом у 1947 році, де при переході був легко ранений.

У 1949 р. одружився з Іриною Світенко. Виховали двоє дітей — дочку і сина, й дали їм вищу освіту.

У березні 1951 р. з Німеччини еміґрував до США, і поселився в м. Філадельфія. Тут став членом Товариства колишніх вояків УПА, Організації оборони чотирьох свобід України (ООЧСУ), Українського Конґресового Комітету Америки (УККА), Злученого Українсько-Американського допомогового комітету (ЗУАДК), також продовжував своє членство в ОУН. У всіх названих організаціях виконував різні функції, будучи активним членом. У Товаристві колишніх вояків УПА є головою відділу від 1953 року.

Членом Видавничого комітету "Літопису УПА" став у 1977 році.

Ярослав Струтинський — "Яспар"

Народився 26 серпня 1922 р., у селі Блудники, Галицького району, Івано-Франківської області. Середню освіту добув у Станиславові в 1941 році. Член "Юнацтва ОУН" з 1939 року.

Літом 1941 року учасник старшинської школи ОУН у Великих Мостах на Львівщині, у 1941—43 рр. член обласної військової референтури ОУН Станіславівщини. З листопада 1943 року член Штабу ВО (Воєнної Округи) "Говерля", ад'ютант командира ВО.

У підпіллі Я. Струтинський діяв під псевдонімами "Яспар" і "Новий". Він був організатором безпеки для групи старшин Королівського війська Голландії, яким вдалося втекти з німецького полону. Він забезпечував конвой цієї групи в Угорщину та її повернення до західніх альянтів.

У квітні 1944 року став першим командиром сотні "Дружинники" у Галицькому районі, а з травня заступником головного зв'язкового УПА з Угорською армією. З жовтня 1944 р. в Угорщині при формаціях повстанських відділів "Копяш" (Kopjas).

З 1945 року перебував у Західній Німеччині, де був членом місії УПА. У 1945—47 роках, підвищений ЗП УГВР до сотника. У 1950 р. еміґрував до США і поселився в Чікаґо, де закінчив технічні студії. До відходу на пенсію працював будівельним інженером. Одружений з Євстахією Берень.

У США декілька разів був головою Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади, був членом Товариства українських інженерів у США та довголітнім головою його місцевого відділу.

Членом Видавничого комітету "Літопису УПА" став від початків заснування.

Ярослав Струтинський помер у 1999 році в Чікаґо, де й похований.

Степан Ґоляш — "Мар"

Степан Ґоляш народився 26 грудня 1919 року в селі Бишки, Бережанського повіту на Тернопільщині. Степанові батьки були свідомими селянами, які виховали своїх дітей у глибокорелігійному та національному дусі.

З юних років був активним членом "Юнацтва ОУН". У 1934 році став провідником "Юнацтва" в ґімназії в Бережанах та членом Марійської дружини. У 1940 році "Мар" посів пост повітового військового референта при Проводі ОУН цілої Бережанщини.

У 1941 році Степан Ґоляш, у містечку Козова, через радіостанцію проголосив "Акт 30 червня". У 1943—44 роках був референтом "Юнацтва ОУН" Львівської області. У червні 1944 року організував сотню добровольців, що вступили до старшинської школи УПА. Він привів їх на вишкіл у Карпати і залишився їхнім політвиховником.

У серпні 1944 року "Мар" став політвиховником у сотні "Сурма", де командиром був "Нечай", а пізніше "Бурий". У сотні виконував не тільки функцію політвиховника, але одночасно був заступником сотенного. Осінню 1944 року сотня "Сурма" була включена до куреня, який згодом був переформований на загін під командою Мартина-Василя Мізерного "Рена".

Із загоном “Рена” він пробивався через німецько-більшовицький фронт і відтак рейдом на схід пройшов в околиці Чорного Лісу в Станиславівщині (Івано-Франківщина). 17 листопада 1944 року брав участь у наступі куреня “Рена” на станицю НКВД та погранзаставу в містечку Перегінсько.

Згідно наказу командування УПА, курінь “Рена” відійшов назад на Лемківщину. Зиму 1944/45 рр., він перезимував зі сотнею “Нечая” на території УРСР. У березні 1945 року сотня продерлася через ріку Сян на Закерзоння на терен Лемківщини, яка вже тоді була під польсько-більшовицькою окупацією.

У квітні 1945 року “Мар” дістав наказ перейти з військових частин УПА до підпільної мережі ОУН. Надрайоновий Провід ОУН у той час зібрався на відправу в околицях села Радева. Віддаль від с. Ступосяни не була далека, але небезпека, з огляду на погранзастави, була велика. У дорозі, ранком 29 квітня 1945 року, у Квітну неділю, він разом з “Гориславом” попав у засідку. Їм дивом вдалося врятуватися.

6 травня 1945 року на відправі Надрайонового Проводу Лемківщини, яку проводив Микола Радейко – “Зорич”, його призначено на пост Надрайонового референта пропаґанди. На цій посаді перебув він до жовтня 1945 року. У жовтні цього ж року на місце Надрайонового “Зорича” призначено “Мара”.

Провідником Надрайону “Бескид” “Мар” був з жовтня 1945 року до серпня 1947 року. Роки ці припадали на дуже важкий період, коли шалів постійний терор польських державних органів з піддержкою більшовицьких спецвідділів та польських цивільних озброєних банд. У цей же періоді відбулися три примусові акції виселення лемків із своїх прадідівських земель. “Марові” прийшлося допомагати населенню Лемківщини чинити спротив виселенню та переховуватися від ворожого варварства. Остання акція, акція “Вісла”, закінчилася в липня 1947 року.

Після виселення українського населення і неможливості провадити подальшу боротьбу, “Мар” провів 17 і 18 серпня останню відправу Надрайонового Проводу Лемківщини. Після відправи, вирушив він разом з побратимами у рейд в Західню Європу. У групі “Мара” були: надрайоновий референт гарбарства — курінний капелян о. Андрій Радьо “Яворенко”, надрайоновий господарчий референт М. Мартин “Давиденко”, районовий провідник “Карпо” – Осип, районовий провідник Микола Полюжин “Чорнота”, командир зв’язку 4-го району Мирон Мицьо “Дух”, та кущовий харчовий “Ворон”. З великими труднощами та боями прийшлося їм пробиватися через Словаччину, Чехію і Австрію.

На територію Західньої Німеччини пробився тільки “Мар”. В Мюнхені Степан Ґоляш – “Мар” зразу включився до активної діяльності

в референтурі пропаґанди закордонних частин ОУН та був виховником юнацтва. Одночасно із своїми організаційними обов'язками продовжував свої студії, які закінчив дипломом інженера.

12 червня 1949 року одружився із Надією Партикевич "Марійкою", районовою референткою підпільного Українського Червоного Хреста (УЧХ). Вінчання відбулося в Мітенвальді, де перед престолом разом присягали три пари повстанських молодят. Вінчання провів о. Богдан Смик, відомий Пластовий діяч.

У 1951 році Степан з дружиною Надійкою та сином Ромком еміґрували до США, де поселилися в місті Чікаґо. Тут Степан Ґоляш відразу включився в комбатантську, суспільно-політичну та церковну діяльність. Передусім він брав активну участь в Товаристві кол. вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки, Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Українському Конґресовому Комітеті Америки (УККА), Спілці Української Молоді (СУМ), Українському Народньому Союзі (УНС) та в дирекції першогоУкраїнського федерального щадничого банку "Певність". Був учителем в українській суботній школі при парафії Св. Миколая та членом Наукового товариства ім. Тараса Шевченка, заслуженим парафіянином собору Св. Володимира і Ольги, членом Президії та Парафіяльної ради, членом Братства Св. Апостола Андрея Первозванного та багатьох інших інституцій у Чікаґо та в м. Палатайн.

У приватному житті Степан був взірцевим чоловіком Надійки, батьком сина Романа та дочки Олі, дідусем Вікторії, Матвійка та Наталочки. Крім Степана в родині було чотири брати: Григорій — "Бей", Семен, Василь, Федір та сестра Теодозія. Всі вони були щирими патріотами та брали героїчну участь у визвольній боротьбі за незалежність Батьківщини.

Степан Ґоляш — "Мар" був визначним членом Видавничої спілки "Літопис УПА"; входив до Президії Видавничого комітету, був членом редакційної колеґії та Головою фінансові комісії "Літопису УПА".

Степан Ґоляш — "Мар" помер у Чікаґо 28 травня 2003 року. Похований на повстанській частині кладовища, передмістя Чікаґо, при парафії Св. Андрія в Блумінґдейлі.

Михайло Міґус — “Зірка”

Народився 20 жовтня 1921 р. в селянській родині Якова і Катерини з роду Збожна, у селі Тирношин, повіту Рава Руська.

У рядах УПА служив з 1943 до 1948 року в сотні “Вовки” на Холмщині, під псевдонімом “Зірка”, де виконував функцію зв’язкового в охороні командира тактичного відтинка “Данилів”.

У 1948 році перейшов на Захід, до Німеччини, згодом еміґрував у Канаду, поселившись у Торонто.

На еміґрації став членом “Пласту”, де виконував функцію секретаря. Став членом Об’єднання колишніх вояків УПА США і Канади, де виконував функції заступника голови, члена контрольної комісії та інші. Незважаючи на вік, є і надалі активним членом Об’єднання КВ.

Членом Видавничого комітету “Літопису УПА” є з початку заснування видавництва, де вів картотеку й виконував функцію члена контрольної комісії та інше.

Одружений з Анною Куприк. У них одна донька, яка здобула педагогічну університетську освіту в Канаді і Франції.

Живе в місті Торонто, Канада.

Стефан Бабяк — “Орленко”

Народився 6-го липня 1925 р. в селі Репедь, Сяніцького повіту на Лемківщині, Західна Україна, у селянській родині Івана і Марії з роду Онишканич.

Після закінчення школи в рідному селі, закінчив сільськогосподарську школу в Сяноці та згодом вступив до рільничої школи в Черниці, біля Стрия.

У 1943 році вступив до Дивізії “Галичина”. Після бою під Бродами, восени 1944 р., біля села Білина на Самбірщині, вступив у ряди УПА. Пройшовши вишкіл виконував обов’язки санітара в сотні “Булави”, відтак у сотні “Сурма”, під командою сотенного “Бродича”.

Літом 1947 року перейшов рейдом у Західню Европу, опинившись на землі Австрії, перепливши ріку Дунай у листопаді цього ж року і був інтернований частинами американської армії. Після короткого перебування в Австрії переїхав до Німеччини, звідки, у липні 1949 року, виїхав у Канаду. Працював у копальні золота в Тименсі, провінція Онтаріо. Тут у серпні 1950 року одружився з Осипою Трайт. Через рік переїхали на постійне проживання в Торонто.

Протягом 36-ти років працював залізничником. У подружжя Бабяків четверо дітей: син Тарас — лікар-психіатр, Богдан — автомеханік, Теодор — аґент з продажу нерухомості і Леся — доктор фармації.

Стефан, усе своє життя в еміґрації присвятив суспільно-громадському життю. Довголітній член управи станиці Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади (ОКВ УПА), член і голова Крайової Управи ОКВ УПА, член (з різними обо'язками) і довголітній голова Крайової управи Об'єднання лемків Канади, член Світової Федерації лемків, Епархіального товариства, голова управи Братства українців-католиків при Свято-Миколаївській парафії в Торонто (дві каденції). Заступник голови Централі українських католицьких організацій, довголітній організатор і член Верховної управи Братства Св. Миколая — української життєво-асекураційної установи з осідком у Вінніпезі, провінція Манітоба. 2 липня 1995 р., став членом ордену Лицарів Св. Володимира за особливі заслуги в організації життя української спільноти Канади. Член управи батьківського комітету української школи при катедрі Св. Йосафата в Торонто та опікун Пластового уладу новаків.

С. Бабяк став членом Видавничого комітету "Літопису УПА" зі самого початку заснування видавництва. Короткий його спогад з часів участі в УПА поміщений у 32 томі "Літопису УПА".

Стефан Бабяк "Орленко" помер 7 липня 2001 року. Похований на цвинтарі Св. Володимира в Оквил, Онтаріо, в частині, призначеній для вояків УПА.

Михайло Бохно — "Крутянець"

Михайло Бохно народився 18-го серпня 1925 року в родині Петра і Марії з дому Якимець, на присілку Заяці, який належав до села Радава, Ярославського повіту (Польща).

У 1939-му році закінчив 6-класову народну школу в Радаві, а в 1943-му — один рік дворічної торговельної школи в Ярославі. З осені 1943 року до липня 1944 року працював у делеґатурі Українського допомогово комітету в Синяві. З жовтня 1944 р. до серпня 1945 р. був ув'язнений в польських тюрмах в Ярославі та Перемишлі.

У березні 1946 р., включився в українське підпілля, прийнявши псевдонім "Крутянець", де працював в адміністративній мережі районо-

вого пропаґандиста “Плая”, в 2-му районі ІІ-ої округи “Батурин” на Закерзонні. Згодом, недовго, був політвиховником СКВ к-ра “Юзя” в Ярославщині, звідки “Плай” забрав його назад на попередній пост в адміністративній мережі, де перебув до серпня 1947 року і звідки, з нелеґальними документами, переїхав до Східної Прусії, де переховувався у батьків в околиці Пасленк — Ельбльонґ.

24 червня 1949 року з “Вільховим” із с. Радава та “Морозом” із с. Манастир, з нелеґальними документами, поїздом з Ельбльонґа виїхали до м. Клодзко і зупинилися в дальньої родини “Вільхового”. Звідси всі троє, рейдом через територію Чехословаччини, перейшли чехо-словацько-німецьку границю в околиці міст Домажліце і Вальдмінхен. Затримані німецьким поліцейським були притримані понад тиждень у тюрмі в місті Хам, звідки їх перевезли до Реґенсбурґа. Там залагодили формальності в окупаційному американському суді й були переведені до переходового табору в Мюнхені.

У серпні, з Мюнхену переїхав до м. Розенгайм, до шпиталю на лікування. У грудні 1949 року переїхав до табору “ДіПі” (Displaced persons — переміщені особи) у Міттенвальді. Згодом еміґрував до Сполучених Штатів Америки, а з 1993 року постійно проживає в Канаді.

В еміґрації включився у суспільно-громадську діяльність в українських організаціях. Членом Об’єднання колишніх вояків УПА США і Канади став від початку заснування, виконуючи функцію Голови Головної Управи протягом однієї каденції. Став членом середовища УГВР. Брав участь у хорах Філадельфії, Клівленда й Вашінґтона. Був членом Об’єднання українців Вашінґтона. Під час студій в Кент Стейт Університеті належав до Інтернаціонального клубу, в якому для студентів університету та для місцевої громади організував виставки українського мистецтва, концерти хору “Дніпро” з Клівленда. Про ці заходи дописував до місцевої й україномовної преси. Працюючи в бібліотеці Конґресу США (кінець 1970-тих років) підготував доповідь про колекцію україністики (карт, атласів) в Географічному департаменті, яку прочитав у Гарвардському університеті.

М. Бохно став членом Видавничого комітету “Літопису УПА” з початку його заснування. Виконував різні допоміжні роботи, наприклад, видавання Бюлетеня, протоколювання пленарних засідань Видавничого комітету та збирання матеріялів про підпілля Округи “Батурин” і ТВ УПА “Бастіон” на Закерзонні. Живе в Торонто, Канада.

Андрій Дольницький — Андрій Кисіль, "Голубенко", "Немо"

Народився 27 серпня 1912 р. в Здолбунові, Рівненської області. З молодих літ член ОУН. Був політичним в'язнем польських тюрем та в'язнем концентраційного табору в Березі Картузькій.

У 1939—41 рр. він перебував за кордоном. Був абсольвентом торговельної школи у Подєбрадах (Чехословаччина), а з червня 1941 року став перекладачем у німецькій армії.

З квітня 1942 року Андрій Кисіль став керівником філії повітової "контори" у Здолбунові, а відтак, з грудня 1942 року, був заступником директора обласної кооперації у Рівному.

З 1943 року старшина в УПА. Під псевдом "Голубенко" працював шефом розвідки при штабі Південної (Крем'янецької) ВО УПА. Командиром ВО тоді був Петро Олійник "Єней".

Завдяки ініціативі Андрія, зав'язано таємні зв'язки з угорським окупаційним корпусом в Україні. Ці контакти довели до перемир'я та деякої співпраці між УПА і угорською армією. Угорці зобов'язалися не брати участі в боротьбі проти УПА, а УПА — не виступати проти угорських частин. Мадяри також постачали для відділів УПА зброю, амуніцію, медикаменти, харчові продукти. Пізніше ці контакти перейшли на вищий рівень між ГК УПА і Генеральним штабом угорської армії. Андрій Дольницький став зв'язковим старшиною між обома головними штабами.

Весною 1944 року частини угорських військ, з якими підтримувався контакт, від'їхали в Угорщину. З приїздом інших угорських частин у Карпати, ситуація змінилася і дійшло до непорозумінь та збройних сутичок між ними та відділами УПА. Командування обох армій, стривожене такою ситуацією, пробувало знову укласти перемир'я. У цих заходах відзначився сотник Андрій Дольницький-Кисіль. Від командира Станиславівської воєнної округи (ВО) І. Бутковського — "Гуцула" він одержав доручення продовжувати таємні зв'язки зі штабом угорської армії в Карпатах.

У штабі угорської армії Андрія вважали здібним дипломатом. Він володів багатьма мовами: німецькою, французькою, рядом слов'янських та вивчав угорську.

У липні 1944 року радянський фронт швидко просувався на захід і південь. Андрій був змушений перейти з угорським штабом на Закарпаття,

а відтіля в Угорщину. Тут продовжував далі співпрацювати з угорцями, домовився про вишкіл радистів, допомагав улаштовувати табір для учасників партизанської боротьби у радянському тилу.

У 1945 році, коли територія Угорщини опинилася під більшовицьким контролем, йому вдалося перейти через Австрію до Західної Німеччини. Тут він почав працювати, як провідний член, у ЗЧ ОУН.

У 1948 році Андрій Дольницький еміґрував в Канаду. Прибувши в Монтреаль зразу включився у громадську і політичну діяльність. Між іншими завданнями, він був ініціатором організування кредитної каси "Мазепа".

Андрій Дольницький був довголітнім головою Товариства колишніх Вояків УПА в Канаді. З 1976 року був діяльним членом Видавничого комітету "Літопису УПА". Одружився з Олександрою Миколів. Виховали двох синів Олеся і Василя й дочку Марусю.

Андрій Кисіль–Дольницький — "Голубенко" помер 6 липня 1982 року після довгої і важкої недуги. Похований на цвинтарі в Монтреалі, провінція Квебек, Канада.

Олександр Дольницький

Народився 1 жовтня 1952 у Монтреалі, Канада.

Батько — Андрій Дольницький, сотник УПА, зі с. Дермань, Рівненської обл., мати — Олександра Миколів, зі села Настасів, Тернопільської області.

Олександр одружений, має доньку Марію. Дружина, Христина Сокульська, народжена в провінції Саскатун. Батьки Христини: Дмитро Сокульський зі села Карлів (тепер Прутівка), Івано-Франківської обл. і Марія Черній зі села Стужиця (Холмщина).

В юнацтві Олександр був членом "Пласту" і допомагав при парафії Св. Софії в Монтреалі.

Закінчив студії інженера-машинобудівельника в Монтреалі, університет МакҐіл, у 1975р. Зараз працює в Торонто як адміністратор комп'ютерних систем у фірмі CGI.

Брав участь , як іноземний спостерігач, у виборах Президента України 31 жовтня 2004 та 26 грудня 2004 р.

Активний член "Приятелів України" і Ліґи українців Канади.

Осип Й. Жигар — “Помста”, “Богдан”, “Пімста”

Народився 2 січня 1925 р. в с. Завидовичі, Городоцького району, Львівської області в сім’ї Івана та Єви, з роду Фурдас. Освіту (7 класів), здобув у рідному селі, а опісля поступив до ґімназії в м. Городку.

У школі став членом організації “Луг”, а потім членом “Юнацтва ОУН”. У цій організації виконував функцію зв’язкового й невдовзі, аби уникнути арешту, пішов у глибоке підпілля.

Прибравши псевдонім “Помста”, пройшов п’ятимісячний військовий вишкіл у Миколаївських лісах близько Львова та брав участь в боях з німцями і польськими бандами, які діяли в цьому районі. Під час бою з німцями в с. Бродки був поранений. Після декількох похвал і відзначень його призначено чотовим другої чоти сотні “Леви”.

У липні 1944 року охороняв Великий Збір УГВР, а після був в охороні головного командира УПА ген.-хор. Романа Шухевича — “Тараса Чупринки” та п’ятьох членів УГВР.

Після переходу фронту сотня “Леви” знову повернулася в Миколаївські ліси. Його звільнили з посту чотового і за бажанням провідників Зеновія Тершаковця і Петра Дужого — “Аркадія” перевели до підпільної сітки, де у крайовому відділі пропаґанди він знову почав виконувати обов’язки зв’язкового з завданням також охороняти людей, які проходили цією лінією. За добре виконання цих обов’язків у 1945 р. в с. Десятники, де тоді знаходився осередок пропаґанди, його та підпільника “Прикрого” відзначив член УГВР Микола Дужий.

Опісля його призначено до провідника Дмитра Маївського (“Тараса”) із завданням допомогти передислокувати його осередок у Карпати. Восени 1945 р. він охороняв провідника Дмитра Маївського (“Тараса”) і ген. Дмитра Грицая (“Перебийноса”) у їх подорожі на Лемківщину. На прохання ген. “Перебийноса” він прийняв псевдо “Пімста” і з ним залишився до кінця перебування в підпіллі. Після відходу провідника “Тараса” та ген. “Перебийноса” на Захід мав обов’язок відповідати за кур’єрську лінію, яка пересилала пошту між Німеччиною і Україною.

Після скасування цієї кур’єрської лінії, утримував зв’язок між Лемківщиною і Перемищиною аж до відходу на Захід. У 1947 р. за наказом Провідника Лемківщини очолив групу з шести чоловік, яка мала завдання пробитися до Німеччини. Після прибуття, на прохання полковника Юрія Лопатинського, очолив групу вояків УПА в таборі

Цуфенгавзен у м. Штутґарті. Там включився в громадське життя й організував осередок Спілки української молоді (СУМ).

Роком пізніше виїхав до Канади і опинився в м. Сидней, провінція Нова Шкотія, але потім переїхав до м. Гамільтон, провінція Онтаріо.

У 1949 р. одружився з Анною Діхтях, з якою знався ще з Німеччини, а через рік сім'я переїхали на постійне проживання в м. Торонто. У цьому місті була вже група колишніх вояків УПА і з наказу Місії УПА організовано станицю, головою якої він став. У липні 1949 р. рішенням ЗП УГВР йому надано ступінь старшого вістуна. У цей час він також включився у працю в "Пласті", та став одним з організаторів відділу Прихильників визвольної боротьби в Україні, членом Українського Народного Дому, а також організатором клубу сеньорів "Карпати" у Скарборо. З 1999 р. виконує функції одного із директорів дому для перестарілих Св. Петра і Павла у Скарборо.

Членом Видавничого комітету „Літопису УПА" став у 1997 р. і від того часу виконує функцію голови контрольної комісії.

Микола Зінько – "Певний"

Народився 24-го квітня 1920 року в селі Річки, Рава-Руського району, Львівської области.

У 1944 році, у час другої окупації Галичини більшовиками, із трьома товаришами перейшов кордон і потрапив на землі Закерзоння, окуповані комуністичною Польщею. У селі Корні налагодив зв'язок з українським підпіллям і потрапив до куреня УПА "Месники", яким командував командир "Залізняк". Микола Зінько був зарахований до першої сотні, останнім командиром якої був "Шум". Сотня діяла на території Томашова Любельського.

Під час служби в УПА відбув вишкіл мінометників. Після виселення українського населення, у 1947 році, попав у полон до польського війська. Військовим судом операційної групи "Вісла" у Ряшеві був засуджений до довічного ув'язнення.

У 1954 році, на підставі амністії, зменшено термін ув'язнення до дванадцяти років і на основі, т. зв. умовноого звільнення, був випущений на волю. По виході з тюрми одружився з Теклею Ярмолою і в 1977 році з ріднею виїхав до Канади, поселившись в Торонто. У подружжя Зінько дві дочки, обоє з університетською освітою–старша Емілія і молодша Лідія.

Микола Зінько у Канаді став членом Товариства колишніх вояків УПА, де виконував обов'язки касира. Згодом став також членом Видавничого комітету "Літопису УПА", де в 1978 році був членом Контрольної комісії.

Емілія Зінько-Нагірна

Народилася в 1956 році у Польщі. Донька Миколи (“Певний”) і Теклі Зінько з дому Ярмола (“Кармен”). Батьки були учасниками підпільної боротьби УПА. Отримала вищу освіту в Польщі, закінчивши Університет імені Коперника в місті Торунь та отримала спеціалізацію хіміка.

До Канади прибула з батьками та молодшою сестрою в 1977 році.

Тут вийшла заміж за Мар’яна Нагірного.

З 1990 року допомагала в адміністративних справах та придбаннях фондів, формально була прийнята в члени Видавничого комітету “Літопису УПА” як заступник касира.

Під час святкування 50-ти річчя УПА виконувала обов’язки секретаря-касира ювілейноого комітету при поїздці в Україну у 1992 році.

У 1994-2000 роках працювала в англомовних та українських школах і в телевізійній програмі для дітей під назвою “У тітки Квітки”. Бере активну участь у діяльності українських громадських організацій в Канаді.

З 1 січня 2004 року виконує обов’язки касира в адміністрації видавництва “Літопис УПА”.

Живе в Торонто з чоловіком і сином Олександром-Миколою.

Іван Козак — “Борис”

Іван Козак народився 5 липня 1916 року в селі Суха Воля, Любачівського повіту, Львівської обл. в Україні. Син Василя і Марії з дому Гарасимович. Навчався в Народній школі в рідному селі, після якої продовжував навчання в м. Олешичі та у м. Львові. В 30-х роках у Львові закінчив вищу школу харчової промисловості, після якої працював у князя Сапіги за набутою спеціалізацією.

З 1938 року став членом ОУН і активно працював у підпіллі. Під час німецької окупації заснував у місті Львові ресторан-кафе, як зв’язковий пункт для прикриття підпільної діяльності ОУН, де був директором та власником, а фактично — підпільним працівником. Однак, у 1943 році цей “підпільний пункт” залишив та був покликаний до відділів УПА, які організувалися на Сокальщині. Перейшовши фронт у 1944 році, після реорганізації, призначений кущовим провідником Щебивовківського СКВ у 3-му районі округи “Батурин”.

Згідно наказу ч. 2/46 військового штабу "Сян", ВО "Бастіон" від 25.05.46 одержав "Вирізнення" за те, що заскочений Військом Польським на присілку Ялина, у жовтні 1944 р., у нічній темноті в рукопашному бою разом із військовиком "Черемош" відбиває ворога, чим рятує непідготований до бою рій. У 1946 році отримав ступінь старшого булавного УПА.

Після виселення українського населення із Закерзоння, восени 1947 року, з групою вояків рейдом перейшов на північні землі Польщі, у східну Прусію. А потім, під кінець 1948 року, у дальшому рейді прибув до воєводства Кошалін, де перебував у лісах, підтримуваний українськими родинами, які були поселені на цих теренах. Там, на початку березня 1950 року, зустрівся із Миколою Куликом ("Дорошенко") й Володимиром Низом ("Волиняк") разом з якими, у кінці липня цього ж року, вирушив рейдом до американської зони Німеччини. До Німеччини прибули 27 вересня 1950 року. Там він став членом Братства колишніх вояків УПА.

У вересні 1951 року еміґрував до рідної сестри у Канаду, в місто Вінніпеґ, а відтак переїхав до м. Торонто. У Канаді включився в суспільно-громадське життя, був провідним членом багатьох організацій, а саме: головою Товариства колишніх вояків УПА в Канаді у 1957-1963 рр., членом Управи культурного центру в Торонто, членом Кредитової спілки "Будучність", членом-основником видавництва "Літопис УПА" та членом адміністрації Видавничого комітету "Літопис УПА".

Іван Козак одружився з Валентиною Хом'як 14 вересня 1956 р., з якою прожив лишень 11 років. Він помер 28 серпня 1977 р., а його тлінні останки поховано на цвинтарі Park Lawn у Торонто. Його дружині припала важка доля самій виховувати дітей - Лесю та Ольгу. Доньки мають вищу освіту та є активними учасниками у діяльності української громади в Торонто, Канада.

Микола Кошик — "Горко"

Микола Кошик — "Горко", син Осипа і Анни з Кривінських, народився 14 грудня 1928 р. в с. Воля Володзька, повіт Березів (тепер Польща).

Служив в УПА у 1945–1947 роках, виконуючи функції чотового політвиховника в сотні Михайла Дуди — "Громенка". До Німеччини прийшов рейдом у серпні 1947 р.

Після переїзду до Канади став активним членом Товариства колишніх вояків УПА Канади, в якому крім інших функцій був головою. Також став активним членом Ліґи українців Канади та

Спілки української молоді, де виконував різні фінансові обов'язки. Один із засновників видавництва"Літопис УПА", він від самого початку є членом Видавничого комітету.

Автор декількох спогадів, які були надруковані в ґазеті "Гомін України".

Разом з дружиною Аделею виховали двоє дітей, сина — доктора фізики та дочку — спеціаліста в ділянці комп'ютерних наук. Проживає в м. Торонто, Канада.

Роман Кулик

Народився 27 березня 1965 року в Торонто. Батьки — Микола Кулик, адміністратор видавництва "Літопис УПА" і Євгенія Кулик з дому Ходань.

Випускник української цілоденної школи ім. Св. Йосафата та курсів українознавства ім. Юрія Липи в Торонто. Отримавши середню освіту, у 1984 році вступив в University of Toronto на комерційний факультет, де в 1987 році отримав диплом бакалавра за спеціальністю фінансиста. Також має різні бізнесові дипломи.

Працював на Торонтонській біржі, управителем кредитової спілки та дорадником у банку, тепер лагодить фінансові позичкові інвестиції.

У "Літописі УПА" з 1993 року, був помічником, а від 1998 року став заступником адміністратора видавництва. У 2001 році був співвидавцем чотиритомника "Спомини та роздуми" Володимира Макара, перевиданого в Україні, а в 2004 р., спільно з дружиною Ромою та Ігорем Гомзяком, видали книжку-поему Миколи Петренка "Карби борні", мистецьки ілюстровану скульптурами Петра Кулика. Активіст української громади.

В УПА не служив і не мав псевдоніму, у видавництві "Літопис УПА" отримав кличку — "Кривоніс".

Микола Лебедь — "Максим", "Рубан"

Син кравця, народився 26-го листопада 1910 року в Нових Стрілищах Жидачівського району, Львівської области.

З юних років був активним членом підпільної боротьби ОУН проти польської окупації земель України. Член 7-го куреня пластунів у Львові; організатор першої підпільної "п'ятки" Юнацтва в 1928 році, організатор і керівник "Юнацтва ОУН" в гімназії у 1929 році, член Пластового куреня "Лісові чорти" в 1930 р., абсольвент філії гімназії у Львові в 1930 р.

Організатор і керівник "Юнацтва ОУН" в Галичині (1930—1932), керівник підпільних вишколів "Юнацтва ОУН" у Карпатах; зв'язковий між КЕ (Крайовою Екзекутивою) в Галичині та ПУН (Проводом Українських Націоналістів) за кордоном. Змушений жити підпільно під фіктивними прізвищами такими як: "Максим", "Рубан", "Олег", "Ігор", "Ярополк", "Вільний", "Марко" й інші).

У 1934 році затриманий ґестапо в Німеччині і переданий Польщі за підозрою співучасті в організації атентату у Варшаві на польського міністра внутрішніх справ Броніслава Пєрацького. Засуджений на смертну кару на Варшавському процесі. Згодом присуд замінено на довічне ув'язнення.

У тюремній капличці одружився з нареченою Дарією Гнатківською, яка була засуджена до 15-ти років тюрми на Варшавському процесі над ОУН (1935—36 рр.).

У вересні 1939 року, у час польсько-німецької війни, визволився з тюрми і відразу став активним провідним діячем ОУН. У 1940 р. — член Революційного проводу ОУН. Учасник II-го ВЗ (Великого Збору) ОУН у Кракові, вибраний на другого заступника провідника ОУН Степана Бандери, призначений міністром державної безпеки УДП (Українського Державного Правління) у Львові в липні 1941 р.

У 1941—1943 роках урядуючий провідник ОУН/ОУНСД (Організація українських націоналістів самостійників державників), головний організатор протинацистського резистансу. Він був предметом інтенсивних розшуків зі сторони німецьких нацистів. У жовтні 1941 року нацисти пустили у світ спеціальний *"гончий лист"*, разом із його фотографією та з наказом арешту на місці.

Микола Лебедь був організатором і керівником Конференцій ОУН: першої — у вересні 1941, другої — у квітні 1942 і третьої — в лютому 1943 року в Україні. На III-му Надзвичайному Великому Зборі ОУН вибраний головою Головної ради ОУН. В 1934—44 рр., організатор і керівник РЗЗ (Референтури Зовнішніх Зв'язків) при Проводі ОУН, учасник ВЗ (Великого Збору) УГВР, автор доповіді "До зовнішнього політичного становища". Вибраний Генеральним секретарем закордонних справ УГВР. Із дорученням Президента й Президії УГВР виїхав на Захід для встановлення зв'язків для допомоги від західніх альянтів. У 1945—1947 рр. перебував в Італії, у 1947—1949 р. — у Західній Німеччині, а з грудня 1949 року — у США. Член ЗЧ (Закордонних Частин) ОУН до 1948 року. У 1952—1974 роках — засновник і голова фірми-корпорації "Пролог" у Нью-Йорку.

У 1982—85 роках заступник голови, член Ради директорів з 1974 року, промотор мюнхенських публікацій “Сучасна Україна”, “Сучасність” і “Український самостійник”, член управи Українського товариства закордонних студій в Мюнхені (1956-91).

Член Видавничого комітету “Літопис УПА” з початків його заснування. Автор першої монографії про дії УПА — “Українська повстанська армія” (чотири випуски), численних статтей, доповідей з історії визвольної оротьби.

Микола Лебедь помер у 1998 році й похований на Православному цвинтарі в Савт Бавндбрук, штат Нью-Джерзі, у секції призначеній для вояків УПА.

Юрій Лопатинський – “Калина”

Юрій Лопатинський — “Калина” народився в Україні 12 квітня 1906 року. Батьком Юрія був о. Дем’ян Лопатинський, відомий церковний та громадський діяч, почесний крилошанин Львівської Метрополії та парох Успенської “Волоської” церкви, голова дирекції видавничої спілки “Діло”.

Батьки виховали сина у глибоко релігійному і національному дусі. Народну школу та Українську академічну ґімназію Юрій закінчив у Львові 1926 р.

Військове знання, яке в пізніших роках стало йому дуже придатне, здобув у школі підхорунжих польської армії.

У 1929 році він почав навчатися на юридичному факультеті у Львові, а потім розпочав медичні студії у Франції та Австрії.

У 1938 році Юрій Лопатинський “Калина”, разом з Романом Шухевичом, Зеноном Коссаком та іншими провідниками, брав участь у визвольних змаганнях Карпатської України. “Калина” став комендантом підстаршинської школи та членом штабу Карпатської Січі.

У березні 1939 року він брав участь в обороні Закарпатської столиці — Хусту — від наступу переважаючої сили мадярської армії.

Після двотижневих боїв перейшов у Карпати та пробився, з Романом Шухевичем і частиною січовиків, на територію Румунії, а відтак дістався до Німеччини.

Юрій Лопатинський, у квітні 1941 року, був учасником II-го Великого Збору ОУН-Б у Кракові. Цього ж року вступив у ряди Українського леґіону “Нахтіґаль”, де командиром став Роман Шухевич. У рядах леґіону пройшов весь бойовий шлях через Львів під Жмеринку — Вінницю. За героїзм у боях коло Вінниці, він був нагороджений Залізним Хрестом.

У час, коли німці дали наказ розв'язати леґіон "Нахтіґаль", Юрій Лопатинський дістав доручення від Проводу ОУН виїхати до Берліна на медичні студії та фактично вести конспіративно-організаційну діяльність.

У квітні 1943 року Юрій Лопатинський був арештований ґестапо і ув'язнений у концентраційному таборі Саксенгавзен. Восени 1944 року, коли німці відступили з українських земель, вони звільнили українських політичних в'язнів з концентраційних таборів. Вийшов на волю і Юрій Лопатинський.

Він зголосився добровольцем відійти в Україну та відновити зв'язки ЗП УГВР та ЗЧ ОУН з Проводом українського підпілля. Після десантування, в грудні 1944 року, Юрій Лопатинський "Калина" опинився на рідних землях. Спочатку йому пощастило віднайти зв'язки з Олексою Гасином — "Лицар", ген. Дмитром Грицаєм — "Перебийніс" та командиром Василем Сидором — "Шелест".

До Головного командира УПА і свого приятеля генерала Романа Шухевича "Чупринки", "Калина" дістався на саме Йорданське свято в січні 1945 року. Після недовгого перебування у головному штабі, "Калина" одержав від генерала "Чупринки" два важливі доручення:

Перше — очолити делеґацію представників команди УПА і Президії УГВР на переговорах з представниками польського підпілля.

Друге — передати доручення від Президії УГВР, командування УПА та Проводу ОУН на рідних землях і повернутися на Захід.

Зустріч Юрія Лопатинського "Калини" — "Швейка" з представниками польського підпілля відбулася в травні 1945 року в Любачівщині — Томашівщині. Зміст переговорів "Калина" узгодив з провідником Закерзонського краю Ярославом Старухом — "Стягом" та референтом СБ Петром Федоровим — "Дальничем".

Після тих розмов, Юрій Лопатинський перейшов на організаційні зв'язки з Любачівщини на Лемківщину. На Лемківщині він затримався кілька тижнів, перебуваючи в бункері за селом Миків і чекаючи на зв'язок через Словаччину до Німеччини. На Захід перейшов разом із Сьвєнтиком Левицьким та отцем Фуканчиком.

Повернувшись в Німеччину, "Калина" став активним членом ЗП УГВР, місії УПА та центру підготовки зв'язківців в Україну.

У 1952 році Юрій Лопатинський переїхав до США, де продовжував працювати в середовищі ЗП УГВР, корпорації "Пролог", був кількаразово головою Об'єднання кол. вояків УПА США і Канади та головою ОБВУА.

З 1972 року Юрій Лопатинський помагав у формуванні видавництва "Літопис УПА". У 1975—76 роках він допомагав опрацьовувати картотеку старшин та вояків УПА, провідних членів підпілля та виготовляти схеми відділів УПА.

Полковник Юрій Лопатинський "Калина" залишився активним членом Видавничого комітету Літопису УПА до кінця життя. Був він одружений з Анкою Прокопович.

Помер 16 листопада 1982 року в Гантері, Нью-Йорк. Похований у відділі могил вояків УПА на українському православному кладовищі Св. Андрія Первозванного в Саут Бавнд Бруку, Нью-Джерзі.

Никола Май – "Вільха"

Никола Май, старший вістун УПА, народився 9-го травня 1926 року в селі Ришкова Воля, пов. Ярослав. Батько — Федор, мати — Марія Ярош.

"Нас було чотири брати, — розповідає Н. Май. —"Найстарший — Іван, а потім Михайло, Дмитро. У 1928-му році була сувора зима. Брат Іван, який тоді учився в гімназії в Ярославі, доїжджаючи поїздом сильно перестудився, захворів запаленням легенів і весною 1929 року помер. Мати дуже тужила за Іваном, і захворіла туберкульозом, а в 1930 році померла. Батько, який важко працював, також захворів запаленням легенів і помер в тому ж 1930 році. Ми залишилися сиротами".

Сиротинський комітет розділив дітей поміж людьми на так звану службу, і Никола опинився під опікою свого хрещеного батька Василя Вітика. Закінчив неповних 7 класів народної школи, а крім цього цікавився спортом, драматичним гуртком, та діяльністю місцевої читальні "Просвіти", де прислухався до розмов про історію України та політику.

Після упадку Польщі в 1939 році і приходу Червоної Армії, Василя Вітика було обрано головою сільради. Щоденні візити офіцерів, політруків і енкаведистів давали йому змогу бачити нову систему зблизька. Вражало постійне слідкування за людьми в селі. Хрещений батько Василь Вітик не мав довіри в нової влади і скоро його замінили іншим.

Після приходу німців, у 1941 році Василя Вітика знову обрано головою сільради, але реагуючи на донос, що він український націоналіст, його арештувало ґестапо. Його розстріляли в м. Дембіца у Польщі. У молодому ще віці Николі прийшлося займатися господарством. Приблизно в той час він став членом "Юнацтва ОУН", завербований туди Михайлом Столярем, який керував Юнацтвом села. У травні 1944 р. його переведено до активу ОУН і в липні цього ж року, з групою новаків, вислано до відділу "Підкова", який під командою "Скали" проходив військовий вишкіл в околицях с. Суха Воля, Любачівського повіту.

У жовтні 1944 більшовицькі війська почали робити облави в лісах Любачівського повіту та палити села. Вишкільний відділ "Підкова", який налічував біля 130-ти вояків, був розділенний на менші групи із завданням забезпечити себе схованками на зиму. У грудні на Ярославщину прибув зі Сходу провідник "Чубчик", який почав організовувати Службу безпеки. Никола Май був одним із перших, хто служив у цьому відділі і залишився до кінця 1947-го року. Восени 1947 року пройшла реорганізація підпілля на теренах Ярославщини, Любачівщини і Сінявщини. Відділи розформували і наказали перейти до Радянської України. Було створено дві групи. Першу створив і командував нею обласний провідник "Ялівець". До її складу входили: "Вільха", "Бурлака", "Олур". Друга група, під проводом обласного господарчого провідника "Корнієнка", мала залишитися на місці для дальших дій. Провідник "Ялівець", який йшов на зустріч з районовим провідником СБ "Вороном", пропав безвісті. Група в якій був Май, а також "Бурлака" і "Олур" була змушена переховуватися в криївці аж до березня 1948 р.

У травні 1948 р., на зустрічі з групою провідника "Корнієнка", вояки дістали змогу відійти або в Україну, або до американської зони Німеччини. Більшість вирішила пробиватися на Захід, і, після важких випробувань, 25 серпня 1948 р. Никола Май і "Бурлака" опинилися у м. Цвізель у Баварії. У дорозі, в сутичці з чеським військом, біля м. Брно, загинув провідник "Олур". Другій групі зовсім не пощастило. Вона була перехоплена в Польщі, а провідник "Корнієнко" попав в полон і був розстіляний у Варшаві. Про решту вояків цієї групи нічого невідомо.

Після перевірки в місті Цвізель, американська військова команда відправила Николу Мая до Українського Червоного Хреста у Мюнхені, а "Бурлаку" до табору переміщених осіб у м. Міттенвальд.

20 січня 1950 року приїхав до Канади і осів у м. Вінніпезі, провінція Манітоба, де включився в активне громадське життя. Він став членом хору "Думка" та інституту "Просвіта". У 1951 році у м. Вінніпезі створено станицю вояків УПА, яка існує й досі. Довгий час заходами станиці ведено радіопрограму "Голос повстанця". Зараз Н. Май виконує функцію заступника голови ОКВ УПА США і Канади.

Никола Май жонатий на українці, яка народилась в Канаді і яка дуже активна в українських організаціях та працює в Конґресі українців Канади. Сім'я складається з трьох синів, дочки, і трьох внуків. Діти мають вищу освіту і є активістами українських організацій.

Петро Мицак – “Прапор”

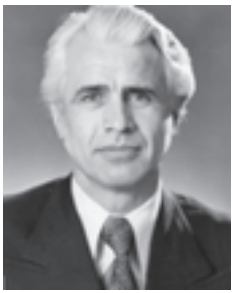

Петро Мицак народився у 1927 році в с. Вислік Горішний на Лемківщині в родині Михайла і Анни Куземуа. Народну школу (6 класів) закінчив у рідному селі, сьомий клас у с. Команча, а опісля дворічну Торговельну школу в м. Сянік.

У 1944 р. вступив у ряди ОУН, а кілька місяців опісля до лав УПА, де служив у курені “Рена”, а потім в кущовій боївці “Пустиня” (провідник Микола Грицковян — “Макаренко”) в якій виконував функцію коменданта. У 1946 році у бою з польським військом біля с. Команча був легко ранений в ногу і живіт.

У 1947 р. разом з провідником Миколою Грицковяном — ”Макаренко”, майором УПА Петром Миколенком — ”Байда”, д-р Богданом Яньо-Круком — ”Мелодія” та адютантом ком. “Байди”, другом “Лазаром” перейшов рейдом до Західної Німеччини (м. Пассав).

До 1949 р. проживав у м. Міттенвальд і в цьому ж році переїхав до Західної Канади, а опісля оселився в м. Виндзор, провінція Онтаріо. На новому місці поселення відразу включився в громадську роботу при Організаціях Визвольного Фронту (зараз Українські Державницькі Організації). Протягом останніх 50 років очолював осередок Спілки Української Молоді (СУМ) у Виндзорі, був виховником юнацтва СУМ, учителем Рідної школи СУМ, а також членом Краєвої управи цієї організації. Голова відділу Ліґи визволення України (зараз Ліґа українців Канади). Протягом 35 років очолював Головну контрольну комісію при Українській народній помочі Америки і Канади, а за останні 20 років голова відділу Конґресу Українців Канади у Виндзорі. Один із засновників Товариства колишніх вояків УПА в Канаді та голова Контрольної Комісії Всесвітного Братства УПА ім. ген. Тараса Чупринки. З 1998 року член Видавничого комітету “Літопису УПА” та голова його фінансової комісії.

Нагороджений Конґресом українців Канади Шевченківською медаллю і грамотою (1995 р); Краєвою Управою Спілки Української Молоді — спеціальною подякою з нагоди 50-річчя СУМ у Виндзорі (1999 р.); Посольством України —грамотою (2001 р); Краєвою Управою Ліґи українців Канади — Медаллю ім. Миколи Міхновського (2002 р.); Головною Булавою Всеукраїнського Братства ОУН-УПА — грамотою та ювілейною відзнакою до 60-річчя УПА (2002 р.).

Одружений з Анною Малий (померла у 1996 р.). Вони виховали двоє дітей, сина Петра та дочку Ірину, замужем за Гаррі Несмашним.

Працював у різних підприємствах, але найдовше в горілчаній компанії Гірам Вокер і Санс, з якої у 1992 р. пішов у відставку. У 1994 р. відкрив власне підприємство — крамницю “Міст Виндзор”, яке веде до сьогодні.

Стефан Новицький– “Степ”

Народився 20 жовтня 1925 року в Гашковичах, Волинської області у сім’ї Івана Данилюка і Євдокії. У нього був брат Михайло, який проживає в Сибірі з дружиною і двома доньками.

У 1940-х роках Стефан був полонений й вивезений до Німеччини на примусові роботи, де в 1956 р. одружився з Анною Шонберґер.

У 1959 році з Німеччини виїхав до Канади, де працював як лінотипіст, перекладач і дописував статті до канадської і американської преси.

У Стефана і Анни Новицьких було двоє синів: Юрій і Роман та двоє внуків — Адріан і Аріана.

Стефан Новицький був членом Товариства колишніх вояків УПА, відповідальним за сторінку “Вояцька ватра” у газеті “Гомін України” та довголітнім членом Видавничого комітету “Літопису УПА”. Помер 6-го січня 2003 року. Похований на цвинтарі Св. Володимира в Оквилі, Онтаріо в секції призначеній воякам УПА.

Богдан Пасічник – “Славко”

Богдан Пасічник, син Кирила і Юлії Грицай, народився 3 травня 1928 р. в с. Миців, Сокальського повіту. Початкову школу закінчив у рідному селі, а потім 6 і 7 класи закінчив у Белзі. Вже за німецької окупації закінчив у Белзі два з половиною курси Торговельної школи з т. зв. “малою матурою”.

Став членом ”Юнаків” під псевдонімом “Черпак” і в 1942 р. пройшов юнацький вишкіл в одній з колоній під Белзом. Уже в 1943 р. брав участь у заготівлі провіанту для УПА, а також в різних акціях, як мінування залізничого мосту в Белзі.

До УПА вступив восени 1945 р. і служив під псевдонімом “Славко” у рої “Чорного”, чоті “Крилатого”, сотні “Кропиви”, курені “Ягоди”, де виконував функцію амуніційного при кулеметнику ”Тимченку”. Крім різних рейдів й засідок, був учасником боїв, як наприклад ліквідація пересильної комісії в с. Хоробрів та бій з радянськими енкаведистами в Угринівському лісі, де загинув сотенний “Кропива”. Брав теж участь у наступі на Грубешів, де при відступі до Теребінського лісу, був легко ранений в праву ногу.

Після демобілізації відділів УПА у 1947 р. прилучився до родини Сорока, зі Жмятина, депортовану на західні терени Польщі у Щецінське воєводство і за їхньою допомогою леґалізувався. З огляду на діяльність сексота "Ґуляя" був змушений переїхати до м. Щеціна, де закінчив середню освіту.

У 1950 р. був покликаний до військової служби і висланий до авіашколи — "підхорунжівки" у Дембліні під Варшавою. Після двох з половиною років навчання, з'ясувавши, що він має родичів за кордоном, його виключили зі школи, перевели до робочого батальйону, а після недовгої служби демобілізували. Тоді ж дізналися, що його родина, а також і родина дружини (вуйко дружини, яка походила з родини Сорока був в підпіллі станичним) була пов'язана з визвольним рухом.

Працював головним книговодом в мешканевому підприємстві і разом з дружиною жив у м. Пижице, воєводство Щецін. У 1973 р. переїхав до Канади, осів у м. Гамільтон, Онтаріо і відразу включився до громадської праці, як член: Товариства колишніх вояків УПА Канади, Ліґи визволення України, Українського культурно-освітнього центру в Гамільтоні та парафіяльної ради при церкві Св. Духа.

З 1999 р. член Видавничого комітету "Літопису УПА", де виконує функції члена Контрольної Комісії в Канаді та в ТзОВ "Літопис УПА" у Львові.

В 1950 р. одружився з Марією Сорокою. з якою виховали четверо дітей: Євгена, Андрія, Зенона і Надію-Емілію.

Роман Петренко — "Омелько", "Юрко"

Народився 13 грудня 1913 року на Волині. Членом теренового проводу ОУН Сарненщини й Пинщини став у 1941 році; підпільну діяльність розпочав у січні 1942 року під псевдонімом "Омелько", а також "Юрко".

У травні 1943 р. назначений начальником господарського відділу ШВО "Заграва", а з серпня цього ж року ад'ютант командира й начальник господарського відділу КВШ (Крайового військового штабу) УПА-Північ.

З листопада 1943 р. — керівник відділу зовнішніх зв'язків КВШ УПА-Північ. Літом 1944 року, у складі Генерального секретаріяту зовнішніх справ УГВР, виїхав на Захід, а опісля еміґрував до США. Працював у бібліотеці Конґресу США. Автор спогадів "За Україну, за її волю", які з'явилися у 27 томі "Літопису УПА", та книжки "Слідами армії без держави". Живе у США разом з дружиною Галиною.

Юрій Рибський – "Рибак"*

Юрій Рибський народився 23 квітня 1922 року в селі Новий Диків, Любачівського пов., Львівської області в Україні. Батьки — Ілля і Єва, з роду Радавець. Мав сестру Марію і брата Івана, який відбував каторгу в Сибірі. Ходив до школи у рідному селі та Старому Дикові, де закінчив народну школу.

У 1940 році був вивезений до Німеччини на невільничі роботи, звідки повернувся у 1945 році до рідного села. Цього ж року, восени, вступив в УПА, де був стрільцем у Диківському СКВ під командою провідника "Думи" і районовим провідником Іваном Горайським "Зелес". Брав участь в боях у відділах УПА куреня "Месники" у травні—червні 1946 року в Люблинецьких лісах та в 1947 році був переведений до відділу "Шума", у п'ятий район округи "Батурин", ТВ "Бастіон", де в липні—серпні місяці опинився в оточенному польським військом селі Вербиця, яке тоді було ворогом знищене. Тоді загинуло багато вояків УПА, а він чудом залишився живим.

У 1947 році попав у ворожий полон, був осуджений на п'ятнадцять років ув'язнення. За допомогою родини односельчан Габудів йому вдалося пережити полон та бути звільненим в червні місяці 1954 року. У Польщі він не мав родини, тому повернувся до односельчан. Вони всі були переселені з рідних земель у село Ленкиня, Члухівського повіту. Відтак, одружився із Анастасією Габуда у вересні місяці 1954 року.

До Канади прибув у вересні 1962 року за сприяння батька дружини.

У Канаді належав до Товариства колишніх вояків УПА та був обраний до головної управи. На засновних зборах "Літопису УПА" його призначено господарчим при адміністрації видавництва. Був членом Українського відділу Королівсько-Канадського Леґіону № 360.

Протягом багатьох років, через підірване здоров'я, важко хворів та помер на 82 році життя в Торонто, Канада 26 вересня 2004 року.

Іван Росіл – "Юрко"

Іван Росіл народився 7 січня 1924 року в селі Жужіль, Сокальського повіту. Батьки — Михайло та Марія з роду Корило. Мав дві молодші сестри — Анну та Зеновію.

З 1945 по 1947 роки — надрайоновий спецкур'єр в надрайоні "Данилів", що охоплював Грубешівщину, а з 1947 по 1948 роки — зв'язковий і охоронець в почоті провідника ОУН Євгена Штендери — "Прірви".

---

* Дана біографія написана згідно інформації, яку подала дружина покійного сл. п. Юрія Рибського – Анастасія Рибська.

Взимку з 1947 на 1948 рік брав участь у рейді в Східну Прусію, звідки повернулися на Підляшшя і Грубешівщину весною 1948 року. Відтак, восени цього ж року, під проводом провідника "Прірви", великим рейдом перейшли в Американську зону Німеччини.

У Німеччині закінчив електротехнічний курс. Курси проводилися під протекторатом "Українського народного університету". Директором та викладачем на них був професор Олійниченко. 18 вересня 1949 року отримав диплом фахівця з електротехніки.

У 1953 році в Німеччині одружився з Вільгельміною Менів.

У 1957 році еміґрував до Канади. Має двох одружених синів — Юрія і Мирослава та чотирьох онуків. Обидва сини отримали вищу освіту.

У Німеччині належав до Братства вояків УПА ім. Юрія Переможця, а в Канаді — належав до Товариства колишніх вояків УПА Канади, де був секретарем і касиром в головній управі. Написав свої спомини у "Вояцькій ватрі", котрі були передруковані у 39 томі "Літопису УПА".

З 1976 року є одним із членів-основників Видавничого комітету "Літопис УПА", де виконує функцію книговода.

За особливі заслуги наділений військовим ступенем "Вістун". У 25-ту річницю рейду УПА був нагороджений "Золотим Хрестом", який вручив йому колишній Прем'єр України — Ярослав Стецько.

Марія Савчин–Галаса–Пискір — "Марічка"

Народилася 1 жовтня 1925 р. в селі Задвір'я, біля Львова в родині Петра й Анастасії Савчин. Свою долю дуже рано пов'язала з долею українського народу. У 14 років життя, коли навчалася в другому класі Академічної гімназії у Львові, була залучена до молодіжної підпільної організації — "Юнацтво ОУН".

У 1941 році, під час навчання у торговельній школі у Львові, за німецької окупації, була призначена провідницею Юначок на терені торговельної школи. У 1942 році стала зв'язковою референта СБ у Крайовому проводі ОУН Григорія Пришляка – "Мікушки".

У 1944 році склала матуру й одержала атестат зрілости. Із шкільної лавки пішла в підпілля ОУН у Перемищині де стала секретаркою обласного референта СБ Миколи Дудка – "Соловія". Діяла під псевдонімом "Зірка", а згодом – "Марічка".

Під час військових дій була санітаркою і розвідницею в сотні УПА "Черника", а після просування фронту на захід, стала шефом зв'язкової ланки у штабі командира 6-ої воєнної округи "Кулі". Восени 1944 року налагодила перерваний фронтом зв'язок з Перемиською областю і Крайовим проводом Львівської області.

Зимою 1945 р. була призначена надрайоновою провідницею УЧХ у Перемиському надрайоні. У травні цього ж року вийшла заміж за заступника Крайового провідника Закерзонського краю Василя Галасу "Орлана".

Зимою 1945 р., леґалізувалась, утримувала зв'язкову квартиру в Єлєній Ґурі на лінії, що йшла з України на Захід. Весною 1946 р. була відкликана назад у підпілля.

У грудні 1946 р. народила сина Зенона. У травні 1947 року в Кракові разом з дитиною попала в "котел", зроблений польськими і совєтськими органами безпеки. З "котла" вирвалася сама, залишивши дитину. Діставшись до повстанців, все літо прожила в лісах Перемищини. Восени 1947 р. разом із "Орланом" пішла на підпільну роботу в Україну.

У жовтні 1948 року привела на світ другого сина — Петруся, якого віддала родичці "Орлана" на виховання. У січні 1949 р., через зраду у Львові, попала в руки МҐБ, яке відіслало її до "Орлана" з пропозицією здатися. Віднайшовши "Орлана" на Волині, залишилася з ним у підпіллі. У жовтні 1951 р. в Цуманському лісі на Поліссі, була важко поранена міною, яку каґебісти замаскували в пакеті з підпільною літературою.

У 1952 році нагороджена Бронзовим Хрестом Заслуги і медаллю "За працю в особливо важких умовах".

Літом 1953 р. обоє з "Орланом" були заарештовані аґентами МҐБ. Після 13-ти місяців слідчої тюрми, восени 1954 року, КҐБ вислало її в Західну Німеччину для налагодження зв'язку з представниками УГВР.

У 1955 році виїхала до США, замешкавши в м. Мілвокі, у штаті Вісконсин, де через шість років одружилася з Володимиром Пискір. У них двоє дітей — син Богдан закінчив військову академію "West Point" та здобув ступінь маґістра в Гарвардському університеті, та дочка Лариса здобула ступінь маґістра в Marquette університеті.

Сама Марія Пискір студіювала три роки у Вісконсинському університеті.

Проживаючи в Мілвокі, включається в суспільно-громадську роботу української громади. Кількаразово була головою відділу Союзу українок, бере участь в церковному житті парафії Св. Михаїла, у влаштуванні культурно-освітніх імпрез, виступає з доповідями, особливо на тему визвольної боротьби ОУН і УПА та інших історичних подій. Займається виставками українських експонатів у Публічному музеї м. Мілвокі. Пише статті про українські проблеми до української й американської преси, була обрана членом комітету святкування 1000-ліття християнства в Україні.

Протягом багатьох років організовувала допомогу політв'язням у Сибірі, жертвам Чорнобиля, сиротинцям, інвалідам і воїнам УПА.

Є членом Видавничого комітету "Літопису УПА" з 1995 р. Написала спогади про визвольну боротьбу, які з'явилися друком як 28-ий том "Літопису УПА" — "Тисяча доріг; спомини". Ці спогади, у скороченому варіанті, автор видала теж окремо англійською мовою.

Зиновій Соколюк — "Семенів"

Зиновій Соколюк — "Семенів" (правдиве прізвище не встановлене) народився 9 липня 1926 року в Белзі. Там здобув початкову та середню освіту.

У 1943 році "Семенів" став членом "Юнацтва ОУН". У ряди Української повстанської армії вступив 31 березня 1944 року. В УПА він виконував обов'язки писаря у шостому політвиховному відділі штабу Львівської воєнної округи "Буг".

У липні 1944 року "Семеніва" вислано на вишкіл до старшинської школи УПА "Олені-2", яку закінчив зі ступенем старшого вістуна. Про перебування у старшинській школі "Семенів" написав розлогий спогад, який був поміщений в журналі "До зброї" та інших публікаціях.

З квітня 1945 року "Семенів" був політвиховником у сотні "Холодноярці", а з літа 1945 року політвиховником у сотні командира "Мрія", з якою був у рейді на Закерзоння.

1 січня 1946 року йому надали звання старшого булавного. Зимою 1946 року, у час посилених облав, курінь "Холодноярці" поніс серйозні втрати. У липні 1946 року "Семенів" брав участь в діяльності куренів "Холодноярці" та "Переяслави". Курінь "Переяслави" діяв на Яворівщині та Судово-Вишнянщині, а "Холодноярці" оперували у Львівському та Жовківському повітах. З обох цих відділів організовано відділ особливих призначень під назвою "Переяслави". Пізніше відділ "Переяслави" переформовано на підстаршинську школу.

У час, коли в Україні вишколювання в підстаршинській школі ставало неможливим, відділ "Переяслави" перейшов з території УРСР на Закерзоння у ТВ "Бастіон" — Ярославщину — Любачівщину. Підстаршинську школу очолював командир "Мрія", а "Семенів" виконував обов'язки політвиховника. Влітку 1946 року командир "Мрія" повернувся в Україну, а відділ перейняв командир "Бриль". "Семенів" залишився в сотні "Бриля".

У 1947 році, в час акції "Вісла", загинув сотенний "Бриль". Командування відділом очолив Роман Боднар "Сагайдачний". Після виселення

українського населення, стало недоцільно продовжувати збройну боротьбу на території Закерзоння. Проведено демобілізацію відділів УПА. Більшість вояків повернулась у свої краї в Україну, а Зенко Соколюк "Семенів" і Роман Боднар "Сагайдачний" з групою вояків відійшли в Західну Європу.

Діставшись до Німеччини, Зенко відразу включився до активної діяльності в "Рейдуючих частинах УПА", а відтак у місії УПА. Одночасно він почав продовжувати свої студії. У 1948 році поступив на факультет права і суспільно-економічних наук в Українському вільному університеті в Мюнхені.

17 липня 1953 року Зиновій Соколюк захищав дисертаційну роботу на доктора політичних наук. Тема його дисертації: "Ідеологічні підстави комунального самоврядування у Франції". Після одержання наукового ступеня доктора, З. Соколюк відразу став асистентом у проф. д-ра Юрія Панейка в УВУ. У 1955 році він став доцентом, а у 1961 р. авансував на надзвичайного асистента. У 1968 році став звичайним професором.

Професор д-р Зиновій Соколюк був довголітнім продеканом, а відтак деканом факультету права і суспільно-економічних наук. З 1973 року він проректор Українського вільного університету.

Зенон Соколюк "Семенів" вже на початку своїх студій (1948 р.) почав писати статті та наукові розвідки на політично-господарські теми про Схід Європи. Публікував їх переважно в — "Українському самостійнику", "Сучасності", "Українській трибуні", та інших.

У 1960—1961 роках З. Соколюк працював редактором видань "Союзу народів Східної Європи", та видавав журнал "Проблеми молоді в СРСР". Журнал виходив чотирма мовами: англійською, німецькою, французькою та іспанською.

Зиновій Соколюк "Семенів" вже з кінця 1972 року співпрацював в організації видавництва "Літопис УПА". Він був одним з кандидатів на посаду відповідального редактора "Літопису УПА". Мав добрий досвід у редакційних справах, бо вже в 1949—1950 роках займався редаґуванням та підготовкою до друку матеріялів і документів, присвячених діяльности УПА та історії визвольної боротьби цього періоду. Він займався випуском спогадів Михайла Дуди "Громенка" — "У великому рейді", Степана Стебельського "Хріна" — "Крізь сміх заліза", "Зимою в бункері" та чотового "Островерха".

Семенів написав багато статтей, спогадів про УПА, про рейди і старшинську школу УПА. В Україні і в часи рейду на Захід вів щоденник з цінними описами боїв, маршів, різних подій та осіб.

Після оформлення спільного видавництва "Літопис УПА" — Об'єднання і Товариства колишніх вояків УПА в 1976 році, залишався до кінця свого життя членом Видавничого комітету "Літопису УПА".

Бл. п. проф. д-р, хорунжий УПА Зиновій Соколюк "Семенів" раптово помер 2 січня 1996 року в Мюнхені. Похований на Мюнхенському кладовищі Nordfriedhof.

Володимир Сорочак – "Ворон", "Беркут"

Народився 22 лютого 1922 р., в сім'ї Григорія і Анни з дому Михно, у селі Явірник Руський, Добромильського повіту на Перемищині.

У 1942 р. закінчив гімназію в м. Ярославі. У 1942—43 — студент медичного факультету Львівського університету. У 1943—44 р. служив рік примусово в німецькому Бавдінсті.

У травні 1944 року вступив у підпілля, де до липня цього ж року був учасником школи кадрів "Юнацтва ОУН" на Долинщині. З липня до 20 листопада 1944 р., курсант Старшинської школи УПА "Олені — 2". Під час навчання йому присвоєно звання вістуна. Школу закінчує як один із перших, одержавши ступінь булавного.

З листопада 1944 до травня 1945 — командир охоронного роя старшинської школи. Потім підвищений до ступеня старшого булавного, згодом призначений до ВО "Сян", де з червня до вересня є інструктором партизанської тактики підстаршинської школи УПА на Перемищині.

У жовтні організовує сотню і стає її командиром, а з квітня 1946 року до жовтня є інструктором на Ярославщині.

1 листопада 1946 р., призначений командиром 28-го (Холмського) ТВ "Данилів" і командиром куреня "Вовки"; номінований на підвищення до хорунжого.

9 червня 1947 року поранений в обі ноги під час акції "Вісла". Після одужання і розформування відділів УПА, з 30 вересня 1947 до 19 січня 1948 року рейдом перейшов у Західню Німеччину. У 1955 році еміґрував до США, поселившися на постійне проживання у Чікаґо, штат Іллінойс.

1 липня 1949 р., після поранення, Володимир Сорочак був відзначений і підвищений ЗП УГВР до ступеня сотника.

В еміґрації — член "Рейдуючих частин УПА", Місії УПА (1948-1955 рр.), член редколеґії журналу "До зброї" (Мюнхен), член середовища ЗП УГВР, один із засновників та член Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади. Він 14 років фінансовий референт та голова Об'єднання.

Написав короткі спогади про боротьбу УПА, які друкувалися в журналі "До зброї".

Член Видавничого комітету "Літопису УПА" від початків заснування видавництва.

В. Сорочак вдівець. Одружений був з Євгенією з роду Макаренко. У нього син-одинак із середньою освітою, по професії — електрик. Живе в Чікаґо.

Ірина Тимочко — Камінська — "Христя"

Ірина Тимочко-Камінська, дочка Степана і Ксені Панкевич, народилася 8 липня 1923 р. в с. Яксманичі у Перемищині. Батько, випускник Перемиської ґімназії й доброволець Української галицької армії, був великим українським патріотом і цю любов до батьківщини прищепив своїй дочці Ірині.

Ірина навчалася в Перемишлі, де спершу закінчила Учительську семінарію і почала працювати в народній школі. У 1944 р. поступила на матуральний курс в Перемишлі, який закінчила цього ж року. Прямо зі школи вона почала працювати в підпіллі, як повітова провідниця Бірчанщини, а опісля — як господарський референт надрайону "Бескид", потім як керівник надрайону західної Лемківщини "Верховина". З липня 1947 р. до часу арешту — зв'язкова спеціяльних доручень в Польщі. Арештована в Перемишлі 15 листопада 1947 р. й засуджена до страти, яку опісля замінено на 15 років ув'язнення.

Після виходу на волю продовжувала університетські студії й закінчила їх зі ступенем маґістра у Вроцлавському університеті в 1965 році.

Після прибуття до США, вона включилася в громадське життя, займаючи різні становища в громадсько-політичних, жіночих та релігійних організаціях. Член Товариства колишніх вояків УПА ім. ген. Тараса Чупринки в США, та член Видавничого комітету й редакційної колеґії "Літопису УПА". Співредактор спогадів Івана Гарасиміва ("Палія") "З юнацьких мрій — у ряди УПА", які вийшли 29-им томом "Літопису УПА".

Живе у Чікаґо, США.

Ярослава Філь — "Марта"

Народилася 22 січня 1925 р. в Любачеві, у сім'ї Адама Мороза і Катерини, з Лятушинських.

У 1942 році стала членом "Юнацтва ОУН". З того часу активно працювала в підпіллі на рідних землях до 1948 року, і в цьому ж році перейшла до Західньої Німеччини.

Спочатку була провідником в Українському Червоному Хресті Любачівщини, згодом – господарчим референтом у 6-ому районі "Бескид", згодом працювала машиністкою в надрайоновому проводі "Бескид", у надрайонового провідника Степана Ґоляша "Мара".

У квітні 1946 року, під час облав польського війська, була арештована в селі Воля Нижня на Лемківщині. Після одномісячного слідства УБ була звільнена з тюрми з причини браку доказів про співпрацю з УПА.

Після поселення в Західній Німеччині у 1948 році стала членом Братства колишніх вояків УПА ім. Юрія Переможця. До цього часу є членом і виховником Спілки української молоді (СУМ), та членом Організації українських жінок (ОУЖ). У минулому була головою Світського Апостольства жінок у Німеччині. До цього часу є членом товариства "Християнський Рух". Була учителькою і довгі роки працювала управителькою української суботньої школи в Мюнхені.

У названих організаціях виконувала різні функції — голови, заступника голови, секретаря, фінансового референта.

Членом Видавничого комітету "Літопису УПА" стала в 1977 році.

Написала спогади про свою участь у визвольній боротьбі УПА. З підготовкою книжки до друку поміг їй Євген Місило в Польщі.

Ярослава Філь була одружена з Миколою Філем, який помер у 1983 році. У неї двоє дітей — дочка Христина, закінчила студії з дипломом психолога; син — Орест-Маркіян закінчив вищу технічну школу в Мюнхені (Фах Гох Шулє). Працює в американській комп'ютерній фірмі "Компак".

Омелян Цилюпа — "Грушка", "Боївкар"

Народився 23 січня 1927 р. в с. Гута–Пориби, пов. Березів на Посянні. Батьки, Михайло та Юлія з дому Шуль, були українськими патріотами і так виховали й Омеляна.

З 1944 р. до січня 1946 р. був членом самооборонного кущового відділу (СКВ), який в різний час був під командою "Клима", а опісля "Громенка" та "Яра". З січня 1946 до початку серпня 1947 р. був стрільцем

у сотні "Громенка" з якою вирушив у рейд до Західної Німеччини. За час служби в УПА кількаразово ранений, останній раз в Словаччині, де попав в полон і був інтернований та переданий до Польщі у травні 1948 р.

У Польщі ув'язненний і відбував кару в концтаборі Явожно, у Монтелюпіх в Кракові, в карно-слідчій в'язниці та у в'язниці "На замку" в Ряшеві, а опісля в центральних карних тюрмах Барчева та Плоцька.

Після виходу на волю в другій половині травня 1956 р. та влаштування на роботу став членом Українського суспільно-культурного товариства (УСКТ), згодом головою міського гуртка УСКТ у Слупську, головою воєвідського активу УСКТ, а з 1975 р. до 1983 р. членом Головної управи УСКТ.

15 липня 1983 р. разом зі сином прибув до США, а в січні 1990 р. разом з дружиною Ольгою та дітьми Роксаною і Ростиславом переїхав на постійне життя до Торонто, Канада. Тут став членом станиці Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади і виконував обов'язки секретаря, а опісля, аж до цього часу, голови станиці. Крім цього був також секретарем громадської організації "Перемищина", а зараз є членом клубу сеньйорів "Карпати" і Братства українців католиків (БУК) при церкві Св. Петра і Павла у Скарборо, Онтаріо. Він член видавничого комітету "Літопис УПА" з 2002 р.

Лев Шанковський — "Дзвін", "Мартович"

Народився 9 вересня 1903 р. в Дулібах на Стрийщині. Він син місцевого священика Петра й Марії, з Шепаровичів.

З листопада 1918 р. був учнем VI класу ґімназії в Стрию й членом "Пласту". З листопада 1918 р. до лютого 1919 року перебував у рядах Першої пластунської сотні, яка обороняла об'єкти м. Стрия. Згодом його перевели до 1-ої Летунської сотні в Дулібах, де працював у канцелярії і продовжував науку в ґімназії. З 1-ої Летунської сотні його скерували до старшинської школи, яку закінчив зі ступенем підхорунжого. У 3-му Бережанському гарматньому полку захворів на поворотний, а потім плямистий тиф і перебував у лічниці в Козятині.

Після видужання служив у кінній чоті зв'язку при команді 1-ої кінної бриґади, з якою у квітні 1920 року перейшов до дієвої армії УНР. Потім був у 5-му Херсонському кінному полку, а продовжував службу в дієвій армії на бронепотягу "Запорожець" (до 20 листопада 1920 р.).

Іспит зрілости склав у 1922 році в ґімназії у Станиславові. До 1924 року був студентом Таємного українського університету у Львові, в якому студіював історичні науки. У 1924—1926 рр. відбув обов'язкову службу в польській армії, в якій закінчив резервову школу старшин піхоти у Володимирі й у ступені сержанта-підхорунжого брав участь в боях у Варшаві під час перевороту Пілсудського.

Після звільнення з польського війська скінчив філософський факультет Львівського університету та Вищу школу закордонної торгівлі у Львові. У 1930 році одружився з Мартою Могильницькою. У них народився син Ігор (1931 р.).

Л. Шанковський працював як дипломований вчитель комерційних наук у середніх і вищих торговельних школах на батьківщині і за кордоном (у Мюнхені), був референтом професійних шкіл в Обласному відділі народної освіти у Львові (у 1939—1940 рр.) і референтом професійного шкільництва в Українському центральному комітеті у Львові (у 1942—1943 рр.).

З 1933 року працював як активний журналіст в українських газетах і журналах, у тому ж у "Літописі Червоної Калини".

У вересні 1939 року був командиром українського партизанського загону на Львівщині, а за більшовицької окупації працював у підпіллі. З 12-го липня 1941 р. працював у Крайовому військовому штабі (КВШ ОУН) Львівського краю, у VI-ому вишкільному відділі. З серпня 1943 р. перенесений до Референтури закордонних справ при Проводі ОУН — Референтура закордонних зв'язків (РЗЗ). У той же час виконував функцію голови ініціативної комісії для створення УГВР. Членом ОУН не був, але був членом УГВР і брав участь у 1-ому Великому Зборі УГВР у липні 1944 року.

За дорученням голови Генерального секретаріяту УГВР — ген. Тараса Чупринки, виїхав за кордон і перебував в Угорщині, Австрії та з 1946 р., у Німеччині. Під кінець 1949 року виїхав до США й осів у Філадельфії.

За участь у визвольній боротьбі українського народу отримав: Хрест ім. Симона Петлюри, Залізний Хрест за участь у І-ому зимовому поході, Пропам'ятний Хрест УГА (був членом його Капітули) і пропам'ятний Хрест УПА.

У 1930 роках був членом-кореспондентом Воєнно-історичного інституту у Варшаві. Тоді ж займався дослідженням української воєнної історії. Його розвідки на воєнно-історичні теми друкувались у газетах і журналах: "Літописі Червоної Калини", "Вістях Братства колишніх вояків

УД УНА", "Голосі Комбатанта", "Вістях Комбатанта", альманасі "Провидіння", альманасі "Гомін України", "Українському історикові", "Матеріялах до історії УГА", розвідці про УПА, в "Історії українського війська" (2-ге видання, Вінніпеґ 1953). В окремому виданні – "Українська армія в боротьбі за державність", "Похідні групи ОУН", а також англійською мовою в збірнику "The Ukrainian Insurgent Army in Fight for Freedom" і книжці (під псевдонімом Олег Мартович) "The Ukrainian Liberation Movement in Modern Times".

Л. Шанковський був дійсним членом НТШ, членом Українського історичного товариства, почесним членом Товариства українських бібліотекарів Америки.

Членом Видавничого комітету "Літопису УПА" був з початків його заснування.

Помер у Філадельфії, штат Пенсильванія, там й похований.

Степан Шпак

Народився 17 березня 1923 р. в селянській родині Юрія і Евдокії з дому Мурашка в с. Верб'яти і, Бучацького повіту на Тернопільщині.

Освіту здобув в рідному селі, а потім у Бариші. Закінчив Торговельну школу в Бучачі.

Матуру здав у Байройтській ґімназії у місті Байройт, Баварія. Академічний ступінь бакалавра і маґістра бібліотечних наук здобув на університеті Вейн Стейт у м. Детройт, штат Мічіґан, США. Опісля працював бібліотекарем в університеті МакМастер у м. Гамільтон, провінція Онтаріо, Канада. Тоді ж став співпрацівником "Літопису УПА". Згодом опрацював два покажчики до "Літопису УПА"'. 20-ий том, який охоплює тт. 1–19 Основної Серії і 35-ий том, який охоплює тт. 21–34 Основної Серії, тт. 1–3 Нової Серії, тт. 1–3 Серії "Бібліотека" та том "Повстанські могили". Також допомагав у підготовці 39-му тому "Літопису УПА" —"Холмщина і Підляшшя".

Через два роки допомагав опрацьовувати каталог колекції Петра Й. Потічного про підпільну і протипідпільну боротьбу в Україні, що знаходиться в університеті Торонто.

У громадському секторі працював у Конґресі українців Канади, Братстві українців-католиків і в молодіжній організації "Пласт", де був станичним та довгі роки писарем в м. Гамільтон, Онтаріо. Брав участь в конґресах СКВУ та в різних наукових конференціях.

Багато разів відвідував Україну. На Волині віднайшов місце поховання свого тата, який був арештований НКВД. Його мати померла на засланні й похована в м. Копейск, Челябінської області.

Степан Шпак вважає за честь працювати й допомагати у виданні книг "Літопису УПА", які містять документи боротьби нашого народу за волю.

Богдан Яньо–Крук — "Мелодія"

Народився 10 вересня 1919 р. в с. Конюшки-Королівські, повіт Рудки. У 1942—44 рр. навчався в медичному інституті у Львові. Будучи на п'ятому курсі інституту перейшов у Перемищину з Євгеном Лужицьким ("Шувар") та Іреною Лемехою ("Рогніда") розбудовувати мережу Українського Червоного Хреста (УЧХ) при УПА. З 1944 року до весни 1946 р. був обласним референтом фармації УЧХ на цьому ж терені. З весни 1946 р. був надрайоновим референтом Служби здоров'я (УЧХ) на Лемківщині і одночасно членом Штабу куреня УПА під командою командира "Рена", виконуючи функцію курінного лікаря. Восени 1947 р. прибув рейдом в Західну Німеччину. Б. Яньо-Крук закінчив фармацевтичні студії в УТГІ у Мюнхені 1949 р. Приїхавши до США студіював фармацію в Технологічному інституті в м. Детройті й одержав ступінь бакалавра, після чого відкрив свою власну аптеку в м. Карлетоні, Мічіґан. У 1960 р. здобув науковий ступінь д-ра фармації в УТГІ, а в 1968 році габілітувався на доцента УТГІ у Мюнхені. У 1991 році Професорська Рада УТГІ іменувала його на звичайного професора фармацевтики, а також деканом фармацевтичного факультету. У 1994 р. на Першому Конґресі світової федерації українських фармацевтичних товариств у Львові його обрано Президентом СФУФТ.

Протягом 15 років був головою Головного військового штабу ОУН під проводом Ярослава Стецька.

Автор книги "Фармацевтична хемія органічних препаратів", а також багатьох газетних статтей на політичні теми.

Член НТШ, секретар Українського світового визвольного фронту, голова Фонду оборони України, голова Товариства к.в. УПА в США, та голова відділу УККА в м. Детройт.

Помер у Детройті, штат Мічіґан, і там похований.

АВТОРИ, РЕДАКТОРИ – ГОСТІ, СПІВПРАЦІВНИКИ

АВТОРИ, РЕДАКТОРИ–ГОСТІ, СПІВПРАЦІВНИКИ

Основна Серія

Степан Ґоляш — "Мар"
(*Дивись Видавничий комітет*)

Іван Гарасимів — "Палій"

Іван Гарасимів — "Палій" народився 6 березня 1925 р. в с. Бортники Тлумацького р-ну Ів.-Франківської обл. В УПА з 1944 р. Випускник підстаршинської школи УПА "Олені", що була на горі Маґура в Карпатах, згодом – санітар і ройовий у сотні "Ударники 1" (У-1, кодове число 94) на Лемківщині. В 1947 р. перейшов рейдом на Захід. Проживав в Австралії.

Автор спомину "З юнацьких мрій — у ряди УПА", який вийшов окремим 29-им томом "Літопису УПА".

Помер в Австралії 12 липня 1991 р.

Кость Гіммельрайх — "Шелест", "Кий"

Кость Гіммельрайх народився 22 грудня 1912 р. в родині лікарів у Івангороді на Чернігівщині. У 1932 р. переїхав до Києва, де вчився в Першій Шевченківській гімназії, яку закінчив у 1927 році. Опісля вчився в елекротехнікумі, хемічному технікумі та Зоотехнічному інституті, який закінчив у 1935 р.

Після закінчення інституту був покликаний до військової служби, й після закінчення військової школи в Хабаровську став старшим лейтенантом артилерії. Після закінчення служби працював науковим лаборантом в Інституті гідробіології при Академії наук УРСР. Опісля поступив в аспірантуру, яку закінчив у 1941 році й працював старшим науковим співробітником Академії наук. Тоді написав кандидатську працю "Малі річки України", але з огляду на початок війни,

її не захистив. Мобілізований до війська, брав участь в обороні Києва і попав у німецький полон. Згодом вступив до ОУН(М) і брав участь у підпільній боротьбі.

У серпні 1944 р., на пропозицію пор. Івана Кедюлича — "Чубчика", перебрав команду над відділом, що комплектувався біля с. Волосате в Турківщині. Цей відділ був підпорядкований військовому референтові ПУН ОУН(М), ген. Миколі Капустянському. В Турківщині він, за дозволом ген. М. Капустянського, відбув в розпорядження командира старшинської школи УПА пор. Федора Польового — "Поля", а опісля дістав доручення сформувати відділ особливого призначення, завданням якого було у сприятливих умовинах зайняти м. Київ. У січні 1945 р. був командиром колишнього загону "Бистрого", та сотні Петра Миколенка — "Байди", яка прибула в Чортківщину.

Згідно з наказом ГВШ приєднався до групи пор. Івана Кедюлича і разом з нею потрапив у 1946 р. до Західної Німеччини, де жила його родина. Там включився в українське громадське й політичне життя і у 1951 р. виїхав на постійне проживання до Австралії, де і помер.

Автор книги "Спогади командира відділу особливого призначення "УПА – Схід", яка вийшла друком у основній серії "Літопису УПА" 15-им томом вже після смерті автора.

Мирослав Горбаль — "Гусак", "Кралич"

Народився 12 жовтня 1926 року у м. Львові, в сім'ї Петра і Марії з роду Зачкевич. У Петра було два брати – Ярослав і Богдан та сестра Ольга.

Після закінчення 6-ти класів у школі ім. Маркіяна Шашкевича вчився в 1-ій середній школі. У 1943 році закінчив Львівську торговельну школу.

У міжчасі, тобто весною 1940 року, родину Горбалів вигнали зі Львова в село Зелів Яворівського району до батькового брата Івана. Під час німецької окупації родина повернулася до Львова.

У лютому 1942 р. Мирослав став членом "Юнацтва ОУН", прийнявши псевдонім "Гусак", і пройшов вишкіл на зв'язкового й розвідника. З липня 1943 року став працювати кур'єром у німецькій фірмі "Ляндвірт-шафт" і одночасно осягав ази підпільної роботи й конспірації, та вже в квітні 1944 р. цілковито перейшов у підпілля – став зв'язковим в обласного провідника "Юнацтва ОУН" Львівщини "Руслана" (Кузь Володимир з Перемишлянщини).

Десь у червні 1944 р., після розпуску "Юнацтва" М. Горбаль, із зміненим псевдом "Кралич", перейшов як стрілець у спецвідділ Львівського

обласного проводу ОУН, де командиром був "Ґонта". Потім — перехід фронту, щоденне партизанське життя.

8-го вересня 1944 року весь лісовий масив (в якому, крім груп ОУН, було скупчено ще декілька сотень УПА) був оточений силами "Червоної мітли", які наступного дня в боях під Стоками біля Бібрки цілком розпорошили відділи підпілля. За офіційними даними окупантів, у цьому бою згинуло 396 повстанців і було захоплено живими 254.

Не маючи зразу змоги зв'язатися з підпіллям, Мирослав подався до батька у Львів, який за хабарі влаштував його працювати на залізниці. Працюючи, одночасно студіював на геологічному факультеті Львівського університету, та налагодивши контакт з підпільниками села Зелева, розклеював у Львові отримані від них летючки.

Наслідком випадкової зустрічі Мирослава, восени 1946 р., з колишнім чотовим "Левком" (Костянтин Гладун-Кравчук) у коридорі університету, був арешт — 19 лютого 1947 року. Звільнили його 1-го березня після підписки про нерозголошування й співпрацю. Але безрезультатна його "співпраця" не давала органам перспективи, отже в жовтні цього ж року виселили його в м. Анжеро-Судженск Кемеровської області. Тавро довічного спецпоселення надали 20 березня 1948 року.

Там закінчив технікум і одружився, а в Новокузнєцку заочно закінчив гірничий інститут. Працював на шахтах і в буд.-монтажних управліннях.

По закінченні навчання в інституті, у 1961 р., переїхав до Львова. Насилу приписали в Червонограді, а в 1967 році — у Львові, де став працювати в Управлінні Львівського округу Держгіртехнагляду УРСР на різних інспекторських посадах. У 1994 році вийшов на пенсію.

З 1989 року брав активну участь у численних мітинґах, вічах, демонстраціях, протестах як у Львові, так і в Києві. Як член ОУН(р) був учасником перших конференцій ОУН у Львові.

М. Горбаль зайнявся пошуком безвісних поховань підпільників та вояків УПА, пошуком пропавших безвісти, розкопками та ексґумацією розшуканих останків. Опрацював 66 справ архівних документів, склав ідентифікаційний покажчик — "Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Львівщини в 1944-1947 роках", і теж уклав такий ж реєстр для Дрогобиччини. Був упорядником і редактором 36-го тому Літопису УПА — "Книга полеглих членів ОУН і вояків УПА Львівщини". Опрацював теж "Реєстр населених пунктів Львівщини", зі старими й новими назвами та наявними змінами в цьому поділі.

М. Горбаль був членом правління Львівського "Меморіалу", заступником голови Львівського обласного товариства "Пошук", членом хору "Повстанець" Львівського Крайового братства ОУН-УПА, головою спостережної ради кредитної спілки "Будучність" цього ж братства.

Мирослав Горбаль був редактором 36 тому основної серії "Літопису УПА" — "Книга полеглих членів ОУН і вояків УПА Львівщини", та автором "Довідника-пошуківця. Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Львівщини (без Дрогобиччини), 1944-1947" та "Довідника-пошуківця. Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Дрогобиччини", які вийшли, відповідно, 5 і 6 томом в серії "Бібліотека".

Помер у Львові 12 лютого 2005 р. і похований на Личаківському цвинтарі.

Тарас Гунчак

Народився 13 березня 1932 року у с. Старе Місто, яке після війни стало передмісттям Підгаєць, Тернопільської області. Його батьки, Григорій і Марія, з роду Рудих, були селянами. Під час війни сім'я була евакуйована до Німеччини. Переїхавши до США, закінчив середню школу і поступив до Фордгам університету, який закінчив зі ступенем маґістра, а опісля поїхав до Віденського університету, який закінчив 1960 року як доктор філософії, за спеціальністю історик.

У 1960 році почав викладати історію в Ратґерс університеті, а одночасно робив історичні дослідження. У 1974 році вийшла у світ, редаґована ним, книжка "Російський імперіалізм", а через три роки (1977 р.) вийшла у видавництві Гарвардського університету під його редакцією книжка "Україна 1917-1922: Досліди революції". Крім видавання книжок, в яких були й його розділи, він писав статті, які часто торкались контроверсійних питань. До таких належить стаття "Петлюра і євреї", яка з'явилась в журналі "The Jewish Social Studies" 1964 року. У дещо поширеному варіанті ця праця з'явилась пізніше в книжковому форматі англійською мовою, а в 1987 р. французькою мовою. Видавництво "Либідь" у Києві видало її 1992 в українському перекладі.

У цей час він співредаґував та редаґував ряд цікавих видань, а саме: "Симон Петлюра: статті, листи, документи" (т. 2, 1979 р.), "Українська суспільно-політична думка в 20 столітті: Документи і матеріали" (3 томи, 1983 р.); "Літопис Української повстанської армії" (тт.6-7, 1983 р.); "Україна і Польща в документах, 1918-1922 р." (2 томи, 1984 р.); "Українська революція: Документи, 1919-1921" (1984 р.). Також варто згадати, що починаючи з 1984 року він став редактором журналу "Сучасність".

З проголошенням незалежності України, його діяльність орієнтована більше на українську аудиторію. Крім деяких статтей, у Києві з'явились дві його праці, а саме: "В мундирах ворога" (1993 р.) та "Україна — перша

половина XX століття” (1993 р.). Пізніше, а саме у 2001 році, під його керівництвом, як головного редактора і організатора, у Києві виходить 9-ти томне видання в 14-ох книгах під назвою “Тисяча років української суспільно-політичної думки в матеріялах і документах”. У 2000 році з’явилась його англомовна книжка “На рогах дилеми—історія української дивізії “Галичина”, а три роки пізніше, за спільною редакцією з Дмитром Штогрином, з’явилась книжка “Україна: Виклики Другої світової війни”. Обидві книжки вийшли у видавництві University Press of America. Зараз він працює над історією України 20-го століття та редаґує журнал “The Ukrainian Quarterly”.

Григорій Дем’ян

Народився 2 червня 1929 року в селі Грабовець, тепер Сколівського району Львівської області) – український історик, фольклорист, етнограф, літературознавець, археограф, краєзнавець, мистецтвознавець, педагог. Народний депутат України (1994 – 1998). Закінчив Стрийське педагогічне училище (1949), історичний факультет Львівського університету ім. Ів. Франка (1960), аспірантуру Ужгородського університету (1971). Кандидат історичних наук (1989). Протягом 1945–1974 років вчителював у школах сіл Грабівця, Пшанця, Плав’я-Бринівки і Славського, що зараз у Сколівському районі Львівської області.

За національно-патріотичне виховання учнів перебував під постійним політичним наглядом, а в липні 1974 р. усунений від педагогічної роботи на Львівщині. Наступні 15 років (1974 – 1989) працював викладачем історії у Веренчанській середній школі Заставнівського району Чернівецької області. З 11 січня 1989 – молодший науковий, а з 1990 – науковий і з 1992 – старший науковий працівник Львівського відділення ІМФЕ ім. М. Рильського (5 лютого 1992 р., реорганізованого в Інститут народознавства) НАН України. Перший лауреат республіканської премії ім. Павла Чубинського (1989), а також Фонду духовного відродження ім. митрополита Андрея Шептицького (1992).

Досліджує суспільно-політичну, громадсько-культурну діяльність і творчу спадщину Івана Вагилевича, Івана Франка, Тараса Шевченка, Степана Бандери, Августина Волошина, Михайла Зубрицького, Євгенії Бохенської, Олекси Гасина, Володимира Мазура, Миколи Івасюка, Євсевія Ліпецького, Миколи Устияновича, Михайла Скорика, Марії Устиянович-Бобикевич, Клавдії Бобикевич, Василя Скуратівського, Володимира Кобільника,

Володимира Гуркевича, Степана Мишанича, Василя Сокола, Ганни Сокіл, Михайла Глушка, Євгена Луня, Романа Кирчіва, Петра Обаля, Остапа Оброци, Михайла Мишанича та інших; національно-визвольну боротьбу українського народу в 1920 – 1960-х роках, повстанські і тюремні пісні тощо. Записав десятки тисяч зразків українського фольклору. Автор більше 1000 публікацій, у тому числі: "Літературно-мистецька Стрийщина" (Львів, 1966), "Таланти Бойківщини" (Львів, 1991), "На допомогу краєзнавцям – дослідникам повстанського руху" (Львів, 1992), "Іван Вагилевич – історик і народознавець" (Київ, 1993), "Повстанський мартиролог Сколівщини" (//Сколівщина. – Львів, 1996), "Як підготувати повстанський мартиролог району" (Київ, 1998), "Бандерівці" (Київ, 2000), "Гуцульщина у визвольній боротьбі ОУН і УПА. Нарис історії та фольклористики" (// Історія Гуцульщини – Львів, 2000. – т. V. – С. 274 - 434), "Українські повстанські пісні 1940 – 2000 років: (історико-фольклористичне дослідження)" (Львів – Київ, 2003), "Генерал УПА Олекса Гасин – "Лицар" (Львів, 2003), "Українська фольклористика в Галичині кінця XVIII – початку XIX ст." (Львів, 2004); упорядник творів Костянтини Малицької "Малі герої" (Львів, 1991), Володимира Мазура "Ми плекали віру у визволення України" (Львів, 2000), Євгенії Бохенської "Твори" (Львів, 2002), і у співавторстві з Юрієм Антківим – "Пісні українських повстанців 1940 – 1960 років для дитячого хору на три і чотири голоси" (Львів, 2002) та майже тисячі статей, повідомлень і рецензій.

Нагороджений пам'ятними медалями Климента Квітки, Михайла Грушевського і Степана Бандери.

Антін Івахнюк

Народився 25 січня 1906 р. у с. Сморжів в Україні. Від молодих років член "Пласту": у ґімназії в Станиславові член куреня ім. Гетьмана Мазепи; з 1928 року член куреня "Чорноморці", де дружив та співпрацював у підпіллі з Романом Шухевичем. Працював у Пластовій Верховній Команді, насамперед секретарем, а пізніше йому підлягали таємні волинські курені. За працю у "Пласті" дістав відзначення.

У 1930 р. був арештований за приналежність до таємного гуртка, за що відсидів півтора року в польській тюрмі. Після виходу на волю переїхав до Заґреба в Югославії, де у 1941 році завершив студії дипломом будівельного інженера–архітектора. Через багато років, бо аж у 1972 році, в Оттаві закінчив славістику з дипломом маґістра.

У 1941 році, в Югославії, одружився з д-ром Надією Ружицькою, першою жінкою-хірургом в Югославії, з якою був знайомий ще із Станиславівських гімназійних часів.

Антін Івахнюк брав активну участь у громадському житті в Хорватії, а з 1948 року в Канаді. У "Пласті" був станичним у Торонто, головою "Пласту" в Канаді, був співзасновником газети "Гомін України", був головою УГВР в Канаді, журналістом, членом редколеґії Видавничого комітету "Літопису УПА", дійсним членом Хорватської академії наук з титулом академіка, членом НТШ, почесним членом Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади та інших організацій.

Антін і Надія Івахнюки ще в 1960-их роках подарували катедрі україністики при Оттавському університеті $100.000, частину майна – Канадському Інституту Українських Студій(КІУС) при Едмонтонському університеті та цілий свій спадок записали на катедру україністики при Оттавському університеті.

Антін Івахнюк помер 27–го травня 2001 року і похований в Торонто.

Ірина Тимочко — Камінська — "Христя"
(*Дивись Видавничий Комітет*).

Олекса Конопадський — "Островерх"

Автор спогадів у 30-му томі "Літопису УПА". Походив з с. Глудно, біля м. Динів на Ряшівщині. Загинув у бою з військами МВД 17 серпня 1948 р. біля с. Недільна, р-н Стрілки.

Зеновій Лавришин

Народився у с. Рудники на Львівщині у 1943 році. Його батько Василь був священником, а мати Марія Бобовник також походила з священицького роду. До Канади з Австрії прибув у 1949 році. Закінчив Королівську консерваторію в Торонто, а при Торонтонському університеті одержав ступінь маґістра музики. У Парижі вивчав композицію протягом одного року у відомого французького композитора Andre Jolivet (Андрей Жолівей).

Широко знаний як дириґент багатьох хорів, піаніст, акомпаніатор, композитор. Написав багато музичних творів: дві симфонії, музику до трьох фільмів ("Ніколи не забуду", "Марічка" і "Жнива розпачу" – за останній був відзначений нагородою "Golden Sheaf

Award" за найкращу музику), камерну музику та цілий ряд творів для вокальних і інструментальних складів та хорових ансамблів.

У 1000-ліття хрещення України дириґував збірними хорами та симфонічним оркестром. У програму концерту увійшла його оркестрація до концерту Бортнянського "Цей день єго сотворив Господь" та ориґінальна його кантата "Великий день" на слова Остапа Тарнавського, для баритонового соло, двох хорів (мішаний та чоловічий) і оркестру; підготовка до концерту включала цілорічну працю по різних українських осередках Онтаріо, як католицьких, так і православних.

Написав дві Служби Божі (перша для 4-голосого мішаного хору, друга на три голоси: сопрано, альт і бас), а також поодинокі літурґічні пісні та обробки колядок тощо.

Дириґував:

1. Дівочим хором "Лісова пісня" (був його ініціатором, пізніше хор реорганізовано і названо "Діброва");
2. Дитячим хором "Чайка" в Гамільтоні, який брав у різні поїздки, включно й до Європи;
3. Чоловічим хором "Бурлака", який супроводжував у турне по Англії та інших країнах Європи.
4. Хорами при церквах Св. Йосафата, Св. Євхаристії та Св. Покрови;
5. Мішаним хором "Боян", якого був довголітнім дириґентом і з котрим був у поїздках до Нью-Йорку, Янґставн та до Європи.

Ініціатор Товариства Української опери в Канаді, був дириґентом оперного хору.

З. Лавришин був дириґентом постановки в Торонто опери "Запорожець за Дунаєм", яку оркестрував і до якої написав ориґінальну увертюру; дириґентом симфонічного концерту "Український день" у Гамільтоні, з участю Гамільтонської філармонії; дириґент музичної вистави "Запорізький герць" в Drury Lane Theatre в Лондоні, Англія, а також у Гамільтоні. Дириґував оркестром у записі своєї музики до фільмів. Керував збірними хорами у трьох духовних концертах (2 в Месі Голл, 1 у Конвокейшен Голл). Організував і керував Пластовим маршовим оркестром.

Зібрав і відредаґував збірку "Пісні УПА", яку видано, як 25-ий том "Літопису УПА". До цієї збірки увійшли і деякі його композиції на повстанські тексти. Був музичним редактором видання "Рукописна спадщина А. Веделя" і технічним редактором 7-11-го томів З. Лиська – "Народні Мелодії". Набрав на комп'ютері видання: "З репертуару О. Гошуляка", "Вибрані Твори" – Л. Мурович, "Дорога" – М. Кравців та інші.

По сьогодні працює із хором при церкві Св. Покрови по вул. Лідс, Торонто.

Іван Лико
(*Дивись Видавничий комітет*)

Юрій Маївський

Син сл. п. Дмитра Маївського та Люби Шевчик. Допомагав разом з Олександром Мотилем, Юрієм Лопатинським та Петром Й. Потічним у підготовці 6-7-го томів основної серії "Літопису УПА" – "УПА у світлі німецьких документів", та разом з Євгеном Штендерою редаґував 24-ий том – "Ідея і Чин: орган Проводу ОУН, 1942-1946". Живе у США.

Євген Місило

Історик, живе у Варшаві, Польща, керівник "Українського архіву", в якому видав багато спогадів колишніх членів УПА і збройного підпілля, активістів Закерзоння (українські землі, передані після Другої світової війни Польщі).

Редактор книги "Повстанські могили: Пропам'ятна книга полеглих на полі слави вояків Української повстанської армії – Захід VI воєнної округи "Сян" тактичних відтинків "Лемко", "Бастіон", "Данилів" (1944–1946)" та "УПА у світлі польських документів: Військовий суд Оперативної групи "Вісла" (22-ий том основної серії "Літопису УПА"). Проживає в Польщі.

Наталя Кирилівна Осьмак

Народилася у грудні 1941 р. в Києві. Донька Президента УГВР Кирила Осьмака і Людмили Богдашевської–Осьмак. Дитячі і юнацькі роки провела в Західній Україні у с. Підбуж на Дрогобиччині, а згодом разом з матір'ю переїхала на Схід.

Закінчила Київський автодорожній інститут, за фахом — інженер-мостовик. Працювала керівником групи в проектному інституті Київсоюзшляхпроект.

З проголошенням незалежності України активно включилася в суспільно-політичне життя. Обіймала посаду заступника Голови Всеукраїнської Ліґи Українських Жінок.

Підготувала і зредаґувала 41-ий том основної серії – "Кирило Осьмак – Президент УГВР. Документи і матеріяли".

Одружена, проживає в м. Києві.

Роман Петренко
(*Дивись Видавничий комітет*)

Марія Савчин–Галаса–Пискір
(*Дивись Видавничий комітет)*

Петро Й. Потічний
(*Дивись Видавничий комітет)*

Мирослав Прокоп

Народився 6 травня 1913 р. у Перемишлі. Одружений з Любою Комар. Член "Пласту", закінчив ґімназію в Перемишлі у 1931 р. Окружний провідник ОУН в Перемишлі, політв'язень польських тюрем у 1933–1937 рр. Студент юридичного факультету Львівського університету та доктор права Українського вільного університету (1949). У 1937–1939 рр. редактор журналу "Студентський вісник", а в 1939–1941 рр. Української пресової служби. У 1943–1944 рр. редактор журналу ОУН "Ідея і Чин", а в 1957–1977 рр. редактор "Digest of the Soviet Ukrainian Press". Довголітній член редколеґії й редакційної ради журналу "Сучасність".

Крайовий референт пропаґанди ПСУЗ у Києві в 1942 р., референт пропаґанди ОУН–СД та учасник переговорів з польським підпіллям. Учасник Третього Надзвичайного Великого Збору ОУН, член Ініціятивного Комітету для створення УГВР і учасник Великого Збору УГВР, обраний членом президії УГВР. Член закордонних частин ОУН (до 1948 р.), голова середовища УГВР (1983–1985). Провідний член ОУНз з 1954 р., та Організації однодумців ОУНз у США.

У 1952–1992 рр. заступник голови, голова та член Ради директорів корпорації "Пролог". Член Наукового товариства ім. Шевченка.

Автор багатьох праць, таких як: "Україна і українська політика Москви", "Напередодні незалежної України" та інших. Відомий публіцист та теоретик українського підпілля під псевдонімами "Володимир", "Орлович", "Радович", "Гармаш", "Остап", "М. В. Вировий", "О. С. Садовий", та "В. В. Садовий".

Довголітній співпрацівник і консультант "Літопису УПА", автор вступної статті до 24-го тому та автор статті в 26-му томі "Літопису УПА".

Помер в Нью-Йорку, похований на цвинтарі Св. Андрія Первозванного у секції колишніх вояків УПА, Савт Бавнд–Брук, штат Нью-Джерзі.

Петро Содоль

Народився 4 липня 1935 р. у с. Миколаївка (теперішній Бучацький район на Тернопільщині), у сім'ї Петра Содоля-Зілинського і Марії Стефанюк. Батько – ротмістр Царської армії (1913-17), потім в українській армії — Запорізький курінь, корпус Січових стрільців.

Під кінець 1944 р. разом з батьками опинився в Західній Німеччині, звідки еміґрував до США.

Петро Содоль має вищу освіту. Він – бакалавр політичних наук (Університет в Небрасці) та Master of Library Science, City University of New York.

У США в 1958-1978 рр. служив в американській армії (US Army). У 1958-1962 рр. — сержант; у 1962-78 рр. — майор. Виконувані функції (1957-78): squad leader, instructor, company executive officer, company commander, battalion executive officer, brigade personal officer, division staff officer (6-3; 6-4), commandant of cadets (Forham V.-ROTC, 1973-78).

П. Содоль служив у В'єтнамі, де в 1965 році був два рази поранений. За бойові дії відзначений: Army of Vietnam Cross of Gallantry w/silver star; 5 Bronze Star (U.S. Army); 2 Purple Hearts (U. S. Army).

У громадському життії П. Содоль був довголітнім членом українських скаутських організацій "Пласт", "Military Officers of America", "American Library Association".

У "Пласті" був довголітнім виховником Юнацтва, а також членом Головного (центрального) проводу "Пласту" з 1973 до 2000 року.

Співробітник Видавничого комітету "Літопису УПА" з 1983 року. Упорядник 18 і 19 томів основної серії "Літопису УПА" — "Карпатська група УПА "Говерля"; книга 1: Документи, звіти та офіційні публікації", та "Карпатська група УПА "Говерля"; книга 2: "Спомини, статті та видання історично-мемуарного характеру".

Крім цього П. Содоль автор довідників про УПА – "Українська повстанська армія, 1943-49 (1994)" (довідник 1-ий), та "Українська повстанська армія, 1943-49 (1995)" (довідник 2-ий), а також англомовної книжки про УПА: "UPA: They Fought Hitler and Stalin" (1987).

У П. Содоля дружина Ніля Колодій та двоє дітей: Христина Содоль-Винсайс, мастер, і Петро Содоль, бакалавр.

Степан Стебельський — "Хрін"

Стебельський Степан-Тарас народився 18.10.1914 р. в с. Голинь, Калуського повіту. Закінчив Самбірську учительську семінарію в 1935 р. В 1934-1935 рр. – референт пропаґанди повітової екзекутиви ОУН, за що був арештований і ув'язнений в Березі Картузькій. В 1939-1941 рр. – учитель, директор школи в с. Кузьмина. 1942 р. заарештований ґестапо за приналежність до ОУН. Влітку 1944 року з В. Щигельським організують самооборонні відділи проти польського терору в Перемищині. В червні 1944 р. з створеною ним чотою входить у сотню "Хоми". Важко поранений в руки у великому бою в Ліщаві Горішній. Весною 1945 р. організував сотню в складі куреня "Рена", яка брала участь у засідці на ген. Свєрчевського 28.3.1947 р. В липні 1947 р. сотні "Хріна", "Стаха" і "Біра" перейшли на совєтську територію, де "Хрін" став к-ром 24 ТВ "Маківка". Автор споминів "Зимою в бункрі"і "Крізь сміх заліза", поміщених у 30-му томі основної серії "Літопису УПА". Загинув 9.11.1949 р. в околиці Поґоржеліце в Чехословаччині.

Микола Терефенко — "Медвідь"

Микола Терефенко - "Медвідь" (справжнє ім'я Іван Лишик) є автором спогаду "На грані двох світів", який поміщений в 37-му томі основної серії "Літопису УПА".

Народився Микола Терефенко в 1922 році в с. Пашова Ліського повіту на Лемківщині. Був бойовиком V-го району в надрайоні "Холодний Яр". Під час рейду на Захід на території Чехословаччини потрапив у полон і згодом був переданий до Польщі, де відбував покарання у різних в'язницях. Звільнений у 1954 році. Проживає в Польщі.

Степан Шпак
(*Дивись Видавничий комітет*)

Євген Штендера — "Прірва"
(*Дивись Видавничий комітет)*

НОВА СЕРІЯ

Катерина Олександрівна Абрамова

Народилася 4 березня 1981 р. у м. Києві.

У 1998 р., після закінчення школи, поступила до Київського національного університету культури і мистецтв на факультет "Документних комунікацій і міжнародної інформації" за спеціальністю "Інформаційна діяльність", де здобула кваліфікацію "Документознавець-архівіст".

З 2002 р., після закінчення інституту, працює у Центральному державному архіві громадських об'єднань на посаді провідного спеціаліста. Займалася роботою над виданням "Літопису УПА", Нова серія, зокрема, брала участь у підготовці 4-го і 5-го томів та була упорядником 6-го тому.

Геннадій Боряк

(*Дивись Редакційна рада Нової серії*)

Олександер Вовк

Олександер Вовк, син Дмитра, народився 1967 року в м. Києві. Батьки походять з південно-східної Волині (південна Житомирщина). Одружений, має двоє дітей.

Після закінчення середньої школи був призваний до лав Радянської армії. Службу проходив у якості механіка-водія середнього танка в Туркестанському військовому окрузі (1985-1987). Після армії здобув середю спеціальну освіту. Працював на різних посадах в Інституті археології НАН України, Національному музеї історії України, Центральному державному архіві громадських об'єднань України.

З 1993 р. працює в Інституті української археографії та джерелознавства ім. М. Грушевського НАН України, де обійняв посаду

наукового співробітника. У 1996 р., без відриву від виробництва, здобув вищу освіту за спеціальністю історія. З 2001 р. – пошукач наукового ступеня Центру українознавства Київського Національного університету ім. Т. Шевченка.

З 1993 р. займається дослідженням діяльности УПА і ОУН у період Другої світової війни та після неї в Україні, а зокрема на північно-західних українських землях (ПЗУЗ). За роки науково-дослідницької діяльности мав ряд праць та публікацій. Зокрема, виступав упорядником 1-го і 2-го томів, упорядником та редактором 3-го тому "Літопису УПА", Нова серія, був редактором 1-го тому серії "Літопис УПА", Бібліотека.

У даний час підготовляє черговий том "Літопису УПА".

Василь Галаса – "Орлан"

Народився 12 листопада 1920 року у с. Білокриниця Підгаєцького повіту, у дуже убогій робітничо-селянській сім'ї Михайла і Розалії Галасів. В родині було троє дітей: Василь — наймолодший. Коли йому було два роки, помер батько. Мати мусіла важко працювати, щоб прогодувати сім'ю.

З 1926 року родина Галасів жила у с. Олесин на Бережанщині. Шестирічний Василько заробляв на хліб пастушком у місцевих господарів та ходив у школу. Після десяти років наймитування, у 1936 році, зусиллям всієї родини збудували власну хату і з того часу 16-річний Василь став здобувати собі засоби на проживання, ставши будівельником, продавцем у крамниці, скрипалем.

У 1937 році Василь Галаса став членом "Юнацтва", а через кілька місяців його провідником у районі.

У травні 1939 року польська поліція його арештувала за приналежність до ОУН. На волю вийшов коли почалася польсько-німецька війна, однак уже в листопаді його арештувало НКВД. До червня 1940 р. перебував у Бережанській тюрмі. По виході з тюрми Василь перейшов у підпілля і з того часу став професійним революціонером.

Під час німецької окупації працював референтом пропаґанди у Тернопільському обласному проводі ОУН. На початку 1942 р. став провідником ОУН Тернопільської округи, у липні – Чортківської, а на початку 1943 р. – Бережанської округи.

Влітку 1943 р. провід ОУН на ЗУЗ (Західніх українських землях) призначив Василя Галасу провідником Перемиської області. Діяв під

псевдом “Орлан”. У першій половині 1944 р., разом з військовим референтом Яковом Чорнієм, організував перші відділи УПА на Перемищині.

У лютому 1945 р. Василь Галаса – “Орлан” став членом Проводу ОУН на Закерзонні, був заступником Ярослава Старуха – “Стяга”, провідника на цих землях, та одночасно очолював референтуру пропаґанди. Виготовляв багато підпільної літератури – журналів, брошур, відозв, летючок. Однією із визначніших праць його пера була брошура “Українсько-польські стосунки”, видана в 1946 р. під псевдонімом Зенон Савченко.

За його вклад у боротьбу в 1946 р. УГВР нагородила його Срібною медаллю.

Після насильного виселення українців із земель Закерзоння “Орлан”, за наказом провідника ОУН Романа Шухевича, у вересні 1947 р. перейшов в Україну і в липні 1948 р. зайняв пост Провідника ОУН на ПЗУЗ (Північно-західних українських землях). Там він налагодив діяльність організації, видавав два підпільні журнали – “За волю нації” і “Молодий революціонер”, та ряд листівок.

У 1950 р. був призначений членом Проводу ОУН і кооптований в члени УГВР. У 1952 р. нагороджений Золотим хрестом заслуги.

11 липня 1953 р. підступно захоплений разом із дружиною “Марічкою” провокаторами КҐБ, арештований, і в 1958 році засуджений на 10 років тюрми.

У 1960 році під час т.зв. хрущовської відлиги був звільнений. У 1967 р. закінчив студії в Київському інституті народного господарства, де брав вечірні курси. Після їх закінчення працював плановиком на Київському заводі напівпровідникових приладів аж до виходу на пенсію в 1993 році.

Василь Галаса помер 5 жовтня 2002 року в Києві на 82-му році життя і там похований.

Анатолій Вікторович Кентій

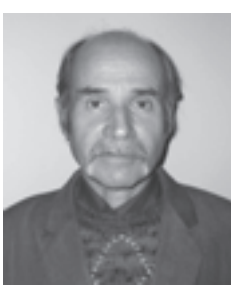

Народився в 1937 р. у Києві. Закінчив із відзнакою історичний факультет Київського національного університету ім. Т.Г.Шевченка. Від січня 1966 р. працював на наукових та керівних посадах у Центральному державному історичному архіві України (Київ), Партійному архіві Інституту історії партії при ЦК Компартії України, Головному архівному управлінні при Кабінеті Міністрів України. Зараз є архівістом Центрального держав-

ного архіву громадських об'єднань України. Заслужений працівник культури України. Нагороджений орденом "За заслуги" III-го ступеня.

Автор і співавтор наукових праць з історії партизанського руху 1941-1944 рр. в Україні, нарисів з діяльності УВО, ОУН і УПА. Упорядник окремих томів"Літопису УПА", Нова серія, та низки документальних публікацій, у тому числі присвячених Симону Петлюрі, Євгену Коновальцю, голодомору 1932-1933 рр. в Україні.

Віктор Коваль

Народжений у 1925 році в Києві, історик, автор багатьох книг про Другу світову війну. Освіту здобув на факультеті міжнародних відносин Київського університету ім. Т. Г. Шевченка. Вісім років учителював, згодом працював в Інституті історії Академії наук у Києві. Його головні інтереси — це політика і стратегія США та Німеччини, міжнародні питання, пов'язані з Україною в Другій світовій війні.

До партії не вступав, одначе свої перші історичні книги писав під впливом університетського вишколу, у гостро антиамериканському дусі холодної війни. Авторська позиція докорінно змінилась у книзі "США у Другій світовій війні. Деякі проблеми зовнішньої політики 1939-1941" (Київ, 1976, 420 с.). Ця книга перекреслювала радянські фальсифікації американської політики, а вже в грудні 1985 року університетський професор А. Мартиненко подав до ЦК КПУ довжелезний донос, викриваючи В. Коваля як пропаґандиста поглядів, що розходяться з радянською історичною наукою.

Через непоінформованість його ставлення до членів ОУН було радше вороже, як до зрадників, яких утотожнював з німецькими фашистами, але в період Ґорбачовської ґласності, з напливом безцензурної літератури, у тому числі невідомого йому раніше "Літопису УПА", прийшла повна ясність поглядів та оцінок.

У 1995 році В. Коваль написав вступну статтю до 1-го тому "Літопису УПА" , Нова серія – "Видання Головного Командування УПА".

Василь Кук – "Василь Коваль" – "Леміш"

Василь Кук (Ген. хорунжий УПА "Василь Коваль") народився 11 січня 1913 року в селі Красне Золочівського повіту Тернопільського воєводства (нині Буського району Львівської області) у багатодітній селянській

родині в котрій, крім Василя, було ще семеро дітей. Двоє з них померли ще малими, всі інші шестеро були членами ОУН, а двох братів стратили польські окупанти за приналежність до ОУН.

У 1923-1932 роках навчався в Золочівській класичній гімназії товариства "Рідна Школа". З 1927 року належав до молодіжної організації "Пласт", а з 1928 року член "Юнацтва ОУН". З 1930 року — член Золочівської повітової Екзекутиви (Проводу) ОУН. У 1932 р. після закінчення гімназії вступив на правничі (юридичні) студії в Люблінський католицький університет, в якому очолив студентську групу членів ОУН. За революційну діяльність багаторазово арештовувався польською поліцією. Останній раз був звільнений з польської тюрми в 1936 році у зв'язку з амністією після смерті Юзефа Пілсудського і знову очолив ОУН у Золочівщині.

З 1937 року, маючи 24 роки, перейшов у підпілля і став професійним революціонером-підпільником на землях Підгаєччини.

На II Великому зборі ОУН у квітні 1941 р. був призначений провідником ОУН Степаном Бандерою членом Проводу ОУН, де очолив організаційну референтуру та брав участь в роботі військового штабу і проходив військові старшинські вишколи.

Навесні 1941 р. організував і очолив Центральний штаб похідних груп ОУН для висилки їх у східні області України. Їх діяльність (5 тис. чоловік) поширилась на всі області України, включно з Кубанню та Кримом.

У липні 1941 р. організував і очолив Київську групу провідних членів ОУН (біля 30 осіб), переважно зі східних областей. У Василькові 31 грудня 1941 р. німці арештували частину її членів, у тому числі і В. Кука. При транспортуванні їх до Львова, у Луцьку Василеві Куку і Дмитрові Миронові — "Орлику" пощастило втекти. З весни 1942 р. очолив Провід ОУН на південно-східних українських землях (ПСУЗ).

Після загибелі Дмитра Мирона у липні 1942 р. Провід ОУН на ПСУЗ керував усіма областями в Україні. Весною 1943 р. В. Кук очолив утворену тоді УПА-Південь. З 1945 р. безпосередньо керував діяльністю ОУН на СУЗ, а після смерті Провідника ПЗУЗ Клима Савура, у лютому 1943 р., також і на ПЗУЗ.

У 1947 р. на пропозицію голови Проводу ОУН Романа Шухевича одноголосно обраний його заступником, а після його смерті 5 березня 1950 р. був обраний на всі його посади: голови Проводу ОУН, Головного командира УПА та голови Генерального секретаріяту УГВР. З 1950 по 1954

роках керував національно-визвольною боротьбою в Україні. У 1952 році підвищений до ранґи генерала-хорунжого УПА. Полонений у 1954 р., але опісля помилуваний, випущений на волю. Живе в Києві.

Володимир Лозицький
(*Дивись Редакційна рада, Нова серія*)

Ірина Павленко

Ірина Анатоліївна Павленко народилася 16 січня 1975 р. у м. Києві. У 1992 році закінчила Ліцей при Далекосхідному державному університеті на базі середньої школи № 42 м. Владивостока, Росія, і вступила на історичний факультет Далекосхідного державного університету. У 1993 році перевелася з першого курсу ДДУ на другий курс історичного факультету Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка, який закінчила у 1997 році.

У квітні 1997 року стала співробітником Інституту української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, спочатку як археограф 1-ої категорії, пізніше – провідний археограф, і з 2000 р. – молодший науковий співробітник інституту.

У 2000-2002 рр. працювала завідувачем відділу використання документів та інформації Центрального державного архіву громадських об'єднань України, м. Київ.

У 1997 році поступила на заочне відділення аспірантури Інституту ім. М. С. Грушевського. Кандидатську дисертацію захистила 27 грудня 2001 р. в Інституті М. С. Грушевського на тему: "Джерела історії ідеологічної боротьби з українським національно-визвольним рухом у Західній Україні (1944-1949 рр.)".

З 14 жовтня 2002 р. працює провідним спеціалістом у Національному інституті стратегічних досліджень при Президентові України.

З видавництвом "Літопис УПА" почала співробітничати у жовтні 1996 року. Спочатку в якості друкарки, пізніше археографа. Брала участь у виданні з 2-го по 6-ий том "Літопису УПА", Нова серія, та підготовці до видання 7-го тому.

Має ряд публікацій в українських та зарубіжних виданнях з історії боротьби більшовицького режиму проти українського національно-визвольного руху.

Володимир Сергійчук

Володимир Іванович Сергійчук — директор Центру українознавства, професор Київського національного університету імені Тараса Шевченка, академік Академії наук вищої школи України. Народився 13 березня 1950 року в селі Прибережне на Житомирщині. Закінчив факультет журналістики Київського державного університету імені Тараса Шевченка в 1972 р. та економічний факультет Української сільсько-господарської академії в 1977 році. У 1982 р. захистив кандидатську дисертацію на тему "Народна армія на Україні в роки визвольної війни". 1648-1654 (Організація, озброєння, забезпечення)" та в 1992 р. захистив докторську — "Українське козацьке військо в другій половині XVI – середині XVII століття". До 1987 року працював у редакції газети "Сільські вісті".

Досліджує проблеми історії України, зокрема українського козацтва, розселення українців у світі, національних меншин в Україні, діяльности ОУН і УПА, внеску українців у розвиток світової науки і культури.

Автор численних публікацій у періодиці. Окремі монографічні видання: "Іменем Війська Запорозького" (1991), "Національна символіка України" (1992), "Німці в Україні" (1994), "Етнічні межі і державний кордон України" (1996, 2000), "ОУН-УПА в роки війни" (1996), "Армія Богдана Хмельницького" (1996), "Наша кров – на своїй землі" (1996, 1997, 2000), "Уся правда про єврейські погроми" (1996), "Як нас морили голодом" (1996), "Богдан Хмельницький та його старшина" (1996), "Трагедія українців Польщі" (1997), "Погроми в Україні. 1914-1920" (1998), "Десять буремних літ. Західноукраїнські землі в 1944-1953 роках" (1998), "Українська соборність" (1999), "Депортація поляків з України" (1999), "Симон Петлюра і єврейство" (1999), "Правда про "золотий вересень" 1939-го" (1999), "Українізація Росії" (2000), "Радянські партизани проти ОУН-УПА" (2000), "Новітня каторга" (2001), "Український Крим" (2001), "Неусвідомлення України. Ставлення світу до Української державності: погляд у 1917-1921 роки з аналізом сьогодення" (2002), "Трагедія Волині. Поляки на Волині в роки Другої світової війни. Документи з українських архівів і польські публікації" (2003), "Самі себе звоювали. Діяльність винищувальних батальйонів проти українського національно-визвольного руху" (2003). Автор вступної статті до 4-го тому "Літопису УПА", Нова серія.

Юрій Черченко

Юрій Анатолійович Черченко народився 6 грудня 1956 року в м. Києві. У 1978 році закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Тараса Шевченка. Науково-дослідницьку діяльність розпочав у 1948 році, коли став працювати в Інституті історії України. В 1992 році захистив кандидатську дисертацію. В тому ж році перейшов на роботу до новоствореного Інституту української археографії та джерелознавства ім. Михайла Грушевського НАН України.

Ю. Черченко лауреат премії ім. М. С. Грушевського НАН України. Був одним з упорядників першого і третього томів Нової серії "Літопису УПА", що виходить в Києві.

Головна тема наукових досліджень: "Джерела з історії українського національно-визвольного руху в XX столітті".

Юрій Шаповал

(*Дивись Редакційна рада, Нова серія*)

СЕРІЯ “БІБЛІОТЕКА”

Ірина Василевська–Путко –”Грізна”

Народилася 21 липня 1925 р. у м. Любачеві. Член ОУН з 1942 р. Після закінчення санітарного вишколу в УПА у 1944 р. була призначена медсестрою до сотні командира “Крука”, згодом до самооборонного кущового відділу у Лівчі, де познайомилася, а згодом і поєднала навіки свою долю з Іваном Василевським – Путко – “Вусом”. В 1959 р. виеміґрувала разом з чоловіком до Канади. Була дієвою в громадському житті, приймаючи активну участь в різноманітних патріотичних, громадських і ветеранських організаціях українців Канади. Померла 30 листопада 1999 р. Похована у Монтреалі.*

Іван Василевський–Путко – “Вус”

Народився на Любачівщині. В УПА від 1944 року в сотні під командуванням “Залізняка”, на основі якоє був згодом створений курінь “Месники”. Після поранення і видужання у 1946 р. був призначений кущовим самооборонного кущового відділу в місцевості Лівча. В 1947 р. одружився з Іриною Путко-”Грізною”, леґалізувався і переїхав у Східну Прусію, звідки у 1959 р. виеміґрував до Канади. Активний діяч в українському суспільно-політичному житті, зокрема, в управі Ліґи Українців Канади, та впродовж багатьох років є головою відділу Товариства колишніх вояків УПА в Монтреалю.

Автор спогадів ”У лісах Любачівщини”, надрукованих в 4-му томі “Літопису УПА”, серія “Бібліотека”.

---

* Для ширшої інформації *див*. некролог пера Ст. Ребізанта сл. п. Василевської–Путко в 4-ому томі “Літопису УПА” серії “Бібліотека”.

Володимир В'ятрович

Народився 7 червня 1977 року в місті Львові. У 1999 році закінчив з відзнакою історичний факультет Львівського державного університету ім. І. Франка. Протягом 1999-2002 років навчався в аспірантурі Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича. У 2004 році захистив кандидатську дисертацію на тему: "Закордонні рейди УПА в контексті реалізації антитоталітарної національно-демократичної революції народів Центрально-Східної Європи". З того часу є молодшим науковим співробітником інституту.

З жовтня 2001 року працівник львівського бюро видавництва "Літопис УПА" — до листопада 2002 як заступник директора видавництва "Літопис УПА", згодом і до 2005 р. — президент благодійного громадського фонду "Літопис УПА" ім. В. Макара.

Автор ряду публікацій з історії Української повстанської армії. У серії "Літопис УПА. Бібліотека" у 2001 році опубліковано його монографію "Рейди УПА теренами Чехословаччини", у 2003 був співредактором (разом із проф.. Петром Й. Потічним) книги "Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини".

Мирослав Горбаль

(*Дивись під Основна серія*)

Ярослав Грицай — "Чорнота"

Народився 27 вересня 1921 р. в селі Осердів Сокальського повіту в Україні. Батько — Іван, сотник Української Галицької Армії у 1918-1920 рр., мати — Анастасія з дому Іщишин. Мав дві сестри – Стефанію та Катрусю. По закінченню сільської школи продовжував навчання в ґімназії у Львові.

У ряди УПА вступив в 1943 році під командою командира Тараса Онишкевича -"Галайди", а згодом "Богдана"– "Ореста", у відділі "Ема" виконував функцію чотового та брав участь в багатьох боях, зокрема у Посадові в Угнівщині, де був тричі ранений. У 1945 році важко поранений попав у більшовицький полон, був засуджений і вивезений у Сибір на каторжні роботи.

По одинадцяти роках каторги, у 1956 році, був звільнений і репатрійований в Польщу, де зустрів свою дружину Параскевію Ротко "Параню", зв'язкову УПА з Лемківщини і 28 грудня 1956 року вони одружилися.

До Канади подружжя прибуло у 1965 році. Тут Ярослав Грицай "Чорнота" включився в громадське життя, став членом Товариства кол. вояків УПА в Канаді. Почав писати спомини своїх переживань в рядах УПА, але через поганий стан здоров'я не закінчив їх.

Відійшов у вічність 24 серпня 1978 року і був похований на цвинтарі Park Laun у Торонто.

Катерина Когут–Лялюк — "Грізна"

Автор декількох спогадів у 4-му томі "Літопису УПА", серія "Бібліотека" — "Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини".

Живе в м. Рочестер, штат Нью-Йорк, США.

Василь Левкович — "Вороний"

Народився 6 лютого 1920 в селі Люблинець Старий, Любачівського повіту. Член ОУН з 1939 р. В УПА з 1943 р., чотовий, сотенний, курінний, член штабу ВО "Заграва". У 1944 чотовий в старшинських школах "Лісові Чорти", "Олені". В травні 1944 к-р ВО "Буг" (одночасно військовий референт обласного Проводу). У 1946 нагороджений Золотим Хрестом Бойової Заслуги 2 кл., майор, а з 1947 р. – полковник. Захоплений в полон 17 грудня1946 р. В липні 1947 р. засуджений до смертної кари, яку опісля замінили на 25 р. каторжних робіт. Покарання відбував на шахтах Воркути. Звільнений у 1971 році. Від совєтського громадянства відмовився.

Автор спогаду "Сторінки з пережитого комбатантом УПА" в 4-му томі "Літопис УПА", серія "Бібліотека" — "Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини".

Проживає в м. Червоноград Львівської області.

Ярослава Романина–Левкович

Народилася 31 жовтня 1921 в с. Нестаничі Радехівського району на Львівщині. В ОУН з 1941 р. Була станичною, районовим провідником жіночої сітки. Пройшла медичний вишкіл, з 1945 р. – в УЧХ, працювала санітаркою у підпільнім шпиталику в Радехівщині. У 1947 р. опікується двома раненими, проживаючи в криївці, де також знаходилася друкарня. В 1947-1952 рр. працює друкаркою технічного звена Львівського Краю. 24 січня 1952 р. попала в полон у криївці в с. Реклинець. Засуджена на 25 років ув'язнення. В 1956 році на засланні одружилася з В. Левковичем – "Вороним". Виховала двох дітей — сина і доньку.

Автор спогаду "Життя підпільниці" в 4-му томі "Літопису УПА", серія "Бібліотека".

Проживає в м. Червоноград Львівської області.

Федір Лопадчак

Народився 18 серпня 1932 р. в с. Коропуж Городоцького р-ну Львівської області. В 1951 р. закінчив історичний факультет Дрогобицького педінституту. З 1955 по 2004 р. працював вчителем історії в школах Вінничини і Львівщини. На даний час перебуває на пенсії і проживає в родинному с. Коропуж. Одружений, виховав двох доньок і втішається п'ятьма онуками.

Автор спогаду "Яків Чорній — "Ударник" в 4-му томі "Літопису УПА", серія "Бібліотека".

Кость Міхалик — "Дума"

Автор спогаду з теренів Любачівщини і Грубешівщини в 4-му томі "Літопису УПА", серія "Бібліотека"— "Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини".

Параскевія Ротко-Грицай — "Параня"

Донька Афтана Ротко і Антоніни з дому Шкирпан, народилася 26 червня 1925 року в селі Пантна повіт Горлиці, що в західній Лемківщині. Коли їй було дев'ять літ, помер батько. У матері на руках залишилося семеро дітей і 77-літня бабуня. У рідному селі закінчила чотири класи сільської школи, відтак під час німецької окупації продовжувала навчання українською та німецькою мовами. У 1943 році під час німецької окупації працювала помічницею у дитячому садочку Марії Цьок в селі Свіржові. У 1943-1944 роках була ученицею господарської школи та в 1944 році з успіхом закінчила садівничий курс і з того часу самостійно вела дитячий садочок у селі Ріпках Горлицького повіту.

У підпіллі почала працювати зв'язковою з весни 1945 року в селах Пантна, Брунари, Роп'янка в районі "Смирного", де на цей час було п'ять Кущів: "Чабана", "Веселого", "Пімсти", "Вуйка", "Крука" та сотня командира "Бродича" у надрайоні "Верховина". В підпіллі була до 27 серпня 1947 року.

З цього часу дісталася на понімецькі землі Польщі до своєї родини, де 17 грудня 1947 року була арештована. Відбувала покарання у в'язницях таких місцевостей: Ряшів, Перемишль, Тарнів, Ґрудзьонс і Фордон на території Польщі. Суд над нею відбувся в Ряшеві 12 січня 1949 року, на якому було винесено вирок — 10 років ув'язнення. Відсиділа 6 літ і 4 місяці, після чого була звільнена 17 квітня 1954 року.

27 січня 1956 року зустріла чотового УПА Ярослава Грицая "Чорноту", який щойно повернувся з Сибіру, де відбув 11 літ заслання та 28 грудня цього ж року вони одружилися.

До Канади подружжя переїхало 26 червня 1965 року. Тут Параскевія включилася в життя української громади: стала активним членом Головної Управи Товариства колишніх вояків УПА в Канаді, виконуючи протягом багатьох років обов'язки суспільно-допомогового референта жіночих і церковних організацій.

Повернувшись з Сибіру із підірваним здоров'ям, Ярослав Грицай "Чорнота" помер 24 серпня 1978 року. Опісля залишилася сама – дітей у них не було.

Вдова Параскевія Грицай — "Параня" в пам'ять свого чоловіка Ярослава зробила пожертву в сумі $10,000 на 3-ій том серії "Бібліотека" — "А рани не гоїлися. (Спомини "Чорноти")" і сама ж була автором цієї книги, відтворюючи протягом багатьох років з великою наполегливістю його розповіді про часи боротьби УПА та перебування в таборах Сибіру.

Параскевія Грицай є постійним помічником адміністрації видавництва "Літопис УПА" та залучена до багатьох інших громадських організацій, де відзначається активністю у благодійній діяльністі.

Проживає в Торонто, Канада.

Юрій Ступницький

Народився 17 грудня 1923 р. в м. Острог на Волині у родині полковника Леоніда Венедиктовича Ступницького ("Гончаренка") і Лідії Федорівни Беднарської. Після першої радянської окупації Західної України сім'я Ступницьких потрапила під переслідування НКВД, внаслідок чого у 1940 р. його матір, бабуню і брата Сергія заслали в Казахстан. Юрій ж з батьком пробували продістатися на німецьку сторону. Щойно після другої спроби йому вдалося у 1940 р. пробратися через німецько-радянський кордон на територію окупованої Польщі і замешкати у Холмі. Після початку німецько-радянської війни він повернувся на Волинь і в 1943 р. вступив до рядів УПА. Був курсантом старшинської школи УПА "Дружинники". У 1944 р. Юрій Ступницький був арештований разом з батьком, мобілізований до Червоної Армії і висланий на Урал для вишколу. Його батька, не викривши, хто він, звільнили, але влітку 1944 р. Леонід Ступницький "Гончаренко" загинув, обіймаючи на той час високий пост в УПА. На Уралі Юрія арештували органи "Смєрш" і він був засуджений на десять років каторги. Звільнили Ю. Ступницького у 1954 р., але щойно у 1957 р. йому було дозволено повернутися в Україну. Проживав під чужим прізвищем. Був одружений. У 1982 році вийшов на пенсію.

Довший час нічого не знав про долю своїх рідних. Тільки у 1990 році довідався про смерть свого батька та зустрівся з своїм рідним братом Сергієм, який проживав у Польщі.

Помер і похований в Україні.

Покійний Юрій Ступницький є автором книжки "Спогади про пережите", яка, як перший том, започаткувала серію "Бібліотека" багатотомного наукового видання "Літопис УПА".

Микола Тарабан — "Туча"

Тарабан Микола народився 1921 року в с. Будомир Любачівського повіту. Вояк дивізії "Галичина", в лавах УПА з весни 1944 р. Командир сотні "Месники-3". Легендарний учасник і переможець багатьох боїв з німецькими та комуністичними загарбниками на Закерзонні. Літом 1947 р. з групою повстанців перейшов до американської окупаційної зони в Німеччині, де склали зброю.

Разом з Іваном Філем є автором спогадів про курінь "Месники", який діяв на Закерзонні, поміщених в 4-му томі "Літопису УПА", серія "Бібліотека" — "Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини".

Живе в штаті Арізона, США.

Іван Філь — "Шеремета"

Старший булавний УПА, виконував функції політвиховника в одній із сотень куреня "Залізняка", ТВ "Бастіон". Був членом станиці ОКВ УПА у Філадельфії та референтом суспільної опіки Головної Управи. Опісля переїхав до штату Арізона.

Разом з Миколою Тарабаном ("Тучею") написав спогади про курінь "Месники", який діяв на Закерзонні, поміщені в 4-му томі "Літопису УПА", серія "Бібліотека" — "Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини".

Помер в штаті Арізона, США, де і похований.

РЕДАКЦІЙНА РАДА
“НОВОЇ СЕРІЇ”

РЕДАКЦІЙНА РАДА

“Літопис УПА”, Нова серія

Павло Степанович Сохань

Павло Степанович Сохань народився 18 листопада 1926 р. в с. Новоіванівка Білопільського району Сумської області. Фахівець з історії міжнародних зв’язків України, країн Південно-Східної Європи, передусім Болгарії, організатор археографічної діяльності в Україні, джерелознавець. У 1953 р. закінчив Харківський педагогічний інститут, а у 1963 р. – аспірантуру Інституту історії АН УРСР. З 1956 р. – на викладацькій роботі. Тема кандидатської дисертації: “Полум’яний революціонер. Життя та революційна діяльність Георгія Димитрова” (1963), докторська дисертація – “Економічне, науково-технічне і культурне співробітництво СРСР і НРБ та участь в ньому Української РСР. 1944-1970 рр.” (1973). З 1963 р. працював в Інституті історії України, а в 1974-1991 рр. – заступник директора з наукової роботи, 1988-1991 рр. – завідувач відділом історії міжнародних зв’язків України. З 1987 р. – голова відновленої Археографічної комісії. З 1991 р. – директор Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України. Автор понад 300 праць в галузі всесвітньої історії, археографії та джерелознавства. Професор (1981), член-кореспондент НАН України (1985). Академік Міжнародної слов’янської академії наук (1997). Нагороджений болгарським орденом Кирила і Мефодія І-го ступеня (1973) та п’ятьма болгарськими медалями, орденом “Знак пошани” (1986). Відзначений премією Президії АН УРСР ім. Д. Мануїльського (1976), почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР (1976), Державною премією УРСР у галузі науки і техніки (1980), премією НАН України ім. М.С. Грушевського (1993). З 1997 р. — заслужений діяч науки і техніки України. П.С. Сохань — почесний член Болгарського філологічного

товариства (1986), президент Товариства "Україна — Болгарія" (з 1991 року), дійсний член Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові (з 1995 р.). Учасник бойових дій Другої світової війни, нагороджений орденом Вітчизняної війни та іншими нагородами.

Праці: *Пламенный революционер. Жизнь и революционная деятельность Г. Димитрова.* – К., 1962; 2-е изд. – 1969; *Вогонь вічної дружби (російського, українського народів).* — К., 1966; *Социалистический интернационализм в действии (Украинская ССР в советско-болгарском экономическом сотрудничестве. 1945-1965).* — К., 1969; *Очерки истории украинско-болгарских связей.* — К., 1976; *Очерки по истории на украинско-българските връзки.* — София, 1979; *М.С. Грушевський і Academia. Ідея, змагання, діяльність.* — К., 1993. Головний редактор: *Кирило-Мефодіївське товариство*: У 3 т. — К., 1990-. Відповідальний редактор: *Яворницький Д.І. Історія запорозьких козаків* : У 3 т. — К., 1990-; *"Український археографічний щорічник".* — К., 1992. Голова редколеґії: *Грушевський М. Історія України-Руси* : У 10 т. — К., 1991.

Від 1995 р. — Співголова Редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія.

Євген Штендера

Від 1995 по 2000 р. — Співголова Редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія.

(*Дивись Видавничий комітет*)

Петро Й. Потічний

Від 2000 р. — Співголова Редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія.

(*Дивись Видавничий комітет*)

Сергій Богунов

Сергій Богунов, 1955 р. народження, полковник, начальник Галузевого державного архіву Служби безпеки України. Член Головної редакційної колеґії науково–документальної серії книг "Реабілітовані історією", заступник головного редактора наукового і документального журналу "З архівів ВУЧК–ҐПУ–НКВД–КҐБ".

Член редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія, з 2002 р.

Геннадій Боряк

Геннадій Володимирович Боряк народився 15 грудня 1956 року в місті Києві — історик, архівіст, археограф, джерелознавець. Народився в сім'ї робітників. Закінчив історичний факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1978 р.). Доктор історичних наук (1996), професор (2002).

Здобувши університетську освіту за спеціальністю історик-архівіст, викладач історії та суспільствознавства з правом викладання англійською мовою, Г. Боряк розпочав трудову діяльність в архівних установах. Пройшов шлях від молодшого наукового співробітника, старшого палеографа до Голови Державного комітету архівів України. Впродовж 1978–1984 рр. працював у ЦДІА УРСР (м. Київ) молодшим науковим співробітником. У цей час розпочав наукові студії метричних книг, досліджував питання історичної географії. Впродовж 1978–1982 рр. навчався в заочній аспірантурі Інституту історії України АН УРСР. У 1984 р. очолив відділ давніх актів ЦДІА УРСР (м. Київ), а в 1988 р. захистив кандидатську дисертацію.

У липні 1988 р. перейшов на наукову роботу до Інституту історії АН УРСР, де до листопада 1990 р. працював науковим співробітником відділу історії феодалізму. Був одним із ініціаторів і меценатів відродження діяльности Археографічної комісії АН УРСР. Перебував на науковому стажуванні в Українському науковому інституті Гарвардського університету (грудень 1989 – січень 1990 рр., листопад – грудень 1993 рр.), у Бременському університеті (листопад 1993 р.). У липні 1990 р. брав участь у IV Всесвітньому конґресі славістичних студій у Великобританії.

Впродовж листопада 1990 р. до квітня 1991 р. Г. Боряк обіймав посаду старшого наукового співробітника групи Археографічної комісії АН УРСР Інституту історії АН УРСР, був одним із розробників концепції створення, на базі комісії, наукового інституту відповідного профілю. Активно впроваджував цю ідею у життя. Після створення Інституту української археографії та джерелознавства НАН України (1991 р.) працював на посаді заступника директора з наукової роботи інституту. Доклав багато зусиль до розвитку видавничої діяльности інституту, встановлення й закріплення міжнародних контактів, поглиблення співпраці з архівними та бібліотечними установами. Обіймаючи відповідальну посаду, плідно працював як науковець.

Геннадій Боряк — відомий дослідник у галузі камеральної археографії. Вагомим внеском в історичну науку стала його монографія "Національна архівна спадщина України та державний реєстр "Археографічна україніка": архівні документальні ресурси та науково-інформаційні системи" (1995). Важливе значення має наголошення в праці тісного зв'язку камеральної археографії з архівознавством. Визначальним у працях Г. Боряка є системно-функціональний підхід, реалізований у розгляді структури і методики створення археографічних описів різного рівня.

У 1996 р. він захистив докторську дисертацію "Камеральна археографія і археографічна україніка: теорія і методика актуалізації архівної документальної спадщини".

Г. Боряк є розробником національної архівної інформаційної системи. До кола його наукових зацікавлень належать проблеми реституції мистецьких, книжкових та архівних скарбів, архівної україніки. З січня 1998 р. він очолює науково-аналітичну групу при Українському національному фонді "Взаєморозуміння і примирення". У складі урядової делеґації України брав участь у Міжнародній конференції з проблем нацистських активів періоду Голокосту (1998, Вашинґтон). Він — співавтор і науковий редактор низки електронних бібліографічних довідників.

З квітня 2000 р. Г. Боряк – заступник Голови Державного комітету архівів України. Багато особистих зусиль доклав до інформатизації архівної справи в Україні, створення галузевого Центру новітніх технологій, репрезентації архівної інформації у світовій мережі Інтернет. З його ініціативи запроваджено інформаційно-галузеве видання "Вісник Державного комітету архівів України", поглиблено інтеґрацію України у світове архівне співтовариство. Г. Боряк керує галузевою програмою "Архівні зібрання України" (з 2000 р.), у межах якої розпочато видання оновлених архівних довідників, путівників архівами.

Водночас він проводить активну громадську роботу. Є членом Міжурядової українсько-польської комісії з проблем повернення втрачених і переміщених культурних цінностей (з 2001 р.), українсько-німецької комісії з реституції культурних цінностей, Міжнародної історичної комісії Фонду ФРН "Пам'ять. Відповідальність. Майбутнє" (з 2000 р.). Г. Боряк — член Українського біографічного товариства (з 1998 р.), Українського історичного товариства (з 1995 р.), Спілки архівістів України (з 1991 р.) і бере участь у науково-організаційній роботі цих громадських об'єднань.

Г. Боряк – заступник головного редактора "Українського археографічного щорічника" (з 1991 р.), науково-практичного журналу "Архіви України" (з 1993 р., а з 2002 р. – головний редактор), міжвідомчого наукового збірника "Архівознавство. Археографія. Джерелознавство"

(з 1999 р.), член редколеґій часописів “Пам’ятки України” (1993–1995), “Бібліотечний вісник” (з 1996 р.), “Сіверянський літопис”, наукового щорічника “Студії з архівної справи та документознавства” (з 1996 р.); серій видань “Рукописна та книжкова спадщина України” (з 1993 р.), “Історія архівної справи: спогади, дослідження, джерела” (з 1997 р.).

Бере активну участь у навчально-педагогічній роботі та атестації наукових кадрів. Тривалий час очолював Державну екзаменаційну комісію в Національному університеті України “Києво-Могилянська академія”. Працює в складі спеціалізованих вчених рад НБУВ та ІУАД, експертної комісії ВАК України. Керує підготовкою кандидатських і докторських дисертацій.

У листопаді 2002 р. указом Президента України призначений Головою Державного комітету архівів України.

Лауреат премії імені Василя Веретенникова (2000 р.). Автор багатьох праць з історії та архівознавства України.

Від 1995 р. — член Редакційної ради ”Літопису УПА”, Нова серія.

Ярослав Дашкевич

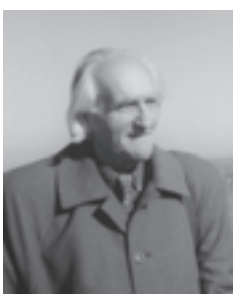

Ярослав Романович Дашкевич народився 13 грудня 1926 року у Львові в сім’ї відомих українських суспільно-політичних діячів: генерала-хорунжого армії УНР Романа Дашкевича та громадської діячки, чотаря УГА, педагога і вченої Олени Степанів. У 1944 році закінчив українську академічну гімназію у Львові та склав іспити на атестат зрілости (екстерном) у середній школі № 4 м. Львова. У цьому ж році поступив у Львівський медичний інститут (Medizinische Fachkurse). У 1944-1949 рр. навчався на філологічному факультеті Львівського університету ім. Івана Франка. У тих же роках — з перервами — працював як: бібліотекар рукописного відділу, старший бібліотекар та бібліограф кабінету Івана Франка, в. о. завідувача бібліографічного відділу Львівської бібліотеки АН УРСР.

У 1949 році навчався на економічному факультеті Нафтового інституту ім. І. Губкіна в Москві. 10 грудня 1949 року заарештований органами МДБ, у 1950 році засланий на десять років до виправно-трудових таборів. 1 червня 1956 року звільнений з ув’язнення згідно з рішенням Комісії Верховної Ради СРСР зі зняттям судимості та втрати прав.

У 1957-1966 рр. – бібліограф відділу історії України Інституту суспільних наук АН УРСР. Звільнений з роботи у зв'язку зі скороченням посади. У 1963 році в Інституті історії АН Вірменської РСР у Єревані захистив кандидатську дисертацію на тему "Вірменські колонії на Україні в джерелах та літературі XV-XIX ст." (за монографією).

У 1967-1972 рр. – старший науковий співробітник, в. о. завідувача відділу Музею етнографії та художніх промислів АН УРСР. У 1973 році – начальник відділу допоміжних історичних дисциплін, у 1974-1978 рр. – старший науковий співробітник Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові. Після звільнення до 1990 року був безробітним. З 1990 р. – керівник Львівського відділення Археографічної комісії АН УРСР (тепер – Львівського відділення Інституту української археографії та суспільних наук АН України).

З 1974 року – член Міжнародної асоціяції істориків паперу (ФРН, Швейцарія). З 1986 року – дійсний член Географічного товариства СРСР (Московське відділення).

З 1990 року – член Наукового товариства імені Шевченка у Львові, керівник його Сходознавчої комісії, та з 1991 року – член президії, голова історико-філософської секції, а також член Українського історичного товариства (США).

У 1994 році захистив докторську дисертацію "Стан і напрямки джерелознавчих та історіографічних досліджень історії України (друга половина XIX-XX ст.)". З 1994 року – дійсний член (академік) Української вільної академії наук (США). У 1996 році обраний професором Львівського університету ім. Івана Франка.

Ярослав Дашкевич – автор понад 900 друкованих праць, серед них дослідження про зв'язки України з країнами Сходу (Іран, Вірменія, Туреччина, Сирія) та Заходу (Португалія, Іспанія, Шотландія, Угорщина, Польща), ряду монографій, низки статтей у збірнику "Історичні джерела та їх використання", "Українському історичному журналі", "Архівах України", "Вопросах языкознания" та вірменознавчих журналах. Автор великої кількості рецензій на історичні, сходознавчі праці, видання джерел та інші.

Член редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія, з 1995 р.

Борис Васильович Іваненко

Народився 20 жовтня 1933 р. у м. Каневі Черкаської області у сім'ї вчителів. Історик, журналіст, архівіст. Закінчив історико–філософський факультет Київського державного університету ім. Т. Г. Шевченка (1956), Вищу партійну школу при ЦК КПУ (1964). Тривалий час працював у

журналістиці: завідувачем відділу Полонської районної газети Хмельницької області "Ленінським шляхом" , відповідальним секретарем, редактором Любецької районної газети "Червоне Придніпров'я", редактором Чернігівської газети "Комсомолець Чернігівщини".

Після закінчення з відзнакою Вищої партійної школи при ЦК КПУ працював у редакції Чернігівської обласної газети "Деснянська правда", потім інструктором Чернігівського обкому Компартії України, завідувачем сектору відділу культури ЦК КПУ, першим заступником голови, головою Державного комітету з телебачення і радіомовлення України. Обирався депутатом Верховної Ради X–XI скликань.

Упродовж 1988–1996 рр. Б. Іваненко – начальник Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР (Кабінет Міністрів з 1992 р.).

На початку 1990–их років очолював групу з розроблення першого в історії українських архівів Закону України "Про Національний архівний фонд і архівні установи", який після прийняття Верховною Радою став правовою основою діяльності державних архівів.

Тривалий час Б. Іваненко був головним редактором науково–практичного журналу "Архіви України", брав участь у міжнародних архівних форумах, зокрема в засіданні XII Міжнародного Конґресу архівів у Канаді. Сприяв розширенню міжнародних контактів архівістів України з архівними службами іноземних держав. Був ініціатором організації та проведення Київської зустрічі керівників державних архівних служб і товариств архівістів країн СНД, Латвійської, Литовської та Естонської республік, яка відбулася в листопаді 1994 р. Брав участь у засіданнях присвячених створенню архівного співтовариства країн СНД (Москва, Мінськ, Алмати).

За його почином було відкрито спеціальне відділення з підготовки фахівців архівної справи в Київському національному університеті культури і мистецтв, створено Український науково–дослідний інститут архівної справи та документознавства, Спілку архівістів України, яку очолював в 1999–2000 рр. У 1997–2002 роках виконував обов'язки директора ЦДАГО України. Член редакційних рад документальних видань: "Колективізація і голод на Україні: 1929–1933: Збірник документів і матеріялів" (Київ,1993), "Голод в Україні. 1946–1947: Документи і матеріяли" (Київ, Нью-Йорк, 1996), "Чорнобильська трагедія: Документи і матеріяли" (Київ, 1996), "Українська Центральна Рада. Документи і матеріали". У 2 т. (1996–1997).

Борис Іваненко заслужений працівник культури України (1993), член Національної спілки журналістів України, Спілки архівістів України. Нагороджений орденами Трудового Червоного Прапора, "Знак пошани" та медалями. Бере активну участь у громадському житті, є одним з організаторів товариства "Чернігівське земляцтво", та від самого початку, тобто від 1995 р., член Редакційної ради Нової (Київської) серії "Літопису УПА". Він є автором, співавтором та редактором багатьох праць в ділянці історії та архівознавства.

Володимир Сергійович Лозицький

Володимир Сергійович Лозицький народився 1 лютого1948 р. у с. Макіївка Носівського р-ну, Чернігівської області – історик, архівіст.

Після служби в армії навчався на історичному факультеті Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка, який закінчив у 1976 р. Працював в Інституті історії партії при ЦК Компартії України – оператором, старшим науковим співробітником, заступником директора. У 1984 р. захистив кандидатську дисертацію у Київському державному університеті з історії діяльності засобів масової інформації і пропаґанди України в роки війни (1941-1945).

Починаючи з 1987 р. В. С. Лозицьким підготовлено та опубліковано в провідних наукових і суспільно-політичних виданнях України, зокрема в "Українському історичному журналі"; 1989, №3, "Наука і суспільство", 1989, № 9; "Вісник Академії наук України", 1990, №3 ряд публікацій, які були одними з перших в українській історіографії, спрямовані на висвітлення, так званих, "білих плям" в історії України, зокрема, політики українізації в 20-30 рр., політичної діяльності В.Винниченка, В.Чеховського та інших. В. С. Лозицький є одним із упорядників збірника документів "Голод в Україні 1932-1933 рр. Мовою документів, очима істориків" (Київ, 1990), автор монографії "Історія міжнародного архівного співробітництва" (Київ, 1999). Його праці з історії єврейства в Україні та методології дослідження їх ґенеалогії при використанні джерельної бази вітчизняних архівів опубліковані в США – журнал "Avotaynu" № 2, 1994 та в кн. "Jewish Roots in Ukraine and Moldova" (Нью-Йорк, 1999); про історію приватних архівів в Україні в збірнику: "The Private Archives and Archival Materials in the Central and East European Countries", (Варшава, 1999).

З березня 1991 р. по квітень 2000 р. В.С. Лозицький заступник начальника Головархіву України, водночас з 1998 р. завідувач кафедрою

архівознавства, професор Київського національного університету культури і мистецтв. З квітня 2000 р. — директор Центрального державного архіву громадських об'єднань України та голова Спілки архівістів України. На XIII Міжнародному конґресі архівів (Пекін, 1996 р.) обирався членом Виконавчого комітету Міжнародної ради архівів та заступником голови Європейського бюро архівів. Успішно провів переговори в Канаді й Швейцарії щодо повернення в Україну архівних фондів: "Державний центр УНР в екзилі" та "Надзвичайна дипломатична місія УНР в Берні (1918-1926 рр.)."

В. С. Лозицький є членом колеґії Державного комітету архівів України, Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті жертв війни та політичних репресій, членом редколеґій: журналу "Архіви України", міжвідомчого збірника наукових праць "Архівознавство, Археографія. Джерелознавство", "Вісника Спілки архівістів України", історико-меморіального серіалу "Книга пам'яті України — місто-герой Київ", багатотомного наукового видання "Літопис Української повстанської армії", керівник колективу авторів-упорядників науково-популярного довідника "Україна партизанська. 1941-1945 рр.".

За його ініціативою і безпосереднім керівництвом вийшли друком 3 — 7 томи "Літопису УПА", Нова серія. — "Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля".

Член редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія, з 1995 р.

Олександр Пшенніков

Народився у 1943 році. Полковник у відставці, колишній начальник Галузевого державного архіву Служби безпеки України, з 2002 року працює у ньому радником. Є членом Головної редколеґії науково–документальної серії книг "Реабілітовані історією", першим заступником головного редактора наукового і документального журналу "З архівів ВУЧК–ҐПУ–НКВД–КҐБ", членом редакційної колеґії українсько–польського документального видання "Польща та Україна у 30–40–х роках XX століття: невідомі документи спеціальних служб".

У 2001 році був членом Редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія.

Руслан Якович Пиріг

Народився 30 червня 1941 р. у с. Супротивна Балка Новосанжарського району Полтавської області – історик, архівіст, держслужбовець. З родини вчителів історії, українець. Доктор історичних наук (1994), професор (1996), академік Історичної академії України (1999); начальник Головного архівного управління України (1998–1998 р.), Голова Державного комітету архівів України (1999–2002).

Молоді роки Руслана Пирога пройшли на Полтавщині, де він закінчив школу і Полтавське медичне училище. Тут-таки розпочав трудовий шлях: працював фельдшером у селах Новосанжарського та Решетилівського районів. Після служби в лавах Радянської армії поступив на історичний факультет Харківського державного університету ім. О. М. Горького. Відмінне навчання поєднував з суспільною роботою, долучався до редаґування газети "Харківський університет". Його було обрано секретарем комітету комсомолу університету, згодом заступником секретаря парткому. Після закінчення навчання (1970), працював у цьому ж університеті асистентом, незабаром був рекомендований до аспірантури, де навчався в 1973–1976 рр. Захистивши кандидатську дисертацію, присвячену питанням партійного будівництва в Україні 1918–1919 рр., продовжив працю в університеті старшим викладачем, доцентом, деканом по роботі з іноземними студентами.

У 1976 р. переїхав з родиною до Києва, де отримав посаду інструктора відділу науки і навчальних закладів ЦК КП України, з 1983 р. працював консультантом сектору суспільних наук.

Архівну діяльність розпочав 1989 р., коли його було призначено заступником директора Інституту політичних досліджень при ЦК КП України - завідувачем Архіву ЦК КП України. Після відновлення державної незалежності України займався передаванням архівів Компартії України на державне зберігання, проводив активну роботу з інтеґрації партійних архівів України до системи державної архівної служби. У жовтні 1991 р. був призначений директором Центрального державного архіву громадських об'єднань України. Очолюваний ним колектив на початку 1990-х рр. доклав чимало зусиль для впорядкування документів поточного діловодства ЦК КП України, розтаємнення архівних матеріалів, організації роботи з українськими та зарубіжними дослідниками, виконання запитів соціально-правового характеру, зокрема тих, що стосувалися реабілітації жертв політичних репресій, проводив значну роботу з публікації історичних джерел. Під його керівництвом видано збірни-

ки документів: “Голод 1932–1933 років в Україні” (1990), “У лещатах тоталітаризму” (1996), “Михайло Грушевський: між історією і політикою” (1997) та ін.

З 1992 р. Руслан Пиріг член колеґії Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України, співзасновник і член першого складу Правління галузевої професійної організації – Спілки архівістів України. Як один із найавторитетніших українських істориків-архівістів упродовж 1991–1997 рр. очолював Раду директорів Центральних державних архівів України.

Він також один з розробників Закону України “Про Національний архівний фонд і архівні установи” (1993), багатьох нормативно-методичних документів з питань архівної справи, співавтор підручника “Архівознавство” (1998, 2002), термінологічного словника “Архівістика” (1998), навчального посібника “Нариси історії архівної справи в Україні” (2002), інших посібників з історії України.

У 1994 р. захистив докторську дисертацію, ґрунтовно дослідивши останнє десятиліття життя видатного історика М. С. Грушевського, і отримав вчене звання професора. Його обрано членом багатьох наукових товариств: Українського історичного товариства, Історичного товариства Нестора-Літописця, Асоціації дослідників голоду-ґеноциду 1932–1933 рр. в Україні та ін. Серед наукових зацікавлень – проблеми новітньої історії України, джерелознавства, архівознавства, історіографії. Він є одним із фундаторів вітчизняного грушевськознавства, автором понад 200 наукових публікацій. Проводить активну науково-педагогічну роботу: керує підготовкою докторантів і аспірантів, очолює Наукову раду Державного комітету архівів України, бере участь у роботі Експертної комісії з історичних дисциплін при Вищій атестаційній комісії України (1998–2000).

У березні 1998 р. Указом Президента України його призначено начальником Головного архівного управління при Кабінеті Міністрів України, із січня 2000 р. по серпень 2002 р. він – Голова Державного комітету архівів України. Обіймаючи цю посаду, Руслан Пиріг пріоритетного значення надавав розробленню нормативно-правових актів у галузі архівної справи та діловодства, внесенню змін та доповнень до Закону України “Про Національний архівний фонд та архівні установи”, зміцненню матеріально-технічної бази архівів, комп’ютеризації архівної справи. Завдяки його зусиллям Указом Президента України від 30 жовтня 1998 р. 24 грудня щороку відзначається професійне свято архівістів — День працівників архівних установ. Активізувався вихід галузевих періодичних видань.

Руслан Пиріг – головний редактор журналу “Архіви України” (1998–2002), “Вісника Державного комітету архівів України” (2000–

2002), міжвідомчого наукового збірника “Архівознавство. Археографія. Джерелознавство” (1999–2002); член редколеґії видань історичного профілю: ‘’Український історичний журнал”, “Студії з архівної справи та документознавства”, “З архівів ВУЧК-ҐПУ-НКВД-КҐБ”, “Пам’ятки: археографічний щорічник”, “Архівіст: Вісник САУ” та ін.

Організатор і учасник наукових міжнародних і всеукраїнських конференцій з питань архівної справи і джерелознавства. Очолював делеґацію українських архівістів на XIV конґресі архівів у Севільї (2000).

Лауреат премії імені Василя Веретенникова (2000).

Член редакційної ради “Літопису УПА”, Нова серія, з 1995 р.

Модест Ріпецький

Член редакційної ради “Літопису УПА”, Нова серія, з 1995 по 2004 рік.

(*Дивись Видавничий комітет*)

О. Рубльов

Був членом редакційної ради “Літопису УПА”, Нова серія, у 1995 р.

Юрій Іванович Шаповал

Юрій Шаповал**,** народився у 1953 році, закінчив Київський державний університет імені Тараса Шевченка (1975), професор, доктор історичних наук, керівник Центру історичної політології Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України, автор понад 400 публікацій, серед яких книжки “Контраргумент-правда” (1989), “У ті трагічні роки. Сталінізм на Україні” (1990), “Україна 20 — 50-х років: сторінки ненаписаної історії” (1993), “Людина і система. Штрихи до портрета тоталітарної доби в Україні” (1994), “Справа “Спілки визволення України”: невідомі документи і факти” (1995, спільно з В.Пристайком), “Михайло Грушевський і ҐПУ-НКВД. Трагічне десятиліття 1924 — 1934” (1996, спільно з В.Пристайком), “ЧК-ҐПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи” (1997, спільно з В. Золотарьовим та В.Пристайком), “Михайло Грушевський: справа “УНЦ” і останні роки, 1931 — 1934" (1999, спільно з В.Пристайком), “ОУН і УПА на терені Польщі, 1944-1947 рр.” (2000), “Україна XX століття: особи та події в контексті важкої історії” (2001),

“Всеволод Балицький. Особа, час, оточення” (2002, спільно з В.Золотарьовим), “Невигадані історії” (2003). Він автор численних наукових розвідок, присвячених проблемам політичної історії України XX століття, історії комуністичного тоталітаризму, життєписам багатьох діячів.

Був упорядником і одним з авторів збірників статей “Про минуле — заради майбутнього” (1989), “Маршрутами історії” (1990), “Пам’ятати заради життя” (1993), “Українська історична дидактика. Міжнародний діалог (Фахівці різних країн про сучасні українські підручники)” (2000), керівником авторського колективу монографії “Етнополітичний розвиток України: досвід, проблеми, перспективи” (1997), керівником колективу авторів і упорядників науково-документального видання “Єврейські політичні партії і рухи в Україні у кінці XIX-XX століття. Документи і матеріали” (2002). Відповідальний редактор, співавтор вступної статті, член редакційної колеґії науково-документального видання “Остання адреса. До 60-річчя соловецької трагедії” (1997-1999, у 3-х томах), співупорядник, співавтор передмови і автор статті у виданні “Командири великого голоду. Поїздки В.Молотова і Л. Кагановича в Україну та на Північний Кавказ. 1932-1933 рр.” (2001), упорядник, автор передмови і приміток видання “Тисяча років української суспільно-політичної думки” у 9-ти томах. — Т. 9. — 1989-2001 роки” (2001), автор вступної статті, член редакційної ради видання “Літопис УПА”, Нова серія. — Т. 3. — Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: директивні документи ЦК Компартії України, 1943-1959 рр.” (2001). Він член редакційної колеґії, один з упорядників, співавтор вступної статті науково-документального видання “Польща та Україна у тридцятих-сорокових роках XX століття. Невідомі документи з архівів служб спеціальних” (1998, том 1. “Польське підпілля, 1939-1941 рр. Коломия-Стрий-Золочів”; 2000, том 2 “Переселення поляків та українців, 1944-1946 рр.”). Відповідальний редактор, автор передмови, керівник колективу упорядників “Петро Шелест: “Справжній суд історії ще попереду...” Спогади, щоденники, документи, матеріали” (2003). Заступник голови редколеґії і один з авторів 6-томного видання “Політична історія України. XX століття” (2003).

Друкувався в Австрії, Великобританії, Італії, Канаді, Німеччині, Польщі, Росії, США, Франції, Чехії. Лауреат премії імені М.Костомарова Національної Академії наук України (1996), лауреат премії Служби безпеки України (1996, 1997), лауреат премії Фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів (США) за наукові праці з історії України (2002).

Член редакційної ради “Літопису УПА”, Нова серія, з 1999 р.

Лариса Василівна Яковлєва

Народилася 17 січня 1942 року в м. Світловодську Кіровоградської області. У 1969 р. закінчила Київський державний університет ім. Т. Г. Шевченка за фахом — історик-архівіст. З 1970 р. працювала у Центральному державному архіві вищих органів влади та управління України. Пройшла шлях від старшого зберігача фондів до директора архіву.

Нагороджена двома дипломами Головного архівного управління при Раді Міністрів УРСР, бронзовою медалею ВДНГ СРСР, медалями "Ветеран праці", "В пам'ть 1500-ліття Києва". У 1996 р. їй було присвоєно звання "Заслужений працівник культури України".

Указом Президента України від 1 грудня 1999 р. за серію монографій Л. В. Яковлєвій була присуджена державна премія України в галузі науки і техніки.

Лариса В. Яковлєва брала участь в укладанні більш ніж 15 збірників, 3 довідників-путівників з фондів архівів України. Вона є автором понад 30 статтей добірок і оглядів документів.

У 1999 р. була членом Редакційної ради "Літопису УПА", Нова серія.

ФУНДАТОРИ

ФУНДАТОРИ

Видавництво "Літопис УПА" завдячує свєму розвитку і спроможності збирати та видавати документи і матеріяли з історії визвольної боротьби українського народу в роки Другої Світової війни та опісля значному числу осіб та організацій, які з власних заощаджень зуміли відкласти більшу або меншу частку для фінансової підтримки роботи нашого видавництва. Усім їм — щира подяка.

Короткі згадки про цих щедрих українських патріотів-меценатів у алфавітному порядку подано на подальших сторінках книги, за виключенням лише фундаторів, членів Видавничого комітету, ширші біографії яких поміщені в інших частинах книги.

Теодор Беш і Анна Козерема-Беш

Подружжя Теодор і Анна Беш з Етобіко (частина метрополітального міста Торонто) в Канаді, зробили пожертву на "Літопис УПА" в сумі $50000. Половину цієї пожертви призначено на видання 21 тому "Літопису УПА" – *"УПА в світлі німецьких документів"*, книга третя. Друга частина покриє видання одного із наступних томів.

Теодор Беш народився 30 січня 1909 року в селянській родині у селі Розгадів Зборівського повіту. Батьки Теодора були побожні, свідомі й активні українці. Вони старалися дати дітям добре виховання і освіту. Теодор закінчив семикласівку в Поморянах, опісля продовжував навчатися в семінарії. Відтак відкрив свою крамницю.

Теодор вже з молодих років належав до "Просвіти", "Лугу" й інших організацій не лише в своєму селі, але також в Поморянах і Зборові. Любив дуже читати. Маючи 14 років він вже кольпортував нелеґальну політичну літературу. З 1929 року він був діяльний в ОУН. Під час пацифікації 1930

року він мусів ховатися, бо польські вояки шукали його. Тоді він пробув у підпіллі півроку. Згодом служив у польському війську. У 1938 році він вибрався з Михайлом Стефанишиним на Закарпаття, щоб там вступити до українського війська, але в Карпатах дістали наказ вертатися додому.

У 1939 році Теодор був мобілізований до польської армії захищати Польщу. Війна захопила його в Лодзі. Вже після перших бомбардувань польська армія почала "відступ", що перейшов у хаотичну втечу. Коли Теодор добрів додому, там вже були більшовики. Два дні пізніше, капітан НКВД мав з ним розмову і запропонував йому роботу в районі. Теодор зорієнтувався, що НКВД хоче його арештувати, тому не пішов на запропоновану роботу. І, дійсно, НКВД почало посилати за ним озброєних "післанців" і міліцію. Теодор перейшов у підпілля, а 25 січня 1940 року щасливо перейшов у Перемишлі кордон і опинився в Ґенеральній Ґубернії.

Спочатку працював на фабриці мила в Ярославі й займався громадською роботою. Згодом пройшов підстаршинську школу, яку організувала ОУН і три семестри агрономії.

Після вибуху німецько-радянської війни, як підстаршина, очолив восьмиособову похідну групу ОУН, що дійшла до Кам'янець-Подільської области. Там пробув понад місяць, одначе з приводу німецьких арештів діячів ОУН, Теодор вернувся до Львова, де студіював агрономію, а з весни 1942 року працював агрономом у Поморянах. Маючи таке становище, він міг допомагати селянам, щоб здавали менші континґенти. Через це мало не попав у "м'ясорубку" ґестапо.

19 травня 1944 року Теодор був затриманий німецькою облавою та відданий на службу до чужонаціональних частин німецької армії. Він служив в одній з трьох українських сотень, які пройшли вишкіл у Гайделяґрі. З половини липня вони були кинені до Франції, де саме зближався фронт. Тоді Теодор, ще з групою інших вояків, дезертирував до французьких партизанів і скоро після того опинився на боці альянтів, де його мобілізовано до польської армії Андерса, але він викрутився й рік працював на хуторі, звідки переїхав до Парижа, щоб бути між своїми. У Парижі його відразу обрали головою філії Об'єднання Українців у Франції (ОУКФ) і був ним аж до виїзду до Канади 1953 р. У Парижі він познайомився з Нусею Козерема, з якою й одружився.

Нуся народилася 21 серпня 1918 р. в с. Велика Горожанка Рудківського повіту Львівської области. Ще маленькою вона втратила матір і мала тяжке дитинство. Закінчила сім класів народної школи і в юначі роки була активісткою в читальні "Просвіта" та інших громадських організаціях. В ОУН стала діяльною з 1937 року, передусім на зв'язках.

У 1942 році попала до Німеччини на працю в Судети, де працювала до "визволення" її Червоною Армією. Спасаючись від більшовицьких

людоловів, вона пішки дійшла до своєї знайомої у Франції, а від неї переїхала до Парижа, де одружилася з Теодором Бешом. У Парижі вона була активісткою в Союзі Українок, а найбільше в ОУКФ, де допомагала чоловікові організувати імпрези, прийняття й вести іншу діяльність.

По приїзді до Канади, Теодор спочатку був найбільше діяльний в СУМ. Він перший організував юний СУМ у Канаді. Він також належав до ЛВУ, БУК, НТШ, КУК-у і був засновником Осередку Культури на Флориді. Десять років він очолював Зборівський комітет. Нуся помагала йому працювати в усіх цих організаціях і була активна в Об'єднанні жінок ЛВУ.

Подружжя Бешів, допомагаючи родині в Україні, жертвенно працювали на громадській ниві й підтримували фінансово важливі українські національні проекти.

Дмитро Бицик – "Граб"

Дмитро Бицик-"Граб" народися 7 вересня 1924 року в селі Яснищі Бродівського району Львівської області. Батьки - Василь Бицик та Варвара, з дому Нарок. Закінчив 6 класів сільської школи. З 13 років належав до молодіжної організації "Луг". З 1939 по 1944 роки працював у рідному селі на господарстві, допомагаючи батькам. З 1942 року був членом ОУН і включений у діяльність антинімецького підпілля ОУН, де виконував різну роботу за наказами районового проводу.

У 1944 році був на лінії фронту "Броди-Тернопіль". Після того, як цю територію окупували більшовики, одразу проводилась загальна насильна мобілізація до війська, куди добровільно ніхто не зголошувався. Туди насильно і попав молодий Дмитро. Попавши у більшовицьке військо, був відпроваджений у військовий пункт на Волині, де за допомогою українського старшини Червоної Армії вдалося опинитися поза діяльністю війська. Його призначили їздовим для перевезення харчів. Розвозив харчі спочатку в Крем'янці, а потім у містечку Верба. Перебував там доти, доки фронт не наблизився до Львова, де в Лисиничах його направили на роботу в колгосп. Під час мобілізації, коли КҐБ ловив всіх, хто міг носити зброю, НКВД-сти насильно вдруге забрали його до групи новобранців, яку гнали пішки аж до Ряшева, де проводили тритижневе польове навчання. Потім їх перекинули на фронт, в окопи, де під час бойових дій був пораненей в голову, і, разом з іншими вояками, потрапив в німецький полон, де був лікований і пропрацював аж до капітуляції.

Коли цю територію зайняли американські війська, втік з німецького табору і перебував з цивільними воєнними втікачами. Опинився в німецькому містечку Менінґен у малому таборі біженців. У 1948 році американська окупаційна армія ліквідувала малий табір, і його переводять до великого табору в місті Мітенвальд. Під час перебування в таборі пішов до школи для переміщених осіб. Перебував там півтора року. Потім зголосився на виїзд до Канади.

У травні 1951 року приїхав до Торонто, де протягом одного року працював за контрактом на залізній дорозі. Жив у місті Актон, де допомагав у розбудові оселі "Веселка" молодіжно-виховної спілки української молоді Канади та став її фактичним господарем і продовжує свою діяльність там аж до сьогодні — 2005 року. Після 6 років життя в Актоні, отримав роботу на фабриці General Electric, де працював 29 років, тобто до 1989 року, коли вийшов на пенсію.

Все своє життя брав активну участь в громадському житті. Все зароблене важкою працею віддавав на організацію, підтримку та розбудову освітньо-наукових видань про Україну та виховання молоді в українському патріотичному дусі. Так, допоміг в Америці видати на англійській мові книгу "Poland and it's minority", яку написав професор Степан Горак, та яку надіслано до американського Сенату та високопоставлених осіб канадського уряду, до урядів і університетських бібліотек багатьох інших країн. "Історію" професора Миколи Чіровського на англійській мові, яка розійшлася до понад 60 університетських бібліотек світу. У 2002 році став фундатором ($25.000) 4-го тому "Літопису УПА" Нової серії *"Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля"*, до складу якого увійшли інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС-МВС, МДБ-КДБ. Цей том видано Національною академією наук України, Інститутом української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України, Видавництвом "Літопис УПА", Державним комітетом архівів України та Центральним державним архівом громадських об'єднань України. У 2004 році передав $10.000 на постановку фільму "Між Гітлером та Сталіном". Допомагає у розбудові Української католицької церкви св. Покрови в м. Ґвелф. Протягом 40 років він голова Ліґи визволення України (тепер Ліґа українців Канади). Живе в місті Ґвелф, Онтаріо, Канада.

Кредитова Спілка "БУДУЧНІСТЬ"

Кредитова Спілка "Будучність" — це вислід візії, зусилля, відваги й витривалості групи ентузіастів, які були захоплені полум'ям кооперативної ідеї. У 1952 році, під проводом маґістра Володимира Кліша, Кредитова

Сидять зліва: Степан Харко, Теодозій Буйняк, Михайло Шепетик. Стоять: Олег Романишин, Орест Коструба, Андрій Тарапацький, Богдан Лещишин

Спілка "Будучність" відкрила перше приміщення в Торонто, Канада з намірами допомогти своїм членам закріпити себе фінансово в новій країні поселення, як також сприяти розвиткові української громади та її надбань.

"Будучність" розвивається, зростає і постійно впроваджує нові усучаснені послуги для свого численного членства. Послуги кредитівки — це різного роду позики, пенсійні та освітні плани, ощадні конта для дітей та дорослих — все для найефективнішого обслуговування членів у п'яти відділах Кредитівки. Особливістю Кредитівки є те, що частина із річних прибутків виплачується членам у вигляді спеціальних дивідендів.

Однак успіхи Кредитової Спілки оцінюються не лише цифрами, але й тим, яку невід'ємну роль вона відіграє в громаді. "Будучність" фінансово підтримує ті ділянки суспільно-громадського життя, які віддзеркалюють зацікавлення членів, спонсорує найрізноманітніші імпрези, проекти, різноманітні засоби інформації. Особливу увагу Кредитівка "Будучність" звертає на виховання свідомої молоді, тому часто спонсорує програми та проекти, які заохочують молодь плекати свою українську ідентичність та брати активну участь у житті української громади.

Кредитова Спілка "Будучність" через урядову програму відновлення кредитівок в Україні підтримує зв'язок з кредитівками в Україні, надає можливість працівникам із кредитівок України переймати досвід та поглиблювати свою професійні навики у всіх ділянках праці кредитівки.

Мета кредитівки "Будучність" — надавати найкращі послуги своїм членам та підтримувати їхні старання розвивати суспільне життя в усіх його аспектах. Девіз Кредитівки "Будучність" — Кредитівка більше, ніж банк.

Успіхи "Будучності" є наслідком того, що на протязі 53-ох років її підтримують як члени, так і українська громада вцілому. Разом створено міцну, стабільну фінансову установу, яка є надійною опорою громади на довгі роки.

Степан Гаврилюк

Степан Гаврилюк походить з Бережанського повіту на Поділлі, де він за молодих років брав участь у визвольній боротьбі в рядах ОУН. Тож, з огляду на це, він висловив побажання профінансувати том "Літопису УПА", присвячений діям УПА на Поділлі, жертвуючи $25000. Він став фундатором 12-го тому *"Третя подільська воєнна округа УПА "Лисоня"* — в якому описані події на його малій батьківщині — Тернопільщині.

Степан Гаврилюк народився 28 квітня 1912 р. в селянській родині у селі Потоці Бережанського повіту. Його родичі, Пелагея й Амврозій, мали трьох синів і три дочки. Степан був наймолодшим в родині. Степанів батько Амврозій загинув у рядах Української Галицької Армії, а найстарший брат Семен був в Українських Січових Стрільцях і пізніше – у польському полоні. Степан закінчив сім класів народної школи (учитель М. Тисовський) і помагав матері на господарстві. З молодих років належав до "Лугу", аматорського гуртка й мішаного хору під керівництвом дириґента Романа Лупиноса.

Будучи ще 17-літнім юнаком, Степана уже тоді арештовує польська поліція за діяльність в УВО. У Бережанській слідчій тюрмі він тоді відсидів сім місяців. На 19-му році життя, у 1931 році, він став членом ОУН, яку в с. Потік очолював В. Пройдун. У цьому ж році Степан пройшов військовий вишкіл, який проводив Григорій Ґоляш ("Бульба") і політично-ідеологічний вишкіл, організаторами якого були Т. Федечко ("Ярема") і Я. Старух ("Стяг"). Після цих вишколів Степан виконував різні завдання в ОУН. У 1934 році польська поліція арештувала його вдруге, тримала 11 місяців у Бережанській слідчій тюрмі й тоді звільнила, не маючи належних доказів, щоб його засудити.

Після звільнення з тюрми, на початку 1935 року, окружний провід ОУН пов'язав Степана з повітовим Підгаєччини М. Хомою ("Старим"), щоб Степан допомагав Ю. Ковалеві ("Медведеві") в підпільній друкарні, яка містилася в Мужилові. Його завданням було доставляти до друкарні потрібнні матеріали (папір, фарбу тощо), а з друкарні відвозити пакети з надрукованими матеріалами — листівками, відозвами, брошурками та іншим. Цю працю виконували також Г. Ґоляш, С. Гайдук ("Остап") та інші підпільники. Найбільше друкованої продукції відвозили до Львова, де тоді містився крайовий зв'язок ОУН.

Польській поліції таки не вдалося викрити друкарні. У 1937 році в Бережанах поліція арештувала Степана, Г. Ґоляша і П. Галушку ("Ясеня"),

як вони їхали роверами з друкарні. Але вони, на щастя, не мали зі собою жодної підпільної літератури й викрутилися від підозріння. Однак цей арешт доказав, що ними поліція дуже цікавиться. Тому окружний провід ОУН наказав їм перейти в повне підпілля. Наприкінці 1938 року поліція арештувала провідника Бережанської округи ОУН Т. Федечка ("Ярему") й запроторила до концтабору в Березі Картузькій. Тоді Степан виїхав з новим окружним провідником, Богданом Івашковим ("Топором"), до Львова, де вони жили нелеґально. Звідти Б. Івашко керував працею ОУН в окрузі. У Львові їх захопила більшовицька окупація.

Наприкінці 1939 року Степана, як кур'єра, посилають до Кракова з важливою поштою ОУН. Через два тижні він повертається до Львова. При переході кордону попав до рук погранвійськ НКВД. Його запроторили до концтабору в Комі АРСР, де він пробув до 1942 року. Тоді утворювалось польське військо (ВП, ген. Сікорського). Степан скористався нагодою та вступив до ВП і разом з ним, через Іран, дістався на Захід.

Після демобілізації у 1948 році, Степан жив в Англії і працював на текстильній фабриці. Тоді він був активним у громадському житті – у СУБ (Союз Українців Британії), Об'єднанні вояків-українців і в церковному братстві. Щоб підвищити свій освітній рівень, він відвідував кореспонденційні курси українознавства УВУ (Український Вільний Університет). У 1952 році Степан одружився з українкою Софією Кушнірчук. У 1954 році вони виїхали до США, поселившися в м. Йонкерс штату Нью-Йорк, де також включилися в роботу на народній ниві, особливо в системі Організацій Українського Визвольного Фронту.

Дмитро Гайдук

Народився 7 листопада 1919 р. в патріотичній селянській родині в с. Бишки Бережанського повіту. Все життя турбувався долею свого народу й робив все, що міг для його визволення. З молодих літ, як і його чотири брати – Іван, Григорій, Степан та Михайло, діяв в ОУН. У 1941 році НКВД виселило його батьків, Василя й Марію з Куфлинських, в Сибір, де вони загинули.

У 1944 році Д. Гайдука зловили німецькі людолови й віддали до війська, звідки після поранення перейшов до дивізії "Галичина". На еміґрації жив у Мюнхені в Німеччині, а від 1950-го року в США. Тут він далі працював у ЗЧ ОУН, а згодом – в Організаціях Визвольного Фронту і Спілки Української Молоді. На життя спочатку заробляв фізичною працею, а пізніше менаджером мотелів.

Дмитор Гайдук присвятив фундацію світлій пам'яті своїх батьків та інших членів родини. Він став фундатором 28-го тому "Літопису УПА"- Марія Савчин, *"Тисяча доріг — спомини"*.

Іван Гарвас — "Соя", "Дуб"

Проживши 90 літ, 12-го липня 1999 року, відійшов у вічність бувший ройовий УПА, Іван Гарвас, який пожертвував $25000 на видання тому "Літопису УПА". Глибоким бажанням покійного було побачити свої спомини надрукованими, та так не сталося. Їх надруковано через два роки після його смерті, у 2001 році, у 31-му томі "Літопису УПА" — *"УПА на Львівщині і Ярославщині. Спогади і документи вояків УПА ТВ "Розточчя, 1943-1947"*.

Іван Гарвас народився 26 травня 1909 року в селі Рокитно Львівського повіту, у родині воєнного інваліда Української Галицької Армії. Життєві обставини не дозволили йому здобути відповідну освіту, тож закінчив тільки п'ять класів вселюдної школи.

Юнаком був членом молодіжної організації "Товариство Луг", за що його переслідувала польська поліція в 1932 році. У 1936 році був покликаний до польської армії. Служив у плютоні (чоті) кінної розвідки 19-го полку. У 1939 році брав участь у польсько-німецькій війні як оборонець Львова.

При німецькій окупації, у 1942 році, був забраний на примусові роботи в т. зв. "баудінст" (німецьке будівельне підприємство, зване німцями "служба батьківщині"), де фізично працював на трамвайній лінії у Львові.

У червні 1943 року Іван Гарвас пішов у підпілля, де незабаром вступив до сотні УПА, сотенного "Глухого", прибравши псевдонім "Соя", а згодом теж вживав псевдо "Дуб".

У рядах УПА три роки боровся з німецькими окупантами, а опісля з більшовиками на теренах Львівщини, зокрема Жовківщини і Яворівщини. Останній четвертий рік в підпіллі провів на землях Закерзоння, у сотні к-ра "Бриля", воюючи з режимом комуністичної Польщі. Був два рази поранений в боях з більшовиками, та один раз у боях з польським військом. В УПА теж пройшов підстаршинський вишкіл — був командиром роя.

У 1947 році великим рейдом перейшов до Західньої Німеччини, де в таборах для переміщених осіб у Міттенвальді (в Єґеркассерне) перебував три роки, там два роки служив груповим таборової поліції.

З Німеччини Іван Гарвас виїхав до США й 7-го липня 1950 року приплив кораблем до Нью-Йорку. З огляду на труднощі в одержанні праці, перебрався до Чікаґо, де дістав роботу на фабриці пружин.

У 1955 році одружився з Антоніною Винарчук, з якою, у пенсійному віці, перебрався жити у штат Арізона, а від 1993-го року подружжя проживало у Флориді.

Живучи в Чікаґо, Іван Гарвас брав активну участь у суспільно-громадському житті. Неодноразово розповідав про боротьбу УПА в українській радіопрограмі, був довголітнім членом Товариства бувших вояків УПА, був три роки головою станиці в Чікаґо, був членом Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ), Антибільшовицького Блоку Народів (АБН), Спілки Української Молоді (СУМ), Українського Конґресового Комітету Америки (УККА), та Патріархального комітету.

Сл. п. Іван Гарвас був людиною дуже працьовитою, жертовною та обов'язковою. Допомагати бідному та потребуючому, служити громаді — це одна із шляхетних прикмет покійного І. Гарваса. За ним йшла і його дружина Антоніна, яка допомагала йому в праці, а останніми роками доглядала його, поважно хворого, після кільканадцяти важких і складних операцій.

Ще за життя сл. п. Іван Гарвас у своєму заповіті залишив поважну суму грошей для своєї родини та 20 тисяч доларів для бувших вояків УПА і їхніх родин в його рідному і сусідніх селах.

Олекса Головач

Олекса Головач народився 24 березня 1912 року в селі Острів Ярославського повіту на Засянні.

Вже з молодих літ він турбувався долею свого народу і старався внести свій вклад у боротьбі за його кращу долю. У молодечому віці брав участь, разом із сестрою і братами, в драматичному гуртку і церковному хорі рідного села.

Олекса Головач мав великі симпатії до діяльності ОУН, а згодом — УПА. Особливу повагу він мав до сот. Ю. Головінського, якого знав з молодих літ. Також він знав родину Грабців з Любачівського повіту й інших діячів підпілля.

У час формування дивізії "Галичина" вступив до неї. Після вишколу у Франції він попав під Броди. Пробившись з Бродівського котла, він далі ділив долю вояків дивізії "Галичина" аж до переіменування її в 1-шу дивізію

УНА і полону в Ріміні, у Італії. Там він закінчив дяківський курс і після того залюбки дякував аж до останніх днів свого життя. З Ріміні виїхав до Англії, а звідтіля у 1951 році до своєї рідні в Гамільтон, Онтаріо, Канада. Дещо згодом він осів у Торонто, де цілий час був активістом в українському громадському й церковному житті. Особливо радо і ревно співпрацював з колишніми вояками УПА в Торонто.

Олекса Головач помер 16 серпня 1986 року в Торонто. Частину свого спадку, в сумі $33.000, залишив для підтримки "Літопису УПА". Цю суму призначено на 16-ий том "Літопису УПА" - *"Підпільні матеріяли Закерзонської України, 1945-1947."*

Параскевія Ротко-Грицай

(Дивись Автори, редактори-гості)

Володимир Ґоцький

Народжений 3 жовтня1909 року у священичій родині в Острові, на Ярославщині, як наймолодший син у сім'ї. У Першій світовій війні був поселений з родиною в горах біля Устрік, а українсько-польську війну перебув у Передільниці Добромильського повіту. Середню освіту здобув у Перемиській українській гімназії в 1923-1929 роках. Студіював у Краківському університеті філософію. Довелось йому працювати городівником, купцем і керівником книгарні НТШ на Волині. Карався в польському концтаборі Березі Картузькій у 1934-1935 роках.

Вийшовши на волю працював книгарем у Перемишлі й брав активну участь у громадському й культурно-освітньому житті української громади. Працював також у Пласті, Студентській Громаді, а в Крем'янці виконував різні доручення Проводу ОУН та був активістом в українському націоналістичному русі аж до розламу в ОУН.

Під час німецької окупації працював в Українському Допомоговому Комітеті (УДК), займався різними аспектами вихованням молоді. У 1944 році став вояком 1-ої УД УНА. Працював у реєстраційному відділі штабу дивізії. У полоні редаґував щоденник "Життя в таборі". Після звільнення з полону працював як адміністратор "Української Думки" (1952) в Лондоні, Англія, а пізніше працював у торговельній фірмі аж до відходу на пенсію 1985 року.

У пенсійному віці бл. пам. Володимир Ґоцький виконував обов'язки голови Перемиського земляцтва, поширював ідею Українського

патріархату, та був кольпортером різних видань. Проживаючи в Англії, він увесь час працював позаштатним співробітником різних журналів і часописів, головно "Вістей Комбатанта", "Української Думки", "Сурмача", "Патріархату" та інших. Фундатор 33 тому — *"Тактичний Відтинок УПА 26–ий "Лемко": Лемківщина і Перемищина"*.

Володимир Ґоцький помер 11 лютого 1994 року в Лондоні (Англія).

Роман Дубиняк

Роман Дубиняк народився 2 січня 1928 р. у Львові. Зразу зі шкільної лавки розпочав військове життя: спершу в "школі джавурів" (служба зв'язку УПА в Янівських лісах на Львівщині в липні–вересні 1943 р., відтак у сотні УПА командира Іванка в жовтні 1943 — січні 1944 р. Ранений в бою з московськими парашутистами 5 січня 1944 р. і залишений на лікуванні в с. Лозина біля Львова. За кілька днів підібраний німецькою частиною вермахту, перевезений на лікування до військового шпиталю в політехніці у Львові. Звільнений зі шпиталю — вилікуваний 4 березня 1944 р. Від 6 березня 1944 р. до кінця війни доброволець 1-ої Української Дивізії "Галичина" в складі 29 піхотного полку.

Перебув полон у Італії та Англії. По звільненні з полону решту життя прожив у Великій Британії, затруднений при британській військовій частині "Bomb Disposal Unit", присвятив військовій справі, щоб Україна в хвилину потреби мала кадри військовиків для змагання за державність.

Вірний Української католицької церкви, довголітній член СУБ, ОбВУ і УКПО у Великій Британії.

По відході на пенсію 31 січня 1986 р., поселився в м. Лідс у Англії з друзями, з якими трудиться на філателістичному, нумізматичному й філократійному полі для збереження слави про визвольні змагання українського народу. Співзасновник "Української Музейної Фундації Романа Дубиняка", члени якої зберігають музейні пам'ятки й документацію про діяльність і славу борців визвольних змагань українського народу. З рамені Української Музейної Фундації Романа Дубиняка фінансово забезпечено видання чотирьох томів "Літопису УПА" (томи 37, 38, 39, 40) сумою $100.000 в канадській валюті в честь Александра Петріва, Стефана Шпака, Степана Цюника та Григорія Зьомбри, а також складено ще одну фундацію на друк нового тому "Літопису УПА".

Королівський Канадський Леґіон
Український відділ № 360 ім. Пилипа Коновала

Фундатором 2-го тому "Літопису УПА" Нової серії – *"Волинь і Полісся: УПА та запілля 1943-1944"* – став Королівський Канадський Леґіон, Український Відділ № 360 в Торонто (Канада), ім. Пилипа Коновала, кавалера Хреста Вікторії.

Фундацію, сумою $34.600 кан., приділено з нагоди 50-річчя заснування Відділу, членами якого є українці-канадці, ветерани Канадських Збройних Сил та Союзних Армій.

Др. Олександер Клос

Др. Олександер Клос народився у священичій родині 20 серпня 1921 р. у с. Вовчищовичі Мостиського району Львівської області. Народну школу закінчив у м. Великих Мостах теперішнього Сокальського р-ну, де його батько був катехитом. До ґімназії ходив в Перемишлі і закінчив її іспитом зрілості у травні 1939 року. Медичні студії розпочав у Львові (1942–1944), а закінчив у Йоган Вольфґанґ Ґете університеті у Франкфурті-на-Майні (1946–1949). Докторат з медицини захистив у Мюнхенському університеті в 1950 р. Того ж року переїхав до США.

У 1951–1952 роках відбув інтернатуру, а в 1952–1955 резидентуру з внутрішньої медицини у штаті Нью-Йорк. У 1955–1957 роках служив в американському війську у званні капітана.

У 1958 поселився з родиною в м. Парма, штат Огайо, де відкрив приватну лікарську практику. Член СУМА, ООЧСУ та кількох медичних товариств. Одружениий з Анною з Ільківських, має трьох синів. Син Роман — кардіоторакальний хірург. Сини Зенон та Мирон — дентисти. Ціла родина дуже активна в українській громаді і своїми щедрими пожертвами піддержує багато різних національних заходів та фондів, зокрема Фонд допомоги дітям Чорнобиля.

Др. Клос свою фундацію склав у пам'ять кузина Івана Красуляка (псевдо "Сук"), стрільця Польової Жандармерії сотні УПА "Калиновича",

який загинув у бою з НКВД біля с. Молодичі 21 квітня 1946 р. Він фундатор 36 тому — *"Книга полеглих членів ОУН і вояків УПА Львівщини"*.

Михайло Ковальський

Брати-близнюки Михайло і Йосиф народилися у 1920 р. в селі Вілька Горинецька Любачівського повіту в сім'ї Андрія Ковальського і Марії **з** дому Галинчак, в яких на той час вже було двоє синів – Микола і Іван. Батько Андрій був добрим перукарем, а у вільний час любив ходити на полювання. Мама Марія поралася по господарству коло хати, у полі, доглядала і виховувала дітей. Батьківська любов до Бога, людей і до праці змалечку привилася і всім дітям родини Ковальських.

Коли Михайлові і Йосифові виповнилося сім років, їх родина зазнає важкої втрати — помирає найдорожча для них людина — мама. На все життя в братів залишається образ доброї, ніжної, гарної і працьовитої жінки — їх матері. З відходом на вічний спочинок матері закінчується і безжурне дитинство близнюків. Через важкі сирітські умови життя не було змоги здобути доброї освіти, тому брати-близнюки скінчили лише 3 класи школи. На плечі дітей лягла вся хатня робота і робота по господарству, так як старші брати, Микола та Іван, ходили на заробітки. Близнюки мали потяг до науки і самотужки займалися самоосвітою, увечорі відвідували читальню "Просвіти", любили співати і танцювати. Воєнне лихоліття Другої світової війни не полишило осторонь і сім'ї Ковальських, розвіявши по світі колись дружню родину.

Згідно пакту Молотова-Рібентропа, практично всі землі Східньої Галичини, у тому числі і село Вілька Горинецька, опинилися під большевицькою окупацією. Аґресивна сов'єтська система потребувала "гарматного м'яса" для задоволення своїх імперських амбіцій. Серед насильно змобілізованих опинився і Михайло, який служив у місцевій міліції. Цей короткий час перебування в рядах большевицької міліції дав змогу Михайлові побачити правдиве лице СРСР, і тому він вирішує за всяку ціну втекти за кордон. І хоч це було нелегко, проте Михайло, разом з однодумцями з рядів міліції, під кінець 1940 року відважуються на відчайдушну втечу, яка для них закінчилася трагічно – більшість гине від куль НКВД-истів, а Михайло опиняється сам в зимовому лісі без засобів до існування. На щастя, його знайшли підпільники ОУН та

допомогли щасливо перейти кордон на німецьку сторону. Так один близнюк, Михайло, опиняється на Заході. У Німеччині він працював на важких невільницьких роботах аж до кінця війни, відтак до 1949 року перебував у таборах "переміщених осіб", а 16 травня 1949 року переїхав до Канади як контрактовий працівник у сільському господарстві. Відпрацювавши термін контракту, переселився до Торонто, де приватно виконував різні будівельні роботи та займався столярством. Належав до різних ґромадських організацій, та все своє життя був вірним Української католицької церкви і прихожанином парафії Св. Миколая при вул. Квін Захід у Торонто.

Не легша доля випала і другому близнюкові, Йосифу, який разом з батьком був переселений комуністичним режимом до Сибіру, звідки, відтак, покликаний на фронт у ряди Червоної Армії. Був важко поранений у боях на Одері.

Довший час близнюки не знали про долю один-одного. Йосиф все життя писав до брата Михайла листи в "шуфляду", вірячи, що він живий, та що ще доля усміхнется їм і вони зустрінуться. Щойно з розвалом імперії близнюки довідуються один про одного. І ось, через 52 роки розлуки, у 1992 році, підчас святкування 50-ліття УПА, брати зустрічаються вже у вільній, незалежній Україні. Михайло повертається до Канади, з надією, що скоро зможе знову зустрітися з родиною. Та невблаганна доля тепер розділили їх навіки – поважний вік і часті недуги так і не дали більше змоги зустрітися. Михайло Ковальський помер 7 квітня 2004 р. і похований в Канаді на цвинтарі Св. Володимира в Оквил біля Торонто на секції УПА, при пам'ятнику "Слави УПА". Сумна вістка про кончину Михайла різко підірвала загальний стан Йосифа. Помер Йосиф Ковальський 30 травня 2004 року, переживши свого брата-близнюка на 53 дні, і похований на вічний спочинок в Україні на цвинтарі у містечку Винники під Львовом. Все своє життя Михайло був жертовним на українські потреби, і в своєму заповіті призначив кошти для рідної церкви та став фундатором одного з томів "Літопису УПА".

Др. Марія Ґулай-Ґоляш-Ліон

Д-р Марія Ґулай-Ґоляш-Ліон стала фундатором двох томів "Літопису УПА", сумою $50.000. Фундацію 19-го тому — *"Карпатська Група УПА "Говерля"* – вона присвятила пам'яті першого чоловіка Григорія Ґоляша — "Бея", який належав до визначних діячів ОУН Бережанщини та сусідніх повітів, від початків діяльности ОУН на Поділлі. Пізніше він був

у контакті також з вищим проводом ОУН, організовував зв'язки й виконував інші важливі доручення. Пройшовши військовий вишкіл польської й німецької армій, він долучився до військового вишколу кадрів ОУН, а згодом перших сотень УПА.

У 1946 році він одружився з лікаркою Марією, що походила із Золочівщини. Влітку 1947 року вона була арештована органами НКВД. Останні роки життя (1948-1951) Григорій Ґоляш жив у Львові, де був зв'язковим між провідними людьми українського збройного підпілля. На цьому становищі він попав у руки МВД. Під час слідства він вистрибнув через вікно четвертого поверху і загинув з метою гідно померти й скоротити дальші знущання над собою.

32-ий том – *"Медична опіка в УПА: Книга друга"* – Марія Ґулай-Ґоляш-Ліон присвятила заслуженим патріотам України, лікарям:

— визначному професорові педіартрії Львівського медичного інституту, докторові медичних наук Стефанії Михайлівні Юсько;

— Ніні Андріївні Сахалашвілі, кандидатові медичних наук, асистентові відділу ЛОР клініки Львівського медичного інституту (за національністю батько її був грузином, а мати – українкою);

— Ірині Максимівні Редченко (Редько), кандидатові медичних наук Львівського медичного інституту.

Серед членів українського визвольного підпілля, яким також присвячується ця фундація, знаходяться:

— Марія Угрин-Балко, учителька, у криївці якої часто перебували члени Проводу ОУН, м. ін. також генерал Роман Шухевич — "Тарас Чупринка" та Григорій Ґоляш — "Бей". Марія Угрин-Балко, 5 травня 1950 року, була арештована органами НКВД.

— Ольга Кінчель, зв'язкова ОУН (яка також була арештована 5 травня 1950 року і заслана в Сибір, а її чоловік загинув в Гологорах);

— Емілія Левицька, зв'язкова Крайового проводу ОУН;

— Таня Левицька, зв'язкова;

— Дося Королишин, зв'язкова Краєвого Прооду ОУН (родом із села Жуків Бережанського повіту).

Д-р Марія Ґулай-Ґоляш-Ліон — щедрий фундатор видань "Літопису УПА" — це великодушна особа, яка у своїй скромності навіть не бажала оприлюднити своєї біографії. Про неї знаємо тільки, що вона довголітній

член ОУН, політичний в'язень більшовицької тюрми 1940-го року та переслідуваний засланець 1947-1950-их років.

Володимир Макар і Тереса Бавтро-Макар

Фундатором 20 тому — *"Покажчик до "Літопису УПА", книга перша: 1-19 томи* – став Володимир Макар, член президії та редакції Видавничого комітету "Літопис УПА" від 1976 до 1993 року й довголітній секретар Видавництва (1976-1988). На цей том він пожертвував $25000. Таку ж суму він, разом з дружиною Тересою (Бавтро) Макар, записав на видавничий фонд "Літопису УПА" у своєму заповіті, яку призначено на друк 1-го тому Нової серії – *"Видання Головного Командування УПА"*. Цією пожертвою він вшанував пам'ять свого брата Василя Макара — "Безрідного", який згинув у бою з військами НКВД на Волині 14 квітня 1944 року.

Біографія Володимира Макара подана в частині книги "Видавничий комітет".

Після смерті Володимира Макара, його дружина у своєму заповіті призначила ще одну фундацію у сумі $25000 на видавничий фонд "Літопису УПА", яка незабаром буде призначена на один із наступних томів.

Ірина і Олесь Михалюки
Об'єднання Жінок Ліґи Визволення України, Відділ у Торонто

Фундаторами 1-го тому серія Бібліотека "Літопису УПА" – Юрій Ступницький, *"Спогади про минуле"* – у сумі $2.300 стали Ірина і Олесь Михалюки з Філадельфії, США та Об'єднання Жінок Ліґи Визволення України, відділ у Торонто, Канада в сумі $3.000.

НН
(Анонімний жертводавець)

Анонімний жертводавець з Ванкуверу, Британська Колумбія, Канада, склав $10.000 на потреби "Літопису УПА".

Др. Степан Олійник

Олійник Степан Дмитрович — народився 18 липня 1930 року у селі Піддністряни, Ходорівського (тепер — Жидачівського) району, Львівської області. Він доктор політології, громадський діяч, полковник Армії США (у відставці).

Батько й мати були активними діячами у місцевому відділенні Т-ва "Просвіта". Крім Степана у сім'ї були ще три сини: Григорій — селянин; Роман (Олійник-Рахманний) став видатним журналістом — публіцистом; та Іван — загинув у рядах УПА (1944).

У 1944 р., на передодні другого приходу радянської влади в Галичину, Степан, разом із старшим братом Романом, емігрує на Захід. Після закінчення Другої світової війни переходить до табору для переселенців у м. Байройт, Баварія, де продовжує навчання в таборовій гімназії. Саме в цьому таборі проходить підпільний спецвишкіл ОУН та стає заприсяжним членом і керівником місцевого звена Юнацтва ОУН (Б) взимку 1945 р.

У 1946 р., як неповнолітній воєнний сирота, Олійник переселяється у США, де він закінчує середню школу, а згодом одержує наукові ступені бакалавра (Нью-Йоркський Сіті Коледж — 1954), маґістра (1959) та доктора політології (у Джорджтаунському університеті, Вашинґтон — 1965).

Починаючи з 1950 р. служить в Армії США, спочатку в активному резерві, а з 1970 року — в дієвій армії. Навчається в Академії Команди і Генерального Штабу та в найпристижнішій Національній Військовій Академії. Проходить службу штабним офіцером при Штабі Армії США, Пентаґон (1972-78, 1983-85) та при Комітеті Об'єднаних Начальників Штабів, Пентагон (1978-83). У 1985 Олійник одержує ранг полковника. Після виходу у відставку, займається науковим дослідженням з питань національної безпеки при міністерстві оборони США (1985-92).

С. Олійник брав активну участь у студентському русі в США та в політично-громадських організаціях. Як консультант, близько співпрацював з провідними членами ЗП УГВР та їх дослідним центром "Пролог". Саме на доручення Генерального Секретаря УГВР, М. Лебедя, Олійник відбуває у 1960 р. одномісячну поїздку в радянську Україну для вивчення політичної ситуації в країні. Бажаючи надавати професійну допомогу незалежній Україні, Олійник залишає державну посаду в Пентаґоні (1992) і відтак щороку на два місяці їздить в Україну як консультант з питань національної безпеки. У 1994 цілий рік стажується радником при Консультативно-Дорадчій Раді при Верховній Раді України та при Міністерстві оборони України в Києві.

Співпрацює із рядом державних та приватних дослідних центрів в Україні та США.

Олійник є автором ряду праць українською та англійською мовами, зокрема на військову тематику. Він також автор передмови до першого закордонного видання славнозвісної праці Івана Дзюби "Інтернаціоналізм чи русифікація?" (1968). Він член ряду наукових та професійних товариств та організацій. Нагороджений високими військовими нагородами Збройних Сил США та орденом "За заслуги" III ступеня (Україна). Постійно проживає у США.

Його фундація в сумі $15.000 на 6-ий том серії "Бібліотека" — *"Довідник–пошуківець. Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Дрогобиччини"*, присвячена братові Іванові, воїнові УПА, який загинув в бою з більшовиками.

Організації Українського Визвольного Фронту Канади

Фундатором 24-го тому "Літопису УПА" — *"Ідея і чин: орган Проводу ОУН, 1942-1946"* — стали: Організації Українського Визвольного Фронту Канади, Кредитова Спілка "Будучність" в Торонто та комерційна фірма Ю-БІ-ЕЙ (UBA). Цей том присвячений 50-річчю відновлення української держави Актом 30 червня 1941 р. та тривалій пам'яті його Творців.

Організації Українського Державницького Фронту Канади (Дослідний Інститут "Студіюм"), Юрій Борець

Фундаторами 2-го тому "Літопису УПА" серія "Бібліотека" – Володимир В'ятрович, *"Рейди УПА Теренами Чехословаччини"* — стали: Організації Українського Державницького Фронту Канади (Дослідний Інститут "Студіюм") Торонто, Онтаріо, Канада в сумі $3000, та Юрій Борець, Австралія, у сумі $2000.

1-ий Український Федеральний Щадничий Банк "Певність" в Чікаґо

1-ий Український Федеральний Щадничий Банк "Певність" в Чікаґо фінансував 41-ий том "Літопису УПА" — *"Кирило Осьмак — президент УГВР: Документи і матеріяли"* — на пошану сл. п. Степана Ґоляша "Мара", визначного члена Видавничого комітету "Літопису УПА". Крім цього, банк "Певність" склав $5000 на видавничі потреби "Літопису УПА".

Катерина Плетенчук

Фундатором 5-го тому "Нової Серії" — *"Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС-МВС, МДБ-КДБ 1943-1959. Книга друга: 1946-1947"* — стала Катерина Плетенчук з дому Швед, народжена 10 січня 1918 р., у с. Креців Добромильського повіту. Фундацію жертвувала в пам'ять свого чоловіка Івана Плетенчука, народженого 6 липня 1914 р. у с. Добромишль (біля с. Бобрівники) Монастирського району Тернопільської області.

Іван Плетенчук помер 28 серпня 1990 р., Катерина – 5 березня 1999 р.

Розалія і Богдан Принада

Богдан Принада
(1920-2002)

Подружжя Розалії і Богдана Принади з Картерет, Нью Джерзі, США належить до числа тих меценатів видавництва "Літопис УПА", які, пройшовши через горнило національно-визвольних змагань в роки Другої світової війни, повсякчасно фінансово підтримували різноманітні українські патріотичні організації та ветеранів ОУН і УПА. Зокрема, в 2003 році, виконуючи волю покійного чоловіка с.п. Богдана Принади, члена ОУН і УПА на теренах Жовківщини, п. Розалія Принада — "Біла" передає в дарунок санаторію ветеранів УПА "Говерля" в м. Моршині Львівської обл. інвалідський електричний візок, а щоб правда і пам'ять про героїчний змаг українського народу за волю і незалежність були назавжди пошановані та увічнені, постійно підтримує видавничий фонд "Літопису УПА".

Михайло Рабій

Михайло Рабій (Міссіссаґа, Онтаріо, Канада), пожертвував на видавничі потреби "Літопису УПА" $10000.

Д-р Марія і Модест Ріпецькі

Д-р Модест і Марія Ріпецькі з Чікаґо пожертвували $25.000 на видання 23-го тому *"Медична опіка в УПА"*. Д-р М. Ріпецький, автор цього ж тому, виконував обов'язки лікаря в УПА, а згодом — надрайонового референта СБ на Лемківщині. Він ініціатор та один із головних засновників видавництва "Літопис УПА", довголітній голова Видавничого комітету "Літопису УПА". Марія Ріпецька — бувша підпільниця Українського Червоного Хреста. Їхні біографії поміщені в іншій частині цієї книги.

Микола Стасюк

М. Стасюк з Чікаґо, США склав $3.200 на потреби "Літопису УПА".

Д-р Богдан Стебельський

30-ий том "Літопису УПА" — *Степан Хрін (Степан Стебельський), "Крізь сміх заліза"* – з'явився завдяки фундації $22.000 кан. д-ра Богдана Стебельського, рідного брата Степана. Цю пожертву доповнено сумою $8.000 кан. із збірки на "Видавничий фонд ім. Богдана Стебельського", який був створений після його смерті.

Богдан Стебельський, ще змолоду став членом ОУН і був ним аж до смерті. Він був політв'язнем польської (Краків – Самбір) та німецької (Львів) тюрем. Студіював у Краківській Академії Мистецтв (1934-1939), де очолював мистецький гурток "Зарево". Дальші студії проводив в Українському Вільному Університеті в Мюнхені (Німеччина), де в 1959 році завершив їх докторатом з філософії. Ще в Україні, а потім у Канаді, працював у музейництві (оцінював східноевропейські фольклорні об'єкти для Королівського Онтарійського Музею), організовував мистецьке життя і брав участь у виставках. Найбільше праці присвятив мистецтвознавсту, пишучи рецензії та редаґуючи протягом 45 років місячний додаток "Гомону України" – "Література і Мистецтво". Був співініціятором Асоціяції Діячів Української Культури (АДУК) в 1965 році, яку очолював до смерті.

Дійсний член Наукового товариства ім. Шевченка; очолював його в Канаді від 1973 року аж до смерті, так як і "Раду для справ культури" при Світовому Конґресі Вільних Українців. Редаґував ряд наукових збірників НТШ та інших збірників, серед них найбільше монографій різних мистців. Для АДУК редаґував її журнал "Естафета".

Богдан Стебельський помер несподівано 27 липня 1994 року і похований разом з дружиною на цвинтарі Св. Володимира в Овквил, Онтаріо, Канада.

Ірина Стельмах-Захарків

Нестор Стельмах (1924-1958)*

Ірина Захарків, з дому Стельмах, яка проживає у Воррен, Мічіґан, США, є знаним меценатом видавництва "Літопис УПА" на пошанування Української Повстанської Армії.

Походить вона з свідомої патріотичної родини з Західної України. Мати, Теодосія, вчителька за фахом, в роки перших визвольних змагань 1918-1919 рр. була головною секретаркою повітового суду УНР у Вишнівчику. Батько, Григорій, хор. УСС-ів, учасник "Листопадового Чину" 1 листопада 1918 р. у Львові та подальших змагань за волю України, нагороджений чотирма військовими відзнаками, серед них і "Залізним Хрестом". У міжвоєнний період батьки працювали на культурно-освітній ниві, прищеплюючи дітям любов до волі та України, за що каралися окупаційними режимами. Будучи арештованим в 1940 р. червоними кровожадними окупантами, батько перейшов через 9 місяців страхіть в Бережанській в'язниці і був серед числа тих поодиноких в'язнів, яким чудом вдалося врятувався від смерті, дякуючи налетові німецьких літаків, які по вибуху війни 22 червня 1941 р. випадково скинули кілька бомб на тюрму.

В 1924 р. в родині Стельмахів народився син Нестор, який згодом став старшиною УПА і зложив своє молоде життя на вівтар незалежності і слави за волю України у нерівній боротьбі з червоною Москвою за УССД в 1958 р.

Будучи на еміґрації, батьки п. Ірини, як і її покійний чоловік Остап, завжди підтримували гідні українські організації, інституції та рідну церкву. Тепер ж, меценатські традиції родини на підтримку "правильного слова і його поширення", задля збереження історичної правди і справедливості, в ім'я побудови демократичного суспільства у сучасній Україні, продовжує Ірина Стельмах-Захарків.

---

*Нестор Стельмах (1924-1958) — старшина УПА у сотні 85 Калуського ТВ23 "Маґура". Абсольвент підстаршинської та старшинської школи УПА. Фото з 1945 р.

Товариство колишніх вояків УПА
ім. ген-хор. Романа Шухевича — "Тараса Чупринки" в США

Фундатором 29-го тому спогадів Івана Гарасимова — "Палія" *"З юнацьких мрій — у ряди УПА"* стала Головна Управа Товариства США, яка в пам'ять члена Головної Управи бл. п. Івана Ділая — "Корчика" пожертвувала $25.000.

Бл. п. Іван Ділай — "Корчик" народився в селянській родині у селі Базиринці на Тернопільщині. З молодих літ він був членом ОУН. Дуже часто зі своїми ровесниками виконував ризиковані завдання, наражаючи своє життя на небезпеку.

Під час організування УПА, у 1943 році, вступив у її ряди. Військовий вишкіл пройшов у Чорному Лісі. Відтак, виконуючи наказ своєї команди, подався на Закерзоння, точніше на Лемківщину, де був зразковим вояком у сотні "Ударники 1", якою командували: Данило Свістель — "Веселий", "Ярич", "Дідик" та Роман Гробельський — "Бродич". Був зв'язковим між сотнею та командиром 26-го тактичного відтинку (ТВ) УПА "Лемко" Василем Мізерним — "Рена".

У 1947 році, разом з іншими вояками УПА, перейшов рейдом на Захід, у американську окупаційну зону Німеччини.

У 1950 році еміґрував до США. Тут відразу включився в ініціативну групу вояків УПА, що організувала Товариство колишніх вояків УПА ім. ген.-хор. Тараса Чупринки в США. Був довголітнім членом головної управи цього товариства і тривалий час виконував обов'язки скарбника. Одночасно був членом відділу Спілки Української Молоді (СУМ) у Нью-Йорку і членом відділу Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) у тому ж таки Нью-Йорку, в управі якої виконував обов'язки скарбника. Був жертвенним на українські національні цілі.

І. Ділай помер несподівано 23 лютого 1992 року. Тлінні останки спочили на українському католицькому цвинтарі Св. Духа в Гамптонбурзі, у секції ОУН, УПА, УГВР.

Товариство колишніх вояків УПА в Канаді
Відділ у Монреалі.

Фундатором 4-го тому серії "Бібліотека" — *"Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини"* — стала Управа відділу Товариства вояків УПА в Монреалі (Канада), пожертвувавши суму $10.000 кан.

Товариство колишніх вояків УПА в Канаді
Головна Управа

Головна Управа Товариства Вояків УПА в Канаді профінансувала 34-ий том *"Лемківщина і Перемищина — "Холодний Яр", "Бескид", "Верховина": Політичні звіти"*. Фундацію, у сумі $25.000, призначено на "Літопис УПА" з нагоди 60-річчя постання Української Повстанської Армії.

Українська музейна фундація Романа Дубиняка

Українська Музейна Фундація Романа Дубиняка (УМФРД) в Англії жертвувала на потреби видавництва "Літопис УПА" суму $100.000 кан., яку призначено для вшанування пам'яті чотирьох членів фундації.

37 том *"На грані мрії і дійсності (Спогади підпільника)"* і *"На грані двох світів (Спогади)": 1945-1955* – присвячено пам'яті члена фундації Олександра Петріва.

Олександер Петрів народився 6 січня 1920 р. у селі Боків Підгаєцького району на Тернопільщині. Вірний Української католицької церкви, довголітній член СУБ, ОбВУ і УКПО у Великій Британії. Бувший воїн 1-ої Української Дивізії "Галичина" (у частинах постачання); був у полоні в Італії та Англії.

Після звільнення з полону все своє життя прожив у Великій Британії, ніс службу в британській військовій частині "Bomb Disposal Unit", присвятивши себе військовій справі, щоб Україна в хвилину потреби мала кадри військовиків для змагання за державність.

Після виходу на пенсію 5 січня 1985 року поселився в м. Фелікстові, біля Іпсвічу, Англія. Помер 2 липня 2001 р. в лікарні, похований на кладовищі "Ipswich Lawn Cemetery", Section PF, Division 1, № 21.

Все своє майно заповів витратити на українські потреби.

38-ий том *"Архітектура Резистансу: Криївки і бункри УПА в радянських документах"* — УМФРД присвятила вшануванню пам'яті члена фундації Стефана Шпака, народженого 19 березня 1916 року в с. Шарпанці Сокальського району на Львівщині.

Стефан, вірний Української католицької церкви, довголітній член СУБ, ОбВУ і УКПО у Великій Британії. В 1937 році покликаний до польського

війська, де служив у 5-му полку тяжкої артилерії у Львові (у казармах на Стрийській вулиці). У складі цього полку брав участь в німецько-польській війні в 1939 році. У Західній Польщі потрапив у німецький полон. Воєнну хуртовину перебув у Німеччині.

Після війни, у 1948 році, переїхав на поселення до Великої Британії, де був працевлаштований при британській військовій частині "Bomb Disposal Unit". Все своє життя у Великій Британії Стефан присвятив військовій справі, щоб Україна в хвилину потреби мала кадри військовиків для змагання за державність.

При виході на пенсію 18 березня 1981 р. оселився у м. Фелікстові, Англія. Помер 6 липня 1985 року. Похований на кладовищі м. Фелікстов.

39-ий том *"Тактичний відтинок УПА 28-й "Данилів": Холмщина і Підляшшя (Документи і матеріяли)"* — присвячений пам'яті Степана Цюника, члена УМФРД.

Степан Цюник народився 12 січня 1924 року в селі Нагуєвичі Дрогобицького району на Львівщині. Вірний Української католицької церкви, довголітній член СУБ і УКПО у Великій Британії.

У 1943 році працює в Німеччині, де працював у важкій металевій промисловості в м. Бравншвайґу. Після війни, в 1947 році, переїхав на поселення до Великої Британії, де був працевлаштований при британській військовій частині "Bomb Disposal Unit".

При виході на пенсію 31 січня 1986 р. оселився в м. Волтгам, біля Лондону в Англії. Помер 1 січня 1992 року. Похований на кладовищі Бері Грін у м. Чешант, Англія.

Все своє майно призначив в Заповіті на українські потреби.

40-ий том *"Тактичний відтинок УПА 27-й "Бастіон": Любачівщина, Томашівщина, Ярославщина (Документи і матеріяли)"* — видано для вшанування пам'яті прихильника Української музейної фундації Романа Дубиняка, Григорія Зьомбри.

Григорій Зьомбра народився 24 січня 1915 р. в селі Маркопіль Бродівського району на Львівщині. Вірний Української католицької церкви, довголітній член СУБ, ОбВУ і УКПО у Великій Британії.

До червня 1944 року був воїном самооборонних відділів ОУН в Бродівському районі. 16 липня 1944 року місцева команда УПА передала його в складі 500 добровольців у ряди 1-ої Української Дивізії "Галичина", бойові частини якої знаходилися в околиці міста Бродів, щоби надлишок добровольців у ряди УПА врятувати від московської "бранки" і певної смерті без зброї на московсько-німецькому фронті.

До кінця війни був воїном 1-ої Української Дивізії "Галичина", у складі 29 піхотного полку. По війні залишився серед цивільних українців в околиці м. Юденбурґу в Австрії. У липні 1947 року переїхав на поселення до Великої Британії, працевлаштований при британській військовій частині "Bomb Disposal Unit".

Після виходу на пенсію 24 січня 1979 року поселився разом із своєю дружиною Стефанією, яку москалі випустили з України 15 листопада 1972 року, в м. Іпсвічі в Англії.

Григорій Зьомбра помер 15 листопада 1994 р., похований біля рідні на кладовищі в селі Маркополі в Україні. Його дружина Стефанія передала на потреби "Української музейної фундації Романа Дубиняка" 2100 англійських фунтів.

Український Народний Дім

Український Народний Дім , Торонто, Онтаріо, Канада, склав $2.500 на потреби "Літопису УПА".

Українсько-Канадська фундація ім. Т. Шевченка

Українсько-Канадська Фундація ім. Т. Шевченка, Вінніпеґ, Манітоба, Канада, склала на потреби "Літопису УПА" $5.000.

Федеральна Кредитова Спілка "Самопоміч", Нью-Йорк

Федеральна кредитова спілка "Самопоміч", 108, 2-га Авеню, Нью-Йорк, склала на потреби "Літопису УПА" $25.000.

Федеральна Кредитова Спілка “СУМА”, Йонкерс

Члени Дирекції: Сидять (зліва): Ігор Макаренко – скарбник-управитель, Андрій Горбачевський – заст. голови, Лев Футала – почесний голова, Володимир Козіцький – голова, Ярослав Кіцюк – заст. голови. Стоять (зліва): Іван Оліярчик – член, Любомир Щур – секретар, Андрій Бурчак – член, Степан Шульган – директор по розвитку бізнесу, Богдан Ковалик – член дирекції.

Федеральна Кредитова Спілка ”СУМА” (Спілки Української Молоді Америки), 125 Корпорейт Бульвар, Йонкерс, Нью Йорк, належить до числа тих установ, які завжди щедро фінансово підтримували і підтримують різноманітні українські патріотичні організації, зокрема – Організацію Оборони Чотирьох Свобід України, Спілку Української Молоді Америки, Організацію Оборони Лемківщини, ветеранські організації колишніх вояків Української Повстанської Армії і т. п.

Складаючи на потерби видавництва “Літопис УПА” кошти у сумі $25.000 ам. на книгу про Головного командира УПА ген.-хор. Романа Шухевича, дирекція та членство Федеральної Кредитової Спілки ”СУМА” низько схиляють голови перед відомими і безіменними героями, які віддали своє життя за волю України, як рівнож перед тими, хто живе серед нас і своєю повсякчасною діяльністю працює на благо України.

Павло Харидчак

3-ій том Нової серії *“Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: директивні документи ЦК Компартії України 1943-1959”* — уфундував Павло Харидчак, син Михайла і Катерини з дому Клиш. Народився він 26 лютого 1913 року в селі Улюч Березівського повіту (тепер Польща).

Помер 5 вересня 1999 року в м. Торонто, Канада. На фундацію “Літопису УПА” призначив суму $25.000.

Чорноморський Дім

Українс.кий Чорноморський Дім, Ст. Кетеринс, Онтаріо, Канада, склав на потреби “Літопису УПА” $5.000.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ ТА АБРЕВІАТУР

AAACC (AAASS) – Американська Асоціація допомоги Славістичним Наукам (American Association for the Advancement of Slavic Studies)

АДУК – Асоціація Діячів Української Культури

АК – Армія Крайова

АН – Академія наук

АРСР – Автономна Радянська Соціалістична Республіка

бл. пам. – блаженної пам'яті

БФ – Благодійний фонд

буд. – будинок

бунч. – бунчужний

БУК – Братство Українців Католиків

БУП – Бібліотека Українського Підпільника

ВАК – Вища атестаційна комісія

вд. – відділ

ВДНГ СРСР – Виставка досягнень народного господарства СРСР

ВЗ ОУН – Великий Збір Організації Українських Націоналістів

ВІН – Вольносьць і Нєзавіслосьць

ВК – Видавничий комітет

ВО – Воєнна Округа

Вп. – Високоповажан-(-ий, -а)

ВП – Войско Польське

г. – гора, гори

ГАУ – Головне архівне управління

ГВШ – Головний Військовий Штаб

ген. – генерал

гол. – головний

ҐУЛАҐ – Ґлавноє Управлєніє Лаґєрєй (Головне Управління Концтаборів)

ДАРО – Державний архів Рівненської області

ДА СБУ – Державний архів Служби Безпеки України

ДАТО – Державний архів Тернопільської області

ДДУ – Далекосхідний державний університет

Ді-Пі (DP) – Displayced Persons (Переміщені Особи)

д-р – доктор

др. – друг, друже

ДСУ – Державна Самостійність України

ЕУ – Енциклопедія Українознавства

ЗДА – З'єдинені Держави Америки

ЗП УГВР – Закордоне Представництво Української Головної Визвольної Ради

ЗСА – Злучені Стейти Америки

ЗУАДК – Злучений Українсько-Американський допомоговий комітет

ЗУЗ – Західні Українські Землі

ЗЧ ОУН – Закордонні Частини Організації Українських Націоналістів

ЗСХС – **???**

ІМФЕ – Інститут мистецтвознавства, фольклористики і етнографії

ІУАД – Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського.

кв. – квартира

КВШ – Крайовий Військовий Штаб

КҐБ – Комітєт Ґосударствєнной Бєзопасності (Комітет Державної Безпеки)

КДБ – Комітет Державної Безпеки

КІУС – Канадський Інститут Українських Студій

КНР – Китайська Народна Республіка

кол. – колишній, колишніх

КПРС – Комуністична партія Радянського Союзу

к-р – командир

КУ – Крайова Управа

КУК – Конґрес Українців Канади

ЛВУ – Ліґа Визволення України

ЛУК – Ліґа Українців Канади

м. – місто, містечко; місцевість

МАУ – Міжнародна Асоціація Україністів

МВД – Міністєрство Внутрєнніх Дєл (Міністерство Внутрішніх Справ)

МҐБ – Міністєрство Ґосударствєнной Бєзопасності (Міністерство Державної Безпеки)

мґр. – маґістер

МДБ – Міністерство Державної Безпеки

МО – Міліція Обивательська

НАНУ – Національна Академія Наук України

напр. – наприклад

НБУВ – Національна Бібліотека України ім. В. Вердадського

Н.Й. – Нью Йорк, штат

НКВД – Народний Комісаріат Внутрєнніх Дєл (Народний Комісаріат Внутрішніх Справ)

НКҐБ – Народний Комісаріат Ґосударствєнной Бєзопасності (Народний Комісаріат Державної Безпеки)

НРБ – Народна Республіка Болгарія

НС – Нова серія "Літопису УПА"

НТШ – Наукове Товариство ім. Шевченка

ОбВУ – О'єднання бувших вояків Українців

ОбВУА – О'єднання бувших вояків Українців Америки

обл. – область

ОЖ ЛВУ – О'бєднання Жінок Ліґи Визволення України

ОКВ УПА – Об'єднання колишніх вояків УПА США і Канади

ООЛ – Організації Оборони Лемківщини

ООЧСУ – Об'єднання Оборони Чотирьох Свобід України

ОСС (OSS) – Бюро Спеціальних Служб (Розвідувальне Агентство) (Office of Special Services)

ОСУЗ – Осередньо-Східні Українські Землі

ОУВФК – Організації Українського Визвольного Фронту Канади

ОУДФК – Організації Українського Державницького Фронту Канади

ОУЖ – Об'єднання Українських Жінок

ОУНСД – Організація Українських Націоналістів Самостійників Державників

ОУКФ – Об'єднання Українців у Франції

І УД УНА – Перша Українська Дивізія Української Національної Армії

ПЗУЗ – Північно-Західні Українські Землі

пл. – площа

п.н.– під наголовком (під назвою)

пов. – повіт

полк. – полковник

ПРЛ –Польска Републіка Людова (Польська Народна Республіка)

пров. – провінція

ПСУЗ – Південно-Східні Українські Землі

ПУН ОУН (М) – Провід Українських Націоналістів Організації Українських Націоналістів (Мельника)

р. – рік

РАУ – Республіканска Асоціація Україністів

реф. – референт, референтура

РЗЗ – Референтура Зовнішніх Зв'язків

РКЗ – Референтура Краєвих Зв'язків

р/р – розрахунковий рахунок

САУ – Спілка Архівістів України

СБУ – Служба Безпеки України

СіБіСі - Кенедіен Бродкейстінґ Корпорейшен (Канадська корпорація закордонного мовлення)

СКВ – самооборонний кущовий відділ

СКВОР –

СКВУ – Світовий Конґрес Вільних Українців

сл. п. – славної пам'яті

СНД – Союз Незалежних Держав

СНУМ – Спілка Націоналістичної Української Молоді

сот. – сотник, сотенний, сотня

СП – Спільне підприємство

СРК – Світова Рада Кооператив

СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік

СС ПДМ – Сестри Служебниці Преподобної Діви Марії

ССУК – Суспільна Служба Українців Канади

стр. – стрілець, стрільці

СУБ – Союз Українців Британії

СУЗ – Східні Українські Землі

СУМ – Спілка Української Молоді

СУМА – Спілка Української Молоді Америки

СФУФТ – Світова Федерація Українських Фармацевтичних Товариств

СФЛ – Світова Федерація Лемків

США – Сполучені Штати Америки

ТВ – Тактичний Відтинок

Т-во – товариство

ТзОВ – Товариство з обмеженою відповідальністю

ТКВ УПА — Товариство колишніх вояків УПА ім. Тараса Чупринки в США і Канаді

ТУСМ — Товариство Української Студентської Молоді

УАПЦ – Українська Автокефальна Православна Церква

УБС – Український Братський Союз

УВАН– Українська Вільна Академія Наук

УВС – Українська Видавнича Спілка

УВУ – Український Вільний Університет

УГКЦ – Українська Греко-Католицька Церква

УДК – Український Допомоговий Комітет

УДП – Українське Державне Правління

УКДДЦ – Українсько-Канадський Дослідчо-Документаційний Центр

УККА – Український Конґресовий Комітет Америки

УКПО –

Укр. ССР (УССР, УРСР) – Украінская Совєтская Соціалістічєская Республіка (Українська Радянська Соціалістична Республіка)

УКЦ – Український культурний центр

УМФРД – Українська Музейна Фундація Романа Дубиняка

УНО – Українське Національне Об'єднання

УНР – Українська Народня Республіка

УНС – Українська Народна Самооборона

УНС – Український Народній Союз

УНЦ –Український націоналістичний центр

УПС– Українська Пресова Служба

УРДП – Українська Революційно-Демократична Партія

УСКТ – Українське Суспільно-Культурне Товариство

УСС – Українські Січові Стрільці

УССД – Українська Самостійна Соборна Держава

УТГІ – Український Технічний Господарський Інститут

УЧХ – Український Червоний Хрест

ФДЛ – Фундація Дослідження Лемківщини

ФРН– Федеративна Республіка Німеччини

ШВО – Штаб Воєнної Округи

ЦДАВОУ – Центральний державний архів вищих органів управління

ЦДАГОУ – Центральний державний архів громадських об'єднань України

ЦДІА – Центральний державний історичний архів

ЦК КП(б)У – Центральний комітет Комуністичної партії (більшовиків) України

ц.м. – цього місяця

ц.р. – цього року

Ю-Бі-Ей – Ukrainian Bussiness Association (Українське бізнесове об'єднання)

ПОКАЖЧИК

А

Абрамова Катерина Олександрівна 539
Австралія 8, 77, 122, 161, 224, 255, 278, 413, 453, 527, 528, 590
Австрія 472, 476, 493, 495, 499, 506, 522, 533, 569, 597
Азія 103
Актон, м. в Канаді 576
Алексеєнко, консул 36
Алмати, м. 563
Альберта, пров. 483
Америка 84, 87 ,127, 149, 163,176, 185,186,190,202, 231, 234, 236, 247, 259, 273, 295, 387, 416, 421, 465, 510, 523, 598
Амстердам, м. 225
Англія 10, 122, 194, 198, 202, 203, 213, 217, 339, 375, 396, 410, 431, 435, 534, 579, 582, 583, 595, 596, 597
Андерс, ген. 574
Андрієвський Дмитро 99
Андрощук Вікторія 34
Андрусів 242, 243
Андрусяк Василь (“Грегіт”, “Різун”) 290
Андрусяк Євгенія 290
Анжеро-Судженск, м. 529
Анкастер, м. 485
Антків Юрій 532
Антонович Омелян, д-р 123, 148, 187, 199, 200, 201, 207, 569
Антонович Тетяна 569
Антоновичі, родина 236
Антонюк Порфирій (“Сосенко”) 477
Арґентина 122
Арізона, штат 257, 553, 581
“Аркадій”. *Див* Кривуцький Іван
Армстронґ Джон, проф. 186, 245
Арсенич Микола (“Михайло”) 139, 417
Арсенич Петро 431, 441, 450, 457
Астер Говард, проф. 327
Аубурн, м. 480
“Афродита”, радіостанція 476

Б

Бабяк Богдан 496
Бабяк Іван 495
Бабяк Леся 496
Бабяк Степан (“Орленко”) 13, 15, 20, 22, 78, 79, 111, 113, 114, 117, 128, 134, 135, 137, 145, 146, 156, 162, 170, 177, 179, 184, 187, 192, 194, 196, 210, 212, 214, 215, 232, 234, 322, 325, 237, 411, 461, 495, 496
Бабяк Тарас 496
Бабяк Теодор 496
Бабяки, подружжя 496
Бабяк-Онишканич Марія 495
Бабяк-Трайт Осипа 495
Баварія 463, 465, 509, 523, 589
Бавнд Брук, м. 224, 463, 506, 508, 537
Бавтро-Макар Тереса. *Див.* Макар-Бавтро Тереса
Багряний Іван (Лозов’ягін І. П.) 139
Базиринці, с. 594
Базюк, д-р 256
“Байда”. *Див.* Миколенко Петро
“Байди”, сотня 463
Байляк Анна. *Див.* Карванська-Байляк Анна
Байройт, м. 523, 589
Балигород, м. 210, 229
Балицький Всеволод 569
Балтімор, м. 258
Бамбурак Володимир (“Ігор”) 22, 146,
Бамбурак О. 182
Бамбурак Петро 22

Бандера Андрій 173, 174, 175, 178, 212
Бандера Степан 10, 101, 209, 254, 476, 505, 531
Бандра М. 36
Бандрів, с. 273
Банська Бистриця, м. 479
Барабаш Мирон 173
Баран Роман 338
Барановський 130, 132
Бариш, м. 523
Бартків Микола 258
Барчев, м. 521
"Бастіон", 27-й ТВ УПА 258, 336, 351, 356, 359, 368, 376, 392, 394, 401, 407, 408, 488, 497, 503, 513, 516, 535, 553, 596
Басюк Є. ("Чорноморець") 338, 394, 402, 408, 409, 418
Батрух Іван 225
"Батурин", ВО 351, 359, 376, 392, 394, 401, 407, 408, 466, 489, 497, 502, 513
"Батько". *Див.* Грабець Омелян
Бафало (Буффало), м. 158, 250
Бах-Залєвский, фон ден, ген. 136
Бача Юрій, проф. 246
Башук Наталія 147, 149
Баюс Марійка. *Див.* Федак-Баюс Марійка
Беднарська Лідія Федорівна. *Див.* Ступницька-Беднарська Лідія Федорівна
Беднарський Володимир 176
"Бей". *Див.* Ґоляш Григорій
Белз, м. 249, 511, 516
Белзець, с. 11, 339, 357
Бельгія 476
Бельєр, г. 100
Бенвецький Зеновій 255
Береги, с. 461, 473
Бережани, м. 492, 578
Бережанська округа 540
Бережанська тюрма 540
Бережанський пов. 492, 578
Бережанщина 138, 492, 540, 586
Береза Картузька, концтабір 475, 476, 498, 538, 579
Березів, пов. 484, 503, 520
Березниця, с. 229
Березова Лука, с. 462
Берень Євстахія. *Див.* Струтинська-Берень Євстахія
Берестя Литовське (тепер Брест), м. 475, 477
Берія Лаврентій 315, 331
"Беркут". *Див.* Гайдук Т.
"Беркут" *Див.* Сорочак Володимир
"Беркут". *Див.* Чарський Володимир
Берлін, м. 201, 507
Берн, м. 565
Бескид", надрайон 11, 411, 472, 479, 481, 493, 519, 520, 595
Беш Теодор 452, 455, 573, 574, 575
Беш-Козерема Анна 452, 455, 573, 574, 575
"Бистрий", к-р 160
"Бистрого", загін 528
Битіз, табір 482
Бицик Варвара 575
Бицик Василь 575
Бицик Дмитро ("Граб") 411, 575
Бишки, с. 492, 579
Бібрка, м. 529
"Бігун" 216
Бігун Р. 122, 124, 125, 138
Бігус Мирослав 173, 203
Білас Іван 37, 292, 306, 307, 310, 315, 316, 346
"Білий". *Див.* Онишкевич Мирослав
Білина, с. 495
Білинський Я., проф. 127
Білогорща, с. 402, 406
Білокриниця, с. 540
Білопільський р-н 557
Білоус Р. 22
"Бір". *Див.* Шишканинець Василь
"Біра", сотня 538
Бірчанщина 465, 519
Блонарович Юрій 307, 308
Блудники, с. 491

Блумінґдейл, м. 494
Бобер Андрій 479
Бобикевич Клавдія 531
Бобовник Марія. *Див.* Лавришин-Бобовник Марія
Бобрівники, с. 591
"Богдан" 548
"Богдан". *Див.* Лико Іван
"Богдан". *Див.* Хома Іван
Богдашевська Людмила *Див.* Осьмак-Богдашевська Людмила
Богуна ім., загін 477
Богунов Сергій 39, 558
Боднар Роман ("Сагайдачний") 7, 91, 92, 516, 517
Боднаренко Василь 465
Боднаренко Дмитро 465
Боднаренко Іван-Гавриїл 465
Боднаренко Микола 465
Боднаренко Марія. *Див.* Ріпецька-Боднаренко Марія ("Оксана")
"Боєслав Марко". *Див.* Дяченко Михайло
Божик Ю. 182, 245
"Боївкар". *Див.* Цилюпа Омелян
Бойдуник Осип 99
Бойківщина 532
Бойко Володимир 406
Бойко Максим 121
Бойс М. ("Жан") 376
Боків, с. 595
Болгарія 557, 558
Болґаров Алекс 457
Борець Юрій ("Чумак") 384, 401, 590
Бори, ізолятор 482
"Борис". *Див.* Козак Іван
Борівець-Саламаха Ірина ("Рента") 15, 98, 125, 134, 466
Боровець Тарас ("Тарас Бульба") 15, 121, 123, 128, 136, 149, 152, 332, 338, 406, 409, 415, 426
Бородач Василь 189
Борсук Петро 28, 29, 34, 343
Бортники, с. 527
Бортнянський Дмитро 534
Боряк Геннадій Володимирович, др. 25, 36-38, 277, 305, 311, 337, 347, 355, 358, 360, 426, 430, 438, 449, 539, 559, 560
Босько, с. 478
Бохенська Євгенія 531, 532
Бохно Михайло ("Крутянець") 20, 40, 117, 123, 128 , 130, 131, 134, 137, 140, 144, 152, 157, 158, 163, 170 , 178, 184 , 189 , 192, 196, 202, 217, 230, 232, 235, 236, 237, 261, 262, 263, 264, 317, 321, 322, 324, 325, 328, 329, 332, 346, 351, 352, 359, 364, 365, 366, 368, 369, 370, 375, 376, 379, 382, 386, 387, 391, 392, 394, 398, 401, 403, 404, 407, 408, 412, 415, 419, 424, 425, 434, 438, 439, 441, 444, 445, 448, 496, 497
Бохно Петро 496
Бохно-Якимець Марія 496
Боцюрків Богдан, проф. 123
Бояківський О. В. 27
Бравншвайґ, м. 596
Бразилія 274
Братунь Ростислав 239
Брежнєв Леонід 254
Бресляв, м. 477
Брехуненко Віктор 410
Брижавський, ліс 473
"Брилівці" 356
"Бриль", сот. 359, 516, 580
"Бриля", сотня 99, 516
Британія 579
Британська Колумбія, пров. 82, 588
Брно, м. 479, 509
Броди, м. 495, 581, 597
Броди-Тернопіль", лінія фронту 575
"Бродич", сот. 199, 461, 495
"Бродича", сотня 462, 551
Бродівський р-н 596, 597
Бродівщина 179
Бродки, с. 500
Брунари, с. 551
Брюссель, м. 476

Буг, р. 140
"Буг", ВО 258, 292, 301, 332, 374, 375, 384, 393, 408, 409, 418, 429, 430, 441, 450, 516, 549
Будак Космин 189
Будомир, с. 553
"Будучність", кредитова спілка 134, 146, 172, 179, 503, 576, 577, 590
Буйняк Теодозій 173, 576
"Буйтур". *Див.* Кордіяк Володимир
"Бук Семен". *Див.* Місило Євген
Букове Бердо, г. 461, 472
"Булави", сотня 495
"Бульба". *Див.* Боровець Тарас
"Бульба". *Див.* Ґоляш Григорій
Бура, пані 196
Бурий С. 177
Бурий Тарас ("Буркун") 7, 77, 146, 148, 157, 158, 167, 170, 177, 184, 187, 196, 202
"Бурий", сот. 492
"Бурий". *Див.* Ковальчин Михайло
Бурій Тарас 181
Бурій Яків 156, 161, 162, 163, 170, 177, 179, 180, 185, 186
"Буркун". *Див.* Бурий Тарас
"Бурлака" 509
"Бурлака". *Див.* Щигельський Володимир
"Бурлаки", сотня 7, 473
Бурчак Андрій 598
Буський р-н 542
Бутковська, пані 133
Бутковський Іван ("Гуцул") 8, 463, 498
Бучацький пов. 523
Бучацький р-н 537
Бучач, м. 523

В

Вагилевич Іван 531, 532
"Вадим" 121
"Вадим", пров. ОУН 482
"Вадим". *Див.* Макар Володимир
Вальдмінхен, м. 497
Ванкевич Богдан 257
Ванкевич Євген 257
Ванкувер, м. 588
Варшава, м. 228, 244, 273, 326
Варшава, м. 477, 505, 509, 512, 522, 535
Варяж, с. 189
Василевська-Путко Ірина ("Грізна"). *Див.* Путко Ірина
Василевський-Путко Іван ("Вус"). *Див.* Путко Іван
Васильків, м. 543
Ватерлю (Ватерлоо), м. 478
Ватутін М. Ф., ген. 418
Вашинґтон, м. 115, 121, 142, 144, 148, 158, 165, 179, 187, 199, 201, 236, 387, 497, 560, 589
Ващук Роман 182
Ведель Антон 534
Ведєнєєв Дмитро 408
Вейден, м. 465
Велика Горожанка, с. 574
Великі Мости, м. 491, 584
Великобританія (Велика Британія) 559, 569, 583, 595, 596
Верба, м. 575
Вербиця, с. 513
Вербовий Мирослав 244
Верб'яти і, с. 523
Веретенников Василь 561, 568
Верховина", надрайон 481, 519, 551, 595
Вершигора Петро 140
"Веселий" 471, 551
Веселовський Микита 308
"Веселого", сотня 461
В'єтнам 537
Винар Богдан, д-р 16, 136, 245
Винарчук Антоніна. *Див.* Гарвас-Винарчук Антоніна
Виндзор, м. 352, 510
Винники, м. 586
Винницька Ірина 265
Винницький Остап, д-р 225, 265
Винниченко Володимир 564
"Вировий М.В.". *Див.* Прокоп Мирослав

Вислік Горішний, с. 510
Вишнівчик, м. 593
Вівчар Галина 344
Відень, м. 191, 482
Вілька Горинецька, с. 585
“Вільна Україна”, радіостанція 476
“Вільний”. *Див.* Лебедь Микола
“Вільха”. *Див.* Май Никола
“Вільховий” 497
Вінницька обл. 464
Вінниця, м. 506
Вінничина 464, 550
Вінніпеґ, м. 82, 128, 496, 503, 509, 523, 597
Вірджінія, штат 115
Вірменія 217, 562
Вірменська РСР 562
Вісконсин, штат 515
“Вісла”, акція 377, 489, 493, 516, 518
“Вісла”, оперативна група 270, 284, 501
Вітик Василь 508
Владивосток, м. 544
Вовк Дмитро 539
Вовк Олександер 37, 306, 310, 312, 328, 337, 338-340, 344, 346, 350, 355, 357, 374-376, 384, 394, 397, 402, 408-411, 418, 433, 450, 539
“Вовка”, чота 461
“Вовки”, курінь 252, 483, 518
“Вовки”, сотня 495
Вовчищовичі , с. 584
Вовчук Іван, проф. 194, 453
Войчишин Нестор 343
Войчишин Юлія 147
Волинська обл. 292, 511
Волинь 13, 15-17, 103, 112, 113, 115, 120, 121, 123 , 127, 129, 132, 136, 140, 142, 147, 149, 160, 206, 209, 221, 222, 233, 252-254, 257 , 270, 292, 301, 307-309, 312, 319, 335, 337, 339, 340, 344, 345, 351, 355, 360, 374, 375, 385, 393, 401, 408, 409, 418, 419, 429, 450, 462, 463, 477, 478, 481, 483, 512, 515, 524, 539, 545, 552, 575, 582, 584, 588
“Волиняк”. *Див.* Низ Володимир
Волицький Нестор С. 36
Волиця Барилова, с. 483
Воллес-Лико Марія 480
“Володимир”. *Див.* Прокоп Мирослав
Володимир-Волинський, м. 522
Володимирщина 477
Волосате, с. 528
Волошин Августин 531
Волошин Ростислав 139, 140
Волтгам, м. 596
Воля Володзька, с. 503
Воля Нижня, с. 520
Воркута, м. 223, 549
“Ворон”, кущ. харчовий 493
“Ворон”, пров. СБ 509
“Ворон”. *Див.* Сорочак Володимир
“Вороний”. *Див.* Левкович Василь
Воррен, м. 593
“Вуйко” 551
“Вус” *Див.* Путко Іван
В’ятрович Володимир 31, 32, 34, 375, 384, 393, 406, 411, 428, 430, 432, 433, 435, 452, 548

Г

Габуда Анастасія. *Див.* Рибська-Габуда Анастасія
Габуда, родина 513
Гаврилюк Амврозій 578
Гаврилюк Пелагея 578
Гаврилюк Семен 578
Гаврилюк Степан 224, 232, 578, 579
Гадяцький р-н 462
Гайва М., пор. 199
Гайвас Ярослав 99, 121, 123 148, 164, 188, 225, 278
Гайделяґр 574
Гайдук Василь 579
Гайдук Григорій 579
Гайдук Дмитро 579, 580
Гайдук Іван 579
Гайдук Михайло 579
Гайдук Степан (“Остап”) 578, 579
Гайдук Т. (“Беркут”) 147

Гайдук-Куфлинська Марія 579
Гакстон, м. 487
Галаґіда Ігор, д-р 450, 457
“Галайда”. *Див.* Онишкевич Тарас
Галаса Василь (“Орлан”) 37,115, 149, 229, 278, 419, 430, 441, 454, 461, 465, 515, 540, 541
Галаса Зенон 515
Галаса Марія. *Див.* Пискір Марія
Галаса Михайло 540
Галаса Петро 515
Галаса Розалія 540
Галинчак Марія. *Див.* Ковальська Марія
Галицький р-н 491, 492
“Галицький” 132
Галичина 115,120, 124, 127, 143, 238, 267, 501, 505, 532, 589
Галушка П. (“Ясень”) 578
Гальо Михайло (“Коник”), сот. 97, 463
“Гамалія” 359
Гамільтон, м. 127, 160, 187, 193, 484, 501, 512, 523, 534, 582
Гамптонбург, м. 594
Ганас Ольга (“Офілія”) 248
Гантер, м. 102, 157, 508
“Гарасим Лемко”. *Див.* Лико Іван
Гарасимів Іван (“Палій”) 187,199, 208, 211, 214, 224, 229, 230, 246, 253, 255, 256, 258, 273, 284, 292, 294, 296, 300, 313, 316, 325, 327, 329, 330, 335, 336, 341, 345, 346, 351, 355, 358, 365, 367, 369, 371, 373, 519, 527, 594
Гарасимович Марія. *Див.* Козак-Гарасимович Марія
Гарвард 9, 439
Гарвас Іван (“Соя”, “Дуб”) 117, 122, 246, 254, 257, 332, 336, 356, 359, 360, 368, 369, 371, 375, 376, 383, 580, 581
Гарвас-Винарчук Антоніна 581
“Гармаш”. *Див.* Прокоп Мирослав
Гасин Олекса (“Лицар”) 507, 531, 532
Гашковичі, с. 511
Гащиц Анна. *Див.* Федак-Гащиц Анна
Герус О. В., проф. 142
Гіммельрайх Кость (“Шелест”, “Кий”) 133, 185, 186, 188, 197, 205, 210, 238, 285, 527
Гіммельрайх, пані 325
Гітлер Адольф 537
Гладкий, д-р 121
Гладун-Кравчук Костянтин (“Левко”) 529
Глудно, с. 533
“Глухий”, сот. 580
Глушко Михайло 532
Гнатишин, композитор 191
Гнатківська Дарія 505
Гнатюк Петро (“Дорош”) 13, 22, 78, 79, 461
“Говерля” 203, 233, 258, 268, 290, 591
“Говерля”. *Див.* Залізняк Микола
“Говерля”, група УПА 147, 171, 178, 189,206, 221, 251, 269, 303, 308, 329, 332, 491, 537, 586
Голик І. 146
Голинь, с. 538
Голландія 220, 225, 410, 431, 491
“Голобенко” 477
Головач Олекса 192, 581
Головінський Юліан, сот. 581
Гологори, с. 587
“Голубенко”. *Див.* Дольницький Андрій
Гомзяк Ігор, д-р 31, 32, 34, 406, 410, 411, 413, 421, 432, 435, 437, 452, 455, 456, 504
Гонконг, м. 364
“Гончаренко”, полк. *Див.* Ступницький Леонід Венедиктович
Горайський Іван (“Зелес”) 122, 513
“Горак”. *Див.* Стасюк Микола
Горалевський 117
Горбаль Богдан 528
Горбаль Іван 528
Горбаль Мирослав (“Гусак”, “Кралич”) 430, 449, 450, 528, 548
Горбаль Ольга 528
Горбаль Петро 528

Горбаль Ярослав 528
Горбаль, родина 528
Горбаль-Зачкевич Марія 528
Горбачевський Андрій 598
“Гордієнко Микола”. *Див.* Новак Віктор (Йосип Яковчук, “Крилатий”)
Горилевський Ст. 122
Горині, брати 242
Горинь 237, 241, 242
Горлач Софія 173
Горлиці, пов. 551
“Горновий” (Дяків Осип) 150
Городиський Орест, мґр. 166
Городницький 123
Городок, м. 500
Городоцький р-н 466, 500, 550
Горохович Антоніна 173, 175
Горький О. М. 566
Готеґем ван, ген. 79
Гошуляк О. 534
“Граб” 244
“Грабенко” 132
“Грабенко”. *Див.* Ніновський М.
Грабець Омелян 375
Грабець Омелян (“Батько”) 132
Грабець, родина 581
Грабовець, с. 531
“Грегіт”. *Див.* Андрусяк Василь
Григоренко Петро, ген. 149, 150, 175
Гримак, проф. 431
Гриньох Іван, о. д-р 9, 139, 153, 175, 194, 322, 439, 453
Гриньох, о., брат Івана 9
Грицай Дмитро (“Перебийніс”) 188, 500, 507
Грицай Іван 548
Грицай Катруся 548
Грицай Стефанія 548
Грицай Юлія. *Див.* Пасічник-Грицай Юлія
Грицай Ярослав (“Чорнота”) 393, 401, 409, 548, 549, 551
Грицай-Іщишин Анастасія 548
Грицай-Ротко Параскевія (“Параня”) 40, 181,182, 192, 197, 237, 285, 325, 364, 401, 549, 551, 552, 582
Грицак Ярослав 380
Грицковян Микола (“Макаренко”) 510
“Гриць”. *Див.* Маґера М.
Грицько, радник 242
Грицяк Євген 145
“Грізна”. *Див.* Лялюк-Когут Катерина
“Грізна”. *Див.* Путко Ірина
“Грім” 133
“Грім”. *Див.* Кокіль Осип
Гробельський Роман (“Бродич”) 594
“Громенка”, сотня 464, 484, 521
“Громенко” . *Див.* Дуда Михайло
Грубешів, м. 227, 483, 511
Грубешівщина 483, 513, 514, 550
Грушатичі, с. 490
Грушевський Михайло Сергійович 36, 433, 485, 532, 539, 544, 546, 557, 567, 568
“Грушка”. *Див.* Цилюпа Омелян
Губкін І. 561
Гук Богдан (з Перемишля) 265, 346
Гук Богдан Зиновій (“Скала”), д-р 7, 22, 91, 124, 147, 155, 158, 161, 174, 227, 326
Гуменюк Василь 430
Гунчак Григорій 530
Гунчак Тарас, проф. 127, 129, 130, 132, 136, 142, 153, 160, 175, 178, 187, 198, 234, 239, 242
Гунчак-Руда Марія 530
Гуркевич Володимир 532
“Гусак”. *Див.* Горбаль Мирослав
Гусяк Дарія 344
Гута–Поруби, с. 520
Гуцульщина 532

Ґ

Ґалан О., проф. 179
Ґвелф, м. 576
Ґелета Ярослав, д-р 121, 235

Ґенеральна Ґубернія 574
Ґенко. *Див.* Штендера Євген
Ґереґа Олександр (“Беркут”) 376, 403
Ґой П., проф. 165, 234
Ґолєньов, м. 479
Ґоляш Василь 494
Ґоляш Вікторія 494
Ґоляш Григорій (“Бей”, “Бульба”, “Шолом”) 273, 494, 578, 586
Ґоляш Матвійко 494
Ґоляш Наталочка 494
Ґоляш Оля 494
Ґоляш Роман 494
Ґоляш Семен 494
Ґоляш Степан (“Мар”) 8, 11, 20, 22, 98, 106, 108, 111-113, 115, 117-122, 124-126, 128-134, 137, 138, 140, 142, 143, 145, 146, 147, 149, 150, 151, 152, 1 55, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 165, 166, 167, 170-175, 177-181,183-191, 193-196, 198-203, 208-211, 215-218, 220, 223, 224, 227, 228, 230, 233-235, 237, 240, 242, 246-249, 253, 255-263, 265-267, 273-275, 280-286, 292, 294-297, 300, 301, 313, 316, 319-322, 325, 327, 328, 331, 339, 341, 342, 356, 360, 368, 370, 378, 386, 391, 395, 405, 422, 425, 429, 432, 433, 445, 447, 492, 493, 520, 527, 590
Ґоляш Теодозія 494
Ґоляш Федір 494
Ґоляш-Ліон Марія. *Див.* Ґулай-Ґоляш-Ліон Марія
Ґоляш-Партикевич Надія (“Марійка”) 98, 122, 124, 129, 138, 321, 391, 435, 494
“Ґонта”, ком. 529
Ґорбачов Міхаіл 254
Ґоцький Володимир 360, 401, 582, 583
Ґрудзьонс, м. 551
Ґудзик Василь (“Оріх”) 13, 77
Ґула Степан. *Див.* Філь Іван (“Шеремета”)
Ґулай-Ґоляш-Ліон Марія 273, 313, 586, 587
Ґулькевич Володимир 387
“Ґуляй”, сексот 512

Д

“Давиденко”. *Див.* Мартин М.
“Далекий” 132
“Дальнич”. *Див.* Федорів Петро
Данилів Юрій В., адвокат 326
“Данилів” , 28-ий ТВ УПА 158, 198, 206, 258, 268, 270, 284, 291, 300, 309, 327, 335, 336, 344, 351, 474, 481, 483, 495, 513, 518, 535, 596
“Данило Вінницький”. *Див.* Міршук Данило (Степан Федорівський, “Липовий”)
Данилюк Євдокія 511
Данилюк Іван 511
Данилюк Михайло 511
Данилюк Михайло, д-р 123
Дахнів, с. 488
Дашкевич Роман, полк. 561
Дашкевич Ярослав Романович, проф. 25, 37, 270, 271, 273, 276, 277, 279, 282, 283, 291, 294, 299, 300, 305, 346, 363, 561
Дашко Володимир (“Марко”) 13, 15, 20, 78, 79, 114, 116, 117,126, 128, 130, 134, 135, 137, 140, 143, 145, 146, 152, 156, 160, 161, 170-172, 175, 177, 179, 183, 184, 186, 188, 190, 192, 193, 195, 196, 202, 212, 214, 215, 228, 230, 231, 233, 234, 237, 248, 266, 285, 286, 315, 322, 325, 326, 328, 329, 333, 342, 345, 352, 360, 361, 368, 369, 381, 387, 389, 395, 403, 412, 414-416, 420, 424, 434-438, 445, 447, 448, 452, 457, 462, 490
Дашко Ілько 490
Дашко Пелагея 490
Дашко Роман 490
Дашко Ростислав 490
Дашко-Здеб Віра 448, 452, 490

Делавейр, м. 127
Дембіца, м. 508
Демблін, м. 512
Дем'ян Григорій 272, 276, 429, 531
Дем'янюк 198
Денещук Домка. *Див.* Яковчук-Денещук Домка
Деревяник Іван ("Дума") 13, 79, 462
Деркач Л. 39
Дермань, с. 348, 499
Десятники, с. 500
Детройт, м. 13, 77, 79, 127, 461, 462, 463, 523, 524
Джерзі Сіті, м. 97
"Дзвін". *Див.* Шанковський Лев
"Дзвони", курінь 238
Дзіман М. ("Левко") 187
Дзюба Іван 211, 217, 255, 276, 277, 590
Диківський СКВ 513
Димитров Георгій 557, 558
Динів, м. 533
Дичковський Орест 271, 272, 278
"Дідик", сот. 187, 461
"Дідика", сотня 101, 199
Ділай Іван ("Корчик") 594
Діхтях Анна. *Див.* Жигар-Діхтях Анна
Дмитрик Іван ("Драгомир", "Коритенський") 13, 22, 78, 79, 101, 134, 142, 165, 462
Дніпровий Борис, ред. 174
Дніпропетровщина 132
Доберчак Галя. *Див.* Футала-Доберчак Галина
Добош, композитор 191
Добровольський Віктор ("Рат"), др. 227
Добромильський пов. 518
Добромильщина 465
Добромишль, с. 591
Долинщина 518
Дольницька Марія О. 499
Дольницька Маруся 499
Дольницька-Миколів Олександра 499
Дольницький Андрій (Андрій Кисіль, "Немо", "Голубенко") 20, 22, 108, 112, 117, 120, 124, 128, 132, 134, 135, 137, 140, 145, 147, 152, 153, 155, 157, 326, 385, 498, 499
Дольницький Василь 499
Дольницький Олександр (Олесь) 342, 361, 378, 385, 391, 402, 403, 414, 419, 420, 423, 424, 431, 436, 442, 499
Домажліце, м. 497
Донецьк, м. 242
Донцов Дмитро 150, 262
"Дорош", стр. 249
"Дорош". *Див.* Гнатюк Петро
"Дорошенко". *Див.* Кулик Микола
Драґан, ред. 164
"Драгомир". *Див.* Дмитрик Іван
Драч Іван 237
Дріст Петро 122
Дрогобицький р-н 596
Дрогобич, м. 246, 255, 473
Дрогобиччина 450, 529, 530, 535, 590
"Дружинники", старшинська школа 492, 552
Дручек В. 35
Дуб Мирослав 448
"Дуб". *Див.* Гарвас Іван
Дубиняк Роман 435, 450, 583, 595
Дубно, м. 308
Дубно, р-н 477
Дуда Михайло ("Громенко") 7, 91, 97, 133, 229, 246, 286, 473, 503, 517, 520
"Дуда", к-р 474
Дудинці, с. 474
Дудко Микола ("Соловій") 514
Дужий Микола 307, 500
Дужий Петро ("Аркадій") 242, 315, 316, 419, 500
Дук-Грабець Леся 31, 32, 395, 396
Дукля, м. 486
Дуклянський шлях 486
Дуліби, с. 521
"Дума", пров. 513
"Дума". *Див.* Деревяник І.
"Дума". *Див.* Міхалик Кость

Дунай, р. 495, 534
Дурдинець Василь В. 38
“Дух”. *Див.* Мицьо Мирон
Душенчук В. 22
Душенчук І. 22
Душник Володимир, д-р 245
Дюшена, комісія 181
Дякун Маркіян 488
Дякун Наталя 488
Дяченко Михайло (“Марко Боєслав”) 120
Дячук, пані 260

Е

Европа 164, 170, 252, 413, 442. *Див. також* Європа
Едмонтон, м. 82, 144, 153, 164, 180, 391, 483
Еліяшевський І. 186
“Ема” 125
“Ема”, вд. 548
Ерлянґен, м. 472
Естонська Республіка 563

Є

“Євген” 121, 471
Європа 8, 87, 103, 122, 126, 136, 478, 534. *Див. також* Европа
Єґеркассерне, табір 580
Єлєня Ґура, м. 515
Єльцин Борис 319
“Єндик” 91
Єндик Ростислав 262
Єреван, м. 562

Ж

“Жан”, к-р 142, 189
“Жан”. *Див.* Бойс М. (“Жан”)
Жезло Наталія 325, 333, 364, 378
Женева, м. 484
Жеребецький Євген 24, 240, 241, 243, 270, 271, 272, 274, 276, 277, 283, 284, 288, 289, 290, 308
Жигар Іван 500
Жигар Осип Й. (“Помста”, “Богдан”, “Пімста”) 28, 31-33, 40, 113, 181, 322, 325, 328, 342, 343, 345, 361, 368, 369, 372, 373, 381, 382, 388, 391, 395, 402, 403, 412, 414-416, 419, 420, 422, 425, 434, 436, 437, 444, 448, 457, 458, 500
Жигар-Діхтях Анна 501
Жигар-Фурдас Єва 500
Жидачівський р-н 504, 589
Житомирщина 539, 545
Жмеринка, м. 506
Жмятин, м. 512
Жовківський пов. 516
Жовківщина 580, 591
Жолівей Андрей 533
Жорнів, с. 477
Жужіль, с. 513
Жуків, с. 587
Жулинський Микола 390
Журахівська Алла 28, 33, 34, 343, 366, 372

З

Завидовичі, с. 500
Загоруйко Роман (“Лапайдух”) 337
Заграва”, ВО 512, 549
Заграва”, група УПА 338
Заграва”, ШВО 15
Заґреб, м. 532
Задвір’я, с. 514
Зайцев Юрій, проф. 272
Закарпаття 133, 498, 506, 574
Закерзоння 11, 86, 87, 101, 116, 119, 120, 124, 159, 166, 174, 225, 226, 273, 292, 293, 298, 301, 309, 321, 346, 447, 463, 489, 493, 497, 501, 503, 516, 517, 535, 541, 553, 580, 594
Закерзонська Україна 582. *Див. також* Закерзоння
Закерзонський край 392, 407, 507, 515. *Див. також* Закерзоння
Закревський Володимир 308
Залізняк Микола (“Говерля”) 479
“Залізняк”. *Див.* Озимко Михайло

"Залізняк". *Див.* Шпонтак Іван
"Залізняка", курінь 553
Зарицька Катерина ("Кужіль У.", "Монета") 150, 226, 228
Заставнівський р-н 531
Засяння 581
Захарків Ірина. *Див.* Стельмах-Захарків Ірина
Захарків Остап 593
Захарків. Ірина *Див.* Стельмах-Захарків Ірина
Захід 148, 194, 195, 199, 229, 238, 239, 244, 247, 248, 293, 307, 309, 451, 464, 467, 473, 476, 479, 483, 486, 490, 491, 495, 500, 505, 507, 509, 512, 515, 517, 527, 538, 562, 579, 586, 589, 594
Західна Европа. *Див.* Західна Європа
Західна Європа 7, 199, 200, 410, 461, 478, 493, 495, 517
Західна Канада 258, 510
Західна Лемківщина 256, 486
Західна Німеччина 7, 238, 463, 467, 472, 474, 483, 484, 486, 492, 493, 499, 505, 510, 515, 518, 520, 521, 524, 528, 537, 580
Західна Польща 596
Західна Україна 12, 205, 255, 495, 535, 544, 552, 593
Зачкевич Марія. *Див.* Горбаль-Зачкевич Марія
Заяці, присілок с. Радава 496
Збожна Катерина. *Див.* Міґус-Збожна Катерина
Зборів, м. 573
Зборівщина 159, 166
ЗДА 11, 16, 19, 20, 111, 113, 114, 206. *Див. також* США, ЗСА
Здеб Віра. *Див.* Дашко-Здеб Віра
Здолбунів, м. 308, 498
Зеленчук Михайло 243, 244, 272, 275, 278, 318, 352
"Зелес". *Див.* Горайський Іван
Зелів, с. 528, 529
"Зенон". *Див.* Лапінський Леонід
"Зємє одзискане" 486
Зінкевич Осип 278, 377
Зінько Лідія 501
Зінько Микола ("Певний") 40, 156, 161,170, 177, 179, 181,186, 187, 189, 192, 194, 196, 202, 231, 237, 257, 285, 295, 314, 315, 321, 324, 325, 328, 369, 385, 391, 403, 415, 425, 434, 437, 444, 448, 501, 502
Зінько, подружжя 501
Зінько-Нагірна Емілія. *Див.* Нагірна-Зінько Емілія
Зінько-Ярмола Текля ("Кармен") 501, 502
"Зірка". *Див.* Міґус Михайло
Злепко Дмитро 222
Золотарьов В. 568, 569
Золочів, м. 569
Золочівський пов. 542
Золочівський ТВ УПА 337
Золочівщина 543, 587
"Зорич". *Див.* Радейко Микола
Зоротовичі, с. 482
ЗСА 117, 119, 120, 124-127, 130, 132, 133-135, 137-139, 143, 162, 163, 183, 187, 188, 190, 195, 234, 248, 255, 259. *Див. також* США, ЗДА
Зубрицький Михайло 531
ЗУЗ 540
Зьомбра Григорій 596

І

Івангород, м. 527
Іваненко Борис Васильович 36, 37, 304, 305, 311, 329, 562, 564
Іваник Мирослав 352, 359, 365, 376, 394, 397, 398, 415
Іваничі, м. 479
"Іванко", ком. сотні УПА 583
Івано-Франківськ, м. 249, 271, 475
Івано-Франківська обл. 461, 465, 491, 499, 527
Івано-Франківщина 254, 431, 441, 450, 493

Івасюк Микола 531
Івахнюк Антін 112, 127, 170, 171, 177, 184, 207, 212, 252, 256, 316, 389, 532, 533
Івахнюк-Ружицька Надія, Др. 533
Івашко Богдан ("Топір") 579
"Ігор". *Див.* Бамбурак Володимир
"Ігор". *Див.* Лебедь Микола
"Ігор". *Див.* Хома Іван
Ізраїль 182, 393, 410
Іллінойс, штат 18, 107, 117, 518
Ільницький І. 166
Ільницький Р., д-р 149, 158
Інґольштадт, м. 489
Інсбрук, м. 476
Іпсвіч, м. 595, 597
Іран 562, 579
"Ірина". *Див.* Лабунька-Ровенчук Марійка
Іршавець 222, 256
"Іскра". *Див.* Кіндзерський Михайло
Іспанія 562
Італія 410, 431, 505, 569, 582, 583, 595
Іщик Костянтин 31, 32, 34, 372, 373, 380, 395, 396, 400, 406, 428
Іщишин Анастасія. *Див.* Грицай-Іщишин Анастасія

Й

Йовик Іван ("Соколенко") 7
Йонкерс, м. 9, 18, 224, 474, 579, 598

К

Каганович Лазар 569
"Кадило", о. *Див.* Шевчук Василь, о.
Казахстан 552
Калґарі, м. 442
"Калина" 125
"Калина". *Див.* Лопатинський Юрій
"Калиновича", сотня 584
Каліфорнія 365, 464
Калуський пов. 538
Калуш, м. 338
Каменецький Ігор, проф. 115, 120, 123, 127, 132
"Камінний" 356
Камінська-Тимочко Ірина ("Христя") 31, 34, 151,192, 200, 201, 211, 226-230, 232, 234, 235, 236, 256, 261, 262, 265, 266, 280, 285, 294, 297, 300, 301, 315, 317, 319, 321, 322, 325, 328-330, 336, 341, 345, 358, 362, 366, 367, 369, 370, 377, 380-382, 384, 385, 387, 388, 391, 404, 406, 412, 420, 425, 465, 519, 533
Кам'янець-Подільська обл. 574
Кам'янка Струмилова, м. 175
Канада 8, 10-16, 19, 20, 25, 29, 33, 77, 79, 85, 87, 96, 104, 106-108, 111, 113, 114, 117, 125-127, 130, 132-135, 137, 140, 146, 149, 155, 156, 159, 162-164, 170, 176, 177, 181, 184, 185, 187, 190, 192, 194-196, 198, 199, 202, 204, 206, 225, 231, 234, 236, 238, 240, 241, 247, 248, 257-259, 263, 267, 271, 274, 277, 283, 287-291, 297, 303, 307, 314, 320, 322, 325, 334, 337, 346-348, 350, 353, 358, 364, 369, 377, 378, 380, 383, 394, 397, 403, 410, 420, 421, 423, 424, 426, 428, 431, 433, 434, 435, 444, 451, 453, 454, 456-458, 461, 463, 467, 471, 472, 474, 476-478, 480, 483-485, 487, 489, 490, 492, 495, 496, 497, 499, 501-503, 507, 509-514, 518, 521, 523, 533, 534, 547, 549, 551, 552, 563, 565, 569, 574-577, 582, 584, 586, 588, 590-595, 597, 599
Канів, м. 489, 562
Капустянський Микола, ген. 188, 528
Карванська-Байляк Анна 378, 379
"Кардаш". *Див.* Хома Іван
Карлетон, м. 524
Карлів (тепер Прутівка), с. 499
"Кармен". *Див.* Зінько-Ярмола Текля
Карпати, г. 120, 133, 175, 467, 476, 482, 483, 492, 498, 500, 505, 506, 527, 574
Карпатська Україна 506

"Карпо" 188
"Карпо" – Осип 493
Картерет, м. 591
Качала Антін 142
Кашуба Іван 121
Квебек, пров. 499
Квітка Климент 532
Кедюлич Іван ("Чубчик") 188, 509, 528
Кельн, м. 16, 222, 485
Кемеровська обл. 529
Кентій Анатолій Вікторович 38, 310, 329, 330, 336, 347, 351, 374, 375, 384, 541
Керзона, лінія 99
Кетскил, м. 100
Кєлеччина 101
Київ, м. 7, 25, 26, 37, 38, 101, 218, 242, 243, 247, 270-272, 275, 277, 278, 290, 292, 294, 298-300, 304,305, 307, 308, 312, 313, 329, 333, 335-339, 345-347, 351, 355-358, 360, 372, 376, 379, 383, 393, 395, 397, 399, 408, 411, 418, 432, 433, 440, 450, 453, 455, 473, 478, 527-530, 532, 535, 536, 539, 541, 542, 544, 546, 559, 563, 564, 566, 570, 589
"Кий". *Див.* Гіммельрайх Кость
Кирчів Роман 532
Кисіль Андрій. *Див.* Дольницький Андрій
Кисіль Ростислав 26, 281
Китай 175, 188, 243, 273, 410, 485
Кілко Андрій ("Чорнота", Дубницький Степан) 158, 166
Кіндзерський Михайло ("Іскра") 146
Кінчель Ольга 587
Кіровоградська обл. 570
Кіцюк Ярослав 415, 598
"Клим", ком. СКВ 520
Климів Іван ("Леґенда") 475, 476
Климко М. 18
Клиш Катерина. *Див.* Харидчак-Клиш Катерина
Клівленд, м. 77, 78, 224, 497
Клодзко, м. 497
Клос Олександер, др. 584
Клос-Ільківська Анна 584
Клячківський Дмитро ("Клим Савур") 93, 115, 330, 478, 543
КНР (Китайська Народна Республіка) 485
Кобільник Володимир 531
Ковалик Богдан ("Юнак", "Височан") 482, 598
Ковалик Стефан 482
Ковалик-Плешівська Марія 482
Коваль Віктор 37, 306, 310, 542
Коваль М. 18
Коваль Степан ("Рубашенко") 477
Коваль Юрко ("Медвідь") 578. *Див. також* Кук Василь
Ковальська Марія 585
Ковальський Андрій 585
Ковальський Іван 585
Ковальський Йосиф 585, 586
Ковальський Микола 585
Ковальський Михайло 452, 455, 585, 586
Ковальські, родина 585
Ковальчин Ірина 302
Ковальчин Михайло ("Бурий") 18, 20, 28, 33, 106-108, 111, 113, 114, 117-119, 121-128, 137, 146, 149, 151, 152, 156, 158, 159, 161-163, 167, 170, 172, 174-177, 179, 180, 181, 183, 184, 187, 190, 192, 195, 240, 242, 248, 249, 287, 288, 302, 318, 320, 322, 325, 327, 328, 333, 342, 343, 346, 347, 349, 350, 353, 370, 372, 388, 391, 405, 424, 441, 443, 450, 453, 454, 490, 491
Ковальчин Павло 490
Ковальчин-Світенко Ірина 491
Ковальчин-Сидір Марія 490
Когут Катерина. *Див.* Лялюк-Когут Катерина ("Грізна")
Козак В. 182
Козак Василь 502
Козак Іван ("Борис") 20, 22, 108, 114, 117, 129, 138, 326, 489, 502
Козак Ірина 185

Козак Леся 503
Козак Ольга 503
Козак Любомир, адвокат 326
“Козак”. *Див.* Кордан Андрій
Козак-Гарасимович Марія 502
Козакевич О. 308
Козак-Хом’як Валентина 503
Козарук Михайло (“Сірко”) 191
Козачок Галина 338
Козерема Нуся (Козерема-Беш Анна). *Див.* Беш-Козерема Анна
Козій Ганна. *Див.* Кулик-Козій Ганна
Козіцький Володимир 598
Козова, м. 492
Козятин, м. 521
Кокіль Осип (“Грім”) 146
Кокін С. А. 39, 402, 409
Кокодиняк Ярослав 442
Коленська Наталія 472
Колодій Ніля. *Див.* Содоль-Колодій Ніля
Коломия, м. 379, 465, 569
Коляса Людмила 28, 31, 32, 33, 34, 343, 366, 372, 381, 396
Коляска Іван 152
Команча, с. 472, 480, 510
Комар Люба. *Див.* Прокоп-Комар Люба
Комі АРСР 579
“Коника”, ім. полк., підстаршинська школа 491
Коновал Пилип 489, 584
Коновалець Євген 476, 542
Коновальця Євгена ім., курінь 477
Конопадський Олекса (“Островерх”) 373, 374, 383, 517, 533
Конюшки-Королівські, с. 524
Копачівський Павло, мґр. 179, 186
Копєйск, м. 524
Кордан Андрій (“Козак”) 152, 376, 397, 415
Кордан Б., проф. 415
Кордіяк Володимир (“Буйтур”) 479
Кордюк Богдан, проф. 92
Корило Марія. *Див.* Росіл Марія
Корівники, с. 490
Корні, с. 501
Корнієнко”, обл. госп. пров. 509
Королишин Дося 587
Коропуж, с. 550
Короснянський пов. 486, 478
“
Косик Володимир, проф. 187, 188
Коссак Зенон 506
Костомаров Микола 569
Коструба Орест 576
Костур Т.В. 33, 34
Котелець Степан (“Лісовий”) 22, 152, 156, 170
Котляр-Козіцька Леся 474
Котляр Анна 474
Котляр Іван 474
Котляр Іван І. 474
Котляр Касян 474
Котляр Марія І. 474
Котляр Микола 474
Котляр Михайло 474
Котляр Надія 474
Котляр Павло 474
Котляр Петруся 474
Котляр Христина 40, 474
Котляр Юліян (“Левко”) 11, 13, 40, 77, 79, 181, 348, 407, 410, 412, 417, 419, 462, 471, 481
Котляр-Шайняк Марія 474
Котляр-Шипська Іванка 474
Коханська Галина 272, 307, 308
Коцур Микола (“Яр”) 22, 322
Коцьолок Ярослав (“Крилач”) 7, 132, 158, 186, 193
Кошалін, воєводство 503
Кошалін, м. 479
Кошик Аделя 504
Кошик Микола (“Горко”) 20, 33, 40, 106,108,114,117,128,135, 137, 140, 146, 156,170,178,181,184, 285, 315, 322, 324, 325, 329, 333, 342, 352, 369,385, 389, 391, 397, 403, 414, 415, 416, 420, 422, 425, 434, 437, 443, 444, 448, 457, 503
Кошик Осип 503

Кошик-Кривінська Анна 503
Кошіце, м. 479
Кравець П.М. 35
Кравців Богдан 440
Кравців Марта 534
Кравченко Богдан 240
Кравчук І. 151
Кравчук, пані 201
"Край". *Див.* Україна
Краків, м. 220, 465, 479, 505, 506, 515, 521, 579, 592
"Кралич". *Див.* Горбаль Мирослав
Красна, с. Надвірнянського р-ну 461
Красне, с. Золочівського пов. 542
Красник Зіна 179
Красуляк Іван ("Сук") 584
Кременець, м. 120, 308, 575, 582
Кременеччина 256
Креців, с. 591
Кривінська Анна. *Див.* Кошик-Кривінська Анна
"Кривоніс". *Див.* Кулик Роман
Кривуцький Іван ("Аркадій") 290, 344
"Крилатий". *Див.* Служала Микола
"Крилатого", чота 511
"Крилач" . *Див.* Коцьолок Ярослав
Крим 543, 545
"Крим" 130
Криниця, м. 486
Криниччина 316
Крип'якевич Іван, проф. 421, 548
Крип'якевич Леся 9
"Кропива" 325
"Кропива", сот. 511
"Кропиви", сотня 511
Крохмалюк 84
"Крук" 551
"Крук", сот. 547
Крук-Яньо Богдан ("Мелодія") 20, 22, 98, 108, 117, 122, 124-126, 128, 137, 144, 157, 170, 178, 192, 195, 196, 203, 226, 236, 242, 243, 245, 249, 280, 281, 287, 288, 318, 322, 325, 328, 342, 354, 370, 391, 403, 410, 411, 431, 510, 524
Крупник Л. 36
Кубань 543
Кубійович Володимир 320
"Кужіль У.". *Див.* Зарицька Катерина
Куземуа Анна 510
Кузь Володимир ("Руслан") 528
Кузь Степан, адвокат 118, 128, 153
Кузьмина, с. 538
Кузьмович, пані 232
Куйбіда Василь 406, 411
Кук Василь ("Коваль Василь", "Леміш Юрко", "Ле", "Медвідь") 37, 229, 277, 279, 286, 306, 310, 311, 315, 316, 344, 347, 419, 542
Кулик Андрій 22, 490
Кулик Джозефін 490
Кулик Євгенія 445, 453
Кулик Іван 488
Кулик Іванко (Джані)-Микола 490
Кулик Катерина 182
Кулик Микола ("Дорошенко") 11, 20, 23, 26, 27, 30-36, 40, 106-108, 111, 113, 114, 116, 117, 126, 128, 131, 133-135, 137, 139, 140, 146, 153, 156, 161-164, 170, 172, 175-184, 186, 187, 189-196, 198, 202, 203, 208, 212-217, 229-237, 241, 244, 246, 248, 252, 255, 257, 258, 261, 263, 264, 267, 273-275, 277, 281-283, 285, 286, 290, 295, 303, 305, 313, 317, 318, 320, 321, 323, 324, 325, 328, 329, 331, 332, 340-345, 347, 348, 349, 352, 354, 360, 362-366, 368, 369, 372, 373, 378, 380-390, 394, 395, 396, 398, 399, 402, 403, 405, 406, 411, 412, 416, 417, 420, 422, 425-427, 431, 432, 434-438, 443-448, 450, 452, 454, 455, 457, 458, 488, 489, 503, 504
Кулик Михайло ("Лис") 22
Кулик Петро, скульптор 504
Кулик Роман 28, 32, 34, 40, 231, 257, 314, 325, 328, 331, 333, 335, 342,

352, 358, 361, 363, 364, 368, 369, 372, 386, 387, 391, 400, 403, 406, 411, 412, 414, 420-423, 425, 427, 431, 436, 437, 440, 444, 448, 450, 452, 453, 456-458, 490, 504
Кулик-Гупалівська Рома 490, 504
Кулик-Козій Ганна ("Цікава") 488
Кулик-Ходань Євгенія 489, 490, 504
"Куля", ком. 515
"Кум". *Див.* Оліяр Іван
Куник Еміль 369, 385
Куприк Анна. *Див.* Міґус-Куприк Анна
"Курінь молоді" 478
Кутківці, с. 489
Куфлинська Марія. *Див.* Гайдук-Куфлинська Марія
Кухарчук Галина 338
Кухта В. І 33
Кучма Леонід 426
Кушнір Роман, д-р 465
Кушнірчук Софія 579
Кушпета Омелян, проф. 195, 225

Л

Лабунька Мирослав, проф. 376, 454
Лабунька-Ровенчук Марійка ("Ірина", "Ірина Сурмач") 98, 125, 376, 465
Лавочне, с. 472
Лавришин Василь 533
Лавришин Зеновій 222, 223, 231, 246, 253, 259, 262, 270, 273, 281, 284, 291, 292, 294, 296, 297, 309, 324, 336, 533
Лавришин-Бобовник Марія 533
"Лазар", ад'ютант 510
"Лайбіда" 296
Ландек, м. 472
Ландсгут, м. 486
Лапік Р. 101
Лапінський Леонід ("Зенон"), зрадник 10, 11, 279, 280, 284, 344, 392, 398, 401, 405, 407, 410, 412, 417, 447, 472, 481
Ластівки", чота 461
Латвійська Республіка 563
Лебедович Олена 125, 204, 205, 210, 255
Лебедь Дарія 204, 402
Лебедь Микола ("Рубан", "Максим") 9, 22, 23, 92, 98,101,102,117, 124, 128, 130-137, 139, 140, 144-146, 148, 150-152, 156, 159, 160, 164, 165, 167, 170-175, 177, 179, 181, 184, 185, 188, 190-196, 200, 201, 204, 209, 216-219, 228, 232, 233, 236, 237, 240, 242, 245, 246, 248, 249, 256, 262, 264, 267, 268, 278, 279, 281, 283, 285-287, 315, 316, 318, 319-322, 325, 352, 353, 366, 382, 401, 439, 472, 476, 478, 504, 506, 589
Лебедь Михайло 120
"Леви", курінь 220
"Леви", сотня 500
Левицька Емілія 587
Левицька Таня 587
Левицький Борис 121, 123
Левицький Осип 97, 134
Левицький Сьвєнтик 507
"Левко". *Див.* Дзіман ("Левко")
"Левко". *Див.* Котляр Юліян
Левко". *Див.* Гладун-Кравчук Костянтин
Левкович Василь ("Вороний") 238, 240, 272, 276, 290, 308, 327, 409, 416, 430, 437, 549, 550
Левкович-Романина Ярослава 409, 419, 430, 550
Левочко Василь ("Юрченко") 307
"Леґенда". *Див.* Климів Іван
Лемеха Ірена ("Рогніда") 524
Лемик Микола 476
Лемківщина 11, 87, 113,115,119,120, 124,130,133, 148, 166, 194, 208, 224, 228, 229, 246, 253, 356, 368, 374, 375, 384, 401, 435, 462, 463, 472,474, 475, 478, 480, 481, 486, 491, 493, 495, 500, 507, 510, 519, 520, 524, 527, 538, 549, 551, 583, 592, 594, 595, 598
"Лемківщина", курінь 473
Лемко", 26-ий ТВ УПА 138, 148, 253, 258, 280, 312, 339, 351, 371, 375, 384, 401, 462-464, 481, 535, 583, 594

Ленін Владімір 150
Ленкиня, с. Члухівського пов. 513
Леопольдов, м. 482
"Лесь" 471
"Летун", пров. ОУН 482
Лещишин Богдан 576
Лико Богдан 480
Лико Іван ("Скала", "Богдан") 30-32, 34, 40, 107, 181, 200, 201, 207, 211, 212, 214, 218, 219, 222, 236, 237, 246, 249, 250, 259, 265-268, 285-287, 301, 302, 318, 321, 322, 325, 328, 333, 335, 340, 342, 352, 354, 356, 359, 360, 368-372, 375, 377, 378, 381, 382, 384, 387-392, 394, 395, 399, 401-405, 407, 410-412, 414, 415, 421-426, 431, 433-435, 440-442, 444, 445, 447, 448, 451, 453, 456, 458, 478, 481, 535
Лико Ірина. *Див.* Сміт-Лико Ірина
Лико Марія. *Див.* Воллес-Лико Марія
Лико-Шара Текля 480
Липа Юрій, д-р 504
Липей, к-р 133
Липовецький р-н 464
"Липовий". *Див.* Міршук Данило
"Лис". *Див.* Кулик Михайло
"Лиса", сотня 461
Лисиничі, с. 575
"Лисоня", ВО 186, 193, 194, 206, 220, 221, 578
Лисько З. 534
Литва 274, 333
Литовська Республіка 563
"Лицар". *Див.* Гасин Олекса
Личаківський цвинтар 530
Лишик Іван. *Див.* Терефенко Микола
Лищишин Б., мґр. 139
Лівча, с. 547
Лідс, м. 435, 583
Лінкевич Роман 259
Ліпецький Євсевій 531
Ліски, с. 252
"Лісовий". *Див.* Котелець Степан
"Лісові чорти", Пластовий курінь 504
"Лісові Чорти", старшин. школа 549
Ліський пов. 538
Ліщава Горішня, с. 538
Лоґуш Омелян 112, 126, 139, 142
Лоґуші, подружжя 139
Лодзь, м. 477, 574
Лозина, с. біля Львова 583
Лозинський Маркіян 377
Лозицький Володимир Сергійович 37, 38, 305, 393, 401, 408, 411, 417, 430, 440, 544, 564
Лондон, м. 10, 124, 175, 198, 534, 582, 583
Лопадчак Федір 550
Лопатинський Дем'ян, о. 506
Лопатинський Юрій ("Калина") 13, 15, 22, 23, 79, 94, 97, 122, 123, 137, 143, 147, 157, 265, 326, 434, 462, 500, 506-508, 535
Лопушанка, с. 490
Лотович Матвій, д-р 344
Лубківський Роман 380
Лужицький Євген ("Шувар") 235, 236, 524
Лукасевич Мар'ян ("Ягода"), сот. 474, 483
Лук'янчук Олена 408
Лунь Євген 532
Лупиніс Роман 578
Луцьк, м. 348, 379, 477, 543
Луцюк Любомир, проф. 182, 208
Львів, м. 9-11, 23, 24, 26-35, 101, 218, 239, 240, 242, 244, 251, 254, 255, 259, 265, 270, 272, 273, 276, 278, 279, 288, 289, 290, 294, 298, 300, 303, 305, 307, 308, 312, 313, 315, 319, 323, 324, 326, 328, 329, 332, 333, 335-339, 345, 346, 348, 349, 350, 353-358, 362-364, 366-368, 370-372, 375, 377-381, 387-389, 394, 398, 399, 403, 406, 411, 414, 418, 421, 422, 424, 425, 427, 433, 435, 437, 438, 442, 452, 453, 458, 466, 471, 473, 479, 481, 484, 486, 491, 500, 502, 504-506, 512, 514, 515,

522, 524, 528-530, 532, 543, 548, 558, 561, 562, 574, 575, 578-580, 583, 584, 587, 592, 593, 596
Львівська обл. 220, 246, 307, 343, 374, 375, 430, 449, 464, 466, 482, 483, 488, 492, 500-502, 504, 513, 515, 531, 542, 549, 550, 574, 584, 589, 591
Львівський край 522, 550
Львівський пов. 516
Львівщина 254, 406, 408, 435, 449, 481, 491, 522, 528-531, 533, 548-550, 553, 580, 583, 585, 594-596
Любачів, м. 520, 547
Любачівський пов. 488, 502, 508, 509, 513, 549, 553, 581
Любачівщина 11, 115, 189, 351, 376, 394, 397, 398, 407, 415, 424, 449, 483, 507, 509, 520, 516, 547, 548, 549, 550, 553, 594, 596
Любича Королівська, с. 252
Люблин, м. 32, 280
Люблинець Старий, с. 549
Люблинецькі ліси 513
Люблинщина 101
Людвік-Максиміліян Університет 472
Люіс, архіваріус 199
Лялька Ярослав 26, 27, 28, 35, 291, 293, 295, 299, 300, 303, 304, 307, 328
Лялюк Іван 237
Лялюки, п-во 386
Лялюк-Когут Катерина ("Грізна") 234, 236, 237, 481, 549

М

Мавко Петро 26
Мавковичі, с. 466
Маврін Олександр 410
Маґера М. ("Гриць") 376
Маґочі Павло, проф. 208
Маґура стрийська, г. 461
Маґура, г. 527
"Маґура", Калуський 23-ій ТВ 592
Мадярщина 218, 219, 231, 274, 319
Мазепа Іван, гетьман 532
Мазур Володимир 531, 532
Маївський Дмитро ("Тарас") 500, 535
Маївський Юрій 178, 198, 203, 206, 212, 221, 233, 253, 309, 360, 438, 445, 446, 535
Май Дмитро 508
Май Іван 508
Май Михайло 508
Май Никола ("Вільха") 124, 508, 509
Май Федор 508
Макар Василь ("Безрідний") 458, 588
Макар Володимир ("Вадим") 11, 20, 22, 29, 31, 32, 34,106-108, 111-114, 116-122, 124-131, 133, 134, 137, 140, 145-147, 149, 150, 153, 155-157, 160, 161, 164, 166, 167, 170, 171, 173, 177, 180, 183-186, 190-196, 198, 201-203, 208, 212, 213, 215, 219, 231, 232, 234, 237, 242, 252, 257, 266, 267, 285, 287, 302, 306, 314, 318, 326, 354, 357, 366, 372, 378, 381, 391, 397, 447, 473, 475-477, 486, 489, 504, 548, 588
Макар-Бавтро Паракевія-Тереса 476, 588
Макаренко Ігор 598
"Макаренко". *Див.* Грицковян Микола
Макарук В. 122, 125
"Маківка", 24-ий ТВ 171, 464, 538
Макіївка, с. Носівського р-ну 564
"Максим". *Див.* Лебедь Микола
Максимович Володимир 220, 228
Малецький Мирослав, д-р 172, 173, 326
Малий Анна 510
"Малий". *Див.* Потічний Петро Й. ("Воробчик"), проф.
Малина Богдан 308
Малицька Костянтина 532
Манастир, с. 497
Мандюк Олег С. 35
Манітоба, пров. 496, 509, 597
Мануїльський Дмитро 557
Мардак Степан 16
Маречко Андрій ("Хрущ") 22

"Марійка". *Див.* Ґоляш-Партикевич Надія
"Марічка". *Див.* Пискір Марія
"Марко". *Див.* Дашко Володимир
Маркопіль, с. 596, 597
Маркусь Василь, проф. 246, 388
"Марта". *Див.* Філь Ярослава
Мартин М. ("Давиденко") 493
Мартиненко А. 542
Мартинюк Світлана 30
"Мартович Олег" ("Мартович"). *Див.* Шанковський Лев
Марчук Ігор 338, 339, 340
Матвієйко Мирон ("Усміх") 138, 149
Матковський С.О. 33
Матла Зенон 472
Матчак Зенон 379, 431
Медведчук Віктор 450, 458
"Медвідь". *Див.* Кук Василь
"Медвідь". *Див.* Терефенко Микола
Мелешко М. 35, 380
"Мелодія" ("Мельодія"). *Див.* Крук-Яньо Богдан
Мельбурн, м. 208
Мельник Ярослав ("Роберт") 417
Мельник Андрій, полк. 15, 16
Мельничук Б. 144, 153
Менів Вільгельміна. *Див.* Росіл-Менів Вільгельміна
Менінґен, м. 576
Ментух Андрій 308, 344
"Месники", курінь 207, 252, 501, 513, 547
"Месники-3", сотня 553
Микитій Любов Петрівна 32, 34, 406
Микитчук Карпо 173, 175, 177, 179, 180, 182, 285, 322, 325, 360
Миків, с. 507
Миколаївка, с. 537
Миколаївські ліси 500
Миколенко Віра 463
Миколенко Маруся 463
Миколенко Орест 463
Миколенко Петро (Микола Савченко, "Байда") 8, 13-15, 20, 22, 77-79, 82, 97, 117, 121-123, 125, 128, 130, 133, 134, 137, 138, 151, 193, 205, 211, 241, 326, 426, 442, 462, 463, 510 , 528
Миколів Олександра. *Див.* Дольницька-Миколів Олександра
Миргород, м. 462
Мирон В., д-р 173
Мирон Дмитро ("Орлик") 543
"Михайло". *Див.* Арсенич Микола
Михалюк Ірина 374, 588
Михалюк Олесь 374, 588
Михно Анна. *Див.* Сорочак-Михно Анна
Мицак Ірина 455, 510
Мицак Михайло 510
Мицак Петро ("Прапор") 31, 40, 187, 333, 342, 352, 359, 360, 368, 369, 371 , 373, 378, 379, 381, 382, 385, 386, 388, 391, 394, 421, 422, 425, 426, 434, 438, 443, 444, 448, 455, 458, 510
Мицак Петро П. 510
Миців, с. 511
Мицьо Мирон ("Дух") 493
Мишанич Михайло 532
Мишанич Степан 532
Міґус Михайло ("Зірка") 13, 15, 20, 28, 40, 78, 79, 106, 112, 114,117, 118, 128, 130, 131, 134, 135, 137, 140, 1 43, 145, 146, 152, 156, 161, 170, 172, 177, 179, 181, 184, 186, 187, 189, 192, 194, 195, 196, 202, 208, 214, 215, 231, 232, 234, 235, 237, 257, 259, 261, 275, 285, 286, 314, 322 , 324, 328, 331, 345, 361, 362, 369, 379, 382, 385, 391, 392, 398, 403, 410, 415-417, 420, 422, 425, 438, 444, 448, 463, 495
Міґус Степан 222
Міґус Яків 495
Міґус Михайло 325
Міґус-Збожна Катерина 495

Міґус-Куприк Анна 495
Мізерний Василь-Мартин ("Рен") 138, 256, 286, 462, 463, 471, 472, 492, 493, 524, 594
"Мікушка". *Див.* Пришляк Григорій
Мілвокі (Мілуокі), м. 515
Мінськ, м. 563
Мірчук Петро, д-р 123, 138, 186, 249
Міршук Данило ("Степан Федорівський", "Липовий") 12, 22, 78-80, 133, 158, 165, 204, 205, 211, 326, 464
Місило Євген, д-р 220, 222, 244, 246, 252, 253, 255, 260, 270, 272, 273, 277, 279, 280, 284, 292, 300, 301, 305, 309, 312, 317, 319, 320, 323, 324, 326, 327, 329, 339, 346, 377, 386, 401, 425, 426, 430, 441, 450, 520, 535
Міссіссаґа, м. 591
Міттенвальд, м. 472, 494, 497, 509, 510, 576, 580
Міхалик Кость ("Дума") 376, 550
Міхновський Микола 510
Мічіґан, штат 523, 524, 593
Мішена Іван 128, 132
Міщина, пов. ком. 255, 256
Мовчан Юліян, д-р 465
Могильницька Марта. *Див.* Шанковська-Могильницька Марта
Мокрий Володимир 380
Молдова 564
Молодичі, с. 585
Молотов В. 569
Молотова-Рібентропа, пакт 585
Момрик 401
Монастирський І., проф. 142, 199, 201, 207
Монастирський р-н 591
Монтелюпіх, тюрма 479, 521
Монтреаль, м. 120, 155, 157, 198, 385, 430, 435, 445, 499, 547, 594
Моравія 479
Мороз Адам 520
Мороз Богдан, інж. 187
Мороз Валентин 173, 174, 178
Мороз Володимир 32, 34, 338, 340, 374, 375, 384, 406, 408, 418, 441, 450
Мороз Ярослава. *Див.* Філь Ярослава
Мороз, інж. 179, 186
"Мороз" 497
Мороз-Лятушинська Катерина 520
Моршин, м. 591
Москва, м. 159, 181, 182, 209, 243, 277, 316, 319, 351, 536, 563, 593
Мости, м. 479
Мостиський р-н 464, 584
Мотиль Олександр 535
"Мотря". *Див.* Стельмащук Поліна
"Мрії", сотня 7
"Мрія", сот. 516
Мудрик Степан 117, 126, 129
Мужилів, с. 578
Мулява Володимир, ген. 278
Мурашка Евдокія. *Див.* Шпак-Мурашка Евдокія
Мурович Леся 534
Мушинка Микола, проф. 246
Мшана, с. на Лемківщині 486
Мюнхен, м. 7, 8, 10, 91, 133, 165, 185, 187, 244, 472, 483, 484, 493, 497, 506, 509, 517, 518, 520, 522, 524, 579, 592

Н

Нагірна-Зінько Емілія (Міля) 274, 361, 378, 391, 395, 402, 414, 420, 436, 437, 457, 501, 502
Нагірний Мар'ян 502
Нагірний Олександр-Микола 502
Нагуєвичі, с. 596
Надвірнянський р-н 461
Нарок Варвара. *Див.* Бицик Варвара
Настасів, с. 499
Небожук А., пані 190
Небраска, м. 537
"Невмирущий Іван" 222, 246
Недільна, с. 533
"Ненаситець", станиця 488
Несмашни Гаррі 510

Нестаничі, с. 550
Нестор-Літописець 567
"Нечай", сот. *Див.* Фридер Михайло
"Нечая", сотня 490, 493
Низ Володимир ("Волиняк") 489, 503
Німеччина 8-10, 14, 16, 83, 87, 99, 117, 123, 127, 137, 138, 142, 159, 183, 188, 220, 222, 262, 278, 375, 396, 410, 431,464, 465, 472, 473, 482, 484, 486, 487, 489, 491, 495, 500, 501, 503, 505-507, 509, 511, 513, 514, 517, 522, 530, 542, 553, 569, 574, 579, 581, 586, 592, 594, 596
Німстів, с. 488
Ніновський М. ("Грабенко") 114, 116, 120
Нова Шкотія, пров. 501
Новак Віктор (Йосип Яковчук, "Крилатий", "Гордієнко") 23, 108, 112, 117, 120, 123, 124, 127, 130-132, 134, 137, 138, 140, 143, 146, 148, 152, 156, 162, 170, 178, 184, 190-193, 196, 198, 199, 202-204, 218, 222, 236, 237, 255, 261, 282, 287, 320, 322, 325, 330, 332, 340, 342, 354, 391, 426, 477
Новий Диків, с. 513
"Новий". *Див.* Струтинський Ярослав
Новицька Аріана 511
Новицька-Шонберґер Анна 511
Новицький Адріан 511
Новицький Роман 511
Новицький Стефан ("Сербин", "Степовий", "Степ") 22, 23, 128, 132, 140, 142, 143, 146, 147, 170, 156, 177, 192, 222, 253, 255, 256, 264, 266, 270, 274, 285, 292, 300, 301, 317, 321, 322, 330, 331, 342, 352, 370, 425, 433, 445, 511
Новицький Юрій 511
Нові Стрілища, с. 504
Новоіванівка, с. 557
Новокузнєцк, м. 529
Новосанжарський р-н 566
Носівський р-н 564
НРБ 557
Нью Джерзі, штат 127, 264, 308, 454, 463, 464, 466, 475, 506, 508, 537, 591
Нью Йорк, м. 9, 10, 95, 97, 100-102, 143, 160, 164, 211, 224, 401, 438, 462, 466, 467, 482, 484, 505, 534, 537, 563, 564, 581, 594, 597
Нью Йорк, штат 157, 340, 480, 508, 549, 579, 584, 598
Ньюарк, м. 98, 466

О

Обаль Петро 532
Оберлендер 175
Оброца Остап 532
Огайо, штат 159, 584
Одер, р. 586
Одеса, м. 30, 159
Одрач Федір 132, 222
Озерна, с. 11
Озимко Михайло ("Залізняк") 7, 8, 13, 15, 22, 79, 95, 96, 98, 326, 464
Оквил, м. 182, 213, 477, 489, 490, 496, 511, 586, 593
Окіпнюк Володимир 10
"Оксана". *Див.* Ріпецька-Боднаренко Марія
"Олег" 477
"Олег". *Див.* Лебедь Микола
"Олені", підстаршинська школа УПА 461, 527
"Олені", старшинська школа 483, 549
"Олені-2", старшинська школа 516, 518
Олесин, с. 540
Олешичі, м. 502
Олійник Григорій 589
Олійник Іван 589, 590
Олійник М. 429
Олійник Петро ("Еней") 498
Олійник Степан, д-р 589
Олійник-Рахманний Роман, д-р. 14, 158, 166, 182, 410, 589
Олійниченко Панас, проф. 514

Оліяр Іван (“Кум”) 146, 214
Оліярчик Іван 598
“Олур” 509
Ольжич Олег 247
“Омелько”. *Див.* Петренко Роман
Омелюсік М., полк. 113, 165
Онишканич Марія. *Див.* Бабяк-Онишканич Марія
Онишкевич Мирослав (“Білий”, “Орест”) 11, 280, 294, 309, 336, 351, 359, 426, 430, 438, 445, 446, 450, 457
Онишкевич Тарас (“Галайда”) 548
Онтаріо, пров. 36, 114, 134, 140, 146, 155, 156, 170, 177, 184,191, 192, 196, 287, 322, 325, 478, 484, 485, 490, 495, 496, 501, 510-512, 523, 534, 576, 582, 590, 591, 593, 597, 599
Опалінський Станіслав 26
“Орест” 548
“Орест” . *Див.* Онишкевич Мирослав
“Орест”, бунч. 7
“Орест”. *Див.* Хома Іван
“Оріх”. *Див.* Ґудзик Василь
“Орлан”. *Див.* Галаса Василь
“Орленко”. *Див.* Бабяк Степан
“Орлик”. *Див.* Мирон Дмитро
“Орлович”. *Див.* Прокоп Мирослав
Осердів, с. 548
“Остап”. *Див.* Прокоп Мирослав
Острів с. 581, 582
Остріжчина 338
“Островерх”. *Див.* Конопадський Олекса
Острог, м. 552
ОСУЗ 115, 120, 127
Осьмак Кирило 309, 327, 332, 335, 336, 351, 368, 374, 375, 377, 385, 393, 408, 409, 418, 429, 435, 535, 536, 590
Осьмак Наталія Кирилівна 327, 368, 376, 408, 411, 429, 433, 449, 535
Осьмак-Богдашевська Людмила 535
Оттава, м. 82, 83, 158, 165, 193, 215, 237, 308, 336, 337, 343, 401, 428, 439, 445, 484, 532
“Офелія”. *Див.* Ганас Ольга
Охримович Василь 139, 318
Охтирка, м. 139

П

Павленко Ірина Анатоліївна 544
Павличко Дмитро 237
Павлокома, с. 484
Павляк Мариля 222
“Павук” 160
Пагута Л. 361
Палатайн, м. 494
“Палій”. *Див.* Гарасимів Іван
Палм Спрінґ, м. 464
Панейко Юрій, проф. 89, 91, 517
Панейко, пані 89, 90, 91
Панкевич Ксеня. *Див.* Тимочко-Панкевич Ксеня
Панкевич Роман 240, 241, 243, 249, 275, 278
Панкрац, тюрма 482
Пантна, с. 551
Панчак Рута 472
“Параня”. *Див.*Грицай-Ротко Параскевія
Париж, м. 16, 159, 247, 533, 574, 575
Парк Лавн, цвинтар 503
Парма, м. 159, 584
Партикевич Надія. *Див.* Ґоляш-Партикевич Надія (“Марійка”)
Пасейк, м. 464, 475
Пасічник Андрій 512
Пасічник Богдан (“Славко”) 32, 34, 40, 328, 342, 345, 361, 370, 381, 391, 395, 403, 406, 414, 416, 420, 422, 425, 434, 511
Пасічник Євген 512
Пасічник Зенон 512
Пасічник Кирило 511
Пасічник Надія-Емілія 512
Пасічник-Грицай Юлія 511
Пасічник-Сорока Марія 512
Пасленк, м. 497
Пассав, м. 97, 510
Пассейк, м. 77
“Пастер” 441

Пастух Володимир (“Швейко”) 22, 177, 182, 192, 197
Пашова, с. 538
“Певний”. *Див.* Зінько Микола
Певність”, банк 214, 224, 313, 429, 432, 435, 494, 590
Пекін, м. 565
Пенсильванія, штат 9, 523
Пентаґон 589
“Перебийніс”. *Див.* Грицай Дмитро
Перегінсько, м. 463, 472, 493
Передільниця, с. 582
Перейма Євген 241
Перемиська обл. 515, 540
Перемиський курінь 142, 155, 158, 161, 165, 171
Перемиський надрайон 515
Перемиський пов. 482, 490
Перемишль, м. 97, 340, 465, 479, 482, 496, 519, 536, 551, 574, 582, 584
Перемишлянщина 133, 528
Перемищина 7, 125, 155, 171, 185, 186, 188, 214, 225, 253, 259, 267, 374, 375, 384, 401, 435, 461, 463, 481, 491, 500, 514, 515, 518, 519, 521, 524, 538, 541, 583, 595
“Перець” 305
“Переяслави”, курінь 516
Переяславський Андрій 442, 457
Петлюра Симон 522, 530, 542, 545
Петренко Галина 126, 309, 512
Петренко Микола 504
Петренко Роман (“Юрко”, “Омелько”) 15, 23, 117, 124, 126, 128, 129, 132, 138, 140, 141, 143, 148, 152, 157, 158, 170, 178, 222, 292, 301, 309, 323, 329, 330, 331, 332, 335, 336, 348, 350, 406, 407, 409, 415, 426, 477, 512, 536
Петрів Олександер 595
Печеніжин, с. 465
Пєрацький Броніслав 505
Пєрвєнцев Аркадій 159
ПЗУЗ 540, 541, 543
Пижице, м. 512
Пикуличі, с. 301
Пинщина 512
Пиріг Руслан Якович, др. 37, 38, 305, 310, 329, 338, 347, 351, 355, 390, 566
Пирка В. (“Сталевий”) 376
Пискір Богдан 515
Пискір Володимир 515
Пискір Лариса 515
Пискір Марія (Савчин–Галаса–Пискір Марія, “Марічка”) 125, 133, 192, 194, 201, 226, 228, 249, 282, 299, 301, 312, 315, 321-325, 328, 329, 341, 364, 370, 391, 404, 420, 425, 430, 441, 454, 514, 536, 541, 580
Південно-Східна Європа 557
“Північ”, гр. УПА 477
Північна Америка 8, 361, 413
Північний Кавказ 569
Підбуж, с. 535
Підгаєцький пов. 540
Підгаєцький р-н 595
Підгаєччина 543, 578
Підгайний Богдан 10
Підгайці, м. 530
Піддністряни, с. 589
“Підкова”, вд. 508, 509
Підляшшя 23, 124, 225, 371-373, 375, 385, 391, 405, 417, 435, 481, 483, 514, 523, 596
Пілсудський Юзеф, маршал 522, 543
“Пімста” 551
Піх 239
Плав’є-Бринівка, с. 531
Плав’юк Микола 16, 247, 352
“Плай”, рай. пропаґандист 497
Плахтій Анна. *Див.* Футала-Плахтій Анна
Плетенчук Іван 435, 591
Плетенчук Катерина 379, 435, 591
Плечень Омелян (“Чабан”) 142, 551
Плешівська Марія. *Див.* Ковалик-Плешівська Марія
Пліхота Євген 200
Плоцьк, м. 521
Пльзень, м. 482

Плющ Іван 240
Поґоржеліце, м. 538
Пограничний Євген 27, 30
Подворняк Михайло 149
Подєбради, м. 482, 498
Поділля 121, 578, 586
Позичанюк Йосип ("Євшан", "Шаблюк", "Шугай")167
Полісся 13, 17, 103, 113, 115, 120, 127, 129, 132, 140, 142, 147, 160, 206, 221, 252, 257, 270, 292, 301, 309, 355, 360, 374, 375, 385, 401, 463, 515, 584
"Поліська Січ" 15
Поліщук Віктор 393
"Полтава Петро". *Див.* Федун Петро
Полтавська обл. 462, 566
Полтавщина 462, 566
"Поль". *Див.* Польовий Федір
Польовий Федір ("Поль") 528
Польща 25, 32, 78, 112, 116, 119, 122, 124, 142, 151, 1 98, 199, 201, 207-209, 211, 212, 217, 218, 220-222, 228, 231, 232, 236, 238, 244, 246, 249, 251-255, 259, 260, 265, 274, 277, 301, 305, 312, 317, 319, 321, 324, 329, 331, 337, 339, 345, 375,377, 384-386, 393, 410, 411, 425, 426, 430, 431, 446, 453, 466, 477, 479, 480, 482, 484, 489, 496, 501-503, 505, 508, 509, 512, 513, 519, 520, 521, 530, 535, 538, 545, 549, 551, 552, 562, 565, 568, 569, 574, 580, 599
Полюжин Микола ("Чорнота") 479, 493
Поморяни, м. 573, 574
Попрад, г. 486
Поронюк Михайло 173
Португалія 562
Посадів, с. 548
Посівнич Микола 34, 452
Посяння 148, 520
Потік, с. 578
Потічна Адріана 485
Потічна-Сидорик Тамара 485
Потічна-Федак Олександра 484
Потічний Євген 339, 485
Потічний Петро Й. ("Воробчик"), проф. 8-12, 14-16, 20, 23, 24, 28, 30-35, 37-40, 79, 80, 82, 106, 108, 113-117, 119, 123, 127-129, 131, 133, 136, 137, 140, 142, 145, 146, 148, 150-162, 164-166, 170, 177, 179-182, 184-188, 192, 193, 195-198, 200-203, 205, 207, 209, 210, 212, 215, 217, 218, 222, 225, 233, 237, 238-244, 246, 247, 249, 254-256, 260-273, 275, 276, 278-285, 288, 290-292, 294, 296-300, 304-306, 310-312, 316, 317, 319, 322, 324-326, 328-330, 332, 333, 337-340, 342, 343, 345-347, 349, 350, 352, 354, 357-359, 361, 362, 364, 365, 369-373, 376-383, 386-390, 392, 393, 396, 398, 399, 401, 403, 405 -407, 409-412, 414-418, 420-422, 424,426,427,432,434,436-439, 442, 444, 446-448, 450-453, 456-458, 465, 484-486, 523, 535, 536, 548, 558
Потічний Петро, батько 484
Потішко Василь 9, 139, 193, 250, 285, 393, 394
Поториця, с. 475
Прага, м. 477, 482
"Прапор". *Див.* Мицак Петро
Прах Богдан, о. д-р 331, 453
Прибалтика 449
Прибережне, с. 545
Придніпров'я 563
"Прикрий", підпільник 500
Принада Богдан 591
Принада Розалія ("Біла") 591
Пристайко В. 39, 568
Присяжнюк-Миколенко Віра. *Див.* Миколенко Віра
Пришляк Григорій ("Мікушка") 514
"Прірва". *Див.* Штендера Євген
ПРЛ 220

Пройдун В. 578
Прокоп Ігор 102
Прокоп Мирослав (“Володимир”, “Орлович”, “Радович” 9, 15, 22, 23, 99, 100, 139, 198, 249, 382, 383, 453, 476, 478, 536
Прокоп-Комар Люба 536
Прокопович Анка 508
Прокопович І., о. 78
Прусія 483, 503
Прутівка, с. *Див.* Карлів с.
ПСУЗ 536, 543
Пуґачов 306
“Пустиня”, боївка 510
Путко-Василевська Ірина (”Грізна”) 547
Путко-Василевський Іван (“Вус”) 356, 376, 397, 398, 415, 430, 437, 547
Пушик Сергій 288, 303, 304
Пшанець, с. 531
Пшенніков Олександр М. 39, 565
Пшеслуґа 212

Р

Рабій Михайло 591
Рава-Руський р-н 501
Радава, с. 496, 497
Радавець Єва. *Див.* Рибська-Радавець Єва
Радева, с. 493
Радейко Микола (“Зорич”) 493
Радехівський р-н 483, 550
Радехівщина 483, 550
“Радович”. *Див.* Прокоп Мирослав
Радьо Андрій (“Яворенко”), о. 493
Радянська Україна 509
Радянський Союз 484
Райтовська Марія 179
“Рат”, д-р. *Див.* Добровольський Віктор
Рахманний Роман. *Див.* Олійник-Рахманний Роман
Ребет Дарія 9, 139, 326
Ребет Лев 472
Ребізант Степан 547
Ревонюк Леонід Й. 26, 27, 28, 29, 31-34, 36, 295, 303, 304, 328, 343, 346, 358, 372, 373, 379, 406
Реґенсбурґ, м. 8, 318, 463, 486, 497
Редченко (Редько) Ірина Максимівна 587
Рейнарович, мґр. 152
Реклинець, с. 550
“Рен” . *Див.* Мізерний Василь-Мартин
“Рена”, курінь 8, 87, 130, 145, 147, 188, 405, 510, 538
“Рента”. *Див.* Борівець-Саламаха Ірина (“Рента”)
Репедь, с. 495
Репета Андрій 308
Решетилівський р-н 566
“Рибак”. *Див.* Рибський Юрій
Рибська Марія 513
Рибська-Габуда Анастасія 513
Рибська-Радавець Єва 513
Рибський Іван 513
Рибський Ілля 513
Рибський Юрій (“Рибак”) 20, 22, 108, 138, 513
Рильський Максим Тадейович 531
Рим, м. 153, 160
Риманів, м. 478
“Рись”. *Див.* Шашкевич М.
Рихтицький Л. 152
Ришкова Воля, с. 508
Рівне, м. 120, 308, 312, 348, 498
Рівненська обл. 296, 308, 498, 499
Ріджайна, м. 85, 484
“Різун”. *Див.* Андрусяк Василь
Ріміні, м. 582
Ріпецька Зоя 472
Ріпецька Мая 472
Ріпецька-Боднаренко Марія (“Оксана”) 13, 79, 81, 125, 134, 237, 274, 321, 465, 472, 592
Ріпецька-Фріц Кароліна 471
Ріпецький А. 451
Ріпецький Адріан 472
Ріпецький Андрій 465, 472
Ріпецький Данило 472

Ріпецький Модест (“Горислав”), др. 5, 8, 11, 12, 14-18, 20-24, 26, 27, 30-34, 37, 40, 77, 79-81, 83, 85, 87-89, 91, 92, 94-96, 98-100, 103, 106, 107, 111-114, 117, 118, 122, 124, 128-131, 133-138, 140, 144-147, 151, 152, 156, 157, 159, 160, 162, 164-167, 170-173, 175, 177-193, 195-197, 199-205, 210-212, 214-216, 218-220, 223, 226, 228, 229, 231, 234-238, 240-250, 253, 256, 261-268, 274, 275, 277-279, 281, 282, 285, 287, 288, 290, 295-305, 308, 310, 313, 315, 317-332, 334, 335, 340-343, 346, 351-354, 360, 361, 363, 364-366, 368-375, 378-380, 382-389, 391, 393, 398-407, 410-412, 414, 415, 417-420, 423-428, 430-432, 434, 437, 438, 441, 445, 446, 448, 450-452, 465, 471, 472, 493, 592
Ріпецький Теодозій 471
Ріпецький Юрій 465, 472
Ріпецькі, п-во 122
Ріпки, с. 551
Річки, с. 501
Ровенчук Марія. *Див.* Лабунька-Ровенчук Марійка (“Ірина”)
“Рогніда”. *Див.* Лемеха Ірена
Розгадів, с. 573
Розенгайм, м. 497
Розточчя 481, 580
Розумний Ярослав, проф. 388
Рокитно, с. 580
“Роман” 359
Романина Ярослава. *Див.* Левкович-Романина Ярослава
Романишин Олег 576
Роп’янка, с. 486, 551
Росіл Анна 513
Росіл Зеновія 513
Росіл Іван (“Юрко”) 20, 28, 40, 108, 114, 117, 128, 131, 134, 138, 140, 143, 146, 156, 170, 177, 181, 185, 192, 196, 202, 214, 231, 232, 237, 285, 315, 322, 325, 345, 361, 369, 389, 392, 403, 407, 410, 412, 414, 417, 420, 423, 425, 434, 435, 444, 448, 481, 513
Росіл Мирон 22, 163
Росіл Мирослав 514
Росіл Михайло 513
Росіл Юрій 514
Росіл-Корило Марія 513
Росіл-Менів Вільгельміна 192, 197, 412, 514
Росія 274, 356, 410, 431, 544, 545, 569
Ротко Афтан 551
Ротко Параскевія. *Див.* Грицай-Ротко Параскевія (“Параня”)
Ротко-Шкирпан Антоніна 551
Рочестер, м. 102, 199, 236, 265, 340, 386, 387, 480, 481, 549
“Рубан”. *Див.* Лебедь Микола
“Рубашенко”. *Див.* Коваль Степан
Рубльов Олександр 37, 273, 305
Руда Марія. *Див.* Гунчак-Руда Марія
“Рудий”. *Див.* Стельмащук Юрій
Рудки, пов. 524
Рудники, с. 533
Ружицька Надія. *Див.* Івахнюк-Ружицька Надія, Др.
Румунія 274, 506
“Руслан”. *Див.* Кузь Володимир
Русь. *Див.* Україна
Ряшів, воєводство 484
Ряшів, м. 280, 479, 501, 521, 551, 575
Ряшівщина 533

С

“Савур Клим”. *Див.* Клячківський Дмитро
“Савченко Зенон”. *Див.* Галаса Василь
Савченко Микола Лавринович. *Див.* Миколенко Петро
Савчин Анастасія 514
Савчин Марія. *Див.* Пискір Марія
Савчин Петро 514
“Сагайдачний” *Див.* Боднар Роман
“Садовий В.В.”. *Див.* Прокоп Мирослав

"Садовий О.С.". *Див.* Прокоп Мирослав
Саксенгавзен, концтабір 507
Саламаха Аркадій 433
Самбір, м. 379, 592
Самбірський пов. 473
Самбірський р-н 467
Самбірщина 462, 466, 472, 495
"Самопоміч", Федеральна Кредитова Спілка 597
Сан-Дієґо, м. 464
Саноцький Петро 249
Сапіга, князь 502
Сарненщина 512
Сарсель, м. 152
Саскатун, м. 499
Саскачеван, пров. 484
Саут Голленд, м. 99
Сахалашвілі Ніна Андріївна 587
Св. Миколая, кредитівка 172, 179
Сватко Ярослав 239
Свєрчевський Кароль, ген. 538
Свірж, с. 551
Свістель Данило ("Веселий", "Ярич", "Дідик") 594
Світенко Ірина. *Див.* Ковальчин-Світенко Ірина
Світловодськ, м. 570
Северин Наталія 34, 348
Севілья, м. 568
Семенюк Мілетій 132, 222, 240, 253, 254, 255, 256
Сергійчук Володимир Іванович 346, 347, 408, 545
Сєдльце, м. 475
Сибір 246, 474, 511, 513, 516, 548, 551, 579, 586, 587
Сидір Марія. *Див.* Ковальчин-Сидір Марія
Сидней, м. в Канаді 501
Сидор Василь ("Шелест") 507
Сидорик Тамара. *Див.* Потічна-Сидорик Тамара
Синява, м. 496
Сиракузи, м. в США 296
Сирія 562
Сич Марійка 22, 182, 453
Сікорський Владислав, ген. 579
Сінявщина 509
"Сіра", пров. УЧХ 465
"Сірко". *Див.* Козарук Михайло
"Скала", ком. 508
"Скала". *Див.* Гук Богдан
"Скала". *Див.* Лико Іван
Скарборо, м. 501, 521
Скобельський Петро 344
Сколівський р-н 531
Сколівщина 532
Скорик Михайло 531
Скорупський Максим ("Макс") 16, 136, 152
Скуратівський Василь 531
"Славко". *Див.* Пасічник Богдан
Славськ, м. 531
Сліпий Йосиф, Патріарх 154, 487
Словаччина 321, 479, 482, 493, 507, 521
Служала Микола ("Крилатий") 22, 177, 183, 202, 231, 257
Слупськ, м. 521
Слюзар Ірина 272
Сметанюк Евдокія 465
Смик Богдан, о. 494
"Смирний". *Див.* Федак Михайло
Сміт-Лико Ірина 480
Смоляк С. 33
Сморжів, с. 532
СНД 563
Снятин, м. 338
Собко Вадим 139
Содоль Петро 9, 149, 171, 173, 174, 178, 184, 187, 188, 189, 194, 198, 200, 203, 206, 211, 212, 221, 233, 236, 238, 240, 243, 244, 245, 248, 249, 252, 256, 264, 269, 287, 290, 299, 308, 322, 324, 325, 329, 332, 341, 401, 438, 445, 537
Содоль Петро, син 537
Содоль-Винсайс Христина 537
Содоль-Зілинський Петро 537

Содоль-Колодій Ніля 537
Содоль-Стефанюк Марія 537
Сокаль, м. 475, 483
Сокальський пов. 475, 511, 513
Сокальський р-н 584, 595
Сокальщина 189, 502
Сокіл Василь 532
Сокіл Ганна 532
"Сокіл" 490
Соколовський 130, 132
Соколюк Зеновій ("Семенів") 7, 14, 22, 23, 83, 86-89, 91, 92, 99, 117, 123, 132,137,148,157, 170, 178, 185, 223, 334, 356, 359, 396, 466, 516-518
Сокульська Христина 499
Сокульський Дмитро 499
Солженіцин Олександр 266
"Соловій". *Див.* Дудка Микола
Солтис Наталія Олегівна 40
Сорока 130, 132
Сорока Марія. *Див.* Пасічник-Сорока Марія
Сорока, родина 512
"Сорока" 121
Сороки, с. 246
Сорочак Володимир ("Беркут", "Ворон") 13, 20, 79, 97, 106, 117, 119, 121, 124, 129, 137, 138, 142, 145, 152, 157, 158, 161, 170, 179, 322, 325, 360, 370, 386, 391, 392, 401, 405, 410, 417, 419, 425, 466, 474, 518
Сорочак Григорій 518
Сорочак-Михно Анна 518
"Сосенко". *Див.* Антонюк Порфирій
Сосновська, пані 124
Софія, м. 558
Сохань Павло Степанович , проф. 25, 36-39, 277, 290, 305, 311, 328, 329, 337, 347, 360, 380, 397, 410, 557
"Соя". *Див.* Гарвас Іван
"Спартак" 356
Спольська Маруся 244
СРСР 11, 24, 207, 212, 221, 252, 474, 517, 557, 562, 585
СССР 151, 159, 201, 217, 239, 254, 351
Ст. Кетеринс, м. 191, 599
"Сталевий". *Див.* Пирка В.
Сталін Іосіф Віссаріонович 11, 209, 254, 315, 331, 339, 356, 537
Станиславів, м. 491, 522, 532. *Див. також* Івано-Франківськ, м.
Станиславівська обл. 138
Станиславівщина (Станіславщина) 87, 139, 166, 491, 493
Стара Бірча, с. 473
Старе Місто, с. 530
Старий Диків, с. 513
Старосамбірський р-н 482
Старух Ярослав ("Синій", "Стяг") 229, 318, 331, 476, 507, 541, 578
Старява, с. 464
Стасюк Микола ("Горак") 117, 119, 122, 389, 592
"Стаха", сотня 538
Стахів Євген 402
Стахів Роман 179
Стебельська Аріядна 329, 332, 339
Стебельський Богдан, др. 592, 593
Стебельський Степан-Тарас ("Хрін"), сот. 98, 148, 317, 327, 329, 332, 335, 339, 351, 356, 365, 367, 371, 373, 374, 381, 383, 517, 538, 592
Стельмах Григорій 593
Стельмах Нестор 200, 592
Стельмах Теодосія 593
Стельмах, родина 593
Стельмах-Захарків Ірина 200, 593
Стельмащук Поліна ("Мотря") 338
Стельмащук Юрій ("Рудий") 338, 477
Стемфорд, м. 148
"Степ". *Див.* Новицький Стефан
Степаненко 166
Степанів Олена 561
Степанюк Софія 120, 127, 132
Степаняк Михайло Дмитрович ("Сергій") 441
"Степова" 194
"Степовий". *Див.* Новицький Стефан
Стефанишин Михайло 574

Стефанюк Марія. *Див.* Содоль-Стефанюк Марія
Стефко. *Див.* Ґоляш Степан ("Мар")
Стецько Ярослав 15, 103, 175, 347, 514, 524
Стецько Ярослава 275, 278, 352
Стоки, с. 529
Столяр Богдан Ярославович 32, 432, 452, 456
Столяр Михайло 508
Сторона, с. 463, 472
Стрий, м. 495, 521, 569
Стрийщина 521, 532
Стрілки, р-н 533
Строкач Т., міністр 93
Струбовиська, с. 461, 472
Струтинська Евстахія 237
Струтинська-Берень Євстахія 492
Струтинський Ярослав ("Яспар", "Новий") 13, 20, 22, 78, 79, 106, 112, 117, 122, 125, 128, 131, 133, 137, 157, 158, 170, 177, 184, 220, 225, 237, 299, 322, 325, 369, 466, 491
Стужиця, с. 499
Ступницька-Беднарська Лідія Федорівна 552
Ступницький Леонід Венедиктович ("Гончаренко") 325, 552
Ступницький Сергій 552
Ступницький Юрій 308, 371, 374, 402, 450, 552, 588
Ступосяни, с. 493
"Стяг". *Див.* Старух Ярослав
Субтельний Орест 245
Судети 574
Судово-Вишнянщина 516
СУЗ 543
СУМА, Федеральна Кредитова Спілка 598
Сумська обл. 557
Супротивна Балка, с. 566
"Сурма", сотня 492, 495
Сурмач Ірина. *Див.* Ëàáóíüêà-Ðîâåí-÷óê Ì àp³ÿ ("²ðèíà")
Суха Воля, с. 502, 508
Схід 509, 535, 562
Східна Галичина 585
Східна Европа. *Див.* Східна Європа
Східна Європа 116, 218, 252, 255, 356, 517
Східна Прусія 497, 514, 547
Східна Україна 205, 266, 321, 367, 418
США 8-16, 19, 20, 77, 85, 104, 106-108, 111, 112, 114, 115, 137, 176, 198, 199, 206, 303, 311, 314, 335, 348, 352, 358, 375, 410, 431, 433, 436, 453, 454, 456, 457, 461-467, 472-474, 480, 482, 484, 485, 487, 490-492, 494, 495, 497, 505, 507, 509, 512, 515, 518, 519, 521-524, 530, 533, 535-537, 542, 549, 553, 562, 564, 569, 579, 581, 584, 588-594. *Див. також* ЗДА, ЗСА
Сян, р. 140, 493
"Сян", ВО 280, 357, 428, 483, 518, 535
"Сян", ВШ 488, 503
Сяніцький пов. 478, 495
Сянок (Сянік), м. 259, 478, 495, 510

Т

Тарабан Микола ("Туча") 351, 352, 359, 365, 376, 385, 397, 553
Тарапацький Андрій 576
"Тарас Бульба". *Див.* Боровець Тарас
"Тарас". *Див.* Маївський Дмитро
Тарнавський Остап 534
Тарнів, м. 551
Тейлор, архіваріус 199
Теребінський ліс 511
Терефенко Микола (Іван Лишик, "Медвідь") 392, 401, 412, 415, 435, 538
"Терещук Петро" (Матла Петро) 200
Терлецький Й. 26, 278, 281, 283, 286, 288, 289, 303, 304, 305, 323, 324
Тернопіль, м. 379
Тернопільська обл. 499, 530, 591
Тернопільська округа 540
Тернопільське воєводство 542

Тернопільщина 11, 138, 144, 159, 166, 171, 185, 188, 203, 492, 523, 537, 578, 594, 595
Тертична Наталія 30
Тершаковець Зеновій 500
Тесля Іван, проф. 173
Тиктор Іван 101, 248, 256
Тименс, м. 495
Тиміш Ольга 134
Тимків Марія 173
Тимочко Ірина. *Див.* Камінська-Тимочко Ірина ("Христя")
Тимочко Степан 519
Тимочко-Панкевич Ксеня 519
"Тимченко", кулеметник 511
Тирношин, с. 495
Тис-Крохмалюк Юрій 245
Тисовський М. 578
Тисор Тамара 115
Тишківська Роксоляна І. 36
Ткачук М. 198
Тлумацький р-н 527
Томашів Любельський, м. 501
Томашівщина 507, 596
Торонто, м. 7-13, 16, 19, 23, 25, 26, 28, 33, 36, 38, 77, 78, 95, 96, 107, 108, 111, 114, 116-118, 120, 126, 127, 128, 134, 140, 144, 146, 152, 155, 156, 163, 170, 171, 175-177, 180, 184, 192, 193, 195-197, 204, 215, 218, 222, 225, 230, 238, 248-250, 267, 287, 288, 292, 302, 303, 305, 311, 312, 316, 322, 323, 325-327, 334, 341, 343, 353, 360, 369, 372, 376, 385, 388, 393, 395, 402, 403, 407, 410, 414, 420, 421, 424, 426, 428, 444, 449, 453, 454, 458, 477, 478, 485, 487-490, 495, 497, 499, 501-504, 513, 521, 523, 533, 534, 549, 552, 573, 576, 577, 582, 584, 586, 588, 590, 597, 599
Торунь, м. 502
Трайт Осипа. *Див.* Бабяк-Трайт Осипа
"Трембіта І", СКВ 489
Трушик Ярослав 22
Турбова, с. 464
Туреччина 562
Турик М. 167
"Турів", ВО 477
Турківщина 528
Турко Елеонора 427, 432
Турула Павло 175, 194
Турчманович, пані 123
"Туча", сот. 207, 332
"Туча". *Див.* Тарабан Микола
Тюн В. 122

У

Угнівщина 548
Угорщина 491, 492, 498, 499, 522, 562
Угрин-Балко Марія 587
Угринівський ліс 511
"Ударник". *Див.* Чорній Яків
"Ударники 1" (У-1, вд. 94), сотня 527, 594
Україна 8-12, 18, 24, 26, 28-30, 32-34, 36, 37, 39, 78, 101, 102, 104, 106, 107, 117, 138, 149-151, 159, 174, 187, 194, 198, 202, 207, 209-213, 217-219, 221, 222, 224-226, 229-231, 233, 234, 236, 238-240, 243-250, 252-255, 258, 260, 262, 264, 265, 268-271, 273-276, 278, 279, 281-283, 285-288, 290, 293-296, 298-301, 303, 304, 306-309, 311, 313-317, 319-321, 328, 333, 337, 339, 340, 341, 346, 347, 350, 352, 354-357, 360, 361, 364, 368, 374, 377-379, 384-386, 388, 390, 391, 393-395, 397, 400, 405-407, 410, 413, 414, 416, 419, 421, 424-426, 428, 429, 431, 432, 435, 447, 449-453, 455-458, 464, 467, 473, 474, 476, 481, 485, 487-489, 498-502, 504-509, 512, 513, 515-517, 523, 524, 527, 530, 532, 534-536, 539-546, 548, 552, 557, 558, 560-562, 564-567, 569, 570, 575, 577, 581, 583, 586, 587, 589, 590, 592, 593, 596-599
Український Народний Дім (Торонто), фундатор 597

Український Чорноморський Дім 191
Українсько-Канадська фундація ім. Т. Шевченка 597
Улюч, с. 599
Уляновська Світлана 25, 276, 277
УНР 139, 522, 561, 565, 593
Урал 552
УРСР 209, 218, 240, 407, 463, 493, 516, 527, 529, 557, 562, 563, 570
УССД 150
УССР 330, 558
Устиянович Микола 531
Устиянович-Бобикевич Марія 531

Ф

Файфер Люба 205
Федак Кіра 488
Федак Лія 488
Федак Михайло (“Смирний”) 7, 12, 13, 14, 15, 20, 22, 77-79, 80, 82, 83, 85, 86, 95, 106, 108, 111-114, 116-119, 121, 122, 124, 125-131, 134, 135, 137, 140, 142, 144, 145, 146, 152, 153, 156-159, 160-164, 170, 172, 173, 178, 179, 182, 183, 186, 190, 237, 466, 486, 487, 551
Федак Мстислав-Теодор 486, 487, 488
Федак Олександра. *Див.* Потічна-Федак Олександра
Федак Роман 22
Федак Теодор 486
Федак-Баюс Марійка 486, 487
Федак-Гащиц Анна 486
Федак-Дякун Мирослава-Анна 486, 487, 488
Федаки, подружжя 487
Федечко Т. (“Ярема”) 578, 579
Федорак Б. 347
Федорів Петро (“Дальнич”) 279, 280, 309, 507
“Федорівський Степан”. *Див.* Міршук Данило
Федун Петро (“Полтава”) 150, 417, 467
Федько М. 13
Фелікстов, м. 595, 596
Феш Михайло 179
Фіґоль Микола 173
Філадельфія, м. 9, 18, 77, 102, 179, 183, 296, 313, 374, 387, 402, 484, 491, 497, 522, 523, 553, 588
Філь Іван (Ґула Степан, “Шеремета”) 13, 78, 79, 207, 351, 397, 466
Філь Микола 520
Філь Орест-Маркіян 520
Філь Христина 520
Філь, п-во 165
Філь-Мороз Ярослава (“Марта”) 23, 137, 138, 157, 158, 170, 178, 520
Флорида, штат 144, 575, 581
Фордон, тюрма 551
Форчун-Скрипух Марша 377
Франко Іван 421, 531, 548, 561, 562
Франкфурт-на-Майні, м. 584
Франція 375, 410, 431, 495, 506, 517, 569, 574, 575, 581
Фридер Михайло (“Нечай”), сот. 492
ФРН 560, 562
Фуканчик, о. 507
Фурдас Єва. *Див.* Жигар-Фурдас Єва
Футала Богдан 474
Футала Василь 473
Футала Лев (“Лагідний”) 19, 20, 27, 32-34, 40, 107, 108, 117, 126, 138, 146, 150, 157, 158, 167,170, 177, 181, 185, 187, 188, 196, 200-202, 208, 211, 216, 218, 227, 230, 232-235, 237, 240, 242, 243, 244, 249, 267, 278-280, 282, 283, 285, 286-288, 296, 297, 303, 318, 322, 325, 328, 330, 331, 333, 342, 343, 345-347, 352, 353, 362, 366, 369, 370, 372, 378, 383, 385-389, 391, 398, 402-406, 412, 415, 420, 423, 425, 426, 430, 434, 435, 438, 443-445, 448, 453-455, 458, 471, 473, 598
Футала-Доберчак Галина 474
Футала-Плахтій Анна 473

Х

Хабаровськ, м. 527

Хабурський Любомир 173, 176
Хабурський, маляр 176
Хабурський, пластун-юнак 173
Хам, м. 497
Харбін, м. 485
Харидчак Михайло 599
Харидчак Павло 379, 384, 386, 401, 599
Харидчак-Клиш Катерина 599
Харків, м. 218, 245
Харко Степан 576
"Хмара", ком. 139
Хмельницька обл. 489, 563
Хмельницький Богдан 545
"Хміль" 113
Ходань Євгенія. *Див.* Кулик-Ходань Євгенія
Ходорівський р-н 589
Холм, м. 477, 486, 552
Холмщина 23, 115, 124, 142, 171, 186, 225, 228, 244-246, 249, 258, 280, 307, 308, 325, 330, 331, 335, 371-373, 375, 385, 391, 392, 405, 417, 435, 474, 481, 483, 495, 499, 523, 596
"Холодний Яр", курінь 97
"Холодний Яр", надрайон 481, 538, 595
"Холодноярці", сотня 516
Хом'як Валентина. *Див.* Козак-Хом'як Валентина
Хома Іван ("Богдан") 8, 13, 22, 77, 78, 79, 326, 419, 466
Хома М. ("Старий") 578
"Хоми", сотня 538
Хорватія 533
Хоробрів, с. 189, 511
Хрещата, г. 98
"Христя". *Див.* Камінська-Тимочко Ірина
"Хрін". *Див.* Стебельський Степан
"Хріна", сотня 296, 538
"Хрущ". *Див.* Маречко Андрій
Хрущов Нікіта 254
Хуст, м. 506

Ц

Царинник М. 142
Цвізель, м. 509
Цегельська Марта 344
Центрально-Східна Європа 548
Цибаняк Петро 203
Цилюпа Михайло 520
Цилюпа Ольга 521
Цилюпа Омелян ("Грушка", "Боївкар") 40, 330, 331, 333, 334, 423, 520
Цилюпа Роксана 521
Цилюпа Ростислав 521
Цилюпа-Шуль Юлія 520
"Цікава". *Див.* Кулик-Козій Ганна
Цісик Омелян 486
Цуманський ліс 515
Цуп Богдан 231, 257
Цуп Мирося 231, 257, 361, 378, 414
Цуфенгавзен, табір Ді-Пі 501
Цьок Марія 551
Цюник Степан 596
"Цяпка Грицько" 161, 179, 185, 224

Ч

"Чабан". *Див.* Плечень Омелян
Чайковський Богдан, інж. 176
Чарський Володимир ("Беркут") 479
Чатам, м. 127
Челябінська обл. 524
Червоноград, м. 529, 549, 550
Чередниченко 149
"Черемош", повст. 503
Черемський Андрій 245
Черешньовський Михайло 156
Черкаська обл. 562
Чермошенцев (Черемшенцев?) 394, 402, 408, 409, 418
"Черник" 256
"Черника", сотня 515
Черниця, с. 495
Чернігівська обл. 531, 564
Чернігівщина 527, 563
Черній Марія 499
"Черпак". *Див.* Пасічник Богдан ("Славко")

Черченко Юрій Анатолійович 37, 306, 310, 312, 546
Чесанів, м. 488
Чеська Республіка 482
Чехія 375, 410, 431, 479, 482, 493, 569
Чеховський В. 564
Чехо-Словаччина 201, 218, 219, 221, 231, 238, 246, 249, 274, 277, 312, 393, 489, 497, 498, 538, 548, 590
Чешант, м. 596
Чижик Іван 222
Чікаґо, м. 11, 18, 20, 95, 97, 98, 100-102, 107, 114, 117, 120, 121, 127, 128, 157, 160, 166, 170, 171, 175, 179, 181, 183, 193, 201, 202, 214, 220, 224, 225, 230, 234-236, 264, 313, 377, 389, 391, 419, 425, 427, 428-430, 432, 435, 465, 472, 473, 492, 494, 518, 519, 581, 590, 592
Чіровський Микола, проф. 576
Члухівський пов. 513
Чой Джеймс 358
"Чорний ліс" 112, 115, 120, 127, 131, 132, 133, 139, 142, 144, 165, 193, 206, 221, 493, 594
Чорній Яків ("Ударник") 428, 541, 550
Чорнобиль 516
Чорновіл Вячеслав 239, 242
Чорновіл Тарас 242
Чорновус Володимир О. 23, 24, 26-31, 33-36, 295, 303, 304, 307, 323-325, 328, 331, 336, 339, 343-345, 350, 354, 355, 357, 358, 361, 363, 366, 372, 373, 377, 379, 381, 382
"Чорного", рій 511
"Чорноморці", курінь 532
"Чорнота" 142, 379
"Чорнота", кур. 238
"Чорнота". *Див.* Грицай Ярослав
"Чорнота". *Див.* Полюжин Микола
"Чорнота". *Див.* Колко
Чортківська округа 540
Чортківщина 121, 528
Чубинський Павло 531
"Чубчик". *Див.* Кедюлич Іван
Чуйко Микола ("Ярослав") 101, 391, 401, 403
"Чумак". *Див.* Борець Юрій
"Чупринка Тарас". Див. Шухевич Роман

Ш

Шайняк Марія. *Див.* Котляр-Шайняк Марія
Шандрук Павло, ген. 209
Шанковська-Могильницька Марта 522
Шанковська-Шепарович Марія 521
Шанковський Ігор 522
Шанковський Лев ("Дзвін", "Мартович"), проф. 9, 15, 22, 23, 84, 85, 100, 102, 108, 117, 120, 121, 123, 124,128, 134-140, 147,149, 150, 152, 156-158, 167, 170, 175, 177, 178, 182-184, 186, 248, 249, 255, 256, 322, 326, 328, 453, 521, 523
Шанковський Петро, о. 521
Шанхай, м. 485
Шаповал Юрій Іванович 329, 337, 347, 410, 449, 546, 568
Шара Текля. *Див.* Лико-Шара Текля
Шарпанці, с. 595
"Шахай" 149, 150, 167. *Див. також* Позичанюк Йосип
Шашкевич М. ("Рись") 122
Шашкевич Маркіян 528
Швед Катерина. *Див.* Плетенчук Катерина
"Швейк". *Див.* Лопатинський Юрій
"Швейко". *Див.* Пастух Володимир
Швейцарія 484, 562, 565
Шевченко Тарас Гр. 239, 421, 471, 485, 531, 536, 540, 541, 542, 544, 545, 546, 558, 559, 562, 564, 568, 570, 597
Шевчик Люба. *Див.* Штендера- Маївська-Шевчик Люба
Шевчук Василь ("Кадило"), о. 352
Шелест Петро 569
"Шелест". *Див.* Гіммельрайх Кость
Шепарович Марія. *Див.* Шанковська-Шепарович Марія

Шепель Яків, отаман 464
Шепетик Михайло 576
Шептицький Андрей, митр. 139, 370, 531
"Шеремета". *Див.* Філь Іван
Шипська Іванка. *Див.* Котляр-Шипська Іванка
Шица Андрій 257
Шишканинець Василь ("Бір") 471
Шкирпан Антоніна. *Див.* Ротко-Шкирпан Антоніна
"Шолом". *Див.* Ґоляш Григорій
Шонберґер Анна. *Див.* Новицька-Шонберґер Анна
Шостак І. 128
Шота Вєслав 206
Шотландія 562
Шпак Микола 285
Шпак Степан 40,107, 160, 181, 185, 192, 197, 198, 205, 206, 208, 209, 212, 230, 233, 237, 245, 252, 284, 309, 312, 322, 324, 325, 329, 356, 358, 368-370, 373-377, 387-389, 392-394, 397, 402-404, 412, 420, 422, 424, 425, 429, 434, 443, 444, 448, 523, 524, 538
Шпак Стефан 595
Шпак Юрій 523
Шпак-Мурашка Евдокія 523
Шпіцер Василь 35
Шпонтак Іван ("Залізняк"), сот. 152, 501, 547
Шпорлюк 245
Штендера Богдан 82
Штендера Галя 82
Штендера Ґенко. *Див.* Штендера Євген ("Прірва")
Штендера Євген ("Прірва") 14, 15, 20, 23, 26, 27, 32, 33, 37, 81, 83, 85, 89, 92, 93, 99, 106, 111-126, 128-137, 139-141, 143-149, 152, 153, 156, 158, 160, 163-165, 167, 170-175, 177-180, 182-185, 187-193, 195-200, 202, 204-207, 209-212, 215-217, 220-223, 226-230, 233, 234, 236, 237, 240-246, 248, 249, 251-257, 262-266, 268, 269, 271, 272, 275, 277, 279-282, 284, 285, 287, 290, 294, 296, 297, 299, 301, 303, 304, 305, 306, 308, 309, 310, 315, 316, 318-320, 322, 323- 331, 334, 335, 340, 342, 343, 346, 350, 351, 353-355, 359, 362, 363, 365, 366, 368, 370-373, 375, 376, 379, 382, 383, 385, 386, 391, 392, 399, 401, 407, 416, 428, 433, 438, 439, 445, 446, 467, 483, 513, 514, 535, 538, 558
Штендера Надя 82
Штендера Наталка 82
Штендера Тамара 82
Штендера Юрій Адамович 23, 27-31, 33-36, 304, 328, 336, 343-345, 350, 354, 358, 361, 366, 367, 372, 373, 381, 396
Штендера Юрій Євгенович 82
Штендера-Маївська-Шевчик Люба 82, 433, 483, 535
Штогрин Дмитро, проф. 259, 531
Штуль 93, 120
Штутґарт, м. 501
"Шувар". *Див.* Лужицький Євген
Шуль Іван 32, 34, 406
Шуль Юлія. *Див.* Цилюпа-Шуль Юлія
Шульган Степан 598
"Шум", сот. 501
"Шума", вд. 513
Шумський П. 22
Шухевич Роман (Тарас Чупринка) 11, 15, 19, 77, 139, 145, 160, 161, 176, 184, 188, 196, 199, 201, 222, 225, 229, 234, 279, 296, 332, 344, 393, 406, 417, 422, 429, 440, 449, 452, 473, 474, 476, 478, 494, 500, 506, 507, 510, 519, 522, 532, 541, 543, 587, 594, 598
Шухевич Юрій 344
Шухевич-Березинська Наталія 411

Щ
Щебивовківський СКВ 502
Щесьняк Антоні 206
Щецін, м. 479, 512
Щецінське воєводство 512
Щигельський Володимир ("Бурлака") 7, 171, 185, 186, 248, 312, 472, 490, 538
Щур Любомир 598

Ю
Югославія 532, 533
Юденбурґ, м. 597
"Юзьо", ком. СКВ 497
"Юнак". *Див.* Ковалик Богдан
Юркевич Володимир 179, 182, 187, 191, 193
"Юрко". *Див.* Петренко Роман
"Юрченко", провокатор. *Див.* Левочко Василь
Юсько Стефанія Михайлівна 587
Ющенко Віктор 450

Я
Явірник Руський, с. 518
Явірник, с. 480
Явожно, концтабір 200, 207, 214, 246, 252, 479, 521
"Яворенко", о. *Див.* Радьо Андрій
Яворівський р-н 528
Яворівщина 516, 580
Яворницький Дмитро І. 558
Яворський С. 187
"Ягода". *Див.* Лукасевич Мар'ян
"Ягоди", курінь 511
Якимець Марія. *Див.* Бохно-Якимець Марія
Яковлєва Лариса Василівна 37, 570
Яковчук Галина 477
Яковчук Кирило Захарович 477
Яковчук-Денещук Домка 477
Яксманичі, с. 519
Ялина, прис. 503
"Ялівець", обл. пров. 509
Ямна Долішня, с. 491
Янґставн, м. 534
Янів Володимир 440
Янівські ліси 583
Яньо–Крук Богдан ("Мелодія"). *Див.* Крук-Яньо Богдан ("Мелодія")
"Яр". *Див.* Коцур Микола
"Яр", ком. 520
"Ярич", сот. 461
Ярмола Текля. *Див.* Зінько-Ярмола Текля
"Ярополк". *Див.* Лебедь Микола
Ярослав, м. 11, 331, 496, 508, 518, 574
Ярославський пов. 496, 508
Ярославщина 124, 142, 189, 225, 332, 351, 359, 373, 375, 376, 385, 394, 397, 398, 407, 415, 419, 424, 466, 481, 489, 497, 509, 516, 518, 580, 582, 596
Ярош Марія 508
Ярузельський Войцех 227
Яснище, с. 575
"Яспар". *Див.* Струтинський Ярослав
"Яструб" 160

ПЕРЕЛІК ІЛЮСТРАЦІЙ

1. Пленум “Літопису УПА”, 2005 р. 40
2. Пленум “Літопису УПА”, 1978 р. 131
3. Лист Патріарха Йосифа Сліпого до відповідального співредактора видавництва “Літопис УПА” проф. П. Й. Потічного, 1982 рік. 154
4. Члени і гості Видавничого Комітету “Літопису УПА” під час пленарних засідань в листопаді 1990 р. 155
5. Українські студенти дарують “Літопис УПА” Папі Івану Павлу II в часі аудієнції в Римі. 1983 рік. 168
6. Лист Державного Секретаря Ватикану до відповідального співредактора видавництва “Літопис УПА” проф. П. Й. Потічного, 1983 рік. 169
7. Учасники IX-го пленарного засідання ВК “Літопису УПА”, 18 травня 1985 р. 181
8. Члени і гості Видавничого Комітету “Літопису УПА” під час пленарних засідань у червні 1990 р. 237
9. XVI пленарне засідання ВК “Літопису УПА”..... 285
10. м. Київ, 2001 рік. Зліва направо: Микола Кулик, Іван Лико, Микола Жулинський (віце-прем’єр з гуманітарних питань), проф. Петро Потічний 390
11. м. Київ, 2001 рік. Зліва направо: Іван Лико, Петро Потічний, Руслан Пиріг(Голова Державного комітету архівів України), Микола Кулик. 390
12. XXVI пленарне засідання ВК “Літопису УПА”. 412
13. Пленум “Літопису УПА”, 2003р. 434
14. Пленум “Літопису УПА”, 2004 р. 448
15. Робочий день XXVIII-го пленарного засідання ВК “Літопису УПА”. 8 травня 2004 р. 454
16. Петро Гнатюк — “Дорош”..... 461
17. Петро Миколенко — “Байда”..... 462
18. Михайло Озимко—“Залізняк”..... 464
19. Марія БоднаренкоРіпецька—“Оксана”..... 465
20. Ірена Борівець — Саламаха—“Рента” 466
21. Іван Хома—“Богдан”..... 466

22. Др. Модест Ріпецький – “Горислав” 471
23. Лев Футала – “Лагідний” 473
24. Юліян Котляр – “Левко” 474
25. Володимир Макар – “Вадим”..... 475
26. Віктор Новак — Йосип Яковчук — “Крилатий” 476
27. Іван Лико – “Скала”, “Богдан” 477
28. Богдан Ковалик — “Юнак”, “Височан” 482
29. Євген Штендера – “Прірва” 483
30. ПетроЙосиф Потічний—“Воробчик” 484
31. Михайло Федак – “Смирний” 486
32. Микола Кулик—“Дорошенко” 488
33. Володимир Дашко – “Марко” 490
34. Михайло Ковальчин—“Бурий” 491
35. Ярослав Струтинський —“Яспар” 492
36. Степан Ґоляш—“Мар“ 492
37. Михайло Міґус—“Зірка” 495
38. Стефан Бабяк—“Орленко” 495
39. Михайло Бохно—“Крутянець” 496
40. Андрій Дольницький — Андрій Кисіль, “Голубенко”, “Немо” 498
41. Олександр Дольницький 499
42. Осип Й. Жигар—“Помста”, “Богдан”, “Пімста” 500
43. Микола Зінько – “Певний” 501
44. Емілія ЗінькоНагірна 502
45. Іван Козак—“Борис” 502
46. МиколаКошик —”Горко” 503
47. Роман Кулик 504
48. Микола Лебедь—“Максим”, “Рубан” 505
49. Юрій Лопатинський – “Калина” 506
50. Никола Май – “Вільха”..... 508
51. Петро Мицак – “Прапор” 510
52. Стефан Новицький– “Степ” 511
53. Богдан Пасічник – “Славко” 511
54. Роман Петренко — “Омелько”, “Юрко” 512
55. Юрій Рибський – “Рибак” 513
56. Іван Росіл – “Юрко” 514
57. Марія Савчин–Галаса–Пискір — “Марічка” 514
58. Зиновій Соколюк — “Семенів” 516
59. Володимир Сорочак – “Ворон”, “Беркут” 518
60. Ірина Тимочко — Камінська — “Христя” 519
61. Ярослава Філь — “Марта” 520
62. Омелян Цилюпа — “Грушка”, “Боївкар” 521
63. Лев Шанковський — “Дзвін”, “Мартович” 521
64. Степан Шпак 523
65. Богдан Яньо–Крук — “Мелодія” 524
66. Іван Гарасимів — “Палій” 527

67. Кость Гіммельрайх — “Шелест”, “Кий” 527
68. Мирослав Горбаль — “Гусак”, “Кралич” 528
69. Тарас Гунчак 530
70. Григорій Дем’ян 531
71. Антін Івахнюк 532
72. Зеновій Лавришин 533
73. Євген Місило 535
74. Наталя Кирилівна Осьмак 535
75. Мирослав Прокоп 536
76. Петро Содоль 537
77. Степан Стебельський — “Хрін”..... 538
78. Микола Терефенко — “Медвідь”..... 538
79. Катерина Олександрівна Абрамова 539
80. Олександер Вовк..... 539
81. Василь Галаса – “Орлан”..... 540
82. Анатолій Вікторович Кентій..... 541
83. Віктор Коваль..... 542
84. Василь Кук – “Василь Коваль” – “Леміш”..... 534
85. Ірина Павленко..... 544
86. Володимир Сергійчук..... 545
87. Юрій Черченко..... 546
88. Ірина Василевська–Путко —“Грізна”..... 547
89. Іван Василевський–Путко — “Вус”..... 547
90. Володимир В’ятрович..... 548
91. Ярослав Грицай — “Чорнота”..... 548
92. Катерина Когут–Лялюк — “Грізна”..... 549
93. Василь Левкович — “Вороний”..... 549
94. Ярослава Романина–Левкович..... 550
95. Федір Лопадчак..... 550
96. Параскевія РоткоГрицай — “Параня”..... 551
97. Юрій Ступницький..... 552
98. Микола Тарабан — “Туча”..... 553
99. Іван Філь — “Шеремета”..... 553
100. Павло Степанович Сохань..... 557
101. Сергій Богунов..... 558
102. Геннадій Боряк..... 559
103. Ярослав Дашкевич..... 561
104. Борис Васильович Іваненко..... 563
105. Володимир Сергійович Лозицький..... 564
106. Олександр Пшенніков..... 565
107. Руслан Якович Пиріг..... 566
108. Юрій Іванович Шаповал..... 568
109. Лариса Василівна Яковлєва..... 570
110. Теодор Беш і Анна Козерема—Беш..... 573
111. Дмитро Бицик – “Граб”..... 575

112. Управа Кредитової Спілки “Будучність”, Торонто..... 577
113. Степан Гаврилюк..... 578
114. Дмитро Гайдук..... 579
115. Іван Гарвас — “Соя”, “Дуб”..... 580
116. Олекса Головач..... 581
117. Володимир Ґоцький..... 582
118. Роман Дубиняк..... 583
119. Лого Королівського Канадського Леґіону..... 584
120. Др. Олександер Клос..... 584
121. Михайло Ковальський..... 585
122. Григорій Ґоляш..... 587
123. Володимир Макар і Тереса Бавтро-Макар..... 588
124. Др. Степан Олійник..... 589
125. Плетенчук Іван..... 591
126. Богдан Принада..... 591
127. Марія Ріпецька – “Оксана”..... 592
128. Др. Модест Ріпецький – “Горислав”..... 592
128. Др Богдан Стебельський..... 592
129. Стельмах Нестор..... 593
130. Лого Товариства колишніх вояків УПА ім. ген.-хор.
Романа Шухевича — “Тараса Чупринки” в США 594
131. Лого Товариства колишніх вояків УПА в Канаді..... 594
132. Лого Товариства колишніх вояків УПА в Канаді..... 595
133. Олександр Петрів..... 595
134. Стефан Шпак..... 596
135. Степан Цюник..... 596
136. Григорій Зьомбра..... 597
137. Управа Федеральної Кредитової Спілки СУМА, Йонкерс..... 598
138. Павло Харидчак..... 599

* * *

ЗМІСТ

Вступ 7
Introduction 41
Додатки 75
Протоколи пленарних засідань 109
Початкова стадія формування видавництва 459
Видавничий комітет 469
Автори, редактори–гості, співпрацівники 525
Редакційна рада “Нової серії” 555
Фундатори 571
Список скорочень 600
Алфавітний покажчик 604
Список ілюстрацій 639

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

“Літопис УПА” – це серійне книжкове видання. Його завдання – опублікувати, з дотриманням джерельної точности, документи й матеріяли до історії УПА, а також стимулювати й видавати праці про діяльність УПА та історію України того періоду взагалі. Кожний том або група томів “Літопису УПА” присвячені окремим темам і мають назву. Частина томів охоплює історію УПА за певний період на більших територіях, як, наприклад, на Волині, в Галичині, на українських землях під Польщею тощо. Кожна з цих територій може мати два-три, а то й більше томів. Додаткова серія книжок буде присвячена загальним темам, або збірникам спогадів, праць, або може бути книжкою одного автора на якусь тему. Збірники появляються не періодично, а в залежності від підготовки й опрацювання наступного тому. Нумерація книжок “Літопису УПА” може йти інакше, ніж за оголошеним територіяльним планом чи хронологією подій. Документи передруковуються з дотриманням джерельної точности, зі збереженням загальної форми ориґіналу. Конечні виправлення чи відтворення пошкоджених місць відзначаються квадратними дужками або – де потрібно – пояснені в примітках. Так само відзначаються додані редакцією слова, пояснення чи заголовки в тексті. Інші підпільні матеріяли – мемуари, меморандуми, публіцистика тощо – передруковуються без пропусків, проте мовні й правописні виправлення детально не відзначуються, хіба в особливих випадках. Як правило, передруки беруться з ориґіналів, але при відсутності ориґіналу до уваги береться найвірогідніша копія чи передрук. В усіх випадках точно подається джерело, а у випадку передрукованих архівних матеріялів – теж місце збереження даного матеріялу. Кожний том містить покажчик осіб та місцевостей і має список скорочень та маловживаних чи незрозумілих слів.

LITOPYS UPA –
CHRONICLE OF THE UKRAINIAN INSURGENT ARMY

Litopys UPA is a series of books, produced with the aim of publishing source documents and materials relating to the history of the UPA, as well as stimulating and publishing works about the activities of the UPA and, in a more general way, the history of Ukraine of that period. Each volume or group of volumes of Litopys UPA is devoted to a specific theme and has a separate title. Some of the volumes deal with the history of the UPA in a given period of time or in a given region – for example, in Volyn', in Halychyna, in the regions of Ukraine held by Poland and so on. Two, three, or even more volumes may be devoted to general themes, to collections of memories, or to single books by individual authors dealing with particular questions. The appearance of Litopys UPA is not periodic, and depends on the pace at which successive volumes are compiled and prepared for print. The volumes may appear in an order other that indicated above, based on a territorial and chronological principle. In reprinting documents, we adhere strictly to their sources and preserve the general form, language and orthography of the originals. Places in the text where corrections have had to be made, or where the original documents have been damaged or had to be reconstituted, are designated with square brackets, or, if necessary, provided with explanatory footnotes. Words, explanations, or titles inside the texts that have been added by the editors are indicated in a similar manner. Other underground materials – memories, memoranda, works of publicists and the like – are also reprinted without ornmissions, but only in exceptional cases are linguistic and orthographic corrections indicated. Reprints are based on original texts. In cases where the original text is not available, the reprint is based on the most reliable copy of reprint. The sources of all materials used are clearly indicated and in the case of reprinted archival material, their present locations are also given. Each volume is provided with an index of names of persons and places and a glossary listing names that may not be clear, abbreviations and rarely-used or incomprehensible words.

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

Серійне книжкове видання документів,
матеріялів і наукових праць до історії
Української Повстанської Армії

Досі появилися такі томи Літопису УПА основної серії:

Том 1. Волинь і Полісся: німецька окупація; книга перша: Початки УПА; документи і матеріяли. Книга містить політичні й організаційні документи та матеріяли до історії УПА на Волині та Поліссі. Третє, виправлене видання, 1989 р., 256 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 2. Волинь і Полісся: німецька окупація; книга друга. Книга містить підпільні документи і матеріяли про бойові дії УПА на Волині й Поліссі. Друге, виправлене видання, 1985 р., 256 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Том 3-4. Чорний ліс: видання команди Станиславівського тактичного відтинка УПА, 1947 – 1950 роки. Книга перша і друга. Книги містять меморіяли, біографічні нариси й документи про дії відділів УПА Станиславівського ТВ УПА. Частина матеріялів – оповідання, новели й вірші.

Том 3, книга перша: 1947 – 1948. Друге, виправлене видання, 1987 р., 272 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 4, книга друга: 1948 – 1950 (продовження). Друге, виправлене видання, 1989 р., 288 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 5. Волинь і Полісся: німецька окупація; книга третя: спомини учасників. Книга містить спогади, рецензії і додаткові підпільні матеріяли про дії УПА. Між мемуарами – повідомлення про договір про ненапад між ГК УПА й угорською армією. 1983 р., 312 стор., мапи, ілюстрації.

Том 6. УПА в світлі німецьких документів, 1942-1945; книга перша: 1942 – липень 1944. Книга містить аналізи, меморандуми, повідомлення, звіти, а також переклади українських документів для центральних політичних, військових і поліційних установ. 1983 р., 256 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Том 7. УПА в світлі німецьких документів; 1942-1945; книга друга: Серпень 1944-1945 (продовження шостого тому). 1983 р., 272 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Том 8. Українська Головна Визвольна Рада; документи, офіційні публікації, матеріяли; книга перша: 1944-1945. Книга містить основні документи Першого Великого Збору УГВР, передрук органу Президії УГВР *Вісник* (ч. 4 (7), серпень 1945) і статті та матеріяли з 1944-45 рр., які стосуються цілости визвольного руху. 1980р., 320 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 9. Українська Головна Визвольна Рада; книга друга: 1946-1948. Книга містить видання УГВР *Самостійність* і *Бюро інформацій УГВР* та інші матеріяли. 1982 р., 520 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи, схеми.

Том 10. Українська Головна Визвольна Рада; книга третя: 1949-1952. Збірник містить документи, офіційні повідомлення, публікації й матеріяли УГВР в Україні, між ними *Бюро інформацій УГВР,* вип. 4-6 і 9. 1984 р., 424 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 11. Тернопільщина: список впавших героїв української революції в боротьбі з московсько-більшовицьким окупантом за час від 13 березня 1944 до 31 грудня 1948 року. Це підпільне видання містить біографії 725 осіб, які загинули на території Тернопільської округи. Крім того, подає нові дані про смерть близько 100 невідомих повстанців, які загинули на території округи. 1985 р., XXXII – 248 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 12. Третя подільська воєнна округа У ПА («Лисоня»): містить видані командою воєнної округи короткі описи боїв відділів УПА – «Лисоня» від листопада 1943 до серпня 1945 року, збірник підпільних пісень *Повстанський стяг* – виданий з приводу п'ятиріччя УПА, в 1947 році, – та інші документи й матеріяли групи УПА «Лисоня». 1989 р., 352 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 13. Перемищина — Перемиський курінь; книга перша: Денник відділу «Бурлаки» (Володимира Щигельського) – містить денник цього відділу («Ударники»-4, 94а) за час від жовтня 1946 до 24 жовтня 1947 року, ведений бунчужним «Буркуном», з епілогом Богдана Гука («Скали»). Книга має також різні документи сотні – списки вояків, господарські документи тощо. 1986 р., 370 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 14. Перемищина – Перемиський курінь; книга друга: Денники й документи – містить денники сотенного «Крилача» (Ярослава Коцьолка) з 1944 і 1947 років, продовжувані по його смерті сотенним «Бурлакою» (Володимиром Щигельським), денник сотні «Крилача» (ведений бунчужним «Орестом») і документи обох сотень. 1987 р., 262 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 15. Костянтин Гіммельрайх: Спогади командира відділу особливого призначення «УПА-Схід»; спогади. Автор – киянин – оповідає про свої переживання від вибуху війни 1941 року до «звільнення» з УПА і рейду на Захід в 1945 році: мобілізація до ЧА, німецький полон, окупований Київ, участь у підпіллі ОУНм, к-р вд. УПА (ОУНм) в Карпатах, старшинська школа УПА, мандри по Поділлі й к-р вд. особливого призначення «УПА-Схід». 1987 р., 266 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 16. Підпільні журнали закерзонської України, 1945-1947. Збірник містить передруки таких підпільних журналів: *Тижневі вісті, Лісовик, Інформативні вісті, Інформатор* і *Перемога*. Всі числа цих журналів супроводяться англомовним резюме. Збірник має статтю про історію підпільної видавничої діяльності на Закерзонні та Акт оскарження О. Лебедович. 1987 р., 608 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 17. Англомовні видання українського підпілля, 1946-1947. Збірник містить передруки підпільних видань: *Нові Лідіце, Виселення єпископа Коциловського, Вибори в СРСР, Нова голодова катастрофа в Україні, Фашистське страшило, До братніх чеського і словацького народів*. 1988 р., 192 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 18. Карпатська група УПА «Говерля»; книга перша: Документи, звіти та офіційні публікації. Містить передрук підпільного видання командування групи *Шлях перемоги,* звіти команд тактичних відтинків УПА й звіти командирів відділів та підвідділів УПА, 24 ТВ УПА «Маківка». 1990 рік, 328 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 19. Карпатська група УПА «Говерля»; книга друга: Спомини, статті та видання історично-мемуарного характеру. Включає збірку нарисів і споминів, друкованих у підпіллі. Майже всі спомини написані старшинами і вояками УПА ще на Україні або відразу після переходу на еміграцію. 1992, 357 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 20. Покажчик до «Літопису УПА»; книга перша: 1-19 томи. Книга містить покажчики псевдонімів, прізвищ, географічних назв, інституцій, поазбучні списки авторів та надрукованих матеріялів й інші дані про перших 19 томів «Літопису УПА». 1994, 528 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 21. УПА в світлі німецьких документів, 1941-1943; Книга третя: Червень 1941 – травень 1943. Книга містить звіти, меморандуми, а також переклади українських документів для центральних політичних і поліційних установ. 1991, 271 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 22. УПА в світлі польських документів; книга перша: Військовий Суд Оперативної Ґрупи «Вісла». Містить вироки, звіти та кореспонденцію Військового суду Оперативної групи «Вісла» за період від травня до вересня 1947 р. 1992, 627 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 23. Медична опіка в УПА: документи, матеріяли і спогади. Більша частина книги – це спомини санітарів, медиків, лікарів й інших працівників санітарної служби й Українського Червоного Хреста (УЧХ). В книзі теж поміщені підпільні документи й біографії працівників УЧХ. 1992, 480 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 24. Ідея і чин: орган Проводу ОУН, 1942-1946. У цій книзі передруковано головний політично-інформативний журнал Проводу ОУН на Українських Землях, що видавався в роках 1942-1946. Журнал містив важливі інформації про боротьбу УПА, німецьку та російську окупаційну політику, розвиток української політичної думки. 1995, 592 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 25. Пісні УПА. Збірка пісень, тематично пов'язаних з боротьбою УПА. Збірник включає не тільки властиві пісні вояків УПА, але й укладені пізніше в тюрмах і концтаборах, чи уложені народом. Збірник містить тексти пісень, їх варіанти, мелодію і варіанти, а також дані про саму пісню, її авторів й оспівуваних у піснях героїв чи події. Збірник містить понад 600 пісень чи їх варіянтів. 1997, XXIУ+556 стор., тверда обкладинка, ноти.

Том 26. Українська Головна Визвольна Рада. Документи, офіційні публікації, матеріяли. Книга четверта: Документи і спогади. Збірник містить протокол ВЗ УГВР, доповідь на цьому зборі й інші документи: вибір з листування президента УГВР Кирила Осьмака, переговори з польським підпіллям, Угорщиною й Румунією, слідчу справу Миколи та Петра Дужих й інші документи. У книзі також спогади членів УГВР й інших осіб про утворення та діяльність УГВР 2001, 658 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 27. Роман Петренко: За Україну, за її волю; спогади. Автор – волиняк – оповідає про свою діяльність від вибуху війни у 1939 до відходу на Захід у 1945. Спочатку автор був діячем ОУН Сарненської округи (від січня 1942 в підпіллі), згодом – шефом господарського відділу ШВО УПА «Заграва», від літа 1943 – ГВШ (потім КВШ УПА-Північ, командир Дм. Клячківський) і від літа 1944 – старшиною для особливих доручень при ГСЗС УГВР під керівництвом М. Лебедя. 1997, 279 стор., тверда обкладинка, ілюстрації, мапи.

Том 28. Марія Савчин: Тисяча доріг; спомини. Автор оповідає про свої переживання від вибуху війни (від 1944 до 1953 – в підпіллі) до свого приходу на еміграцію у 1954. Від 1945 була дружиною В. Галаси,

заступника пров. ОУН Закерзонського краю, від 1947 співробітника ГОСП в Карпатах, і від 1948 – пров. ОУН ПЗУЗ. Авторка перебувала разом з ним на Закерзонні, в Карпатах, на Волині а також – у тюрмі КҐБ у Києві. 1995, 600 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 29. Іван Гарасимів («Палій»): З юнацьких мрій — у ряди УПА, це розповідь учасника підстаршинської школи УПА в Карпатах та ройового в сотні У-І (94), про його бойовий шлях в УПА від осені 1943 до осені 1947 в Карпатах та на Лемківщині. Спогади дають цікаву картину із щоденного життя повстанців та їхніх командирів, як теж про важке становище українського населення на цих теренах. 1999, 336 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 30. Степан Хрін (Степан Стебельський): Крізь сміх заліза; спогади. Книга містить два спогади Степана Стебельського («Хріна»), к-ра ТВ УПА 24 «Маківка» – «Крізь сміх заліза», «Зимою в бункері» та спогади Олекси Конопадського («Островерха») – «Спомини чотового УПА Островерха». Автори оповідають про свої дії в УПА від 1944 до 1949 року на Лемківщині та Дрогобиччині. 2000, 552 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 31. УПА на Львівщині і Ярославщині. Спогади і документи вояків УПА ТВ «Розточчя», 1943 – 1947. Книга містить спогади «Сої», «Спартака», «Зенона Семеніва» та інших членів відділу УПА к-ра «Бриля». Також подаються оперативні звіти к-ра «Бриля» та к-ра «Гамалії» («Переяслави І» та «Переяслави ІІ») з Тактичного Відтинку УПА «Розточчя». 2000, 324 стор., тверда обкладинка, схеми, ілюстрації.

Том 32. Медична опіка в УПА: документи, матеріяли і спогади. Книга друга. Велика частина книги – це спомини санітарів, медсестер, медиків, лікарів і інших працівників санітарної служби й Українського Червоного Хреста (УЧХ). 2001, 581 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 33. Тактичний Відтинок УПА 26-ий «Лемко»: Лемківщина і Перемищина (Документи і матеріяли). Книга містить документи і матеріяли, що відносяться до історії та діяльности відділів УПА ТВ-«Лемко» в рр. 1944-1947, оперативні звіти, накази інструкції та вказівки, рейди УПА, та документи Підстаршинської школи ім. полк. «Коника». 2001, 900 стор., тверда обкладинка, мапи, організаційні схеми, ілюстрації.

Том 34. Лемківщина і Перемищина – «Холодний Яр», «Бескид», «Верховина»: Політичні звіти. Книга містить організаційний розподіл підпільної мережі Лемківщини і Перемищини, кадрову обсаду підпільної сітки та політичні й інформативні звіти з терену за роки 1944-1947, 2001, 974 стор., тверда обкладинка, організаційні схеми, ілюстрації.

Том 35. Покажчик до «Літопису УПА»; книга 2: томи 21-34, томи та 1-3 Нової Серії та томи 1-3 серії «Бібліотека». Книга містить покажчики псевдонімів, прізвищ, географічних назв, інституцій, поазбучні списки авторів та надрукованих матеріялів й інші дані про томи «Літопису УПА» Основної та Нової Серій, як також книги «Повстанські могили» т.1 за ред. Євгена Місила. 2002 р., 870 стор., тв. обкл.

Том 36. «Книга полеглих членів ОУН і вояків УПА Львівщини». Книга містить взяті з радянських архівів короткі біографії членів ОУН і УПА, які загинули на Львівщині. 2002, 1058 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 37. Іван Лико, «На грані мрії і дійсності: спогади підпільника. 1945-1955». Книга містить спогади Івана Лика («Скали», «Богдана») – «На грані мрії і дійсності» та спогади Миколи Терефенка («Медведя») – «На грані двох світів». Автори оповідають про пережите ними в підпіллі на Лемківщині та в польських тюрмах. 2002 р., 644 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 38. Петро Й. Потічний, "Архітектура резистансу: криївки і бункри УПА в світлі радянських документів". Книга містить схеми та описи різних криївок УПА й запілля, та перелік з'єднань Червоної Армії та Внутрішніх Військ НКВД, які були залучені до боротьби проти підпілля, зібраних в Архіві Внутрішніх військ Українського Округу за рр. 1944-1954, який знаходиться в Колекції ім. Петра Й. Потічного при Університеті Торонто. 2002, 430 стор., тверда обкладинка, схеми, ілюстрації.

Том 39. Тактичний відтинок УПА 28-й "Данилів": Холмщина і Підляшшя. Документи і матеріяли. Містить огляди й документи про дії УПА на Холмщині й Підляшші в 1945 – 1948 роках. Між документами – звіти Холмського ТВ УПА, хроніки (денники) сотень УПА, звіти зі зустрічей представників УПА з представниками польського резистансу з ВіН-у («Вольносьць і Нєзавіслосьць»), звіт із зустрічі з англійським кореспондентом, та інше. Більшість документів походить з Колекції Петра Й. Потічного при Унівеситеті Торонто. 2003, 1058 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 40. Тактичний Відтинок УПА 27-й "Бастіон": Любачівщина, Ярославщина, Томашівщина. Документи і матеріяли. Містить огляди й документи про дії УПА в 1945–1948 роках. Серед документів — звіти Команди Тактичного Відтинку, хроніки відділів куреня УПА "Месники", звіти й огляди керівництва II Округи ОУН "Батурин", господарські звіти тощо. Більшість документів походить з Колекції Петра Й. Потічного при Університеті Торонто. 2004, 600 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 41. Президент УГВР Кирило Осьмак. Книга містить документи та матеріяли про Президента УГВР Кирила Осьмака, його життя, наукову діяльність і смерть. 2004, 880 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Том 42. Петро Й. Потічний. Літопис УПА – Історія: Документи і Матеріяли. Вояки УПА, які в 1947-1949 роках пробилися рейдом у Західню Европу, вважали своїм обов'язком залишити для історії та майбутніх поколінь пам'ять про визвольні змагання в часі Другої світової війни та після її закінчення. Це стало реальністю в 1974 р., коли було створено видавництво "Літопис УПА". Книга містить документи та матеріяли про нелегкі будні становлення та діяльности видавництва "Літопис УПА" за 30-літній період існування, короткі біографії членів Видавничого комітету, адміністрації видавництва, редакторів, авторів, упорядників і фундаторів томів. 2005, 658 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

Готуються до друку томи:

Головний Командир УПА Генерал Роман Шухевич–Тарас Чупринка. Готуються дві книги, які містять документи та матеріяли про ген. Романа Шухевича–Тараса Чупринку, його життя, підпільну діяльність і смерть.

Боротьба з агентурою: Протоколи допитів Служби Безпеки ОУН в Тернопільщині 1946–1948. Книга містить протоколи переслухань працівниками Служби Безпеки ОУН Тернопільської області осіб, підозрілих у співпраці з органами державної безпеки СРСР. Матеріяли походять з підпільного архіву, віднайденого в с. Озерна Зборівського р-ну Тернопільської обл. у 2004 р. завдяки с.п. Софрону Кутному.

У новій серії, т. зв. Київській, у співпраці з Інститутом української археографії та джерелознавства Національної Академії Наук України Державним комітетом архівів України та Центральним державним архівом громадських об'єднань України появилися такі томи «Літопису УПА»:

1. Видання Головного Командування УПА. Книга містить такі видання: До *зброї,* № 16, 1943, *Повстанець,* № 1-6, 1944-1945, *Український перець,* № 1-3, 1943-1945 та *Бойовий правильник піхоти.* Київ – Торонто, 1995, 482 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

2. Волинь і Полісся: УПА та запілля 1943 – 1944. Документи і матеріяли. Книга містить документи Головної Команди УПА-Північ та документи Воєнних Округ «Заграва», «Богун», «Турів» та «Тютюнник». Київ – Торонто, 1999, 724 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

3. Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: директивні документи ЦК Компартії України 1943-1959. Збірник містить найповніше зібрання документів ЦК КП(б)У – постанови з'їздів, пленумів політбюро, оргбюро, секретаріяту, які супроводжуються інформативними записками, повідомленнями та довідками. У книзі також представлені листи, стенограми засідань та виступів членів ЦК КП(б)У. Київ-Торонто, 2001, 652 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

4. Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС–МВС, МДБ–КДБ (1943–1959). кн. 1, (1943–1945). У книзі зібрані документи з історії боротьби сталінського режиму проти українського національно–визвольного руху протягом 1943–1945 рр. Усі подані матеріяли мають інформаційно–звітний характер. Київ–Торонто, 2002, 597 стор., тверда обкладинка.

5. Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС–МВС, МДБ–КДБ. (1943–1959). Книга друга: 1946–1947. У книзі зібрані документи з історії боротьби сталінського режиму проти українського національно–визвольного руху протягом 1946–1947 рр. Усі подані матеріяли мають інформаційно-звітний характер. Київ–Торонто, 2002, 574 стор., тверда обкладинка.

6. Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС–МВС, МДБ–КДБ. (1943–1959). Книга третя: 1948. У книзі зібрані документи з історії боротьби сталінського режиму проти українського нац.-визвольного руху протягом 1948 р. Усі подані матеріяли мають інформаційно-звітний характер. Київ–Торонто, 2003, 523 стор., тверда обкладинка.

7.Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б)У, обкомів партії, НКВС–МВС, МДБ–КДБ. (1943–1959). Книга четверта: 1949–1959. У книзі зібрані документи з історії боротьби сталінського режиму проти українського національно-визвольного руху протягом 1949–1959 рр. Усі подані матеріяли мають інформаційно-звітний характер. Київ–Торонто, 2003, 716 стор., тверда обкладинка.

Готуються до друку томи НС:

Волинь, Полісся, Поділля: УПА та Запілля 1944-1946. Документи і матеріяли. Збірник містить документи керівництва УПА-Північ і УПА – Південь, Краєвого проводу ОУН ПЗУЗ і НВРО та груп (Воєнних Округ) «Заграва», «Богун», «Тютюнник» і з'єднань груп «33» (ПЗК «Москва»), «44» (ПСК «Одеса»).

Воєнна Округа УПА «Буг» 1944-1948. Документи і матеріяли. Збірник містить документи керівництва і окремих підрозділів ВО та пресові видання УПА, теренові керівні і звітно-інформативні документи ОУН.

Боротьба проти повстанського руху і націоналістичного підпілля. Протоколи допитів заарештованих радянськими органами державної безпеки керівників ОУН і УПА 1944-1953. Книга 1, 1944-1945. Збірник містить протоколи допитів полонених керівників підпілля.

Серія «Літопис УПА» – Бібліотека

1. Юрій Ступницький. Спогади про пережите. Автор – волиняк – оповідає про свою родину та переживання від юнацьких років (кінець 30-х) до виходу з ув'язнення в середині 50-х років. Автор є сином начальника штабу УПА полк. Леоніда Ступницького, разом з яким у 1943 р. пішов до УПА, де навчався у старшинській школі «Дружинники». Після арешту в 1944 р. поневірявся по тюрмах і таборах Радянського Союзу. Київ, 2000, 128 стор., м'яка обкладинка, мапи, ілюстрації.

2. Володимир В'ятрович. Рейди УПА теренами Чехословаччини. Монографію присвячено одному з маловідомих аспектів історії українського національно-визвольного руху 1940-1950 років – рейдам УПА чехословацькими теренами. Обрана тема дозволяє авторові показати розмах національно-визвольної боротьби в Україні, її вплив на події у післявоєнній Європі, без чого неможливе правильне і об'єктивне тлумачення суспільних процесів того часу. Львів, 2001, 208 стор., м'яка обкладинка, мапи, ілюстрації.

3. Ярослав Грицай – «Чорнота», Параскевія Грицай. А рани не гоїлися: Спомини «Чорноти». У книзі описані спогади чотового командира УПА «Чорноти» про події, що відбувалися в 1943-1945 роках на Закерзонні, та про його страдницьке життя в більшовицьких тюрмах і концтаборах Сибіру. Мемуари підготовлені до друку

дружиною автора Параскою Грицай (з дому Ротко), яка протягом довгих років відтворювала розповіді свого чоловіка, уточнювала, доповнювала та систематизувала їх. Львів, 2001, 332 стор., тверда обкладинка, ілюстрації.

4. Спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля Львівщини і Любачівщини. Книга містить спогади Василя Левковича ("Вороного"), його дружини Ярослави, сотен-ного Миколи Тарабана ("Тучі"), вояків УПА Івана Філя ("Шеремети"), Івана Василевського–Путко ("Вуса"), оргмоба Костя Міхалика ("Думи) та зв'язкової Катерини Когут–Лялюк ("Грізної"). В книзі подана коротка згадка про Якова І. Чорнія ("Кулю", "Мушку", "Ударника"), командира Перемиської 6 ВО УПА, авторства Федора Лопадчака. Львів, 2003, 448 стор., тверда палітурка в суперобкладинці, ілюстрації.

5. Мирослав Горбаль. Довідник-пошуківець. Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Львівщини (без Дрогобиччини). 1944-1947 (за архівними документами). Книга є підсумком опрацювання архівних документів з фондів Державного архіву Львівської области за 1944-1947 роки. Ці документи мають інформаційно-звітний характер (також плани заходів, стенограми нарад, протоколи засідань та допитів, підпільні документи, прокурорські аналізи, аґентурні справи тощо) й викривають суть боротьби комуністичного режиму проти національно-визвольного руху на вказаних теренах. У довіднику подані ключові ідентифікаційні дані про осіб, які були пов'язані з тим рухом, та джерела інформації цих даних. Львів, 2003, 416 стор., м'яка палітурка.

6. Мирослав Горбаль. Довідник-пошуківець. Реєстр осіб, пов'язаних з визвольною боротьбою на теренах Дрогобиччини. 1939-1950 (за архівними документами). У цій праці зібрана траґічна інформація про особи та події, що, безпосередньо чи опосередковано, у позитивному чи неґативному плані, були пов'язані з визвольною боротьбою на території тодішньої Дрогобицької области в 1939–50 роках. Основна інформація – результат опрацювання документів архівних справ Державного архіву Львівської области (ДАЛО) та інших архівів, а також видань, публікацій і машинописів з цієї тематики; дописів, свідчень, спогадів та листів. Львів, 2005, 1312 стор., ілюстрації, тверда палітурка.

“ЛІТОПИС УПА” В МЕРЕЖІ INTERNET

Заходами Адміністрації видавництва “Літопис УПА” детальну інформацію англійською мовою про видання та споріднені матеріяли можна знайти в мережі Internet за адресою:

http://www.infoukes.com/commercial/litopys-upa/index.html

Ця інформація складається з чотирьох груп.

1. Вступ до серій (Introduction to the Series), який дає загальні інформації про “Літопис УПА” та цілі видавництва.

2. Інформації про замовлення (Ordering information), які дають короткі інформації про кожний том серій та як їх замовляти.

3. Книги “Літопис УПА” (Litopys UPA volumes), де про кожний том подається не тільки повна бібліографічна інформація (титульна сторінка, дата і місце публікації, число ISBN, ціна та редактор книги), але також повний текст вступної статті та резюме матеріалів тому. Текст ілюстрований знимками, які знаходяться в книзі.

4. Споріднені матеріяли (Related Materials). У цій групі подані публікації інших видавництв, що відносяться до теми УПА та збройного підпілля в Україні.

Інформацію українською мовою можна знайти на новій web-сторінці за адресою:

http://www.litopysupa.com

Про подальші інформації можна звертатися на адресу Адміністрації:

— Микола Кулик – **upa@allstream.net**

або Редакції:

— Петро Й. Потічний – **potichp@sympatico.ca**

— Богдан Ковалик – **bkowalyk@optonline.net**

Адміністрація в Україні – **litopys@bs.lviv.ua**

Будемо вдячні за відгуки читачів на наше видання.

Пишіть на подані адреси або також на
www.litopysupa.com

ОБ'ЄДНАННЯ КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА В США Й КАНАДІ
та
ТОВАРИСТВА КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
ім. ГЕН. ХОР. ТАРАСА ЧУПРИНКИ В США Й КАНАДІ
ВИДАВНИЧИЙ КОМІТЕТ "ЛІТОПИСУ УПА"

М. Бохно, О. Дольницький, О. Жигар, М. Зінько, Ірина Камінська, Б.Ковалик, М. Ковальчин, Ю. Котляр, М. Кошик, М. Кулик, Р. Кулик, Н. Май, М. Міґус, П. Мицак, Емілія Нагірна-Зінько, В. Новак, Б. Пасічник, Р. Петренко, Марія Пискір, П. Потічний, І. Росіл, В. Сорочак, Ярослава Філь, Л. Футала, О. Цилюпа, С. Шпак, Є. Штендера.

Адміністрація:
М. Кулик, Р. Кулик, М. Міґус, Емілія Нагірна-Зінько, І. Росіл

Адреса:
LITOPYS U.P.A.
P.O. Box 97, Station "C"
Toronto, Ontario, M6J 3M7, Canada
e-mail: upa@allstream.net

Адміністрація в Україні:
Ігор Гомзяк, Богдан Столяр

Благодійний Громадський Фонд "Літопис УПА"
ім. Володимира Макара
Микола Посівнич

Адреса: "Літопис УПА"
пл. Міцкевича, 6/7, Львів, 79000, Україна
тел.(0322) 72-40-64 e-mail: litopys@bs.lviv.ua

Наукове видання

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

Том 42

Петро Й. ПОТІЧНИЙ

“Літопис УПА” – Історія
Документи і Матеріяли

Видавець: **"Літопис УПА"**

Підписано до друку 21.08.2005. Формат 62 х 95 $^{1}/_{16}$
Папір офсетний. Друк офсетний.
Умовн. друк. арк. 23,17. Обл.-видавн. арк. 18,12.
Наклад 2000. Зам. № 05/8-21

ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ

42